

Tid: kl. 13:00

Plats: Tingshuset, Bollebygd

Ordförande

Ulf Rapp (S)

Ledamöter

Daniel Persson (SD), vice ordförande

Stefan Hederdal (M), 2:e vice ordförande

Beatrice Ekelund (S)

Helena Thelin (S)

Tomas Bedö (M)

Peter Gregorics (FR)

Cecilia Carlhson (KD)

Fredrik Olofsson (C)

Ersättare

Jonas Ahlgren (S)

Lisette Vermeulen (SD)

Eva Svantesson (M)

Jonatan Backlund (M)

Rose-Marie Grune (MP)

Barbro Ridell (V)

Michael Plogell (FR)

Rune Kennborn (KD)

Hannu Sutinen (L)

1. Upprop

2. Val av protokollsjusterare

Ärendet i korthet

Förslag digital signering: Onsdag 28 maj kl 10.30.

3. Information Nya Rya, besök av Gryaab AB (inga handlingar) Anders Hansson,
programledare Nya Rya
och Anna Lanne
Davidsson, ny vd Gryaab
AB 13:05

Ärendet i korthet

I maj 2022 fattade Gryaabs styrelse ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Alla Gryaabs delägarkommuner har tagit ställning till beslutet och tillstyrkt det. När beslutet togs var uppskattningen av investeringens storlek mycket osäker och det angavs i beslutet att storleken på investeringskostnaden skulle finnas tillgänglig först efter genomförd förprojektering år 2028. En förstudie är nu färdigställd och förfinade bedömningar kring omfattning och kostnader är på plats. Sedan 2022 har dessutom mycket hänt inom projektet och i omvärlden. En viktig förändring är bland annat att avloppsdirektivet har antagits. Avloppsdirektivet, som ska implementeras i svensk lagstiftning, kommer att påverka Ryaverket som måste införa läkemedelsrening.

4. NIS2/cybersäkerhetslagen - information (inga handlingar) Ulf Aspelin,
informationssäkerhetssam
ordnare 13:40

Ärendet i korthet

30 min inkl frågor.

5. Resultat av förstudie ny 7-9 - information (inga handlingar) Said Dawodi
projektledare, Daniel
Aronsson ekonomichef
14:15

Ärendet i korthet

30 min inkl frågor.

6. Lokalresursplan 2026-2035 för Bollebygds kommun - remiss till facknämnderna (KS2025/145) Josephine Nilsson,
lokalstrateg 14:45
7. Avsiktsförklaring elbilsladdning på Gästgivartorget (KS2025/123) Peter Krahll-Rydberg,
miljö- och
hållbarhetsstrateg 15:00
8. Förfrågan om bidrag till fisk- och näringsundersökning i Töllsjön (KS2025/85) "-"

9.	Ändring av detaljplan Flässjum 1:7 m.fl., Malmgården (KS2025/121)	Anna Dahlbäck,
samhällsplanerare 15:15
10.	Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland (KS2022/18)	"-"
11.	Planprioritering 2025 - information (inga handlingar) (KS2025/69)	Anna Lund, plan- och
exploateringschef 15:45
12.	Energiplan för Bollebygds kommun - bildande av politisk styrgrupp (KS2025/116)	
13.	Hyresnivå gruppbostad LSS (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/128)	Cecilia Klaesson,
utvecklingsledare
socialförvaltningen 16:15
14.	Nytt hälso- och sjukvårdsavtal - uppdrag om att lämna enkätsvar (KS2025/29)	MAS/MAR Anna
Lindeblom 16:30
15.	Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel (KS2024/47)	Ann-Charlotte Lind,
förvaltningschef bygg-
och miljöförvaltningen
16:40
16.	Uppföljningsrapport april 2025, kommunstyrelsen (KS2025/139)	Daniel Aronsson,
ekonomichef 17:00
17.	Uppföljningsrapport april 2025, Bollebygds kommun (KS2025/140)	"-"
18.	Fjärrvärmeavtal Bollebygds kommun (KS2025/78)	"-"
19.	Partistöd 2025 - Socialdemokraterna (KS2025/92)	
20.	Partistöd 2025 - Vänsterpartiet (KS2025/122)	
21.	Partistöd 2025 - Moderaterna (KS2025/147)	
22.	Partistöd 2025 - Kristdemokraterna (KS2025/136)	
23.	Partistöd 2025 - Sverigedemokraterna (KS2025/90)	
24.	Partistöd 2025 - Centerpartiet (KS2025/91)	
25.	Partistöd 2025 - Folkets Röst (KS2025/135)	

26. Partistöd 2025 - Miljöpartiet (KS2025/113)
27. Partistöd 2025 - Liberalerna (KS2025/129)
28. Revidering av arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) (KS2021/284)
29. Svar på motion (SD) om allmän toalett (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/314)
30. Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m. (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/318)
31. Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser - återremiss (kf fattar slutligt beslut i ärendet) (KS2024/312)
32. Begäran om yttrande från teknik- och servicenämnden kring fortsatt delägarskap i Gryaab AB (KS2025/138)
33. Årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst (KS2025/110)
34. Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2024 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) (KS2025/112)
35. Årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund (KS2025/107)
36. Årsredovisning 2024 för stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) (KS2025/106)
37. Revidering av reglemente för teknik- och servicenämnden (kf fattar slutligt beslut) (KS2023/237)
38. Svar på initiativärende (SD), (KD), (FR), (C) om Åsastugorna (KS2025/67)
39. Redovisning av delegeringsbeslut
Ärendet i korthet
Protokoll
Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll finns på Bollebygds kommuns hemsida:
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-05-15

Delegeringsbeslut

- KS2025/30-1 Upphandling av Konferensanläggningar
- KS2025/117-1 Samordnad upphandling av Tryckeritjänster

- KS2025/115-2 Servitutsavtal avseende VA-ledningar med tillbehör - Fjälla 1:108
- KS2025/31-3 Tilldelningsbeslut: Rivning av Örlid 1:32 och 1:62
- KS2025/149-1 Attestlista KS 2025

40. Meddelanden

Anmälningar

- KS2022/207-10 E-post från Lars Östling Fastighetsutveckling AB
- KS2025/1-33 Uppföljning av tillsynsplan och kontrollplan 2024
- KS2025/1-35 Gryaab delårsrapport mars 2025 med måluppföljning
- KS2025/1-39 Boråsregionen Ärende för kännedom Prioritering regional transportinfrastrukturplan
- KS2025/1-41 Boråsregionen remissvar Regional fysisk plan Halland

41. Information från politiska uppdrag (inga handlingar)

42. Kommundirektören informerar (inga handlingar)

6. Lokalresursplan 2026-2035 för Bollebygds
kommun - remiss till facknämnderna
KS2025/145

§62

KS2025/145

Lokalresursplan 2026-2035 för Bollebygds kommun - remiss till facknämnderna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen skickar förslag på lokalresursplan 2026-2035 på remiss till facknämnderna som ska yttra sig om förslaget senast 2025-08-31. Fokus ska särskilt ligga på respektive nämnds egna avsnitt i planen.

Ärendet

Lokalresursplanering en grundbult för att effektivt hantera kommunens tillväxt och möta behovet av kommunal service över tid. Uppdraget omfattar en årlig samordning av verksamhetsplanering samt planering av kommunens lokalanvändning. Syftet med lokalresursplanen är att erhålla en överskådlig och samlad plan för både nuvarande och framtida lokaler, samt att få gemensam förståelse för verksamheternas kommande behov.

Bollebygds kommun ska sträva efter att ha lämpliga lokaler som stödjer, utvecklar och främjar verksamheternas mål. Lokalerna som kommunen har till sitt förfogande bör vara funktionella, hälsosamma och säkra; samtidigt som hänsyn tas till finansiell påverkan. Lokalresursplanen utarbetas av kommunens lokalstrateg som får stöd av lokalgruppen, där samtliga nämnder har en representant. Lokalresursplanen lämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med budgetarbetet för politisk hantering och beslut. Planen är ett strategiskt dokument och ligger till grund för kommunens

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

långsiktiga investeringsplanering. Planen revideras årligen i samband med budgetprocessen.

Då inriktningsbeslut angående särskilt boende förväntas beslutas i närtid är det i årets lokalresursplan av särskild vikt socialnämnden analyserar det framtida behovet av platser utifrån ett verksamhets- och medborgarperspektiv. Tidigare prognoser över boendeplatser har baserats på en framräkning av befolkningsprognosen utifrån att samma andel äldre har behov av plats i framtiden som idag. Denna framräkning kan tjäna som en utgångspunkt för behovsbedömningen men framtida behovet kan påverkas av fler faktorer. Historiska data visar att behovet eller efterfrågan på äldreboendeplatser har varit densamma trots att antalet äldre har ökat. Även utbildningsnämndens område har stora investeringsprojekt i den långsiktiga planen och det är av vikt att nämnden ger inspel på lokalbehovet i såväl central- som ytterområdena.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen skickar förslag på lokalresursplan 2026–2035 på remiss till facknämnderna som ska yttra sig om förslaget senast 2025-08-31. Fokus ska särskilt ligga på respektive nämnds egna avsnitt i planen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Lokalresursplan 2026-2035 - beslut om remiss
- Lokalresursplan 2026-2035

Skickas till

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Lokalresursplan 2026-20355

Bollebygds kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
1. Förändring från föregående LRP	4
2. Det strategiska arbetet	4
3. Befolkningsprognos	5
3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen	7
4. Roller, ansvar och organisering	7
5. Lokalresursplan – processer	9
6. Nämnderna och deras lokalbehov	11
6.1 Utbildningsnämnden	11
6.2 Socialnämnden	15
6.3 Teknik- och servicenämnden	20
6.4 Kommunstyrelsen & Bygg- och miljönämnden	21
6.5 Kontorsplatser och mötesrum	21
7. Analys samt behov av revidering	22
8. Bilagor	24
Bilaga 1 – Befolkningsprognos (trendbaserad)	24
Bilaga 2 – Status för projekt i långsiktig investeringsplan (exkl. VA)	30
Bilaga 3 – Processkarta för kommunal nybyggnation & större ombyggnation	31

Inledning

Lokalresursplanen (LRP) är en central del av kommunens strategiska planering och bidrar till en välfungerande process genom att främja samsyn och transparens i den framtida utvecklingen. Dokumentet ger en översikt över kommunens behov av lokaler samt en inriktning för det långsiktiga fastighetsstrategiska arbetet. Genom långsiktig och aktiv lokalplanering kan kommunen säkerställa att verksamheterna har nödvändiga lokalresurser vid rätt tidpunkt, på ett kostnadseffektivt sätt. Förstudier, lokaliseringsutredningar, byggbar mark och antagna detaljplaner är avgörande för långsiktig planering. För att skapa en tydlig framtidsutveckling behöver LRP samordnas med andra kommunala styrdokument, som planprioritering, bostadsförsörjningsprogram och översiktsplan. Strategisk planering på alla nivåer krävs för att möta behoven i LRP och driva projekten framåt. Planen revideras årligen i budgetprocessen för att hållas aktuell.

Förändringar i behovet mellan åren beror främst på förändringar i befolkningsprognosen. I samband med att kommunens demografi förändras, påverkas också behovet av lokaler. Med hänsyn till detta och för att säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande behöver kommunen vara flexibel och tänka långsiktigt för att kunna anpassa lokaler efter verksamheternas behov. Detta förutsätter en tydligt utformad

och lättförståelig process som främjar dialog och samverkan mellan nämnderna och de förtroendevalda. En av de största utmaningarna är att kunna anpassa, utöka eller minska lokaler i takt med att verksamheternas behov förändras, samtidigt som man håller kostnaderna rimliga och bevarar kvaliteten.

Om det konstateras behov av lokaler som inte kan lösas inom det befintliga beståndet och som överstiger ca 12-15 mkr, ska detta lyftas i LRP där investeringsbehoven samlas och utgör underlag till den långsiktiga investeringsplanen.

1. Förändring från föregående LRP

I föregående års Lokalresursplan lades ett stort arbete på att förändra och förenkla presentationen av informationen för att göra den enklare att förstå. I årets plan har fokus i stället varit på att hålla strukturen oförändrad för att säkerställa kontinuitet och igenkänning och på så sätt underlätta för förståelsen och gör det enklare att ta till sig innehållet.

För att förenkla förståelsen för den strategiska processen samt byggprocessen ytterligare har en förenklad processkarta för kommunal ny- och ombyggnation tagits fram av strategiska fastighetsavdelningen och Plan- och exploateringsavdelningen. Den gamla processkartan finns dock fortfarande kvar som ett stöddokument, framför allt för personer som arbetar i processen.

2. Det strategiska arbetet

Lokalgruppen (som under lokalstrategens ansvar, till uppgift att kontinuerligt följa upp kommunens behov av verksamhetslokaler) träffas fortsatt en gång per kvartal

under ansvaret av lokalstrateg för att säkerställa att planen uppdateras löpande och planen är väl förankrad inom organisationen. Utöver detta har strategiska fastighetsenheten (som består av projektledare bygg, lokalstrateg samt ekonomichef) löpande uppföljning av alla projekt som ligger i planen, detta i nära samarbete med plan- och exploateringsavdelningen.

I en mindre kommun som Bollebygd kan förändringar i befolkningsprognosen skapa stora svängningar som påverkar en betydande del av kommunens ekonomi. På bara ett år kan behovet av insatser skifta från att vara akut till att bli mer avvaktande – och tvärtom. Det gör det svårt att fatta långsiktiga och hållbara beslut utan att riskera den ekonomiska stabiliteten. För att minska risken för ekonomiska bakslag krävs därför beslut som baseras på breda och genomarbetade analyser samt flexibla lösningar.

Bollebygd växer i en god takt, men tillväxten sker inte jämnt utan styrs i hög grad av vilka byggprojekt som planeras samt av det ekonomiska läget i stort.

En annan viktig faktor att ta hänsyn till, utöver den tidigare planeringen, är läget för räntor och byggkostnader. De senaste årens förändringar har ökat den ekonomiska risken vid nya projekt, särskilt eftersom många entreprenörer fått en försämrad ekonomi. Samtidigt har det minskade byggandet lett till att kommunen i vissa fall får in mer fördelaktiga anbud på de projekt som ändå genomförs, detta har inte minst synts i de upphandlingar som gjorts under året där antal anbudsgivare varit stort.

3. Befolkningsprognos

De befolkningsprognoser som presenteras i denna plan är trendbaserade, vilket innebär att de bygger på tidigare utveckling när det gäller födslar, dödsfall och

flyttmönster. För att öka träffsäkerheten tas även hänsyn till planerade bostadsbyggnationer, eftersom tillgången på nya bostäder i hög grad påverkar möjligheten till inflyttning och därmed befolkningens utveckling.

De senaste åren har prognoserna stämt relativt väl – förutsatt att antagandena om bostadsbyggandet har varit i linje med verkligheten. Däremot har byggnationen i många fall överskattats, vilket lett till att det faktiska befolkningsutfallet blivit betydligt lägre än prognosen förutspått.

Förseningar i bostadsbyggandet dämpar befolkningstillväxten, särskilt i de åldrar där invånarna bildar familj och får barn. Därför bör planeringen av förskole- och skolplatser i första hand utgå från den planerade byggnationen – inte enbart från den trendbaserade prognosen. Äldreomsorgens behov påverkas däremot i mindre grad, då flyttströmmarna bland äldre är relativt begränsade.

I Bollebygd kommer, precis som för riket i stort, antalet personer över 80 år öka kraftigt under kommande år. Behovet av äldreomsorg kommer att förändras och om tio år förväntas Bollebygds kommun att ha drygt 200 fler invånare som är över 80 år.

Befolkningens förväntade utveckling 2025–2034

Under prognosperioden 2025–2034 prognostiseras folkmängden i Bollebygds kommun öka med 471 invånare, från 9 802 till 10 273 personer. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 67 personer per år och födelsenettot -20 personer per år. **Totalt ger detta en positiv förändring om 47 personer per år.** Antalet barn som föds förväntas bli 78 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 98 personer.

3.1 Befolkningsprognosens roll i planeringen

Befolkningsprognosen är en viktig faktor i lokalplaneringen. En ökning av befolkningen innebär vanligtvis att efterfrågan på infrastruktur och tjänster ökar, medan en minskning likaså ofta leder till minskad efterfrågan och behov av anpassningar. För att säkerställa att lokalplaneringen är hållbar, effektiv och väl anpassad till behoven är det viktigt att ta hänsyn till befolkningsprognosens effekter på lång sikt samt vilka konsekvenser dessa kan ha för den lokala samhällsutvecklingen.

Genom att lägga grunden för arbetet med LRP med en pålitlig befolkningsprognos skapas förutsättningar för en väldimensionerad och hållbar lokalplanering.

4. Roller, ansvar och organisering

Kommunstyrelsen har det övergripande kommungemensamma ansvaret för att styra och samordna kommunens förvaltningar samt övergripande ansvar för kommunens strategiska lokalresursplanering. Under kommunstyrelsen ligger från och med 2024 även *Strategisk fastighet* samt *Plan- och exploatering*. Det innebär att Kommunstyrelsen tagit över såväl projektledarskapet för investeringarna som beslutas i LRP som planarbetet för att säkerställa byggbar mark.

Teknik- och servicenämnden Förvaltar kommunens fastigheter och ytor. Större åtgärder görs genom reinvesteringar men nämnden ansvarar inte för genomförandet av projekten som beslutas i LRP. Nämnden upplåter lokaler åt kommunens verksamheter och svarar för den operativa planeringen i samverkan med nyttjande verksamheter. Nämnden ansvarar även för in- och uthyrning av externa lokaler.

Alla nämnder med lokalnyttjande verksamheter ansvarar för att redovisa sina lokalbehov. Nyttjande verksamheter ska delta aktivt i kommunens lokalresursplanering, söka möjligheter att effektivisera lokalanvändningen och medverka till att utrymmen kan avvecklas eller frigöras för annan användning. Nämnderna beskriver behovet av ny- eller ombyggnation. För att lyfta ett behov ska analyser som bygger på underlag utifrån statistik och/eller befolkningsprognos finnas. Behov förmedlas genom nämndernas representanter i Lokalgruppen.

Lokalgruppen har, under lokalstrategens ansvar, till uppgift att kontinuerligt följa upp kommunens behov av verksamhetslokaler. Medlemmarna i gruppen ska löpande hålla sig informerade om respektive nämnds behov av lokaler, bland annat sett till befolkningsutveckling, samlad statistik och erfarenhet av utfall över tid. Nämnderna analyserar och beskriver behovet av verksamhetslokaler inför revidering av LRP.

Bollebygds kommun ska genom samverkan tillhandahålla ändamålsenliga och resurseffektiva verksamhetslokaler samt upprätthålla en balans mellan lokalbehov och det tillgängliga lokalbeståndet i form av egna och inhyrda lokaler. Kommunen ska i huvudsak äga de fastigheter som långsiktigt behövs för kärnverksamheterna, under förutsättning att det är mest ekonomiskt fördelaktigt. Det kan också ha betydelse att äga om en fastighet har ett kulturhistoriskt värde, strategiskt läge eller liknande.

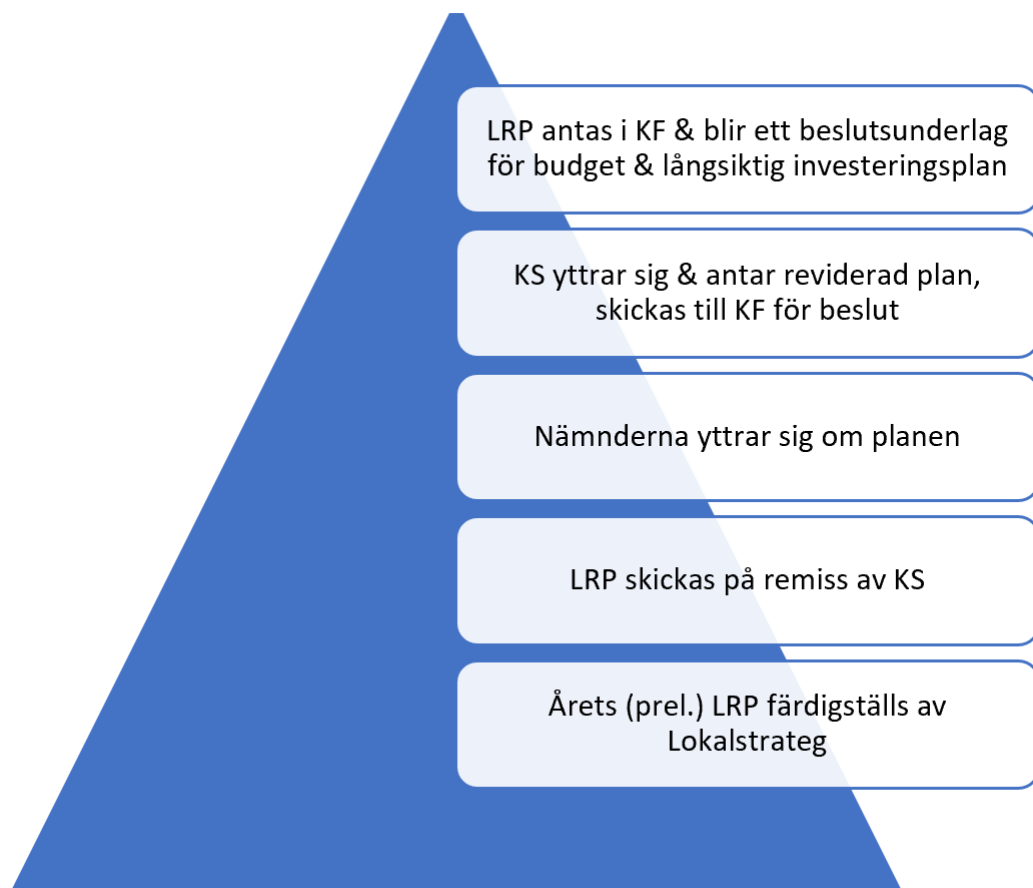
Undantag kan göras för fastigheter där det finns särskilda skäl. Fastigheter, lokaler och andra resurser som ägs eller disponeras av Bollebygds kommun är gemensamma resurser. Vid förändringar i innehav eller användning ska kommunnyttan sättas före intresset hos enskild verksamhet. Det åligger samtliga verksamheter att bidra till en effektiv lokalanvändning och medverka till att utrymmen kan frigöras för annan

användning eller avveckling. Fastigheter, lokaler och bostäder som inte behövs långsiktigt för Bollebygds kommuns verksamheter ska avvecklas, undantag kan till exempel vara om fastigheten har ett kulturhistoriskt värde.

Varje verksamhet inom Bollebygds kommun ansvarar för verksamheten som bedrivs i lokalen och betalar för sin lokalanvändning via internhyra. Internhyrorna är självkostnadsbaserade och utformade så att hyresgrundande kostnader kan särskiljas. Fastighetsenheten ansvarar med stöd av ekonomiavdelningen för beräkning av internhyrorna.

5. Lokalresursplan – processer

Processen nedan illustrerar framtagande av LRP:

Planen beskriver varje facknämnds behov av verksamhetslokaler ur ett tioårsperspektiv utifrån analys av statistik och befolkningsprognos.

Efter processen för antagandet av planen lämnas den över till Kommunstyrelsen för verkställighet i linje med processkartan för kommunal nybyggnation & större ombyggnation. Skarpa ekonomiska kalkyler görs efter beslutad lokalisering och inriktning, vilket sedan beslutas utifrån, varpå projektet inkluderas i kommunens investeringsbudget. Kostnader för utredningar i tidiga skeden (då utförandet fortfarande inte är specificerat) bör tas på driften och inte som ett investeringsprojekt.

6. Nämnderna och deras lokalbehov

6.1 Utbildningsnämnden

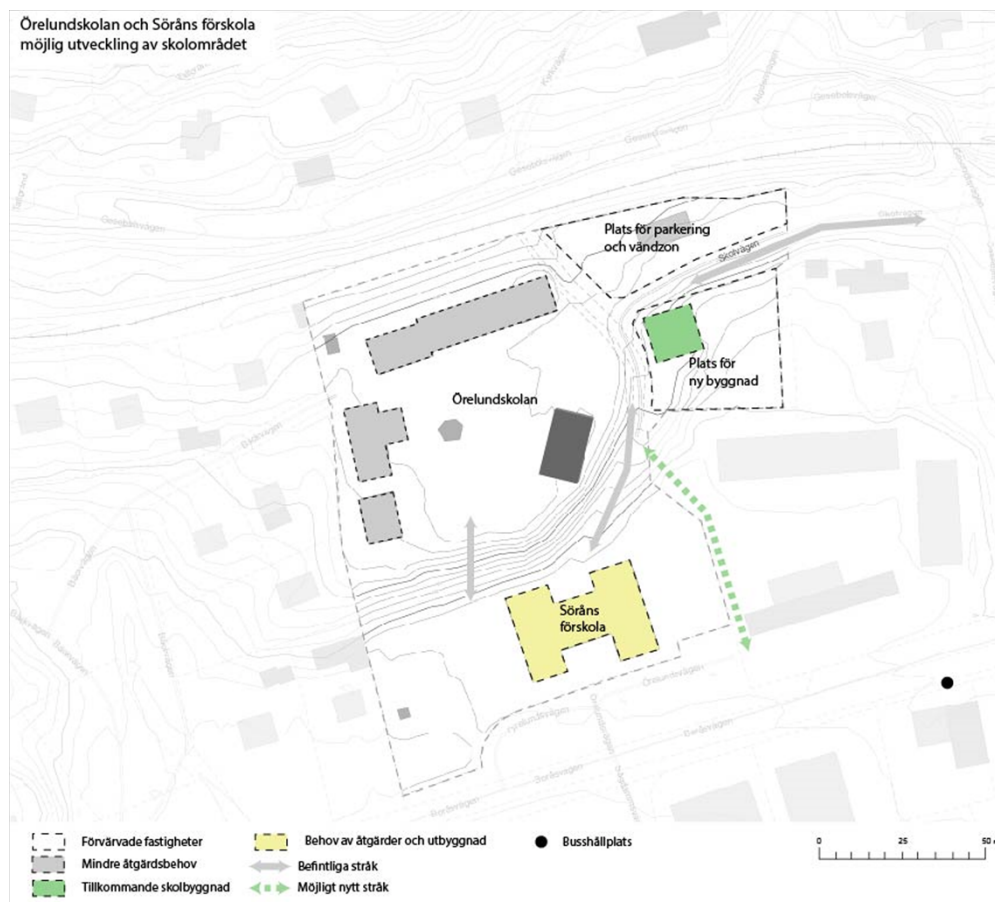
I slutet av 2024 bodde det 9 802 invånare i Bollebygds kommun (varav barn i förskoleåldern (0–5 år) 663 st. och elever i grundskolan (6–15 år) 1 308 st.). I den trendbaserade befolkningsprognosen prognostiseras barnunderlaget till förskola att minska med 47 barn under perioden 2025–2034. Under samma period prognostiseras antalet barn och unga mellan 6 och 15 år minska med ca. 117 st. (se bilaga 1). Tas hänsyn till de byggplaner som finns för perioden kan antalet yngre barn, främst i förskoleåldern antas öka mer än den trendbaserade prognosen indikerar. De senaste årens ekonomiska påfrestningar för hushållen, i kombination med en orolig omvärld används som förklaringar till ett lägre barnafödande och sedermera en utmaning för rikets skolor att bibehålla en kvalitativ verksamhet med ett minskat elevunderlag.

Som en konsekvens av att befolkningsprognosen för åldersgrupperna som Utbildningsnämnden bedriver sin verksamhet för har förändrats, har även lokalbehovet förändrats. Kommunen står inför en utmaning i att balansera det prognostiserade behovet med ett effektivt nyttjande av befintliga verksamhetslokaler, vissa skolor och förskolor, som exempelvis i Töllsjö, upplever redan idag en överkapacitet i sina lokaler och kommunen behöver se över hur dessa ytor kan optimeras eller avvecklas.

Olsfors förskola, skola & bibliotek

Kommunen äger två fastigheter i direkt anslutning till skolan i Olsfors. Byggnaderna på fastigheterna kommer att rivas under sommaren 2025 till förmån för parkering, bibliotek och skollokaler. För detta krävs en ny detaljplan, ett arbete som startas upp under hösten. Även en utbyggnad av förskolan i Olsfors om ytterligare en "hemvist" har tidigare föreslagits, men med hänsyn till befolkningsprognosens indikationer om minskat underlag för förskolorna bör behovet utredas ytterligare innan något sådant projekt drivs för långt. Tillsammans innebär lösningen en totallösning för skola/förskola och bibliotek. Alla verksamheter får bättre och mer ändamålsenliga lokaler som också är rimliga i relation till planerad byggnation och demografisk utveckling.

Se bild nedan för föreslagen placering:

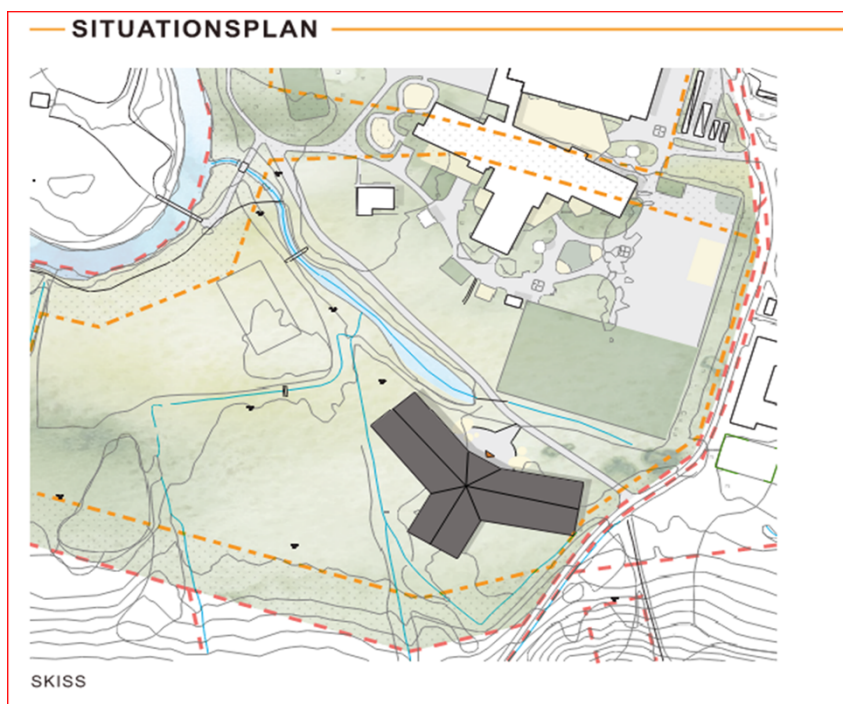

Ny högstadieskola centralort

Kommunfullmäktige fattade under 2024 beslut i frågan gällande lokalisering av nya 7-9 skolan och under 2025 har arbetet påbörjats. Årets uppdaterade befolkningsprognos visar på ett något utökat elevantal, men det förändrar inte bedömningen av det totala platsbehovet då skolan byggs med en relativt stor överkapacitet. Skulle det ändå bli aktuellt i framtiden finns det en möjlighet att bygga ut för att skapa ytterligare klassrum. Byggnationen utgör den första etappen i utvecklingen av skolområdet. I denna fas flyttar eleverna i årskurs 7–9 till den nya byggnaden, vilket frigör den nuvarande högstadiebyggnaden. Denna tas därefter

successivt i bruk av elever i årskurs F–3 och byggs om i etapper för att anpassas till de yngre elevernas behov. "Längorna" rivs och F-3-modulerna avetablas.

Se bild nedan för situationsplan med placering av ny högstadiebyggnad:

Förskola centralort

Plan- och exploateringsenheten arbetar parallellt med planprocessen för ny förskola på Södra Fjällastorp. Den nya förskolan ska ersätta förskolemodulerna intill Bollebygdskolans område och skulle på så sätt kunna ge plats för en allaktivitetshall

på området. I processen och det vidare arbetet med ny förskola bör man även planera för att de två avdelningarna på Ekdalens förskola ersätts. Det är också viktigt att både ta hänsyn till den förväntade befolkningsutvecklingen och dess påverkan på elevunderlaget. Genom att bygga flexibelt och möjliggöra framtida anpassningar kan vi nyttja lokalerna på ett effektivt sätt på så väl kort som lång sikt.

Allaktivitetshall

Arbetet med allaktivitetshallen har påbörjats men är fortfarande i mycket tidigt skede. Bland annat så kommer en illustration över Bollebygds skolområde tas fram i samband med förstudien för nya högstadiet och dialog ska inledas med föreningarna som kommer vara en viktig del i projektet.

Under våren har Bollebygds projektledare fört dialog med projektledare på idrotts- och föreningsförvaltningen i Göteborg gällande kostnader för olika typer av hallar. Det står klart att kostnaderna varierar avsevärt beroende på halltyp.

I budget 2025-2027 lämnades även ett uppdrag att se över tillskapande av fullstora idrottshallar i Tölleby och Olsfors. Arbetet pågår och kommer presenteras under hösten.

6.2 Socialnämnden

Socialnämnden, till skillnad mot utbildningsnämnden, kan med större säkerhet titta på data i den trendbaserade befolkningsprognosen och dra konkreta slutsatser utifrån den. De medborgare som Socialnämnden bedriver sin verksamhet för är inte lika flyttbenägna och påverkas inte alls i samma utsträckning av nybyggnation av den art som planeras i kommunen. Samtidigt har svängningar i prognosen på lång sikt

inte varit särskilt höga. De behov som förelåg och antogs i förra årets LRP är fortfarande aktuella.

Andelen personer som är över 80 år i Bollebygds kommun kan antas öka med cirka 50% till 2033.

Boendeformer för äldre

I Bollebygds kommun finns idag ett särskilt boende – Bollegården – med 73 platser exkl. korttidsplatser (8 rum). Enligt föregående års lokalresursplan beräknades behovet till 32 nya platser till år 2033. Den siffran baserades på en framskrivning av antalet äldre, utifrån dåvarande förutsättningar. Årets uppdaterade beräkning visar på ett något lägre behov, cirka 25 platser, vilket bland annat förklaras av att en mindre andel personer över 80 år idag bor på särskilt boende.

Det är dock viktigt att se den siffran som ett av flera underlag i behovsanalysen, snarare än en exakt målsättning och därmed lyfta in fler aspekter i den vidare planeringen av boendet där resultatet kan visa att behovet kan bli större än vad modellen visar. Det måste också vägas in att det inte är ekonomiskt hållbart att bygga ett nytt boende med färre än cirka 60 platser. Detta aktualiserar också behovet av att se över hur det befintliga boendet, Bollegården, kan användas framöver. Om dess funktion förändras påverkar det i sin tur behovsbeskrivningen och utformningen av ett nytt boende.

Socialnämnden har tidigare lyft att behovet av platser i särskilt boende påverkas av fler faktorer, såsom utvecklingen av det allmänna bostadsbeståndet, tillgång till korttidsplatser och insatser som möjliggör att äldre kan bo kvar hemma längre. Därför har nämnden också betonat vikten av att komplettera med andra boendeformer, till exempel trygghetsboenden, för att kunna möta behovet på ett effektivt sätt.

Arbetet med ett nytt särskilt boende pågår. Under året kommer bland annat möjliga lokaliseringar att identifieras samt ekonomiska analyser att genomföras. Dessa ska

ligga till grund för ett politiskt inriktningsbeslut. De 25 platser som tidigare nämnts bör ses som ett värde att utgå ifrån.

En flexibel lösning, både vad gäller nybyggnation och omdisponering av befintliga resurser, ger bäst förutsättningar att möta framtidens vård- och omsorgsbehov.

Lokaler för hemtjänst och hemsjukvård

Med ökad andel äldre behövs också fler medarbetare inom verksamheten. Med det följer ett större behov av personalutrymmen, förråd och kontor. Hemtjänsten har idag sina lokaler på Stationsvägen vilket fungerar på kort sikt men innebär utmaningar om personalstyrkan utökas. Detta innebär stora utmaningar då prognosen indikerar ett ökat antal individer i behov av vård i hemmet. Även hemsjukvården behöver alltså utökas i takt med en ökande andel äldre i befolkningen. De båda verksamheterna har ett nära samarbete, vilket innebär att det vore en fördel att förlägga respektive verksamhets hemvist i anslutning till varandra.

Träffpunkt för äldre lyfts också som en viktig fråga som bör tas hänsyn till när en långsiktig lösning för hemtjänstens och hemsjukvårdens lokaler planeras. Om ett trygghetsboende skulle tillskapas menar Socialnämnden att det vore önskvärt att nämnden hyr in sig i fastigheten. Det skulle kunna möjliggöra att samlokalisera hemtjänst, hemsjukvård, träffpunkt och övrig förebyggande verksamhet.

Boende för personer inom funktionsstöd

I kommunens verksamhet inom funktionsnedsättning finns två typer av bostäder med särskild service; gruppboende och serviceboende. Boende i bostad med särskild service beviljas enligt lag om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS) och

personer som beviljas boende har det som sitt boende på obegränsad tid, vilket ofta innebär livet ut.

En **gruppboestad** är en boendelösning för personer som har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov som innebär att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. I augusti 2025 slutförs byggnationen av kommunens andra gruppboestad på Sockelvägen 1. Boendet innefattar sex bostäder samt gemensamma ytor och personalutrymmen. Målgruppen förväntas öka och på sikt behövs ytterligare en gruppboestad. Se bild nedan för utformning av gruppboendet på Sockelvägen 1.

En **serviceboestad** är en boendelösning enligt LSS eller SoL för personer som har behov av stöd i sin vardag men inte i samma utsträckning som personer med behov av gruppboestad. Serviceboende i Bollebygds kommun är organiserat med satellitlägenheter i centralorten där socialnämnden hyr majoriteten av Bollebo och sedan hyr ut i andrahand till de boende. I nuläget finns det 15 lägenheter och verksamheten har nått sin maxkapacitet och det finns heller inte tillstånd att koppla på fler lägenheter. Behovet av ytterligare verksamhetslokal och lägenheter är alltså

stort. Ett alternativ för att tillgodose behovet hade varit att förvaltningen tecknar avtal med en privat aktör som bygger lägenheter, men det förutsätter att ett lämpligt projekt planeras.

Boendestöd

Vidare ökar också den socialpsykiatriska målgruppen som är i behov av stödinsatser i form av boendestöd. För att möta behovet behöver socialförvaltningen frigöra den lokal som bemanningsplanerarna har idag för att i stället inrymma verksamhet kopplat till funktionsstöd. De bemanningsplanerare som nu har sin hemvist i lokalerna behöver beredas två kontorsplatser kopplade till Socialförvaltningens övriga kontor.

Individ- och familjeomsorg

Ett behov som prioriterats mycket högt är en lösning på IFO:s lokaler. Det har tidigare lagts fram förslag till alternativa lokaler men dessa hade kostat väldigt mycket att anpassa, samtidigt som en bättre och mer långsiktig lösning kan jobbas fram då kommunen kommer längre i andra lokalfrågor.

Ett arbete ihop med lokalstrateg och projektledare pågår för att hitta en lösning där yta kan frigöras bland IFO:s befintliga lokaler för att verksamheten ska kunna upprätthålla sekretess och ha plats för samtal och möten. Lösningen bygger på att vi får tillskott på mötesrum i andra lokaler, just nu tittar man på att inrymma detta på Göteborgsvägen 19. Utöver att tillskapandet av kontorsplatser och mötesrum kopplat till IFO finns det ett stort behov av att se över övriga lokaler utifrån

säkerhetsaspekten. Skalskydd och andra säkerhetsåtgärder behöver ses över och uppdateras relativt omgående.

6.3 Teknik- och servicenämnden

Teknik- och serviceförvaltningen har idag de flesta av sina administrativa arbetsplatser på Råssa. Det finns ett underskott av kontorsarbetsplatser vilket medför att medarbetare och/eller verksamheter som har samordningsvinster splittras, exempelvis har enheterna för måltid och lokalvård sina kontor på Bollebygdskolan och flera i förvaltningens stab saknar helt egna kontorsplatser. Nämnden har lyft ett behov av att samlokalisera ledningsgruppen och skapa fler mötesrum genom en utbyggnad av kontorslokalerna på Råssa.

Vissa medarbetare har kontor i nuvarande 7–9-skolan, vilket kräver tillfälliga lokaler under ombyggnaden. Nämnden föreslår en permanent placering på Råssa, vilket frigör utrymme i skolan för utbildningsförvaltningen.

Teknik- och servicenämnden förespråkar att förvaltningen fortsatt nyttjar Hembygdsvägen 5 för förvaring av material samt värdesäkring av maskiner, i linje med vad som beslutats i föregående års LRP.

Nämnden anser det vara avgörande att Teknik- och serviceförvaltningen får medverka i ett tidigt skede vid nybyggnation och större ombyggnationer. Genom tidig delaktighet kan förvaltningen säkerställa att viktiga funktioner och behov beaktas, vilket bidrar till långsiktigt hållbara och kostnadseffektiva lösningar. Detta möjliggör en bättre planering av drift, underhåll och service, samtidigt som eventuella problem kan identifieras och åtgärdas i ett tidigt skede.

6.4 Kommunstyrelsen & Bygg- och miljönämnden

Fram till årsskiftet 2024/2025 var Plan- och exploateringsenheten samt Bygg- och miljöförvaltningens verksamhet placerad i externt hyrda lokaler på Tingkullen. Även de nuvarande lokalerna på Stationsvägen är hyrda externt, och eftersom verksamheten nyligen flyttat in har det ännu inte varit möjligt att fullt ut utvärdera hur väl de fungerar. Redan nu har det dock framkommit att det råder trångboddhet, att lokalerna är lyhörda samt att det finns brist på mötesrum. Den nuvarande lösningen har beskrivits som tillfällig, i väntan på Kommunhus etapp 1 på Göteborgsvägen 19. Samtidigt finns det en möjlighet att en långsiktig lösning för lokalerna på Göteborgsvägen 19 skulle kunna komma hela kommunens personal till gagn genom att tillskapa mötesrum i hela byggnaden. Brist på mötesrum är också något som beskrivs av stora delar av kommunens förvaltningar och detta skulle lösa åtminstone detta problem även åt Bygg- och miljöavdelningen och Plan- och exploateringsavdelningen.

6.5 Kontorsplatser och mötesrum

Kommunens utgångspunkt är att de medarbetare som har kontorsarbete i första hand ska erbjudas att arbeta hemifrån. Trots det råder en utmaning när det gäller tillgången till lämpliga kontorsarbetsplatser och möteslokaler. Alla nämnder i kommunen saknar ändamålsenliga kontorslokaler, inklusive mötesrum. En lösning som skulle gynna samtliga förvaltningar i kommunen är att bygga om Göteborgsvägen 19 till mötesrum. Med en ombyggnation skulle man kunna tillskapa ca 8 nya mötesrum och den centrala placeringen gör det möjligt för de flesta förvaltningar att enkelt nyttja dessa. Tillskapandet av mötesrum på Göteborgsvägen 19 skulle även kunna lösa de lokalbehov som IFO har genom att frigöra 1 till 2 mötesrum i

kommunhuset som kan användas till kontor för verksamheten. Detta kan i sin tur frigöra utrymme på IFO's befintliga avdelning att tillskapa mötesrum som uppfyller de krav verksamheten har på bland annat sekretess. Parallellt med detta tittar man även på andra lösningar som kan tillgodose behoven.

7. Analys samt behov av revidering

Genom att analysera den tidigare LRP, hur projekten fortlöpt och hur behoven förändrats går det att dra slutsats att många av de analyser som gjordes redan i föregående LRP stämmer även nu. Strategisk fastighet har i samarbete med andra avdelningar förtydligat processer, roller och arbetssätt och även om det är ett pågående arbete kan man se effekt redan nu.

Kommunen har gjort framsteg med de behov som identifierades i den tidigare planen, och rollerna i de tidiga skedena har blivit tydligare. Samtidigt kvarstår utmaningar, särskilt när det gäller att tillgodose flera av dagens lokalbehov utan att genomföra större om- eller nybyggnationer.

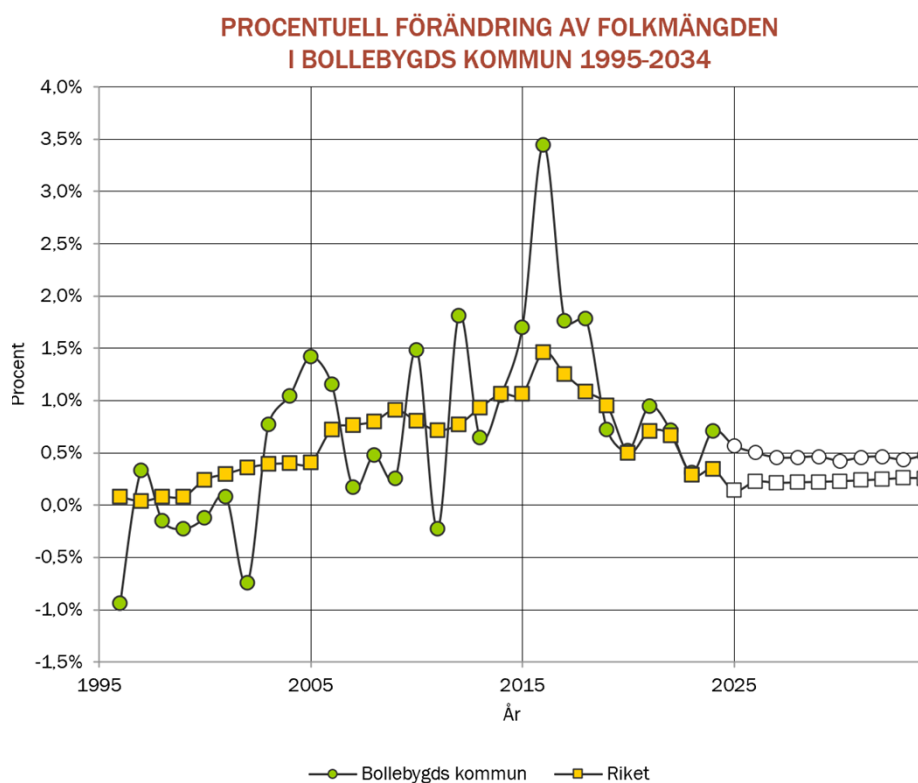
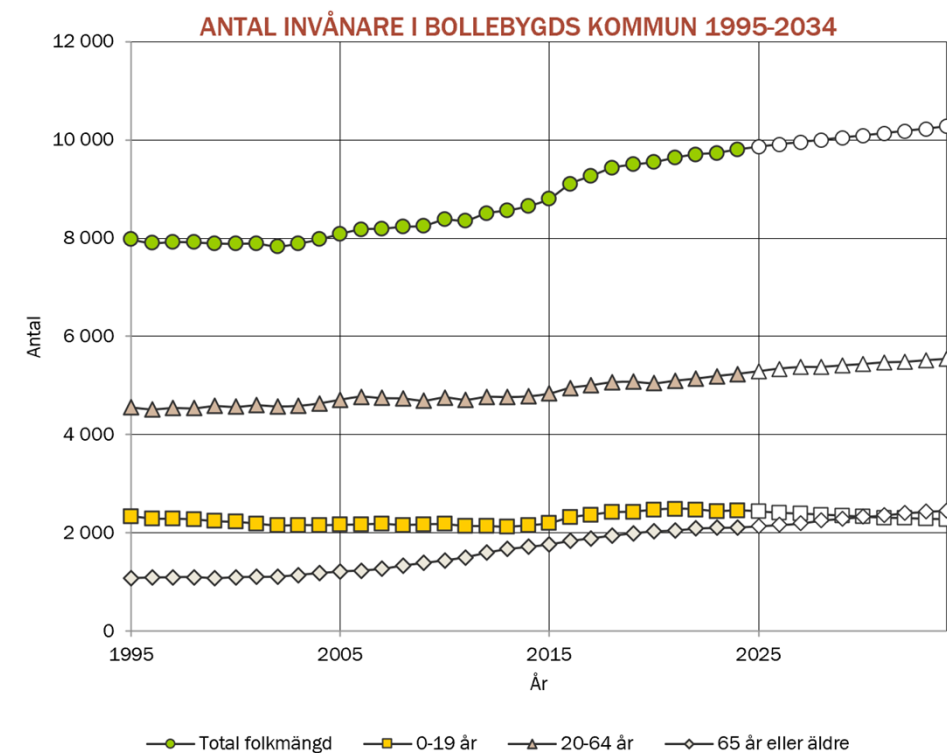
Genom att följa upp projekten och säkerställa pålitliga genomförandetider och projektbudgetar skapas förutsättningar för samspel mellan investeringsbudgeten och LRP på ett effektivt sätt.

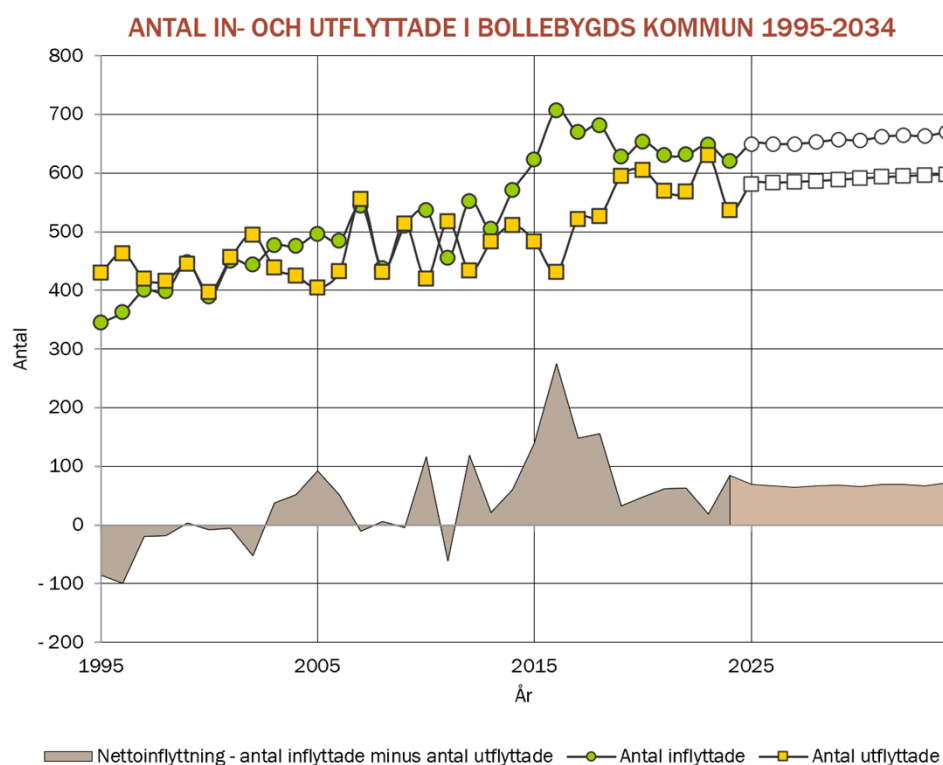
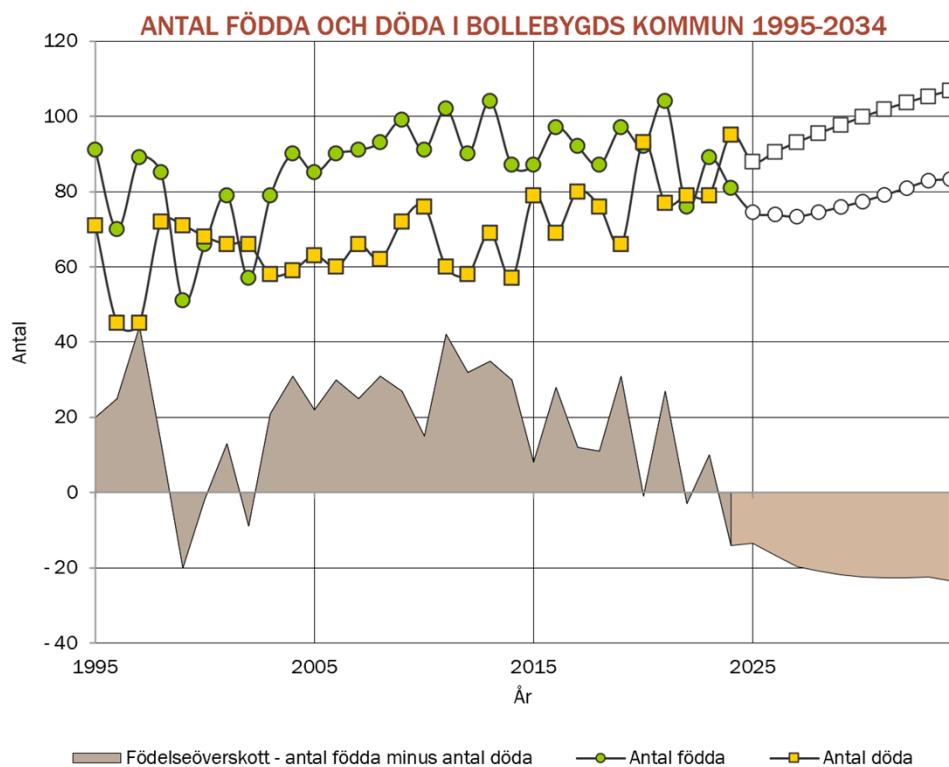
Projektledare uppdaterar politiken och kommunledningen löpande i projekten vilket skapar ett viktigt samarbete och bredare förståelse för processen. Lokalstrateg arbetar också i nära dialog med de förtroendevalda för att säkerställa att den politiska ambitionen återspeglas i genomförandet av projekten.

Genom att fortsätta utveckla projektarbetet och LRP får kommunen bättre förutsättningar att fatta kloka beslut som möjliggör effektivisering, förbättrad arbetsmiljö och kommunal service.

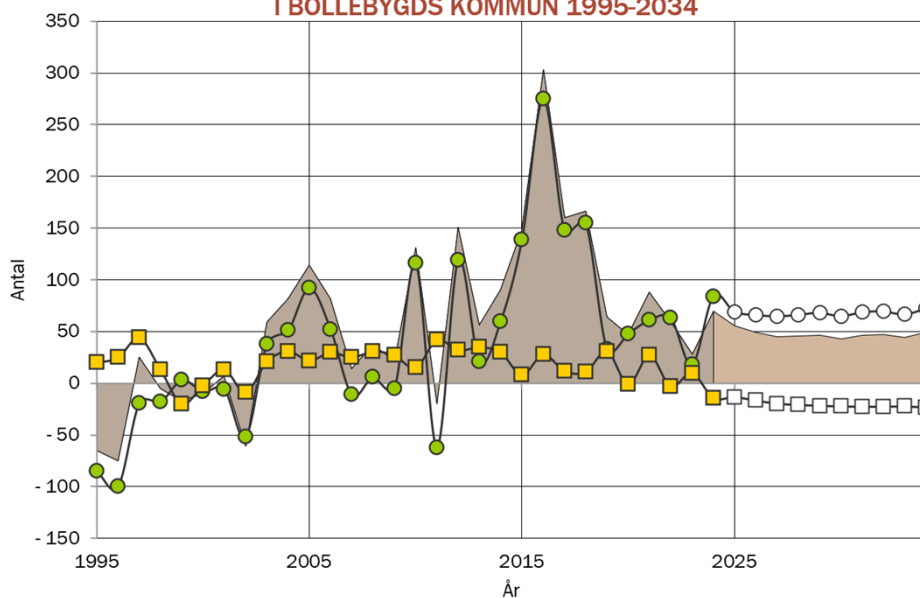
8. Bilagor

Bilaga 1 – Befolkningsprognos (trendbaserad)

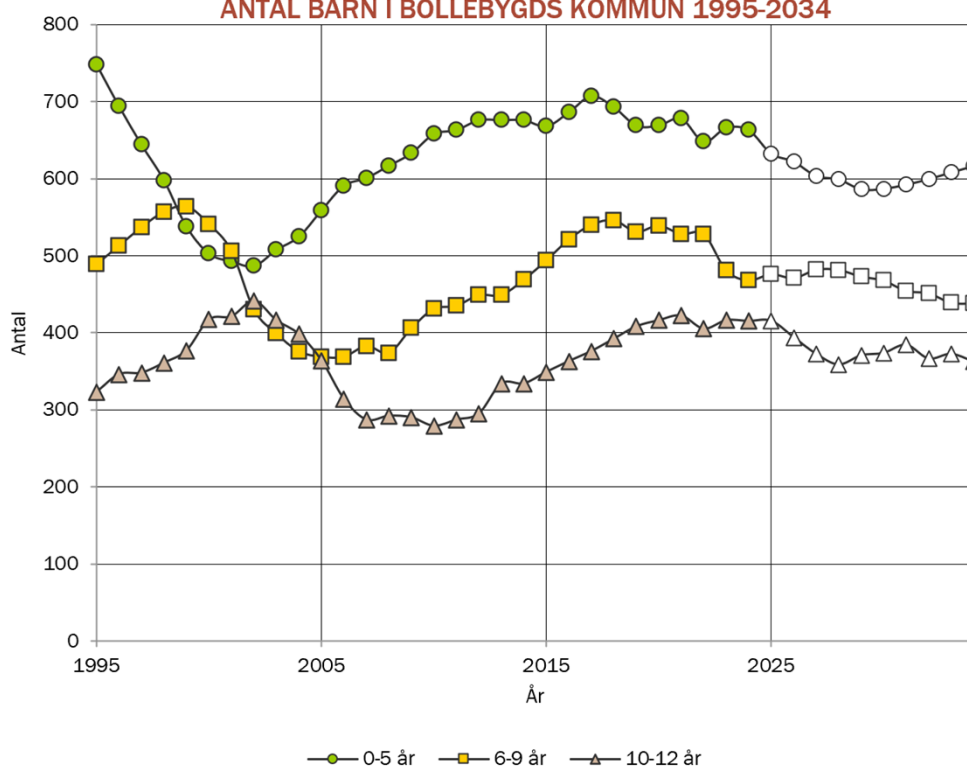

FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT I BOLLEBYGDS KOMMUN 1995-2034

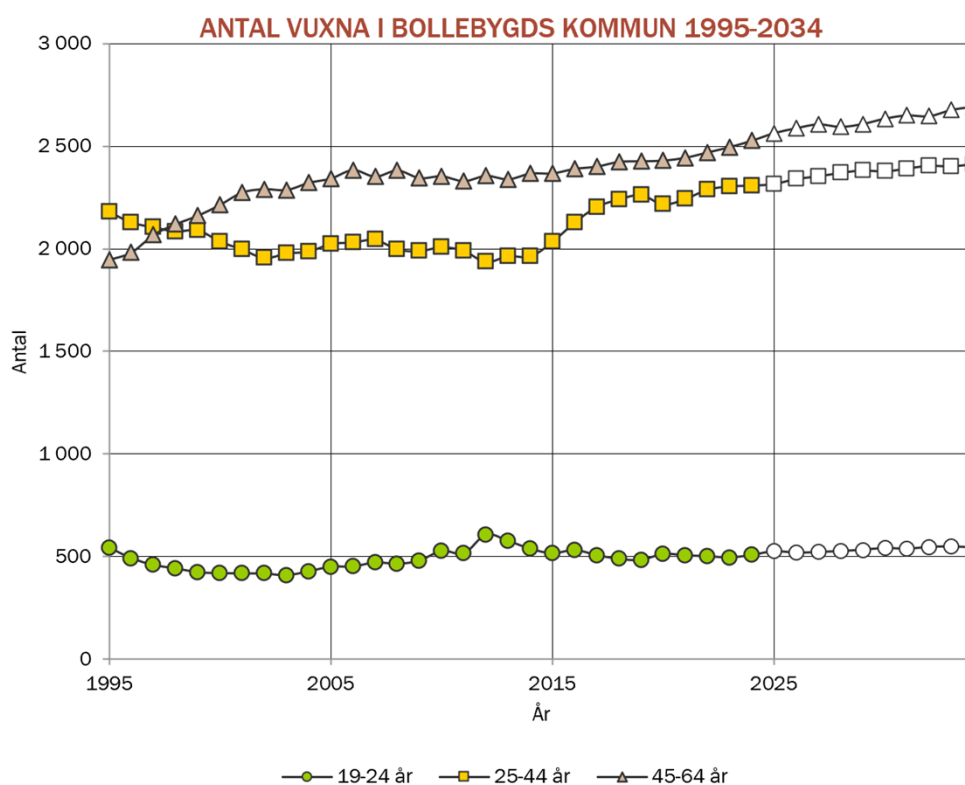
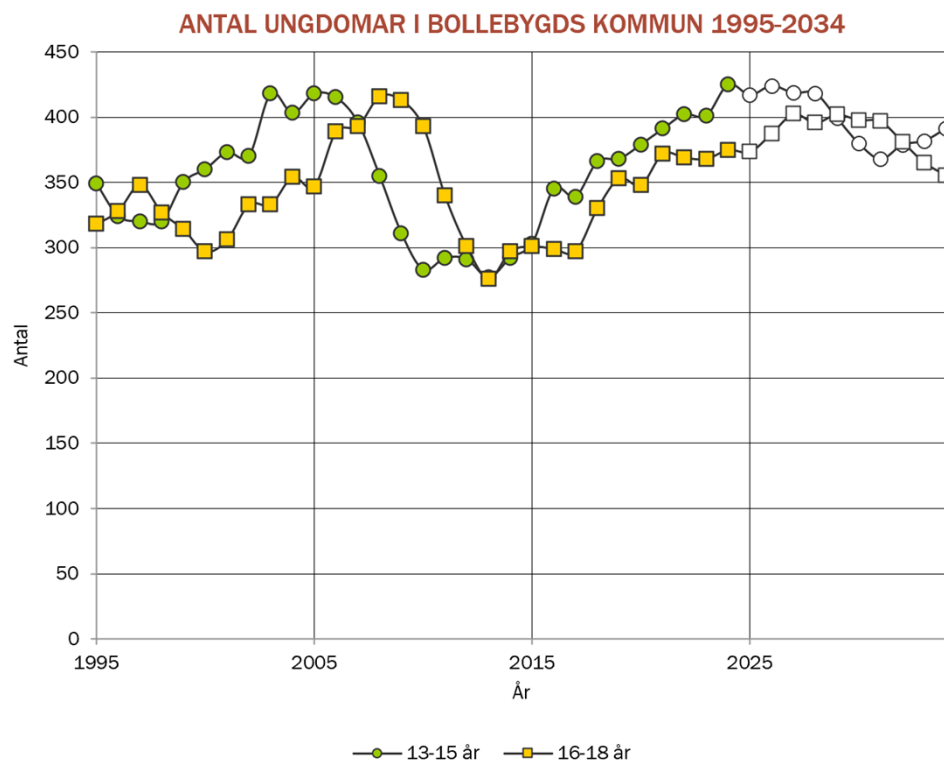

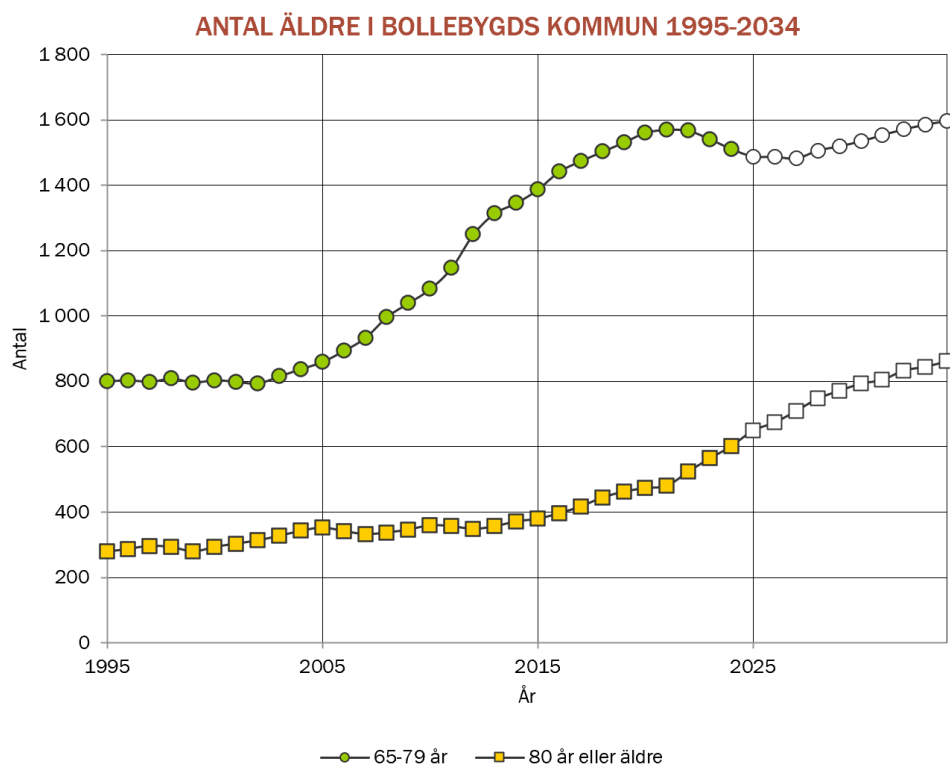
— Förändring i folkmängden under året
—●— Förändring i folkmängden beroende på nettoinflyttning
—■— Förändring beroende på födelseöverskott

ANTAL BARN I BOLLEBYGDS KOMMUN 1995-2034

—●— 0-5 år —■— 6-9 år —▲— 10-12 år

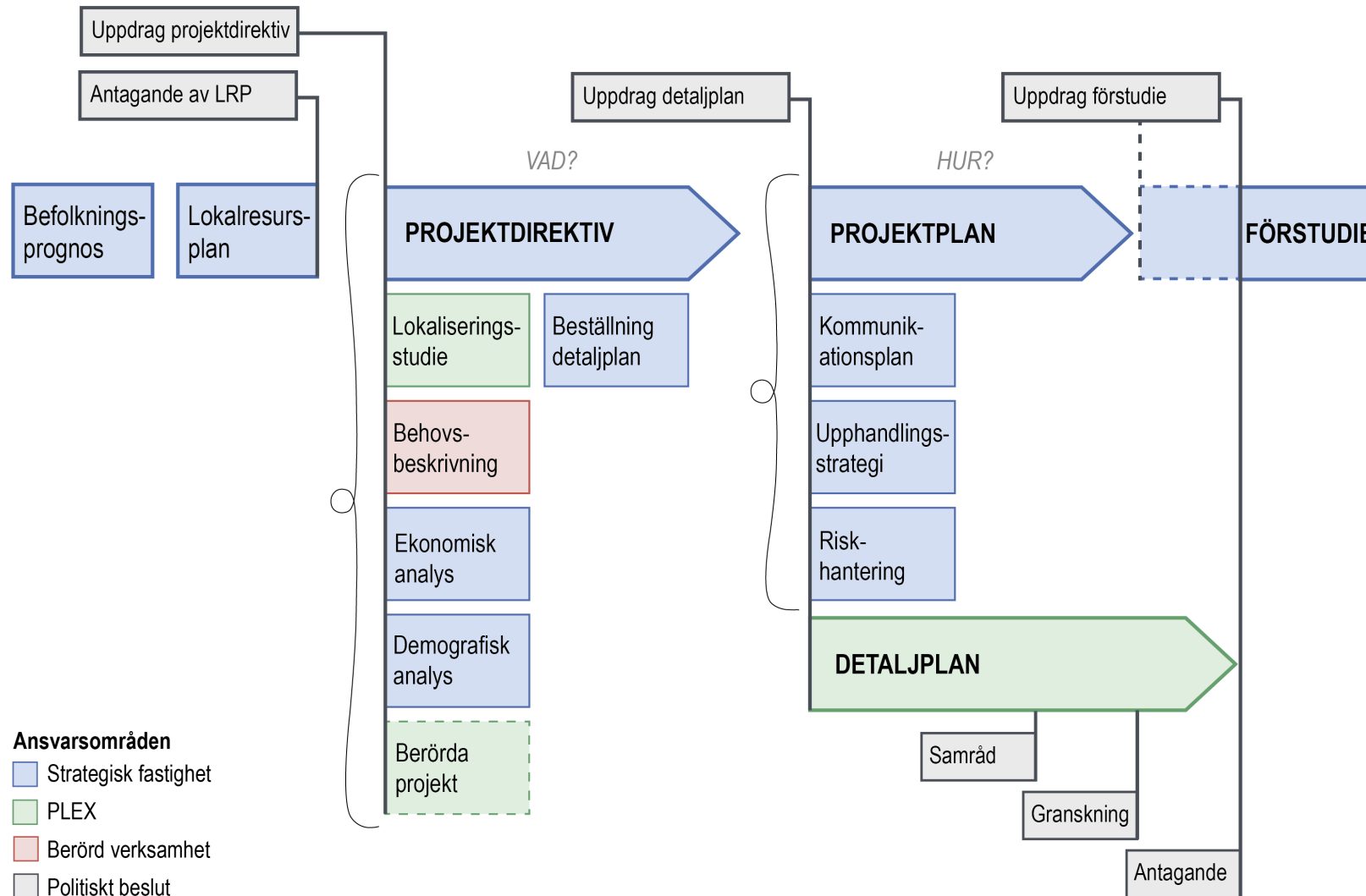

Bilaga 2 – Status för projekt i långsiktig investeringsplan (exkl. VA)

Status för projekt i långsiktig investeringsplan											
Uppdaterad 2025-05-05											
Under behovsframställan											
Förstudie											
Projektering											
Detaljplan											
Byggnation											
Nämnd	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Inom 10 år	Status	Prel. Beräknad totalkostnad (mnkr.)	
Kommunstyrelsen/övergripande									Kommunstyrelsen	80	
Göteborgsvägen 19									Mark inköpt, bygglov för kontor finns och mötesrum kan rymmas inom bygglov. Kan påbörjas efter att beslut tagits.	X	
Nytt Kommunhus									Mark inköpt, behöver behovsframställan och detaljplaneändring.	80	
Socialnämnden									Socialnämnden	160	
Gruppbostad LSS Autism									Entreprenören tar fram bygghandlingar. Byggnation startar under 2024, färdigställs 2025.	40	
Kontor IFO									Kan lösas i samband med ombyggnation av Göteborgsvägen 19, följer därför samma tidslinje men beroende på hur man gör kan lösningen för IFO vara på plats tidigare.	X	
Särskilt boende									Lokaliseringsutredning pågår i samband med behovsframställan, följs av inriktningsbeslut. Behöver gå snabbt, annars kommer vi behöva tillfälliga lösningar. Finns planuppdrag.	120	
Kontor hemsjukvård & hemtjänst, Träffpunkt för äldre									Behöver hitta en inriktning snarast. Eventuellt i kombination med särskilt boende.	X	
Gruppbostad LSS, traditionell									Specificeras ytterligare framöver. Socialnämnden utreder.	X	
Serviceboende satellitlägenheter									Avvaktar möjlighet att hyra t.ex. en trappuppgång i hyreshus av privat bostadsutvecklare.	X	
Utbildningsnämnden									Utbildningsnämnden	540	
Skola/bibliotek/parkering Olsfors									Intern projektering, rivning sker under sommarlovet 2025. Behöver detaljplaneändring. Finns planuppdrag.	40	
Förskola Olsfors									Finns planuppdrag. Behöver behovsframställan.	X	
Ny förskola centralort									Finns planuppdrag. Följer tidplanen för särskilt boende.	70	
Ny skola etapp 1 (ny 7-9 byggnad)									Preliminär tidplan. Behöver ingen detaljplaneändring. Intern projektering pågår.	210	
Ny skola etapp 2 (ombyggnation bef. 7-9)									(Preliminärt) etappvis ombyggnation	120	
Allaktivitetshall									Kostnader för olika typer av hallar framtaget. Behöver uppdrag inför behovsframställan.	100	
Total										780	

Bilaga 3 – Processkarta för kommunal nybyggnation & större ombyggnation

7. Avsiktsförklaring elbilsladdning på Gästgivartorget KS2025/123

§56

KS2025/123

Avsiktsförklaring elbilsladdning på Gästgivartorget

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger miljö- och hållbarhetsstrateg på kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att signera avsiktsförklaring med Cheap Energy Charging Stations Sweden AB om att undersöka förutsättningar för att installera en anläggning med laddstationer.

Ärendet

Den 18 mars inkom Lars Gyllenstam, konsult åt Cheap Energy Charging Stations Sweden AB (Cheap Energy), med en förfrågan om att signera en avsiktsförklaring avseende en anläggning med snabbladdstationer för elfordon. Förfrågan föregicks av ett telefonsamtal med miljö- och hållbarhetsstrategen om laddsituationen i Bollebygd och lämpliga platser. Förfrågan och företagets intresse avser parkeringen på Gästgivartorget i centrala Bollebygd. Avsiktsförklaringen innebär att Bollebygds kommun ställer sig positiv till att företaget undersöker förutsättningar för att installera en anläggning. Förutsättningar avser tillgång till elffekt och ansökan om stöd för investeringskostnaden. Bollebygds kommun är markägare men avsiktsförklaringen är inte bindande och innebär ingen garanti att Bollebygds kommun kommer att upplåta marken eller upplåta marken till ett specifikt företag.

Avsiktsförklaringen medför inga kostnader för kommunen. Bollebygds kommun har ett program för publik laddinfrastruktur där det står "Bollebygds kommun ser

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

positivt på att publik laddinfrastruktur byggs i kommunen men har inte för avsikt att bygga ut laddinfrastrukturen i egen regi. Kommunen inspirerar aktörer att etablera laddinfrastruktur i kommunen genom att bland annat peka ut lämpliga platser för lokalisering och möjliggöra markupplåtelse av kommunal mark.”. Förfrågan från Cheap Energy ligger i linje med styrdokumentet.

I Bollebygd finns det ett antal publika laddplatser för långsammare laddning och utmed riksväg 40 finns det också möjlighet för snabbladdning. Snabbladdning i centrala Bollebygd skulle innebära en positiv komplettering av utbudet som kan möta behovet som uppstår med allt fler elfordon i samhället. Marken ägs av Bollebygds kommun och lokaliseringen vid torget bedöms positivt av Plan- och exploateringsavdelningen. Frågor om upplåtelseavtal, parkeringslösning och konkurrensutsättning behöver undersökas senare, ifall företaget inkommer med en konkret förfrågan om markupplåtelse.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger miljö- och hållbarhetsstrateg på kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att signera avsiktsförklaring med Cheap Energy Charging Stations Sweden AB om att undersöka förutsättningar för att installera en anläggning med laddstationer.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Avsiktsförklaring elbilsladdning på Gästgivartorget
- Avsiktsförklaring Bollebygds kommun 250318 utkast

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Avsiktsförklaring

Denna avsiktsförklaring har upprättats med anledning av att Cheap Energy Charging Stations Sweden AB (nedan kallat "CEC") anmält intresse av att inom del av fastigheten BOLLEBYGD FLÅSSJUM 12:77 som utgör parkering Gästgivaretorget uppföra en anläggning med laddstationer för eldrivna fordon.

Bollebygds kommun (nedan kallad "Kommunen") är lagfaren ägare till fastigheterna.

Parterna är överens om att denna avsiktsförklaring inte är juridiskt bindande utan endast utgör en uttalad avsikt från parterna att i en positiv och konstruktiv anda diskutera förutsättningarna för en etablering av CEC:s verksamhet inom kommunen. Denna avsiktsförklaring innebär inga ekonomiska åtaganden från någondera parten. Avsiktsförklaringen utgör heller inte någon förhandlingsoption till CEC:s förmån.

Kommunen är införstådd med att en förutsättning för vidare förhandlingar om markområde för verksamhetens etablering, är att CEC beviljas stöd från extern part och kan säkra tillräcklig näteffekt för etablering. Om sökt bidrag ej erhålles eller nätförutsättningar för etablering saknas förbinder sig CEC inte att genomföra anläggandet av laddstationer.

CEC är införstådd med att denna avsiktsförklaring, oavsett om CEC erhåller etableringsstöd eller ej, medför inga som helst utfästelser från Kommunens sida vad avser framtida tillgång till markområde, eller andra åtaganden, för CEC:s eventuella etablering inom kommunen.

Denna avsiktsförklaring äger giltighet fram t.o.m. 2026-03-18. Vardera parten äger dock rätt att under giltighetstiden med omgående verkan säga upp avsiktsförklaringen. Om så sker har ingen av parterna rätt till någon ersättning från den andra parten.

Bollebygd 202__-__-__
För Bollebygds kommun

Umeå 202__-__-__
För CEC

X X

Lars Gyllenstedt

8. Förfrågan om bidrag till fisk- och näringsundersökning i Töllsjön KS2025/85

§55

KS2025/85

Förfrågan om bidrag till provfiske och undersökning i Töllsjön**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen beviljar bidrag till projektet med 19 600 kr.

Ärendet

Den 14 mars 2025 inkom Johannes Johansson från Sportfiskarna med en förfrågan om Bollebygds kommun kan bidra med medfinansiering till ett projekt. Projektet handlar om att bedriva nätprovfiske och undersöka övergödning i Töllsjön. Sportfiskarna bedömer projektkostnaden till 196 tkr. 90 procent av kostnaden kan finansieras via bidrag från Länsstyrelsens LOVA (lokala vattenvårds-projekt) och Fiskevårdmedelbidrag. Summan som saknas och som Bollebygds kommun önskas bidra med är 19,6 tkr. Syftet med undersökningen är att följa upp iakttagelser som ger anledning att misstänka ökad övergödning och förändringar i fiskebeståndet i sjön. Resultatet förväntas bli en trovärdig klassificering av fiskesamhället som kan agera riktlinje för fiske- & fiskevårdsförvaltningen. Man får reda på eventuella obalanser i sjöns ekosystem och Töllsjöns näringstillförsel samt näringsutsläpp.

Utifrån resultaten går det att ta fram åtgärder vid eventuell problematik för att på längre sikt skapa ett balanserat ekosystem i Töllsjön och berörda delar av avrinningsområdet. En eventuell övergödningssproblematik kan drabba flodpärlmusslan som har ett kärnområde strax nedströms sjön.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Det finns inga medel avsatta till detta ändamål i kommunstyrelsens budget. Kostnaden behöver finansieras från kommunstyrelsens ordinarie budget vilket bedöms vara möjligt. Projektets syfte och förväntade resultat ger ett värdefullt bidrag till Bollebygds kommuns arbete med miljömål och Agenda 2030. Kommunen utför inga egna mätningar, provfiske eller undersökningar. Att bidra till en undersökning som till stor del är finansierad är ett kostnadseffektivt sätt att säkerställa att möjliga risker och missförhållanden i Töllsjön blir kända och åtgärdade i ett tidigt skede. Sportfiskarna har ansträngt sig att hitta finansiering och utan kommunens bidrag verkar det vara svårt att säkra genomförandet. En minskning av omfattningen skulle kräva en projektändring till övriga bidragsorganisationer.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beviljar bidrag till projektet med 19 600 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Förfrågan om bidrag till provfiske och undersökning i Töllsjön
- Mail-förfrågan bidrag till provfiske Töllsjön
- Fisk och närings undersökning i Töllsjön
- Näring och fiskundersökning i Töllsjön fiskevårdsprojekt-bidrag

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Peter Krahlf Rydberg

Från: Funktionsadress Kommunstyrelsen
Skickat: den 14 mars 2025 10:30
Till: Peter Krahlf Rydberg
Ämne: VB: Nätprovfiske i Töllsjön medfinansiering
Bifogade filer: Näring och fiskundersökning i Töllsjön fiskevårdsprojekt-bidrag (1).xlsx; Bilaga 1. Fisk och närings undersökning i Töllsjön (1).docx

Hej Peter

Osäker på om detta ska till dig? Svara gärna så jag vet vad som gäller.

Vänliga hälsningar
Tommy Andersson

Från: Johannes Johansson <johannes.johansson@sportfiskarna.se>
Skickat: den 14 mars 2025 10:24
Till: Funktionsadress Kommunstyrelsen <kommunstyrelsen@bollebygd.se>
Ämne: Nätprovfiske i Töllsjön medfinansiering

Du får inte ofta e-post från johannes.johansson@sportfiskarna.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej!

Jag jobbar på Sportfiskarna som projektledare inom natur och fiskvård. Jag är uppvuxen i Bollebygd och jobbar med en del projekt i området.

Jag har varit i kontakt med Robin Livin på bygg och miljöförvaltningen angående en fråga om medfinansiering av ett nätprovfiske och övergödnings undersökning i Töllsjön. Han hänvisade mig till kommunstyrelsen därav detta mejl.

Det som föranlät projektet är en rad iakttagelser som väcker frågan om Töllsjöns status. Se mer i Bilaga 1. Vi har fått bivilligat 90% av projektkostnaderna varav 80% av Lova västra Götaland och 10% Fiskevårdsmedelbidrag Västra Götaland. Jag skickar med bilagor på de ansökningarna som underlag. Totala projektkostnaden är 196 000 kr varav 176 400 kr är finansierat. Vi sökte 20% av Fiskevårdsmedelbidrag med bifall på 10 %. Min fråga är om Bollebygds kommun vill finansiera de sista 10 % motsvarande **19 600 kr?**

Projektet går i linje med kommunernas miljöarbete och strävan att uppnå många miljökvalitetsmål (se Excell bilagan). Samt att det kommunala avloppet i Töllsjö är en så kallad punktkälla och kunskapsunderlaget från detta projekt kan ligga i kommunens intresse även i det avseendet.

Provfisket är tänkt att genomföras sommaren 2025 men sammanställning av data och rapport pågår till 2027. Vi är tacksamma för så snabbt svar som möjligt.

Det är bara att säga till om några uppgifter saknas så komplettera jag.

Bästa hälsningar,

Johannes

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund | Johannes Johansson | Projektledare fiskvård, region Väst

Sjölyckan 6 | 416 55 Göteborg

Tel: 0733-253 756 | E-post: johannes.johansson@sportfiskarna.se

Sportfiskarna slår vakt om allas tillgång till ett bra fiske och arbetar för friska fiskbestånd i friska vatten. Sportfiske är en av Sveriges viktigaste fritidsaktiviteter med två miljoner utövare som varje år lägger mer än fem miljarder kronor på sitt fiske.

Bli medlem på www.sportfiskarna.se

Fisk och närings undersökning i Töllsjön

Innerhållsförteckning

1.Syfte.....	1
2. Bakgrundsinformation:.....	2
3.Metod.....	4
4.Budget	5
5.Referenser	6

1.Syfte

På långsiktigt: Ett balanserat ekosystem i Töllsjön och berörda delar av avrinningsområdet.
Samt reducera näringsutsläpp till havet.

På kortsiktigt:

- Få en trovärdig klassificering av fisksamhället som kan agera riktlinje för fiske- & fiskevårdsförvaltningen.
- Få reda på eventuella obalanser i sjöns ekosystem.
- Få reda på Töllsjöns näringstillförsel samt näringsutsläpp.
- Ta fram åtgärder vid eventuell problematik.

2. Bakgrundsinformation:

Töllsjön (se fig.1) är en 1,17 km² stor och 18,5 meter djup sjö i Bollebygds kommun. Sjön ingår i Rolfsåns ARO och den är belägen 118,2 m.ö.h. Det har under senare år gjorts en del iakttagelser som kan tyda på att Töllsjön är ur balans. Några iakttagelser som gjorts är följande:

Lokalboende Anton Svanlind bland andra har observerat att gäddfisket i Töllsjön blivit sämre samtidigt som det förekommit algblomningar och mera vitfisk i sjön.

En styrelsemedlem från Töllsjöns fvof meddelade att vattenväxterna efter kanterna i sjön minskat/dragit sig tillbaka. Där det tidigare var växtlighet på ca 1 - 1.5 meter djup är det nu bara växtlighet på ca <0,5 meter. En teori till detta hade kunnat vara att siktdjupet försämrats.

2022-10-03 Vid Flodpärlmusselinventeringar på uppdrag av Lygnerns vattenråd uppströms Töllsjön uppmärksammade Johannes Johansson på Sportfiskarna Göteborg att botten såg mycket näringsbelastad ut nedströms det kommunala reningverket (se fig 2). Uppströms reningsverket upplevde han att botten såg mindre näringsbelastad. En annan iakttagelse var att fisk sågs fisk ovan reningsverket men inte nedströms reningsverket.

(Fig 2, Foto: Johannes Johansson)

Nolåns fvf har uppmärksammat en stor ökning av fintrådiga alger i Nolån nedströms Töllsjön dom senare åren. En teori kan vara att Töllsjön ger ifrån sig mera/mycket näringsämnen respektive vad den binder.

Enligt vattenkemiproverna som tagits i recipientkontrollerna kan man se att lokalen uppströms Töllsjön och som ligger nedströms reningsverket gick från 2017 ”måttligt hög halt” till 2018 ”hög halt” av kväve i proverna och klassificeringen har varit samma sen dess. Tidigare var provlokalen nästan uteslutande klassificerad ”måttligt hög halt” förutom några avikelser till högre halter (Lygnernsvattenråd, 2022).

Sjön har inte nätprovfiskats på 35 år och en uppföljning vore högst intressant i kombination med utökad recipientkontroll med tanke på iakttagelser.

Nedan är ett uttag från: Fiskevårdsplan för sjöar och vattendrag i Enningdalsälvens avrinningsområde s.15 ”Sjöprovfisken är ett bra underlagsmaterial till en fiskevårdsplan på grund av att fiskar har en förhållandevis lång livslängd och lever ofta hela sina liv i samma vatten. Därför påverkas fisk både av kort- och långvariga förändringar i vattnets kvalitet. Detta gör fisk lämplig som indikator på miljöstörningar, till exempel förorening, men även som indikator på effekten av utförda åtgärder. Sjöprovfisken kan också användas som en

metod att kartlägga förekomst och utbredning av fiskfaunan i en sjö eller i ett vattensystem.” (Lansstyrelsen västra götaland, 2012).

Alla sjöar är mer eller mindre näringsrika beroende på lokala egenskaper i markerna och tillförsel från avlopp, industri, jordbruk mm. Vid mycket näringstillförsel riskerar artsammansättningen att förändras, samt att algblomningar och syrefattighet ökar som kan leda till eventuell massdöd i sjön (Sverigesvattenmiljö, 2022).

Flodpärlmusslan har en nedåtgående trend på många platser i Rolfsåns avrinningsområde enligt senare inventeringar. Nedströms Töllsjön i Nolån finns ett av två bestånd av flodpärlmusslor i avrinningsområdet där föryngring observerats i närliggande nutid. Flodpärlmusslan påverkas negativt av övergödning (Sverigemiljomal, 2023).

Vitfiskar som bland andra mört och braxen kan gynnas av ett näringsrikt vatten. Vitfiskar äter ofta insekter och annan bottenfauna och då grumlar dom vattnet i jakt på sin föda. Näring och andra ämnen som bundits i sedimenten går då upp i frivattnet. Predatorfiskar som gäddan kan få svårt att jaga i dålig sikt vilket ytterligare gynnar vitfisken och dess fortplantning.

Töllsjön har nätprovfiskats två gånger tidigare, 1984 och 1987 (se fig 3).

Vatten	Datum	Lokal	Antal bottennät	Antal pelagiska nät	Art	Bottennät				Pelagiska nät			
						Antal	Vikt g	Antal/nät	Vikt/nät	Antal	Vikt g	Antal/nät	Vikt/nät
640854-130982 Töllsjön	1987-07-26	Hela sjön	32	3	Abborre	116	10401	3,63	325,03	1	4	0,33	1,33
					Braxen	17	9890	0,53	309,06	2	1300	0,67	433,33
					Gädda	12	5598	0,38	174,94	0	0	0,00	0,00
					Mört	117	6073	3,66	189,78	13	130	4,33	43,33
					Sutare	6	11308	0,19	353,38	0	0	0,00	0,00
					1987-07-26 Summa	268	43270	8,38	1352,19	16	1434	5,33	478,00
	1984-07-24	Hela sjön	32	3	Abborre	353	14407	11,03	450,22	6	180	2,00	60,00
					Braxen	78	6756	2,44	211,13	0	0	0,00	0,00
					Gädda	12	4308	0,38	134,63	1	120	0,33	40,00
					Mört	436	14278	13,63	446,19	29	550	9,67	183,33
					Sutare	8	13200	0,25	412,50	0	0	0,00	0,00
					1984-07-24 Summa	887	52949	27,72	1654,66	36	850	12,00	283,33

(Fig.3) Bild: Viss, 2022.

3.Metod

Standardiserat nätprovfiske med Norden 12-nät. Töllsjön är 1,17 km² stor och 18,5 meter dju och ska därför fiskas med 32 bottennät ansträngningar (slu, 2021).

En del av undersökningen blir att ta kiselalger prov uppströms och nedströms Töllsjös kommunala reningsverk samt i utloppet av Töllsjön.

Efter undersökningen sammanställs proverna och utvärderas i en slutrapport. Beroende på undersökningens utfall så kommer även eventuella åtgärdsförslag att presenteras i slutrapporten.

4.Budget

Kostnaderna i projektet är fördelade på följande poster: projektledning, fältarbete, resor i fält, kommunikation och rapportskrivning. Projektledning innebär i detta fall ett samordnat och övergripande ansvar för att allt i projektet blir genomfört. Det innebär också framtagande av kartmaterial, Ta fram lokaler, datasammanställning, hantering av utrustning och planering. Fältarbete innebär allt arbete som genomförs i fält, dvs. nätprovfisket och räknande av fisk. Kiselalger provtagning innebär själva provtagningen samt analys. Resor i fält innebär resekostnader till och från Töllsjön där praktiskt arbete kommer utföras. Kommunikation innebär att arbetet med nätprovfisket samt resterande undersökningar i projektet kommuniceras till allmänheten via exempelvis sociala medier. Rapportskrivningen innebär att det kommer skrivas en rapport över allt arbete som genomförts i projektet, samt utvärdering och eventuella åtgärdsförslag.

Post	Kostnad kr
Projektledning	16 000
Fältarbete	70 000
Kiselalger provtagning	25 000
Resor i fält	6 000
Båthyra	10 000
Kommunikation	5 000
Slutrapport	64 000
Summa	196 000

Den totala summan för projektet är 196 000 SEK. Sportfiskarna söker Lova-bidrag för 156 800 SEK (80% av den totala projektkostnaden). Medfinansieringskostnaden är 39 200 SEK och sökes från fiskevårdsmedelbidrag.

5.Referenser

Lansstyrelsen västra götaland, 2012, s. 15,
(<https://www.lansstyrelsen.se/webdav/files/planeringskatalogen/vastragotaland/publikationer/2012/2012-54.pdf>)

Lygnernsvattenråd, 2022, <https://lygnernsvattenrad.se/recipientkontroll/>

Slu, 2001, Standardiserad metodik för provfiske i sjöar,
https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/aqua/externwebb/sidan-publikationer/finfo/finfo2001_2.pdf

Sverigesvattenmiljo, 2022, Sveriges vattenmiljö, (sverigesvattenmiljo.se)

Sverigesvattenmiljo.se 2022, Sveriges vattenmiljö, (sverigesvattenmiljo.se)

Viss, 2022, [Vattenkartan \(lansstyrelsen.se\)](#)

Blankett för ansökan om bidrag till stöd för fiskevårdsprojekt

Relevanta gula fält i blanketten ska fyllas i. (Det räcker inte att hänvisa till bilaga.)

Nr

Rubrik/ärendemening

1

Kontaktuppgifter

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

Projektbeskrivning

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

Tidplan

42

43

Förväntade resultat

44

45

46

47

48

49

50

51

52

Övrigt

53

Bilagor

54

55

56

57

Underskrift

58

59

61

Uppgift

Projektbenämning

Projektet bör ges ett namn som speglar innehållet. Filnamnet får dock vara maximalt ca 50 tecken.

Sökande**Organisationsnummer****Adress****Postnummer**

Skriv in siffror utan mellanslag, mellanslag skrivs ut automatiskt.

Postadress**Telefon****Plusgiro-/bankgironummer**

Ange det plus-/bankgironummer dit eventuell utbetalning av bidrag ska ske.

Kontaktperson

Telefon till kontaktpersonen

Även mobilnummer

E-postadress

Kontaktpersonens e-postadress

Övriga som deltar i detta projekt

Ange namn på övriga projektdeltagare

Projektet avser:

Markera det som är tillämpligt med x.

- åtgärden främjar fiskevården i vatten där allmänheten har rätt att fiska

X

- bildande eller ombildande av fiskevårdsområde

- fisketillsyn

- utsättning av fisk

- biotopvård

- fiskevårdsplan

X

- fiskvägar/faunapassager

- hydrologisk restaurering

- information

X

- uppföljning/inventering/resurs-
övervakning

X

- utbildning

- utredning/arstpecifik åtgärdsplan

- övrig fysisk åtgärd

Kommun

Sjö/vattendrag/kuststräcka (namn)

Vattensystem enligt SMHI

Koordinater

X;

Y;

Planeras åtgärden uppströms nedersta vandringshindret från kust eller Stora Sjöarna?

Ja

Nej

Beskriv projektets syfte och mål, vilka arter gynnas av projektet

Sammanfattande beskrivning av projektet

Redovisa här kortfattat uppgifter om: projektet och hur projektet är tänkt att genomföras,

- eventuella samarbetspartners och/eller medfinansiärer.
- kostnadsberäkning fördelad på kostnadsslag.

En mer utförlig redovisning av projektet kan i större projekt inges som en separat wordfil/pdf-fil (bilaga, se fält 53).

Vilka tillstånd krävs för åtgärden?

Vilka tillstånd har hittills erhållits?

(Eventuella tillstånd ska bifogas i bilaga, se fält 56)

Projektets totala kostnad (kostnader för stödberättigade åtgärder) samt sökt bidrag, kronor

Skriv in siffror utan mellanslag el. tusentalspunkt

Kostnad	Sökt bidrag
196 000	39 200
Kronor	Kronor

Fördelning på år 1
Kronor Kronor

Fördelning på år 2
Kronor Kronor

Fördelning på år 3+

Söks bidrag även hos andra bidragsgivare?

Markera tillämpligt alternativ med x.

Ja	Nej
☒	☐

Om Ja, ange vilka bidragsgivare och vilka belopp

Starttid

År och månad (ÅÅÅÅ-MM)

Sluttid

År och månad (ÅÅÅÅ-MM)

Beskriv kortfattat vilka konkreta resultat som förväntas

**Är projektet nytt eller ingår
åtgärden i ett pågående projekt?**

Markera lämpligt alternativ med X

Nytt projekt	Pågående projekt
☒	☐

Hur kommer åtgärden att följas upp och utvärderas? (En mer utförlig beskrivning kan lämnas i separat wordfil/pdf-fil, se fält 44.)

Hur kommer åtgärden att följas upp och utvärderas?

Markera lämpligt alternativ med X

Ja	Nej
☒	☐

Behöver åtgärden underhållas för att ge resultat?

Markera lämpligt alternativ med X

Ja	Nej
☐	☒

Om ja, vem ansvarar för att underhålla åtgärden?

Vilka av Sveriges 16 miljö-kvalitetsmål bedöms projektet bidra till att nå? Se www.miljomal.nu

Markera lämpligt alternativ med X

- Levande sjöar och vattendrag

☒

- Hav i balans samt levande kust och skärgård

☒

- Ett rikt växt och djurliv

☒

- Annat miljö-kvalitetsmål

☒

På vilket sätt bidrar åtgärden till miljökvalitetsmålet?

Kortfattad konsekvensbeskrivning (miljö- och andra konsekvenser). En mer utförlig beskrivning kan ingå i bilagan med beskrivning av projektet. (se fält 43)

Övrigt av intresse att redovisa

Fylls i vid behov

Utförlig beskrivning av projektet och hur det ska genomföras (även kartredovisning), inklusive budget

Ange bara filnamn och bilagans rubrik i det gula fältet. En sådan bilaga **ska** bifogas.

Plan för uppföljning och utvärdering av projektet samt spridning av resultaten

Ange bara filnamn och bilagans rubrik i det gula fältet. En sådan bilaga **ska** bifogas.

Eventuella tillstånd för åtgärden ska bifogas

Ange bara filnamn och bilagans rubrik i det gula fältet. En sådan bilaga ska bifogas.

Eventuella andra bilagor, tryckta rapporter och liknande material

Ange bara filnamn och bilagans rubrik i det gula fältet

Ort**Datum**

ÅÅÅÅ-MM-DD

Namnförtydliganden

Ifylld ansökan skickas med e-post till vastragotaland@lansstyrelsen.se

--

Inramade gultonade fält ska fyllas i av sökanden (övriga celler är låsta). Cellen expanderar automatiskt när så behövs.

Fiskevårdsbidrag från länsstyrelsen

Ansökan om stöd enligt SFS 1998:1343 Fiskevård

Fisk och näringsundersökning i Töllsjön

--

Sportfiskarna

8020044288

Sjölyckan 6

416 55

Sjölyckan 6, 416 55 Göteborg

733253756

900-7295

Johannes Johansson

733253756

Johannes.johansson@sportfiskarna.se

Joana Henze, Staffan Persson

Bollebygds Kommun

Töllsjön

Töllsjön

På kortsiktigt:

Få en trovärdig klassificering av fisksamhället som kan agera riktlinje för fiske- & fiskevårdsförvaltningen.

Få reda på eventuella obalanser i sjöns ekosystem.

Få reda på Töllsjöns näringstillförsel samt näringsutsläpp.

Ta fram åtgärder vid eventuell problematik. På långsiktigt: Ett balanserat ekosystem i Töllsjön och berörda delar av avrinningsområdet. Samt reducera näringsutsläpp till havet.

En eventuell övergödningsproblematik kan drabba flodpärlmusslan som har ett kärnområde strax nedströms sjön. Kunskapen för denna undersökning kan därför även vara viktig för Flodpärlmussla.

Bakgrund: Olika observationer har lett fram till att behovet av en undersökning har uppdagats. Lokalboende har observerat att gäddfisket i Töllsjön blivit sämre samtidigt som det förekommit algbloomingar och mera vitfisk i sjön. Styrelsemedlem från Töllsjöns fvof uppger att vattenväxterna efter kanterna i sjön minskat/dragit sig tillbaka. Vid Flodpärlmussla inventering i uppströms Töllsjön uppmärksammades att botten såg mycket näringsbelastad ut nedströms det kommunala reningsverket. Uppströms reningsverket såg botten mindre näringsbelastad ut. Nolåns fvof har uppmärksammat en stor ökning av fintrådiga alger nedströms sjön. Sjön har inte nätprovfiskats på 35 år och en uppföljning av fiskstatus vore högst intressant. (se mer bilaga 1).

Projektbeskrivning: Projektet avser att göra ett standardiserat nätprovfiske i Töllsjön och kiselalger prov i Nolån då sjön har visat symptom på eventuell eutrofiering (se bilaga 1). Nätprovfiske projektet avser även att behandla resultat ifrån dom provtagningarna som görs i resipientkontrollen och beroende på vad man kan dra för slutsats presenteras lämpliga åtgärder. Projektet medför även ett kunskapsunderlag som kan användas i framtida fiskevårdsförvaltning. Watercircle AB utför kiselalg provtagningen. Se bilaga två för budget.

Godkännande från Töllsjöns fvof.

Töllsjöns fvof har godkänt och är positivt inställda till provfisket.

Bidragsandel, %

20%

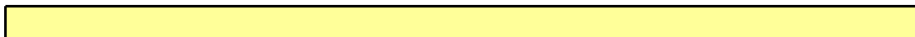
Denna procentsiffra framräknas automatiskt, ska ej ifyllas

Lova Västra Götaland.

Kommentar?

Ett kunskapsunderlag som kan nyttjas till fiskeförvaltning eller indikera på problematik som är viktigt att jobba vidare med för ett friskt vattensystem med omnejd samt havet. De standardiserade nätprovfisket blir en uppföljning från tidigare provfisken år 1984 och 1987.

Lygnerns vattenråd har recipientkontroller ned och uppströms Töllesjön som kan följas för att se eventuella trender. Töllesjöns fvo för löppande uppgifter på sportfiskefångster i sjön som kan ge indikationer om sjöns status. Beroende på utfall och eventuella åtgärder kan de komma att följas upp för att undersöka effekter. Uppföljande undersökningar har kunnat vara standardiserat nätprovfiske, siktdjup och kiselalger provtagning. De är högst spekulativt idag då ingen problematik är fastställd.

Nätprovfiskeundersökningen samt sammanställningen från bottenfauna och vattenkemi prover som projektet avser skapa kunskap om Töllesjöns ekosystem och artsammansättning som kan resultera i kunskap hurvida Töllesjön är under eutroferi. Denna åtgärd är därför viktig för att leva upp till miljökvalitetsmålet Ingen övergödning. Vid eutroferi tenderas vissa arter att gynnas medan andra arter missgynnas och därav minskar den biologiska mångfalden som miljökvalitetsmålet Ett rikt växt – och djurliv syftar till. Underlaget från nätprovfisket kommer att vara till hjälp för framtida fisk och fiskvårdsförvaltning och är därmed en passande åtgärd för att nå målet. Om undersökningen skulle visa på övergödningens problematik så kan en följd vara att lokalisera och åtgärda utsläppen. Näringen rinner vidare till havet och undersökningen bidrar därför till -Hav i balans samt en levande kust och skärgård. Övergödning kan påverka fiske och vattenkvalitet och projektet är därför viktigt för -Levande sjöar och vattendrag.

En konsekvens kan vara att själva sjöprovfisket kan marginellt påverka fiskesamhället i sjön om väldigt stora mängder fisk skulle fångas. Denna risk är en förutsättning för att genomföra provfisket. En annan möjlig konsekvens kan vara att lokalbefolkning undrar vad som föreses. Detta motverkar vi igenom att sätta upp skyltar som informerar om provfisket. Projektet avser inte att göra någon fysisk åtgärd och har därför inte många miljökonsekvenser kopplat till sig.

Göteborg

2025-02-18

Johannes Johansson

Johannes Johansson

9. Ändring av detaljplan Flässjum 1:7 m.fl., Malmgården KS2025/121

§52

KS2025/121

Ändring av detaljplan Flässjum 1:7 m.fl., Malmgården

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger planuppdrag till kommunstyrelseförvaltningen för ändring av detaljplan för Malmgården, Flässjum 1:7 m.fl.

Ärendet

2024-11-20 inkom en ansökan om planändring för fastigheten Flässjum 1:7 i Bollebygds centrum. Planändringen syftar till att möjliggöra en högrenock- och byggnadshöjd än vad gällande detaljplan tillåter samt tillåta att bottenvåningen byggs över med ett bjälklag med en upphöjd innergård. Fastigheten har ännu inte byggts ut enligt den gällande detaljplanen för Flässjum 1:7 m.fl. Malmgården som fick laga kraft 2016-11-11. 2025-03-03 lämnade kommunstyrelsen positivt planbesked för ändring av detaljplan för Malmgården, Flässjum 1:7 m.fl.

Detaljplanen kommer att vara exploatörsdriven, vilket innebär att exploatören står för samtliga kostnader i samband med framtagandet av detaljplaneändringen.

Detta ska regleras genom ett plankostnadsavtal som ska undertecknas av exploatören innan planarbetet påbörjas.

Detaljplanen föreslås ges en medelhög prioritering hos kommunen, där planen och dess tillhörande handlingar granskas av kommunen i mån av tid. Detaljplanen bedöms kunna antas någon gång under 2026.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger planuppdrag till kommunstyrelseförvaltningen för ändring av detaljplan för Malmgården, Flässjum 1:7 m.fl.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Ändring av Detaljplan Malmgården (tj.skr)
- § 20 KS Ansökan om planbesked, Flässjum 1_7
- Ändring av Detaljplan Malmgården, Översiktskarta, 250416
- Ändring av Detaljplan Malmgården, Skiss, Funktioner, 250416

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

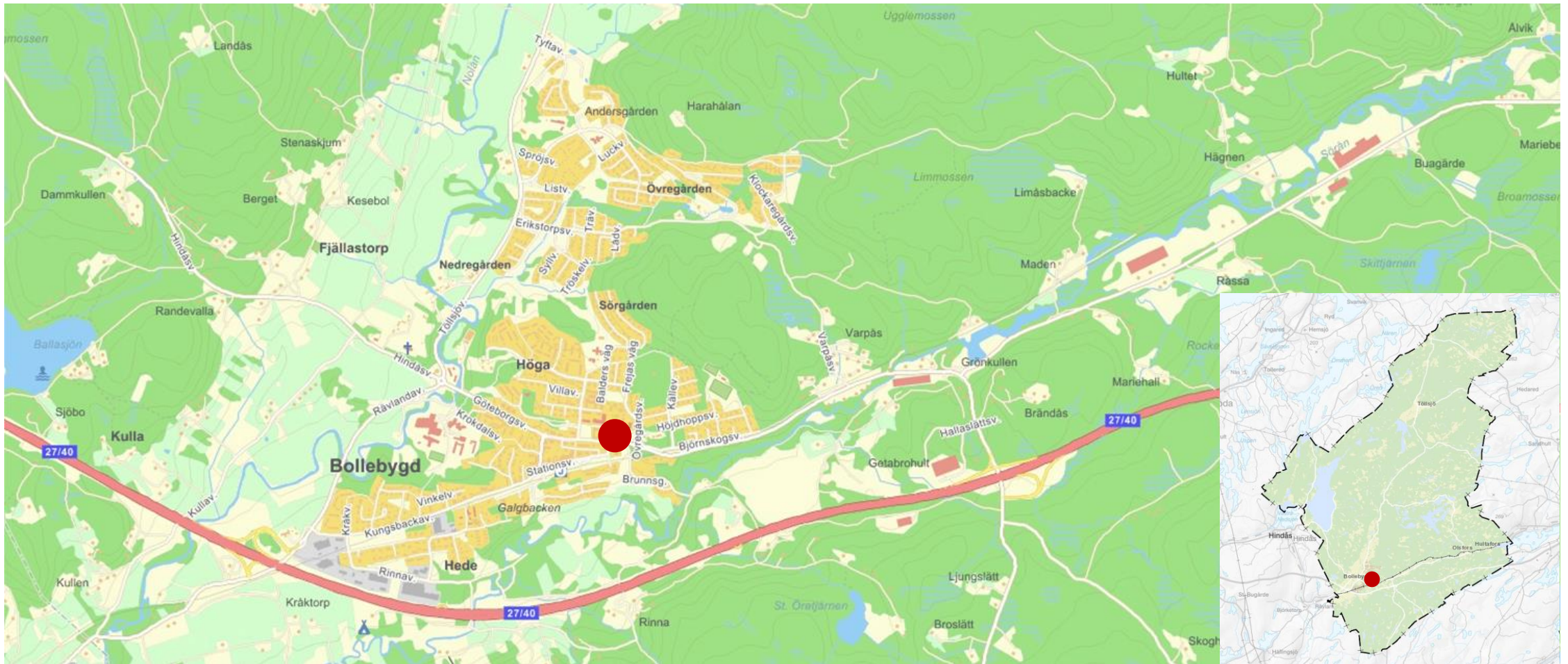
Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Översiktskarta

BOLLEBYGDS
KOMMUN

10. Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland KS2022/18

§53

KS2022/18

Åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar att Bollebygds kommun gör åtagande för punkten "BK6 – Kommuner tar fram arkitekturstrategi" inom ramen för åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland.

Ärendet

Åtgärdsprogrammet för miljömålen i Västra Götaland- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland, är ett regionalt åtgärdsprogram som samordnas av länsstyrelsen i samverkan med kommuner, myndigheter, näringsliv och andra samhällsaktörer. Syftet med åtgärdsprogrammet är att vägleda och stödja prioriteringar samt stimulera till en ökad samverkan i det lokala och regionala miljöarbetet. Det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen beslutades i slutet av år 2021. Åtgärdsprogrammet gällde tidigare för åren 2022–2025. Länsstyrelsen har nu beslutat att åtgärdsprogrammet förlängs till 2026. Åtaganden kan göras under hela programperioden.

Det finns en mer detaljerade beskrivningar av åtgärder som bakgrund, förväntade miljömässiga, sociala och ekonomiska effekter av åtgärder samt vilken rapportering och uppföljning som förväntas av de aktörer som åtar sig åtgärder på www.hallbartvg.se

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen beslutade 2022-06-14 § 140 att Bollebygds kommun skulle göra åtaganden i fem punkter enligt åtgärdsprogrammet och 2022-09-27 § 185 beslutade kommunstyrelsen att kommunen skulle göra åtaganden i ytterligare 7 punkter. Kommunen har alltså gjort antaganden i tolv av de 27 åtgärds punkterna.

Kommunstyrelsen gav 2024-12-10 § 191 kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en arkitekturstrategi för Bollebygds kommun. Under åtgärdsprogrammets utmaning "God bebyggd miljö och hållbar konsumtion" finns åtgärden "BK6 – Kommuner tar fram arkitekturstrategi" som kommunen ännu inte har åtagit sig.

Arkitekturstrategin tas fram inom given budget hos förvaltningen. Att göra ett åtagande i åtgärdsprogrammet bedöms inte medföra någon ytterligare ekonomisk påverkan. Arbetet med arkitekturstrategin är påbörjad. Två av fyra planerade workshoptillfällen med den politiska styrgruppen kommer att vara genomförd innan sommaren 2025. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att strategin kan vara klar och antagen inom år 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Bollebygds kommun gör åtagande för punkten "BK6 – Kommuner tar fram arkitekturstrategi" inom ramen för åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- Åtgärder i åtgärdsprogrammet, 250428
- Rapport -Uppföljning av genomförande klimatlöften och miljöåtgärder i Länstyrelsen åtgärdswebb 2025-02-26

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Åtgärdsprogrammet för miljömålen

Nedan följer en tabell över de åtgärder som ingår i åtgärdsprogrammet för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland. Tabellen visar vilka av dessa åtgärder som kommunen har åtagit sig. I ” Rapport – Uppföljning av genomförande klimatlöften och miljöåtgärden i Länsstyrelsen åtgärdsweb 2025-02-26” går det att läsa vad kommunen har gjort inom ramen för antagen åtgärd.

Huvudåtgärd	Åtgärd	År	Antagit åtgärd JA/NEJ
Minskad klimatpåverkan och ren luft	KL1 - Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle	2024	JA
	KL2 - Minska utsläppen av bensapyren och partiklar från småskalig vedeldning		NEJ
	KL3 - Minska industriernas utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC)		NEJ
Hållbar användning av vattenmiljöer Hållbar användning av vattenmiljöer	V1 - Skydda och restaurera värdefulla sjöar och vattendrag		NEJ
	V2 - Minska miljöriskerna med läkemedelsanvändning		NEJ
	V3 - Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)		NEJ
	V4 - Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden		NEJ
	V5 - Genomföra kommunal kust- och havsplanering		NEJ
	V6 - Miljöanpassa fritidsbåtsanvändningen		NEJ
	V7 - Främja utvecklingen av hållbart marint vattenbruk		NEJ
Hållbart brukande av skog och odlingslandskap Hållbart brukande av skog och odlingslandskap	SO1 – Anlägga nya våtmarker		NEJ
	SO2 – Återvätning av dikade myrar och skogsmarker		NEJ
	SO3 – Skydda värdefulla våtmarksområden		NEJ
	SO4 – Skydda värdefulla skogsområden		NEJ
	SO5 - Förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder genom målbilder		NEJ
	SO6 - Naturvårdande skötsel av skog		NEJ
	SO7 - Minska skadorna på kulturmiljöer i skogsbruket	2024	JA
	SO8 - Öka arealen hyggesfritt skogsbruk		NEJ

	SO9 - Samverka för att bevara jordbruksmark	2024	JA
	SO10 – Främja ett miljöanpassat lantbruk		NEJ
	SO11 – Främja natur- och kulturvärden i odlingslandskapet		NEJ
	SO12 - Använda framtagna dialogverktyg om markanvändning		NEJ
	SO13 - Ökad mängd svenskt naturbeteskött i offentliga inköp		NEJ
	SO14 - Främja ekologisk produktion		NEJ
	SO15 – Bevara och planera för skyddsvärda träd	2024	JA
	SO16 - Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering	2024	JA
	SO17 - Skapa blomrika miljöer för pollinerare	2024	JA
	SO18 - Ta fram kommunala skogspolicys	2024	JA
God bebyggd miljö och hållbar konsumtion	BK1 - Skydda och utveckla tätorters grönområden	2024	JA
	BK2 - Driva nätverk med syfte att förbättra ljudmiljön i tätorter		NEJ
	BK3 - Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola	2024	JA
	BK4 - Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering		NEJ
	BK5 - Främja ekologisk livsmedelskonsumtion	2024	JA
	BK6 - Kommuner tar fram arkitekturstrategi		NEJ
	BK7 - Arbeta med barnperspektivet i fysisk planering	2024	JA
	BK8 - Vägledning till kommunernas energiplaner		NEJ
	BK9 - Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter	2024	JA
	BK10 - Arbeta in riktlinjer i översiktsplan för grön infrastruktur, ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder		NEJ

Detaljer Uppföljning

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK5a - öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunerna	P	Nationell nivå 34 %, ingen statistik för länet tillgänglig hos Ekomatcentrum. Länsstyrelsens egen uppföljning inom projektet "Offentlig livsmedelsförsörjning genom lokal mat" visar ca 27 %.	Kommunerna köper in ekologiska livsmedel
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO15b - Bevara och planera för skyddsvärda träd genom att frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.	G		Skyddsvärda träd har frihuggits i minst 3 skyddade områden och 4 oskyddade områden.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO15b - Bevara och planera för skyddsvärda träd genom att frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.	P		Kontinuerligt arbete att identifiera skyddsvärda träd samt åtgärder för bevarande.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO16a - Använda GIS-baserade naturvårdsdata abaser och naturvårdsplaner i fysisk planering	H		Delar av tidigare framtagna naturvårdsplaner ersätts av ny grönplan för Bollebygds tätort som antogs i slutet av 2024.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO17 - Skapa blomrika miljöer för pollinerare	P		Vi har 3 områden som inte klippts under 2023 och 2024. Efter dialog med Naturskyddsföreningen har föreningen anordnat ett slåttergille på en äng med höga naturvärden, kommunen har bistått med att ta hand om det slagna gräset.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO18 - Ta fram kommunala skogspolicys	P		Ett förslag till policyn har varit ute på remiss och vissa ändringar har gjorts. Nytt beslut att avvakta med en skogspolicy tills en ny skogsbruksplan tas fram så att dokumenten kommer i rätt kronologisk ordning.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK1 - Skydda och utveckla tätorters grönområden	G		Grönplan för tätort Bollebygd framtagen under 2023, på samråd och antagen under 2024.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK3a - Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare	P		Under höstterminen 2023 har verksamheterna arbetat med att förtydliga rutiner genom att teckna ner dem samt förtydliga egenkontrollarbete genom att uppdatera och skriva ner hur detta hanteras. Arbetet fortsatte under 2024.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK3b - Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet	P		Riktad tillsyn mot dessa objekt har skett och viss uppföljande tillsyn kommer även att ske i 2025 kring kvarstående delar. Den händelsestyrda tillsynen har även hanterats, när klagomål inkommit inom detta område.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	07. Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljötillsyn	H		Under året har bygg- och miljöförvaltningen besvarat frågor från myndigheter gällande mellanstora förbränningsanläggningar. Fokus under 2025 kommer därav att läggas mot objekt/anläggningar med förbränning då de enligt en förordning behöver vara registrerade hos tillsynsmyndigheten 1 jan 2024 alternativt senast 2029 beroende på installerad effekt. Ett samverkansavtal gällande energi- och klimatrådgivning tecknades med Borås stad under 2024. Borås stad har sökt statlig medfinansiering för uppdraget och erhållit detta. Förvaltningen arbetar för att informera om möjligheten att nyttja denna tjänst, energi- och klimatrådgivning. Arbetet pågår på bygg- och miljöförvaltningen med att läsa in sig på objekten samt lagstiftning och därtill lägga ut information på hemsidan

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	08. Vi arbetar aktivt med vår energiplan	P		Fler av de planerade åtgärderna för 2024 har genomförts vilket lägger grunden för framtagande av en energiplan under 2025. En arbetsgrupp har bildats och de har haft minst två möten. Plan för processen är framtagen. Ws med Boråsregionen är genomförd. Informationskampanj är ej genomförd.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	09. Vi arbetar strategiskt med att minska klimatpåverkan genom upphandling	P	De nya kriterier enligt riktlinjerna har börjat implementeras även utan att identifiera de upphandlingarna med störst klimatpåverkan. Framöver kommer det finnas en löpande analys och dialog kring aktuella upphandlingar.	I den under 2024 antagna riktlinjen för inköp och upphandling har hållbarhetskriterier tagits med och implementerats. Det gäller alla upphandlingar och därför har kommunen inte identifierat vilka upphandlingar som får störst klimatpåverkan. Men ett exempel är upphandling av skolskjuts där hänsyn till miljö var en viktig faktor.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	12. Vi säkerställer att planering och byggande bidrar till ett transporteffektivt samhälle	P	Beräkningar har inte genomförts men åtgärder för ett transporteffektivt samhälle finns på plats eller är under planering vilket skapar förutsättningarna för större måluppfyllelse under 2025.	I alla planer beaktas närheten till trafikerade kollektivtrafikhållplatser. ÖP styr mot en sammanhållen bebyggelse och har kompletterats med "lokaliseringsstudie jordbruksmark" för att än bättre skapa sammanhållen bebyggelse. En mobilitetsplan ska tas fram under 2025.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO9b - Samverka för att bevara jordbruksmark	G		Kontinuerligt arbete. Bland annat finns 3 kap 4§ MB beskrivs under hänsyn i översiktsplanen.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK5a - öka inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunerna	H		Ekologiska inköp under 2024 låg kvar på 49%. Planerad ökning genomfördes inte då budget i balans prioriterades. Målet bedöms därmed inte vara uppfyllt.
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK7a - Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.	H		Vi har en övergripande metodhandbok/vägledning för genomförande av barnkonsekvensanalys i både stora och små ärenden. Handboken är avsedd att användas av samtliga förvaltningar, inte bara inom fysisk planering. Vi har även med Barnkonsekvensanalys i alla tjänsteskrivelser. Barn och unga samt BKA finns med i planbeskrivningarna. Dialog med ungdomsrådet hålls i vissa processer.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	13. Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet	P		Kommunen har under 2024 kopplat ihop två GC-sträckor för att underlätta för gång- och cykeltrafikanter att smidigt transportera sig inom kommunen. Åtgärden var medfinansierad av Trafikverket. Installation av farthinder i samband med utökning av ett bostadsområde. Utvidgning av tätortsområdet för att inkludera ett nytt bostadsområde för möjligheten att sänka farten från 70 till 50.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	14. Vi arbetar med klimatstyrande parkering	G		Det pågår utredning av att kunna samnyttja p-platser bland annat i kommande detaljplaner. Ny parkeringsnorm är framtagen, beslutad och implementerad.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	16. Våra nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas	P	En del verksamheter har svårt att installera laddinfrastruktur och gå över till elbilar då en tillfällig parkeringslösning används. Biogas och vätgas är inga alternativ då det inte finns lokala tankstationer.	Under 2024 har stora förändringar skett i fordonsmiljön. Totalt har ca. 9 elbilar köpts in och 9 interna laddstolpar satts upp. Arbetet fortsätter med att bland annat informera verksamheter, som äger bilar, om vikten att byta ut gamla kostsamma fossildrivna bilar till fossilfria alternativ.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	17. Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal	G		Krav ställs vid nya upphandlingar som till exempel skolskjuts och intern fordonsflotta. Där gamla avtal finns kvar kommer det att ställas krav vid nästa upphandling
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	20. Vi arbetar med hållbart resande för våra anställda	G		Kommunen erbjuder förmånscykel, möjlighet att leasa miljöbil, Västtrafikkort (kortet betalas genom löneavdrag varje månad under maximalt 12 månader och är därmed inte skattepliktigt) Förmånligt distansarbetsavtal samt satellitkontor i Göteborg gör att de som har möjlighet inte behöver resa varje dag till Bollebygd
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	21.Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål	P	Flera aktiviteter är planerade för 2025.	Värdet för senaste mätningen i förskola och skola ligger på 41 g/portion. Inom äldreomsorg: 115 g/portion.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	22.Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål	G		Värdet jan-okt ligger på 1,5 CO2e/kg inköpta livsmedel.

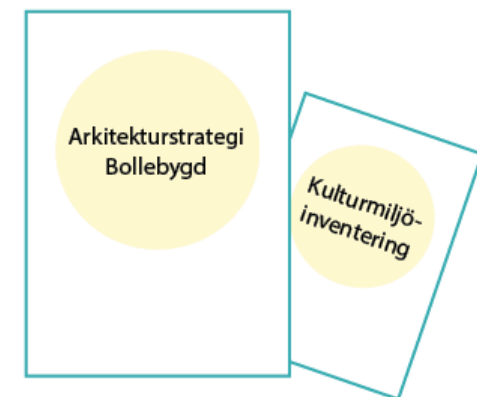
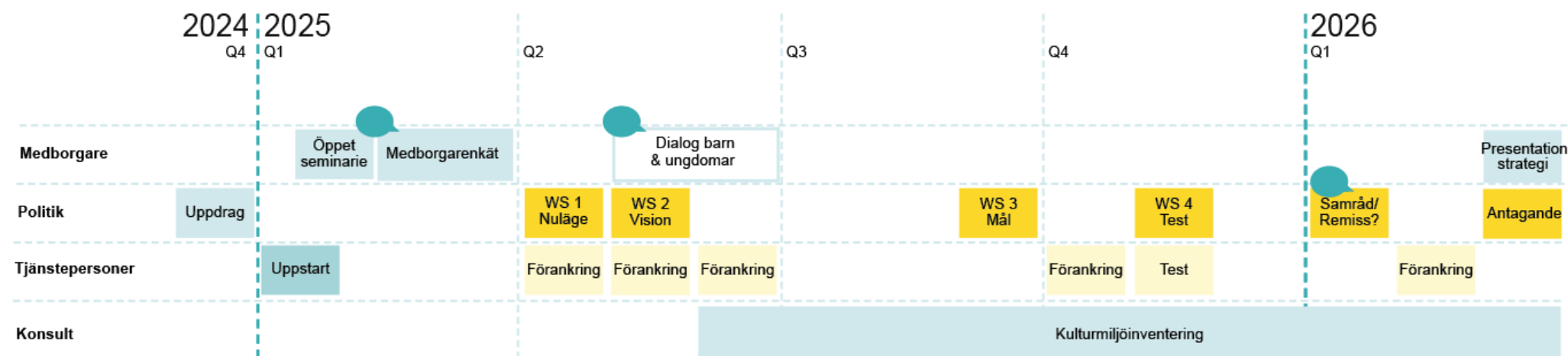
År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	23. Vi ökar livslängden på elektronik och möjliggör cirkulära flöden	G		Vi behåller/använder elektronik så länge som möjligt, "gamla" produkter säljs vidare till företag som återbrukar Elektronik går i arv- alla får inte nytt. Fungerande elektronik används- cirkulära flöden Begränsat sortiment. Krav ställs på lång livslängd vid upphandling vilket gör att produkterna kan kosta lite mer men ökar livslängden på dem. Alla produkter som vi inte kan använda i kommunen går till försäljning och återanvändning.
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	25.Vi använder cirkulära möbler	P	Mycket förarbete är gjort. Vid kommande inredningar kommer cirkulära möbler beaktas.	Lokal för insamling av kontorsmöbler finns men system och arbetssätt för att arbeta aktivt med cirkulära möbler finns ännu inte. Arbete pågår med att införa det, förhoppningsvis under 2025, fullt ut.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	KL1 - Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle	P	Flera åtgärder har genomförts men ett samlat grepp saknas men planeras för under 2025.	- Skrivit medfinansieringsavtal med Trafikverket om ytterligare utbyggnad av GC-bana samt beslut om utbyggnad av GC-banor i egen regi. Under 2024 har två gång- och cykelstråk knutits ihop - Antagit en grönplan för Bollebygds tätort under 2024. Åtgärdsprogram tas fram under 2025. - Ny parkeringsnorm antagen - Fortsatt möjlighet till distansarbete - Förmånscyklar och kollektivtrafikbiljett på avbetalning - Laddstolpar för verksamhetens bilar samt flera nya bilar är elbilar
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	BK9a - Kommuner arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan från resor och transporter genom sin fysiska planering (ÖP, DP och planbesked)	P		- Arbetar med förtätning i den fysiska planeringen. - Ingen extern handelsetablering i dagsläget. - Parkeringsnorm med sänkta och flexibla p-tal antagen - Planerat att ta fram en mobilitetsplan
2024	Åtgärdsprogram för miljömålen- Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2	SO7b- Bedriva skogsbruk utifrån de branschgemensamma riktlinjerna för hänsyn till forn- och kulturlämningar i skogsbruket	G		Vi bedriver skogsbruk utifrån de branschgemensamma riktlinjerna.

År	Åtgärdsprogram	Åtgärd	Genomförandegrad GHPE	Motivering till genomförandegrad	Beskrivning av vad som gjorts
2024	Kommunernas klimatlöften 2024-2026	01. Vi har en årlig uppföljning av klimatarbetet	G	Ett uppföljningssystem för åtgärder har skapats, uppföljning genomfördes och presenterades i slutet av 2024. Systemet kommer löpande utvecklas och förbättras	Miljö- och hållbarhetsstrateg tar löpande del av information från Klimat 2030. Samtliga förvaltningar och ansvariga funktioner ska rapportera senaste den 29 nov till Miljö- och hållbarhetsstrateg hur det går med arbetet i respektive målområde samt hur måluppfyllnaden bedöms. Uppföljningen presenteras för hållbarhetsrådet på årets sista sammanträde.

[Ursprunglig rapport](#)

Process och tidplan

Förlängning av åtgärdsprogram för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022– 2025

Beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutar att åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025 förlängs med ett år, för att gälla 2022–2026.

Beskrivning av ärendet

Arbetet med åtgärdsprogrammet för miljömålen har sin utgångspunkt i Länsstyrelseinstruktionen §6 om miljömålsuppdraget. Arbetet med åtgärdsprogrammet i Västra Götaland samordnas genom Tvärgrupp Hållbar Utveckling.

Åtgärdsprogrammet som kallas *"Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025"* har tagits fram av Länsstyrelsen tillsammans med Skogsstyrelsen, som är regionalt ansvariga för miljökvalitetsmålet "levande skogar".

Åtgärderna i programmet riktar sig till ett flertal aktörer i länet: kommuner, mark- och skogsägare, räddningstjänster, Göteborgsregionens Luftvårdsförbund, Västra Götalandsregionen, samt Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen som också ansvarar för att genomföra vissa åtgärder i programmet.

Genom programmet bidrar Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen till att stötta, samordna, synliggöra och följa upp arbetet med miljöåtgärder regionalt.

Förslaget till beslut är att förlänga programmet med ett år, för att gälla till och med år 2026. Bakgrunden till förslaget är ett pågående utvecklingsarbete där arbetet med nuvarande program utvärderats inför kommande programperiod. Effekten av förlängningen förväntas bli en förenkling för länets kommuner som utgör den största målgruppen i programmet.

Motivering till beslutet

Det finns två anledningar som motiverar beslutet:

Med ett års förlängning skapas förutsättningar för bättre samordning mellan åtgärdsprogrammet för miljömålen och initiativet Kommunernas Klimatlöften, vilket gäller till och med 2026.

Med ett års förlängning kan ett nytt program lanseras 2027, vilket förenklar åtagandeprocessen för kommunerna som då befinner sig i början av en mandatperiod.

Vid ett beslut kommer målgrupperna i programmet informeras om förlängningen. Inga nya beslut eller åtaganden behöver göras av kommunerna för att fortsätta delta i programmet.

Under det extra året fortsätter Länsstyrelsens stödinsatser inom programmet som vanligt. Utöver detta involveras målgrupperna i programmet i dialog om innehållet i nästkommande åtgärdsprogram som lanseras i början av 2027.

Information

Avdelningar som deltagit i handläggningen av ärendet

Beslutet har beretts inom Tvärgrupp Hållbar Utveckling och Styrgrupp Hållbar Utveckling, där chefer från Miljöavdelningen, Natur- och Vattenavdelningen, Samhällsavdelningen och Landsbygdsavdelningen finns representerade.

Beredning med andra länsstyrelser, myndigheter, kommuner med flera

Beslutet om att förlänga programmet har förankrats med Skogsstyrelsen, som kommer fatta ett likalydande beslut om förlängning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Jörgen Peters med handläggare Lina Hadartz som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Nardono Nimpuno och funktionschef Gerda Roupe medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

11. Planprioritering 2025 - information (inga handlingar) KS2025/69

§54

KS2025/69

Planprioritering 2025 - information

Ärendet

Dagens sammanträde

Plan- och exploateringschef Anna Lund redogör muntligt för planprioriteringen för 2025. Samma information kommer lämnas på kommunstyrelsens sammanträde 2025-05-27.

Närvarande ges tillfälle att ställa frågor. Ordföranden tackar för informationen.

Beslutsunderlag

- Planprio PLEX 2025_2026 ekonomi

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

12. Energiplan för Bollebygds kommun - bildande av politisk styrgrupp KS2025/116

§51

KS2025/116

Energiplan för Bollebygds kommun - bildande av politisk styrgrupp

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelsens arbetsutskott i uppdrag att ingå i politisk styrgrupp för Energiplan för Bollebygds kommun. Kommunstyrelsen ger övriga partier med mandat i kommunfullmäktige i uppdrag att utse en partirepresentant att ingå i samma politiska styrgrupp. Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst i den politiska styrgruppen och att vice ordförande i kommunstyrelsens arbetsutskott har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.

Ärendet

Kommunfullmäktige antog 2011 den nuvarande energiplanen (KS2011/224). Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska kommunen ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. För att uppfylla detta lagkrav åtog sig kommunen 2023 ett klimatlöfte (KS2023/140); att vi ska arbeta aktivt med vår energiplan. Sedan dess har arbetet med en ny energiplan påbörjats och som en del i det arbetet avser kommunstyrelseförvaltningen att inkludera politiken i arbetet med planen, genom bland annat en workshop. Av detta skäl behöver kommunstyrelsen nu sammansätta en politisk styrgrupp som kan delta i detta arbete. Avsikten med styrgruppens utformning är att få en bred politisk förankring. Beslut om den politiska styrgruppen bidrar inte till några ekonomiska kostnader.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att följande borde ingå i den politiska styrgruppen för Energiplan för Bollebygds kommun för att uppnå syftet med bred politisk förankring och framdrift i projektet:

- Kommunstyrelsens presidium. Kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst och andra vice ordförande i kommunstyrelsen har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.
- 1 representant från respektive parti i kommunfullmäktige

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelsens presidium i uppdrag att ingå i politisk styrgrupp för Energiplan för Bollebygds kommun. Kommunstyrelsen ger övriga partier med mandat i kommunfullmäktige i uppdrag att utse en partirepresentant att ingå i samma politiska styrgrupp. Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst i den politiska styrgruppen och att andre vice ordförande i kommunstyrelsen har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande lydelse: Kommunstyrelsen ger kommunstyrelsens arbetsutskott i uppdrag att ingå i politisk styrgrupp för Energiplan för Bollebygds kommun. Kommunstyrelsen ger övriga partier med mandat i kommunfullmäktige i uppdrag att utse en partirepresentant att ingå i samma politiska styrgrupp. Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst i den politiska styrgruppen och att vice ordförande i kommunstyrelsens arbetsutskott har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Energiplan, val av politisk styrgrupp

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

13. Hyresnivå gruppbostad LSS (kf fattar
slutligt beslut) KS2025/128

§57

KS2025/128

Hyresnivå gruppbostad LSS

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillstyrker socialnämndens förslag till kommunfullmäktige med redaktionella ändringen att ordningen ändras i beslutet:

1. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

2. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26, § 62, om hyresnivå för LSS boende (KS2012/100).

Ärendet

Socialförvaltningen har inför uppstart av ny gruppboستad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, på Sockelvägen i Bollebygds kommun, genomfört en utredning och tagit fram ett förslag på hyressättning för de nya lägenheterna. För att säkerställa likhetsprincipen i kommunallagen har socialförvaltningen också tagit fram ett förslag på ny hyresnivå för gruppboستaden Hembygdsvägen. Socialnämnden står som hyresvärd för gruppboستäderna. Då den nuvarande hyresnivån på gruppboستad är fastställd av kommunfullmäktige (dnr 2012/100), är det kommunfullmäktige som ska besluta om att det tidigare

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

beslutet ersätts med ett nytt.

Socialnämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2025-04-15, § 40, och föreslår följande till kommunfullmäktige:

1. Hyra för lägenhet i gruppbyggnaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
 2. Hyra för lägenhet i gruppbyggnaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
- Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100). Socialnämnden uttrycker önskad revidering med ett tillägg att hyresnivån för Hembygdsvägen ska presenteras först i beslutet.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att socialnämndens förslag tillstyrks, med den redaktionella ändringen att Hembygdsvägen presenteras först i beslutet, enligt socialnämndens önskemål. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- § 40 SN Hyresnivå gruppbyggnad LSS(SN202510-3)
- Tjänsteskrivelse socialförvaltningen om hyresnivåer

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§40

SN2025/10

Hyresnivå gruppbostad LSS

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta följande

1. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
2. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100).

Socialnämnden uttrycker önskad revidering med ett tillägg att hyresnivån för Hembygdsvägen ska presenteras först i beslutet.

Ärendet

Socialförvaltningen har inför uppstart av ny gruppboستad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, på Sockelvägen i Bollebygds kommun, genomfört en utredning och tagit fram ett förslag på hyressättning för de nya lägenheterna.

För att säkerställa likhetsprincipen i kommunallagen har socialförvaltningen också tagit fram ett förslag på ny hyresnivå för gruppboستaden Hembygdsvägen.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden står som hyresvärd för gruppbestäderna. Då den nuvarande hyresnivån på gruppbestad är fastställd av kommunfullmäktige (dnr 2012/100), är det kommunfullmäktige som ska besluta om att det tidigare beslutet ersätts med ett nytt.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta följande

1. Hyra för lägenhet i gruppbestaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
2. Hyra för lägenhet i gruppbestaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100).

Ledamöternas förslag till beslut

Lars-Erik Olsson (S) föreslår bifall till förvaltningens förslag med ett tillägg att hyresnivån för Hembygdsvägen ska presenteras först i beslutet.

Tilläggsförslaget stöds av Hilja Lust (S), Patrik Karlsson (KD), Tomas Bedö (M), Anna-Stina Andersson (M), Birgitta Rasmussen (SD) och Johanna Gunnarsson (SD).

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om förvaltningens förslag till beslut kan anta och finner att så sker. Ordförande frågar därefter om socialnämnden bifaller eller avslår Lars-Erik Olssons (S) tilläggsförslag och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta följande

1. Hyra för lägenhet i gruppbyggnaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
2. Hyra för lägenhet i gruppbyggnaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100).

Socialnämnden uttrycker önskad revidering med ett tillägg att hyresnivån för Hembygdsvägen ska presenteras först i beslutet.

Beslutsunderlag

- Hyresnivå i gruppbyggnad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Skickas till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

2025-03-27

Cecilia Klaesson | Utvecklingsledare

Dnr SN2025/10-1

0734-64 75 29 |

cecilia.klaesson@bollebygd.se

Hyresnivå i gruppbostad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade**Förslag till beslut**

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta följande

1. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.
2. Hyra för lägenhet i gruppboستaden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025. Hyran indexregleras årligen.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100).

Ärendet

Socialförvaltningen har inför uppstart av ny gruppboستاد enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, på Sockelvägen i Bollebygds kommun, genomfört en utredning och tagit fram ett förslag på hyressättning för de nya lägenheterna.

För att säkerställa likhetsprincipen i kommunallagen har socialförvaltningen också tagit fram ett förslag på ny hyresnivå för gruppboستaden Hembygdsvägen.

Socialnämnden står som hyresvärd för gruppbofastäderna. Då den nuvarande hyresnivån på gruppbofastad är fastställd av kommunfullmäktige (dnr 2012/100), är det kommunfullmäktige som ska besluta om att det tidigare beslutet ersätts med ett nytt.

Barnkonsekvensanalys

Barn kan påverkas direkt och indirekt genom att vissa insatser omfattar barnet själv eller mer indirekt genom deras vårdnadshavare. Barn som potentiellt kan påverkas har inte fått uttrycka sina åsikter om avgifterna. Hänsyn till barns bästa tas dock i de enskilda ärendena som hanteras av socialnämnden.

Beslutsunderlag

- Utredning avseende hyresnivå i gruppbofastad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Dnr 181613
- Kommunfullmäktiges sammanträdesprotokoll § 62, KS 2012/100
- Omsorgsnämndens sammanträdesprotokoll § 142, ON 2012/21

Skickas till

Kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Rickard Olsson

Förvaltningschef

Cecilia Klaesson

Utvecklingsledare

Hyresnivå i gruppbostad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Förslag

Bakgrund

Beslut 26 april 2012

Kommunfullmäktige beslutar att hyra tas ut för lägenhet i gruppbostad enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade med 5000 kr per månad och lägenhet.

Ur: Sammanträdesprotokoll 2012-04-26, dnr KR 2012/100

BOLLEBYGDS
KOMMUN

Omsorgsnämndens förslag 2012

Hyra 5500 kronor i månaden och med en årlig indexuppräkning

BOLLEBYGDS
KOMMUN

Ny gruppbostad på Sockelvägen

Planerad inflyttning från 1 oktober

BOLLEBYGDS
KOMMUN

Vad säger lagen om hyra på gruppbostad

- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- 12 kap jordabalken

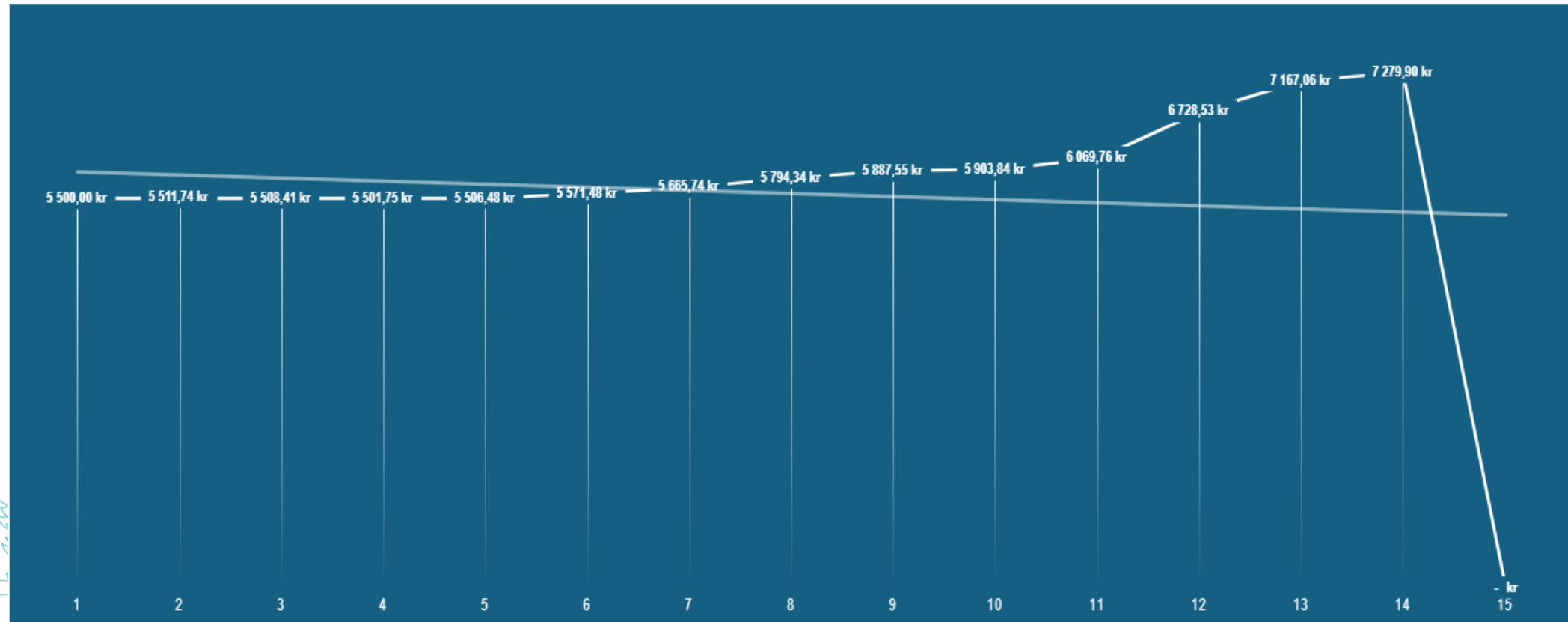

Ekonomiska förutsättningar för den som bor i gruppbostad enligt LSS

- Aktivitetsersättning
- Sjukersättning
- Bostadstillägg

Prisutvecklingen i samhället

Jämförelse med andra kommuner

Kommun	Hyra 2025	Storlek lägenhet	Byggår	Pris per m2
Bollebygd Hembygdsvägen	5000 kr /månad	44 m2	2012	113,14/m2
Bollebygd Sockelvägen		50,4 m2	2025	
Gnosjö	7170 kr/månad	47,3-47,8 m2	2024	150, 94 m2
Vårgårda	7340 kr/månad	56 m2	2012	131,07 m2
Herrljunga	7650 kr/månad	49 m2	2024	156,12 m2

Gruppbostäderna i Bollebygd har olika bruksvärde

Hembygdsvägen	Sockelvägen
Byggår 2010-2011	Byggår 2024-2025
44 m2 • Klädkammare • Kokvrå • adrum	50,4 m2 • Garderober i lägenheten • Kök • Badrum
Uteplats men mindre än Sockelvägen	Uteplats med ingång från både lägenhet och trädgård
Gemensamhetsutrymmen 9,5 m2 /brukare	Gemensamhetsutrymme 12,8 m2 /brukare
	Hög ljudklass
	Eget wifi

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta följande

Hyra för lägenhet i gruppboenden Hembygdsvägen fastställs till 7280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025.

Hyra för lägenhet i gruppboenden Sockelvägen fastställs till 8280 kronor/månad och gäller från 1 oktober 2025.

Socialnämnden ser årligen över hyresnivån, utifrån allmännyttans hyressättning.

Samtidigt upphävs kommunfullmäktiges tidigare beslut 2012-04-26 § 62 om hyresnivå för LSS boende (KS 2012/100).

14. Nytt hälso- och sjukvårdsavtal - uppdrag
om att lämna enkätsvar KS2025/29

§58

KS2025/29

Nytt hälso- och sjukvårdsavtal - uppdrag om att lämna enkätsvar

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ställer sig bakom de synpunkter förvaltningarna har på avtalet och ger Medicinsk Ansvarig Sjuksköterska (MAS)/ Medicinsk Ansvarig för Rehab (MAR) i uppdrag att för Bollebygds kommuns räkning svara på remissen via det digitala formulär som Västkom tillhandahållit. Sista svarsdag är den 19 juni 2025.

Ärendet

Nuvarande hälso- och sjukvårdsavtal löper ut sista december 2026. Ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal och tillhörande lagstadgade överenskommelser;

- Överenskommelse Om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård.
- Överenskommelse Kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.
- Överenskommelse Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.
- Överenskommelse Samverkan om Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

Dokumentet är framtagna i samverkan mellan representanter från kommunerna, kommunal-förbunden och VästKom samt Västra Götalandsregionen. Syftet är att få ett avtal som är modernt och framåtsyftande då dagens hälso- och sjukvård är i en omställning. Målet är att avtal och överenskommelser är hållbara över tid.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Det nya avtalet behöver ta höjd för intentionerna i Färdplan -länsgemensam strategi för god och nära vård. Avtalsparter liksom remissinstanser är var och en av kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen.

Den 30 januari 2025 ställde sig det politiska samrådsorganet (SRO) bakom att skicka ut förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt de fyra lagstadgade överenskommelserna på remiss.

Beslutsprocess

- 1 september 2025: SRO behandlar det slutliga förslaget, samt rekommenderar regionen och 49 kommuner att besluta enligt förslag.
- September 2025: beslutsprocessen tar vid hos respektive huvudman.
- 31 maj 2026: beslut ska vara fattat hos samtliga parter
- 1 januari 2027: nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande lagreglerade överenskommelser träder i kraft.

Remisstiden pågår fram till kl 12 den 19 juni 2025.

Socialförvaltningen har i hög grad varit involverad i den samlade bedömningen. I socialchefsnätverket i Sjuhärad har remissen varit uppe för genomarbetning och ett stort ansvar har lagts på Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska (MAS)/ Medicinsk Ansvarig för Rehab (MAR) som i sitt nätverk tillsammans med representant från Boråsregionen har sammanställt en samlad bedömning från samtliga kommuner i Sjuhärad. Detta underlag ligger till grund för den bedömning som Bollebygds kommun gör. Bedömningen i sin helhet finns som ett beslutsunderlag till denna skrivelse. Utbildningsförvaltningen har via Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) och dennes chef haft möjlighet att

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

inkomma med synpunkter på avtalsförslaget. Utbildningsförvaltningen har inte haft några synpunkter.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom de synpunkter förvaltningarna har på avtalet och ger Medicinsk Ansvarig Sjuksköterska (MAS)/ Medicinsk Ansvarig för Rehab (MAR) i uppdrag att för Bollebygds kommuns räkning svara på remissen via det digitala formulär som Västkom tillhandahållit. Sista svarsdag är den 19 juni 2025.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Remissvar nytt hälso-och sjukvårdsavtal
- Remiss för nytt Hälso- och sjukvårdsavtal
- Remissvar Sjuhärad Inriktningsdokument kommunal primärvård
- Remissenkät Sjuhärad Hälso- och sjukvårdsavtal

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Remissenkät

Hälso-och sjukvårdsavtal och tillhörande lagreglerade överenskommelser

Under våren 2025 pågår remiss för Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande lagreglerade överenskommelser mellan länets 49 kommuner och Västra Götalandsregionen.

Avtalsparter och tillika remissinstanser är var och en av kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen. Ett samlat svar ska lämnas från respektive kommun samt enligt särskild ordning i Västra Götalandsregionen.

Notera:

- **Gradering är obligatorisk.**
- **Textfälten är frivilliga** – om du inte har synpunkter på ett avsnitt kan du lämna fältet tomt. Ett separat fält finns för övergripande synpunkter.
- **Undvik att klistra in text från avtal och överenskommelser.** Vid kommentarer på text, skriv under rätt område och hänvisa till den text ni kommenterar.
- **Maxgräns per textruta är 4 000 tecken.** Om ditt svar är längre finns en extra textruta för varje avsnitt. Ange då vilken fråga ditt svar gäller.

Gradera er bedömning:

Gradera er bedömning för respektive stycke genom att välja bland följande stämmer helt, delvis eller inte alls.

- **Stämmer helt** – denna text bedömer ni är korrekt och beskrivning av området är tillräcklig
- **Delvis** – denna text bedömer ni vara korrekt men behöver beskrivas ytterligare, alternativt kan kortas ner
- **Stämmer inte alls** – denna text bedömer ni inte är korrekt, alternativt relevant

Hälso- och sjukvårdsavtal

Lämna remissvar på avtalstext för Hälsö- och sjukvårdsavtalet här.

1. Inledning

Gradera er bedömning på avsnitt 1. Inledning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Inledande text

Synpunkt:

Tydliggör att det är primärvårdsnivån som avtalet mellan kommunal primärvård och regionen avtalar om och inte specialistnivån.

1.1 Syfte och mål med avtalet

Synpunkter:

Utgå från patientens individuella förutsättningar och behov. Det vill säga lägg till ordet patienten.
Som en andra punkt: arbetssättet ska vara personcentrerat.
Sista meningen i 1:1 är bra.

1.2 Läs- och tillämpningsanvisningar

Synpunkt:

1.3 Målgrupp

Synpunkt:

Sista meningen handlar om barn, men man förstår inte kopplingen från vart det kommer. Upplevs lösryckt. På vilket sätt gäller avtalet för barn? Bör det förtydligas att det är hälso- och sjukvårdslagen som säger att hälso- och sjukvården ska beakta barn som närstående? I så fall hänvisa till det, via fotnot eller på annat sätt.

1.4 Omfattning

Synpunkt: skriv här

1.5 Avtalsparter

Synpunkt: skriv här

1.6 Avtalstid

Synpunkt: skriv här

2. Hälso- och sjukvård i hemmet

Gradera er bedömning på avsnittet

☐Stämmer helt

☒Delvis

☐Stämmer inte alls

Gradera er bedömning på Inledande text

☐Stämmer helt

☒Delvis

☐Stämmer inte alls

Synpunkter:

Rubriken – vad avses med ”hemmet”, är det ordinärt boende, vård- och omsorgsboende och korttidsplats. Eller gäller det enbart personer i ordinärt boende. Eller menar man alla målgrupper som kommunen kan erbjuda kommunal primärvård?

Kapitlet som helhet – Hela detta kapitel bör ligga som 3.0, alltså byta plats med kapitlet för ”Ansvaret”. Ansvaret bör ligga före.

Sista meningen, bör ligga i inledningstexten istället: För att förhindra undvikbar slutenvård bör samtliga vårdnivåer delta i vården i hemmet.

2.1 Primärvård

Gradera er bedömning

☐Stämmer helt

☒Delvis

☐Stämmer inte alls

Synpunkter:

Andra styckets första mening som börjar med Regionen behöver skrivas om och förtydligas utifrån kommunernas uppdrag, då den är svårtolkad - ”Regionen ska erbjuda vård till alla invånare, medan kommunernas uppdrag är avgränsat till vissa boendeformer och verksamheter”.

Hade kapitlet för Ansvaret legat före dokumentet, hade det varit tydligare.

Sista meningen kan tas bort, det står i ansvarsdelen. Hade även i detta område varit bra om kapitlet för ansvaret låg före.

Primärvårdens roll, att vara navet, borde vara med i kapitel 8 definitioner.

2.2 Specialiserad vård i hemmet

Gradera er bedömning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Synpunkter:

Stycke tre behöver skrivas om då det kan tolkas att specialiserad vård ska utföras utan att kommunen kan påverka eller neka till utförande. Det saknas text om att riskbedömningar ska genomföras gemensamt i samverkan. Två alternativ:

Alternativ 1: Regional och kommunal primärvård har enats om ansvar och förutsättningar att medverka i och utföra hälso- och sjukvårdsinsatser som regionens specialistvård ansvarar för och bedömer att dessa kan utföras på primärvårdsnivå.

Alternativ 2: Punkterna 1 och 2 behöver förklaras i text, först ska 1an göras, sen ska 2:an göras. Ta bort siffrorna, skriv ut, samt ett **och** mellan 1:an och 2an istället. Det är inte antingen eller, utan båda ska vara uppfyllda.

Ta bort sista meningen om gränsen, den finns redan beskriven i Ansvaret under 3.1.

2.3 Informationsöverföring

Gradera er bedömning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Synpunkt:

Planering och skriftlig informationsöverföring sker i samband med **in-** och utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården alternativt i öppenvårdsprocessen (det är inte bara utskrivning).

Stycket behöver förtydligas med: Informationen ska uppdateras kontinuerligt och innehålla de delar som behövs för att parten som tar vid kan utföra en patientsäker vård.

2.4 Teamsamverkan

Gradera er bedömning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Synpunkter:

Förtydligande behövs kring vilken funktion som håller ihop teamet runt personen, fast vårdkontakt eller fast läkarkontakt.

Det är bra att stycket om teamsamverkan finns med.

2.5 Samordnad individuell plan, SIP

Gradera er bedömning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Synpunkt:

Byt ut orden "socialtjänst och hälso- och sjukvård" till kommun och region.

Det behöver vara en skapare skrivning. Det står bättre i SIP-rutinen för länet. Byt orden "tas fram" till erbjudas och att ett samtycke är grunden.

2.6 Egenvård

Gradera er bedömning

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

Synpunkt:

Detta stycket bör ligga längre fram i kapitlet, före 2.3.

Dela upp hela stycket 2.6 egenvård, så det blir tydligt att det är två delar.

- Eget ansvar för sin egen hälsa
- Hälso- och sjukvård som egenvård.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt:

3. Ansvar

Gradera er bedömning på avsnittet

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

3.1 gemensamt ansvar

Synpunkt:

Första stycket: Kommunens professioner skrivs med avtalet, även regionens övriga professioner behöver skrivas med, såsom dietist, logoped som bedömer när vård och behandling kan ske på primärvårdsnivå.

Sista meningen i första stycket – ta bort.

Stycke 2, komplettera med ”Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunal primärvård”.

Stycke 4, komplettera i stycket: att det behövs finnas ett ordnat gemensamt införande när gränserna flyttas. Komplettera även med: det inte bara den regionala och kommunala primärvården det påverkar, utan även specialiserad vård, alltså alla vårdnivåer.

Stycke 5. Är det en annan grupp barn, eller samma som tidigare. Vilka barn menas.

Lägg till text från ”Överenskommelse kring psykiska funktionshinder” kapitel 5. Där det i gemensamma ansvaret finns en punktlista där det står arbeta hälsofrämjande och förebyggande med målgrupperna mm.

3.2 Västra Götalandsregionen

Synpunkt:

Stycke 1, mening 3 om regionen, ta bort.

Stycke 2 som börjar med Regionen, det som står efter kommatecknet kan strykas.

Punktlistan:

Punkt 3 ska vara punkt 1.

Punkt 2 det stämmer inte regionens hälso- och sjukvårdsansvar kan även vara långsiktiga. Meningen är inte bra.

Punkt 4 är en bra skrivning.

Tilläggs punkt efter 4:an - Lägg till korttidsplats barn enligt LSS.

Punkt 5 – lägg till regional primärvård.

Punkt 7 – lägg till ordet handledning efter konsultation

De två sista punkterna – bra att de är med.

3.3 Kommunerna i Västra Götaland

Stycke 1, lägg till: Kommunerna gör en sammanfattande bedömning och beslutar om inskrivning eller ej i kommunal primärvård under förutsättning att det finns relevant information om patienten.

Punktlista, punkt 4. Förtydliga vad som är habiliteringsinsatser på primärvårdsnivå.

Punkt 5 och 6 är bra.

3.4 Läkemedel

Synpunkt: Går det att korta ner, med hänvisning till KAF-rutinen. Det är bra med vaccinationsstycket.

Öppenvårdsdos – ta med första meningen under läkemedel, ingen egen rubrik.

3.5 Personliga hjälpmedel inklusive förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter samt andra medicintekniska produkter som används i vardagsmiljö

Synpunkt:

Stycke 4, ta bort aktuell funktionsnedsättning.

Stycke 5, andra meningen, ta bort ordet ska och ersätt med framgår.

Medicintekniska produkter - Första stycket är bra att det står kvar.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt: Detta kapitlet ska vara kapitel 2.

4. Utökad omfattning av primärvård

Gradera er bedömning på avsnittet

☐ Stämmer helt

☐ Delvis

☒ Stämmer inte alls

Inledande text

Synpunkt:

4.1 Insatser kväll, natt och helg

Synpunkter:

Förslag ta bort hela stycket 4.1, med hänvisning till patientsäkerheten. Om insatser ska utföras, är det tjänsteköp.

4.2 Permission

Synpunkt: skriv här

4.3 Tjänsteköp

Synpunkt:

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt: skriv här

5. Patientsäkerhet

Gradera er bedömning på avsnittet

☐Stämmer helt

☒Delvis

☐Stämmer inte alls

5.1 Avvikelser i samverkan

Synpunkt: sista stycket, huvudmän har ett gemensamt ansvar. Det handlar inte om oenighet, det är för att det inte ska hända igen. Man ska gemensamt analysera avvikelserna.

Kan sakna information om att det är ett gemensamt ansvar.

5.2 Tvister

Synpunkt:

Patientsäkerhet är mer än bara avvikelser och tvister. Så förslag är att patientsäkerhet är en rubrik och tvister är en egen rubrik. Tvisterna handlar om ekonomiska tvister, det är inte patientsäkerhet. Detta området passar inte under rubriken patientsäkerhet.

Eskaleringstrappan behöver läggas in här, kopplas till avtalet.

Det behöver framgå att regionen får en sanktionsavgift när de systematiskt flyttar fram utskrivningsdatum.

5.3 Uppföljning av tvister

Synpunkt: skriv här

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt:

Inledningsmeningen har ingen koppling med underrubrikerna. Patientsäkerhet är mer än tvister och avvikelser. Viktigt att det framgår att alla vårdgivare ska arbeta patientsäkert. Komplettera även med viljeinriktningen, gemensamt arbete och samverkan.

6. Grundläggande förutsättningar

Gradera er bedömning på avsnittet

☐Stämmer helt

☒Delvis

☐Stämmer inte alls

6.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan

Synpunkt:

Sista meningen om frikostighet- ta bort. Näst sista meningen kan flyttas upp till första stycket.

6.2 Informationsskyldighet vid förändring

Synpunkt: Viktigt stycke.

6.3 Vårdsamverkan – vår gemensamma stödstruktur

Synpunkt: skriv här

6.4 Läns gemensamma styrdokument

Synpunkt: Hänvisa eller länka till dokumenten kan man få veta mer. Bra att rubriken finns.

6.5 lagstiftning

Synpunkt: skriv här

6.6 Lagreglerade överenskommelser

Synpunkt: skriv här

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt: skriv här

7. Uppföljning

Gradera er bedömning på avsnittet

☐ Stämmer helt

☒ Delvis

☐ Stämmer inte alls

Synpunkt: skriv här

Ytterligare textruta för kompletterande svar i detta avsnitt

Synpunkt: Stycke två kan flyttas till patientsäkerhetsrubriken.

8. Definitioner

Gradera er bedömning på avsnittet

☐ Stämmer helt

☐ Delvis

☐Stämmer inte alls

Synpunkt: skriv här

Ytterligare textruta för kompletterande svar i detta avsnitt

Synpunkt:

Det saknas definitioner för huvudman, vårdgivare, slutenvårdsprocessen, socialtjänsten, teamarbete, primärvård som nav i hälso- och sjukvård.

Definitionen av långvarigt behov: definitionen behöver förtydligas. Lägg till att insatserna behöver vara sammanhängande över tid och inte enstaka. Ge exempel på vad som menas med stödsystem.

Specialiserad vård – saknar beskrivning om mobila team som utgår från den specialiserade vårdnivån.

Utan större svårighet – Ta bort ordet säkert. Ta bort sista meningen.

Övergripande synpunkter och övrigt för Hälso- och sjukvårdsavtalet

Synpunkt:

Det saknas länkar eller hänvisningar till referenser och riktlinjer. Blir svår navigerat.

Aktörer, parter – försök använd konsekvent terminologi.

Överenskommelse om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård

Gradera er bedömning för denna överenskommelse

- ☐ Stämmer helt
- ☒ Delvis
- ☐ Stämmer inte alls

1. Inledning

Synpunkter:

Omfördela styckena. Tredje stycket först, mellanstycket sist.

Skriv ut hela namnet på "Gemensam Närområdesplan För Hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst".

Referens till Närområdesplanen.

2. Parter

Synpunkt: -

3. Giltighetstid

Synpunkt: -

4. Målgrupp

Synpunkt:

Första meningen: ansvarar VGR för läkare, ändra till "har VGR läkaransvar för de patientgrupper".

5. Syfte

Synpunkt: -

6. Gemensamt ansvar

Synpunkt:

Punkt 1. Att årligen upprätta gemensam närområdesplan i syfte att tydliggöra gemensamma arbetssätt, omfattning och ansvarsfördelning. Läkaransvaret och närområdesplanen ska även framgå i hälso- och sjukvårdsavtalet.

Punkt 2, lägg till ordet fast och skriv lika: namngiven fast läkare och namngiven fast vårdkontakt. Bra mening med patientjournalens innehåll.

Punkt 6, beakta närståendes delaktighet, lägg till patienten.

Punkt 7, skriv primärvårdsuppdrag istället för bara uppdraget.

7. Parternas ansvar

Synpunkt: -

7.1 Regionens läkaransvar

Synpunkt:

Underrubriken till läkarens patientansvar, ta bort bland annat.

Punkt 2 – väldigt bra mening.

Punkt 3- bra mening och att det står medicinsk vårdplan.

Punkt 5 – bra mening, men byt ut till: samtal vid allvarlig sjukdom, brytpunktssamtal vid övergång till palliativ vård och vid vård i livets slutskede.

Punkt 7- lägg till handledning: ge medicinsk konsultation och handledning.

7.2. Kommunens ansvar

Synpunkt: I rubriken ovanför punkterna, ta bort bland annat.

Punkt 2: nytt förslag: kontakta läkare och informera fast läkarkontakt vid förändringar i patientens hälsotillstånd.

Punkt 4, nytt förslag: vid beslut om och vid avslut av kommunal primärvård meddela aktuella mottagningar.

8. Uppföljning

Synpunkter:

Andra stycket: ändra ordet årligen till kontinuerlig.

Närområdesplan behöver förtydligas, den heter "Gemensam Närområdesplan För Hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst".

Vilka bilagor avses, antingen förklara eller ta bort bilagan.

Det finns fler underlag som också är uppföljning till lokal samverkan. Dessa behöver kompletteras med.

Övergripande synpunkter och övrigt för Överenskommelse om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård

Synpunkt:

Tycker det är bra att det står *läkaransvar* i kommunal primärvård.

Sätt rubrikerna i samma ordning som hälso- och sjukvårdsavtalet.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt:

Överenskommelse om Kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Gradera er bedömning för denna överenskommelse

☐ Stämmer helt

☒ Delvis

☐ Stämmer inte alls

1. Inledning

Synpunkt: Disponera om styckena, flytta upp andra stycket längst upp.

2. Parter

Synpunkt: skriv här

3. Giltighetstid

Synpunkt: skriv här

4. Målgrupp

Synpunkt: skriv här

5. Syfte

Synpunkt: Flytta upp rubriken i dokumentet.

6. Kriterier för kommunens betalningsansvar

Synpunkt: I rubriken borde det stå, istället för ordet kriterier stå: Förutsättningar för kommunens betalningsansvar.

Synpunkt: Rubriken; Dessa villkor är att - byt ut till: Samtliga av nedanstående villkor ska uppfyllas:

Punkt 4 och punkt 6 ska ligga efter varandra (SiP).

7. Ekonomisk modell för att beräkna betalningsansvaret

Synpunkt: Vi stödjer modellen.

Sista stycket, ta bort: bestämmer. Skriv istället: utser.

8. Uppföljning

Synpunkt: saknar statistik för hur ofta preliminärt utskrivningsdatum förändras.

Synpunkt: Saknas text kring tillämpning, följsamhet, samt rapporterade avvikelser. Saknas även text om följsamhet sker på såväl individ- som systemnivå.

Övergripande synpunkter och övrigt för Överenskommelse om Kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutenvård

Synpunkt: Ordningen i rubrikerna behöver följa samma ordning som Hälso- och sjukvårdsavtalet.

Synpunkt: Alla överenskommelserna behöver ha samma ordning i rubrikerna.

Synpunkt: Rubrik uppföljning - Se över samtliga överenskommelsers uppföljningstext, så att de är likvärdiga. Saknas exempelvis tillämpning, följsamhet, samt rapporterade avvikelser. Uppföljning av följsamhet sker på såväl individ- som systemnivå.

Synpunkt: Det är inte konsekvent hur referenser skrivs, eller om de finns med.

Synpunkt: Det är inte rimligt att betalningsskyldigheten vid utskrivning endast åligger kommunerna. Samverkan mellan regionens slutenvård, primärvård och kommunens primärvård samt socialtjänst är av största vikt för att patienten ska få en trygg och säker utskrivning. Om det ska ligga ett fortsatt betalningsansvar på kommunerna vid in- och utskrivning från slutenvård så vore det också rimligt att förelägga regionen med sanktionsavgift vid tillfällen då de brustit i utskrivningen från slutenvården. Planerat utskrivningsdatum (PUD) flyttas ofta flera gånger vilket påverkar kommunernas möjlighet att planera för en trygg och säker hemgång. Kommunerna upplever återkommande brister i informationsöverföring i samband med utskrivning från slutenvården, vilket påverkar patientsäkerheten. Man kan inte planera när informationen skrivs sent i IT-tjänsten. Det merarbete som då faller på kommunens medarbetare är nödvändigt för att undvika att patienten ska behöva åka tillbaka till slutenvården. Det handlar ofta om att det saknas korrekt läkemedelslista och förskrivna läkemedel. Konsekvenserna blir också att kostnaderna för personal ökar. Det behövs mer samverkan och ökad delaktighet från regionens primärvård inför och efter utskrivning. När patienten är utskrivningsklar ska vården fortsätta i hemmet. En förutsättning för snabb hemgång är att aktörer inom både regional och kommunal primärvård tar ett gemensamt ansvar.

Synpunkt: Beskriv konsekvenserna överenskommelsen, vad som sker när man inte följer den länsgemensamma riktlinjen.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt: skriv här

Överenskommelse om Personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende

Gradera er bedömning för denna överenskommelse

☐ Stämmer helt

☒ Delvis

☐ Stämmer inte alls

1. Inledning

Synpunkt: Ordningen av styckena i inledningen ska följa HoS-avtalets ordning.

Sista stycket är en hänvisning till ett dokument vilket är bra, men önskvärt att det görs likadant för alla hänvisningar/referenser.

2. Parter

Synpunkt: skriv här

3. Giltighetstid

Synpunkt: skriv här

4. Målgrupp

Synpunkt: Punkt 2, ska det förtydligas med ordet spelberoende, istället för bara spel om pengar.

Synpunkt: Text om syftet, bör ha en egen rubrik.

5. Parternas ansvar

Synpunkt: VGRs ansvar gentemot kommunerna är inte tydligt. I överenskommelsen måste det framgå vad parterna har för olika ansvar, se förra remissförslaget del C.

Synpunkt: Lägg till nya rubriker (på samma sätt som kapitel 6):

- 5. Parternas gemensamma ansvar
- 5.1 Regionens ansvar
- 5.2 Kommunens ansvar

Synpunkt: Punkt 1 – bra att det är med.

Synpunkt: Punkt 6, ta bort ordet osämja. Punkt efter huvudman.

6. Personer med psykisk funktionsnedsättning

Synpunkt: skriv här

6.1 Regionens ansvar

Synpunkt: Lägg till en punkt om att regionen har hälso- och sjukvårdsansvar både på specialist- och primärvårdsnivå.

Punkt 2, ska delas i två punkter. Ny punkt efter HSL.

Punkt 3, bra att meningen är med, men ta bort snedstreck vid intyg/bedömning, det tolkas olika.

6.2 Kommunens ansvar

Synpunkt Ta bort ordet ansvar i underrubrikerna, socialtjänstens *ansvar* och kommunal primärvårds *ansvar*.

Synpunkt: Kommunens socialtjänst, det är bra att underrubriken finns med.

Synpunkt: Vad innebär det kommunala primärvårdsuppdraget utifrån psykiatrin, det framgår inte.

7. Personer med skadligt bruk och beroende samt samsjuklighet

Synpunkt: Korta ner texten i stycket.

Sista stycket: Näst sista meningen om samsjuklighet, ta bort, hänvisa till samsjuklighetsdokumentet istället.

7.1 Regionens ansvar

Synpunkt: Punkt 1, ta bort ordet psykiatrisk, det räcker med patienter med ohälsa.

Punkt 9, ta bort - beakta barn. Det finns i HoS-avtalet.

7.2 Kommunens ansvar

Synpunkt Ta bort ordet ansvar i underrubrikerna, socialtjänstens *ansvar* och kommunal primärvårds *ansvar*.

Punkt 1, ta bort ordet psykiatrisk, det räcker med patienter med ohälsa.

Punkt 10, ta bort barn. Om den ska vara kvar ändra skadligt bruk istället för missbruk.

Synpunkt: Vad innebär det kommunala primärvårdsuppdraget utifrån psykiatrin, det framgår inte.

8. Personer med placering utanför hemmet

Synpunkt: skriv här

8.1 Gemensamt ansvar

Synpunkt: Mittenstycket, meningen som börjar med Resurser, behöver skrivas om, även ta bort snedstreck. Lång mening.

Synpunkt: Det saknas en helhetsbild, en beskrivning, en vägledning kring placeringar, vad ska respektive part göra? Det behövs en länsgemensam rutin som beskriver hur-frågorna med ansvarsfördelning, kostnadsansvar och uppföljning.

8.2 Regionens ansvar

Synpunkt: skriv här

8.3 Kommunens ansvar

Synpunkt: skriv här

8.4 Gemensam planering

Synpunkt: skriv här

8.5 Kostnadsansvar

Synpunkt: Minska text.

Synpunkt: Det behövs en länsgemensam rutin som beskriver hur-frågorna med ansvarsfördelning, kostnadsansvar och uppföljning.

Synpunkt: 6:e stycket - Vi kan inte komma överens om kostnadsansvar under en SiP, det är inte rätt forum. Vad händer om patienten tackar nej till SiP.

8.6 Uppföljning av placering

Synpunkt: Första stycket, det står att det ska ske, men det behövs en länsgemensam rutin som beskriver hur-frågorna med ansvarsfördelning, kostnadsansvar och uppföljning.

9. Personer med psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård

Synpunkt: I inledande text, sista stycket, andra meningen – en bra mening.

Synpunkt: I inledande text, sista stycket, näst sista meningen – vilka inte är valfria för. Vad menas?

Synpunkt: 9.1 **Regionens ansvar**, kan man förkorta genom att slå ihop några punkter?

Synpunkt: 9.1 - Näst sista punkten är bra att den står.

Synpunkt: 9.2 **Kommunens ansvar**. Det saknas ord i första meningen, skriv istället: Kommunens uppdrag bygger på *personens* frivillighet. Lägg till personen.

Synpunkt: 9.2 Punkt 1, Förkortningen SOL, skriv SoL. Förkortningar är inte konsekvent i dokumentet.

Synpunkt: 9.2 Punkt 3, det är bra att det står hänvisning till lagen, men det behöver vara konsekvent hänvisning.

Synpunkt: 9.2 sista punkten: Kommunal primärvård, förtydliga vad som ingår i ansvaret.

10. Uppföljning

Synpunkt: Att det står system och individnivå i alla överenskommelser, inte bara i denna överenskommelsen.

Övergripande synpunkter och övrigt för Överenskommelse om Personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende

Synpunkt: Rubriken på överenskommelsen, ta bort kring, skriv istället: för

Synpunkt: Hela dokumentet behöver jobbas om.

Synpunkt: Ordningen strukturen i alla rubriker i dokumentet ska följa HoS-avtalets ordning.

Synpunkt: VGRs ansvar gentemot kommunerna är inte tydligt. I överenskommelsen måste det framgå vad parterna har för olika ansvar, se förra remissförslaget del C.

Synpunkt: Det saknas en helhetsbild, en beskrivning, en vägledning kring placeringar, vad ska respektive part göra? Det behövs en länsgemensam rutin som beskriver hur-frågorna med ansvarsfördelning, kostnadsansvar och uppföljning.

Synpunkt: Det används olika benämningar: lagen, insatser i SoL, lag med siffror på flera ställen.

Synpunkt: Syfte saknas som en egen rubrik. Skriv med följande text i syftet: Den enskilde ska få vård, stöd och insatser som är samordnade mellan kommunens och VGRs verksamheter och ska upplevas som en välfungerande helhet. Individen ska inte hamna mellan huvudmännens olika ansvarsområden.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt: skriv här

Överenskommelse om Samverkan om Munhälsa - uppsökande och nödvändig tandvård

Gradera er bedömning för denna överenskommelse

☐ Stämmer helt

☒ Delvis

☐ Stämmer inte alls

1. Inledning

Synpunkt: Ordningen i rubrikerna ska följa HoS-avtalets ordning, sista stycket ska vara först.

2. Parter

Synpunkt: skriv här

3. Giltighetstid

Synpunkt: skriv här

4. Målgrupp

Synpunkt: Näst sista stycket, som börjar med Regionen, bör även finnas under punkt 7.1 VGR ansvarar för.

5. Syfte

Synpunkt: Sista stycket kan tas bort.

6. Gemensamt ansvar

Synpunkt: skriv här

7. Parternas ansvar

Synpunkt: skriv här

7.1 Regionens läkaransvar

Synpunkt: Det står VGR ibland och Regionen ibland.

Synpunkt: Lägg till en ny punkt efter punkt 5, med följande text: När det sker uppdateringar och förändring av IT-stödet ska kommunen informeras.

Synpunkt: Lägg punkt med följande text: Regionen ansvarar för att personer som inte kommunala insatser också erbjuds nödvändig tandvård.

7.2 Kommunens ansvar

Synpunkt: Första stycket ska även stå på regionens ansvar under rubrik 7.1, Regionens ansvar.

Synpunkt: Inledningsstyckets första mening, komplettera med orden: individer **med kommunala insatser** som är berättigade till nödvändig tandvård och munhälsobedömning.

Synpunkt: Komprimera stycket.

Under rubriken Intyg om nödvändig tandvård

Punkt 2 – utse intygsutfärdare och **säkerställ** att kompetens finns för att identifiera målgruppen.

8. Utbildning

Synpunkt: Sista stycket, sista meningen och ordet omvårdnadspersonal - skriv berörd personal istället.

9. Uppföljning

Synpunkt: skriv här

Övergripande synpunkter och övrigt för Överenskommelse om Samverkan om Munhälsa - uppsökande och nödvändig tandvård

Synpunkt: Regionala hälso- och sjukvårdsaktörens uppdrag saknas, för de målgrupper som kommunen inte har ansvar för. Exempelvis står det inget om den regionala öppenvårdens ansvar att identifiera de personer som är i behov av särskilt tandvårdsstöd.

Synpunkt: Ordningen i rubrikerna behöver följa samma ordning som Hälso- och sjukvårdsavtalet.

Synpunkt: Alla överenskommelserna behöver ha samma ordning i rubrikerna.

Synpunkt: Rubrik uppföljning - Se över samtliga överenskommelsers uppföljningstext, så att de är likvärdiga. Saknas exempelvis tillämpning, följsamhet, samt rapporterade avvikelser. Uppföljning av följsamhet sker på såväl individ- som systemnivå.

Synpunkt: Det är inte konsekvent hur referenser skrivs, eller om de finns med.

Ytterligare textruta för kompletterande svar på frågorna i detta avsnitt

Synpunkt:

Synpunkter på "Förslag till Inriktningsdokument kommunal primärvård"

Ett svar lämnas från respektive kommun.

Fråga 1-3 avser obligatorisk information. Formuläret är därefter uppdelat utifrån de rubriker och underrubriker som återfinns i styrdokumentet. I slutet finns också möjlighet att lämna övriga medskick kring Inriktningsdokumentet. Om ni inte har några medskick- ange detta under övriga medskick.

Svar lämnas senast den 30 maj 2025 via digitalt formulär.

Obligatorisk information

1. Kommun
2. Namn och mailadress till kontaktperson
3. Svarsdatum

4. Inledning

Synpunkter om dokumentet som helhet:

- Förslag – ta bort hela stycke 4. Inledning. Det hör mer till en tjänsteskrivelse, som förklaring till varför dokumentet tagits fram. Denna information kan ges till kommunerna på annat sätt.
- Dokumentet har ingen rubrik med Syfte, vilket behöver ingå.
Beskriv till vilken målgrupp dokumentet vänder sig till, samt syftet:
 - vara länsgemensamt dokument för de 49 kommunerna
 - beskriva den kommunala primärvården med dess avgränsningar
 - vara ett stöd till utförare av kommunal primärvård

Om stycket med inledning ska var vara kvar finns följande synpunkter:

- Det som står om dialogkonferenserna, passar eventuellt bättre i bakgrunden, eller tas bort helt.
- Underrubrik – Mål
Byt ut ordet kring och skriv ordet *om* istället. Ordet kring framgår på andra ställen i dokumentet, skriv ordet *om* istället.

- Ta bort sista stycket, ska in i en tjänsteskrivelse istället, vad som händer med dokumentet.
- Meningen: Det är kommunens legitimerade sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut som utreder behov av och beslutar om kommunal primärvård för den enskilde patienten. Synpunkt: Lägg till *med stöd av inskrivningskriterier, hälso- och sjukvårdsavtalet hälso- och sjukvårdslagen*.
- Meningen: ...stärker den kommunala rösten i samverkan med Västra Götalandsregionen. Synpunkt: Ta bort orden *rösten i*.
- Meningen: Den demografiska utvecklingen i Sverige har betydelse för kommunernas kostnader bland annat inom vård och omsorg. Synpunkt: Lägg till *och behov av ökad kompetens* bland annat inom vård och omsorg.
- Meningen: om vi inte har en tydlig beskrivning... Synpunkt: när det inte finns en tydlig beskrivning upplever kommunerna en risk för övervältring.

5. Bakgrund

- Punkt 1, tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov. Synpunkt: Bra definition, men innebär också att det ej finns någon avgränsning, "vanligt förekommande" är en nutidsbild. Betyder inte att det ser likadant ut om ett år dvs. uppdraget är föränderligt.

Rubrik- Primärvård ett gemensamt ansvar för kommun och region

- Meningen: Primärvården är basen och navet i vården. Synpunkt: Ta bort ordet basen. Förklara mer vad som menas med navet.
Förslag på text: lägg till efter personcentrerat: hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt. En gemensam planering för och med patienten som skapar förutsättningar att agera proaktivt, tidigt upptäcka, möta förändrade hälsotillstånd, förebygga ytterligare försämring och ökat vårdbehov.
- Meningen: än specialistkompetens i allmänmedicin eller annan likvärdig generalistkompetens. Synpunkt: Förklara ordet annan likvärdig generalistkompetens. Antingen ta bort ordet, alternativt förslag på text: *Med särskilda medicinska resurser menas annan kompetens än den allmänmedicinska som har det breda kunnandet av behandling av bl.a. de stora folksjukdomarna och inte specifikt på organ eller ålder.*

Rubrik Samverkan

Generell åsikt, korta ner stycket. Texten skulle vinna på att samverkan betyder för kommunen.

- Meningar: Regionen ansvarar för läkare som är en viktig och självklar roll i teamet kring patienter med kommunal primärvård. Det kan vara en eller flera läkare och de kan komma antingen från regionens primärvård eller specialistvård. Synpunkter: Ta bort orden viktig och självklar.
Synpunkt: Även samverkan mellan olika läkare i regionen ex. regional primärvård samt slutenvårdsläkare är en förutsättning inte bara "eller". Lägg till *och*.

Alternativ skrivning: Samverkan, teambaserat, mellan och inom huvudmännen att alla vårdgivare är med.

Synpunkt: ta med text från hälso- och sjukvårdsavtalet om teamsamverkan.

- Meningen: Samverkan är en grundläggande förutsättning för den kommunala primärvården och nödvändig i samband med all pågående hälso- och sjukvård. Det beror på att olika huvudmän ansvarar för olika professioner som tillsammans bidrar till patientens vård och hälsa. Synpunkt – ta bort orden ”i samband” skriv i stället nödvändig i all pågående hälso- och sjukvård.
Synpunkt: Förslag text: Även samverkan inom samma huvudman tex. mellan läkare inom regional primärvård och specialiserad vård är en förutsättning för god och säker vård.
Synpunkt: Lägg till, samverkan viktig i förebyggande syfte.
Synpunkt: Samma skrivning som i hälso- och sjukvårdsavtalet.
- Meningen: Det förutsätter att alla aktörer som är involverade i patientens vård samarbetar i ett strukturerat partnerskap. Synpunkt: Skriv *samarbetar strukturerat*, ta bort partnerskap.
- Meningen: En effektiv samverkan inom vårdteamet är avgörande för att patienten ska få en personcentrerad och patientsäker vård. Synpunkt: Förtydliga vad en effektiv samverkan är, alternativt ta bort ordet effektiv.
Synpunkt: Vad menas med vårdteamet, vilka avses? Behöver förklaras, skillnaden mellan vårdteam och team.
- Meningar: Samverkan vid behov av vård i hemmet utgår.... samordnad individuell plan (SIP). Synpunkt, förslag på text: *Hälso- och sjukvården omfattar vårdövergångar mellan huvudmännen som ska planeras och genomföras i nära samverkan mellan patienten, anhöriga och berörda professioner. Vårdövergångar ska utformas enligt ett personcentrerat arbetssätt, vilket innebär att patienten inte ska utsättas för patientsäkerhetsrisker av att ansvaret för vården delas mellan eller övergår från en vårdgivare till en annan. För att upprätthålla kontinuitet är det av största vikt att samverkan inom och mellan huvudmännen fungerar väl i det gemensamma arbetet kring patienten. Samverkan vid behov av vård i hemmet utgår från patientsäkerhet, jämlik vård och ett personcentrerat arbetssätt. Möjligheterna för vård i hemmet kan se olika ut beroende på patientens förutsättningar, personalens kompetens m.m. Det är alltid en individuell bedömning som ligger till grund för beslut om att utföra vård i hemmet. Patienter som har behov av kommunal primärvård och omfattas av kommunens åtagande kan samtidigt få vissa hälso-och sjukvårdsåtgärder utförda av regionen baserat på upprättad vårdplan eller samordnad individuell plan (SIP) exempelvis besök på regionens rehabmottagning.*

Synpunkt, sista stycket är bra.

Rubrik Fast vårdkontakt

- Meningen: De patienter som vill ska erbjudas en fast vårdkontakt. Synpunkt: Behöver omformuleras då alla ska erbjudas en fast vårdkontakt. Förslag text: *Patient ska få information om och erbjudas en fast vårdkontakt.*
- Meningen: Vid in- och utskrivning ska en fast vårdkontakt alltid utses i regionen. Synpunkt: in- och utskrivning vad menas? Menas väl enbart vid utskrivning från slutenvården.
Synpunkt, lägg till: Fast vårdkontakt ska utses vid beslut om kommunal primärvård.
Synpunkt, Informeras om och erbjudas, fast regional vårdkontakt ska vara känd av kommunen.
Synpunkt, lägg till: Varje patient ska ha en namngiven fast läkare och namngiven fast vårdkontakt. Uppgifterna ska finnas i patientjournalen hos respektive vårdgivare.

6. Kommunal primärvård

Synpunkt: Strukturera om rubrikerna, flytta upp denna rubrik innan rubriken samverkan.

- Meningar: Kommunalt hälso- och sjukvårdsansvar är på primärvårdsnivå och avgränsat enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och hälso- och sjukvårdsavtalet. Kommunal hälso- och sjukvård är ett erbjudande om man tillhör kommunens åtagande och målgrupp. Enligt patientlagen (2014:821) ska vård och behandling ges i samförstånd med patienten och hen har rätt att delta i beslutsfattande som gäller hen själv. Synpunkt: ta bort ordet ”hen”.

Synpunkt: Baserat på frivillighet om patienten tillhör kommunens åtagande och målgrupp. Ordet erbjudande signalerar något annat. Förslag text *Patient som ingår i kommunens åtagande och målgrupp kan erbjudas kommunal primärvård. Patienten kan tacka ja eller nej till erbjudandet.*

Synpunkt: Flytta upp rubriken ”Kommunens primärvårdsuppdrag” och dess text under huvudrubriken ”Kommunal primärvård”.

7. Målgrupp

- Meningen: Sedan 1999 har kommunerna i Västra Götaland ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå till patienter som på grund av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte kan ta sig till VGR:s mottagningar utan större svårigheter och där det på grund av insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i patientens hem. Synpunkt: 48 av de 49 kommunerna har haft ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå sedan år 1992 (Ädelreformen) Göteborg sedan år 1999. Felaktig information i stycket ovan.

8. Kommunens primärvårdsuppdrag

- Meningar: Kommunen har ett primärvårdsansvar som gäller patienter oavsett ålder eller diagnos där insatsernas omfattning och frekvens motiverar att vården ges i

patientens hem. Behov av insatsen ska vara över tid och kunna ges med bibehållen patientsäkerhet. Kommunen har även ansvar för rehabiliterings- och habiliteringsinsatser inom primärvård, samt omhändertagande av avlidna med beslut om kommunal primärvård. Synpunkt: Texten under denna rubrik borde kunna läggas in under huvudrubriken "Kommunal primärvård", hela rubriken 8, flyttas upp till innan samverkan.

9. Samverkan enligt överenskommelse

Synpunkt: Hela stycket kan tas bort, det beskriver inte kommunal primärvård. Tas inte stycket bort, se ytterligare synpunkter:

- Meningar: Enligt Hälso- och sjukvårdslagen får regioner och kommuner sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som regionen eller kommunen ansvarar för enligt denna lag. Av avtalet skall framgå vad som gäller för överlämnandet. 15 kap 1 § HSL. Synpunkt: Är inte detta samma en gång till som står i stycket ovan? Kan stycket stå som referens till den inledande texten?
- Meningen: En överenskommelse kan endast göras i de fall kommunens ordinarie grunduppdrag kan säkerställas. Synpunkt: På vilken nivå avses överenskommelse, patient, eller övergripande nivå? Hur ska man tolka att ordinarie grunduppdrag kan säkerställas? Har det t.ex. med resurser att göra.
- Meningar: Planerade eller förutsägbara hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet under kvälls- och natttid för patienter som normalt besöker VGR:s vårdcentraler. Under mottagningarnas öppethållande har VGR hälso- och sjukvårdsansvaret för dessa patienter. Synpunkt: Ska detta vara med här? Förslag att det tas bort i HoS-avtalet och även här.
- Meningen: Hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet till patienter på permission från slutenvård som inte kan ta sig till mottagning. Synpunkt: Varför listas dessa två ovanstående exempel och bara utifrån vad kommunen kan göra för regionen? De finns också med i HoS-avtalet.

10. Beslut om kommunal primärvård

Synpunkt: Rubriken "Beslut om kommunal primärvård" flyttas upp så att den hamnar före "Samverkan enligt överenskommelse". Att det hänger ihop med rubriken, kommunens primärvårdsuppdrag.

- Meningen: Initiativ till behovet av kommunal primärvård kan komma från patienten själv, närstående eller regionens öppen- eller slutenvård. Synpunkt: Ta bort patienten själv och närstående, är felaktigt. Förslag text *Behov av kommunal primärvård kan initieras av regionens öppen- eller slutenvård.*

- Meningen: Den kommun där patienten är folkbokförd utreder och fattar beslut om kommunal primärvård tillsammans med patienten. Synpunkt: En person kan vistas i en kommun många år där den inte är folkbokförd. Ska kommunen där den är folkbokförd ändå utreda och fatta beslut? Förslag text *Om patient med beslut om kommunal primärvård från folkbokföringskommun vistas i en annan kommun kan vistelsekommunen göra en ny bedömning. En patient blir inte automatiskt inskriven i vistelsekommunens kommunala primärvård enbart utifrån beslut att hen varit inskriven i annan kommun.*
- Meningen: Kommunen ansvarar för att meddela patient eller närstående om godkännande eller avslag till kommunal primärvård och den eventuella kostnad som kommunen debiterar för tjänsten. Synpunkt: Lägg till text *Vid avslag om kommunal primärvård går beslutet inte att överklaga/överprövas.* Synpunkt: Kommunen fattar beslutet men samtycke från patienten behövs. Lyft ner meningen ovan om att kommunal primärvård bygger på frivillighet. Förslag text *En patient som ingår i kommunens åtagande och målgrupp kan erbjudas kommunal primärvård. Patienten kan tacka ja eller nej till erbjudandet.*
- Meningen: I utredningen ska en riskbedömning göras som säkerställer att hälso- och sjukvårdsåtgärden kan ges med bibehållen patientsäkerhet. Synpunkt: Lägg till text *Det är den sammanvägda bedömningen av punkterna nedan som ligger till grund för beslut om kommunal primärvård. Beslut fattas inte utifrån en av punkterna.* Samma synpunkt lämnas gällande hälso- och sjukvårdsavtalet.
- Meningen: Patienten har vårdats inom slutenvården och behöver hälso- och sjukvård i hemmet för en kortare eller längre tid. Synpunkter: Här står det kortare tid, men på sidan 6 står det "över tid". Vad innebär det, behöver förtydligas och stå samma som i hälso- och sjukvårdsavtalet. Ev ta bort kortare och längre tid.
- Meningen: Förutsättningar för beslutet är att det finns en namngiven fast ansvarig läkare och att kompetensen finns inom kommunen för de aktuella insatserna. Synpunkter: Förslag, lägg till meningen som en punkt i punktlistan ovan meningen. Synpunkt: Lägg till en punkt om - beslut om kommunal primärvård förutsätter att nödvändig informationsöverföring har skett.

Rubrik Beslut om att avsluta kommunal primärvård

- Meningar: Kommunens legitimerade personal bedömer när patienten inte längre har behov av insatser från kommunens primärvård. Ansvaret återgår då till regionen efter nödvändigt informationsutbyte. Synpunkt: Kommunens legitimerade personal *bedömer gemensamt/gör en gemensam bedömning* att patienten inte längre har behov av insatser från kommunens primärvård. Synpunkt: Ta bort informationsutbyte, skriv informationsöverföring istället.

11. Patientsäkerhet

- Meningar: En förutsättning för att göra en patientsäker bedömning av behovet av kommunal primärvård är att kommunens legitimerade personal har tillgång till information om patientens hälsotillstånd, aktivitet, funktion, eventuella risker, utförda och pågående åtgärder, behov och förmågor samt orsak till behov av kommunal primärvård. Beslutet förutsätter en planering där patient och parterna är överens om ansvarsfördelning och har utbytt nödvändig information.

Synpunkt: Bra stycke. Tydliggör att beslut inte kan fattas om inte nedan är uppfyllt. Innefattar patientens hälsotillstånd sammanhållen läkemedelslista? Om inte behöver det läggas till som en förutsättning för bedömning att läkemedelslistan är genomgången och korrekt från alla vårdgivare som förskriver läkemedel till patienten. Förslag text *En förutsättning för att göra en patientsäker bedömning av behovet av kommunal primärvård är att kommunens legitimerade personal har tillgång till information om patientens hälsotillstånd, sammanhållen läkemedelslista som är genomgången och korrekt från alla vårdgivare som förskriver läkemedel till patienten, aktivitet, funktion, eventuella risker, utförda och pågående åtgärder, behov och förmågor samt orsak till behov av kommunal primärvård. Beslutet förutsätter en planering där patient och parterna är överens om ansvarsfördelning och har utbytt nödvändig information.*

Synpunkt – stycke 2 (ovanstående text, flyttas upp till rubriken ”kommunal primärvård”, och läggs efter riskbedömning)

Synpunkt - Stycke 3, ta bort hela meningen: Det inledande steget för ...

Synpunkt - Lägg till text om avvikelser, samma text som i HoS-avtalet.

Synpunkt – Viktigt att lägga till text om åtgärder som förebygger patientsäkerhetsrisker och handlingsplan för patientsäkerhet.

- Meningen: Det inledande steget för att garantera patientsäkerheten är att säkerställa en trygg och stabil kontakt, utan att förlora fokus på patienten. Synpunkter: Ta bort ordet garantera, skriv *säkerställa* patientsäkerheten. Synpunkt: Vilken kontakt menas, fast läkar- och vårdkontakt? Säkerställa kontakt med hälso- och sjukvården? Förslag text *Det inledande steget för att säkerställa patientsäkerheten är att kontaktvägar, fast läkare och fast vårdkontakt inom hälso- och sjukvården är klarlagda.*
- Meningen: En riskbedömning ska göras för att säkerställa patientsäkerheten och den bör innehålla en beskrivning av förutsättningarna för att den utförande personalen kan utföra hälso- och sjukvårdsinsatserna på ett patientsäkert sätt. Synpunkt: Riskbedömning *ska* göras står det här. Några rader ner står det *bör* göras i vårdövergångar i den regionala vården och gemensam riskbedömning mellan kommun och region. Istället för *bör*, ska det stå ska. Behöver förtydligas när, hur, vem gör vad?

- Meningar: Vid vårdövergångar bör det göras en riskbedömning inom den regionala hälso- och sjukvården, samt även en gemensam riskbedömning mellan kommun och region. Som stöd kan "Mall riskbedömning och analys" se bilaga 1 användas. Förslag att ta fram en läns-gemensam mall för riskbedömning (finns inte med ännu). Synpunkt: Riskbedömning *ska* göras står det i ovan text. Här står det *bör* göras i vårdövergångar i den regionala vården och gemensam riskbedömning mellan kommun och region. Synpunkt: Bra om det tas fram en gemensam mall, den som föreslås är för komplicerad. Hur ska det göras? Dokumentation av riskbedömningar sker i gemensamt IT-stöd?

Synpunkt: En riskbedömning ska göras för att säkerställa patientsäkerheten, ska det ske på individnivå, övergripande eller både och? Hur ska vi hantera resultatet. Om riskerna blir för höga, vad sker? Tolkningsföreträdare, förslag på text: finns det risker som inte går att undanröja ska inte vården ges på primärvårdsnivå eller i hemmet. Det är det teamet, ansvarig chef och vid behov av stöd av MAS/MAS som tillsammans beslutar om vården är säker att utföra.

- Meningen: LÖF "Om risk och riskhantering". Synpunkt: Skriv ut förkortningen för LÖF.

12. Hälso- och sjukvård i hemmet

- Meningen: Hälso- och sjukvård i hemmet är en allt mer vanlig vårdform och kan utföras av primärvård likväl som av specialiserad vård. Synpunkt: ta bort allt mer vanlig.
Synpunkt: Vad menas med hemmet? Är det oavsett boendeform ex. särskilt boende, ordinärt boende, korttidsboende. Kommunens åtagande är kommunal hälso- och sjukvård oavsett vart personen befinner sig.
- Meningen: Detta skiljer sig från kommunens ansvar, som är begränsat till primärvårdsnivå och förutsätter samarbete från regionen som har ansvar för från regionen i form av läkare och andra specialistkompetenser.
Synpunkt: Skriv om meningen, förslag text: *Detta skiljer sig från kommunens ansvar, som är begränsat till primärvårdsnivå och förutsätter samarbete med regionen som ansvarar för stöd, kompetens, tillgänglighet, läkare och andra specialistkompetenser.*
- Meningen: Kommunens ansvar kräver därför att samverkan mellan berörda vårdaktörer fungerar effektivt. Synpunkt, förslag text *Då den kommunala primärvårdens ansvar för insatserna skiljer sig från regionens krävs fungerande samverkan mellan berörda vårdgivare för en effektiv vård.*
- Meningar: Gränsen mellan primärvård och specialiserad vård bestäms av om det krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Denna gräns är oskarp och förändras i takt med att den medicinska utvecklingen möjliggör för allt fler personer att få sjukvård i hemmet. Exakt vilka insatser som kan

ges i hemmet och vilken huvudman som har ansvar för vad, framgår inte av lag.

Synpunkt: Ta bort ordet *oskarp*.

Synpunkt: Lägg till text efter stycket *Det innebär att samverkan mellan huvudmännen behöver ske för att samordna olika delar av hälso- och sjukvården så att patientens hela hälsotillstånd kan bedömas och behandlas.*

- Meningar: Kommun och region har ett gemensamt ansvar. Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård. Det är läkare eller andra specialistkompetenser inom sitt område, till exempel dietist, som bedömer när vård och behandling kan ske på primärvårdsnivå. Synpunkter: Exemplifiera vad som står bakom meningen vad som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård.
- Meningen: Det är läkare eller andra specialistkompetenser inom sitt område, till exempel dietist, som bedömer när vård och behandling kan ske på primärvårdsnivå. Synpunkt: Lägg till text efter meningen *Förutsättningar för att insatser kan utföras på primärvårdsnivå är att regional och kommunal primärvård enats om och kommit överens om att det är möjligt utifrån patientsäkerhet. Riskbedömning är metoden för att bedöma om insatserna går att utföra på primärvårdsnivå.*
- Meningen: En viktig aspekt när det gäller att arbeta för att undvika slutenvård är att samtliga vårdnivåer kan delta i vården. Synpunkt: Skriv vårdgivare istället för vårdnivåer. Eller menas specialist- och primärvårdsnivå? Synpunkt: Meningen om hälso- och sjukvårdsavtal flyttas till inledningen istället.

13. Hälso- och sjukvårdsinsatser i kommunal primärvård

- Meningen i första stycket: Synpunkt – ta bort ordet *områden*. Förslag på text: Hälso- och sjukvårdsinsatser som utförs på kommunal primärvårdsnivå utifrån patientens behov.
- Meningen: En del av dessa insatser utförs av baspersonal genom delegering från sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut enligt rutin från kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Synpunkt: Förslag text *Insatser utförs av sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Enligt rutin från kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) kan en del av dessa insatser utförs av baspersonal genom delegering och/eller instruktion.*

Synpunkt: Tredje underrubriken – som heter hälso- och sjukvårdsinsatser som inte utförs eller hanteras av kommunal primärvård. Denna ingår i rubriken ”hälso- och sjukvårdsinsatser på specialiserad nivå”. Ska inte vara fet i typsnittet och behöver omformuleras.

14. Specialiserad vård i hemmet i förhållande till kommunernas primärvårdsuppdrag

Synpunkt: Specialiserad vård i hemmet, vill ha samma skrivning som i HoS-avtalet, med nedanstående synpunkter:

- Meningar: Kommunalt anställd hälso- och sjukvårdspersonal kan medverka i och utföra hälso- och sjukvård som regionens specialistvård har behandlingsansvar för, under förutsättning att:
 1. insatserna är bedömda av ordinator att kunna utföras på primärvårdsnivå
 2. huvudmännen haft dialog och har enats om ansvar och förutsättningar för insatsernaVid en sådan överenskommelse ligger huvudmannaskapet för uppgiften kvar hos regionen medan kommunen är vårdgivare.

Synpunkt: Stycket ovan behöver skrivas om då det kan tolkas att specialiserad vård ska utföras utan att kommunen kan påverka eller neka till utförande. Det saknas text om att riskbedömningar ska genomföras gemensamt i samverkan. Två alternativ:

Alternativ 1: Regional och kommunal primärvård har enats om ansvar och förutsättningar att medverka i och utföra hälso- och sjukvårdsinsatser som regionens specialistvård ansvarar för och bedömer att dessa kan utföras på primärvårdsnivå.

Alternativ 2: Punkterna 1 och 2 behöver förklaras i text, först ska 1 an göras, sen ska 2:an göras. Ta bort siffrorna, skriv ut, samt ett *och* mellan 1:an och 2:an istället. Det är inte antingen eller, utan båda ska vara uppfyllda.
- Meningen: Vid en sådan överenskommelse ligger huvudmannaskapet för uppgiften kvar hos regionen medan kommunen är vårdgivare. Synpunkt: Vilken överenskommelse? Skillnaden mellan huvudmannens ansvar och vårdgivarens ansvar. Förtydliga ordet uppgiften, menas hälso- och sjukvårdsinsats?
- Meningen: Det som inte kan utföras av regionens primärvård kan inte heller utföras av kommunens primärvård. Synpunkt: Ge exempel på vad "det" innebär? Ex trackvård.

15. Kompetens

Synpunkt: Hela stycket upprepas, kan det skrivas ihop och förkortas.

Synpunkt: Kompetens, egenvård – ska de vara med då det finns beskrivna på andra ställen?

- Meningen: Det kan även förekomma andra kompetenser som till exempel dietist och farmaterapeut men då är det en utökning av kommunens grund åtagande.

Synpunkt: Menas farmaceut istället för farmaterapeut?

- Meningen: Kunskapsöverföring mellan region och kommunen, ska ske i samverkan så att kommunen får nödvändig kompetens och säkerställa patientsäkerheten.
Synpunkt: Om bedömning som görs att det inte finns kompetens - hur säkerställs den? Vad blir konsekvensen om patientsäkerheten inte kan uppfyllas? Vem bedömer om kompetensen är tillräcklig, inte alls?
Synpunkt: Förtydliga vilken typ av kunskapsöverföring, utbildningar, instruktioner, filmer.
Synpunkt: flytta stycket om kunskapsöverföring till rubriken specialiserad vård i hemmet.
Synpunkt: Lägg till text, När kommunens personal medverkar i specialiserad vård i hemmet har regionens specialiserade vård ansvar för utbildning och handledning till medverkande personal.

16. Egenvård

Synpunkt: Kompetens, egenvård – ska de vara med då det finns beskrivna på andra ställen?

17. Koppling till socialtjänst

Meningen: Gränsen mellan vad som är hälso- och sjukvård, socialtjänst eller LSS är inte alltid tydlig.

Synpunkter: Ovanstående mening står två gånger i stycket, i början och slutet. Ta bort en av dem. Ta också bort förkortningen LSS då LSS är en lag. Om verksamhet funktionshinder/nedsättning avses så ingår denna i socialtjänst.

Synpunkt: Otydligt kapitel, går det att korta ner stycket?

18. Ekonomisk reglering

Synpunkt: Tas bort rubriken och stycket.

19. Uppföljning

Synpunkt: Ta bort texten att utveckla gemensamma nyckeltal... det hör hemma i inledningen.

20. Övrigt (rubrik i dokumentet)

Synpunkt gällande text under denna rubrik, kan texten istället läggas under rubrik ”Inledning”.

Meningen: Lokala rutiner för hur kommunens legitimerade personalgrupper involverar ansvarig chef/ledning inför beslutet om kommunal primärvård bör upprättas. Synpunkt: Meningen behöver förtydligas, vad avses, vilka rutiner? Ska det stå i detta dokument?

21. Övriga medskick kring Inriktningsdokumentet

En remissrunda till eftersom det är mycket synpunkter.

Bra att dokumentet har framtagits för att beskriva den kommunala primärvården, dess ansvar och avgränsningar. Dokument har efterfrågats. Det är ett viktigt dokument men något omfattande. Dokumentet innehåller en hel del upprepningar, kanske det går att korta ner och göra det tydligare. Det förekommer del begrepp där användningen bör vara konsekvent och enhetlig exempel anhörig och närstående.

I hälso- och sjukvårdsavtalet beskrivs att gränsen kan förändras kontinuerligt utifrån den utveckling som sker. Här står det att detta dokument ska beskriva kommunal primärvård och dess avgränsningar som om det vore ett statiskt uppdrag, är det föränderligt eller inte? Bra om det står att det kommunala primärvårdsuppdraget varierar beroende på patientgruppen och dess utveckling. Behöver finnas en flexibilitet dock med respekt för att allt "nytt" som kommunal primärvård omhändertar också innebär en resurs- och prioriteringsfråga. Hälso- och sjukvårdsavtalet kan förändras över tid, den texten behöver beskrivas på samma sätt i detta dokumentet.

Det ska stå kommunal primärvård i hela dokumentet (inte kommunal hälso- och sjukvård). Särskilja när man pratar om vårdnivå eller insatser.

Från: Funktionsadress Kommunen
Skickat: den 4 februari 2025 09:06
Till: Funktionsadress Kommunstyrelsen
Ämne: VB: Ärende för vidare hantering: Remiss för nytt Hälso- och sjukvårdsavtal - Remisstid fram till 19 juni 2025

Från: Info Boråsregionen <info@borasregionen.se>

Skickat: den 4 februari 2025 08:57

Till: 'boras.stad@boras.se'; herrljunga.kommun@herrljunga.se; 'kansliet@svenljunga.se'; 'kommun@tranemo.se'; 'kommun@ulricehamn.se'; 'kommunen@bollebygd.se'; 'kommunen@vargarda.se'; ks@mark.se

Kopia: Helen Nordling <helen.nordling@borasregionen.se>; Veronica Spetz <Veronica.Spetz@borasregionen.se>; Magnus Haggren <magnus.haggren@borasregionen.se>

Ämne: Ärende för vidare hantering: Remiss för nytt Hälso- och sjukvårdsavtal - Remisstid fram till 19 juni 2025

Se remiss för nytt Hälso- och sjukvårdsavtal nedan.

Vid eventuella frågor kan ni höra av er till Helen Nordling, helen.nordling@borasregionen.se

Hälsningar

Linda Bergholtz

Administrativ chef Boråsregionen
Regionutvecklare Business Region Borås
Tel: 0729-649697
Skaraborgsvägen 1A, 506 30 Borås

www.borasregionen.se

www.businessregionboras.se

När du kommunicerar med Boråsregionen behandlar vi dina personuppgifter.

[Läs mer om hur vi behandlar personuppgifter \(borasregionen.se\)](http://www.borasregionen.se)

Remiss för nytt Hälso- och sjukvårdsavtal - Remisstid fram till 19 juni 2025

Till kommunalförbunden för vidarebefordran till kommunerna

Den 30 januari 2025 ställde sig det politiska samrådsorganet (SRO) bakom att skicka ut förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt de fyra lagsreglerade överenskommelserna på remiss.

- Avtalsparter liksom remissinstanser är var och en av kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen.

Remisstiden pågår fram till **kl. 12.00 den 19 juni, 2025**

Remissen besvaras via nedanstående digitala formulär. Ett svar från respektive kommun.

Remissformulär: <https://forms.office.com/e/8yTzPp7cFz>

Länkar

- [Remissbrev](#) (PDF)
- [Remissenkät](#) för bearbetning (Word)
- [Hälso- och sjukvårdsavtal](#) (PDF)
- [Överenskommelse Om Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård](#) (PDF)
- [Överenskommelse Kommunernas betalningsansvar vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård](#) (PDF)
- [Överenskommelse Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende](#) (PDF)
- [Överenskommelse Samverkan om Munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård](#) (PDF)

Mer information finns att läsa på hemsidan för vårdssamverkan [Vårdssamverkan i Västra Götaland - Vårdssamverkan i Västra Götaland](#)

Vid frågor om processen kontakta:

Malin Swärd Davidsson malin.sward@vastkom.se

0730-65 33 57

Johanna Hansson

Direktörsassistent | Administratör | Kommunikatör

Telefon: 0739-016 015

E-post: johanna.hansson@vastkom.se

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Postadress: Box 5073 | 402 22 GÖTEBORG

Besöksadress: c/o GR, Anders Personsgatan 8 | 416 64 GÖTEBORG

Leveransadress: c/o GR, Norra Kustbanegatan 9B | 416 64 GÖTEBORG

Webadress: vastkom.se

15. Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel KS2024/47

§76

KS2024/47

Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillstyrker bygg- och miljönämndens förslag till kommunfullmäktige med ändringen att sista delen stryks då Riksdagen nu fattat beslut kring lagändringen. Förslaget lyder som följer:

- Kommunfullmäktige antar tillägg till, och revidering av, "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel".
- Taxan träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.
- Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Kommunfullmäktige beslutar att det avtal om samverkan som tecknats, och som kommunfullmäktige ytterst beslutat om, § 64 KF 2024-06-05, även omfattas av ett godkännande om tillägget vad gäller gårdsförsäljning av alkohol. Det förutsätter dock att det sker en överenskommelse med samverkande kommun.

Ärendet

Regeringen har föreslagit en ändring i alkohollagen som gör det möjligt för små producenter att sälja sina egna alkoholdrycker direkt från gården, så kallad gårdsförsäljning. När bygg- och miljönämnden behandlade ärendet på sammanträde 2025-04-14 hade riksdagen fortfarande inte fattat beslut i frågan. Riksdagen fattade beslutet 2025-04-23. Ändringen börjar gälla 2025-06-01. Tillägget om gårdsförsäljning sker i alkohollagen. Alkohollagen ingår i den tidigare lämnade delegeringsrätten till bygg- och miljönämnden (bygg- och miljönämndens

reglemente). Kommunerna föreslås få ansvar för att:

- Handlägga tillstånd till verksamheter som vill bedriva gårdsförsäljning av alkohol.
- Ha tillsyn över att verksamheterna följer lagstiftningen.
- Att pröva ansökningar om gårdsförsäljning kommer sannolikt att likna det arbete som idag görs med serveringstillstånd.

Vid nämndens handläggning av ärendet var Länsstyrelsernas uppmaning till kommunerna enligt följande: För att vara redo inför ändringen i lagstiftningen uppmanar länsstyrelserna kommunerna att:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Bestämma vilken nämnd som ska ansvara för tillstånd och tillsyn.
- Se över sin delegeringsordning och reglemente.
- Ta fram tydliga rutiner för hur ansökningar ska hanteras och hur tillsyn ska gå till.
- Se över och justera avgifterna för ansökningar och tillsyn.
- Uppdatera kommunens hemsida med information och ansökningsblanketter.
- Revidera kommunens riktlinjer enligt alkohollagen.

Bygg- och miljönämnden föreslår en revidering och tillägg i taxan som avser gårdsförsäljning.

Taxan innehåller avgifter för både prövning av ansökningar och för tillsyn av verksamheter som har tillstånd för gårdsförsäljning.

Gårdsförsäljning bedöms med stor sannolikhet bli en del av alkohollagen. Eftersom alkohollagen redan delegerats som verksamhetsområde till bygg- och miljönämnden och därav ingår i nämndens reglemente, skulle ingen ändring krävas. Samverkansavtalet (KS2024/95, kommunfullmäktiges sammanträde 2024-06-04, § 64) omfattar tillsynsområdena alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Kommunfullmäktige har genom det beslutet även delegerat till bygg- och miljönämnden att göra mindre revideringar i avtalet, för de fall där avtalets syfte eller innehåll inte väsentligen ändras. Bygg- och miljönämnden har idag i uppdrag att se över sina rutiner, riktlinjer och processer och denna del kommer att tas med i det arbetet. För att kommunen ska vara förberedd och snabbt kunna hantera ansökningar och tillsyn, för det fall att lagen träder i kraft den 1 juni 2025, föreslås att taxan beslutas så snart som möjligt.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Det finns inget hinder mot att tillämpa en antagen taxa innan beslutet har vunnit laga kraft (13 kap 14 § kommunallagen). Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats.

Bygg- och miljönämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2025-04-14, § 58, och föreslår till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar tillägg till, och revidering av, "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel".

Taxan träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

Kommunfullmäktige beslutar att det avtal om samverkan som tecknats, och som kommunfullmäktige ytterst beslutat om, § 64 KF 2024-06-05, även omfattas av ett godkännande om tillägget vad gäller gårdsförsäljning av alkohol. Det

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

förutsätter dock att det sker en överenskommelse med samverkande kommun.

Förutsättningen för beslutet ovan, om tillägg i taxan kring gårdsförsäljning av alkohol, är att riksdagen fattar slutligt beslut om lagändringen. Om lagändringen uteblir tillämpas dock taxan samt dess justeringar utifrån kommunfullmäktiges beslut i övriga delar. Om lagändringen senareläggs tillämpas tillägget i taxan om gårdsförsäljning av alkohol först det datum när lagändringen börjat gälla.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att bygg- och miljönämndens förslag tillstyrks med ändringen att sista delen stryks, då Riksdagen nu fattat beslut kring lagändringen: Förutsättningen för beslutet ovan, om tillägg i taxan kring gårdsförsäljning av alkohol, är att riksdagen fattar slutligt beslut om lagändringen. Om lagändringen uteblir tillämpas dock taxan samt dess justeringar utifrån kommunfullmäktiges beslut i övriga delar. Om lagändringen senareläggs tillämpas tillägget i taxan om gårdsförsäljning av alkohol först det datum när lagändringen börjat gälla. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Tillägg till och revidering av taxa Taxa för provning och tillsyn
- Tillägg till och revidering av taxa Taxa för provning och tillsyn

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- BMN-2025-308-2-Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lagen om tobak __och liknande produkter lag om tobaksfria nikotinprodukter samt __lag om handel

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Fastställt: Kommunfullmäktige 2025-
xx-xx,
§ xx

Dokumentansvarig: Bygg- och

miljöchef Dnr: KS

**Taxa för prövning och tillsyn enligt lag om tobak och liknande
produkter.**

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Webbplats	E-post
517 83 Bollebygd	Ballebovägen 2	033-231300	033-231428	www.bollebygd.se	kommunen@bollebygd.se

Denna taxa träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och ersätter då tidigare beslutad taxa.

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt lagar nämnda nedan. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som kommuner tillhandahåller.

Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnadsprincipen).

Inledande bestämmelser

1 § Avgift enligt denna taxa gäller för prövning och tillsyn enligt Alkohollagen (2010:1622), Lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, Lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel, Lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, samt föreskrifter och förordningar meddelade med stöd av dessa lagar.

Bygg- och miljönämnden får fatta beslut om samt ta ut avgift enligt denna taxa.

Övergripande bestämmelser om taxans avgifter

2 § Avgift för prövning och tillsyn tas ut enligt vad som framgår i bilaga 1, 2 och 3 nedan med angivet belopp (fast avgift i kronor) eller med 1 530 kronor för varje timme nedlagd handläggningstid (timavgift). Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut.

Sådan avgift tas ut för varje halvtimme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen avgift ut.

För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan

19.00 och 07.00, samt lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton,

midsommarafton eller helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.

3 § Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att justera timtaxan (vilket påverkar de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timavgifterna) med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

4 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för:

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som visar sig obefogat.
2. Handläggning som föranleds av att bygg- och miljönämndens beslut överklagas.
3. Avgift tas inte ut för en anmälan eller ansökan som återkallas innan handläggningen påbörjats.

5 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i enskilda fall sättas ned eller efterskänkas.

Avgift för serveringstillstånd och gårdsförsäljning av alkoholdrycker

6 § Den som ansöker om serveringstillstånd eller gårdsförsäljning av alkoholdrycker eller ansöker om/anmäler ändringar av befintlig verksamhet ska betala avgift enligt tabell 1 nedan.

Avgift för tillsyn av verksamheter med serveringstillstånd eller gårdsförsäljning av alkoholdrycker

7 § För ordinarie tillsyn ska innehavaren av serveringstillstånd eller tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker betala årlig tillsynsavgift enligt tabell 2 nedan. För de som har ett stadigvarande tillstånd till allmänheten består avgiften av en fast del och en rörlig del. Den fasta delen betalas av samtliga tillståndshavarens med stadigvarande tillstånd. Den rörliga delen baseras på tillståndshavarens omsättning av alkoholdrycker. Avgift för sent inkommen restaurangrapport debiteras enligt tabell.

8 § Tillsynsavgift omfattar kalenderår och baseras på föregående års försäljning samt vilken typ av verksamhet som bedrivs. Den första årliga avgiften betalas året efter beslut om tillstånd. För tillsyn som sker dessförinnan tas timavgift ut. Fast årlig avgift skall betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.

9 § Tillsyn med anledning av att tillståndshavaren bryter mot lagar, villkor, inte uppfyller krav i tillståndet eller inte rättar sig efter erinran eller varning, ingår inte i den fasta årsavgiften. För sådana åtgärder tas timavgift ut.

Avgift för verksamheter som säljer tobak och liknande produkter, folköl samt vissa receptfria läkemedel

10 § För ansöknings- och anmälningsärenden gällande försäljning av tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl samt vissa receptfria läkemedel tas avgift ut enligt tabell 3 nedan.

11 § Den som bedriver tillstånds- eller anmälningspliktig försäljning av tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl samt vissa receptfria läkemedel ska betala tillsynsavgift enligt tabell 4 nedan. Avgift som hänger samman med tillsynen ska debiteras efter det att tillsynen har utförts.

12 § För tillsyn med anledning av att verksamhetsutövaren inte följer bestämmelser i lagarna eller inte följer förelägganden eller förbud tas timavgift ut.

Bilaga 1: Avgifter för tillsyn och prövning enligt**alkohollagen Tabell 1: Avgifter för ansöknings- och****anmälningsärenden**

Ärendetyp	Avgift kr (h)
Ansökan om tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker	12
Ansökan om stadigvarande tillstånd för servering, catering eller provsmakning till allmänheten/slutet sällskap.	12
Anmälan om bestående förändring i stadigvarande serveringstillstånd (utökning av sortiment, tider, ytor, mm) eller i tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker.	5
Anmälan om tillfällig förändring i stadigvarande serveringstillstånd (utökning av sortiment, tider, ytor, mm) eller i tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker.	2
Ny ansökan inom 6 månader efter avslag p.g.a. ej godkänt kunskapsprov. Avgift för kunskapsprov tillkommer.	1,5
Avgift för kunskapsprov, per person och tillfälle (även vid utebliven avanmälan).	1,5
Ansökan om tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker vid enstaka tillfällen	6
Ansökan om tillfälligt tillstånd för servering eller provsmakning till allmänheten.	6
Ansökan om tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten i obetydlig omfattning.	1,5
Ansökan om tillfälligt tillstånd för servering i slutet sällskap	1,5
Anmälan av lokal för catering i slutet sällskap	0,5

Tabell 2: Tillsynsavgifter

Ärendetyp	Avgift kr (h)
Fast årlig tillsynsavgift för serveringsställe med stadigvarande tillstånd för servering av alkohol till slutet sällskap eller allmänheten.	3
Rörlig årlig tillsynsavgift för serveringsställe med stadigvarande tillstånd för servering av alkohol till slutet sällskap eller allmänheten. Den rörliga avgiften är 1,25%	3–27

av omsättningen på försäljning av alkoholdrycker exklusive moms. Dock minst 3 500 kr och högst 35 000 kr	
Årlig tillsynsavgift för verksamheter med tillstånd för gårdsförsäljning av alkoholdrycker	6
Tillsynsavgift vid uppföljning av avvikelser	Timavgift
Förseningsavgift restaurangrapport	2

Bilaga 2: Avgifter för försäljning av tobak och liknande produkter, folköl samt vissa receptfria läkemedel

Tabell 3: Avgifter för ansöknings- och anmälningsärenden

Ärendetyp	Avgift kr (h)
Ansökan om stadigvarande tillstånd för försäljning av tobaksprodukter.	12
Ansökan om tillfälligt tillstånd för försäljning av tobaksprodukter	10
Anmälan om förändring i tillstånd för försäljning av tobaksprodukter.	1
Anmälan om försäljning av något av följande: tobaksfria nikotinprodukter, folköl, e-cigarett eller påfyllningsbehållare	1

Tabell 4: Tillsynsavgifter

Ärendetyp	Avgift kr (h)
Tillsynsavgift för verksamheter med tobakstillstånd	3
Tillsynsavgift för verksamheter som bedriver anmälningspliktig försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	3
Tillsynsavgift för verksamheter som bedriver anmälningspliktig försäljning av folköl	3
Tillsynsavgift för verksamheter som bedriver anmälningspliktig försäljning av e-cigarett och/eller påfyllningsbehållare	3
Tillsynsavgift för verksamheter som bedriver detaljhandel enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	3
Tillsynsavgift för verksamheter med 2 av ovanstående	4
Tillsynsavgift för verksamheter med 3 av ovanstående	5
Tillsynsavgift för verksamheter med 4 av ovanstående	6
Tillsynsavgift för verksamheter med samtliga av ovanstående	7
Tillsynsavgift vid uppföljning av avvikelser	Timavgift

§58 Tillägg till och revidering av taxa "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel" – BMN-2025-308.

Beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår följande till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar tillägg till, och revidering av, "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel".

Taxan träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

Kommunfullmäktige beslutar att det avtal om samverkan som tecknats, och som kommunfullmäktige ytterst beslutat om, § 64 KF 2024-06-05, även omfattas av ett godkännande om tillägget vad gäller gårdsförsäljning av alkohol. Det förutsätter dock att det sker en överenskommelse med samverkande kommun.

Förutsättningen för beslutet ovan, om tillägg i taxan kring gårdsförsäljning av alkohol, är att riksdagen fattar slutligt beslut om lagändringen. Om lagändringen uteblir tillämpas dock taxan samt dess justeringar utifrån kommunfullmäktiges beslut i övriga delar. Om lagändringen senareläggs tillämpas tillägget i taxan om gårdsförsäljning av alkohol först det datum när lagändringen börjat gälla.

Ärendet

Regeringen har föreslagit en ändring i alkohollagen som gör det möjligt för små producenter att sälja sina egna alkoholdrycker direkt från gården, så kallad gårdsförsäljning. Riksdagen väntas fatta det slutgiltiga beslutet i april 2025, och om ändringen går igenom börjar den gälla den 1 juni 2025. Det är fortfarande möjligt att förslaget ändras innan det träder i kraft.

Tillägget om gårdsförsäljning föreslås av lagstiftaren ske i alkohollagen. Alkohollagen ingår i den tidigare lämnade delegeringsrätten till bygg- och miljönämnden (bygg- och miljönämndens reglemente).

Vad innebär lagändringen för kommunen?

Kommunerna föreslås få ansvar för att:

- Handlägga tillstånd till verksamheter som vill bedriva gårdsförsäljning av alkohol.
- Ha tillsyn över att verksamheterna följer lagstiftningen.
- Att pröva ansökningar om gårdsförsäljning kommer sannolikt att likna det arbete som idag görs med serveringstillstånd.

Länsstyrelsernas uppmaning till kommunerna:

För att vara redo inför ändringen i lagstiftningen uppmanar länsstyrelserna kommunerna att:

- Bestämma vilken nämnd som ska ansvara för tillstånd och tillsyn.
- Se över sin delegationsordning och reglemente.
- Ta fram tydliga rutiner för hur ansökningar ska hanteras och hur tillsyn ska gå till.
- Se över och justera avgifterna för ansökningar och tillsyn.
- Uppdatera kommunens hemsida med information och ansökningsblanketter.
- Revidera kommunens riktlinjer enligt alkohollagen.

Nya avgifter för gårdsförsäljning

Bygg- och miljönämnden föreslår en revidering och tillägg i taxan som avser gårdsförsäljning. Taxan innehåller avgifter för både prövning av ansökningar och för tillsyn av verksamheter som har tillstånd för gårdsförsäljning.

Tillägg och justeringar:

Utöver tillägget om gårdsförsäljning av alkohol för prövning och tillsyn, föreslås mindre justeringar i taxan.

Tobaksfria nikotinprodukter har lagts till som schabloner i tabell 3 och 4 för att undvika timavgiftsbeslut.

Förseningsavgiften för restaurangrapporter har sänkts från fem till två timmar.

Schablontiden för handläggning av tillstånd för tobaksförsäljning är höjt från 8 timmar till 12 timmar för stadigvarande tillstånd respektive till 10 timmar för tillfälligt tillstånd. Det är den bedömning förvaltningen gör avseende tidsåtgången, dvs det motsvarar faktisk handläggningstid.

Ekonomiska förutsättningar

Om riksdagen godkänner lagförslaget innebär det att nämnden behöver kunna ta ut avgifter för att hantera ansökningar och bedriva tillsyn av verksamheter som har tillstånd för gårdsförsäljning av alkohol. Därav behöver nämndens taxa ses över och anpassas genom tillägg. Timtaxan är densamma som för övriga delar i taxan.

Revideringen av taxan föreslås även i andra delar utifrån en erfarenhetsbedömning, för en anpassning till en faktisk handläggningstid.

Bedömning

Gårdsförsäljning bedöms med stor sannolikhet bli en del av alkohollagen. Eftersom alkohollagen redan delegerats som verksamhetsområde till bygg- och miljönämnden och därav ingår i nämndens reglemente, skulle ingen ändring krävas.

Samverkansavtalet, §64 KS2024/95, kommunfullmäktiges sammanträde 2024-06-04, omfattar tillsynsområdena alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Kommunfullmäktige har genom det beslutet även delegerat till bygg- och miljönämnden att göra mindre revideringar i avtalet, för de fall där avtalets syfte eller innehåll inte väsentligen ändras.

Bygg- och miljönämnden har idag i uppdrag att se över sina rutiner, riktlinjer och processer och denna del kommer att tas med i det arbetet.

För att kommunen ska vara förberedd och snabbt kunna hantera ansökningar och tillsyn, för det fall att lagen träder i kraft den 1 juni 2025, föreslås att taxan beslutas så snart som möjligt.

Det finns inget hinder mot att tillämpa en antagen taxa innan beslutet har vunnit laga kraft (13 kap 14 § kommunallagen). Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår följande till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar tillägg till, och revidering av, ”Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel”.

Taxan träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

Kommunfullmäktige beslutar att det avtal om samverkan som tecknats, och som kommunfullmäktige ytterst beslutat om, § 64 KF 2024-06-05, även omfattas av ett godkännande om tillägget vad gäller gårdsförsäljning av alkohol. Det förutsätter dock att det sker en överenskommelse med samverkande kommun.

Förutsättningen för beslutet ovan, om tillägg i taxan kring gårdsförsäljning av alkohol, är att riksdagen fattar slutligt beslut om lagändringen. Om lagändringen uteblir tillämpas dock taxan samt dess justeringar utifrån kommunfullmäktiges beslut i övriga delar. Om lagändringen senareläggs tillämpas tillägget i taxan om gårdsförsäljning av alkohol först det datum när lagändringen börjat gälla.

Barnkonsekvensanalys

Beslut om tillägg och revidering av taxan bedöms inte påverka barn- och unga negativt.

Beslutsunderlag

- Tillägg till och revidering av taxa ”Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel”, bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-03
- Taxa ” Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel”, bygg- och miljöförvaltningens förslag
- Taxa ” Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel”, gällande taxa
- Samverkansavtal inom tillsynsområdena alkohol, tobak och receptfria läkemedel, KS2024/95, § 64 KF 2024-06-05

Skickas till

Kommunstyrelsen

Bygg- och miljönämnden

Tillägg till och revidering av taxa "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel".

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår följande till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar tillägg till, och revidering av, "Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel".

Taxan träder i kraft från och med det datum då kommunfullmäktiges protokoll med beslutet har justerats och tillämpas på ärenden som kommer in från och med denna dag. För ärenden som påbörjats innan denna taxas ikraftträdande tillämpas tidigare gällande taxa.

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKR:s webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

Kommunfullmäktige beslutar att det avtal om samverkan som tecknats, och som kommunfullmäktige ytterst beslutat om, § 64 KF 2024-06-05, även omfattas av ett godkännande om tillägget vad gäller gårdsförsäljning av alkohol. Det förutsätter dock att det sker en överenskommelse med samverkande kommun.

Förutsättningen för beslutet ovan, om tillägg i taxan kring gårdsförsäljning av alkohol, är att riksdagen fattar slutligt beslut om lagändringen. Om lagändringen uteblir tillämpas dock taxan samt dess justeringar utifrån kommunfullmäktiges beslut i övriga delar. Om lagändringen senareläggs tillämpas tillägget i taxan om gårdsförsäljning av alkohol först det datum när lagändringen börjat gälla.

Ärendet

Regeringen har föreslagit en ändring i alkohollagen som gör det möjligt för små producenter att sälja sina egna alkoholdrycker direkt från gården, så kallad gårdsförsäljning. Riksdagen väntas fatta det slutgiltiga beslutet i april 2025, och om ändringen går igenom börjar den gälla den 1 juni 2025. Det är fortfarande möjligt att förslaget ändras innan det träder i kraft.

Bygg- och miljöförvaltningen
Ann-Charlotte Lind | Förvaltningschef
| byggochmiljo@bollebygd.se

Tillägget om gårdsförsäljning föreslås av lagstiftaren ske i alkohollagen. Alkohollagen ingår i den tidigare lämnade delegeringsrätten till bygg- och miljönämnden (bygg- och miljönämndens reglemente).

Vad innebär lagändringen för kommunen?

Kommunerna föreslås få ansvar för att:

- Handlägga tillstånd till verksamheter som vill bedriva gårdsförsäljning av alkohol.
- Ha tillsyn över att verksamheterna följer lagstiftningen.
- Att pröva ansökningar om gårdsförsäljning kommer sannolikt att likna det arbete som idag görs med serveringstillstånd.

Länsstyrelsernas uppmaning till kommunerna:

För att vara redo inför ändringen i lagstiftningen uppmanar länsstyrelserna kommunerna att:

- Bestämma vilken nämnd som ska ansvara för tillstånd och tillsyn.
- Se över sin delegationsordning och reglemente.
- Ta fram tydliga rutiner för hur ansökningar ska hanteras och hur tillsyn ska gå till.
- Se över och justera avgifterna för ansökningar och tillsyn.
- Uppdatera kommunens hemsida med information och ansökningsblanketter.
- Revidera kommunens riktlinjer enligt alkohollagen.

Nya avgifter för gårdsförsäljning

Bygg- och miljönämnden föreslår en revidering och tillägg i taxan som avser gårdsförsäljning. Taxan innehåller avgifter för både prövning av ansökningar och för tillsyn av verksamheter som har tillstånd för gårdsförsäljning.

Tillägg och justeringar:

Utöver tillägget om gårdsförsäljning av alkohol för prövning och tillsyn, föreslås mindre justeringar i taxan.

Tobaksfria nikotinprodukter har lagts till som schabloner i tabell 3 och 4 för att undvika timavgiftsbeslut.

Förseningsavgiften för restaurangrapporter har sänkts från fem till två timmar.

Schablontiden för handläggning av tillstånd för tobaksförsäljning är höjt från 8 timmar till 12 timmar för stadigvarande tillstånd respektive till 10 timmar för tillfälligt tillstånd. Det är den bedömning förvaltningen gör avseende tidsåtgången, dvs det motsvarar faktisk handläggningstid.

Bygg- och miljöförvaltningen
Ann-Charlotte Lind | Förvaltningschef
| byggochmiljo@bollebygd.se

Ekonomiska förutsättningar

Om riksdagen godkänner lagförslaget innebär det att nämnden behöver kunna ta ut avgifter för att hantera ansökningar och bedriva tillsyn av verksamheter som har tillstånd för gårdsförsäljning av alkohol. Därav behöver nämndens taxa ses över och anpassas genom tillägg. Timtaxan är densamma som för övriga delar i taxan.

Revideringen av taxan föreslås även i andra delar utifrån en erfarenhetsbedömning, för en anpassning till en faktisk handläggningstid.

Bedömning

Gårdsförsäljning bedöms med stor sannolikhet bli en del av alkohollagen. Eftersom alkohollagen redan delegerats som verksamhetsområde till bygg- och miljönämnden och därav ingår i nämndens reglemente, skulle ingen ändring krävas.

Samverkansavtalet, §64 KS2024/95, kommunfullmäktiges sammanträde 2024-06-04, omfattar tillsynsområdena alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Kommunfullmäktige har genom det beslutet även delegerat till bygg- och miljönämnden att göra mindre revideringar i avtalet, för de fall där avtalets syfte eller innehåll inte väsentligen ändras.

Bygg- och miljönämnden har idag i uppdrag att se över sina rutiner, riktlinjer och processer och denna del kommer att tas med i det arbetet.

För att kommunen ska vara förberedd och snabbt kunna hantera ansökningar och tillsyn, för det fall att lagen träder i kraft den 1 juni 2025, föreslås att taxan beslutas så snart som möjligt.

Det finns inget hinder mot att tillämpa en antagen taxa innan beslutet har vunnit laga kraft (13 kap 14 § kommunallagen). Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats.

Barnkonsekvensanalys

Beslut om tillägg och revidering av taxan bedöms inte påverka barn- och eller unga negativt.

Beslutsunderlag

- Tillägg till och revidering av taxa ”Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel”, bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-04-03

Bygg- och miljöförvaltningen
Ann-Charlotte Lind | Förvaltningschef
| byggochmiljo@bollebygd.se

- 'Taxa ' Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel", bygg- och miljöförvaltningens förslag
- 'Taxa ' Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel", gällande taxa
- Samverkansavtal inom tillsynsområdena alkohol, tobak och receptfria läkemedel, KS2024/95, § 64 KF 2024-06-05

Skickas till

Kommunstyrelsen

BOLLEBYGDS KOMMUN

Bygg- och miljöförvaltningen

Pelle Thorsson
Tillförordnad miljöchef

Marks kommun

Ann-Charlotte Lind
Förvaltningschef

16. Uppföljningsrapport april 2025, kommunstyrelsen KS2025/139

§60

KS2025/139

Uppföljningsrapport april 2025, kommunstyrelsen - information

Ärendet

Dagens sammanträde

Ekonomichef Daniel Aronsson informerar muntligt om uppföljningsrapport april, för kommunstyrelsen.

Närvarande ges tillfälle att ställa frågor. Ordföranden tackar för informationen och meddelar att ärendet kommer till kommunstyrelsens sammanträde 2025-05-27 för beslut.

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tjänsteskrivelse

2025-05-20

Karl Norlander | Redovisningschef

Dnr KS2025/139-2

0734-64 70 23 |

karl.norlander@bollebygd.se

Uppföljningsrapport april 2025, kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapporten

Ärendet

Efter april är kommunstyrelsens utfall -25,0 miljoner kronor vilket är 1,2 miljoner kronor över periodiserad budget. Till följd av att inte hela ramtilldelningen avseende tillköp av kollektivtrafik förutspås kunna utnyttjas lämnas en prognos på 0,6 miljoner kronor över budgeterat resultat.

Barnkonsekvensanalys

Beslut i ärendet bedöms inte innebära några negativa konsekvenser utifrån ett barnperspektiv.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport april 2025 kommunstyrelsen

Skickas till

Ekonomiavdelningen

Tjänsteskrivelse

2025-05-20

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Karl Norlander

Redovisningschef

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Kommunstyrelsen

Uppföljningsrapport

2025-05-19

Dnr : KS2025/139

1 (5)

Uppföljningsrapport april 2025, kommunstyrelsen

Ekonomiskt utfall och prognos

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Kommunstyrelsens ordf	-0,8	-0,8	-0,8	0,0	-2,4	-2,5	-2,5	0,0
Kommunchef	-12,2	-10,8	-11,9	1,1	-36,6	-34,2	-34,8	0,6
Ekonomichef	-6,4	-7,4	-7,3	0,0	-19,4	-21,3	-21,3	0,0
HR-chef	-2,9	-3,0	-3,2	0,2	-8,7	-10,2	-10,2	0,0
Planchef	-4,5	-3,0	-2,9	-0,1	-10,2	-8,5	-8,5	0,0
Summa	-26,8	-25,0	-26,2	1,2	-77,4	-76,6	-77,2	0,6

Prognosen för året är ett överskott till följd av att inte ramtilldelningen för tillköp kollektivtrafik kunnat nyttjas till fullo.

Kommunstyrelsens ordförande

Under kommunstyrelsens ordförande budgeteras kostnader hänförliga till den politiska verksamheten, främst arvoden. Prognosen är att budgeten kan hållas.

Kommunchefens avdelning

Här finns budget för tillköp av kollektivtrafik. Kommunen har köpt till fler bussar på linje 402 Bollebygd- Sandared. Det pågår ständig dialog för att utöka kollektivtrafiken ytterligare men prognosen är att minst 600 tusen kronor kommer att lämnas som överskott.

En viss osäkerhet finns här kopplat till kostnader för färdtjänst där inte kommunen kan påverka kostnadsutvecklingen i någon större utsträckning.

Ekonomiavdelningen

Under ekonomiavdelningen budgeteras kostnader för kommunens ekonomiadministration, upphandling, redovisningsenhet och IT-enhet.

Avdelningen har inga avvikelser att rapportera, vilket överensstämmer med prognosen i balans.

HR-avdelningen

Under HR-avdelningen budgeteras kostnader för kommunens HR-funktion, lönespecialister, fackliga kostnader, samt kostnader för reception. Vakanser i början av året har inneburit ett litet överskott för perioden.

Det finns osäkerhet över hur det ökade friskvårdsbidraget kommer att påverka nyttjandegraden bland de anställda. Ett möjligt scenario är att ett höjt bidrag skulle kunna innebära att en högre andel anställda utnyttjar bidraget vilket skulle kunna öka kostnaden mer än ramtilldelningen. Osäkerheten till trots är prognosen en budget i balans.

Plan och Exploatering

Här redovisas kostnader för kommunens planarbete samt planerade exploateringsprojekt. Försäljning av exploateringstomter kommer inte nämnden till godo enligt investeringsriktlinjerna utan hamnar på finanssen. Även kostnader som hör till kommunens GIS-verksamhet ligger under enheten.

I uppföljningsrapport februari nämndes två oförutsedda kostnader avseende en rättegångskostnad och återbetalningsskyldighet av ett statsbidrag som belastat enheten i år. Enheten har dock till stor del kunnat bära dessa kostnader inom ordinarie ram hittills under året. Prognosen för året är budget i balans. En osäkerhet är hur en kommande vakans kommer att påverka resultatet för enheten. Osäkerheten består i hur rekrytering av ersättare fortlöper och hur mycket eventuellt konsultstöd som kommer behöva köpas in.

Investeringar

Reinvestering	Budget KF	Utfall	Prognos	Avvikelse
IT Datorer		1,2		
IT Skärmar		0,1		
Raindance 2025		0,4		
Uppgradering Platina		0		
Totalt reinvestering	4	1,7	4	0

Prognosen är att det främst är inom IT som fortsatta reinvesteringsutgifter kommer finnas under resterande budgetår.

Investeringsredovisning	Budget KF	Utfall	Prognos	Avvikelse
Skola 7-9 - förstudie/projektering	5	0,2	5	0
Gruppbostad LSS	30	8,9	23	7
Skolområdet Olsfors	2	0	2	0
Total beslutade projekt	37	9,1	28	9

Kommentar [DA1]: Detta tror jag inte stämmer?

Skola 7–9 är i slutskedet av förstudiefas och nästa fas är projektering.

Budgetsumman som KS blivit tilldelad avser förstudie och projektering och beräknas nyttjas under året. Under hösten behöver kommunfullmäktige ta beslut om budgetmedel för hela projektet.

Skolområdet Olsfors innebär rivning av två bostäder och förberedande markarbeten. Hela summan beräknas nyttjas.

Pågående fleråriga projekt	Budget KF	Utfall ack	Prognos	Avvikelse
Gruppbostad LSS	37	17,5	25	7,5

Gruppbostad LSS är i slutskede och beräknas uppgå till ca 25 mnkr. Avvikelsen beror på en väsentligt lägre produktionskostnad än förväntat

Strategiska markinköp KS	25	0	0	25
---------------------------------	-----------	----------	----------	-----------

För närvarande finns inte några strategiska markinköp planerade.

17. Uppföljningsrapport april 2025, Bollebygds kommun KS2025/140

§61

KS2025/140

Uppföljningsrapport april 2025, Bollebygds kommun - information

Ärendet

Dagens sammanträde

Ekonomichef Daniel Aronsson informerar muntligt om uppföljningsrapport april, för Bollebygds kommun.

Närvarande ges tillfälle att ställa frågor. Ordföranden tackar för informationen och meddelar att ärendet kommer till kommunstyrelsens sammanträde 2025-05-27 för beslut.

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

2025-05-20

Karl Norlander | Redovisningschef

Dnr KS2025/140-2

0734-64 70 23 |

karl.norlander@bollebygd.se

Uppföljningsrapport april 2025, Bollebygds kommun**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner uppföljningsrapport april 2025 för Bollebygds kommun.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att överföra investeringsbudget från 2024 för laddstolpar till investeringsbudget 2025 totalt 0,8 miljoner kronor.

Ärendet

Förvaltningarna har tagit fram ekonomiska prognoser för 2025. Kommunens helårsprognos är ett resultat på 33,47 miljoner kronor vilket är 11,73 miljoner kronor högre än budgeterade resultatet på 21,74 miljoner kronor. Samtliga nämnder redovisar positiv prognos för helår 2025.

Vid uppföljning av investeringar för 2025 lämnades positiv prognos alternativt nollprognos för samtliga projekt. Det har dock uppdagats att projektet avseende laddstolpar som ursprungligen fattades beslut om i fullmäktiges budget 2023 och därefter överförts till 2024 inte har blivit överfört till 2025. Behovet att investera i laddstolpar kvarstår och förslaget är att justera detta i samband med aprilrapporten.

Ekonomiska förutsättningar

Resultat på 33,47 miljoner kronor motsvarar 4,6 % av skatter och generella statsbidrag. I det prognostiserade resultatet finns dock engångsposter vad gäller försäljning av exploateringsstomter samt ett gammalt vattenverk. Totalt påverkar dessa prognosticerat resultat med 5,6 miljoner kronor.

Bedömning

Sammanfattande bedömning är att förvaltningarna har en ekonomi i balans. Det prognostiserade överskottet på investeringsbudgeten täcker ett eventuellt ökat investeringsutrymme för laddstolpar under 2025.

Barnkonsekvensanalys

Beslut i ärendet bedöms inte innebära några negativa konsekvenser utifrån ett barnperspektiv.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport april 2025, Bollebygd Kommun

Skickas till

Kommunfullmäktige

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2025-05-20

Monica Holmgren

Karl Norlander

Förvaltningschef

Redovisningschef

Aprilrapport 2025

1 Ekonomiskt utfall och prognos

1.1 Driftsredovisning

Driftsredovisning

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Kommunfullmäktige	-0,2	-0,2	-0,5	0,3	-1,1	-1,6	-1,6	0,0
Revisionsnämnden	-0,1	-0,2	-0,3	0,1	-0,9	-1,0	-1,0	0,0
Valnämnden	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0
Överförmyndare	-0,2	-0,4	-0,3	-0,1	-0,8	-0,8	-0,8	0,0
Kommunstyrelsen	-26,8	-25,0	-26,2	1,2	-77,4	-76,6	-77,2	0,6
Utbildningsnämnden	-120,0	-117,1	-118,4	1,3	-338,7	-333,8	-336,7	2,9
Socialnämnden	-74,9	-74,3	-76,0	1,7	-226,2	-226,2	-227,4	1,1
Byggnads- & miljönämnden	-3,7	-4,3	-3,8	-0,5	-10,1	-10,7	-11,3	0,6
Teknik- och servicenämnden	-6,8	-4,2	-9,5	5,3	-24,9	-25,5	-25,8	0,3
Ofördelad budget	0,0	0,0	-1,3	1,3	0,0	-4,0	-4,0	0,0
Lönerörelse	0,0	0,0	-0,7	0,7	0,0	-9,0	-6,1	-2,9
Pensionsförvaltning	6,8	-1,9	-3,7	1,8	-12,8	-13,5	-13,1	-0,4
Finansförvaltningen räntor mm.	4,4	4,4	2,9	1,5	3,9	15,5	8,7	6,7
Skatter och generella bidrag	231,2	238,5	239,2	-0,7	696,2	720,8	718,0	2,8
Summa	10,0	15,4	1,4	13,9	6,8	33,5	21,7	11,7

Utfall perioden

Utfallet för perioden är 13,9 miljoner kronor högre än det budgeterade resultatet för perioden. Den största avvikelser finns på teknik- och servicenämnden där inte korrekt internränta har redovisats för perioden till följd av systembyte. Internräntan kommer att korrigeras under året.

För kommunens totala utfall är dock internräntan ett nollsummespel och avvikelser på totalen kan snarare förklaras av: tillfälligt överskott på pensionsförvaltningen, överskott avsatt budget lönerörelse till följd av att inte nya löner betalats ut i april, överskott ofördelad budget, intäkt för två

sålda tomter på Bergadalen och ett positivt finansnetto till följd av lägre räntekostnader än budgeterat.

Utav överskotten är det endast intäkt för sålda tomter och positivt finansnetto som bedöms som faktiskt överskott som inte beror på avvikande periodisering av budget jämfört när kostnaderna faller ut.

Prognos helår

Totala prognosen för helåret är ett utfall på 33,47 miljoner kronor vilket är 11,73 miljoner kronor högre än budgeterade 21,74 miljoner kronor.

Nämndernas prognostiserade resultat står för knappt hälften av överskott mot budget +5,5 miljoner kronor. Resterande överskott kommer från kommuncentrala poster där försäljning av exploateringsomtomter samt positivt finansnetto utgör den största delen. Jämfört med budgeten förväntas högre skatteintäkter, särskilt på grund av slutavräkningen 2024 som skiljer sig från tidigare beräkningar.

Hela ofördelade budgeten blir nyttjad enligt prognosen. Lönerörelsen är klar till största delen och prognos har gjorts på vad den slutliga kostnaden kommer bli för kommunen. Avtalen ser ut att hamna över avsatt budget på kommuncentralt håll. Enligt prognosen kommer hela avtalet kompenseras till nämnderna och underskottet på den centrala posten täcks av överskott på finansförvaltning och skatteintäkter.

För finansförvaltningen räknas det med att fem tomter på Bergadalen kommer att säljas till en vinst om 3 miljoner kronor. I vinsten för sålda tomter finns kostnaderna för färdigställandet av själva tomterna medräknade. Prognosen för sålda tomter är försiktig. Det är svårt att veta exakt hur stort intresset för tomterna kommer vara under året samt om köparna kommer ha fått färdigt bygglov och genomfört hela affären innan året är slut. Maximalt skulle 13 tomter kunna säljas samt 3 byggrätter anvisas.

2 Redovisning per nämnd

2.1 Kommunstyrelsen

Utfall

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Kommunstyrelsens ordf	-0,8	-0,8	-0,8	0,0	-2,4	-2,5	-2,5	0,0
Kommunchef	-12,2	-10,8	-11,9	1,1	-36,6	-34,2	-34,8	0,6
Ekonomichef	-6,4	-7,4	-7,3	0,0	-19,4	-21,3	-21,3	0,0
HR-chef	-2,9	-3,0	-3,2	0,2	-8,7	-10,2	-10,2	0,0
Planchef	-4,5	-3,0	-2,9	-0,1	-10,2	-8,5	-8,5	0,0
Summa	-26,8	-25,0	-26,2	1,2	-77,4	-76,6	-77,2	0,6

Utfall perioden

Utfallet för perioden följer budget för de flesta enheter. Överskott finns på kommunchefens ansvar där intäkter för folkhälsomedel inte har mötts av kostnader ännu och tillköp av kollektivtrafik lämnar överskott.

Prognos helår

Prognosticerat överskott beror på att inte hela budgeten för tillköp av kollektivtrafik ser ut att kunna nyttjas under året. Det finns risker i prognosen där nyttjandegraden av friskvårdsbidrag är osäker. För 2025 höjdes friskvårdsbidraget och tillskottet är beräknat utifrån att samma andel utnyttjar friskvårdsbidraget som tidigare. Om fler väljer att nyttja bidraget eftersom beloppet är höjt och kommunen därmed får högre kostnad eller om inte alla kommer att nyttja hela sitt bidrag och kommunen skulle få något lägre kostnad är okänt.

2.2 Utbildningsnämnden

Utfall

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Nämnd	-0,2	-0,3	-0,3	0,1	-0,7	-0,8	-1,0	0,2
Kultur & Fritid	-5,0	-5,2	-4,2	-0,9	-13,0	-12,8	-12,5	-0,3
Förskola	-25,8	-25,7	-26,4	0,8	-75,9	-73,9	-74,9	1,0
Fritidshem	-7,2	-7,3	-7,7	0,3	-21,6	-21,7	-22,1	0,4
Grundskola	-57,3	-55,4	-54,7	-0,7	-155,9	-153,9	-152,2	-1,7
Anp. grundskola	-5,2	-5,4	-5,1	-0,3	-15,6	-14,5	-14,7	0,2
Gymnasie	-17,3	-17,2	-18,4	1,2	-53,0	-54,4	-54,7	0,3
Vuxenutbildning	-0,9	-0,8	-1,4	0,6	-2,1	-2,4	-3,9	1,5
Gemensamt	-0,3	-0,2	-0,2	0,0	-1,0	-0,7	-0,7	0,0
	-119,4	-117,4	-118,4	1,1	-338,7	-335,1	-336,7	1,6

Utfall perioden

Utfallet är något högre för perioden än vad prognosen visar för året. Kultur och fritid har lämnat mer bidrag till föreningar per april än budget som är periodiserad jämt över årets tolv månader.

Prognos perioden

Utbildningsnämnden prognostiserar ett överskott på 1,6 miljoner kronor, motsvarande 0,5% av budgeten. Störst överskott prognostiseras på Förskola och vuxenutbildning. Kultur och fritid samt grundskolan prognostiserar underskott.

Förskoleverksamhetens personalkostnader och statsbidrag kopplade därtill, visar överskott. Inget i verksamheternas prognos och planering tyder på ökande personalkostnader framåt. Köpta och sålda förskoleplatser prognostiserar sammanslaget ett överskott till följd av buffert på köpta platser.

Prognosen för vuxenutbildning är oförändrad och baseras på ökat/minskat söktryck sett till föregående år och sett till föregående års utfall.

Verksamheten har inte upplevt förändrat söktryck jämfört med föregående år och prognosen för 2025 är i linje med utfallet 2024.

Underskottet för Kultur och fritid beror på ökat antal aktiviteter hos föreningarna som kommunen lämnar aktivitetsbidrag för.

Underskottet i grundskolan kommer från högre personalkostnader jämfört med budget. Flera enheter gick in i året med strukturellt underskott mot budget. Anpassningar för att komma i balans mot budget har fortsatt under året. Förvaltningscentral buffert minskar underskottet något. I grundskolans utfall och prognos finns kostnader för extraturer skolskjuts som borde belastat föregående år om 440 tusen kronor.

Resterande verksamheter prognostiserar ett nollresultat eller mindre överskott. Gymnasiets överskott har minskat till följd av uppskrivning av antalet nior som går ut till våren och börjar gymnasiet till hösten jämfört med de treor som går ut gymnasiet nu till våren. Huruvida de väljer utbildningar som kostnadsmässigt motsvarar den kostnad treorna genererat vet verksamheten först 15:e september.

2.3 Socialnämnden

Utfall

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Socialnämndens ordförande	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	-0,9	-0,9	-0,9	0,0
Socialchef	-5,8	-5,9	-6,1	0,2	-15,6	-16,6	-17,5	0,9
Verksamhetschef äldreomsorg	-37,1	-36,0	-36,3	0,3	-112,4	-108,9	-109,2	0,3
Verksamhetschef FS	-14,0	-17,3	-16,2	-1,1	-44,4	-50,9	-49,4	-1,5
Verksamhetschef IFO	-17,7	-14,8	-17,1	2,4	-52,9	-48,9	-50,4	1,5
Summa	-74,9	-74,3	-76,0	1,7	-226,2	-226,2	-227,4	1,1

Utfall perioden

Periodens utfall är bättre än budget. Nettokostnaderna ligger i nivå med

samma period förra året.

Det positiva utfallet mot budget beror främst på verksamhetsområde IFO, som har en lägre kostnad kopplat till placeringar för barn och unga. Inom flyktingenheten har intäkter av medel kopplat till nyanlända ökat, vilket resulterat i ett positivt resultat.

Prognos perioden

Socialnämnden prognostiserar ett årsresultat om +1,1 miljoner kronor, vilket är en förbättrad prognos mot februarirapporten.

Prognosen visar på ett positivt resultat på samtliga områden förutom funktionsstöd (FS).

Budgetöverskott socialchef härrör sig främst till personalkostnader genom lägre tjänstgöringsgrad.

Funktionsstöds budgetunderskott beror på reducerat statsbidrag för extra habiliteringsersättning samt en ökning av ersättning till Försäkringskassan med anledning av ökat antal brukare inom funktionsstöd.

Budgetöverskott individ och familjeomsorg förklaras av lägre utbetalningskostnader inom försörjningsstöd, men även lägre kostnader kopplade till placeringar inom barn och unga. Flyktingenheten ser även ökade intäkter av medel kopplat till nyanlända och kommunens mottagande har ökat.

2.4 Teknik- och servicenämnden

Utfall

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Teknik- och servicenämnden	0,0	-0,1	-0,2	0,1	0,0	-0,6	-0,6	0,0

Teknik- och serviceförvaltning	0,0	-2,4	-2,9	0,5	0,0	-8,2	-8,2	0,0
Fastighet	0,0	1,1	-0,2	1,3	0,0	-0,6	-0,9	0,3
VA	0,0	1,7	0,0	1,8	0,0	0,3	-0,3	0,6
Gata	0,0	-2,7	-3,1	0,4	0,0	-10,3	-9,7	-0,6
Avfall	0,0	0,8	-0,6	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Park	0,0	-2,2	-2,0	-0,1	0,0	-6,2	-6,2	0,0
Lokalvård	0,0	0,1	-0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Måltidsenheten	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Åsastugorna	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,0	-4,0	-9,5	5,4	0,0	-25,5	-25,8	0,3

Utfall perioden

Utfallet för perioden är bättre än budgeterat. Fastighet, VA, gata och renhållning visar stora avvikelser på grund av att kapitalkostnaderna inte har bokförts med korrekt internränta, vilket beror på ett byte av ekonomisystem. Internräntan kommer att korrigeras under de kommande månaderna och har beaktats i helårsprognosen. Flera enheter förväntar sig också större kostnader senare under året som ännu inte har uppstått. Periodens avvikelse inom teknik- och serviceförvaltning beror på frånvaro i ledningsgruppen och få inköp under perioden.

På grund av för låg internränta ger inte periodens utfall ett rättvisande resultat.

Prognos perioden

Renhållning har ett strukturellt överskott i verksamheten och prognostiserar nollprognos, eftersom eventuellt överskott flyttas till kommande år. Detta överskott behövs för att finansiera fyrfackskärnen och motsvarar ca avskrivningarna för dessa kärn.

Fastighet prognostiserat överskott om 0,3 miljoner kronor som beror på vakanser under första kvartalet.

Nämnden har bättre förutsättningar 2025 än föregående år. Framför allt eftersom kommunfullmäktige höjt VA-taxorna för att nå ekonomisk balans för verksamheten. I budgetunderlaget 2025–2027 lyfte nämnden en ombalansering av tjänster mellan VA/gata för att bättre spegla den faktiska fördelningen av personella resurser; se citat:

"Snedfördelning av tjänsterna och arbetet som utförs. Eftersom VA är taxefinansierat går det inte att bara "flytta" ramen. (Posten (0,6 mnkr.)) speglar bättre den nedlagda tiden."

Nämnden tilldelades inte medel för detta men då VA-verksamheten är taxefinansierad, medan gatuenheten finansieras med skattemedel bör inget snedförhållande förekomma. Därför genomförs ombalanseringen utan att särskilda medel designerats. Det kommer innebära differenser mot budget på gatuenheten men nämndens prognos som helhet är 0. Anledningen till att VA-enheten prognostiserar ett positivt resultat om 0,6 miljoner kronor är att ett gammalt vattenverk har sålts där intäkten redovisats till VA-enheten.

Eftersom VA-verksamhetens resultat var negativt 2024 tas inte eventuella överskott upp som skuld, utan balanserar räkningen. Därför kan enheten göra ett positivt resultat trots att den är taxefinansierad.

Sammantaget innebär det att nämndens prognos ligger något bättre än budget för helåret, men att gatuenheten prognostiserar högre personalkostnader än budgeterat, och VA-enheten högre intäkter och även fastighet på grund av vakanser.

2.5 Bygg- och miljönämnden

Utfall

	Perioden				Helår			
	2024	2025			2024	2025		
	Utf.	Utf.	Budg.	Avvik.	Utf.	Prog.	Budg.	Avvik.
Bygg och miljö (nämnd)	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-0,7	-0,7	0,0

Bygg och miljö (förvaltning)	-3,5	-4,1	-3,6	-0,5	-9,6	-10,0	-10,6	0,6
	-3,7	-4,3	-3,8	-0,5	-10,1	-10,7	-11,3	0,6

Utfall perioden

Avvikelsen mot budget för perioden beror på konsultkostnader. Senaste månadernas högre kostnader för bostadsanpassningar innebär att den posten inte längre väger upp högre konsultkostnader och totalt blir det således ett underskott för perioden.

Prognos perioden

Konsultkostnaderna förväntas minska under resterande år. Vad gäller bostadsanpassningar räknar prognosen fortfarande med ett överskott jämfört med budget. Om bostadsanpassningarna istället fortsätter vara på en högre nivå kommer utfallet för året snarare hamna närmare noll.

3 Investeringar

Investeringsredovisning					
	Budget KF	Justering	Utfall	Prognos	Avvikelse
Reinvestering					
Kommunstyrelsen	4,0		1,7	4,0	0
Socialnämnden	1,6		0	1,6	0
Utbildningsnämnden	1,3		0	1,3	0
Teknik och Servicenämnd	24,5		1,4	24,0	0,5
<i>Fastighet</i>	<i>10,0</i>		<i>1,2</i>	<i>10,0</i>	<i>0</i>
<i>Gata</i>	<i>4,5</i>		<i>0</i>	<i>4,5</i>	<i>0</i>
<i>Avfall/Park*</i>	<i>1,0</i>		<i>0</i>	<i>1,0</i>	<i>0</i>
<i>VA*</i>	<i>9,0</i>		<i>0,2</i>	<i>8,5</i>	<i>0,5</i>
Beslutade projekt Kommunstyrelsen					
Skola 7-9 - förstudie/projektering	5,0		0,2	3	2
Gruppbostad LSS*	23,0	7,0	8,9	23,0	7
Skolorområdet Olsfors		2,0	0	2,0	0
Beslutade projekt Teknik- och servicenämnden					
Omklädningsrum idrottshall*	4,7	-0,2	0	4,5	0
Elljusspår Rinna	3,0		0	3,0	0
Belysning gata	4,0		0	4,0	0
Frystorkad mat	1,0		0	1,0	0
Solceller	4,7		0	3,5	1,2
Avfall - Avläsningsutrustning ÅVC	0,1		0	0,1	0
VA - Digitala vattenmätare	0,5		0	0,5	0
VA - Lås- och larmsystem	1,0		0	1,0	0
VA - Processlösning reningsverk	5,5		0	5,5	0
Åsastugorna*	4,8		0	0	4,8
Beslutade projekt Socialnämnden					

Möblering ny gruppbofastad LSS	0,5		0	0,5	0
Summa investeringar	89,2	8,8	12,2	82,5	15,5
Strategiska markinköp KS	25,0		0	0	25
Total investeringsverksam het	114,2	8,8	12,2	82,5	40,5

Kommentarer

Inga negativa avvikelser för projekten finns rapporterade vid rapporttillfället. Med tanke på det låga utfallet för första kvartalet skulle det kunna bli svårt att hinna genomföra alla investeringar som prognostiseras.

Projektet för ny servicebyggnad för Åsastugorna är pausat. I prognosen ligger kvarvarande investeringsmedel som ett överskott, men prognosen ändras om beslut fattas att fortsätta investeringsprojektet.

4 Personalstatistik

	Perioden innevarande år			Perioden föregående år		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	556	151	707	558	146	704
Andel tillsvidareanställda (%)	78,64 %	21,36 %	100,00 %	79,26 %	20,74 %	100,00 %
Antal visstidsanställda	36	11	47	61	22	83
Andel visstidsanställda (%)	76,60 %	23,40 %	100,00 %	73,49 %	26,51 %	100,00 %
Antal timavlönade (timmar)	15 255,15	7 667,27	22 922,42	16 536,60	8 845,56	25 382,16
Övertid/fyllnad/mertid (tim)	531,70	424,42	956,12	488,52	373,01	861,53
Andel tillsvidare m. heltid (%)	91,90 %	96,02 %	92,78 %	91,39 %	94,50 %	92,04 %
Sjukfrånvaro (%)	7,76 %	4,55 %	7,07 %	8,12 %	4,66 %	7,39 %
Sjukfrånvaro över 60 dagar (%)	32,87 %	10,15 %	29,71 %	42,36 %	26,46 %	40,25 %
Sjukfrånvaro under 30 år (%)	5,66 %	4,28 %	5,23 %	4,41 %	6,87 %	5,16 %
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	7,36 %	4,06 %	6,64 %	7,20 %	3,68 %	6,42 %
Sjukfrånvaro över 50 år (%)	8,68 %	5,43 %	8,05 %	10,09 %	5,45 %	9,29 %

Anställda

Antalet tillsvidareanställda i kommunen har totalt ökat med 3 st personer från samma period föregående år. Den största förändringen har skett inom utbildningsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen. Visstidsanställda har minskat med 36 st medarbetare. Största minskning ser vi inom utbildningsförvaltningen.

Arbetade timmar

Det ses en minskning av arbetade timmar utförda av timavlönade hittills under 2025 i jämförelse med 2024 med 2459,74 timmar. Samtliga förvaltningar förutom Teknik och serviceförvaltningen har minskat sina

timmar utförda av timavlönade.

Mer, -fyllnads-och övertidstimmar har totalt för kommunen ökat med 94,59 timmar. Samtliga förvaltningar utom socialförvaltningen står för minskningen av timmar.

Tillsvidareanställda på heltid

Gällande antal anställda med heltidsanställning ses en ökning i kommunen på 0,73 procentenheter. Ökningen står socialförvaltningen för.

Sjukfrånvaron

Vid jämförelse av de aktuella perioderna har sjukfrånvaron minskat med 0,32 procentenheter på kommunövergripande nivå. Bygg och miljö samt teknik och serviceförvaltningen har minskat sin sjukfrånvaro medan övriga förvaltningar har höjt sin sjukfrånvaro. Högst sjukfrånvaro återfinns bland kvinnor över 50 år som utgör 8,68%. Gruppen män under 30 har minskat sin sjukfrånvaro. Långtidsfrånvaron har totalt minskat i kommunen och gäller både kvinnor och män.

18. Fjärrvärmeavtal Bollebygds kommun KS2025/78

§59

KS2025/78

Fjärrvärmeavtal Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att anlita advokatfirma för genomgång av de juridiska förutsättningar kopplat till optionen om övertagande av anläggningar i kommunens fjärrvärmeavtal.

Ärendet

Kommunstyrelsen har vid två tillfällen fått information om det fjärrvärmeavtal som kommunen tecknade under 2006 och som innehåller en möjlighet för kommunen att överta anläggningarna vid avtalstidens slut. Avtalet löper till november 2026 och nuvarande avtalspart, Solör Bioenergi Fjärrvärme AB, menar att optionen i avtalet inte är giltig och hänvisar till ett rättsfall de drivit mot Vadstena kommun som de anser styrker deras uppfattning. Förvaltningen anser att förutsättningarna i rättsfallet skiljer sig åt på flera punkter och att det finns större möjlighet att få rätt i en eventuell tvist i Bollebygds avtal jämfört med avtalet mellan Vadstena kommun och Solör. Att driva en process är dock mycket kostsamt och innan en sådan inleds är förvaltningens bedömning att kommunen bör anlita en advokat med specialisering inom det aktuella området för att göra en bedömning av avtalet.

Kostnaden för avtalsgenomgången beräknas uppgå till ca 50 tkr och det finns inga medel avsatta för ändamålet. Förvaltningen bedömer dock att kommunen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

kan lida större skada av att inte genomföra genomgången.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att anlita advokatfirma för genomgång av de juridiska förutsättningar kopplat till optionen om övertagande av anläggningar i kommunens fjärrvärmeavtal.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Anlitande av advokat för bedömning av fjärrvärmeavtal
- Mailkorrespondens med fjärrvärmebolaget
- Brev till Bollebygd kommun 250312
- Göta_HR_T_4598-22_Dom_2023-12-19

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

2025-03-12

Bollebygd kommun
Kommunjurist Teresa Ekman

*Skickas endast per e-post till
teresa.ekman@bollebygd.se*

Ang. option på fast egendom i avtal om fjärrvärmeleveranser

Vi är ombud för Solör Bioenergi Fjärrvärme AB och får vänligen tillskriva er i rubricerat ärende.

Bakgrund

År 2006 träffades ett avtal om fjärrvärmeleveranser till kommunen. Solör är numera part som leverantör enligt avtalet. Avtalets löptid är till den 13 november 2026 och det har förevarit viss korrespondens om en option i avtalet. Kommunen har i mejl till Solör den 28 januari och 5 mars 2025 påfordrat erbjudanden enligt optionen. I sist nämnda mejl görs hänvisningar till olika bestämmelser och kommunen framför att optionen möjliggör förvärv av annan egendom än fast egendom. Mot den bakgrunden bedömer kommunen att det lagliga förbudet mot option på fast egendom inte kommer i fråga.

Vi lämnar nedan Solörs syn på kommunens begäran.

Avtalet

Det är riktigt att det i avtalets § 1 hänvisas till olika avtalshandlingar som utgör avtalsinnehåll. Det anges emellertid också följande.

"I det fall motstridiga uppgifter förekommer i handlingarna gäller denna avtalstext i första hand och därefter ovan angivna handlingar i uppräknad ordning, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder en annan bedömning."

Annan reglering än den som följer av avtalet blir således endast relevant om det finns en lucka i avtalstexten. Vi bedömer att så inte är fallet.

Avtalets § 11 har följande lydelse.

"När detta avtal upphör skall ENTREPRENÖREN skriftligen erbjuda BESTÄLLAREN samtliga för uppvärmningsändamål i Bollebygds kommun av ENTREPRENÖREN uppförda eller införskaffade anläggningar, samt även den eventuella mark som ENTREPRENÖREN införskaffat för dessa anläggningar. BESTÄLLAREN skall senast inom en månad därefter meddela ENTREPRENÖREN om han önskar förvärva dessa. Särskild överenskommelse om förvärvande av enstaka anläggningsdel kan träffas.

BESTÄLLAREN skall på samma sätt erbjudas att överta anläggningarna åtta (8) respektive fjorton (14) år efter detta avtals undertecknande.

[...]"

Rättslig bedömning av optionen

Solör äger fastigheten Bollebygd Fjässjum 12:91. På fastigheten finns värmeverket uppfört och från Solörs fastighet ansluts fjärrvärmeledningar för leveranser till ett femtontal kunder. Solör äger således både fjärrvärmeanläggningen och fastigheten där det är uppfört. Tillgång till båda egendomarna är nödvändigt för den verksamhet som Solör bedriver. Det är inte möjligt att bedriva verksamheten utan tillgång till fastigheten. Mot den bakgrunden är det praktiskt betraktat naturligt att egendomarna hanteras samfällt i avtalet. Ett förvärv av endast värmeverket skulle medföra ett ägande av byggnad på ofri grund.

Optionsklausulen är entydig och föreskriver att ett erbjudande ska avse både fjärrvärmeanläggningen och fastigheten. Eftersom optionen avser fast egendom är den ogiltig enligt Jordabalken 4 kap. 1 §. Den rättsliga konsekvensen är att klausulen inte kan grunda rättigheter eller skyldigheter.

Kommunen har dock framfört att bestämmelsen kan tillämpas partiellt för endast sådan egendom som är uppförd på marken. Kommunen hänvisar till klausulens sista mening i det första stycket. Bestämmelsen anger emellertid att *"överenskommelse [...] kan träffas."* Det således inte fråga om nyttjande av optionen – utan en ny frivillig överenskommelse – men även om kommunens tolkning var riktig så strider en sådan option mot det lagliga förbudet.

Avtalstexten anger att *"ENTREPRENÖREN"* ska lämna ett erbjudande innehållande möjlighet att förvärva fast egendom. Det är denna reglering som träffas av ogiltigheten

enligt Jordabalken 4 kap. 1 §. Avtalsregleringen kan inte göras gällande eftersom det inte är rättsligt möjligt att begära förvärv av den fasta egendomen. Rättsligt sett är all den egendom som enligt bestämmelsen ska erbjudas fast egendom eftersom den är i samma ägares hand (se tillbehörsreglerna i Jordabalken 2 kap.) men oavsett det kan avtalet inte skrivas om till att bara avse viss egendom.

Solör har erfarit en liknande situation där fråga också var om option på fast egendom. I den tvisten väcktes talan om en liknande klausul vid Linköpings tingsrätt i dess mål T 2586-21. Tingsrätten ogillade talan och fann att en erbjudandeskyldighet enligt klausulen innefattade fast egendom med den anläggning som var uppförd på den, dvs. som i förevarande fall. En fråga var om anläggningen ovan mark kunde behandlas separat. Tingsrätten anförde följande.

"Som Kommunen utformat sin talan vill den göra gällande avtalsvillkoret (här inlösenklausulen) samtidigt som den vill att tingsrätten ska skriva om klausulen (avtalsvillkoret) på så sätt att fastigheterna ej ska ingå. Ett sådant förfarande från tingsrättens sida låter sin inte göras med stöd av företeelsen ogiltighet. Den rättsliga konsekvensen av att en rättshandling anses ogiltig är ju att avtalet eller ett visst villkor (här inlösenklausulen) över huvud taget inte kan göras gällande enligt sitt innehåll."

Tingsrättens dom överklagades till hovrätten som fastställde domen. Hovrätten anförde följande.

"Hovrätten delar vidare tingsrättens bedömning att det inte finns förutsättningar för att tillämpa läran om partiell ogiltighet eller jämkning enligt 36 § avtalslagen på klausulen i avtalet. Som tingsrätten har angett utgör klausulen en utfästelse att köpa eller sälja fast egendom och är därmed ogiltig och saknar bindningsverkan."

Vi bifogar domarna för er kännedom.

Sammanfattningsvis avser klausulen en skyldighet att erbjuda köp av fast egendom som är ogiltig enligt Jordabalken 4 kap. 1 §. Som framgår av domstolarnas avgöranden kan klausulen inte heller tillämpas partiellt. Eftersom regleringen är ogiltigt föreligger inte någon erbjudandeskyldighet.

Kontakta oss gärna vid frågor.

Med vänliga hälsningar

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anders Bark', with a stylized, cursive script.

Anders Bark

Advokat

anders.bark@7wise.se / 0720 116 510

Bilagor:

Linköpings tingsrätts dom i mål T 2586-21

Göta hovrätts dom i mål T 4598-22

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 2
Rotel 26

DOM
2023-12-19
Jönköping

Mål nr
T 4598-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Linköpings tingsrätts dom 2022-11-10 i mål T 2586-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

Vadstena kommun, 212000-2825
592 80 Vadstena

Ombud: Advokat Michael Wiik och biträdande jurist Julia Platenik
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå Väst HB
Kyrkängsgatan 8
503 38 Borås

Motpart

Solör Bioenergi Öst AB, 556607-0255
Jungfrustigen 3
592 32 Vadstena

Ombud: Advokat Carl Persson och biträdande jurist Molly Björkdahl
Roschier Advokatbyrå AB
Box 7358
103 90 Stockholm

SAKEN

Skadestånd m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten, som fastställer tingsrättens dom i huvudsaken, ändrar tingsrättens domslut under punkten 2 på så sätt att Vadstena kommun förpliktas att ersätta Solör Bioenergi Öst AB:s rättegångskostnader i tingsrätten med 3 407 067 kr, varav 3 000 000 kr avser ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 november 2022 till dess betalning sker.

Hovrätten förpliktar Vadstena kommun att till Solör Bioenergi Öst AB betala ersättning för rättegångskostnad i hovrätten med 540 802 kr, varav 500 000 kr avser

Dok.Id 422282

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgränd 4

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

ombudsarvode, och ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess
betalning sker.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

I tingsrätten yrkade Vadstena kommun (Kommunen) skadestånd fram till och med den 13 oktober 2022. I hovrätten har kommunen begärt skadestånd även för tiden från och med den 14 oktober 2022 till och med den 28 november 2023. Hovrätten har avvisat de nya yrkandena.

Kommunen har yrkat att hovrätten ska bifalla den talan som kommunen förde vid tingsrätten; skadeståndsyrkandet har dock inskränkts till 13 933 000 kr med ränta. Kommunen har även yrkat att hovrätten ska befria Kommunen från skyldigheten att betala Solör Bioenergi Öst AB:s (Solör) rättegångskostnader i tingsrätten och i stället ge Kommunen ersättning för sina rättegångskostnader där, eller, under alla förhållanden, att hovrätten ska sätta ned Solörs ersättning för rättegångskostnader i tingsrätten till 1 407 067 kr.

Solör har motsatt sig att hovrätten ska ändra tingsrättens dom.

Båda parter har begärt ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av samma bevisning som tingsrätten. Förhören från tingsrätten har spelats upp. Kommunen har därutöver återoplat resultatrapporter för Solör och historik över STIBOR.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har lagt fram grunder och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

Tingsrätten har kommit fram till att den omtvistade inlösenklausulen i parternas avtal ska tolkas så att Solörs fastigheter ingår i begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen”. Hovrätten gör ingen annan bedömning av hur avtalsvillkoret ska tolkas. Fastigheterna

omfattas alltså av inlösenklausulen. Hovrätten delar vidare tingsrättens bedömning att det inte finns förutsättningar för att tillämpa läran om partiell ogiltighet eller jämkning enligt 36 § avtalslagen på klausulen i avtalet. Som tingsrätten har angett utgör klausulen en utfästelse att köpa eller sälja fast egendom och är därmed ogiltig och saknar bindningsverkan. Någon skadeståndsskyldighet kan då inte heller uppstå för Solör. Hovrätten delar alltså helt tingsrättens bedömningar (se sid. 36-39 i tingsrättens dom). Kommunens talan ska därför ogillas och tingsrättens dom stå fast i huvudsaken.

Vid denna utgång ska Kommunen ersätta Solör för bolagets rättegångskostnader i både tingsrätten och hovrätten i den mån de varit skäligen påkallade.

Tingsrätten gav Solör rätt till ersättning för rättegångskostnader med 5 407 067 kr, varav fem miljoner kr avsåg ombudsarvode. Kommunen har vitsordat ersättning för ombudsarvode med en miljon kr och i övrigt godtagit anspråket. Hovrätten anser att Solörs ombud har utfört Solörs talan på ett skickligt och förtjänstfullt sätt. Målet har dessutom avsett stora belopp och varit av stor betydelse för Solör. Solör har argumenterat för skäligheten i sina yrkanden utifrån främst att tvisten rört stora värden. Även om tvistens värde i och för sig har stor betydelse vid bedömning av skäligheten är detta inte ensamt avgörande; även tvister som rör små belopp men som innefattar principiellt viktiga frågor kan motivera höga ombudsarvoden. Solör är svarande och målet har i huvudsak gällt rättsliga frågeställningar. Hovrätten anser, sett till målets art och omfattning, att skälig ersättning för ombudsarvode motsvarar tre miljoner kr. Kommunen ska därför ersätta Solör för dess rättegångskostnader i tingsrätten med totalt 3 407 067 kr. Tingsrättens domslut ska ändras i enlighet med detta.

I hovrätten har Solör begärt ersättning för rättegångskostnader med 2 136 802 kr, varav 2 096 000 kr avser ombudsarvode. Kommunen har överlämnat till hovrätten att bedöma skäligheten av ombudsarvode. Samma skäl som hovrätten har redogjort för ovan gör sig gällande även här. Frågeställningarna i hovrätten har varit i huvudsak desamma som i tingsrätten. Hovrätten bedömer att skälig ersättning för ombudsarvode i hovrätten uppgår till 500 000 kr. Att Kommunen i fråga om rättegångskostnader fått viss framgång med sitt överklagande är i förhållande till vad de tappat av marginell betydelse och påverkar därför inte fördelningen av rättegångskostnaderna. Kommunen

ska därför ersätta Solör för bolagets rättegångskostnader i hovrätten med totalt 540 802 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 16 januari 2023.

Hovrättslagmannen Niklas Rundberg, hovrättsrådet Ylva Brämberg, f.d. lagmannen Anna-Karin Lundberg och hovrättsassessorn Viktor Wetterö (referent) har dömt i målet.

Hovrätten är enig.

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 02

DOM
2022-11-10
Meddelad i
Linköping

Mål nr
T 2586-21

PARTER

Kärande

Vadstena kommun, 212000-2825
592 80 Vadstena

Ombud: advokaterna Michael Wiik och Fredrik Björklund
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå Väst HB
Kyrkängsgatan 8
503 38 Borås

Svarande

Solör Bioenergi Öst AB, 556607-0255
Jungfrustigen 3
592 32 Vadstena

Ombud: advokaterna Carl Persson och Lotta Näätsaari
Roschier Advokatbyrå AB
Box 7358
103 90 Stockholm

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
2. Vadstena kommun förpliktas att utge ersättning till Solör Bioenergi Öst AB för rättegångskostnad med 5 407 067 kr, varav 5 000 000 kr utgör ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 681246

Postadress
Box 365
581 03 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 10 00
E-post: linkopings.tingsratt@dom.se
www.domstol.se/linkopings-tingsratt/

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Vadstena Kommun (i det följande kallat Kommunen) har yrkat att tingsrätten ska förplikta Solör Bioenergi Öst AB (i det följande kallat Solör) att till Kommunen utge den egendom som framgår av bilaga 1 till stämningsansökan (här domsbilaga 1) mot Kommunens erläggande av i första hand ett belopp om 119 700 000 kr och i andra hand mot det lösenbelopp högre än 119 700 000 kr som tingsrätten finner utrett ska gälla, dock högst ett belopp om 150 250 000 kr.

Kommunen har vidare yrkat att tingsrätten ska förplikta Solör att till Kommunen betala 14 375 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen

- på 2 131 000 kr från den 30 juli 2021,
- på 46 000 kr från den 1 oktober 2021,
- på 587 000 kr från den 1 november 2021,
- på 1 936 000 kr från den 1 december 2021,
- på 2 581 000 kr från den 1 januari 2022,
- på 2 321 000 kr från den 1 februari 2022,
- på 1 752 000 kr från den 1 mars 2022,
- på 2 020 000 kr från den 1 april 2022,
- på 874 000 kr från den 1 maj 2022,
- på 412 000 kr från den 1 juni 2022,
- på 169 000 kr från den 1 juli 2022 och
- på 1 000 kr från den 1 augusti 2022; allt till dess betalning sker.

Kommunen har även i sammanhanget förbehållit sig att vid eventuell prövning i högre rätt få återkomma med ersättningskrav för den skada Kommunen orsakas från och med den 14 oktober 2022 till och med en dag som infaller i anslutning till att rättegång i högre rätt avslutas.

Solör har bestritt käromålet, men vitsordat sättet för räntans beräkning avseende beloppet 2 131 000 kr såsom skäligt i och för sig och på resterande belopp enligt övriga

strecksatser ovan från den 12 april 2022 eller det senare datum som Kommunen har angett.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUND FÖR TALAN

Kommunen

Bättre rätt

Kommunen och Solör har ingått ett avtal som medger Kommunen en möjlighet att per den 28 mars 2021 förvärva egendomen förtecknad i bilaga 1 (här domsbilaga 1) till det pris som anges i yrkandet. Kommunen har påkallat inlösen och därmed är Solör skyldig att utge egendomen i enlighet med yrkandet.

Om tingsrätten finner att uttrycket ”hela fjärrvärmeanläggningen” i avtalets inlösenklausul ska anses omfatta de fastigheter som Solör förvärvat medför det inte att inlösenklausulen i sin helhet är ogiltig utan den kan, i enlighet med avtalsrättsliga principer om partiell ogiltighet, göras gällande i enlighet med Kommunens yrkande.

För det fall tingsrätten finner att inlösenklausulen inkluderar Solörs fastigheter ska inlösenklausulen under alla omständigheter jämkas med stöd av 36 § avtalslagen på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå och därmed kan Kommunen göra inlösenklausulen gällande i enlighet med yrkandet.

Skadestånd avtalsbrott

Enligt avtalet mellan Kommunen och Solör var Solör skyldigt att överlämna egendomen till Kommunen den 28 mars 2021. Solör har inte överlämnat egendomen i rätt tid och därmed är Solör skadeståndsskyldigt för den skada Kommunen orsakas på grund av Solörs avtalsbrott. Skadan har uppskattats till yrkat belopp.

Ränta

Ränta ska utgå i enlighet med 4 och 6 §§ räntelagen.

Solör

Kommunens talan ska ogillas då den av Kommunen åberopade inlösenklausulen i avtalet mellan Solör och Kommunen är ogiltig eftersom den utgör en option avseende fast egendom. Optioner avseende köp av fast egendom är ogiltiga enligt svensk rätt. Eftersom inlösenklausulen är ogiltig föreligger heller ingen skyldighet för Solör att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen. Av samma anledning kan det inte heller uppstå någon skadeståndsskyldighet för Solör gentemot Kommunen.

För det fall att tingsrätten skulle komma fram till att inlösen ska ske är Kommunens uträkning av lösenbeloppet felaktig. Enligt inlösenklausulen ska lösenbeloppet bestämmas till anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt. Det bokförda värdet på anläggningarna vid avtalstidens utgång är 205 309 000 kr och summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt är 44 038 000 kr. Ett korrekt lösenbelopp för Solörs fjärrvärmeanläggning i Vadstena uppgår således till 249 347 000 kr. Kommunens talan ska därför ogillas eftersom lösenpriset uppgår till ett belopp som är högre än det belopp om 150 250 000 kr som Kommunen enligt yrkandet är beredd att erlagga.

Kommunens talan ska också ogillas då det inte står klart vad effekterna blir av en dom som formuleras i enlighet med Kommunens yrkande, dvs. endast med hänvisning till Kommunens bilaga 1 (här domsbilaga 1).

Solör bestrider att bolaget är skadeståndsskyldigt, att skadan kan beräknas på det sätt Kommunen gör gällande och att adekvat kausalitet föreligger.

UTVECKLING AV TALAN

Parterna har gett in skriftliga versioner av sakframställningarna, vilka efter vissa redigeringar samt tillägg av tingsrätten utifrån vad parterna anfört under huvudförhandlingen har återgetts i denna dom som redovisningar av parternas respektive talan.

Kommunen

Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB ingick den 27 mars 2001 det i målet aktuella avtalet. Gotlands Fjärrvärme AB:s rättigheter och skyldigheter enligt avtalet övergick därefter till Vadstena Värme AB i enlighet med vad som regleras under rubriken ”Organisation” i avtalet. Vadstena Värme AB:s firmabeteckning är idag Solör Bioenergi Öst AB, lika med svaranden i detta mål.

Avtalet reglerar i huvudsak Solörs skyldighet att uppföra en fjärrvärmeanläggning i Vadstena kommun bestående av en panncentral samt ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter. Avtalet innebär också en förbindelse från Solör att till visst angivet pris leverera värme till fastigheter som ägs av Kommunen samt till fastigheter som ägs av ett antal i avtalet namngivna bolag. Prissättningen var beroende av var Solör valde att placera panncentralen och det var inte klarlagt när avtalet ingicks. Avtalet angav fyra alternativa placeringar; Quisberg, Kvarnbacken, foderfabriken söder om tätorten och ”traktormuseet”.

Solör valde att placera panncentralen vid ”traktormuseet”. Den fastigheten har idag beteckningen Vadstena Tegellöten 1:3 (”Tegellöten”). Solör förvärvade del av Tegellöten från Kommunen genom köpeavtal undertecknat 30 november 2001. Solör förvärvade den 17 december 2001 även fastigheten Vadstena Lekbrodern 1 (”Lekbrodern”) från Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB. På Lekbrodern finns en panncentral som utgör ett komplement till panncentralen på Tegellöten.

Solör har under avtalstiden byggt ett nät av fjärrvärmeledningar och till detta ledningsnät finns ledningsrätter enligt ledningsrättslagen som medger Solör, som innehavare av ledningarna, rätt att utnyttja utrymmen inom de fastigheter där ledningarna är belägna. Solör begärde i enlighet med reglerna i ledningsrättslagen att ledningsrätterna ska höra till de av Solör ägda fastigheterna Tegellöten och Lekbrodern och Lantmäteriet fattade beslut i enlighet med begäran. Besluten fattades vid de tidpunkter som framgår av i målet ingivna utdrag från fastighetsregistret.

I avtalet finns även en inlösenklausul som innebär att Kommunen vid avtalets utgång har rätt lösa in hela fjärrvärmeanläggningen. Inlösenklausulen återfinns under rubriken ”Inlösen” och är formulerad enligt följande.

”Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av:

Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.”

Avtalstiden löpte från och med den 27 mars 2001 till och med den 27 mars 2021 med en uppsägningstid om 12 månader. Om inte avtalet sades upp i rätt tid skulle det förlängas med fem år i taget.

Kommunen sade upp avtalet den 11 mars 2020 och i samma handling påkallade Kommunen inlösen av hela fjärrvärmeanläggningen. Avtalet löpte därmed ut den 27 mars 2021 och inlösen skulle ha skett i anslutning till att avtalstiden löpte ut.

Solör motsatte sig att Kommunen kunde göra inlösenklausulen gällande under åberopande av att klausulen är likställd med en option avseende fast egendom och därmed ogiltig. Solör framställde invändningen första gången i februari 2020 i anslutning till att Solör fått information om att Kommunen avsåg att säga upp avtalet och påkalla även inlösenklausulen. Solör överklagade även kommunstyrelsens beslut den 4 mars

2020 om att säga upp avtalet och påkalla inlösen till Förvaltningsrätten i Linköping och initierade därmed en process om laglighetsprövning jämlikt 13 kap 1 § kommunallagen.

Kommunen invände mot Solörs påstående om att inlösenklausulen skulle betraktas som ogiltig och framförde dessa invändningar i inlagorna till förvaltningsdomstolen men har också anfört att frågan om inlösenklausulens giltighet inte ska prövas i en förvaltningsrättslig process eftersom frågeställningen är av utpräglad civilrättslig karaktär. Förvaltningsrätten avlog Solörs överklagande i dom den 21 december 2020. Solör överklagade domen till Kammarrätten i Jönköping som den 20 april 2021 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Solör överklagade även Kammarrättens beslut och den 28 januari 2022 meddelade Högsta Förvaltningsdomstolen att prövningstillstånd inte meddelas och därmed vann förvaltningsrättens dom laga kraft.

Mot bakgrund av att det i uttrycket ”hela fjärrvärmeanläggningen” inte ingår några fastigheter så är inlösenklausulen inte ogiltig.

Inlösenklausulen kan göras gällande även om stora delar av den egendom som omfattas av inlösenklausulen nu utgör fastighetstillbehör. Att en part efter avtalets ingående självständigt vidtar dispositioner som medför att viss egendom, som är belastad med optionsrätt, blir fastighetstillbehör medför inte att den parten kan åberopa den omständigheten som grund för ogiltighetsverkan.

Formkravet i 4 kap. 1 § jordabalken ska inte tillämpas på fastighetstillbehör. En sådan tolkning skulle innebära att en försäljning av t.ex. ett begagnat kylskåp omfattas av ett formkrav. Köpeobjektet ska i en sådan situation likställas med försäljning av just ett kylskåp som är lös egendom där formkrav inte föreligger (jämför Grauers, Fastighetsköp uppl. 22 s. 99).

Optionsavtal avseende fastighetstillbehör är inte ogiltiga. I den praxis som finns om ogiltighet av optioner avseende fastighet har man visserligen delvis använt uttrycket

”fast egendom” men de fall som har varit aktuella har aldrig avsett enbart fastighets-tillbehör utan det har alltid varit fråga om en fastighet. I domskälen har det inte funnits något resonemang om att principen även innefattar fastighetstillbehör. Förbudet mot option på fastighet bygger i huvudsak på att undvika osäkerhet i äganderätten som kan medföra ogynnsamma verkningar för bl.a. fastighetsomsättningen och kreditgivningen, vilket framgår av domskälen i NJA 1992 s. 66. I nämnda rättsfall accepterades options-avtal avseende bostadsrätt trots att även försäljning av bostadsrätt har formkrav. När det är fråga om gåva av fastighet har optionsavtal accepterats, jämför t.ex. NJA 1981 s. 897 och NJA 1984 s. 673. Vid gåva gäller motsvarande formkrav som för köp, jämför 4 kap. 29 § jordabalken som anger att bl.a. jordabalken 4 kap. 1 § äger motsvarande tillämpning. Av gåvofallen kan slutsatsen dras att formaliakraven i jordabalken 4 kap. 1 § inte utgör grunden för att optionsavtal avseende fastighet är ogiltiga utan det grundas på en omsorg kopplat till fastighetsomsättningen och kreditgivningen.

Kommunens yrkande innefattar den egendom som framgår av bilaga 1 till stämnings-ansökan (här domsbilaga 1). Huvuddelen av den egendomen är idag fastighetstillbehör. Det är inte fråga om något avtal av så lösligt slag att principen i NJA 1978 s. 147 ska tillämpas. Kommunen och Solör synes endast oense om huruvida fastigheterna som sådana ingår i optionsobjektet. Det föreligger således inte någon rättslig grund att ogilla talan för att Solör inte förstår vad som ska utges.

Avtalsrätten bygger på avtalsfrihet och avtalsbundenhet. Att ogiltigförklara ett avtal, eller del i ett avtal, är således i strid mot de mest grundläggande principerna inom avtalsrätten och för det krävs ett tydligt stöd och om möjligt ska principerna om avtalsfrihet upprätthållas även om en viss del i ett avtal är ogiltigt.

Om tingsrätten finner att inlösenklausulen omfattar Solörs fastigheter ska inte klausulen i sin helhet ogiltigförklaras. Optionsrätten avseende den övriga egendomen ska således bibehållas. Den övriga egendomen är den egendom som Kommunen yrkat att Solör ska utge, således även den egendom som nu är att betrakta som fastighetstillbehör.

Genom att klausulen endast blir partiellt ogiltig kan parternas gemensamma partsvilja upprätthållas i högre grad än om hela klausulen ogiltigförklaras. Principerna som används vid jämkning av avtal enligt 36 § avtalslagen kan jämförelsevis användas vid partiell ogiltighet (jämför Avtal, Adlercreutz och Johann Mulder, JUNO version 14 s. 76). Eftersom option avseende köp av fastighet är ogiltigt enligt svensk rätt, men inlösenklausulen tar sikte på fjärrvärmeanläggningen, som fristående från fastigheterna inte utgör en ogiltig option, är det oskäligt med ogiltighetverkan på sådan del av avtalet som kan göras gällande enligt svensk rätt. Det ska också beaktas att fastigheterna i sig utgör en marginell del av det sammanlagda bokförda värdet som inlösenklausulens prismekanism bygger på. Markens bokförda värde (utan uppskrivning) uppgick till endast 257 000 kr att jämföras med det bokförda värde på optionsegendomen om 93,9 miljoner kr som Kommunen grundar sitt inlösenpris på.

För det fall tingsrätten finner att inlösenklausulen inkluderar Solörs fastigheter ska inlösenklausulen jämkas med beaktande av 36 § avtalslagen på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå och därmed kan Kommunen göra inlösenklausulen gällande i enlighet med yrkandet.

Inlösenklausulen ska jämkas på grund av att klausulen är oskälig med hänsyn till att parterna vid avtalets ingående utgick ifrån att inlösenklausulen skulle kunna göras gällande. Om fastigheterna anses ingå i inlösenklausulen är det oskäligt att fastigheterna ska "smitta" resten av optionsegendomen och därmed få som följd en ogiltigförklaring av hela inlösenklausulen vilket omöjliggör ett kommunalt övertagande. Kommunens möjlighet att lösa in fjärrvärmeanläggningen var även en avgörande förutsättning för att ingå avtalet, vilket framgår av att det uttryckligen angavs i förfrågningsunderlaget.

Kommunen har i e-post till Solör den 11 december 2020 meddelat att Kommunen

avsåg att fullfölja ett förvärv i enlighet med den påkallade inlösenklausulen i avtalet och begärde underlag för att kunna beräkna inlösenpriset. Solör har i e-post till Kommunen den 16 december 2020 ånyo hävdad att inlösenklausulen är ogiltig men accepterat att lämna ut underlag för att inlösenpriset ska kunna beräknas.

Under januari och februari 2021 utväxlades e-post mellan Kommunen och Solör och Kommunen erhöll underlag från Solör som Kommunen bedömt kunna utgöra underlag för att beräkna inlösenpriset. Kommunen har i maj 2021 erhållit kompletterande underlag för beräkning av lösenpriset.

Vid skriftväxling mellan Solör och Kommunen i maj månad 2021 har fråga varit uppe om vilken tidsperiod som ska användas för beräkning av de fyra årsvinster som utgör underlag för lösenpriset. Parterna har enats om att kalenderåren 2017 - 2020 ska användas och i anslutning härtill har parterna också enats om att skadestandsberäkningen ska avse skadan från och med den 1 april 2021.

Enligt avtalet ska priset bestämmas till anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt. Som tidigare beskrivits har parterna enats om att kalenderåren 2017 - 2020 ska användas vid bestämmandet av delkomponenten ”fyra årsvinster före bokslutsdispositioner och skatt”. Kommunen har erhållit resultatrappporter för åren 2017 - 2020 som utvisar den vinst Solör gjort hänförligt till verksamheten i Vadstena samt anläggningsregister som utvisar bokfört värde på fjärrvärmeanläggningen i Vadstena per den 31 december 2020. Kommunen har även fått underlag för de pågående arbetena om ca 3,7 miljoner kr. Solör äger sedan år 2018 även fjärrvärmeanläggningar i Flen, Gnesta och Vingåker, varför det inte är möjligt att av Solörs årsredovisningar från 2018 och framåt utläsa bokfört värde eller vinst specifikt för verksamheten i Vadstena.

Kommunen gav företaget EC-Power AB i uppdrag att beräkna lösenpriset utifrån de

förutsättningar som följer av avtalet. EC-Power AB har beräknat att lösenpriset uppgår till 119,7 miljoner kr. Av beloppet 119,7 miljoner kr utgör 93,9 miljoner kr fjärrvärmeanläggningarnas bokförda värde och 25,8 miljoner kr utgör summan av de fyra senaste årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.

Solör har under år 2020 gjort en uppskrivning av anläggningstillgångarna i Vadstena med ett belopp om ca 102,8 miljoner kronor. Uppskrivning har inte gjorts på någon av de andra anläggningarna som ingår i Solör vilka är anläggningarna i Flen, Gnesta, Herrljunga, Vingåker och Vårgårda. Det har inte heller skett någon uppskrivning i de övriga svenska bolag som ingår i samma koncern som Solör.

Enligt avtalet mellan parterna var Solör skyldigt att överlämna egendomen till Kommunen den 28 mars 2021. Mot bakgrund av att Solör inte har överlämnat egendomen i rätt tid är Solör skadeståndsskyldigt för den skada Kommunen orsakas på grund av Solörs avtalsbrott. Kommunens skada på grund av att Solör inte agerat i enlighet med avtalet utgörs av utebliven vinst från fjärrvärmeanläggningen från och med den 1 april 2021 till och med den dag som infaller i anslutning till att rättegången avslutas, den 13 oktober 2022.

Beräkningen har utgått från Solörs resultatrapporter och slutsatserna i EC Powers rapport rörande personalkostnader och övriga externa kostnader och avskrivningskostnader samt Kommunens finansieringskostnader i form av räntekostnader. Skadan har beräknats enligt följande.

Under år 2020 uppgick Solörs externa kostnader till ca 2 846 000 kr (vari en stor del avsåg interna konsultarvoden) och mot bakgrund av slutsatserna i EC Powers rapport är det rimligt att höja detta belopp med 500 000 kr (jämför punkt 6.3.1 i rapporten) varför personalkostnader och övriga externa kostnader uppgår till ca 3 346 000 kr per år. Det medför att övriga externa kostnader och personalkostnader ska justeras upp med 17,5 procent (beloppet höjs med 500 000 kr från 2 846 000 kr, $500\,000 / 2\,846\,000 = 0,175$).

Vidare hade Solör avskrivningskostnader om ca 4 530 000 kr år 2020 men mot bakgrund av slutsatserna i EC Powers rapport (jämför punkt 6.1 i rapporten) innebär en i fjärrvärmebranschen sedvanlig avskrivningskostnad i stället en kostnad om 5 353 000 kr. Det medför att avskrivningskostnaderna ska justeras upp med 18 procent (beloppet höjs med 823 000 kr från 4 530 000 kr, $823\,000 / 4\,530\,000 = 0,18$).

Vidare har Solör inte redovisat några finansieringskostnader för verksamheten i Vadstena på grund av att finansieringen numera är koncerngemensam (jämför punkt 6.3.3 i rapporten). Kommunen kommer att ha kostnader för finansiering av förvärvet av fjärrvärmeanläggningen. Priset för anläggningen uppgår till 119 700 000 kr i enlighet med vad som anförts ovan. Kommunen kunde under perioden april 2021 till och med sista april 2022 via Kommuninvest låna till en ränta om 0,11 procent. Det medför en årlig finansieringskostnad om ca 132 000 kr ($119\,700\,000 \times 0,0011$), detta i sin tur medför att finansieringskostnaden per månad under aktuell period uppgår till 11 000 kr (Kommunens årliga räntekostnad om 132 000 / 12 månader = 11 000 kr). Från maj 2022 är Stibor-räntan högre varför Kommunens finansieringskostnader ökar från maj 2022 vilket redogörs för när skadan för respektive månad från maj 2022 till den 13 oktober 2022 utvecklas nedan.

För det fall tingsrätten finner att lösenpriset överstiger 119 700 000 kr ska Kommunens finansieringskostnad enligt ovan justeras så att den motsvarar 0,11 procents ränta på det högre lösenpriset för perioden april 2021 till april 2022. På motsvarande sätt ska Kommunens finansieringskostnad avseende ränta för perioden maj 2022 till den 13 oktober 2022 justeras för respektive månad.

Under följande del kommer skadan för respektive månad att beskrivas och avskrivningskostnader samt externa kostnader och personalkostnader har anpassats till de slutsatser som följer EC Powers rapport och Solörs resultatrapport för 2020 enligt ovan redogörelse, således en uppjustering av avskrivningskostnaderna motsvarande 18

procent och en uppjustering av övriga externa kostnader och personalkostnader motsvarande 17,5 procent.

Skadestånd april 2021

Skadan för april månad 2021 uppgår till 1 998 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 37 000 kr (17,5 % av redovisade övriga externa kostnader och personalkostnader om 213 000 kr) minus 59 000 kr (18 % av justerad avskrivningskostnad om 326 000 kr) minus 11 000 kr (finansieringskostnad) lika med 1 891 000 kr.

Skadestånd maj 2021

Skadan för maj månad 2021 uppgår till 496 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 39 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 387 000 kr.

Skadestånd juni 2021

Skadan för juni månad 2021 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 28 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 49 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med ett negativt resultat om 147 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan för april och maj månad 2021.

Skadestånd juli 2021

Skadan för juli månad 2021 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 286 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 44 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus

59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med ett negativt resultat om 400 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan i augusti och september månad 2021.

Skadestånd augusti 2021

Skadan för augusti månad 2021 uppgår till 285 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 33 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 182 000 kr.

Skadestånd september 2021

Skadan för september månad 2021 uppgår till 367 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 33 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 264 000 kr.

Skadestånd oktober 2021

Skadan för oktober månad 2021 uppgår till 695 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 38 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 587 000 kr.

Skadestånd november 2021

Skadan för november månad 2021 uppgår till 2 042 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 36 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 59 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 1 936 000 kr.

Skadestånd december 2021

Skadan för december månad 2021 uppgår till 2 695 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 189 000 kr) minus 40 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 63 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 2 581 000 kr.

Skadestånd januari 2022

Skadan för januari månad 2022 uppgår till 2 427 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 37 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 2 321 000 kr.

Skadestånd februari 2022

Skadan för februari månad 2022 uppgår till 1 855 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 34 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 1 752 000 kr.

Skadestånd mars 2022

Skadan för mars månad 2022 uppgår till 2 128 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 39 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (finansieringskostnad) lika med 2 020 000 kr.

Skadestånd april 2022

Skadan för april månad 2022 uppgår till 985 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 42 000 kr (korrigering

övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 11 000 kr (korrigering finansieringskostnad) lika med 874 000 kr.

Skadestånd maj 2022

Skadan för maj månad 2022 uppgår till 530 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 30 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 30 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,3 procent) lika med 412 000 kr.

Skadestånd juni 2022

Skadan för juni månad 2022 uppgår till 322 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 46 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 49 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,49 procent) lika med 169 000 kr.

Skadestånd juli 2022

Skadan för juli månad 2022 uppgår till 178 000 kr (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 42 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 77 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 0,77 procent) lika med 1 000 kr.

Skadestånd augusti 2022

Skadan för augusti månad 2022 föreligger inte. Resultatet uppgår till minus 577 000 (redovisat resultat samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 36 000 kr (korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 103 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,025 procent) lika med ett negativt resultat

om 774 000 kr. Vid beräkning av ränta avräknas detta belopp mot skadan i september och oktober månad 2022.

Skadestånd september 2022

Skadan för september månad 2022 kan uppskattas till 365 000 kr (motsvarande resultat som september 2021 samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 33 000 kr (motsvarande korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader som september 2021) minus 58 000 kr (korrigering avskrivningskostnad) minus 138 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,385 procent) lika med 136 000 kr.

Skadestånd 1 oktober – 13 oktober 2022

Skadan för 1 oktober – 13 oktober 2022 kan uppskattas till 291 000 kr (13/31 delar av resultatet för oktober 2021 samt beaktat lägre avskrivningskostnad motsvarande 187 000 kr) minus 16 000 kr (motsvarande korrigering övriga externa kostnader och personalkostnader som oktober 2021, dock 13/31 delar) minus 24 000 kr (korrigering avskrivningskostnad, 13/31 delar av hel månad) minus 68 000 kr (korrigering finansieringskostnad, beräknat på en snittränta om 1,63 procent) lika med 183 000 kr.

Sammanfattning – Skadestånd

Skadeståndsbeloppet uppgår sammantaget till 14 375 000 kr.

I stämningsansökan daterad den 9 juni 2021 förbehöll sig Kommunen rätten att yrka skadestånd jämte ränta för den tidsperiod som rättegången pågår. Grunden för hur skadeståndet skulle beräknas redovisades tydligt i stämningsansökan. Själva beräkningen var dock beroende av underlag från Solör. Kommunen har yrkat att ränta på skada som uppstått under perioden april – juni månad 2021 ska utgå enligt 6 § räntelagen och beräknas från dagen för delgivning av stämningsansökan. På skada som uppstått efter den 1 juli 2021 ska ränta utgå enligt 6 § räntelagen och beräknas månatligen från varje följande månadsskifte. Kommunen har fått underlag för skadeståndsberäkningen i form av månatliga resultaträkningar varför ränta ska utgå på sätt som yrkats.

Solör

Tvisten handlar om Solörs fjärrvärmeanläggning i Vadstena. Huvudfrågan i målet är om Kommunen har rätt att lösa in Solörs fjärrvärmeanläggning eller inte.

Bakgrunden till den här huvudfrågan är det avtal som ingicks mellan parterna för över 20 år sedan. Det avtalet innehåller en inlösenklausul avseende fast egendom – och det är alltså den inlösenklausulen som parterna i det här målet bråkar om.

För att Kommunen ska ha rätt att lösa in fjärrvärmeanläggningen – på det sätt som Kommunen gör gällande – krävs det att det finns ett rättsligt bindande avtal med sådan innebörd mellan parterna. Solörs uppfattning är att något sådant avtal inte finns. Men i huvudsak tar den bedömningen avstamp i två övergripande frågor. Den första är omfattningen av klausulen – det vill säga vad inryms i det tvistiga begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” och hur ska det begreppet förstås. Den andra frågan är den rättsliga innebörden av klausulen – det vill säga är den giltig och kan den göras gällande av Kommunen eller är den – i enlighet med Solörs uppfattning – ogiltig.

Solörs fjärrvärmeanläggning finns på bl.a. fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3. Från anläggningen vid Tegellöten utanför Vadstena sker värmeleveransen till kunder i Vadstena. I korthet går det till så att man på själva anläggningen eldar biobränsle – i det här fallet flis – och värmer upp vatten i pannor som sedan transporteras genom fjärrvärmeledningarna ut till kundens anläggning och där möter kundens vatten som värms upp till rätt temperatur. Det röda huset på återoplat fotografi över fastigheten är panncentralen - eller pannhusbyggnaden som den också kallas. Den inrymmer två biobränslepannor och en oljepanna samt pumputrustning och annan teknik som behövs för att producera och distribuera fjärrvärmen. De två grå cylinderformade tankarna på vänster sida om byggnaden är oljetankar för förvaring av olja. På höger sida om byggnaden är en flishög och det är helt enkelt det bränsle man eldar med.

Åberopat fotografi över en blå cylinder är en oljepanna. Den är mycket mindre än den bibränslepanna som framgår av övriga åberopade fotografier över pannor. Det beror helt enkelt på att det är mer energi i olja – den behöver alltså inte vara lika stor som andra pannor. Övriga delar av anläggningen såsom pumpsystem osv. framgår också av åberopade fotografier. Bl.a. framgår av fotografierna en ledning som går ned i golvet – det är den ledning som går ut i nätet.

Av åberopade fotografier framgår även ett elfilter och skorstenen till den nyaste bi-bränslepannan som togs i drift 2018. Den högra, mer fyrkantiga delen av pannan är den delen som man eldar bibränslet i. Sen finns det ett mörkgrått ganska brett rör som går mellan de två gröna delarna – det är ett rör för att leda den varma gasen från eldningen till den gröna cylinderformade delen som innehåller det vatten som värms upp. Det är sedan det varma vattnet som leds ut genom ledningarna till kundernas fjärrvärmeanläggningar.

Förenklat kan man beskriva det som att fjärrvärmeanläggningen består av (i) fastigheten (alltså själva marken), (ii) produktionsanläggning (alltså byggnad och övriga anläggningar) och (iii) distributionsanläggning (alltså ledningar och rörsystem). Allt detta sitter alltså ihop och det sitter även ihop med ledningarna under mark vilka går hela vägen ut till kunderna. Det skulle alltså vara en helt enorm apparat att flytta på det här.

Utöver den anläggning som framgår av åberopade fotografier omfattar Solörs fjärrvärmeverksamhet i Vadstena även en annan, mindre anläggning som ligger mer centralt i Vadstena. Det är en anläggning inom det som kallas för Birgittaområdet. Den delen av fjärrvärmeanläggningen fanns i Vadstena redan i samband med avtalets ingående. På den fastigheten som heter Lekbrodern finns det bara en oljepanna och den används för att stötta upp värmeproduktionen vid eventuella avbrott eller om extra värme behövs.

Båda anläggningarna används för att via olika ledningar leverera fjärrvärme till ett stort antal fastigheter i Vadstena. Anläggningarna är också sammankopplade via ledningsnätet så att värme kan ledas till Solörs kunder oavsett vilken anläggning värmen produceras på. Däremot är det i normalfallet så att värme endast produceras på den delen av anläggningen som framgår av de åberopade fotografierna – alltså Tegellöten.

När avtalet om fjärrvärme ingicks år 2000 fanns dock inget av det som nu har visats på fotografier och beskrivits. Det var inte ens klart var fjärrvärmeanläggningen skulle placeras och än mindre gick det förstås att förutse hur den skulle komma att utvecklas under de över 20 år som har gått sedan dess.

Kommunen har yrkat att Solör ska utge den egendom som framgår av ”Bilaga 1” till stämningsansökan (här domsbilaga 1). Som grund för det har Kommunen angett att Kommunen och Solör har ingått ett avtal som medger Kommunen en möjlighet att förvärva egendomen förtecknad i Bilaga 1.

Att det skulle vara egendomen som anges i Bilaga 1 som avses i inlösenklausulen är Kommunens tolkning av avtalet mellan parterna. Men det är inte så avtalet är formulerat.

Av s. 8 i Bilaga 1 framgår att bilagan omfattar ”Mark” och ”Pågående projekt”. De är alltså en del av Bilaga 1. Kommunen säger att mark inte omfattas av dess yrkande. Men det är inte så yrkandet är utformat. Yrkandet är utformat som att tingsrätten ska förplikta Solör att utge den egendom som framgår av Bilaga 1. Det yrkandet går inte att bifalla eftersom marken är en del av Bilaga 1.

Bilaga 1 är fullt av denna typ av poster där det är oklart hur dessa överhuvudtaget ska kunna utges.

Ett annat sådant exempel är förteckningen över pågående projekt på de två sista sidorna i Bilaga 1. Det är en specifikation över leverantörsfakturer som hörde till de pågående projekten vid den aktuella tidpunkten. Menar Kommunen att man ska ta över de här leverantörsfakturorna? Och om de redan är betalade – vad blir effekten av detta? Ska Solör då erhålla pengar av Kommunen för att man felaktigt betalat fakturorna som Kommunen nu yrkar att man ska utfå? Kommunen har således valt att utforma sin talan på ett sätt som gör den omöjlig att bifalla eftersom yrkandet inte går att verkställa.

Det var således år 2000 när Vadstena kommun beslutade att fjärrvärme baserad på biobränsle skulle anläggas i Vadstena.

Under våren det här året, alltså år 2000, beslutade Kommunfullmäktige i Vadstena att fjärrvärme skulle anläggas i kommunen. Man uppdrog i samband med det åt Tekniska nämnden i kommunen att upphandla intressenter som skulle ansvara för produktion och distribution av fjärrvärme i kommunen.

Inom ramen för upphandlingsarbetet upprättades ett förfrågningsunderlag för intressenter som fick inkomma med anbud i enlighet med förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget låg sedan till grund för det avtal som ingicks året därpå mellan Kommunen och Solör.

Av förfrågningsunderlaget (s. 2) under rubriken ”Objekt” framgår att Vadstena kommun efterfrågade följande.

”Totalåtagandet avser att försörja Vadstena tätort med värme från planerad biobränsleeldad produktionsanläggning”.

Det var alltså en biobränsleeldad produktionsanläggning som efterfrågades. Och lite längre ned på sidan, ovanför rubriken ”Bakgrund” framgår det även att ”Första leverans av värme beräknas ske under hösten 2002”. Eftersom en helt ny fjärrvärmeanläggning skulle etableras i Vadstena var det alltså fråga om långa ledtider.

Vid den här tidpunkten var inte placeringen av fjärrvärmeanläggningen bestämd. Istället angav förfrågningsunderlaget att anbud skulle lämnas för tre alternativa placeringar. Det angavs följande på s. 4 längst ned:

- ”- Alternativ A: Placering av panncentral vid Quisberg
- Alternativ B: Placering av panncentral vid Kvarnbacken
- Alternativ C: Placering av panncentral vid foderbacken söder om tätorten.”

De här alternativa placeringarna framgick också av en karta som finns med som Bilaga 3 till förfrågningsunderlaget. Kommunen hade alltså utpekat ett antal möjliga fastigheter och det var utifrån dessa som anbud skulle lämnas.

Av s. 5 i förfrågningsunderlaget framgår vidare följande.

”Vid anbudsvärderingen kommer det för kommunen ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet att antas med hänsyn till:

- 1. avgiftsfrågor*
- 2. finansiering*
- 3. referensanläggningar*
- 4. placering och utformning av panncentralen.”*

Kommunen skulle vid anbudsvärderingen alltså anta det för kommunen ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn till bl.a. placeringen och utformningen av panncentralen. Frågan om vilken fastighet panncentralen skulle placeras på var alltså av central betydelse redan i förfrågningsunderlaget.

Utöver detta specificerade förfrågningsunderlaget fanns även ett antal andra åtaganden som anbudsgivaren hade att förhålla sig till. På s. 7 anges rubriken ”Åtagandeföreskrifter” och sedan ”Omfattning”, varunder anges ”Utförande av produktionsanläggning”

och ”Utförande av distributionsanläggning” samt ”Leverans av värme”. Utgångspunkten var alltså att bygga en komplett fjärrvärmeanläggning, inklusive marken, som kunde leverera värme.

Det här med fastigheten, eller marken, återkommer även under rubriken ”Produktionsanläggning” (s. 8). Där anges det

”Förslag till placering. Se bilaga 2 och 3:1.”

Det här är en hänvisning till kartan över de föreslagna placeringarna som utgörs av Bilaga 3 till förfrågningsunderlaget.

Vidare anges att ”Ändring av gällande detaljplan erfordras” och att ”Leverantören kan föreslå annan placering”.

Förfrågningsunderlaget innehåller alltså ett antal hänvisningar som visar att fastigheterna redan från början var avsedda att utgöra en del av fjärrvärmeanläggningen. Detta reflekteras senare även i själva avtalet.

På s. 10 i förfrågningsunderlaget anges vidare vad det kommande avtalet mellan den valda leverantören och kommunen ska innehålla. Under rubriken ”Ekonomi” står:

”- Ersättning till leverantören vid eventuellt kommunalt övertagande av leveranserna inkl anläggningarna.”

Som både Kommunen och Solör påpekat var det ett krav i förfrågningsunderlaget att avtalet mellan den valda leverantören och kommunen skulle innehålla en ersättningsmodell för ett eventuellt framtida övertagande av fjärrvärmeanläggningen. Parterna är också överens om att det var denna skrivning som föranledde att avtalet sedermera kom att innehålla den inlösenklausul som målet handlar om. Att notera särskilt här är

att det i förfrågningsunderlaget uttryckligen anges att det är fråga om ersättning vid ett eventuellt övertagande av *leveranserna inkl anläggningarna*.

Som Solör upprepade gånger har påpekat är det inte möjligt att ta över några leveranser utan att även överta fastigheterna. Det parterna avsåg var alltså att det var hela fjärrvärmeanläggningen, inklusive fastigheterna som skulle överlåtas och det är det som avses i förfrågningsunderlaget och i avtalet.

Det nu sagda får även stöd i s. 2 i förfrågningsunderlaget. Där anges under rubriken ”*Vadstena kommun har därför beslutat bland annat att:*

”- att kommunen i upphandlingen av ovan nämnda intressent/intressenter skall förbehålla sig rätten att förvärva högst 40 % av aktierna i det bolag som skall utöva huvudmannskapet för fjärrvärmeanläggningen”.

Syftet med detta var att Kommunen skulle kunna utöva kontroll över fjärrvärmeleveranserna – men detta inkluderar naturligtvis också marken. Dvs. kommunen skulle genom denna klausul även ha möjlighet att äga 40 % av anläggningen, inklusive marken. Detta får betydelse även vid tolkning av inlösenklausulen.

Efter att Kommunen gått ut med förfrågningsunderlaget fick intresserade leverantörer möjlighet att lämna anbud i enlighet med detta.

Vid den här tiden var den part som lämnade anbud ett bolag som hette Gotlands Fjärrvärme AB. Gotlands Fjärrvärme (ibland även benämnt GOFAB) var ett privatägt, mindre bolag som arbetade med fjärrvärme på olika orter i Sverige.

I samband med ingåendet av avtalet bildades också ett helägt dotterbolag till Gotlands Fjärrvärme. Bolaget fick heta Vadstena Värme AB eftersom det bildades i syfte att hantera fjärrvärmen i Vadstena. Vadstena Värme (ibland även benämnt VVAB) kom sedan att överta Gotlands Fjärrvärmes rättigheter och skyldigheter enligt avtalet.

Vadstena Värme (alltså dotterbolaget till Gotlands Fjärrvärme) förvärvades av Solör-koncernen år 2014 och är det bolag som numera heter Solör Bioenergi Öst AB (alltså svaranden i detta mål). De personer som idag arbetar i bolaget och i Solör-koncernen har alltså inte någon koppling till Gotlands Fjärrvärme och var inte delaktiga under den här tiden.

Gotlands Fjärrvärmes anbud lämnades den 12 oktober 2000. I processen förekom även 7 andra anbudsgivare.

På s. 1 står det att ”Anbudet följer förfrågningsunderlaget”. Gotlands Fjärrvärmes anbud följde alltså det här förfrågningsunderlaget som ovan gått igenom.

Vidare angavs i punkten 7 på s. 3 att:

” Beskrivning av anläggning

Anläggningen utformas i samråd med stadsarkitekt. Exempel från Karlsborg bifogas (Bilaga 4). Beträffande den känsliga skorstenen kan den målas i lämplig färg, hållas slank och integreras i byggnaden.”

Anläggningen skulle alltså utformas i samråd med stadsarkitekt där Solör även bifogade exempel över tidigare fjärrvärmeanläggningar för att visa hur detta kunde komma att se ut. Anbudet följde även i övrigt förfrågningsunderlaget.

Av de anbud som kom in under anbudstiden valde Kommunen att anta Gotlands Fjärrvärmes anbud. Parterna gick därför vidare till att skriva det avtal som är av central betydelse i förevarande mål.

Avtalet undertecknades den 27 mars 2001 och hade en avtalstid om 20 år. Som framgår av avtalets första sida, under rubriken ”Underlag”, så hänvisas till de handlingar som ligger till grund för avtalet. Där anges att handlingar som ligger till grund för detta

avtal bl.a. är det aktuella förfrågningsunderlaget och anbudet. Dessa handlingar utgör därför tolkningsdata för den slutliga utformningen av avtalet.

Som tidigare nämnts var det redan i samband med ingåendet av avtalet klart att det var Vadstena Värme (dotterbolaget till Gotlands Fjärrvärme) som skulle ta över rättigheterna och skyldigheterna enligt avtalet. I det följande kommer Vadstena Värme att benämnas Solör när det bolaget avses.

Av avtalet framgår att Solör skulle uppföra en ny panncentral i Vadstena och bygga ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter. Under rubriken ”Allmänt” angavs följande.

”GOFAB förbinder sig att i Vadstena kommun och tätort verka för en säker värmeförsörjning som gynnar miljön, hälsan och hushållningen med naturresurser. Detta åstadkoms genom att bolaget uppför en panncentral samt bygger ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter.”

Det följer alltså redan av bakgrundsbeskrivningen i avtalet att det centrala i parternas överenskommelse är just leveranserna av värme till tätortens fastigheter. Marken har naturligtvis en avgörande roll för de leveranserna.

På sätt tidigare nämnts var det vid tidpunkten för upphandlingens genomförande inte klarlagt var fjärrvärmeanläggningen skulle placeras. Det här faktumet kvarstod även vid ingåendet av avtalet. På s. 2 i avtalet så ser man följande under rubriken ”Ekonomi”.

”GOFAB förbinder sig, om ej annat överenskommas i det enskilda fallet, att leverera värme till de i anbudsförfrågan bilaga 1 angivna fastigheterna, som ägs av Vadstena kommun, VFAB, Birgittabolaget, HSB Vadstena Hus samt Riksbyggen, till ett pris av 385 kr/MWh om panncentralen placeras vid Quisberg
374 kr/MWh om panncentralen placeras vid Kvarnbacken

394 kr/MWh om panncentralen placeras vid foderfabriken söder om tätorten
390 kr/MWh om panncentralen placeras vid ”traktormuseet” (ny plats jfr anbud)”

Det var alltså fråga om de tre placeringarna som tidigare framgick av förfrågningsunderlaget och en ny placering som i avtalet kallades för traktormuseet. Vidare framgår att placeringen av panncentralen skulle komma att påverka vilken prissättning som skulle tillämpas avseende leveransen av fjärrvärme. Avtalet innehöll därför fyra olika priser baserat på vilken plats panncentralen skulle uppföras på.

Sammantaget var avtalet fortfarande vid den här tidpunkten – alltså även efter det att Solör valts till leverantör – mycket kortfattat med väldigt allmänt hållna bestämmelser. Det var alltså utestående vilken fastighet fjärrvärmeanläggningen skulle anläggas på och vilka priser som skulle gälla. Det var även utestående när leveranserna skulle komma i gång. Detaljerna lämnades helt enkelt därhän för att lösas i samförstånd mellan parterna allteftersom fjärrvärmeanläggningen växte fram. Det är också i ljuset av det som inlösenklausulen måste beaktas.

Inlösenklausulens ordalydelse, som finns på s. 3 i avtalet, lyder enligt följande:

”Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av: Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.”

I den inledande meningen nämns ”hela fjärrvärmeanläggningen”. Begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” är emellertid inte definierat i avtalet eller i någon av de handlingar som ligger till grund för avtalet. Det framgår inte heller av avtalet att någon del av fjärrvärmeanläggningen skulle vara undantagen från begreppet.

Avslutningsvis bör även uppmärksammas rubriken ”Kommunal insyn”, vari anges att:

”Den kommunala insynen vid värmeanläggningens uppbyggnad sker antingen genom att Kommunen går in med 0-40% delägarskap i VVAB eller genom tillsättandet av en tillsynsman samt genom deltagande i kommande abonnentgrupp.”

Om så hade skett hade Kommunen även blivit delägare i marken, det har alltså varit parternas syfte att om Kommunen på något sätt ska ha ägande – ska det avse hela fjärrvärmeanläggningen, inklusive marken.

När det gäller placeringen av den nya panncentralen valde Solör till slut att den skulle uppföras på den plats som i avtalet benämndes traktormuseet. Det var alltså den fjärde platsen som var ny i förhållande till de platser som hade föreslagits av Kommunen i förfrågningsunderlaget.

Den nya fastigheten, som fick namnet Vadstena Tegellöten 1:3, skapades genom att Solör förvärvade delar av tre olika fastigheter i Vadstena. De här fastigheterna var Östra Starby 1:1, Tegellöten 1:1 och Tegellöten 1:2.

Av intresse är främst köpet av en del av fastigheten Vadstena Tegellöten 1:1. Av köpeavtalet framgår att det var Vadstena kommun som sålde en del av fastigheten Tegellöten 1:1 till Solör så att Tegellöten 1:3 kunde bildas. Övriga två fastigheter köptes av privatpersoner.

Av köpeavtalet framgår alltså att Kommunen samverkade till Solörs förvärv av fastigheten. Syftet med det var att Solör skulle kunna komma vidare med en uppbyggnad av fjärrvärmeanläggningen och på så sätt uppfylla överenskommelsen i avtalet.

Efter att Solör förvärvat de här tre olika delarna bildades fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3. Det skedde genom en förrättning som registrerades av Lantmäteriet den 2 juli 2003. Sammanfattningsvis köpte Solör alltså en del av en fastighet av Kommunen och två delar av privatpersoner och de tre delarna tillsammans bildade Tegellöten 1:3 där fjärrvärmeanläggningen idag står.

När det gäller fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3 framgår vidare av utdrag från fastighetsregistret att fastigheten per idag är intecknad till ett totalt belopp om 54 500 000 kr. Det är långt högre än det bara marken är värd. Innehavare av de fem inteckningarna är DNB Bank ASA.

Utöver arbetet med att uppföra den helt nya fjärrvärmeanläggningen på Tegellöten 1:3 förvärvade Solör också en annan fastighet i Vadstena, nämligen Lekbrodern 1. Det är den fastigheten som ligger mer centralt i Vadstena och som alltså fanns redan när avtalet ingicks. Här fanns sedan tidigare en äldre panncentral som utgjorde en del av en befintlig fjärrvärmeverksamhet (som dock var i mindre skala än den som senare byggdes upp av Solör).

Lekbrodern 1 förvärvades av Solör från ett kommunalt bolag vid namn Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB. Köpeavtalet avseende Lekbrodern 1 ingicks den 17 december 2001. På köpebrevets första sida står följande:

”Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB överlåter härmed till Vadstena Värme AB fastigheten Lekbrodern 1 i Vadstena kommun för en överenskommen köpeskilling om 1 miljon kronor.”

På nästföljande sida finns ett mer omfattande köpekontrakt benämnt Bilaga A. Där står följande under rubriken ”Köpeobjekt:”

”Fastigheten Lekbrodern 1 i Vadstena kommun med därå befintliga byggnader och anläggningar med tillhörande nät och kulvertar (bl a betongkulvert med gånghöjd, som löper från panncentralen under torget till köket på fastigheten Birgitta 5), gemensamhetsanläggningar, ledningsrätter mm, i det följande benämnt fastigheten.”

Det som kan noteras här är att köpeobjektet omfattade både fastigheten Lekbrodern 1 och det som man kan kalla för produktions- och distributionsanläggningen (alltså befintliga byggnader och anläggningar med tillhörande nät och kulvertar m.m.).

I den här delen avtalade Kommunen och Solör alltså i enlighet med det som Solör menar är standard i fråga om överlåtelse av fastigheter – nämligen så att fastigheten och därtill hörande byggnader och andra tillbehör överläts samtidigt.

Solörs uppfattning är att man i det nu aktuella avtalet avsåg att göra på motsvarande sätt som man gjorde avseende Lekbrodern.

Efter förvärvet av båda fastigheterna kunde uppbyggnaden av fjärrvärmeanläggningen komma i gång på riktigt. Både genom att produktionsanläggningen uppfördes och genom att Solör i enlighet med avtalet fortsatte att bygga ut ett nät av fjärrvärmeledningar i Vadstena.

För att kunna expandera ledningsnätet ingick Solör överenskommelser med olika markägare om upplåtelse av ledningsrätter på omkringliggande fastigheter. Av åberopad Lantmäteriets akt avseende förrättning av ledningsrätter framgår bl.a. att förrättning av ledningsrätterna till Tegellöten 1:3 är registrerad den 7 april 2006. Av handlingen framgår att det är fråga om ny ledningsrätt till förmån för Tegellöten 1:3 och som belastar ett antal namngivna fastigheter. Det är fråga om ett stort antal fastigheter. Det beror förstås på att ledningarna helt enkelt har dragits ut i samhället för att möjliggöra leveransen av fjärrvärme från anläggningen till kunderna i Vadstena.

Av den aktuella handlingen framgår vidare hur själva överenskommelserna om upplåtelse av ledningsrätt ser ut. I tredje stycket på s. 65 finns antecknat följande:

”Markägaren upplåter åt ägaren av Tegellöten 1:3 – nedan kallad ledningshavaren – ledningsrätt innebärande rätt att på markägaren tillhörig fastighet vidta de åtgärder som erfordras för att framdraga och bibehålla ledningar på de villkor som anges nedan.”

Sen framgår det under p. 2 vad ledningshavaren medges rätt att göra och under p. 3 vad ledningshavaren förbinder sig att göra osv.

Av sista stycket på s. 67 framgår sedan följande:

”Ansökan om ledningsrättsförrättning ska hos Lantmäterimyndigheten göras av ägaren till Tegellöten 1:3 varvid denna överenskommelse lägges till grund för förrättningen. Markägaren biträder härmed ansökan om ledningsförrättning.”

Avtalet har undertecknats av Ulf Eirevik, Fritids- och Tekniska nämndens ordförande för Vadstena kommuns räkning. Det är alltså Kommunen som har upplåtit ledningsrätt till Solör och även biträtt ansökan om ledningsrättsförrättning hos Lantmäteriet.

Resten av akten innehåller helt enkelt ännu fler överenskommelser både med kommunen och med markägare som sedan låg till grund för Lantmäteriets förrättning. Sammanfattningsvis hör ledningarna och ledningsrätterna, genom Lantmäteriets beslut om förrättning, till Solörs fastigheter.

Enligt Solörs uppfattning följer det av avtalets ordalydelse, förfrågningsunderlaget och övriga dokument att fastigheterna redan från början var avsedda att utgöra en del av Solörs fjärrvärmeanläggning. Av de handlingar som ovan har gått igenom framgår också att fjärrvärmeanläggningen – med utgångspunkt i fastigheterna – har vuxit fram i samverkan mellan Kommunen och Solör.

Det ska i sammanhanget noteras att det är Solörs uppfattning att inlösenklausulen är ogiltig oavsett om fastigheterna anses omfattas eller inte. Utgångspunkten här är att parterna är överens om att det Kommunen önskar inlösa är fast egendom. Av 4 kap. 1 § jordabalken följer att formkraven gäller vid köp av fast egendom och inte endast vid köp av fastighet. Det ska därmed inte göras någon åtskillnad mellan vilka formkrav

som gäller vid köp av fastighet och fastighetstillbehör eftersom båda utgör fast egendom. Högsta domstolen har i rättsfall uttryckligen hänvisat till att optionsavtal avseende fast egendom inte har någon bindningsverkan. Inlösenklausulen är således ogiltig även om inlösenklausulen och begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” skulle tolkas enligt vad Kommunen gör gällande. Det är i sammanhanget inte heller fråga om fastighetstillbehör som typiskt sett också säljs som lös egendom. Inte heller finns någon avsikt att avskilja byggnaderna från marken.

Det är vidare Solörs uppfattning att, i det fallet att tingsrätten kommer fram till att Solörs fastigheter (dvs. själva marken) omfattas av begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen”, det saknas möjlighet till partiell ogiltighet alternativt jämkning av inlösenklausulen på sätt Kommunen hävdar. Partiell ogiltighet innebär att om en viss del av avtalet, eller en specifik klausul i ett avtal, är ogiltig är avtalet partiellt ogiltigt om övriga klausuler i avtalet upprätthålls. T.ex. i nu aktuellt fall – eftersom inlösenklausulen är ogiltig är avtalet partiellt ogiltigt. Ska man ogiltigförklara en viss del av ett avtalsvillkor får det i stället närmast ses som en jämkning och då med stöd av 36 § avtalslagen. Om man ändå skulle anse att det går att partiellt ogiltigförklara en del av en klausul så som Kommunen gör gällande innebär partiell ogiltighet att en del av klausulen ska anses vara ogiltig, den ska alltså vara överksam eller med andra ord falla bort. Vilken del av inlösenklausulen det är som ska förklaras ogiltig så att inlösenklausulen blir partiellt ogiltig har inte framgått av Kommunens talan i den här delen. Kommunen vill ju inte att någon del ska falla bort – istället menar man att begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” ska ges en annan innebörd. Det går inte att uppnå genom partiell ogiltighet.

Vad gäller frågan om jämkning enligt 36 § avtalslagen så är Kommunens påstående att en jämkning i större utsträckning skulle tillgodose partsavsikten. Solörs uppfattning är härvid att det inte finns något stöd för att partsavsikten skulle vara att exkludera fastigheterna. Det här scenariot förutsätter också att tingsrätten har kommit fram till att partsavsikten har varit att fastigheterna ska ingå – eller i vart fall att det inte går att konstatera att partsavsikten skulle ha varit den motsatta. Vidare ger 36 § avtalslagen

inte något stöd för att jämkning kan ske för att uppfylla parternas påstådda partsavsikt. En jämkning enligt 36 § avtalslagen måste ta sikte på något av de rekvisit som anges i bestämmelsen. Kommunen har härvid inte visat något stöd för att inlösenklausulen skulle vara oskäligen med hänsyn till de rekvisit som bestämmelsen anger. Härvid ska noteras att det är själva villkoret som ska vara oskäligt. Villkoret är ju inlösenklausulen. Den kan i sig inte vara oskälig eftersom Kommunens hela talan går ut på att man vill göra gällande inlösenklausulen mot Solör. Det är således överhuvudtaget inte fråga om en sådan situation som omfattas av 36 § avtalslagen. Det bör också noteras att skälighetsstandarden som följer av 36 § avtalslagen som utgångspunkt tillämpas för att begränsa en parts möjlighet att kräva rättigheter enligt avtalet. I det här fallet försöker Kommunen dels göra gällande en rättighet enligt avtalet (optionen i enlighet med inlösenklausulen), dels utvidga rättigheten genom att få till stånd en jämkning av en klausul som Kommunen själv har åberopat. Det finns inget stöd för att tillämpa 36 § avtalslagen på det här sättet. Vidare kan noteras att Högsta domstolen i flera fall funnit att utfästelser att i framtiden sälja fast egendom rättsligt inte kan göras gällande. Någon jämkning av sådana klausuler har härvid inte gjorts.

Vad avser det eventuella lösenpriset för fjärrvärmeanläggningen kan följande nämnas.

De parametrar som är avgörande för priset är enligt inlösenklausulens lydelse alltså dels ”anläggningarnas sammanlagda bokförda värde” och ”de fyra senaste årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt”.

Niclas Hellman har i sitt yttrande anfört att begreppen ”bokfört värde” och ”vinster före bokslutsdispositioner och skatt” är redovisningsbegrepp som definieras och beräknas inom ramen för ett redovisningsregelverk. Avgörande för att bestämma lösenpriset är alltså värdet och vinsterna enligt en reviderad redovisning som upprättats i enlighet med tillämplig redovisningsreglering. Det här framgår också i mer detalj av Niclas Hellmans yttrande.

Härvid kan bara nämnas att Solör i enlighet med det som framgår av Niclas Hellmans yttrande anser att Kommunens uträkning av lösenbeloppet är felaktig. Lösenpriset för fjärrvärmeanläggningen uppgår rätteligen till 249 347 000 kr. Av det beloppet utgör 205 309 000 kr fjärrvärmeanläggningarnas bokförda värde och 44 038 000 kr summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt.

Niclas Hellman har utgått ifrån Solörs reviderade årsredovisningar för åren 2017–2020. I revisionsberättelsen för räkenskapsåret 2020 står följande under rubriken ”Uttalanden”:

”Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Solör Bioenergi Öst ABs finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.”

Det är alltså revisorernas uttalande över Solörs årsredovisning. I revisionsberättelserna för räkenskapsåren 2017 - 2019 står samma sak antecknat.

En av frågorna i målet rör uppskrivningen av Solörs anläggningstillgångar. Under rubriken ”Vår bedömning” på s. 2 i åberopat utlåtande avseende uppskrivning av anläggningstillgångar från Solörs revisionsbyrå PWC står följande:

”Vår bedömning är att vi utifrån detta anser att bolaget kan skriva upp tillgången under förutsättningarna att bolaget har kunnat göra en värdering av verkligt värde som väsentligt överstiger bokfört värde samt att värderingen bedöms vara bestående. Vår förståelse är att bolaget har fått en extern värdering av tillgången där det verkliga värdet överstiger bokfört värde varav det bedöms möjligt att bolaget kan göra en uppskrivning”.

Utlåtandet är undertecknat av den auktoriserade revisorn Johan Wirén.

Den externa värderingen som PWC hänvisar till i sitt utlåtande är en värdering gjord av AFRY den 30 april 2020. Enligt AFRY:s uppfattning uppgår värdet för fjärrvärmeanläggningen till 300 miljoner kr, vilket alltså är en värdering överstigande det tidigare bokförda värdet av anläggningen.

Både årsredovisningarna och uppskrivningarna av anläggningstillgångar har således godtagits av Solörs revisorer.

Parterna har diametralt olika uppfattningar om lösenpriset. Den viktiga utgångspunkten är dock följande. Om tingsrätten kommer fram till att fjärrvärmeanläggningen är värd mer än Kommunens maximala yrkande om 150 250 000 kr ska Kommunens talan ogillas helt.

Utgångspunkten är att om inlösenklausulen är ogiltig kan inte något skadestånd utgå. Det är alltså bara om Kommunen vinner som det kan bli aktuellt med skadestånd. I ett sådant scenario hade dock Kommunen behövt flytta hela fjärrvärmeanläggningen och under den tiden hade Kommunen givetvis inte haft några intäkter på flera år. Det hade tagit Kommunen lång tid att erhålla erforderliga tillstånd och ledningsförrättning hade inte kunnat ske eftersom det inte är troligt att alla borgenärer som har en fordran förknäppt med panträtt i fastigheten skulle medge förrättningen. Grund för skadeståndsskyldighet saknas alltså helt.

Solör har vitsordat att ränta enligt 6 § räntelagen beräknas från den 30 juli 2021 på beloppet 2 131 000 kr (avseende perioden april-juni 2021). Vad gäller Kommunens ränteyrkande för efterföljande månader har yrkandet framställts först i samband med Kommunens yttrande den 12 april 2022 (då även skadeståndsyrkandet preciserats). Solör kan därför endast vitsorda att ränta på resterande belopp beräknas från dagen för Kommunens yttrande, dvs. den 12 april 2022, eller det senare datum som Kommunen har angett i sitt yrkande.

BEVISNING

På Kommunens begäran har vittnesförhör hållits med Håkan Moström och Olle Mårdsjö.

På Solörs begäran har vittnesförhör hållits med Niclas Hellman.

Skriftlig bevisning har åberopats av såväl Kommunen som Solör.

DOMSKÄL

Vad har avtalats

Det är ostridigt att Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB i mars 2001 träffade ett avtal om att bolaget skulle uppföra en fjärrvärmeanläggning i Vadstena kommun bestående av en panncentral samt ett fjärrvärmenät för leverans av värme till tätortens fastigheter, att avtalet innebar en förbindelse för bolaget att till visst angivet pris leverera värme till fastigheter som ägs av Kommunen samt till fastigheter som ägs av ett antal i avtalet angivna bolag, att Vadstena Värme AB övertog Gotlands Fjärrvärme AB:s rättigheter och skyldigheter enligt avtalet och att Vadstena Värme AB sedermera förvärvades av Solör Bioenergi-koncernen 2014 och numera heter Solör Bioenergi Öst AB; dvs. svaranden Solör. Vidare är mellan parterna ostridigt att det i avtalet angavs fyra alternativa placeringar för att uppföra en ny panncentral, att placeringen i sig påverkade vilken prissättning som skulle tillämpas avseende leveransen av fjärrvärme, att Solör valde att placera panncentralen på den fastigheten som benämndes ”traktormuseet” i avtalet, att den fastigheten idag har beteckningen Vadstena Tegellöten 1:3 (Tegellöten) och att Solör förvärvade del av Tegellöten från Kommunen genom köpeavtal undertecknat den 30 november 2001. Parterna är vidare överens om att Solör den 17 december 2001 förvärvade fastigheten Lekbrodern 1 från det kommunala bolaget Utvecklingsbolaget Birgitta i Vadstena AB, att det på den fastigheten finns en panncentral som utgör ett komplement till panncentralen på Tegellöten och att Solör under

avtalstiden byggt ett nät av fjärrvärmeledningar och till detta ledningsnät finns ledningsrätter enligt ledningsrättslagen vilka hör till fastigheterna Tegellöten och Lekbrodern.

Det är ostridigt att avtalet sades upp av Kommunen för att löpa ut den 27 mars 2021 och att Kommunen i samma handling påkallade inlösen av hela fjärrvärmeanläggningen enligt klausul i avtalet under rubriken "Inlösen" lydande:

"Kommunen har vid avtalstidens utgång möjlighet att lösa in hela fjärrvärmeanläggningen till ett pris av: Anläggningarnas sammanlagda bokförda värde vid avtalstidens utgång plus summan av de senaste fyra årens vinster före bokslutsdispositioner och skatt."

Kommunen har gjort gällande att uttrycket "hela fjärrvärmeanläggningen" inte innefattar fastigheterna (dvs. själva marken). Solör å sin sida har gjort gällande att Solörs fastigheter (dvs. själva marken) omfattas av begreppet "hela fjärrvärmeanläggningen" och att inlösenklausulen är ogiltig. Detta eftersom optioner avseende köp av fast egendom inte är giltiga enligt svensk rätt. Eftersom inlösenklausulen är ogiltig föreligger enligt Solör heller ingen skyldighet för bolaget att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen.

Tingsrätten kan inte finna annat än att det av Kommunens förfrågningsunderlag, Gotlands Fjärrvärme AB:s **härpå byggda offert och avtalets skrivning varit fråga om att Kommunen och Gotlands Fjärrvärme AB träffat avtal om att bolaget skulle uppföra en komplett fjärrvärmeanläggning bestående av fastigheten (dvs. själva marken), produktionsanläggning (dvs. byggnad och övriga anläggningar) och distributionsanläggning (dvs. ledningar och rörsystem).** I vart fall har inte genom den av Kommunen åberopade bevisningen framkommit att partsavsikten skulle ha varit den motsatta. Kommunens och Gotlands Fjärrvärme AB:s, sedermera Vadstena Värme AB:s och Solörs, agerande efter avtalet ger också en bild av att en komplett fjärrvärmeanläggning med avstamp i fastigheterna vuxit fram i samverkan mellan Kommunen och Solör. Kommunen och

dess bolag har sålt mark till Solör för att kunna uppföra produktions- och distributionsanläggningen på i avtalet angiven plats samt upplåtit och biträtt av Solör sökta ledningsrätter i syfte att kunna distribuera ut värme till kunderna i Vadstena genom ledningar och rörsystem i marken.

Tingsrätten utgår således ifrån att begreppet ”hela fjärrvärmeanläggningen” i inlösenklausulen, enligt avtalet mellan parterna, omfattar även Solörs fastigheter (dvs. själva marken). Vid sådant förhållande har Kommunen gjort gällande att inlösenklausulen ska förklaras partiellt ogiltig alternativt jämkas på så vis att fastigheterna inte ska anses ingå i syfte att göra inlösenklausulen gällande i enlighet med Kommunens yrkande.

Föreligger förutsättningar för partiell ogiltighet alternativt jämkning av inlösenklausulen

Om en rättshandling anses ogiltig blir den rättsliga konsekvensen att avtalet inte kan göras gällande enligt sitt innehåll. Det kan vara fråga om att ett avtal helt och hållet sätts åsido eller att det endast jämkas. Ibland är det fråga om partiell ogiltighet vilket betyder att endast en viss del av avtalet, eller en viss klausul, blir ogiltig. När fråga är om ogiltighet handlar det således om att avtalet, helt eller i viss del, blir utan verkan eller icke gällande. Vid fråga om jämkning kan avtalet antingen ändras till innehållet eller endast förklaras inte vara tillämpligt i en viss situation. Det är således normalt fråga om att en prestation minskas. Om en ogiltighet beror på att en tvingande lagregel åsidosatts, blir, om så är möjligt, denna regel gällande istället (Adlercreutz m.fl; Avtalsrätt 1, 14:e uppl. 2016, s. 259 f.).

Som Kommunen utformat sin talan vill den göra gällande avtalsvillkoret (här inlösenklausulen) samtidigt som den vill att tingsrätten ska skriva om klausulen (avtalsvillkoret) på sätt att fastigheterna ej ska ingå. Ett sådant förfarande från tingsrättens sida låter sig inte göras med stöd av företeelsen ogiltighet. Den rättsliga konsekvensen av att en rättshandling anses ogiltig är ju att avtalet eller ett visst villkor i detta (här inlösenklausulen) över huvud taget inte kan göras gällande enligt sitt innehåll.

Enligt 36 § avtalslagen får ett avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Jämkning enligt 36 § avtalslagen ger på sätt ovan nämnts en större anpassbarhet för den som vill att avtalet ska stå fast men delvis ändras. Enligt paragrafen ska bedömningen i fråga om avtalsvillkoret är oskäligt ta sikte på avtalsvillkoret som sådant. Någon möjlighet att med stöd av paragrafen jämka ett avtalsvillkor (här inlösenklausulen), i syfte att skapa en situation som medför att en påstådd partsavsikt kan uppfyllas, på sätt Kommunen nu gör gällande, kan inte anses föreligga. Uppfattningen om en partsavsikt innebärande att fastigheterna inte ska anses ingå delas för övrigt inte av Solör. Det synes i denna del snarare handla om att Kommunen vänder sig mot att inlösenklausulen inte kan göras gällande än att själva avtalsvillkoret (inlösenklausulen) i sig skulle vara oskäligt.

Kommunen vill genom sitt yrkande göra gällande avtalsvillkoret (här inlösenklausulen) samtidigt som Kommunen vill att klausulen (avtalsvillkoret) ska skrivas om på sätt att fastigheterna inte ska ingå; således jämka och utöka. Detta är som ovan nämnts inte heller det normala förfaringssättet vid användandet av 36 § avtalslagen. Det saknas förutsättningar för tingsrätten att utan tydligt rättsligt stöd utöka/jämka avtalsvillkor i strid med lagregler (här förbudet mot option till fast egendom). Någon grund för att jämka inlösenklausulen föreligger inte enligt tingsrättens mening.

Det är således i inlösenklausulen fråga om en utfästelse att i framtiden sälja/köpa fast egendom vilken enligt rättspraxis inte har någon bindningsverkan (jfr. t.ex. NJA 1984 s. 673). Inlösenklausulen är därmed ogiltig och Solör har då inte någon skyldighet att överlåta fjärrvärmeanläggningen till Kommunen. Det kan då inte heller uppstå någon skadeståndsskyldighet på sätt Kommunen yrkat (jfr. NJA 2016 s. 107). Kommunens talan ska därför ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnad

Vid denna utgång är Kommunen skyldig att ersätta Solör dess skäligen ansedda rättegångskostnad. Solör har fordrat ersättning med 7 041 905 kr exklusive mervärdesskatt, varav 6 534 400 kr avser ombudsarvode, 200 438 kr parts eget arbete och 307 067 kr utlägg och kostnader. Av det senare beloppet avser 286 082 kr arvode till partssakkunnige Niclas Hellman och 20 985 kr ombudens rese- och logikostnader. Kommunen har vitsordat Solörs ombudskostnad upp till ett belopp om 1 000 000 kr och i övrigt överlämnat åt tingsrätten att pröva skäligheten av begärd ersättning.

Vad gäller ombudsarvode har målet rört en tvist som ur rättslig synvinkel delvis varit komplicerad och som innehållit en komplicerad inlösen- och skadeberäkning. Solör hade vidare vid en förlust riskerat betydande värden, vilka varit skäligen att i viss större omfattning argumentera för. Av kostnadsräkningen är dock inte möjligt att utläsa det närmare innehållet och riktigheten i respektive post och därmed riktigheten i tidsåtgång för dessa. Vid en sammantagen bedömning bör ersättningen för ombudsarvode bestämmas till skäliga 5 000 000 kr. Även vad avser ersättningen för parts eget arbete saknas möjlighet att av kostnadsräkningen utläsa det närmare innehållet och riktigheten i respektive post. Det har endast angivits att det egna arbetet bestått i materialframtagande, deltagande i möten och samtal samt arbete med frågor avseende tvisten. Ersättningen bör i denna del inte sättas högre än 100 000 kr. Begärd ersättning för partsakkunnig och ombudens rese- och logikostnader är skälig och ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TR-02). Ett överklagande ställs till Göta hovrätt och ges in till tingsrätten senast den 1 december 2022.

Katrin Hallsten

Jenny Brandin

Simon Hallgren

Bilaga 1

Fjärrvärmeanläggning Vadstena

Fjärrvärmeanläggningen i Vadstena utgörs av alla installationer, maskiner och byggnader som erfordras för att på ett ändamålsenligt sätt producera värme och distribuera det till anslutna kunder. Produktionen av värmen sker i huvudsak vid baslastenheten på fastigheten Vadstena Tegellöten 1:3 ("Tegellöten") norr om staden. Därutöver finns även en mindre panncentral vid fastigheten Vadstena Lekbrodern 1 ("Lekbrodern") inne i staden. Fjärrvärmenätet utgörs av ett rörledningsnät i mark som är anslutna till kundernas värmeväxlare.

Vid Tegellöten finns två fastbränslepannor samt en oljepanna. Till anläggningen hör fasta transportörer som matar biobränsle till pannorna.

Till pannorna hör kringutrustning i form av fläktar, pumpar, hydraulik, rökgasrening, vattenbehandling, skorsten, elektriska installationer, övervakningssystem och övrigt som erfordras för kontinuerlig drift.

Installationer är placerade i pannhus i vilket även kontrollrum finns. Utvändigt finns fysiskt skalskydd med stängsel och grindar, hårdgjorda ytor, markanläggningar med ledningar under mark, askhantering.

Vid Lekbrodern inne i Vadstena finns en pannhusbyggnad med en oljepanna och tillhörande kringutrustning. I pannhusbyggnaden finns även kontorsutrymmen och garage.

I anläggningen ingår rörledningsnätet i Vadstena samt fjärrvärmepumpar som cirkulerar fjärrvärmen. Fjärrvärmenätet är anslutet med ledningar till varje kund. I kundens fastighet finns en värmeväxlare vilken ägs av kunden och inte ingår i fjärrvärmeanläggningen. För mätning av förbrukning finns en mätare vid värmeväxlaren vilken ingår i fjärrvärmeanläggningen.

Till fjärrvärmeanläggningen hör även dokumentation, instruktioner, miljötillstånd, kontrolldokumentation och reservdelar.

I fjärrvärmeanläggningen ingår även ledningsrätter enligt ledningsrättslagen som medger innehavaren av ledningsnätet rätt att utnyttja utrymmen inom de fastigheter där ledningsnätet är beläget.

Bifogat anläggningsregister med datering 2020-01-01 – 2021-12-31 utvisar detaljer av vad som ovan anförts utgör den egendom som ingår i fjärrvärmeanläggningen. Mark ingår dock inte den egendom Kommunen yrkar ska utges. Posten om 3 629 360,98 kr som benämns "Pågående projekt" är närmare beskrivet i det bifogade dokumentet som benämns "Solör Bioenergi Öst AB Pågående projekt".

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 08

INKOM: 2021-06-11
MÅLNR: T 2586-21
AKTBIL: 2

Solör Bioenergi Öst AB

Avskrivning enligt plan per konto Egen

2021-02-08

Period: 2020-01-01 - 2020-12-31
 Sortering: Anskaffningsdatum, Tillgångsnamn
 Urval: ...

Ansk datum	Res enhet	Benämning	Ansk värde	IB avskr	Årets avskr	Redovisat värde	Helt avskriven	Kontonr	Ack avskr
2001-08-01	12	Telefax Brother T74	1 890	1 890	0	0	2004-08-31	1220	1 890
2001-12-17	12	Kulvert Birgitta 01/02	2 800 000	1 961 423	14 722	823 855	2077-12-31	1226	1 976 145
2001-12-17	12	PC Birgitta Inköpt 01/02	905 505	819 183	45 276	41 046	2021-12-31	1225	864 459
2002-06-30	12	Kulvert Vadstena 01/02	10 065 818	3 764 578	109 600	6 191 640	2077-12-31	1222	3 874 178
2002-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 01/02	121 227	121 227	0	0	2012-12-31	1224	121 227
2002-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 01/02	15 462 626	7 955 392	434 547	7 072 687	2038-07-31	1221	8 389 939
2002-06-30	12	UC Vadstena 01/02	1 320 926	1 155 806	66 046	99 074	2022-12-31	1223	1 221 852
2002-10-31	12	Dataenhet Scenic T-1371	12 900	12 900	0	0	2007-10-31	1220	12 900
2003-03-31	12	Gaffellyftvagn	2 476	2 476	0	0	2008-03-31	1220	2 476
2003-06-30	12	Kulvert Birgitta 02/03	113 331	39 661	1 259	72 411	2078-12-31	1226	40 920
2003-06-30	12	Kulvert Vadstena 02/03	3 958 691	1 385 558	43 990	2 529 143	2078-12-31	1222	1 429 548
2003-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 02/03	243 002	243 002	0	0	2013-06-30	1224	243 002
2003-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 02/03	2 362 784	1 092 445	66 401	1 203 938	2039-07-31	1221	1 158 846
2003-06-30	12	UC Vadstena 02/03	2 313 369	1 908 524	115 669	289 176	2023-12-31	1223	2 024 193
2004-06-30	12	Dator	29 304	29 304	0	0	2007-06-30	1251	29 304
2004-06-30	12	Kulvert Birgitta 03/04	81 367	26 522	922	53 923	2079-12-31	1226	27 444
2004-06-30	12	Kulvert Vadstena 03/04	3 622 295	1 180 793	41 037	2 400 465	2079-12-31	1222	1 221 830
2004-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 03/04	147 110	147 110	0	0	2014-06-30	1224	147 110
2004-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 03/04	106 087	46 082	2 981	57 024	2040-07-31	1225	49 063
2004-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 03/04	628 242	272 880	17 655	337 707	2040-07-31	1221	290 535
2004-06-30	12	UC Vadstena 03/04	983 204	761 981	49 160	172 063	2024-12-31	1223	811 141
2004-09-28	12	Digitalkamera Sony	3 996	3 996	0	0	2009-09-30	1220	3 996

2005-06-30	12	Kulvert Vadstena 04/05	7 716 733	2 329 895	89 048	5 297 790	2080-12-31	1222	2 418 943
2005-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 04/05	257 238	257 238	0	0	2015-06-30	1224	257 238
2005-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 04/05	843 285	342 668	23 699	476 918	2041-07-31	1225	366 367
2005-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 04/05	1 399 399	568 644	39 328	791 427	2041-07-31	1221	607 972
2005-06-30	12	UC Vadstena 04/05	2 206 617	1 599 799	110 331	496 487	2025-12-31	1223	1 710 130
2006-06-30	12	Kulvert Vadstena 05/06	9 870 228	2 742 402	115 912	7 011 914	2081-12-31	1222	2 858 314
2006-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 05/06	144 694	144 694	0	0	2016-12-31	1224	144 694
2006-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 05/06	1 753 966	663 604	49 292	1 041 070	2042-07-31	1225	712 896
2006-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 05/06	403 801	152 778	11 349	239 674	2042-07-31	1221	164 127
2006-06-30	12	Telefoner och bredband kontor	14 397	14 397	0	0	2011-06-30	1220	14 397
2006-06-30	12	UC Vadstena 05/06	2 387 622	1 611 644	119 381	656 597	2026-12-31	1223	1 731 025
2007-06-30	12	Arbetsmaskin	31 533	31 533	0	0	2017-12-31	1211	31 533
2007-06-30	12	Kulvert Vadstena 06/07	6 908 920	1 753 044	82 503	5 073 373	2082-12-31	1222	1 835 547
2007-06-30	12	Mätare Vadstena Inköpt 06/07	231 545	231 545	0	0	2017-12-31	1224	231 545
2007-06-30	12	PC Birgitta Inköpt 06/07	149 079	52 232	4 189	92 658	2043-07-31	1225	56 421
2007-06-30	12	PC Vadstena Inköpt 06/07	48 167	16 877	1 353	29 937	2043-07-31	1221	18 230
2007-06-30	12	UC Vadstena 06/07	1 116 210	697 627	55 811	362 772	2027-12-31	1223	753 438
2007-12-31	12	Sprinklersystem, brandsläckare last	32 610	32 610	0	0	2017-12-31	1211	32 610
2008-11-24	12	Pallgafflar till lastmaskin	9 000	9 000	0	0	2018-12-31	1211	9 000
2008-12-17	12	Dator ESP P2530	5 485	5 485	0	0	2011-12-31	1220	5 485
2008-12-31	12	Kulvert Vadstena 07/08	6 653 418	1 447 253	81 350	5 124 815	2083-12-31	1222	1 528 603
2008-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 07/08	102 408	102 408	0	0	2018-12-31	1224	102 408
2008-12-31	12	PC Birgitta Inköpt 07/08	31 624	9 754	889	20 981	2044-07-31	1225	10 643
2008-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 07/08	499 012	153 863	14 024	331 125	2044-07-31	1221	167 887
2008-12-31	12	UC Vadstena 07/08	780 735	429 406	39 037	312 292	2028-12-31	1223	468 443
2009-12-31	12	Kulvert Vadstena 2009	2 729 626	527 768	33 876	2 167 982	2084-12-31	1222	561 644
2009-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 2009	146 977	146 977	0	0	2019-12-31	1224	146 977
2009-12-31	12	PC Birgitta Inköpt 2009	21 295	5 968	598	14 729	2045-07-31	1225	6 566
2009-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2009	33 951	9 519	954	23 478	2045-07-31	1221	10 473
2009-12-31	12	UC Vadstena 2009	857 941	428 971	42 897	386 073	2029-12-31	1223	471 868
2010-12-31	12	Kulvert Vadstena 2010	674 563	114 102	8 492	551 969	2085-12-31	1222	122 594
2010-12-31	12	Mätare Vadstena Inköpt 2010	22 563	20 307	2 256	0	2020-12-31	1224	22 563
2010-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2010	146 508	36 970	4 117	105 421	2046-07-31	1221	41 087

Bilaga 1

2011-12-31	12	Kulvert Vadstena 2011	952 589	138 062	12 158	802 369	2086-12-31	1222	150 220
2011-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2011	41 633	33 306	4 164	4 163	2021-12-31	1270	37 470
2011-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2011	40 930	40 930	0	0	2016-12-31	1271	40 930
2012-12-31	12	Kulvert Vadstena 2012	51 356	35 792	229	15 335	2087-12-31	1222	36 021
2012-12-31	12	PC Vadstena Inköpt 2012	34 490	6 772	969	26 749	2048-07-31	1221	7 741
2013-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2013	53 057	31 834	5 306	15 917	2023-12-31	1270	37 140
2013-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2013	75 093	75 093	0	0	2018-12-31	1271	75 093
2014-03-31	12	Kulvert Poppelvägen 25	272 498	268 956	52	3 490	2089-03-31	1222	269 008
2014-10-31	12	PC-VA SDC	128 721	18 603	3 601	106 517	2050-07-31	1221	22 204
2014-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 2014	38 347	19 174	3 835	15 338	2024-12-31	1270	23 009
2014-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 2014	37 076	37 076	0	0	2019-12-31	1271	37 076
2015-04-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201504	38 200	17 827	3 820	16 553	2025-04-30	1270	21 647
2015-04-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201504	21 547	20 111	1 436	0	2020-04-30	1271	21 547
2015-05-31	12	Kulvert Biltvätten	129 165	7 894	1 723	119 548	2090-05-31	1222	9 617
2015-05-31	12	Kulvert Blanka Förskola	186 687	11 408	2 489	172 790	2090-05-31	1222	13 897
2015-05-31	12	Kulvert Industrivägen 3	104 809	6 404	1 398	97 007	2090-05-31	1222	7 802
2015-05-31	12	Kulvert Mästargränd	42 927	2 624	572	39 731	2090-05-31	1222	3 196
2015-05-31	12	Kulvert Myntbacken	570 514	34 865	7 607	528 042	2090-05-31	1222	42 472
2015-05-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201505	23 131	10 602	2 313	10 216	2025-05-31	1270	12 915
2015-05-31	12	PC-VA Förstärkning bränsleinmatning	320 324	41 077	8 960	270 287	2051-02-28	1221	50 037
2015-07-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201507	2 995	1 323	299	1 373	2025-07-31	1270	1 622
2015-08-31	12	Mätare Vadstena 5 år 20108	742	643	99	0	2020-08-31	1271	742
2015-10-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201510	75 600	31 500	7 560	36 540	2025-10-31	1270	39 060
2015-12-31	12	PC Birgitta Jungfrustigen	67 344	7 535	1 884	57 925	2051-09-30	1225	9 419
2016-07-31	12	Mätare Vadstena 5 år 201608	2 808	1 918	562	328	2021-07-31	1271	2 480
2016-07-31	12	PC-VA Murverk	1 430 380	137 343	40 198	1 252 839	2052-02-29	1221	177 541
2016-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201609	1 648	535	165	948	2026-09-30	1270	700
2016-11-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201611	94 725	29 207	9 472	56 046	2026-11-30	1270	38 679
2016-11-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201611	27 221	16 786	5 445	4 990	2021-11-30	1271	22 231
2016-11-30	12	PC Birgitta Skorsten	622 993	53 731	17 427	551 835	2052-08-31	1225	71 158
2017-01-31	12	Kulvert Jungfruvägen 8	49 773	1 935	664	47 174	2092-01-31	1222	2 599
2017-01-31	12	Kulvert Sjögatan 9	427 022	16 605	5 694	404 723	2092-01-31	1222	22 299
2017-01-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201701	6 872	2 005	687	4 180	2027-01-31	1270	2 692

2017-01-31	12	PC-VA Frekvensomv. rökgasfläkt	45 231	3 690	1 265	40 276	2052-10-31	1221	4 955
2017-01-31	12	PC-VA Mätbrygga	207 639	16 940	5 808	184 891	2052-10-31	1221	22 748
2017-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201709	9 444	2 124	945	6 375	2027-09-30	1270	3 069
2017-09-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201709	7 474	3 363	1 495	2 616	2022-09-30	1271	4 858
2017-10-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201710	2 305	500	231	1 574	2027-10-31	1270	731
2017-11-30	12	PC-VA Droppavskiljare RGK	50 000	10 417	5 000	34 583	2027-11-30	1221	15 417
2017-11-30	12	PC-VA Pump BS	130 210	7 624	3 659	118 927	2053-06-30	1221	11 283
2017-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201712	34 792	6 958	3 480	24 354	2027-12-31	1270	10 438
2018-01-01	12	Kulvert Kvambacksvägen 3	227 236	5 723	3 031	218 482	2093-01-31	1222	8 754
2018-01-01	12	Kulvert Susenborgshagen	55 454	1 396	740	53 318	2093-01-31	1222	2 136
2018-01-31	12	Kulvert Sparbanken & HSB Härolden	712 329	17 943	9 501	684 885	2093-01-31	1222	27 444
2018-03-21	12	Kulvert Markvärme Storgatan	180 696	4 017	2 412	174 267	2093-03-31	1222	6 429
2018-05-22	12	PC-VA Grind	211 046	16 708	10 552	183 786	2038-05-31	1221	27 260
2018-06-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201806	14 664	4 399	2 933	7 332	2023-06-30	1271	7 332
2018-09-27	12	Kulvert Leksaksmuseet	162 845	2 714	2 171	157 960	2093-09-30	1222	4 885
2018-11-26	12	Caterpillar hjullastare 950M-BR	2 095 000	226 958	209 500	1 658 542	2028-11-30	1211	436 458
2018-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201812	9 426	943	942	7 541	2028-12-31	1270	1 885
2018-12-31	12	Mätare Vadstena 5 år 201812	42 699	8 540	8 540	25 619	2023-12-31	1271	17 080
2019-01-31	12	Kulvert Förskolan Omma	347 889	4 252	4 638	338 999	2094-01-31	1222	8 890
2019-01-31	12	Kulvert Ljungagränd	135 385	1 655	1 805	131 925	2094-01-31	1222	3 460
2019-02-12	12	Askskruvar, stoftskruvar	700 000	38 889	46 667	614 444	2034-02-28	1221	85 556
2019-02-12	12	Automationsskåp, PLC system	500 000	27 778	33 333	438 889	2034-02-28	1221	61 111
2019-02-12	12	Bränsleinmatning	500 000	20 833	25 000	454 167	2039-02-28	1221	45 833
2019-02-12	12	Bränsletrasportörer	2 700 000	150 000	180 000	2 370 000	2034-02-28	1221	330 000
2019-02-12	12	Byggnad P2 Vadstena	9 111 580	151 860	182 231	8 777 489	2069-02-28	1110	334 091
2019-02-12	12	Fastbränslepanna, tubbyten	2 000 000	66 667	80 000	1 853 333	2044-02-29	1221	146 667
2019-02-12	12	Fläktar (primär/sekundär/tertiär)	300 000	10 000	12 000	278 000	2044-02-29	1221	22 000
2019-02-12	12	Fläktar (rökgas/rökgasåterföring)	300 000	16 667	20 000	263 333	2034-02-28	1221	36 667
2019-02-12	12	Hydraulik	500 000	41 667	50 000	408 333	2029-02-28	1221	91 667
2019-02-12	12	Hydraulik	200 000	16 667	20 000	163 333	2029-02-28	1221	36 667
2019-02-12	12	Kanaler med spjäll och ställdon	800 000	22 222	26 667	751 111	2049-02-28	1221	48 889
2019-02-12	12	Markanläggning Vadstena	2 566 311	106 930	128 315	2 331 066	2039-02-28	1150	235 245
2019-02-12	12	Multicyklon	500 000	16 667	20 000	463 333	2044-02-29	1221	36 667

2019-02-12	12	Operatörsystem, SCADA, PC system	530 449	44 204	53 045	433 200	2029-02-28	1221	97 249
2019-02-12	12	Rökgaskylare ("kondensor")	1 000 000	55 556	66 666	877 778	2034-02-28	1221	122 222
2019-02-12	12	Skorsten	500 000	13 889	16 667	469 444	2049-02-28	1221	30 556
2019-02-12	12	Sotningsutrustning	300 000	10 000	12 000	278 000	2044-02-29	1221	22 000
2019-02-12	12	Textfilter (slangfilter), Elfilter	2 294 840	76 495	91 793	2 126 552	2044-02-29	1221	168 288
2019-02-12	12	Ugnsstomme	5 500 000	114 583	137 500	5 247 917	2059-02-28	1221	252 083
2019-02-12	12	Vattenrörssystem i anläggning	1 000 000	27 778	33 333	938 889	2049-02-28	1221	61 111
2019-03-22	12	Kulvert Drottningmarken	2 662 639	26 626	35 502	2 600 511	2094-03-31	1222	62 128
2019-03-22	12	Kulvert Kalkhagen	95 732	957	1 277	93 498	2094-03-31	1222	2 234
2019-03-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201903	80 776	6 058	8 078	66 640	2029-03-31	1270	14 136
2019-03-31	12	Mätare Vadstena 5 år	29 621	4 443	5 924	19 254	2024-03-31	1271	10 367
2019-06-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201906	33 659	1 683	3 366	28 610	2029-06-30	1270	5 049
2019-06-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201906	9 951	995	1 990	6 966	2024-06-30	1271	2 985
2019-09-23	12	PC-VA Frekv. distr.pump	87 202	1 453	5 814	79 935	2034-09-30	1221	7 267
2019-09-30	12	Mätare Vadstena 10 år 201909	85 865	2 147	8 586	75 132	2029-09-30	1270	10 733
2019-09-30	12	Mätare Vadstena 5 år 201909	10 972	549	2 194	8 229	2024-09-30	1271	2 743
2019-12-31	12	Kulvert Engelbrektsgatan 18	148 087	0	1 974	146 113	2094-12-31	1222	1 974
2019-12-31	12	Kulvert Mårten Skinnarens Gata	461 031	0	6 147	454 884	2094-12-31	1222	6 147
2019-12-31	12	Mätare Vadstena 10 år 201912	283 041	0	28 304	254 737	2029-12-31	1270	28 304
2020-01-01	12	Askrum Bio 2, Vadstena	269 992	0	6 187	263 805	2060-01-31	1221	6 187
2020-01-01	12	Kulvert Aspen, flytt	77 484	0	1 033	76 451	2094-12-31	1222	1 033
2020-01-01	12	Kulvert Klosterledsgatan 12	150 974	0	2 013	148 961	2094-12-31	1222	2 013
2020-01-01	12	Kulvert Sjögatan 5	292 261	0	3 897	288 364	2094-12-31	1222	3 897
2020-01-01	12	PC-VA Belysning Pannhall	67 036	0	1 676	65 360	2059-12-31	1221	1 676
2020-02-13	12	PC Birgitta Takomläggning	1 265 470	0	26 364	1 239 106	2060-02-29	1225	26 364
2020-03-10	12	Kulvert Drabantens, Vadstena	87 368	0	874	86 494	2095-03-31	1222	874
2020-03-16	12	Mätare Vadstena 5 år 202003	29 198	0	4 380	24 818	2025-03-31	1271	4 380
2020-03-24	12	Mätare Vadstena 10 år 202003	73 653	0	5 524	68 129	2030-03-31	1270	5 524
2020-04-30	12	Dammsugare, Vadstena	89 128	0	3 961	85 167	2035-04-30	1220	3 961
2020-05-15	12	Dieseltank lastmaskin, Vadstena	62 937	0	2 448	60 489	2035-05-31	1220	2 448
2020-07-31	12	Mätare Vadstena 10 år 202007	4 126	0	172	3 954	2030-07-31	1270	172
2020-09-01	12	Uppskrivning Byggnad Birgitta	1 250 000	0	13 298	1 236 702	2051-12-31	1111	13 298
2020-09-01	12	Uppskrivning Byggnad PC 1	6 985 000	0	73 141	6 911 859	2052-06-30	1111	73 141

2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 01/02	13 048 472	0	75 863	12 972 609	2077-12-31	1231	75 863
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 02/03	5 169 553	0	29 540	5 140 013	2078-12-31	1231	29 540
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 03/04	4 764 754	0	26 768	4 737 986	2079-12-31	1231	26 768
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 04/05	10 223 802	0	56 485	10 167 317	2080-12-31	1231	56 485
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 05/06	13 170 278	0	71 578	13 098 700	2081-12-31	1231	71 578
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 06/07	9 283 988	0	49 647	9 234 341	2082-12-31	1231	49 647
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 07/08	9 017 030	0	47 458	8 969 572	2083-12-31	1231	47 458
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2009	3 725 457	0	19 303	3 706 154	2084-12-31	1231	19 303
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2010	927 099	0	4 730	922 369	2085-12-31	1231	4 730
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2011	1 318 281	0	6 625	1 311 656	2086-12-31	1231	6 625
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert 2012	100 863	0	499	100 364	2087-12-31	1231	499
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 01/02	8 246 144	0	47 943	8 198 201	2077-12-31	1231	47 943
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 02/03	303 361	0	1 733	301 628	2078-12-31	1231	1 733
2020-09-01	12	Uppskrivning Kulvert Birgitta 03/04	220 489	0	1 239	219 250	2079-12-31	1231	1 239
2020-09-01	12	Uppskrivning Markanläggning	1 238 789	0	22 321	1 216 468	2039-02-28	1151	22 321
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 01/02	23 066	0	5 766	17 300	2021-12-31	1230	5 766
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 03/04	18 810	0	315	18 495	2040-07-31	1230	315
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 04/05	156 553	0	2 495	154 058	2041-07-31	1230	2 495
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 05/06	340 278	0	5 175	335 103	2042-07-31	1230	5 175
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 06/07	30 171	0	439	29 732	2043-07-31	1230	439
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 07/08	6 611	0	92	6 519	2044-07-31	1230	92
2020-09-01	12	Uppskrivning PC Birgitta 2009	4 637	0	62	4 575	2045-07-31	1230	62
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 01/02	7 758 817	0	144 350	7 614 467	2038-07-31	1230	144 350
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 02/03	1 190 136	0	20 972	1 169 164	2039-07-31	1230	20 972
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 03/04	332 817	0	5 570	327 247	2040-07-31	1230	5 570
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 04/05	777 803	0	12 395	765 408	2041-07-31	1230	12 395
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 05/06	234 961	0	3 574	231 387	2042-07-31	1230	3 574
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 06/07	29 283	0	426	28 857	2043-07-31	1230	426
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 07/08	318 440	0	4 438	314 002	2044-07-31	1230	4 438
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2009	22 577	0	302	22 275	2045-07-31	1230	302
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2010	101 352	0	1 304	100 048	2046-07-31	1230	1 304
2020-09-01	12	Uppskrivning PC1 Inköpt 2012	25 710	0	307	25 403	2048-07-31	1230	307
2020-09-22	12	Kulvert Bofab	483 519	0	1 612	481 907	2095-09-30	1222	1 612

2020-11-12	12	Kulvert Padelhallen	96 566	0	107	96 459	2095-11-30	1222	107
2020-12-01	12	PC Elfilter P2	3 309 188	0	0	3 309 188	2045-12-31	1221	0
			246 688 319			199 953 840			

Ej i anläggningsregister	Mark	2 709 760,00
Ej i anläggningsregister	Pågående projekt	3 629 360,98
Totala anläggningstillgångar		206 292 960,98
Huvudbok		206 292 960,98
Diff		0,00

Solör Bioenergi Öst AB

Pågående projekt

Konto	RE	Ort	Projektnr:	Benämning	Leverantör	Datum	Ver	Belopp
1293	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	LOGSTOR	2020-08-31	767	4 011,57
1293	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Ahlsell EI	2020-09-14	827	613,16
1284	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Davendo AB	2020-09-22	858	3 610,00
1284	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Davendo AB	2020-09-22	858	2 625,00
1287	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Total entr i Motala AB	2020-09-23	878	45 350,31
1288	12	Vadstena	1203	Drottningmodern 2	Katrineholms Rörproduktion	2020-11-12	1035	5 508,78
1293	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	LOGSTOR Örebro AB	2020-08-31	774	121 452,95
1293	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Ahlsell EI	2020-09-14	827	3 678,93
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entr i Motala AB	2020-09-30	905	411 254,37
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Skogalunds Rör & Svets	2020-10-22	951	17 173,55
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo AB	2020-10-27	983	17 302,50
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo	2020-11-26	1072	8 378,50
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entreprenad i Motala	2020-11-26	1072	534 941,67
1284	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Davendo AB	2020-12-11	1142	16 700,75
1291	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Östergötlands Länsmuseum	2020-12-28	1195	452 395,25
1287	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Total entreprenad i Motala	2020-12-31	1216	667 248,81
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Katrineholms Rörproduktion	2020-12-31	1216	30 184,75
1288	12	Vadstena	1204	Markvärme etapp 2	Per Johansson	2020-12-31	1216	5 230,00
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	LOGSTOR	2020-08-31	767	6 518,91
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	LOGSTOR Örebro AB	2020-08-31	774	1 378,61
1293	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Ahlsell EI	2020-09-14	827	613,16
1284	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Davendo AB	2020-09-22	858	6 653,00
1291	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Metria AB	2020-09-22	858	1 600,00
1287	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Total entr i Motala AB	2020-09-23	878	68 196,79
1288	12	Vadstena	1202	Pärnan 3	Katrineholms Rörproduktion	2020-11-12	1035	10 269,00
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR Örebro AB	2019-10-17	859	5 020,60
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR Örebro AB	2019-10-17	859	5 845,59
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-10-31	922	62 693,40
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-10-31	922	29 150,93
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-11-27	989	14 904,00
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-11-27	989	4 841,49
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	LOGSTOR	2019-11-27	989	21 971,86
1293	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Isoplus	2019-12-09	1022	140 671,24
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2019-12-31	1081	19 179,25
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2019-12-31	1081	261 554,37
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2020-02-11	113	18 306,50
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-02-26	155	168 047,14

Bilaga 1

Solör Bioenergi Öst AB

Pågående projekt

Konto	RE	Ort	Projektnr:	Benämning	Leverantör	Datum	Ver	Belopp
1288	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Katrineholms Rörproduktion	2020-04-14	305	122 200,82
1284	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Davendo AB	2020-04-28	346	20 352,75
1288	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Katrineholms Rörproduktion	2020-05-28	434	26 023,19
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-05-31	458	240 667,26
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Vadstena kommun	2020-05-31	457	16 856,00
1287	12	Vadstena	121930-5	Sofiagatan	Total entreprenad i Motala	2020-06-16	495	7 222,75

Summa 3 628 399,46

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se

Från: "Teresa Ekman"
Skickat: Wed, 5 Mar 2025 20:39:11 +0100
Till: "Nicklas Eld" <nicklas.eld@solorbioenergi.com>
Cc: "Ann-Sofie Ståhl" <ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com>; "Daniel Aronsson" <daniel.aronsson@bollebygd.se>
Ämne: Sv: Fjärrvärmeanläggningar

Hej Nicklas,

Kommunen är medveten om att option om fast egendom inte är giltig enligt svensk rätt. Kommunen anser dock att så som avtalet är formulerat, så möjliggörs förvärv av anläggningarna utan förvärv av fast egendom och vid kontakt med Solör är det ett övertagande av själva anläggningarna som har varit uppe för diskussion.

I § 11 i avtalet har man valt att särskilja på mark och anläggningar och i samma paragraf anges också att "särskild överenskommelse om förvärvande av enskilda anläggningar kan träffas". Detta visar tydligt att förvärv av anläggningarna är möjligt utan förvärv av fast egendom.

I § 11 sista stycket anges att *"Förvärvar BESTÄLLAREN anläggningarna av ENTREPRENÖREN skall denne erhålla ersättning baserat på restvärdet i enlighet med vad som angetts i ENTREPRENÖRENS anbud, samt enligt vad som anges i protokoll från Kontraktsgenomgång."*

I protokoll från kontraktsgenomgång, 2006-11-03 upprepas kommunens möjlighet att förvärva samtliga ingående anläggningar till anläggningarnas restvärde.

I anbudet anges restvärde för panncentral, fjärrvärmeledningar och fjärrvärmecentraler.

Vad som utgör anläggningar framgår av § 2 *"Anläggningar"* i avtalet. Där nämner man produktionsanläggningar, fjärrvärmeledningar och fjärrvärmecentraler.

I avtalet samt bilagorna anges alltså endast restvärde för anläggningar och ingenstans i vare sig avtal eller bilagor nämns någon beräkning för förvärvande av mark (fast egendom). I upphandlingen ställdes inte heller några krav på lokalisering av anläggningarna utan både förvärv och arrende av mark nämndes som möjligheter.

Med hänvisning till vad som framförts ovan anser Bollebygds kommun att avtalet möjliggör förvärv av anläggningarna utan förvärv av fast egendom. Kommunen är dock öppen för att föra dialog om att förvärva eller arrendera berörd fast egendom.

Med vänliga hälsningar

Teresa Ekman
Kommunjurist
Kommunstyrelseförvaltningen
Bollebygds kommun

Tfn: 073-464 70 35
E-post: teresa.ekman@bollebygd.se
Webbplats: www.bollebygd.se

De personuppgifter som du lämnar till oss behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen och lagen om offentlighet och sekretess.
Mer information om vad detta innebär för dig hittar du på kommunens hemsida.

Från: Nicklas Eld <nicklas.eld@solorbioenergi.com>
Skickat: den 19 februari 2025 12:53
Till: Teresa Ekman <teresa.ekman@bollebygd.se>
Kopia: Ann-Sofie Ståhl <ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com>
Ämne: VB: Fjärrvärmeanläggningar

Hej Teresa,

Efter diskussion med vår affärsjurist vill vi härmed klargöra vår ståndpunkt gällande er uppfattning om möjligheten att utnyttja optionen i avtalet.

Solör köpte anläggningen i Bollebygd 2019 och äger både anläggningen och marken.

Vi har tidigare haft en liknande situation i Vadstena, där både tingsrätten och hovrätten fastslog att en option som omfattar fast egendom inte är giltig enligt svensk rätt.

I det fallet ansåg domstolen att klausulen var ogiltig.

Vår bedömning är att samma princip gäller här. Enligt § 11 i vårt avtal omfattar optionen både "införskaffade anläggningar" och "den eventuella marken", vilket innebär att marken inte kan överlåtas genom optionen. Det är också oklart om kommunen ens kan kräva att endast anläggningarna omfattas av en partiell tillämpning av optionen.

Vi ser därför ingen praktisk möjlighet att genomföra en överlåtelse enligt denna klausul.

Vi står givetvis till förfogande för en fortsatt dialog om ni har ytterligare frågor.

Hälsningar

Nicklas Eld

Regionchef Väst

nicklas.eld@solorbioenergi.com

+46 (0)70-999 30 62

Från: Ann-Sofie Ståhl <ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com>

Skickat: den 11 februari 2025 11:30

Till: Nicklas Eld <nicklas.eld@solorbioenergi.com>

Ämne: VB: Fjärrvärmeanläggningar

Från: Teresa Ekman <teresa.ekman@bollebygd.se>

Skickat: den 28 januari 2025 20:48

Till: Ann-Sofie Ståhl <ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com>

Ämne: Sv: Fjärrvärmeanläggningar

Hej Ann-Sofie,

Tack för uppgifterna. Enligt § 11 i avtalet har kommunen rätt att förvärva samtliga anläggningar för uppvärmningsändamål i Bollebygds kommun. Vad som anses vara anläggningar framgår under § 2 i avtalet. Vi önskar därför uppgifter om samtliga anläggningar som omfattas av möjligheten till övertagande enligt § 1 st. 2 samt § 11 i avtalet.

Med vänliga hälsningar

Teresa Ekman

Kommunjurist

Kommunstyrelseförvaltningen

Bollebygds kommun

Tfn: 073-464 70 35

E-post: teresa.ekman@bollebygd.se

Webbplats: www.bollebygd.se

De personuppgifter som du lämnar till oss behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen och lagen om offentlighet och sekretess.

Mer information om vad detta innebär för dig hittar du på kommunens hemsida.

Från: Ann-Sofie Ståhl <ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com>

Skickat: den 20 januari 2025 15:26

Till: Teresa Ekman <teresa.ekman@bollebygd.se>; Daniel Aronsson
<daniel.aronsson@bollebygd.se>

Ämne: Fjärrvärmeanläggningar

Hej igen

Bifogar lista på kommunens fjärrvärmeanläggningar enl ök

Ann-Sofie Ståhl

Kundansvarig

ann-sofie.stahl@solorbioenergi.com

+46 (0)70-5259189

Solör Bioenergi Fjärrvärme AB

Idrottsvägen 37, 701 32 Örebro

+46 (0)23-103 13 · solorbioenergi.se

19. Partistöd 2025 - Socialdemokraterna

KS2025/92

§68

KS2025/92

Partistöd 2025 - Socialdemokraterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (S) för år 2025 med 96 432 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Socialdemokraterna nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (S) för år 2025 med 96 432 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Socialdemokraterna
- Granskningsrapport lokalt partistöd (S)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

20. Partistöd 2025 - Vänsterpartiet

KS2025/122

§65

KS2025/122

Partistöd 2025 - Vänsterpartiet

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (V) för år 2025 med 34 692 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Vänsterpartiet nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (V) för år 2025 med 34 692 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Vänsterpartiet
- Granskningsrapport lokalt partistöd (V)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti): **Vänsterpartiet**

Juridisk person (registrerad lokal partiförening) Vänsterpartiet Bollebygd	Organisationsnummer 866601-6194
Adress Djursnäs 28	Postadress 518 90 Sandared
Telefon 0793 014073	Bankkonto eller postgiro Nordea; 21 50 43-1

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod 2024-01-01 – 2024-12-31	Mottaget stöd (kr) 33 807
--	------------------------------

Ordförande: Tomas Ridell	Kassör: Barbro Ridell
Signatur: 	Signatur:
Datum: 2025-03-27	Datum: 2025-03-27

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Kostnader:

Administrativa kostnader för kansli, erforderliga licenser och internetabonnemang samt bankkostnader:

7 252 SEK.

Kostnader för utbildningar, medlemsmöten, EU-valet samt övriga aktiviteter: **15 657 SEK.**

Totalt: **22 909 SEK.**

Resultat från rapporten för 2023; **-64 139 SEK**

Totalt underskott för 2024 på: **-53 241 SEK**

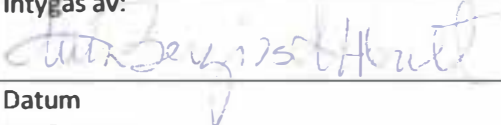
Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Härmed intygas att det partistöd som utbetalats har använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin, både genom utåtriktade aktiviteter samt utbildningar/seminarier som främjar den politiska diskussionen. De administrativa kostnaderna är en förutsättning för att upprätthålla den politiska verksamheten.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: 	Namnförtydligande Ulla Bergius-Utbult
Datum 2025-03-27	Ort Bollebygd

21. Partistöd 2025 - Moderaterna

KS2025/147

Tjänsteskrivelse

2025-05-15

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och
kommunsekreterare

Dnr KS2025/147-2

0734-64 70 10 |

suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Partistöd 2025 - Moderaterna**Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (M) för år 2025 med 78 792 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelse-förvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Moderaterna nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Barnkonsekvensanalys

Beslut i ärendet bedöms inte påverka barn och unga negativt.

Beslutsunderlag

Granskningsrapport, inkommet 2025-05-13.

Skickas till

Kanslichef

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson

Kanslichef och kommunsekreterare

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti:

Moderaterna Bollebygd/Tölsjö

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Moderaterna Bollebygd/Tölsjö	802 433-8108
Adress	Postadress
Petared 100	517 92 Bollebygd
Telefon	Bankkonto eller postgiro
0723-262641	6664 - 400 184 769 228

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2024 01 01 - 2024 12 31	76 782

Ordförande	Kassör
Tomas Bedo	Göran Augustsson
Signatur	Signatur
Datum	Datum
2025-05-07	2025-05-07

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Kampanjmaterial	21.240.20
Representation	3245.05
Bankkostnader	1250.00
Tillståndsavgifter	870
Föreningsavgifter	210
Framtida valkampanj	49966.75
Summa partistöd	76782

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Partistöd har huvudsakligen använts
för avsättning för val 2026 samt
kampanjarbete i samband med val till
EU parlamentet 2024

I övrigt har det varit mindre kostnader
för löpande verksamhet

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av 	Namnförtydligande ULLA HJERLING
Datum 25-05-08	Ort BOLLEBYGD

22. Partistöd 2025 - Kristdemokraterna

KS2025/136

§71

KS2025/136

Partistöd 2025 - Kristdemokraterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (KD) för år 2025 med 43 512 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Kristdemokraterna nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (KD) för år 2025 med 43 512 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025 - Kristdemokraterna
- Granskningsrapport lokalt partistöd (KD)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Kristdemokraterna

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Kristdemokraterna i Töllyö - Bollebygd	802452-1042
Adress	Postadress
Skräddargårdshöjd 7	51737 Bollebygd
Telefon	Bankkonto eller postgiro
0734-378227	

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2024-01-01 - 2024-12-01	42402

Ordförande	Kassör
Cecilia Carlhson	Mathias Carlzon
Signatur	Signatur
Datum	Datum
2025-03-26	2025-03-26

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Administration inkl bankavgifter 1206:-
 Val och kampanj material inkl informationsmaterial 999:-
 Stöd och stöttning till och från KD centralt 29566:-
 Resultat som fonderas till kommande valår: Summa: 31771

$$42402 - 31771 = \underline{\underline{10631 \text{ kr}}}$$

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Storlek: 1000 x 1000 px

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av <i>Lary Karlsson</i>	Namnförtydligande <i>LARY KARLSSON</i>
Datum <i>5/5-2025</i>	Ort <i>Bollebygd</i>

23. Partistöd 2025 - Sverigedemokraterna

KS2025/90

§66

KS2025/90

Partistöd 2025 - Sverigedemokraterna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (SD) för år 2025 med 78 792 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Sverigedemokraterna nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (SD) för år 2025 med 78 792 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Sverigedemokraterna
- Granskningsrapport lokalt partistöd (SD)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

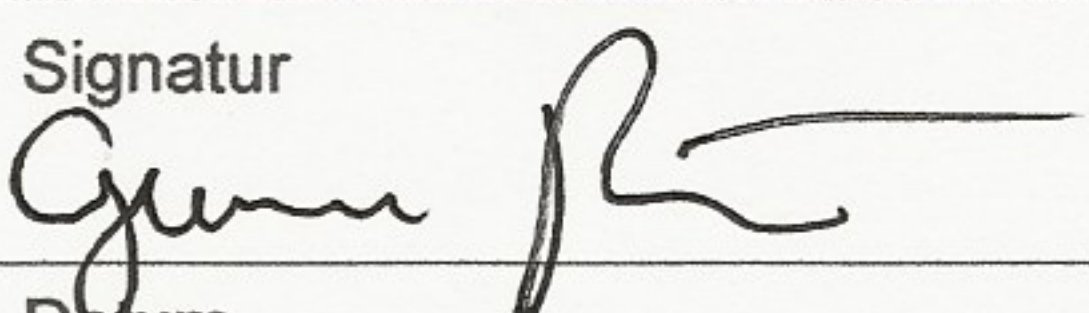
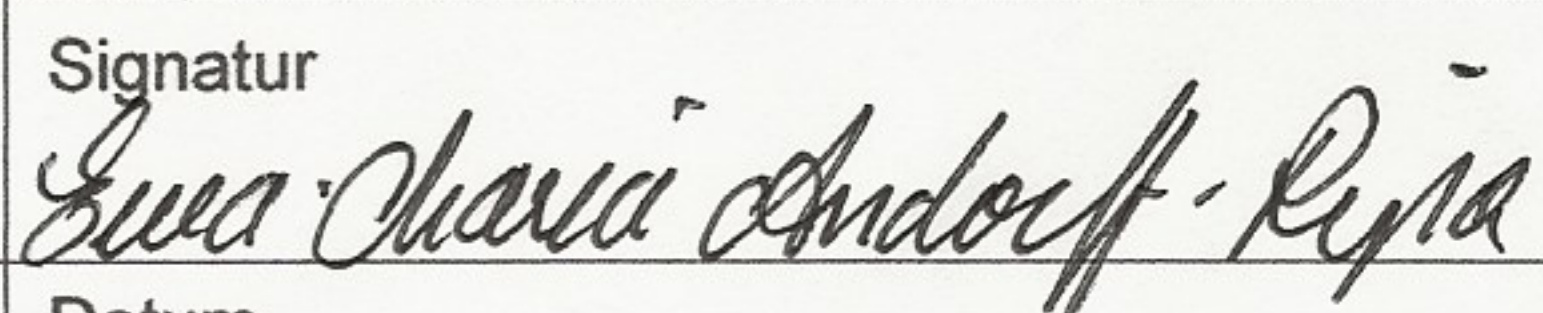
Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: SVERIGEDEMOKRATERNA

Juridisk person (registrerad lokal partiförening) Sverigedemokraterna Bollebygd	Organisationsnummer 802472-0073
Adress c/o Ewa-Maria Andorff-Ripa, Gräsmossen 1	Postadress 517 33 Bollebygd
Telefon 0705-692186	Bankkonto eller postgiro 8304-5 4 333 849-0

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod 2024	Mottaget stöd (kr) 76.782:-
---------------------------	--------------------------------

Ordförande Gunnar Riegertz	Kassör Ewa-Maria Andorff-Ripa
Signatur 	Signatur
Datum 3/3-25	Datum 3/3-25

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Ingående Saldo Bank :	113.168:-
Partistöd	76.782:-
Återbäring Medlemsavgift	2.600:-
Kostnader:	
Förbrukningsinventarier	16.038:-
Aktiviteter	11.733:-
Förbrukningsmaterial	3.051:-
Utbildning	2.250:-
Möteskostnader	4.222:-
Resekostnader	3.077:-
Polistillstånd	870:-
Riksorganisationens Serviceavg.	6.696:-
Reklam/Kampanj	28.610:-
Bankkostnader	1.200:-
Utgående Saldo Bank	114.803:-

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Jag intygar att partiets användning av Partistödet överensstämmer
med syftet med det kommunala Partistödet.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av 	Namnförtydligande Elin Axelsson
Datum 3/3-25	Ort Bollebygd

24. Partistöd 2025 - Centerpartiet KS2025/91

§67

KS2025/91

Partistöd 2025 - Centerpartiet

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (C) för år 2025 med 43 512 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Centerpartiet nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (C) för år 2025 med 43 512 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Centerpartiet
- Granskningsrapport lokalt partistöd (C)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

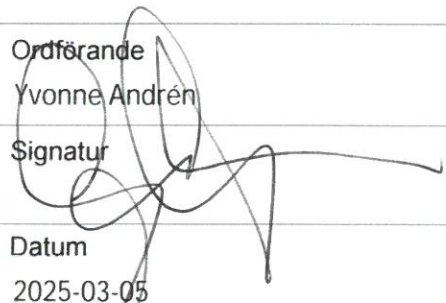
Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Centerpartiet

Juridisk person (registrerad lokal partiförening) Centerpartiet Bollebygds-kretsen	Organisationsnummer 802515-5444
Adress 517 70 Töllsjö	Postadress Tranemadsv 8
Telefon 0730-364991	Bankkonto eller postgiro 8032-5,4608753-2

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod 2024	Mottaget stöd (kr) 42402
---------------------------	-----------------------------

Ordförande Yvonne Andrén	Kassör Anneli Henriksson
Signatur 	Signatur
Datum 2025-03-05	Datum 2025-03-05

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Aktiviteter EU val 7425 Sek
Utbildningar och möten 12034 sek
Brev och porto 6885 sek
Administrativa kostnader 3904 sek

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Vi har använt vårt bidrag till de aktiviteter vi genomfört i samband med EU valet, samt till de utbildningar och möten vi haft under året och kostnader förknippat med det.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av	Namnförtydligande
<i>Tommy Andersson</i>	<i>Tommy Andersson</i>
Datum	Ort
<i>Tölsjö 250310</i>	<i>Tölsjö</i>

25. Partistöd 2025 - Folkets Röst

KS2025/135

§70

KS2025/135

Partistöd 2025 - Folkets Röst

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (FR) för år 2025 med 61 152 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Folkets Röst nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (FR) för år 2025 med 61 152 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025 - Folkets Röst
- Granskningsrapport lokalt partistöd (FR)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller (parti):

Juridisk person (registrerad lokal partiförening)	Organisationsnummer
Stefan Larsson / FR	802491-6929
Adress	Postadress
Kottarv 1	51737 Bollebygd
Telefon	Bankkonto eller postgiro
0702-528272	6664-861400348

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod	Mottaget stöd (kr)
2024	59592:--

Ordförande	Kassör
Namn Peter Gregorakis	Namn Stefan Larsson
Signatur 	Signatur Stefan Larsson
Datum 30/4-25	Datum 30/4-25

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats

Hyra Förråd	4.500:--
Reklam o pr	15640:--
mötes kostnad	3574:--
Internet	3361:--
Bankavgift	1738:--
Övriga kostnader	8786:--
Lämnade gåvor	1500:--
Förbr. Invent	16667:--

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet.

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts

Jag Carina Larsson har granskat
utgifterna för Folkets Röst.
och godkänner det.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun gällande användning av partistöd:

Intygas av: <i>Carina Larsson</i>	Namnförtydligande <i>Carina Larsson</i>
Datum <i>30/4-2025</i>	Ort <i>Bollebygd.</i>

26. Partistöd 2025 - Miljöpartiet KS2025/113

§64

KS2025/113

Partistöd 2025 - Miljöpartiet

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (MP) för år 2025 med 34 692 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning.

I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Miljöpartiet nu gjort.

Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (MP) för år 2025 med 34 692 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Miljöpartiet
- Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

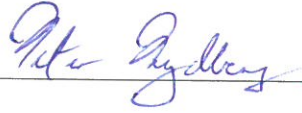
Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Rapporten gäller parti: Miljöpartiet i Bollebygd

Juridisk person (registrerad lokal partiförening) MILJÖPARTIET DE GRÖNA I BOLLEBYGD	Organisationsnummer 802516-5583
Adress c/o PETER KRAHL RYDBERG	Postadress Tröskelvägen 4, 517 37 Bollebygd
Telefon 0723 798 667	Bankkonto eller postgiro 8032-5. 4 343 905-0

Mottaget partistöd för granskningsperioden

Granskningsperiod 2024-01-01 till 2024-12-31	Mottaget stöd (kr) 33 807
---	------------------------------

Ordförande Rose-Marie Grune	Kassör Peter Krahl Rydberg
Signatur 	Signatur
Datum 2024-02-01 2025-04-03	Datum 2024-02-01 2025-03-11

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Möteskostnader	4 403 kr
Utbildning/Kongresser	3 750 kr
Administrativa kostnader	1 203 kr
Övriga andra externa kostnader (annons, kampanjer, resor)	17 577 kr
Summa kostnader	26 932 kr
Överföring till kommande år	6 875 kr

Granskningsrapport gällande mottagande av lokalt partistöd

Ifylls av den särskilde granskaren som utsetts av partiet

Kommentarer om hur det lokala partistödet använts.

Härmed intygas att partiet har följt bestämmelserna för partistöd i Bollebygds kommun.

Intygas av <i>Bo-Lennart Bäcklund</i>	Namnförtydligande Bo-Lennart Bäcklund
Datum <i>8/2 2025</i>	Ort <i>Bollebygd</i>

27. Partistöd 2025 - Liberalerna KS2025/129

§69

KS2025/129

Partistöd 2025 - Liberalerna

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (L) för år 2025 med 34 692 kr.

Ärendet

Kommunfullmäktige fastställde i december 2020 bestämmelser för kommunalt partistöd i Bollebygds kommun. Bestämmelserna överensstämmer med kommunallagens krav kring partistöd – att partistöd bara betalas ut till ett parti som är en juridisk person, och som har mandat i kommunfullmäktige. Vidare regleras i bestämmelserna att varje parti årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts för att stärka det politiska partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och lämnas in till kommunstyrelseförvaltningen inom angiven tid. Redovisningen ska omfatta både det partistöd som utbetalats under året och det partiet eventuellt har sparat från tidigare år. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen av partiets användning av partistödet överensstämmer med syftet med det kommunala partistödet. Granskningsrapporten ska bifogas till partiets redovisning. I beslut i september 2017 beslutade fullmäktige att partistödet ska beslutas om kontinuerligt allteftersom enskilt parti inkommit med de handlingar som krävs, vilket Centerpartiet nu gjort. Partistödet består av ett bidrag per parti och ett bidrag per mandat:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

44 % av prisbasbeloppet/parti

15 % av prisbasbeloppet/mandat

År 2025 beräknas ett prisbasbelopp till 58 800 kr.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om utbetalning av partistöd till (L) för år 2025 med 34 692 kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Partistöd 2025, Liberalerna
- Granskningsrapport lokalt partistöd (L)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

28. Revidering av arvodesreglemente för
förtroendevalda i Bollebygds kommun (kf
fattar slutligt beslut) KS2021/284

§77

KS2021/284

Revidering av arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tillstyrker val- och arvodesberedningens förslag till kommunfullmäktige: Arvodesreglementet ändras enligt följande i punkt 3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar: Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/**sammanträde** oavsett antal sammanträden under samma dag.

Ärendet

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD) föreslog i motion 2024-09-03 att i arvodesreglementet ändras 5-timmarsregeln för arvodesutbetalning per dag till att gälla per möte. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-09-19, § 79, överlämnat motionen till kommunstyrelsen för handläggning. Kommunfullmäktige beslutade på sammanträde 2025-03-20, § 26, att bifalla motionen och gav val- och arvodesberedningen i uppdrag att revidera arvodesreglementet utifrån motionens intention.

Då arvoden föreslås utbetalas för högst 5 timmar per **sammanträde** och inte per dygn så kommer kostnaden för arvodesutbetalningar att bli marginellt större, dock svårt att ekonomiskt specificera då det i dagsläget inte finns några nämnder som lägger t ex utskottsmöte och nämndsmöte på samma dag. Med föreslagen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

ändring i reglementet öppnas den möjligheten upp.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Val- och arvodesberedningens förslag till kommunfullmäktige

Arvodesreglementet ändras enligt följande i punkt 3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar: Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/**sammanträde** oavsett antal sammanträden under samma dag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om val- och arvodesberedningens förslag tillstyrks och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- § 1 Revidering av arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2022-2026
- Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2022-2026, reviderat 2025
- § 26 Kf Svar på motion (SD) om revidering av arvodesreglemente

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§1

KS2021/284

Revidering av arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2022-2026**Beslut****Val- och arvodesberedningens förslag till kommunfullmäktige**

Arvodesreglementet ändras enligt följande i punkt 3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar: Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/**sammanträde** oavsett antal sammanträden under samma dag.

Ärendet

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD) föreslog i motion 2024-09-03 att i arvodesreglementet ändras 5-timmarsregeln för arvodesutbetalning per dag till att gälla per möte. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-09-19, § 79, överlämnat motionen till kommunstyrelsen för handläggning. Kommunfullmäktige beslutade på sammanträde 2025-03-20, § 26, att bifalla motionen och gav val- och arvodesberedningen i uppdrag att revidera arvodesreglementet utifrån motionens intention.

Då arvoden föreslås utbetalas för högst 5 timmar per **sammanträde** och inte per dygn så kommer kostnaden för arvodesutbetalningar att bli marginellt större, dock svårt att ekonomiskt specificera då det i dagsläget inte finns några nämnder som lägger t ex utskottsmöte och nämndsmöte på samma dag. Med föreslagen ändring i reglementet öppnas den möjligheten upp.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Arvodesreglementet ändras enligt följande i punkt 3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar: Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/**sammanträde**.

Ledamöternas förslag till beslut

Otto Andreasson (S) föreslår följande som tillägg: "oavsett antal sammanträden under samma dag" till meningen "Arvodesreglementet ändras enligt följande i punkt 3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar: Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/**sammanträde**."

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut kan antas och finner att så sker. Ordföranden frågar därefter om val- och arvodesberedningen bifaller eller avslår Otto Andreassons (S) tilläggsförslag och finner att förslaget bifalls.

Beslutsunderlag

- Revidering av arvodesreglemente
- Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2022-2026, reviderat 2025
- § 26 Kf Svar på motion (SD) om revidering av arvodesreglemente
- Motion (SD) om revidering av arvodesreglemente

Skickas till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunfullmäktiges val- och
arvodesberedning

Sammanträdesdatum

2025-04-24

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

2025-04-16**Fastställt:** Kommunfullmäktige 2022-06-08, § 80**Reviderad:** 2023-12-06, § 149, 2025-xx-xx, §**Gäller för:** Samtliga förtroendevalda i Bollebygds kommun**Dokumentansvarig:** Kanslichef

Dnr

**Arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun,
mandatperioden 2022-2026, reviderat 2025**

Innehållsförteckning

1. Allmänna bestämmelser	3
1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av bestämmelserna.....	3
1.2 Representanter	3
1.3 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar	3
2. Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorad semester- och pensionsförmåner	4
2.1 Förlorad arbetsinkomst	4
2.2 Förlorad semesterförmån	4
2.3 Semester kommunalråd	5
2.4 Pensionsförmån	5
2.5 Särskilda arbetsförhållanden.....	5
3. Arvoden	5
3.1 Årsarvode.....	5
3.2 Jourersättning.....	6
3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar.....	6
3.4 Uppräkning av arvoden	6
4. Ersättningar för kostnader.....	6
4.1 Resekostnader	6
4.2 Barntillsynskostnader	7
4.3 Kostnader för vård och tillsyn	7
5. Funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader	7
6. Övriga kostnader.....	8
7. Tolkning av reglementet	8

1. Allmänna bestämmelser

Arvodesreglementet ska ses över i god tid inför varje ny mandatperiod.

1.1 Förtroendeuppdrag som omfattas av reglementet

De grupper av förtroendevalda som omfattas av reglementet är:

- Förtroendevalda på heltid (eller betydande del av heltid); kommunalråd
- Förtroendevalda på deltid; ordförande i kommunfullmäktige, 1:a och 2:a vice ordförande i kommunfullmäktige och kommunstyrelse, ordförande och vice ordförande i nämnder, revisionen och överförmyndare
- Förtroendevalda utan hel- eller deltid; ordinarie ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, nämnder, styrelsen, beredningar och andra uppdrag enligt särskilt beslut.
- Andra uppdrag efter beslut av kommunfullmäktige, styrelsen, nämnd eller revisionen.

Rätten till arvode enligt reglementet gäller tills förtroendeuppdraget upphör genom att en förtroendevald inte längre är valbar (4 kap. 7 § KL), fullmäktige befriar en förtroendevald som önskar avgå från uppdraget (4 kap. 6 § KL), eller om fullmäktige återkallar uppdraget (4 kap. 10 § KL).

1.2 Representanter

Då kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller annan nämnd tillsatt en samrådsinstans med representanter för andra organisationer tillämpas reglerna om ersättning enligt punkt 4.1-3 för dessa. Ersättning betalas ut dock inte till den som deltar i sammanträdet i tjänsten eller då motsvarande ersättning betalas ut från den organisation ledamoten/ersättaren representerar.

1.3 Ersättningsberättigade sammanträden och förrättningar

Förtroendevalda har rätt till arvode om de kallats till:

- a. sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, nämndberedningar,

utredningskommittéer, projektgrupper och arbetsgrupper, liksom revisorernas sammanträden

- b. presidiummöte i fullmäktige, fullmäktigeberedning, nämnd eller utskott
- c. sammankomst med kommunal samrådsinstans/intressentsammansatt instans
- d. konferens, informationsmöte, studiebesök, uppdrag som kontaktperson, studieresa, kurs eller liknande som rör kommunal angelägenhet och som har ett direkt samband med det kommunala förtroendeuppdraget
- e. förhandling eller förberedelse inför förhandling med personalorganisation eller annan motpart till kommunen
- f. överläggning med företrädare för annan kommunal instans än den den förtroendevalda själv tillhör
- g. överläggning med förvaltningschef eller annan anställd vid den kommunala instans den förtroendevalde själv tillhör
- h. besiktning eller inspektion
- i. överläggning med utomstående myndighet eller organisation
- j. representation, uppvaktning eller liknande officiellt uppdrag som företrädare för kommunen i dess helhet
- k. fullgörande av granskningsuppgift inom ramen för ett revisionsuppdrag
- l. borgerlig vigsel

2. Ersättning för förlorad arbetsinkomst samt för förlorade semester- och pensionsförmåner

Ersättning för förlorad arbetsinkomst eller förlorade semesterförmåner betalas inte ut om den förtroendevalda får 40 procent eller mer i fast arvode.

2.1 Förlorad arbetsinkomst

Ersättning betalas ut för varje påbörjad halvtimma som den förtroendevalde förlorar arbetsinkomst på grund av sitt kommunala uppdrag, med arbetsinkomst jämställs ersättning från arbetslöshetskassa och försäkringskassa, den förlorade arbetstiden ska meddelas vid ett sammanträde inom tre månader för att ersättning ska utgå.

Ett intyg från arbetsgivaren ska lämnas in för att styrka det eventuella löneavdrag som görs vid ledighet från ordinarie arbete. Vid en eventuell inkomstförändring ska ett nytt intyg lämnas in, den förändrade ersättningen betalas ut från månaden efter

det att intyget lämnats in. För ersättning över 8 timmar ska schema eller intyg från arbetsgivaren lämnas in och undertecknas av nämnds- eller styrelseordförande.

Ersättning betalas ut för resa till och från sammanträdet.

Egenföretagare ska lämna in intyg där det tydligt framgår att uppgiften avser den egna verksamheten, inkomsten ska inte inkludera arvoden. Ersättning ges för tiden mellan klockan 07.00-18.00. Intyg ska lämnas in från ett av följande alternativ:

- a) Slutskattesedel från föregående år
- b) Företagets revisorer

Kommunalt uppdrag som utförs under semester eller annan betald ledighet berättigar inte ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Om ett sammanträde ställs in med kort varsel och den förtroendevalde hunnit lämna den ordinarie arbetsplatsen betalas ersättning ut för förlorad arbetsförtjänst för den tid som den förtroendevalde orsakats inkomstförlust.

2.2 Förlorad semesterförmån

Ansökan om ersättning för förlorad semesterförmån till följd av förtroendeuppdraget ska kunna styrkas genom ett intyg från arbetsgivaren. Detta ska lämnas in inom två år från det sammanträde som orsakat förlusten. Ersättning betalas ut med högst 14 procent av den sammanlagda ersättningen för förlorad arbetsförtjänst under året som den förtroendevalde har fått vid fullgörandet av förtroendeuppdrag i kommunen.

2.3 Semester kommunalråd

Kommunalråd anses inte vara arbetstagare såsom avses i semesterlagen (1977:480), och kan inte ta ut lagenlig semester (ledighet). Däremot kan kommunalrådet ta ledigt från sitt kommunala uppdrag – lika länge som semesterledigheten är för anställda i kommunen – utan att arvodet minskas.

2.4 Pensionsförmån

Förtroendevald omfattas av Bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda (OPF-KL).

2.5 Särskilda arbetsförhållanden

Rätten till ersättning omfattar nödvändig ledighet för förtroendevald med speciella arbetstider eller särskilda arbetsförhållanden som medför att det inte kan anses rimligt att den förtroendevalde utför sina kommunala uppdrag i direkt anslutning till sina ordinarie arbetsuppgifter.

3. Arvoden

Arvode avser ersättning för det uppdrag som är förenat med förtroendevalds uppdrag i kommunen.

Arvoden och ersättningar betalas ut månadsvis. Ersättning enligt punkt 2.2 betalas dock årsvis. (förlorad semesterförmån som räknas ut från inkomsten under hela året.)

Årsarvoden betalas ut med en tolfedel per månad.

Utgift i samband med sammanträde eller förrättning ska styrkas med kvitto eller motsvarande verifikation.

3.1 Årsarvode

Det fasta årsarvode ersätter allt arbete i den politiska instans som arvode avser.

Årsarvoderad förtroendevald som på grund av sjukdom eller annan anledning är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag under mer än 30 kalenderdagar ska arvode minskas i motsvarande omfattning. Avdrag ska också göras för karensdag för de förtroendevalda med beräknad tjänstgöring på 50 procent eller mer av heltid, avdraget för varje karensdag är månadsarvode dividerat med 30.

Om en ersättare har utsetts enligt 6 kap. 22 § KL* för den som tar emot årsarvode, får ersättaren arvode som motsvarar tjänstgöringstiden.

Avgår förtroendevald som får årsarvode under tjänstgöringsperioden ska fördelning av arvode mellan denne och efterträdaren ske i förhållande till den tid var och en av dem haft uppdraget.

Årsarvoderad förtroendevald har rätt till ledighet med 30 dagar per år för semester utan att arvode reduceras. Ledigheten ska förläggas på sådant sätt att uppdraget kan fullgöras.

Årsarvodet till kommunstyrelsens vice ordförande motsvarar 30 timmar arbete per vecka.

3.2 Jourersättning

Till ordförande i sociala utskottet, som utses av socialnämnden, utbetalas särskild jourersättning med det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Om ordförande är förhindrad att fullgöra sin tjänstgöring ska ersättare utses av socialnämnden. Vid beräkning av jourersättning till ersättaren divideras årsarvodet med 365 dagar och multipliceras därefter med antal jourdygn.

3.3 Arvode vid sammanträden och förrättningar

Sammanträdesarvode betalas ut per påbörjad halvtimme, första timmen betalas ut i form av ett grundarvode. På sammanträdet ska den förtroendevalde anmäla närvaro på närvarolistan, som nämndsekreteraren är ansvarig för, och som ska attesteras av ordföranden.

Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/dygn sammanträde oavsett antal sammanträden under samma dag. Vid förrättningar enligt punkt 1.3 d-l utbetalas arvode för högst 8 tim/dygn.

Vid borglig vigsel (punkt 1.3 L) utbetalas arvode för högst 2 tim/dygn.

*Fullmäktige bestämmer vem som ska fullgöra ordförandens uppgifter när varken ordföranden eller en vice ordförande kan tjänstgöra. (6 kap. 22 § KL)

Vid förrättning enligt punkt 1.3 e-m utanför kommunen utbetalas arvode för den sammanlagda tiden för resa och förrättning. Förrättningen anses påbörjad respektive avslutad vid tidpunkten för avfärd från och återkomsten till den förtroendevaldes bostad.

Ett sammanträde eller förrättning ska anses som sammanhängande om det fortsätter efter uppehåll för lunch eller liknande. Avdrag för tid motsvarande uppehållet ska dock göras.

Sammanträdesarvode betalas inte ut för gruppmöten.

Förrättning är ett uppdrag för kommunens räkning som inte är sammanträde men som fullgörs på grund av att ett beslut tagits av kommunfullmäktige, styrelse, nämnd, beredning eller utskott. För att få ersättning ska därför beslutet kunna redovisas. Ett sådant beslut kan alternativt tas i efterhand av vederbörande instans.

Arvode betalas ut för punkt 1.3 e-m endast i de fall då ersättning från en utomstående myndighet eller organisationen inte betalas ut.

Om styrelse/nämnd har planerings-/utbildningsdag (förrättning) i anslutning till sammanträde ska sammankomsterna ersättas var för sig.

3.4 Uppräkning av arvoden

Årsarvode betalas ut till innehavare av uppdrag, som finns angivna i bilaga för årsarvoden.

Riksdagsmannaarvodelaget är utgångspunkten för fastställande av årsarvodets storlek för kommunstyrelsens ordförande. Årsarvodelaget för kommunstyrelsens ordförande är utgångspunkten för fastställande av övriga årsarvodens storlek. Varje uppdrag är fastställt i procent av årsarvodelaget för kommunstyrelsens ordförande.

Uppräkning av arvodelaget till kommunstyrelsens ordförande görs så att det är 84 % av riksdagsmannaarvodelaget. Uppräkningen av övriga årsarvoden görs vid samma tillfälle proportionellt utifrån fastställda procentsatser.

Kommunstyrelsens ordförande ska vara heltidsengagerad, i förekommande fall tillsammans med annat kommunalt uppdrag.

Kommunstyrelsens ordförande är tillika kommunalråd. Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande är tillika oppositionsråd.

I årsarvodelaget till företrädare för oppositionen, som är vice ordförande eller 1:e vice ordförande, är invänt tid för samordning inom oppositionen.

Heltidsengagerad förtroendevald ska på heltid ägna sig åt kommunala uppgifter.

Åtar sig heltidsengagerad förtroendevald presidieuppdrag med fast arvode i Västra Götalandsregionen ska denna arvodesersättning samordnas och minska den arvodesersättning som Bollebygds kommun betalar ut till den förtroendevalde.

4. Ersättningar för kostnader

4.1 Resekostnader

Kostnader för resor till och från sammanträden eller motsvarande ersätts enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet om avståndet mellan den förtroendevaldes fasta bostad alternativt arbetsplats överstiger 5 km, enkel resa.

För årsarvoderad förtroendevald med beräknad tjänstgöring på 40 procent av heltid eller mer betraktas kommunhuset som den förtroendevaldes arbetsplats. För dessa förtroendevalda utbetalas inte reseersättning för resor till och från arbetsplatsen (s.k. arbetsresor).

Traktamente samt ersättning för övriga resekostnader och vid sammanträde, förrättningar eller andra uppdrag utanför kommunen utbetalas enligt de grunder som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet. I de fall tåg, buss eller flyg nyttjas ska biljetter beställas genom kommunstyrelseförvaltningen (receptionen).

När en förtroendevald reser utomlands inom ramen för sitt uppdrag, har den förtroendevalda rätt till traktamente på samma sätt som för en anställd. Traktamentet styrs av Skatteverkets regler och är beroende av till vilket land resan sker. Beräkning görs bland annat utifrån antal timmar utlandsvistelsen varar och med avdrag för mottagna måltider.

Samma regler gäller för kommunens förtroendevalda som för kommunens anställda avseende tjänsteresor etc. utifrån aktuella riktlinjer för resor, möten och transporter i Bollebygds kommun.

4.2 Barntillsynskostnader

Ersättning utbetalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldas familj och som under kalenderåret inte hunnit fylla 12 år. Om det finns särskilda skäl kan ersättning utbetalas även för äldre barn. Ersättning betalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Denna ersättning betalas ut inte tillsammans med ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättningen gäller oavsett om enskild person med A-skatt, företag eller enskild med F-skattsedel anlitas. Denna bestämmelse gäller inte kommunalråd och de förtroendevalda med en

betydande del av heltidsuppdrag. Ersättning betalas ut med styrkt belopp oavsett antal barn. Ersättning utbetalas för högst 9 timmar per dag.

Ersättning betalas inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av mor- och farföräldrar, inte heller för tid då barnet vistats i kommunal barnomsorg där kommunen har tillsynsansvaret.

Ansökan om ersättning för barntillsynskostnader ska lämnas in innan det aktuella sammanträdet valda tid för justering av protokoll. Ersättning utbetalas mot kvitto på styrkta kostnader.

4.3 Kostnader för vård och tillsyn av familjemedlem

Ersättning utbetalas för kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande för vård och tillsyn av familjemedlem som vistas i den förtroendevaldas bostad. Ersättning utbetalas dock med högst det belopp som fullmäktige beslutat enligt bilaga. Ersättning utbetalas inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av annan närstående.

Ansökan om ersättning för kostnader för vård och tillsyn av funktionsnedsatt eller svårt sjuk ska framställas senast inom ett år från dagen för sammanträdet eller motsvarande, till vilken kostnaden riktar sig.

5. Funktionsnedsatt förtroendevalds särskilda kostnader

Ersättning utbetalas till funktionsnedsatt förtroendevald för de särskilda kostnader som uppkommit till följd av deltagande vid sammanträden eller motsvarande och som inte ersätts på annat sätt. I detta ingår kostnader för t ex resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning och uppläsning av handlingar och liknande.

Ansökan om ersättning för särskilda kostnader för funktionsnedsatt förtroendevald ska lämnas in senast inom ett år från dagen för sammanträdet eller motsvarande, till vilken kostnaden riktar sig.

6. Övriga kostnader

För andra kostnader än som avses i styckena 4-5 utbetalas ersättning om den förtroendevalda kan visa att särskilda skäl funnits för dessa kostnader.

Ersättning utbetalas inte om den förtroendevalda haft rimliga möjligheter att genom omdisponering av arbete eller på annat sätt kunnat förhindra att kostnaderna uppkommit. Ansökan om ersättning för övriga kostnader ska lämnas in senast inom ett år från det aktuella sammanträdet.

7. Tolkning av reglementet

Frågor om ersättning enligt, samt tolkning och tillämpning av, detta reglemente prövas i varje enskilt fall av kommunfullmäktiges presidium.

§26

KS2024/247

Svar på motion (SD) om revidering av arvodesreglemente

Beslut

Kommunfullmäktige bifaller motionen och ger val- och arvodesberedningen i uppdrag att revidera arvodesreglementet.

Ärendet

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD) föreslår i motion 2024-09-03 att i arvodesreglementet ändras 5-timmarsregeln för arvodesutbetalning per dag till att gälla per möte. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-09-19, § 79, överlämnat motionen till kommunstyrelsen för handläggning.

I aktuellt arvodesreglemente för förtroendevalda i Bollebygds kommun, mandatperioden 2022-2026, stipuleras i punkt 3.3 om arvode vid sammanträden och förrättningar; Sammanträdesarvode betalas ut per påbörjad halvtimme, första timmen betalas ut i form av ett grundarvode. Vid sammanträden enligt punkt 1.3 a-c utbetalas arvode för högst 5 tim/dygn. Punkt a-c inrymmer följande:

- a. sammanträde med kommunfullmäktige, fullmäktigeberedning, kommunstyrelsen och övriga nämnder, nämndutskott, nämndberedningar, utredningskommittéer, projektgrupper och arbets-grupper, liksom revisorernas sammanträden.
- b. presidiummöte i fullmäktige, fullmäktigeberedning, nämnd eller utskott.
- c. sammankomst med kommunal samrådsinstans/intressentsammansatt instans.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

I arvodesreglementet finns också följande bestämmelse i punkt 3.3; Om styrelse/nämnd har planerings-/utbildningsdag (förrättning) i anslutning till sammanträde ska sammankomsterna ersättas var för sig. I det hänseendet stämmer det utifrån motionärens intention. Skillnaden består i vilken sorts förrättning det är; det ska vara planeringsdag/utbildningsdag, t ex om en nämnd har utbildning på förmiddagen och senare nämndssammanträde på eftermiddagen. Dessa två tillfällen arvodas var för sig. Dock gäller bestämmelsen inte om det före nämndssammanträdet hålls ett utskottsmöte, i det fallet är det 5 timmar sammantaget som gäller, för de två mötena, där samma person/personer deltar på båda mötena.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att det kan anses olämpligt att ändra arvodesreglemente under pågående mandatperiod, och föreslår istället att en större genomgång görs inför en ny mandatperiod, under våren/sommaren 2026. Därav föreslår förvaltningen att motionen avslås. Förvaltningen anser dock att motionens intention är god och att det ska tas med i kommande arbete med revidering av arvodesreglemente.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige bifaller motionen och ger val- och arvodesberedningen i uppdrag att revidera arvodesreglementet.

Kommunstyrelsens förslag bifalls av Daniel Persson (SD).

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- § 26 KS Svar på motion (SD) om revidering av arvodesreglemente
- Motion (SD) om revidering av arvodesreglemente

Skickas till

Kanslichef

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

29. Svar på motion (SD) om allmän toalett (kf
fattar slutligt beslut) KS2024/314

§79

KS2024/314

Svar på motion (SD) om allmän toalett**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag till kommunfullmäktige: Kommunfullmäktige avslår motionen med motivering: Teknik- och serviceförvaltningens bedömning är att kostnaderna är för höga för att investeringen bör prioriteras. Eftersom kommunen redan tecknat avtal med Hemköp Bolles hänvisas invånare och besökare dit.

Ärendet

Ewa Fröjd (SD) och Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD) föreslår i motion inkommen 2024-11-22 att en allmän toalett uppförs i centrala Bollebygd. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-12-11, § 120, remitterat motionen till teknik- och servicenämnden för handläggning. Teknik- och servicenämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2025-03-12, § 22, och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen med motivering: Teknik- och serviceförvaltningens bedömning är att kostnaderna är för höga för att investeringen bör prioriteras. Eftersom kommunen redan tecknat avtal med Hemköp Bolles hänvisas invånare och besökare dit.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att teknik- och servicenämndens förslag tillstyrks. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- § 22 TSN Svar på motion (SD) om allmän toalett(TSN2024177-5)
- Svar på motion (SD) om allmän toalett(TSN2024177-4)
- Motion (SD) om allmän toalett

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§22

TSN2024/177

Svar på motion (SD) om allmän toalett

Beslut

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med motivering:

Förvaltningens bedömning är att kostnaderna är för höga för att investeringen bör prioriteras. Eftersom kommunen redan tecknat avtal med Hemköp Bolles hänvisas invånare och besökare dit.

Teknik- och servicenämnden ger förvaltningen i uppdrag att sätta upp skyltar på torget och busstation som hänvisar till befintlig allmän toalett på Hemköp Bolles.

Ärendet

Förslagsställaren skriver i motionen att "Många invånare har önskat en allmän toalett, en fristående som har skyltar som visar tydligt var den ligger." Frågan har varit uppe tidigare och 11/10 2023 undertecknades ett avtal mellan kommunen och Bollebygds Stormarknad Nya Aktiebolag ("Hemköp Bolles") där handlaren upplåter sina toaletter till allmänheten.

Att bygga en offentlig toalett i centrum hade inneburit väsentliga kostnader för nämnden. Uppskattad summa inklusive VA överstiger 1 mnkr (SBN2022/240-3. Observera prisjusteringar till följd av inflation).

Städ och underhåll hade också inneburit väsentliga driftkostnader.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Förvaltningens bedömning är att kostnaderna är för höga för att investeringen bör prioriteras. Eftersom kommunen redan tecknat avtal med Hemköp Bolles hänvisas invånare och besökare dit.

Förvaltningens förslag till beslut

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med motivering:

Förvaltningens bedömning är att kostnaderna är för höga för att investeringen bör prioriteras. Eftersom kommunen redan tecknat avtal med Hemköp Bolles hänvisas invånare och besökare dit.

Ledamöternas förslag till beslut

Sverre Fredriksson (M) föreslår följande som tilläggsförslag: Teknik- och servicenämnden ger förvaltningen i uppdrag att sätta upp skyltar på torget och busstation som hänvisar till befintlig allmän toalett på Hemköp Bolles.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om förslag till beslut kan antas och finner att så sker. Därefter frågar ordföranden om teknik- och servicenämnden antar eller avslår Sverre Fredrikssons (M) tilläggsförslag och finner att nämnden antar förslaget.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (SD) om allmän toalett
- Underlag avtal toaletter bolles
- § 120 Kf Inkommen motion Motion (SD) om allmän toalett
- Motion (SD) om allmän toalett

Skickas till

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

MOTION OM ALLMÄN TOALET

Många invånare har önskat en allmän toalett, en fristående som har skyltar som visar tydligt var den ligger. Många med mig har ingen kännedom att Hemköp (Bolles) har en toalett, men den är låst och nyckeln ligger i kassan. Nackdelen är att det finns inga skyltar att Bolles har en allmän toalett. Jag anser att toalett är självklarhet och den placeras centralt och med vägledande skyltar.

Jag yrkar att en allmän toalett uppförs i centrala Bollebygd.

Ewa Fröjd SD

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD)

Birgitta Rasmussen (SD)

30. Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m. (kf fattar slutligt beslut) KS2024/318

§80

KS2024/318

Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m.**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag till kommunfullmäktige: Kommunfullmäktige avslår motionen med följande motivering: Kommunfullmäktige har tilldelat alla nämnder ett utredningsuppdrag för att analysera nettokostnadsavvikelsen, och i samband med det kommer djupgående analys av kostnadseffektiviteten i nämndens verksamheter genomföras.

Ärendet

Michael Plogell (FR) föreslår i motion 2024-11-29 att kommunfullmäktige ger teknik- och servicenämnden i uppdrag att hantera kommuninvånarnas kostnader så att kommunen per 2030 ligger bland de 5 kommuner med mindre än 15 000 invånare som har bäst ranking i denna redovisning. Nämnden ska årligen redovisa hur arbetet därmed avlöper. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-12-11, § 123, överlämnat motionen till teknik- och servicenämnden för handläggning.

Teknik- och servicenämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2025-03-12, § 21, och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen med följande motivering: Kommunfullmäktige har tilldelat alla nämnder ett utredningsuppdrag för att analysera nettokostnadsavvikelsen, och i samband med det kommer

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

djupgående analys av kostnadseffektiviteten i nämndens verksamheter genomförs.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att teknik- och servicenämndens förslag tillstyrks. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- § 21 TSN Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader VA, avfall m.m.(TSN2024178-4)
- Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader(TSN2024178-3)
- Motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m.

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§21

TSN2024/178

Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader VA, avfall m.m.**Beslut**

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med följande motivering:

Kommunfullmäktige har tilldelat alla nämnder ett utredningsuppdrag för att analysera nettokostnadsavvikelsen, och i samband med det kommer djupgående analys av kostnadseffektiviteten i nämndens verksamheter genomföras.

Ärendet

Förslagsställaren föreslår i sin motion att "kommunfullmäktige ger teknik- och servicenämnden i uppdrag att hantera kommuninvånarnas kostnader så att kommunen per 2030 ligger bland de 5 kommuner med mindre än 15 000 invånare som har bäst ranking i denna redovisning. Nämnden ska årligen redovisa hur arbetet därmed avlöper".

Bollebygd är en av få kommuner i riket med tillväxt. Det innebär också att kommunens VA behöver byggas ut i takt med att kommunen exploaterar nya områden. Vidare har vi idag få abonnenter såväl nominellt som procentuellt, som ska dela på höga fasta kostnader. Kostnaden för VA-verksamheten beror till stor del på de geografiska förutsättningarna och ambitionsnivån i verksamheten. Inriktningen för verksamheten är inte att ta minst betalt i riket, utan snarare att invånarna ska få valuta för sina skattekrönor. VA-verksamheten finansieras för övrigt på flera olika sätt, och många kommuner skattefinansierar del av

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

verksamheten. I Bollebygd taxefinansieras 100% av verksamheten, med undantag för dagvattenhantering om 0,25 mnkr.

Förvaltningen delar bilden av att fjärrvärmen är dyr och har varit i kontakt med fjärrvärmeleverantören som svarat följande: " Priserna har ökat otroligt mycket vad gäller bränsle vi eldar. I Bollebygd eldar vi flis och dom senaste tre åren har bränslet stigit med 140% i just Bollebygd, dessutom är bränslet vår största kostnadsmassa, ca 60%. Vi kan omöjligt ta ut denna kostnadsmassa hos våra kunder men självklart är det stora ökningar på fjärrvärmepriset till våra kunder. Det vi också kan se är att mindre värmeverk sticker ut i Nils Holgersson och Solör äger många små värmeverk, bland annat Bollebygd och dessa är så sårbara när kostnadsökningen har stigit så markant." Förvaltningen ämnar följa upp i framtiden för att säkerställa rimlig prissättning.

Genom att analysera statistiken som förslagsställaren hänvisar till ser vi att kommunen sticker ut i VA och fjärrvärme. Elen går inte att påverka nämnvärt utan där är kostnaderna direkt hänförliga till det geografiska läget och för statistiken avseende renhållning är utfallet gott. Den sammantagna bedömningen är att VA är den enskilt största posten, som också till stor del påverkar var kommunen landar i statistiken; det är också den post som har flest särskilda lösningar och blir mest svår att jämföra på grund av de stora skillnaderna såväl i geografiska förutsättningar, tillväxt och redovisningsprinciper kommuner emellan. Därför anser förvaltningen inte att frågeställarens ambition går att applicera. Fokus borde snarare ligga på att verksamheten är effektiv och att invånarna får valuta för sina skattekrönor, något som alltid är en grundpelare i nämndens verksamhet. Värt att notera är att VA-taxornas utveckling i Bollebygd under de senaste åren ligger långt under rikets snittökning (KS2024/287-9).

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige har tilldelat alla nämnder ett utredningsuppdrag för att analysera nettokostnadsavvikelsen, och i samband med det kommer djupgående analys av kostnadseffektiviteten i nämndens verksamheter genomföras.

Förvaltningens förslag till beslut

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med följande motivering:

Kommunfullmäktige har tilldelat alla nämnder ett utredningsuppdrag för att analysera nettokostnadsavvikelsen, och i samband med det kommer djupgående analys av kostnadseffektiviteten i nämndens verksamheter genomföras.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader
- § 123 Kf Inkommen motion Motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m.
- Motion (FR) om hantering av kommuninvånarnas kostnader för VA, avfall m.m.

Skickas till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Från: [Suzanna Bengtsson](#)
Till: [Tommy Andersson](#)
Ärende: Motion FR
Datum: den 29 november 2024 09:53:56

Från: Michael Plogell

Skickat: den 29 november 2024 09:49

Till: Suzanna Bengtsson <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>

Kopia: Michael Plogell <mplogell@gmail.com>

Ämne: Re:

Motion

Hemsidan <https://nilsholgersson.nu/rapporter/rapport-2024/totalt-2024> redovisar årligen skillnaderna mellan Sveriges kommuners prissättning av vatten, avlopp, el, fjärrvärme och avfall. Bollebygds kommun har ett mycket högt kostnadsläge. Vi rankas som den 274 dyraste kommunen av 290 kommuner. Vi i Folkets Röst är mycket missnöjda med den placeringen. Vi menar att vi bör ligga bland de mindre kommuner i riket som har bäst ranking. Det finns flera kommuner med ungefär vårt invånarantal som har väsentligen lägre kostnader. Vi lämnar därför följande

MOTION

Vi ber kommunfullmäktige ge teknik- och servicenämnden i uppdrag att hantera kommuninvånarnas kostnader så att kommunen per 2030 ligger bland de 5 kommuner med mindre än 15 000 invånare som har bäst ranking i denna redovisning. Nämnden ska årligen redovisa hur arbetet därmed avlöper.

Med vänlig hälsning/ Best regards

Michael Plogell

31. Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser - återremiss (kf fattar slutligt beslut i ärendet) KS2024/312

§78

KS2024/312

Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser - återremiss

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige avslår motionen då frågan om jäv i politiska instanser redan är utredd i och med omorganisation av nämnderna 2023/2024, då samhällsbyggnadsnämnden delades i två nämnder och jävsnämnden upphörde.

Ärendet

Daniel Persson (SD) och Rune Kennborn (KD) föreslår i motion 2024-11-26 att Bollebygds kommun, med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

Motionärerna anser att en översikt visar att flera partier har företrädare med uppdrag i flera nämnder. Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna anser att det är av största vikt att kommunen agerar proaktivt för att undvika situationer där beslut kan ifrågasättas eller överklagas på grund av jäv. Man föreslår att kommunen använder extern, oberoende aktör – exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – för att genomföra en grundlig kartläggning av jäv inom den politiska organisationen. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-12-11, § 121, remitterat motionen till kommunstyrelsen för handläggning.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige var att avslå motionen.

Eftersom jävsreglerna är utformade så att den jävige själv ska ange om han eller hon är jävig går det emot kommunallagens syfte att kartlägga jäv. Dessutom rör jävsgrunderna i stor utsträckning personliga förhållanden som kan komma att förändras, så en kartläggning skulle vara en färskvara. Det kan även vara direkt

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

olämpligt med en kartläggning som rör förtroendevaldas personliga förhållanden.

På kommunfullmäktiges sammanträde 2025-03-20, § 27, återremitterades motionen med följande motivering: Vi vill att kostnad tas fram för med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

Inför arbetet med ny nämndsorganisation under 2023 utreddes risken för jäv mellan de olika förvaltningarna och nämnderna. I samband med detta arbete fördes en flitig muntlig och skriftlig dialog med SKR kring de olika förslag som kommunstyrelseförvaltningen hade och hur kommunen på bästa sätt kunde organiseras för att minimera risken för jäv. Det förslag som slutligen antogs – att dela samhällsbyggnadsnämnden i två nämnder med respektive två förvaltningar, samt där jävsnämnden upphörde, och som ledde till den nämndsorganisation kommunen har idag – har därmed redan behandlats av SKR, om än inte som ett uppdrag i form av en faktisk kartläggning.

Den nämndsorganisation som Bollebygds kommun har idag har kommit till just för att minska risken för jäv. Att helt utesluta risken för jäv går dock inte och just därför är det den enskilde förtroendevalde som behöver vara uppmärksam på om risk för jäv föreligger. En generell princip och bestämmelse är att en nämnd inte får bestämma om rättigheter och skyldigheter för kommunen i ärenden där nämnden också företräder kommunen som part. En annan generell princip är att kommunal drift av en verksamhet inte får ligga i samma nämnd som utövar tillsyn över samma verksamhet. Med beaktande av nämnda principer kan man framförallt se en viss risk för jäv mellan teknik- och servicenämnden och bygg- och miljönämnden vid till exempel bygglovsansökan om samma förtroendevalda

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

hanterar ärendet. Då kommunen även har en stiftelse, Bollebo, finns en risk för jäv mellan stiftelsen och teknik- och servicenämnden, som hanterar fastigheter, lokaler och hyresavtal. Förtroendevalda som har dubbla engagemang ska därför inte handlägga och besluta i myndighetsutövningsärenden där man har en direkt koppling till en av parterna.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen då frågan om jäv i politiska instanser redan är utredd i och med omorganisation av nämnderna 2023/2024, då samhällsbyggnadsnämnden delades i två nämnder och jävsnämnden upphörde.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på återremiss på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser
- § 27 Kf Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser
- Motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§27

KS2024/312

Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser

Beslut

Ärendet återremitteras och vi vill att kostnad tas fram för med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

Ärendet

Daniel Persson (SD) och Rune Kennborn (KD) föreslår i motion 2024-11-26 att Bollebygds kommun, med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

Motionärerna anser att en översikt visar att flera partier har företrädare med uppdrag i flera nämnder. Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna anser att det är av största vikt att kommunen agerar proaktivt för att undvika situationer där beslut kan ifrågasättas eller överklagas på grund av jäv. Man föreslår att kommunen använder extern, oberoende aktör – exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – för att genomföra en grundlig kartläggning av jäv inom den politiska organisationen.

Kommunfullmäktige har på sammanträde 2024-12-11, § 121, remitterat motionen till kommun-styrelsen för handläggning.

Bakgrund

För de politiska församlingarna, t ex kommunfullmäktige, gäller ganska svaga jävsregler. I princip är dessa ledamöter endast förhindrade att hantera ärenden som rör dem personligen. Anledningen till att jävsreglerna fått denna utformning är att man inte vill bakbinda det politiska arbetet. En förtroende-vald i

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

kommunstyrelsen eller annan nämnd riskerar dock att vara jävig i fler situationer än en ledamot i fullmäktige, eftersom bestämmelserna om jäv avser all handläggning hos nämnderna. Med handläggning menas i detta fall såväl utredning som beredning, föredragning och beslutsfattande.

Jävsreglerna för förtroendevalda finner man i 6 kap. 28 § Kommunallagen (KL).

De olika jävs-grunderna enligt paragrafen är som följer:

1. **Parts-, intresse- och närståendejäv.** Personen är jävig om hen eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning.

2. **Ställföreträdar- och ombudsjäv.** Täcker alla de situationer där den förtroendevalde eller någon närstående till honom eller henne, är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning.

3. **Tillsynsjäv.** Rör de situationer där den förtroendevalde eller anställda är knuten till en verksamhet som ett tillsynsärende avser. Det innebär att en förtroendevald eller anställd som på något sätt är knuten till driften av en kommunal verksamhet inte kan delta i hanteringen av tillsynen över samma verksamhet. Regeln omfattar all slags kommunal tillsyn över verksamheter som kommunen själv bedriver. I den kommunala tillsynen ingår att utöva tillsyn över verksamheter där kommunen själv kan vara driftsansvarig, t.ex. energi- och avloppsanläggningar. Tillsynsjävet omfattar inte den uppsikt som kommunstyrelsen har över verksamhet i kommunala nämnder och bolag.

4. **Delikatessjäv.** Innebär att den som har att handlägga ett ärende är jävig, om det av något annat skäl föreligger någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans eller hennes opartiskhet. Det kan vara när den förtroendevalde eller anställda står i ett markant beroende-förhållande till den som saken angår, exempelvis genom anställningsförhållande eller ekonomisk

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

beroendeställning. Delikatessjäv kan även uppstå om det är uppenbart att någon är nära vän eller ovän med den saken rör, liksom när anställd eller förtroendevald är engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma om att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Undantag från jävsreglerna

I 6 kap. 31 § andra stycket KL finns ett undantag från jävsreglerna rörande delikatessjäv vid dubbla engagemang i två nämnder. Förarbetena till 31 § andra stycket KL talar om engagemang i kommun-styrelsen och ytterligare en nämnd. Där anges att det i det kommunalpolitiska arbetet inte är ovanligt att ordförandena i åtminstone vissa "tunga" nämnder också är ledamöter i kommunstyrelsen.

Eftersom de nämndärenden som handläggs i kommunstyrelsen sällan är partsärenden i den meningen att de berör nämnden som sådan, bör frågan om opartiskhet i de flesta fall uppenbart sakna betydelse och undantagsregeln om bortseende från jäv kunna tillämpas. För att undvika oklarhet framgår det av lagtexten att delikatessjäv inte ska anses föreligga om en förtroendevald tidigare har deltagit i ärendets handläggning hos en annan nämnd.

När någon är jävig

I 30 § KL regleras vad som gäller när någon är jävig enligt punkterna i 28 §. Där anges att den förtroendevalda eller anställda inte får delta eller närvara vid handläggningen av ärendet.

Vidare anges att det ankommer på den enskilde att självant anmäla omständigheter som kan antas utgöra jäv.

Kommunstyrelseförvaltningen gör följande bedömning: Eftersom jävsreglerna är utformade så att den jävige själv ska ange om han eller hon är jävig går det emot Kommunallagens syfte att kartlägga jäv. Dessutom rör jävsgrunderna i stor

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

utsträckning personliga förhållanden som kan komma att förändras, så en kartläggning skulle vara en färskvara. Det kan även vara direkt olämpligt med en kartläggning som rör förtroendevaldas personliga förhållanden. Förvaltningen tror mer på att utbildningsinsatser kan vara ett svar på det som upplevs som problematiska jävsförhållanden. På kommunens externa webb finns t ex redan idag en politikerportal där kommunstyrelseförvaltningen har samlat information som man som förtroendevald i kommunen kan tänkas behöva veta/kunna i ditt förtroendeuppdrag, däribland jävsregler; [Politikerportal - Bollebygds kommun](#) Vid starten av en ny mandatperiod bjuds också alla förtroendevalda (nya och gamla) in till en utbildningsdag och där går jävsregler igenom, dock skulle man i varje nämnd förslagsvis kunna ha en kortare utbildningspunkt kring jäv en gång per år, då förtroendevalda slutar sina uppdrag och nya väljs in som inte varit med på utbildningsdagen i början av ny mandatperiod. Allt sammantaget bedömer kommunstyrelseförvaltningen att motionen ska avslås.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige avslår motionen. Eftersom jävsreglerna är utformade så att den jävige själv ska ange om han eller hon är jävig går det emot Kommunallagens syfte att kartlägga jäv. Dessutom rör jävsgrunderna i stor utsträckning personliga förhållanden som kan komma att förändras, så en kartläggning skulle vara en färskvara. Det kan även vara direkt olämpligt med en kartläggning som rör förtroendevaldas personliga förhållanden.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande: Ärendet återremitteras och vi vill att kostnad tas fram för med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

Ulf Rapps (S) förslag tillstyrks av Daniel Persson (SD) och Rune Kennborn (KD).

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag, varav ett förslag om återremiss. Ordföranden frågar först om ärendet ska återremitteras eller avgöras på dagens sammanträde, och finner att ärendet återremitteras.

Beslutsunderlag

- § 27 KS Svar på motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser
- Motion (SD)/(KD) om jäv i politiska instanser

Skickas till

Kanslichef

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Jäv i politiska organ

Vid senaste kommunfullmäktigemötet uppstod en diskussion om jäv i samband med ett fyllnadsval. En moderat ledamot lyfte fram olämpligheten i att inneha flera uppdrag samtidigt inom olika nämnder. Risker för att beslut kan överklagas eller stoppas belystes under diskussionen.

En översikt visar att flera partier, inklusive Moderaterna, har företrädare med uppdrag i flera nämnder.

Dessutom framkommer att en politiker som också är ordförande för ett parti kommer att anställas som miljö- och hållbarhetsstrateg. Denna dubbelroll innebär att personen både bereder och påverkar politiska beslut, vilket kan leda till en potentiell jävssituation.

Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna anser att det är av största vikt att kommunen agerar proaktivt för att undvika situationer där beslut kan ifrågasättas eller överklagas på grund av jäv. Vi föreslår därför att kommunen använder extern, oberoende aktör – exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – för att genomföra en grundlig kartläggning av jäv inom den politiska organisationen. Syftet är att identifiera riskområden och ta fram konkreta förslag för att minimera dessa risker. Åtgärderna kan omfatta ändringar i kommunens reglementen eller andra relevanta riktlinjer.

Vi yrkar att kommunen, med hjälp av en extern part, genomför en kartläggning av den politiska organisationen för att identifiera och minimera risken för jäv.

2024-11-26

Daniel Persson

Sverigedemokraterna

Rune Kennborn

Kristdemokraterna

32. Begäran om yttrande från teknik- och servicenämnden kring fortsatt delägarskap i Gryaab AB KS2025/138

§63

KS2025/138

Begäran om yttrande från teknik- och servicenämnden kring fortsatt delägarskap i Gryaab AB

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen begär yttrande från teknik- och servicenämnden angående kommunens intention att utträda ur Gryaab. Yttrandet ska fokusera på verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser av ett eventuellt utträde. Yttrandet ska behandlas av teknik- och servicenämnden senast utgången av oktober månad 2025.

Ärendet

Kommunen är sedan 2019 ägare i Gryaab och har därmed förbundit sig via ett aktieägaravtal att avleda sitt spillvatten till Ryaverket när så är möjligt. Intentionen från början var att bygga spillvattenledningar för anslutning i Härryda kommun och vidare till Ryaverket. Detta visade sig dock bli mycket dyrare än vad som först beräknats och i december 2023 fattade kommunfullmäktige ett nytt inriktningsbeslut som innebar att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi till förmån för avledning till Ryaverket.

I april 2025 beviljades kommunens ansökan om tillfälligt miljötillstånd för befintligt reningsverk till 2035. Parallellt arbetar Gryaab med utbyggnad av Ryaverket i projekt som enligt tidigare beslut kommer kräva aktieägartillskott från delägarna. Kommunen har fört dialog med övriga delägarkommuner samt Gryaab. Det efterfrågas ett beslut från Bollebygd om man vill kvarstå som delägare, och

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

då också vara med att finansiera Nya Rya, eller utträda och därmed inte vara med i finansieringen.

Då det har funnits oklarheter i möjligheten att få förlängt tillstånd har kommunen valt att avvakta ställningstagandet kring aktieägarskapet men då tillståndet nu är förlängt behöver kommunen ta ställning till om man ska kvarstå som aktieägare i Gryaab. Kommunstyrelsen bereder för närvarande frågan utifrån ett ägarperspektiv men då ett eventuellt utträde påverkar alternativen för framtida hantering behöver kommunstyrelsen ett yttrande från teknik- och servicenämnden över vilka konsekvenser ett utträde får utifrån ett verksamhetsperspektiv.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen begär yttrande från teknik- och servicenämnden angående kommunens intention att utträda ur Gryaab. Yttrandet ska fokusera på verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser av ett eventuellt utträde. Yttrandet ska behandlas av teknik- och servicenämnden senast utgången av oktober månad 2025.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Begäran om yttrande från teknik- och servicenämnden angående framtida delägarskap i Gryaab

Skickas till

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

33. Årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst KS2025/110

§74

KS2025/110

Årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Tolk-förmedling Väst. Kommunfullmäktige föreslås även bevilja ansvarsfrihet för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättningsservice. Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och har totalt 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö. Tolkförmedling Väst leds av en direktion (förbundsstyrelse) som består av förtroendevalda från medlemskommunerna och Västra Götalands-regionen. Bollebygds kommun är medlem i Tolkförmedling Väst sedan 1 januari 2019.

Enligt § 16 i förbundsordningen, som samtliga medlemmar godkänt innan inträdet i förbundet, ska alla medlemskommuner godkänna årsredovisningen och besluta om ansvarsfrihet för direktionen. Bollebygds kommun har därför fått

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

förbundets årsredovisning 2024 för godkännande.

Direktionen beslutade på sammanträde 2025-03-28, § 585, att godkänna årsredovisningen för 2024 och översända den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet. Årsredovisningen innehåller bland annat en förvaltningsberättelse med genomgång av verksamhetsmål och måluppfyllelse. Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Händelser av väsentlig betydelse: Förbundet har under året haft ett antal rättsärenden. Samtliga är avslutade. I juni driftsattes en ny tjänst som möjliggör för förbundets kunder att skicka SMS på bokad tolkspråk. Förbundet uppmärksammades under året för sitt arbetsmiljöarbete. I december driftsattes TFV AI-tolk, ett AI-baserat tolkverktyg. Förbundet fick i början av året tre nya medlemskommuner. Under 2024 utfördes drygt 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre uppdrag än budgeterat. Årets resultat blev -3 950 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, dock inte de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Tolk-förmedling Väst. Kommunfullmäktige föreslås även bevilja ansvarsfrihet

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

för Direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2024 för Tolkförmedling Väst
- Protokollsutdrag
- Årsredovisning 2024
- Revisionsberättelse inkl de sakkunnigas yttrande (justerad)
- Internkontrollrapport

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§ 585 Årsredovisning 2024

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna ÅRSREDOVISNING 2024 och översänder den till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Förbundet har under året haft ett antal rättsärenden. Samtliga är avslutade.
- I juni driftsattes en ny tjänst som möjliggör för förbundets kunder att skicka SMS på bokad tolkspråk.
- Förbundet uppmärksammades under året för sitt arbetsmiljöarbete.
- I december driftsattes TFV AI-tolk, ett AI-baserat tolkverktyg.
- Förbundet fick i början av året tre nya medlemskommuner.

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Under 2024 utfördes drygt 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre uppdrag än budgeterat. Årets resultat blev -3 950 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Det negativa resultatet beror på förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna och återställdes genom att åberopa synnerliga skäl. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, dock inte de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2024, dnr 25/0008-2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 25/0008-3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

Årsredovisning 2024

Organisationsnummer 222000–2972

Tolkförmedling Väst

Innehållsförteckning

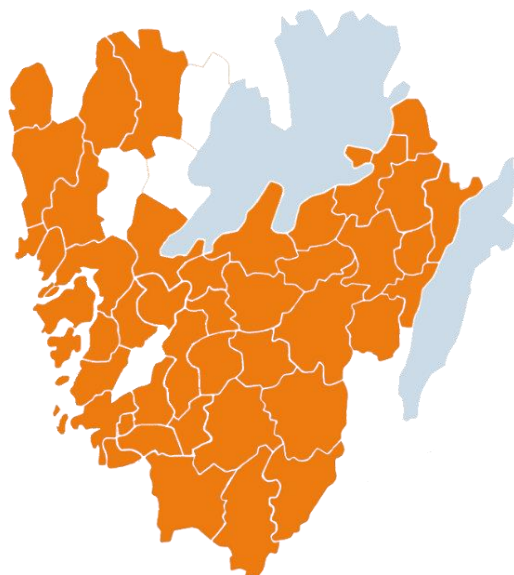
Inledning.....	3
Vision.....	3
Ledord	3
Förvaltningsberättelse.....	4
Översikt över verksamhetens utveckling	4
Organisation	4
Direktionen	4
Förbundets verksamhet.....	7
Tolkar och översättare.....	8
Kunder.....	12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	13
Ekonomi.....	13
Likviditet.....	13
Utvärdering av ekonomisk ställning.....	13
Händelser av väsentlig betydelse	13
Flertalet rättsärenden	13
SMS-tjänst	14
Uppmärksammat arbetsmiljöarbete.....	14
TFV AI-tolk	14
Nya medlemmar	14
Händelser efter räkenskapsperiodens slut	15
Styrning och uppföljning av verksamheten.....	15
Övergripande verksamhetsmål.....	15
Verksamhetsmål 2024 och måluppfyllelse.....	16
God ekonomisk hushållning	18
Balanskravsresultat	19
Balanskravsavstämning.....	19
Väsentliga personalförhållanden.....	20
Medarbetare	20
Tillsvidare- och visstidsanställda	20
Sysselsättningsgrad	21
Sjukfrånvaro	21

Pensioner	22
Förväntad utveckling.....	22
Budget 2024.....	23
Ekonomisk plan 2024–2026	23
Räkenskaper	24
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner.....	24
Resultaträkning.....	24
Resultaträkning	24
Balansräkning.....	25
Kassaflödesanalys	26
Noter	27
Driftsredovisning.....	30
Utfall i förhållande till budget	30
Bakgrund till budget.....	30
Utfall.....	30
Förbundets investeringsverksamhet	32

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov¹ av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är därmed huvudman för verksamheten. Medlemsorganisationernas verksamheter köper samtliga språktolktjänster av Tolkförmedling Väst. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består av totalt 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vargårda, Vänersborg och Öckerö.

Figur 1 Karta över förbundets medlemmar

Förbundet är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ett yttersta ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit en krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förbundet har sitt säte i Göteborg samt ett lokalkontor i Mariestad.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

¹ En myndighet ska enligt 13 § i Förvaltningslagen ”... använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.”

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

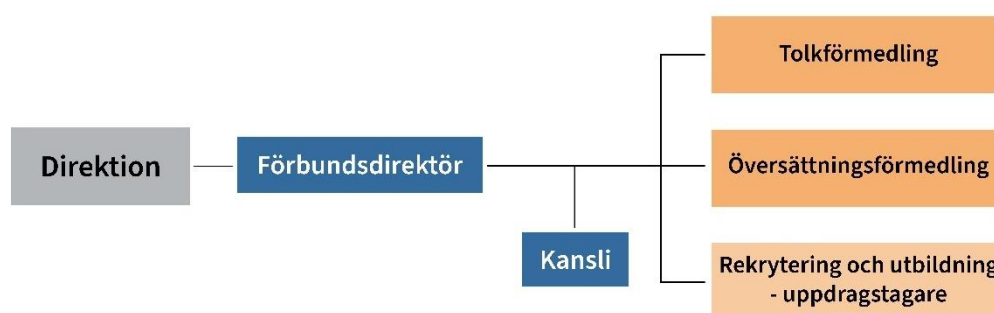
De senaste åren har efterfrågan på tolk sjunkit och kommer sannolikt fortsätta minska successivt även de kommande åren. Nedgången är framför allt ett resultat av det minskade inflödet av nya tolkbehövande till landet. Förbundet gör ett negativt resultat 2024 på grund av en förändrad redovisning avseende återbetalning av eget kapital till medlemsorganisationerna. Soliditeten är något lägre jämfört med 2023 och beror även det på återbetalning av eget kapital till medlemmarna.

Förbundet (tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	220 452	221 686	223 851	206 925	195 487
Verksamhetens kostnader	-224 402	-221 901	-213 340	-198 269	-190 985
Årets resultat	-3 950	-215	4 177	5 442	3 465
Soliditet (%)	47 %	49 %	50 %	56 %	53 %
Nettoinvesteringar	0	7 035	1 254	0	10 086
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Tabell 1 Översikt över verksamhetens utveckling 2019–2023

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektör. Verksamheten består av kansli, två tolkförmedlingskontor samt översättningsförmedling. Kansliet leds av förbundsdirektören. De lokala förmedlingskontoren, inklusive översättningsförmedling samt verksamheten för rekrytering och utbildning av uppdragstagare, leds av förbundets två verksamhetschefer. Administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Töreboda, Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft fyra möten under året, varav ett genomförts på distans.

Direktionen för Tolkförmedling Väst utgjordes 2024-12-31 av:

Göteborgs Stad

Claudia Nistor Pedrini (S), ordförande
Zagros Hama Ada (M), ersättare

Alingsås kommun

Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Ulla Dalén (MP), ersättare

Bollebygd kommun

Fredrik Drugge (M), ledamot
Lisette Vermeulen (SD), ersättare

Dals-Eds kommun

Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun

Sture Olsson (M), ledamot
Niclas Hillestrand (S), ersättare

Gullspångs kommun

Björn Thodenius (M), ledamot
Ann-Christin Erlandsson (S), ersättare

Herrljunga kommun

Mats Palm (S), ledamot
Gunnar Andersson (M), ersättare

Härryda Kommun

Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun

Ulrica Brogren (S), ledamot
Dagmar Marcusson (S), ersättare

Lidköpings kommun

Per Gunnar Lindahl (M), ledamot
Lena O Jenemark (S), ersättare

Lysekils kommun

Ricard Söderberg (S), ledamot
Philip Nordqvist (M), ersättare

Marks kommun

Niklas Herneryd (L), ledamot
Kerstin Wimman-Lindén (M), ersättare

Västra Götalandsregionen

Dragan Dobromirovic (S), vice ordförande
Monika Beiring (M), ersättare

Bengtsfors kommun

Taiga Feldman Burgelis (M), ledamot
Bashir Sulaiman (S), ersättare

Borås Stad

Marie Samuelsson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun

Marie-Louise Svensson (M), ledamot
Pernilla Jönsson (M), ersättare

Grästorps kommun

Svante Classon (C), ledamot
Lars-Erik Tengeland (M), ersättare

Götene kommun

Rebecka Franzén (GF²), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun

Eva-Lott Gram (KD), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun

Ingvar Kärsmyr (KD), ledamot
Hilkka Eskelinen (S), ersättare

Lerums kommun

Halim Azemi (S), ledamot
Yvonne Kuhlin (SD), ersättare

Lilla Edets kommun

Gitte Jensen (S), ledamot
Johan Sösaeter Johansson (SD), ersättare

Mariestads kommun

Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun

Fredrik Roos-Fylksjö (SD), ledamot
Liza Kettil (S), ersättare

² Götene Framtid

Mölnåls stad

Shahla Alamshahi (S), ledamot
Delaram Wall (L), ersättare

Partille Kommun

Anette Nord (KD), ledamot
Eva Carlsson (S), ersättare

Skövde kommun

Maria Hjærtqvist (S), ledamot
Vakant, ersättare

Stenungsunds Kommun

Olof Lundberg (S), ledamot
Annika Åberg-Darell (V), ersättare

Svenljunga kommun

Ann-Louise Karlsson (M), ledamot
Patrik Harrysson (S), ersättare

Tibro kommun

Peter Söderlund (L), ledamot
Bodil Olsson (M), ersättare

Tjörns kommun

Cathrine Berntsson (L), ledamot
Tina Baudino (S), ersättare

Trollhättans Stad

Margreth Johnsson (S), ledamot
Dana Roman Blomster (KD), ersättare

Uddevalla kommun

Marie-Louise Andreasson (M), ledamot
Stefan Skoglund (S), ersättare

Vara kommun

Elin Härling (SD), ledamot
Fredrik Pettersson (S), ersättare

Vänersborgs kommun

Reidar Eriksson (S), ledamot
Gunnar Henriksson (L), ersättare

Örnsköldsvik kommun

Veronica Almroth (L), ledamot
Martin Reteike (MP), ersättare

Skara kommun

Suzanne Johansson (C), ledamot
Marie Nilsson (M), ersättare

Sotenäs kommun

Gerardo Alas (S), ledamot
Roland Mattsson (M), ersättare

Strömstads kommun

Hans-Robert Hansson (L), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

Tanums kommun

Roger Wallentin (C), ledamot
Birgitta Nilsson (M), ersättare

Tidaholms kommun

Zelal-Sara Yesildeniz (VT³), ledamot
Jonas Storm (S), ersättare

Tranemo kommun

Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Erene Bertilsson (KD), ersättare

Töreboda kommun

Björn Lagerqvist (M), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Ulricehamn kommun

Sebastian Gustavsson (M), ledamot
Kari Isomaa (S), ersättare

Vårgårda kommun

Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

Öckerö kommun

Sandra Svensson (M), ledamot
Thomas Wijk (S), ersättare

³ Vi Tidaholm

Förbundets verksamhet

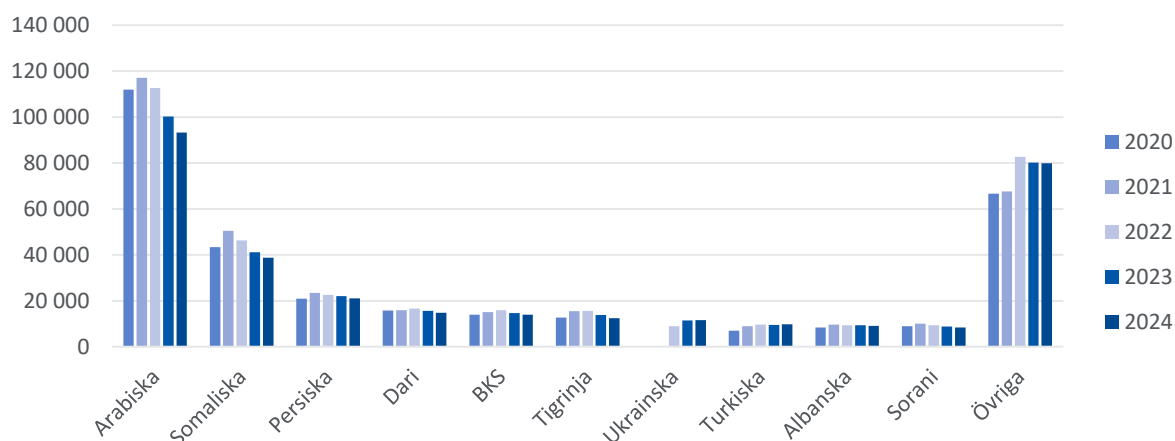
Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolktjänster. Förbundet erbjuder även översättningstjänster till sina medlemmar. Språktolk erbjuds på plats och på distans. Distanstolkning utförs via ljud och bild för såväl kortare meddelanden som längre tolkuppsdrag. Sedan december erbjuder förbundet även ett AI-baserat tolkverktyg, vilket är ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation.

Bokning av förbundets tjänster kan ske på webben eller via telefonkontakt. Förmedlingskontoren har öppet vardagar under kontorstid, övriga tider bokas tolk via webben. Via förbundets digitala tjänst, Akut tolk, tillsätts akuta tolkuppsdrag inom fem minuter, dygnet runt, årets alla dagar.

År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning, tolkuppsdrag	Antal utförda tolkuppsdrag	Antal utförda översättningsuppdrag
2024	313 533	99,4 %	312 599	934
2023	329 156	99,1 %	328 053	1 103
2022	349 349	99,2 %	347 789	1 560
2021	341 088	99,1 %	339 366	1 722
2020	315 663	99,0 %	313 907	1 756
2019	346 564	99,5 %	344 972	1 592

Tabell 2 Uppdrag och tillsättningsgrad

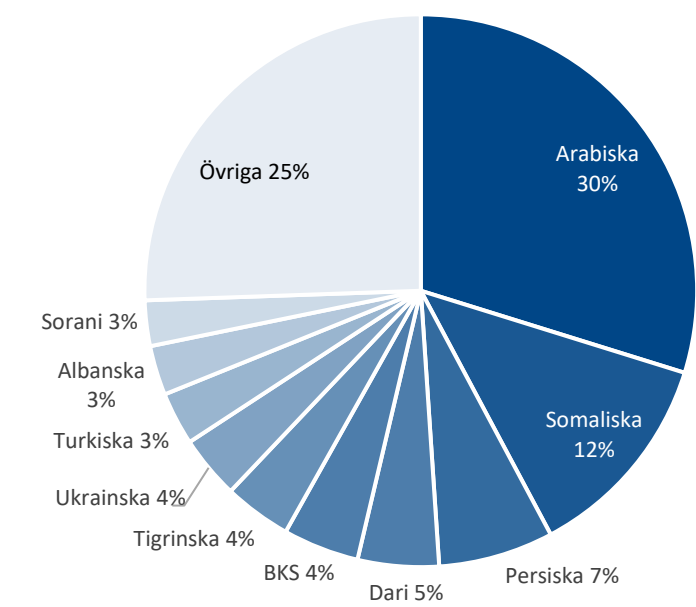
Förbundet har under 2024 utfört knappt 314 000⁴ uppdrag vilket är 21 000 färre än budgeterat. Differensen i budget och utfall avseende antal uppdrag beror på att behovet av tolk minskat avsevärt. Även efterfrågan på översättningsuppdrag har minskat. Det minskade tolkbehovet är framför allt ett resultat av de senaste årens minskade inflöde av nya tolkbehövande till landet. En nedgång har varit förväntad men nivån svårprognostiserad. Tillsättningsgraden av uppdrag är högre jämfört med föregående år och ligger strax över 99,4 %.

Figur 3 Antal uppdrag 2020–2024

⁴ Av dessa 314 000 uppdrag är 0,3 % översättningsuppdrag.

Förbundet förmedlade under året tolkuppdrag på 144 olika språk och dialekter, vilket är åtta fler än föregående år. Under 2024 var arabiska och somaliska, liksom tidigare år, de mest efterfrågade tolkspråken. Undantaget ukrainska och turkiska har efterfrågan på de tio största språken minskat jämfört med föregående år. Efterfrågan på tolk i numerärt små språk ökar generellt.

Figur 4 Språkfördelning 2024

Översättningsuppdragen är utförda på 45 olika språk. Svenska är det vanligaste källspråket, det vill säga att översättningar görs från svenska till andra språk. Flest översättningar har gjorts från svenska till; arabiska, engelska, somaliska, persiska och finska. De största källspråken, där översättning görs från annat språk till svenska är; arabiska, ukrainska, engelska och turkiska.

Tolkar och översättare

Den 31 december 2024 hade förbundet 1 508 uppdragstagare. Av dessa var 1 362 tolkar vilket är 57 fler jämfört med föregående år. Förbundet hade även 146 aktiva översättare, också dessa fler än året innan. Totalt var 58 uppdragstagare aktiva som både tolk och översättare i förbundet. Förbundets uppdragstagare innehar totalt 411 olika auktorisationer vilket är en kraftig kompetensökning jämfört med några år tillbaka.

År	Tolkar	Översättare	Tolk och översättare	Uppdragstagar-auktorisationer	Sjukvårds-auktoriserad tolk
2024	1 362	146	58	411	96
2023	1 295	137	44	377	89
2022	1 160	116	37	289	76
2021	1 078	109	33	273	69
2020	1 204	94	29	294	63
2019	1 183	96	31	271	62

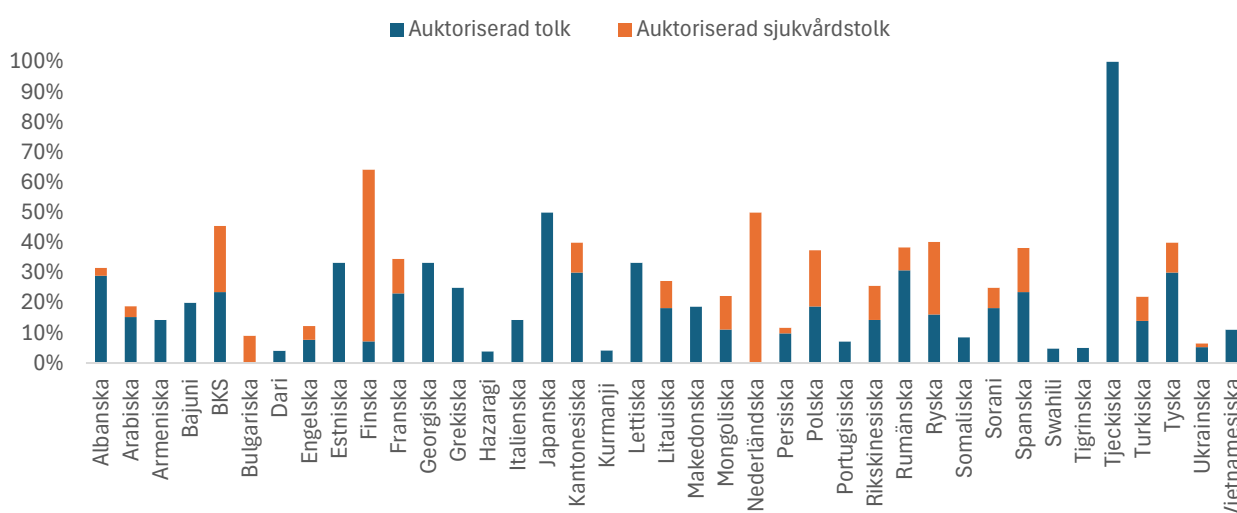
Tabell 3 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

I Sverige talas ca 200 språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i ca 50 språk för tolkar respektive ca 30 språk för översättare. En uppdragstagare kan vara auktoriserad på flera språk.

Språk	Antal uppdrag	Antal tolkar	Auktoriserad tolk	Auktoriserad sjukvårdstolk
Arabiska	93 206	255	48	9
Somaliska	38 806	137	12	0
Persiska	21 058	99	12	2
Dari	14 848	72	3	0
Bosniska/kroatiska/serbiska	13 921	65	31	15
Tigrinska	12 356	57	3	0
Ukrainska	11 551	71	5	1
Turkiska	9 707	45	11	4
Albanska	9 071	38	12	1
Sorani	8 331	44	11	3
Polska	7 172	48	18	9
Ryska	6 862	81	35	21

Tabell 4 Tolkuppdrag i relation till antal tolkar och auktorisationsnivå på de tolv mest efterfrågade språken per 31 december 2024.

Tillgången på auktoriserade tolkar är begränsad och inte i paritet med vilka språk som efterfrågas. Av förbundets tolkar är 22% auktoriserade vilket är en spegling av den generella tillgången av auktoriserad tolk. 96 av de 305 auktoriserade tolkarna innehar även sjukvårdsauktorisering. På arabiska, förbundets mest efterfrågade språk, med totalt 255 tolkar är 48 tolkar auktoriserade, varav nio med sjukvårdsauktorisering. Somaliska är det näst mest efterfrågade språket och förbundet har 137 aktiva somaliska tolkar, 12 av dessa är auktoriserade, ingen med sjukvårdsauktorisering.

Figur 5 Fördelning utbildningsnivå inom de språk där auktoriserade tolkar finns.

En stor andel av tolkarna inom språkgrupperna BKS och ryska är auktoriserade och flera innehar även sjukvårdsauktorisering. Ryska är dock ett mindre efterfrågat språk, även om en ökning skett efter Rysslands invasion i Ukraina. Av förbundets två tolkar på tjeckiska är båda auktoriserade, dock är detta ett mindre efterfrågat språk.

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera tolkar och fokus ligger framför allt på att attrahera redan utbildade och om möjligt auktoriserade tolkar. Under året har totalt 178 tolkar och 15 översättare rekryterats. Av de rekryterade tolkarna var 91 utbildade och 22 auktoriserade, varav tre med sjukvårdsauktorisering. Av de rekryterade översättarna var fyra auktoriserade translatorer och fyra är även aktiva som tolkar.

År	Tolkar	Sjukvårds- auktoriserade tolkar	Auktoriserade tolkar	Utbildade tolkar	Översättare	Auktoriserade translatorer
2024	178	3	22	91	15	4
2023	164	3	18	72	17	6
2022	161	3	9	64	10	3
2021	76	9	16	32	13	8

Tabell 5 Totalt antal rekryterade tolkar/översättare samt fördelning per utbildningsnivå.

Intresset för att tolka för förbundet har under året varit fortsatt stort. Totalt genomförde 86 tolkspiranter förbundets rekryteringstest (redan auktoriserade och utbildade tolkar genomgår inte testet). Mer än hälften av de testade tolkspiranterna fick godkänt resultat vilket är en tydlig ökning från tidigare år. Tolkar i mindre frekventa språk och dialekter, såsom bland annat afar, arsi, benadiri, dinka, hebreiska, malayalam, tamazight och kikuyu har rekryterats under året. Behovet av såväl engelska som ukrainska tolkar har varit fortsatt stort, under året har 13 respektive 23 nya tolkar rekryterats.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2024	86	60 %	231	35
2023	73	48 %	127	73
2022	97	70 %	224	65
2021	36	47 %	268	10
2020	93	55 %	63	25
2019	143	38 %	137	54

Tabell 6 Test- och utbildningsstatistik

Under året har såväl rekryteringsprocessen för översättare som tolkar utvecklats och effektiviserats. Bland annat har ett internt rekryteringstest tagits fram för förenklad rekryteringen av översättare i de språk där möjlighet till utbildning och auktorisation saknas.

I syfte att väcka intresse för tolkyrket samt att synliggöra Tolkförmedling Väst har förbundet även under 2024 deltagit på rekryteringsmässorna Opportunity Day och Kompetensmässan i Göteborg.

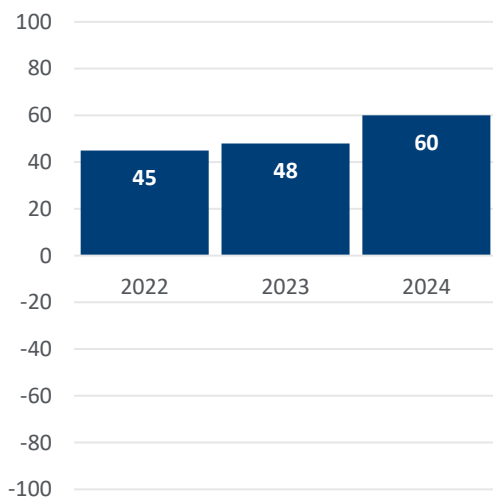
Förbundet uppmuntrar aktiva tolkar och översättare att höja sin kompetens, bland annat genom att stötta inför preparandkurs och auktorisationsprov. 13 av förbundets anlitade tolkar, har auktoriserats och fyra har erhållit sjukvårdsauktorisering under året. 23 tolkar har även höjt sin kompetensnivå till utbildad tolk, vilket är nivån under auktorisation.

Under hösten 2024 implementerades en ny introduktionskurs för nyrekryterade tolkar. Den tidigare distansanpassade introduktionen är numera helt digital och bedrivs genom så kallad Nano Learning. Detta format möjliggör för tolkspiranerna att ta del av informationen när helst det passar dem.

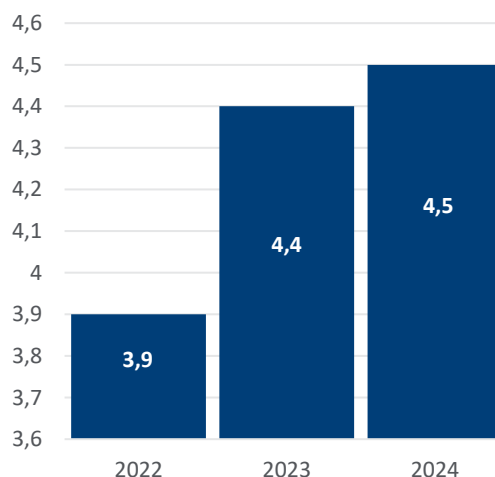
Förbundets interna kurser för tolkar har även fortsatt varit mycket efterfrågade och uppskattade. Genom att samtliga kurser erbjuds på distans möjliggörs deltagande för alla tolkar oavsett bostadsort. Under året har 35 tolkar genomfört SRHR-utbildningen⁵. ”Våld i nära relationer” är en ny intern kurs som förbundet erbjuder från och med 2024. Totalt har 126 tolkar genomfört kursen under året. 22 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Psykiatri och psykisk ohälsa”, 29 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Socialtjänst” och 9 tolkar har gått ”Att tolka i skolan”.

Vid två tillfällen under året har förbundets uppdragstagare bjudits in till webinarier på temat ”Kvalitet”. Förbundet har tillsammans med Röda Korset även erbjudit ett webinarie avseende ”Tolkning vid psykoterapeutiska samtal”. En workshop om ”God tolksed” har också genomförts. Närmare 300 uppdragstagare har deltagit totalt. Året avslutades i december med fika och gemensamt mingel för förbundets tolkar och översättare på kontoret i Göteborg. Julfikat slog alla rekord. Långt över hundra uppdragstagare slöt upp för en mycket uppskattad och trevlig stund tillsammans.

Under hösten skickades årets tolkenkät ut i syfte att fånga upp upplevelsen av Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Totalt inkom 776 svar vilket motsvarar ca 61 % i svarsfrekvens. Tolkarna var generellt mycket positiva och för tredje året i rad ökade både tolkarnas ambassadörskap (Employee Net Promotor Score, eNPS) och nöjdhet (Nöjd-tolk-Index, NTI). För året uppgick eNPS till 60 och NTI till 4,5. Tolkarnas frisvar i form av synpunkter och idéer beaktas i förbundets kvalitets- och utvecklingsarbete.

Figur 6 Tolkarnas ambassadörskap, eNPS

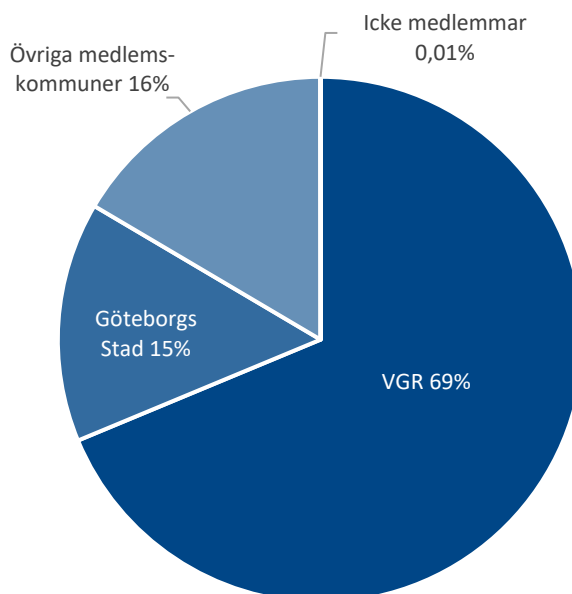
Figur 7 Tolkarnas nöjdhet, NTI

⁵ Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Kunder

Den 31 december 2024 hade förbundet 4 224 registrerade medlemskunder. Varje månad under 2024 förmedlades i snitt 25 000 uppdrag till 2 000 kunder. 99,99 % av uppdragen köptes av förbundets medlemmar⁶. Västra Götalandsregionen stod för 69 % av förbundets uppdrag under året vilket är samma siffra som året innan.

I motsats till tolkuppsuppdragen där Västra Götalandsregionen beställer större delen av uppdragen så beställer medlemskommunerna nästan 70 % av samtliga översättningsuppdrag. Resterande del beställs av Västra Götalandsregionens verksamheter.

Figur 6 Fördelning av bokade uppdrag

Kundarbete

Förbundets kundarbete är numera en naturlig del i verksamheten och i medarbetarnas vardag. Under våren skickades den årliga kundenkäten ut och värdefull input från kunderna inhämtades för verksamhetens utveckling. NKI (Nöjd kundindex) för 2024 uppgick till hela 81 vilket visar på en mycket hög kundnöjdhet men också på en ökning från föregående år.

Under året har ett antal öppna webinarier genomförts för förbundets kunder i syfte att öka kunskapen om tolkanvändning. Även skraddarsydda informationsmöten har genomförts på plats hos kund alternativt på distans. Likaså har ett femtiotal blivande specialistläkare inom Sahlgrenska Universitetssjukhus utbildats av Tolkförmedling Väst i tolkanvändning.

Förbundet har under året genomfört ”Kulturdialog” på plats hos fem olika kunder. Totalt har drygt 90 personer fått ökad kunskap och förståelse av de kulturella utmaningar som kan uppstå i tolksituationen.

⁶ Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppsuppdrag till domstol och polis.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Ett av de övergripande verksamhetsmålen är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv. Intäkter fås genom förmedling av tolktjänster och förbundets största kostnader är arvoden till tolkar för utförda tolkuppdrag. Den totala kostnaden för arvoden och den totala intäkten är beroende av hur många tolktjänster som utförs. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Likviditet

Förbundet har totalt sett haft en god likviditet under 2024, dock har checkkrediten nyttjats vid ett tillfälle under året. Förbundet utbetalade under hösten den återbetalning av eget kapital som direktionen beslutade om i mars, vilket påverkade likviditeten med 8,7 mkr. I kombination med en förskjutning mellan inbetalning av förbundets kundfakturor och utbetalning till Skatteverket resulterade detta i att checkkrediten nyttjades vid ett tillfälle.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar ca sex månaders löpande driftskostnader. Efter att direktionen beslutat att godkänna årsredovisningen beslutas även om en eventuell återbetalning ska ske av eget kapital till förbundsmedlemmarna. Ett eget kapital om minst 27 mkr krävs enligt tidigare beslut för att en återbetalning ska bli aktuell. Direktionen beslutade i mars att återbetala 8,7 mkr till medlemmarna. Förbundets checkkredit kan komma att nyttjas vid en återbetalning av eget kapital varför den är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Flertalet rättsärenden

Anmälan till konkurrensverket

Förbundet blev anonymt anmälda till Konkurrensverket i mars 2023. Förvaltningsrätten tilldömde i mars 2024 Tolkförmedling Väst att betala en upphandlingsskadeavgift. Förbundet överklagade domen. Kammarrätten avslog prövningsrätt varpå förbundet överklagade till Högsta Förvaltningsdomstolen. I november avslogs överklagan i Högsta Förvaltningsdomstolen och förbundet dömdes därmed att betala upphandlingsskadeavgiften.

Förbundet blev i maj 2024 än en gång anonymt anmälda till Konkurrensverket. Den 3 september avskrev Konkurrensverket anmälan.

Begäran om allmän handling

Förbundet avlog under hösten 2023 utlämnande av allmän handling. Beslutet överklagades till Kammarrätten som dömde till förbundets fördel. Domen överklagades till Högsta Förvaltningsdomstolen, vilka i mars 2024 dömde till motpartens fördel. Ärendet är prejudicerande och har väckt uppmärksamhet hos såväl Sveriges kommunjurister som Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Överklagade direktionsmöten

Direktionsmötet i september 2023 överklagades på grund av att det inte var korrekt kungjort. Förvaltningsrätten dömde till motpartens fördel. Ett extra direktionsmöte sattes därmed in i oktober 2023 för att hantera beslutsärendena från septembermötet. Även det extrainsatta direktionsmötet i oktober 2023 överklagades, denna gång kopplat till direktionens rätt att besluta om mötesform. Förvaltningsrättens dom föll i april 2024 med utfallet att direktionen är att ses som både fullmäktige och styrelse, vilket innebär att direktionens mötesformer ska regleras i Arbetsordningen för direktionen.

SMS-tjänst

I juni driftsattes en ny funktion i bokningssystemet som innebar att kunden kan skicka en SMS-påminnelse om bokat besök till patienten/klienten på bokat tolkspråk. Även ett meddelande om avbokat möte kan skickas till patienten/klienten på det bokade tolkspråket. SMS-tjänsten är helt kostnadsfri för förbundets kunder. Funktionen förväntas bidra till färre besök med uteblivna patienter/klienter och därmed effektivare användning av såväl tolkar som övriga berörda samhällsfunktioner. Tjänsten har i snitt använts cirka 600 gånger per månad sedan driftsstart, tjänsten kommer att marknadsföras mer under 2025.

Uppmärksammat arbetsmiljöarbete

Sobona (Sveriges kommuner och regioner) delar årligen ut det så kallade Samhällsbärrarpriset. Tolkförmedling Väst var i år finalister i kategorin arbetsmiljö och uppmärksammades särskilt med hedersomnämmande för sitt systematiska arbetsmiljöarbete. I samband med detta förärades även förbundsdirektören med ett diplom i kategorin ledarskap, i sin funktion som en viktig samhällsbärare.

TFV AI-tolk

Förbundet har under flera år följt den tekniska utvecklingen avseende digitala tolkverktyg. Under våren 2024 inleddes ett samarbete med en extern part avseende ett AI-baserat digitalt tolkverktyg. Under hösten testades produkten hos ett antal pilotgrupper representerade av förbundets kunder. Produkten har väckt stort intresse såväl internt som externt då den är unik i sitt slag. I december driftsattes TFV AI-tolk. Verktöget är mycket användarvänligt, har säker datahantering och garanterar patientsekretessen vilket skiljer den mot andra liknande produkter på marknaden. TFV AI-tolk är i första hand tänkt att vara ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare samtal med patient/klient.

Nya medlemmar

Förbundet fick tre nya medlemmar 2024, Bengtsfors kommun, Stenungsunds kommun och Vänersborgs kommun.

Händelser efter räkenskapsperiodens slut

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Förbundets värdegrund ska vara ett gemensamt förhållningssätt och verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- ha en god ekonomisk medvetenhet och arbeta kostnadseffektivt
- arbeta miljömedvetet och hållbart
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället.

Måluppfyllelse

Tillgängligheten av tolkar har under året varit god vilket bland annat är ett resultat av ett över tid strategiskt rekryteringsarbete. Flertalet tolkar har rekryterats i mindre frekventa språk och i kombination med den fortsatt höga andelen distanstolkning har balansen mellan efterfrågan och tillgång varit god. Genom tydliga och, i organisationen, gemensamma rutiner säkerställs likvärdig service till förbundets olika kunder. För att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten sker bland annat ett kontinuerligt arbete med inkommande synpunkter.

För att uppnå en god ekonomisk medvetenhet inom förbundet redovisas och kommuniceras verksamhetens ekonomi kontinuerligt. Likaså utvärderas arbetssätt och organisation kontinuerligt för att säkerställa en kostnadseffektiv och hållbar verksamhet. I förordandet av distanstolkning lyfts såväl det direkta miljöperspektivet som hållbarhetsaspekten som viktiga argument för distanstolkning framför platstolkning.

För att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar erbjuder förbundet så kallade Kulturdialoger kostnadsfritt till sina kunder i syfte att synliggöra de kulturella utmaningar som ofta uppstår i det tolkade mötet. Förbundets kunder bjuds också regelbundet in till webinarier i syfte att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar. Förbundet erbjuder även kundanpassad information och utbildning, såväl på plats som på distans för att öka kunskapen om tolkanvändande.

Verksamhetsmål 2024 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall 2024
Andel tillsatta beställningar ska överstiga 99 %.	99,1 %	>99 %	99,4 %
Andel tillfällen tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska understiga 1 %.	0,8 %	<1 %	1,0 %

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall 2024
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk ska uppgå till minst 9 %.	10,7 %	≥9 %	12,5 %
Andel uppdrag som utförs av auktoriserad tolk ska uppgå till minst 25 %.	27,5 %	≥25 %	33,6 %
Andel uppdrag som utförs av utbildad tolk ska uppgå till minst 59 %.	56,8 %	≥59 %	54,7 %

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall 2024
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 77%.	75,6 %	≥77 %	79,5 %
Nöjd kundindex (NKI) ska uppgå till minst 80.	80	≥ 80	81

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall 2024
Sjukfrånvaron ska understiga 6 %.	6,4 %	<6 %	11,2
Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska uppgå till minst 90.	89	≥ 90	92

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Indikator	Utfall 2023	Målvärde 2024	Utfall 2024
Andel uppdrag som utförs på distans ska uppgå till minst 67%.	67,9 %	≥67 %	70,1 %

Måluppfyllelse

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Utfallet av andelen tillsatta beställningar blev 99,4 % vilket är en ökning jämfört med föregående år. Den högre tillsättningsgraden är ett resultat av rekrytering av tolkar på numerärt små språk samt en fortsatt hög andel uppdrag på distans. Andelen uppdrag där tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska vara mindre än 1 %. Årets utfall blev 1,0 % vilket är något högre jämfört med föregående år. Ökningen är framför allt relaterad till oförutsebara trafikstörningar i centrala Göteborg, vilket tolkarna ej kunnat påverka. Målet att ha en pålitlig leverans bedöms ha uppnåtts trots att en av indikatorernas målvärde ej uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Utfallet av såväl andelen uppdrag som utförs av auktoriserad tolk som andelen hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk har ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på att tolkning på distans fortsatt dominera men också att förbundet under året rekryterat 22 nya auktoriserade tolkar, varav tre även hade sjukvårdsauktorisering. Vid tolkning på distans kan tolkarnas tid i större utsträckning nyttjas till effektiv tolktid vilket resulterar i att de auktoriserade tolkarna kan utföra fler uppdrag. Andelen uppdrag som utförts av nivån utbildad tolk har däremot fortsatt att minska. Minskningen beror dock på att andelen uppdrag som utförs av auktoriserade tolkar har ökat och bör därmed inte ses som något negativt. Totalt sett så utförs alltså fler tolkuppdrag av de högre kompetensnivåerna. Målet att tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar bedöms ha uppnåtts trots att en av indikatorernas målvärde ej uppfyllts.

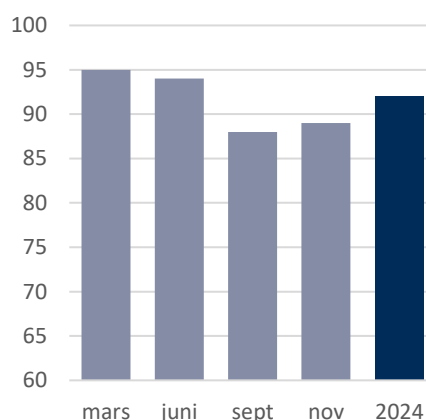
Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Andelen beställningar som inkommer via digitala tjänster har fortsatt öka och förbundets bokningssystem utvecklas kontinuerligt för bästa användarvänlighet. Årets NKI-mätning (Nöjd kundindex) visade på en fortsatt ökad kundnöjdhet. Även svarsfrekvens var högre än tidigare år och hela 891 frisvar inkom vilka ligger till grund för förbundets kontinuerliga utvecklingsarbete i syfte att möta kundernas behov. Målet att ligga i framkant och att verksamheten ska utvecklas bedöms därmed uppfyllt.

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Det fokuserade värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen de senare åren har haft en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö. Att HME (Hållbart medarbetarengagemang) skulle nå det uppsatta målet var en mycket hög ambitionsnivå. Förbundet mäter HME fyra gånger per år och utfallet för året blev 92 med en toppnotering på 95 i mars.

Sjukfrånvaron har även i år varit högre än önskvärt vilket framför allt hänger samman med ett fåtal personers, icke arbetsrelaterade, långtidsfrånvaro. Indikatorn avseende att sjukfrånvaron ska understiga 6 % uppfylls inte då utfallet för året blev 11,2 %. Även om målvärdet inte uppfylls så finns ingen arbetsrelaterad frånvaro utan förbundet bedöms vara en välmående och välfungerande organisation vilket också det höga HME-värdet visar. Målet att förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare bedöms därför uppfyllt.

Figur 7 HME-mätningar 2023

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Andelen uppdrag som utförts på distans har ökat med drygt 2 procentenheter jämfört med föregående år och uppgick till 70 % under 2024. Genom distanstolkning minskar miljöpåverkan samt kundernas kostnader och tolkens tid kan nyttjas mer effektivt. Målet att bedriva en hållbar verksamhet bedöms därmed uppnått.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecknen för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

Direktionen har fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska ej nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett negativt resultat för 2024 dock har likviditeten varit god. Checkkrediten har nyttjats vid ett tillfälle. Förbundet utbetalade under hösten den återbetalning av eget kapital som direktionen beslutade om i mars, vilket påverkade likviditeten med 8,7 mkr. I kombination med en förskjutning mellan inbetalning av förbundets kundfakturor och utbetalning till Skatteverket resulterade detta i att checkkrediten nyttjades vid ett tillfälle.

Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, se sidan 17, dock uppnås inte de finansiella målen på grund av en förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna. Sammantaget bedöms förbundet ändå ha en god ekonomisk hushållning då såväl förbundets likviditet som soliditet är god.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att förbundets intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är förbundet skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Balanskravet uppfylldes inte 2024. Det negativa resultatet för året beror på en förändrad redovisning för återbetalningen av eget kapital. Liknande transaktioner, det vill säga utbetalning av eget kapital, skedde även 2019 och 2022. Dessa utbetalningar hanterades inte på samma sätt som i år, därmed framgår det inte av balanskravsutredningen nedan. Siffrorna kommer inte att justeras bakåt i balanskravsutredningen då det inte påverkar bedömningen av den ekonomiska ställningen. Det negativa resultatet för 2024 justeras genom att återopa synnerliga skäl då den ekonomiska ställningen bedöms fortsatt vara god trots justeringen. Den ekonomiska ställningen bedöms fortsatt bra då likviditeten och soliditeten varit god under året och förbundet har en långsiktig god ekonomisk hushållning.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	- 3 950	-215	4 177
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-3 950	-215	4 177
Årets balanskravsresultat	-3 950	-215	4 177
Balanskravsresultat att reglera inom 3 år	-3 950	-215	0

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2024	2023	2022
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-215	0	0
- Varav 2023	-215	0	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-3 950	-215	0
+ Synnerliga skäl att inte återställa	3 950	0	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	-215	-215	0
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	0	0
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	-215	-215	0

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Under 2024 har de positiva effekterna av det nya bokningssystemet, vilket driftsattes under våren 2023, blivit alltmer synbara. Flera arbetsprocesser har blivit effektivare, och i vissa fall automatiserats, vilket gjort att bemanningsbehovet förändrats. Med anledning av detta, samt att verksamhetschefen för Mariestadskontoret innan sommaren sa upp sin anställning, genomfördes en översyn av organisationen. En omorganisation kommer att träda i kraft från och med årsskiftet och antalet verksamhetschefer kommer att minskas från fyra till tre. Omorganisationen innebär bland annat att förbundets totala verksamhet centreras till Göteborg. Förmedlingsarbetet kommer att ledas av två verksamhetschefer och delar av förbundets övergripande stödfunktioner kommer att flyttas från förbundsdirektör till den nyrekryterade verksamhetschefen.

Även om det finns ett sviktande medarbetarengagemang kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad är arbetsmiljön i förbundet fortsatt mycket bra. Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivs i förbundet fortsätter ha en positiv effekt på organisationen vilket tydligt framkommer av utfallet i arbetsmiljöverktyget Winningtemp.

Utöver att en ny verksamhetschef rekryterats under hösten så har även en ny förbundscontroller rekryterats. Båda ersätter tidigare befattningshavare med lång anställningstid i förbundet och båda tillträder i början av 2025.

Den årliga förbundsdagen genomfördes i december. Årets externa föreläsare Patrick Gruczkun höll under förmiddagen ett mycket uppskattat föredrag om interkulturell kompetens. Eftermiddagen ägnades åt frågeställningar kopplat till såväl AI som en verksamhet i framkant. Förbundsdagen blev även i år mycket uppskattad av medarbetarna och dess värde för verksamheten är tydlig.

Årets löneöversyn genomfördes i enlighet med avtal och ny lön betalades ut i april. Löneöversynen föranleddes av en lönekartläggning där inga osakliga löneskillnader förelåg.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2024 hade förbundet 44 tillsvidareanställda arbetstagare samt fem provanställda. Av de tillsvidareanställda arbetstagarna var 39 kvinnor och fem män. Vid måttillfället var två personer 100 % föräldraledig och en person var 100 % studieledig. Ytterligare tre arbetstagare var partiellt lediga, varav två var föräldralediga och en var studieledig. Totalt har 52 olika personer varit tillsvidareanställda i förbundet under året vilket motsvarar en personalomsättning om 16,4 % vilket är ett par procentenheter högre jämfört med föregående år. Den främsta orsaken till personalomsättningen är flera pensionsavgångar samt avvecklingen av lokalkontoret i Mariestad.

Under året har antalet årsarbetare totalt motsvarat 44,1 vilket är en minskning med 5,8 åa jämfört med föregående år. Det färre antalet arbetade timmar beror bland annat på vakanta tjänster i avvaktan på tillsättning.

År	Tillsvdare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2024	42,0	2,0	0,1	44,1
2023	47,6	1,4	0,9	49,9
2022	48,8	0,9	0,3	50,0
2021	52,9	2,2	1,0	56,1
2020	50,7	5,5	1,0	57,2

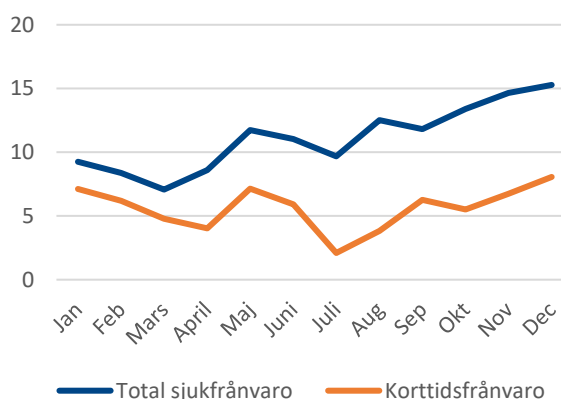
Tabell 7 Årsarbetare

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 99,5 % vilket är i paritet med föregående år. 97,4 % av kvinnorna respektive 100 % av männen är heltidsanställda inom förbundet.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för 2024 var 11,2 % vilket är en kraftig ökning jämfört med föregående år. Den höga sjukfrånvaron är framför allt ett resultat av en hög långtidssjukfrånvaro, vilken är 49,2 % av den totala sjukfrånvaron. Också långtidssjukfrånvaron är högre jämfört med föregående år och är direkt kopplat till icke arbetsrelaterad sjukskrivning.

Figur 8 Sjukfrånvaro 2024

Såväl sjukfrånvaron för förbundets anställda kvinnor som män har ökat jämfört med föregående år och var 9,5 % respektive 22 %. Sjukfrånvaro i åldrarna 30 år och uppåt är betydligt högre än sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre, vilket är en spegling av i vilken ålderskategori långtidssjukfrånvaron finns.

	2024	2023
Total sjukfrånvaro	11,2 %	6,4 %
Sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	49,2 %	19,9 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	9,5 %	5,5 %
Sjukfrånvaro för män	22,0 %	11,2 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	5,4 %	4,7 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	12,1 %	6,7 %
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	11,5 %	6,3 %

Tabell 8 Översikt sjukfrånvaro, jämförelse mellan 2023 och 2024

Kostnaden för företagshälsovård var fortsatt låg under året. Friskvårdsbidraget har under 2024 nyttjats av 37 medarbetare vilket är lika många som föregående år.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

Den nuvarande migrationspolitiken, såväl inom som utanför Sveriges gränser, kommer med sannolikhet fortsätta att bidra till ett minskat behov av språktolk och därmed en minskad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Tidö-partierna har i början av 2025 kommit överens om ett utredningsdirektiv kopplat till tolkfrågan i Tidö-avtalet. Vad denna utredning kommer att resultera i får tiden utvisa men eventuellt kan rätten till fri tolk komma att regleras över tid och därmed påverka förbundets verksamhet. Som direktivet ser ut undantas sjukvård och rättsväsendet från utredningen.

Direktionen beslutade under hösten att åter öppna upp för nya medlemmar i förbundet vilket kan innebära nya kunder och därmed en ökad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Inträdet av eventuella nya medlemmar kommer dock ske först 2026.

Under året har en tydlig kostnadsmedvetenhet kopplat till tolktjänster uppmärksammats från förbundets kunder. Efterfrågan på mer kostnadseffektiva tolktjänster förväntas öka och därmed kommer troligen distanstolkningen bli än mer dominerande. Frågan är hur länge platstolkning kommer att efterfrågas då denna tjänst medför högre kostnader för kunden och tolkbehovet i de flesta fall likväl kan tillgodoses av en tolk på distans.

Den tekniska utvecklingen, och AI specifikt, kommer med stor sannolikhet att påverka tolkbranschen över tid. I vilken utsträckning och på vilket sätt är i dagsläget mycket svårt att förutse. Förbundets nya produkt TFV AI-tolk som lanserades strax innan jul 2024 är tänkt att vara ett komplement, inte en ersättning, för den mänskliga tolken. TFV AI-tolk är tänkt att succesivt utvecklas med fler språk och bredare fack-terminologisk kunskap. Hur detta AI-baserade tolkverktyg kommer att användas framgent återstår att se. För att möta teknikens möjligheter och kundernas föränderliga behov ställs det krav på att organisationen snabbt lär nytt och ställer om.

Direktionen beslutade under hösten 2024 att minska antalet kontor vilket innebär att förbundet från och med våren 2025 inte längre har några lokalkontor. Centraliseringen av verksamheten till Göteborg möjliggör en organisationsförändring vilken medför en effektivare verksamhet. Verksamheten förväntas fortsatt genomsyras av högt medarbetarengagemang för att Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och vara en förebild i branschen.

Budget 2024

Enligt förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter och medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Budget 2024 är lagd utifrån idag gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknas till ca 335 000 uppdrag för 2024. För en budget i balans bedöms prisjusteringen för 2024 resultera i en snitthöjning om 5 %.

Budget 2024	tkr
Verksamhetens intäkter	237 000
Verksamhetens kostnader	237 000
Årets resultat	0

Ekonomisk plan 2024–2026

Budget (tkr)	2024	2025	2026
Intäkter	237 000	243 000	249 000
Kostnader	237 000	243 000	249 000
Budgeterat resultat	0	0	0

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolk- och översättningsuppdragen har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Inventarier av mindre värde (understigande ett halvt prisbasbelopp) aktiveras inte. Avskrivningar av inventarier och immateriella tillgångar skrivs av på fem år.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2024	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	1	237 000	220 452	221 686
Verksamhetens kostnader	2	-235 552	-222 593	-218 256
Avskrivningar	3	-1 398	-1 734	-3 516
Verksamhetens nettokostnader		-50	-3 875	-86
Finansiella intäkter	4	5	8	22
Finansiella kostnader	5	-55	-83	-151
Resultat före extraordinära poster		0	-3 950	-215
Extraordinära poster		0		0
Årets resultat		0	-3 950	-215

Balansräkning

(tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2024-12-31	2023-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6,7	5 726	7 412
Inventarier	8	0	47
Summa anläggningstillgångar		5 726	7 460
Omsättningstillgångar			
Fordringar	9	42 839	42 055
Likvida medel	10	15 693	18 974
Summa omsättningstillgångar		58 532	61 029
SUMMA TILLGÅNGAR		64 258	68 489
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	11	30 731	30 946
Andelskapital, medlemmar		3 212	3 135
Årets resultat		-3 950	-215
Summa eget kapital		29 993	33 866
Skulder			
Kortfristiga skulder	12	34 264	34 623
Summa skulder		34 264	34 623
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		64 258	68 489

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	11	-3 950	-215
Justering för av- och nedskrivning	3	1 734	3 516
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		-2 216	3 301
Förändring kortfristiga fordringar		-784	3 063
Förändring kortfristiga skulder		-359	1 179
Medel från den löpande verksamheten		-3 358	7 542
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6	0	-7 035
Medel från investeringsverksamheten		0	-7 035
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Andelskapital	13	77	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		-3 281	507
Likvida medel vid årets början		18 974	18 467
Likvida medel vid årets slut	10	15 693	18 974

Noter

(tkr)	2024	2023
1 Verksamhetens intäkter		
Riktade bidrag	28	0
Återbetalning medlemmar, återbetalning av Eget Kapital	-8 700	0
Förmedlingstjänster	228 992	221 671
Övriga intäkter	133	15
Summa verksamhetens intäkter	220 452	221 686
2 Verksamhetens kostnader		
Direktionskostnader	-609	-540
Sociala avgifter direktion	-163	-241
Personalkostnad	-20 355	-21 747
Sociala avgifter personal	-8 958	-7 043
Arvoden och ersättning tolkar	-142 823	-144 628
Sociala avgifter tolkar	-35 830	-30 492
Tolkutbildning	-329	-471
Lokalkostnader	-3 317	-4 095
IT-kostnader	-5 793	-3 831
Inventarier, förbrukningsmaterial	-255	-252
Administrativa- och konsulttjänster	-3 912	-4 712
Summa verksamhetens kostnader	-222 343	-218 051
Ersättning för revisorer		
Revisionsuppdraget, sakkunniga	-250	-205
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	0
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	0	0
Summa	-250	-205
3 Avskrivningar		
Inventarier	-1 734	-3 516
Summa	-1 734	-3 516
4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	8	22
Övriga finansiella intäkter	0	0
Summa	8	22
5 Finansiella kostnader		
Räntekostnad	-11	0
Övriga finansiella kostnader	-71	-151
Summa	-83	-151
Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.		

Anläggningstillgångar**6 Pågående investeringar**

Pågående investeringar	0	0
Summa	0	0

7 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	8 289	12 758
Årets investering	0	7 035
Årets Utrangering	0	-12 758
Omklassificering från pågående investering	0	1 254
Utgående anskaffningsvärde	8 289	8 289

Avskrivningar

Ingående avskrivning	-877	-10 191
Årets Avskrivning	-1 686	-3 444
Försäljning/utrangering	0	12 758
Utgående avskrivningar	-2 563	-877

Utgående bokfört värde vid årets slut

5 726

7 412

8 Inventarier

Ingående anskaffningsvärde	1 341	1 438
Årets försäljning	0	0
Årets utrangering	0	-98
Utgående anskaffningsvärde	1 341	1340

Avskrivningar

Ackumulerade avskrivningar	-1 293	-1 319
Årets avskrivning	-48	-72
Försäljning/utrangering	0	98
Utgående avskrivningar	-1 341	-1293

Utgående bokfört värde

0

47

9 Fordringar

Kundfordringar	26 390	25 467
Div. kortfristiga fordringar	117	83
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16 332	16 505
Summa	42 839	42 055

(tkr)

2024-12-31

2023-12-31

10 Kassa och bank

Bank	15 693	18 974
Summa	15 693	18 974

En checkkredit på 10 mnkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2024.

11 Eget kapital

Ingående balans Allmänt eget kapital	30 946	30 946
Reglering Årets Resultat	-215	0
Utgående balans Allmänt eget kapital	30 731	30 946
Årets resultat	-3 950	-215
Andelskapital, medlemskommuner	3 212	3 135
Summa eget kapital	29 993	33 866

12 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	703	1 678
Moms	10 655	8 176
Personalens skatter och avgifter	4 272	3 605
Övriga kortfristiga skulder	0	0
Skulder till anställda	45	27
Upplupna semesterlöner	1 098	1 013
Upplupna tolkkostnader inkl. sociala avgifter	13 243	13 149
Övriga upplupna kostnader	4 248	6 976
Summa	34 264	34 623

13 Andelskapital

Årets förändring av andelskapital	77	0
Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare		
Summa	77	0

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas totalt för förbundet då styrningen av verksamhet sker på en förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive verksamhetsort finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2024 är lagd utifrån ett beräknat behov om 335 000 uppdrag och efter samråd med förbundets medlemmar. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2024 resultera i en snitthöjning om 5 %.

Utfall

Utfallet för 2024 blev 314 000 uppdrag vilket är 21 000 färre än budgeterat. Årets resultat blev -3 950 tkr att jämför med budgeterat nollresultat. Orsaken till det negativa resultatet beror på en förändrad redovisning av återbetalning av eget kapital till medlemmarna.

INTÄKTER	Utfall 2023	Utfall 2024	Budget 2024
Förmedlingstjänster	221 665	228 992	237 000
Återbetalning medlemmar	0	-8 700	0
Övriga intäkter	21	160	0
Summering	221 686	220 452	237 000
KOSTNADER			
Personalkostnad	28 790	29 312	36 251
Direktionskostnad	781	772	800
Arvoden uppdragstagare	175 120	178 653	184 575
Rekrytering och tolkutbildning	471	329	800
Lokalkostnader	4 095	3 317	3 911
IT-kostnader	3 831	5 793	5 207
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	252	255	268
Administrativa tjänster	4 917	4 161	3 790
Finansiella kostnader	3 645	1 809	1 398
Summering	221 901	224 402	237 000
RESULTAT			
Årets resultat	-215	-3 950	0

Tabell 98 Utfall mot budget 2024

Kundernas tolkbehov är påverkade av många parametrar och behovsanalysen som ligger till grund för budgeten är komplex och svårbedömd. Utfallet av försäljningsintäkter och kostnader för uppdragstagare ligger under budget vilket är ett resultat av färre antal tolkuppdrag. Förbundet har dock ökat andelen långa tolkuppdrag varför intäkterna ökat trots färre antal uppdrag. Den minskade efterfrågan på förbundets tjänster är en naturlig följd av ett minskat inflöde av nya tolkbehövande till Sverige.

Utfallet för personalkostnader blev betydligt lägre än budgeterat. Detta beror främst på flera, under året, vakanta tjänster, däribland 1,5 verksamhetschefstjänst.

Knappt hälften av budgeten för tolkutbildning har använts under året och beror främst på att verksamheten blivit än mer kostnadseffektiv i såväl kompetensutveckling som rekryteringsarbetet. Budget 2024 för rekrytering och utbildning speglar inte längre behovet för verksamheten varför dess budget sänkts för 2025.

Direktionen beslutade under hösten 2023 att minska antalet kontor från tre till två, vilket resulterade i att kontoret i Borås stängdes ner i slutet av 2023. Hyran för resterande avtalstid belastade därmed 2023. Budget för 2024 var då redan beslutad, där budget för Boråskontorets lokalkostnader ingick, detta resulterade i ett lägre utfall avseende de totala lokalkostnaderna för 2024 jämfört mot budget.

Kostnadsutfallet för IT-program och licenser är något högre än budgeterat och beror främst på utvecklingskostnader kopplat till det nya bokningssystemet men också på att förbundet nyttjar fler IT-relaterade tjänster. Även kostnadsutfallet kopplat till konsulttjänster är högre än budgeterat och hänger ihop med de juridiska ärenden som pågått under året samt ökade revisionskostnader till följd av nytt upphandlat revisionsavtal.

Utfallet av investeringen av nytt bokningssystem blev högre än investeringsbudgeten vilket resulterade i högre avskrivningar än budgeterat. Detta förklarar avvikelserna för finansiella kostnader jämfört med budget.

Förbundets investeringsverksamhet

Förbundet har ej haft någon investeringsverksamhet under året.

Tolkförmedling Väst, Göteborg 2025-03-28

Claudia Nistor Pedrini

Ordförande

Dragan Dobromirovic

Vice ordförande

Tolkar med kvalitet

@Tolkförmedling Väst

www.tolkformedlingvast.se

34. Årsredovisning och
verksamhetsuppföljning 2024 för Södra
Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)
KS2025/112

§75

KS2025/112

Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2024 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) och att ansvarsfrihet beviljas för förbundsdirektionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ärendet

Förbundsdirektionen har 2025-03-14, § 27, beslutat att fastställa årsredovisning och verksamhetsuppföljning för år 2024 samt att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning och verksamhetsuppföljning till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen. Av revisionsberättelsen framgår att revisionen tillstyrker att fullmäktige i medlemskommunerna beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma för år 2024. Årets resultat visar ett överskott med 1,2 mnkr med en omsättning under året på 232,4 mnkr. Verksamheten har hög budgetföljsamhet men avvikelse mot budget är ändå +2,0 % vilket beror på försäljningar av anläggningstillgångar, nytt avtal med MSB, lägre avskrivningar samt högre ränteintäkt på tillgodohavande på Borås Stads internbank. Verksamheten under 2024 har genomförts enligt beslutat handlingsprogram och verksamhetsplan. Uppföljning av årets verksamhet visar att under 2024 har de uppsatta målen blivit nådda till 99 %.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF) och att ansvarsfrihet beviljas för förbundsdirektionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2024 för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)
- § 27 Protokollsutdrag 2025-03-14, årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2024
- Årsredovisning-24-250319, fastställd
- Årsredovisning, Granskningsrapport revisorerna 250331
- Årsredovisning, Revisionsberättelse SÄRF 2024

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

ÅRSREDOVISNING 2024

Dygnet runt, 365 dagar om året,
finns vi för invånarnas säkerhet och upprätthåller
beredskap för att hantera olika typer av olyckor.

Vi är omkring 500 anställda och tillsammans
arbetar vi för att nå vår vision om
ett säkert och olycksfritt samhälle
för alla.

Produktion och foto: Sandra Eidergren och Caroline Clausson om inte annat anges. Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund © 2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	4
1.1 Förbundsledningen har ordet	5
1.2 Uppdrag och mål	6
2. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	8
2.1 Verksamhetsutveckling	8
2.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	11
2.3 Händelser av väsentlig betydelse	12
2.4 Förväntad utveckling	18
2.5 Väsentliga personalförhållanden	20
2.6 Styrning och uppföljning av verksamheten	24
2.7 God ekonomisk hushållning	24
2.8 Ekonomisk ställning	25
2.9 Balanskravsutredning	25
3. FINANSIELLA RAPPORTER	26
4. NOTER	28
5. DRIFTSREDOVISNING	30
6. INVESTERINGSREDOVISNING	31

På bilden saknas Ulf Sjösten.

FÖRBUNDSLEDNINGEN HAR ORDET

FÖRBUNDSDIREKTIONEN

SKENE 2024-03-15

Förbundsledningen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund 2023-2026 avlämnar denna årsredovisning.

FÖRBUNDSDIREKTIONEN

Rose-Marie Liljenby Andersson (S), Ordförande, Borås
Ulf Sjösten (M), Borås
Ulf Rapp (S), Bollebygd
AnnSofi Turesson (S), Mark
Johan Björkman (M), Svenljunga
Lennart Haglund (C), Tranemo
Johan Josefsson (M), Ulricehamn

ERSÄTTARE

Petra Vainonpää (S), Borås
Bengt Göran Persson (KD), Borås
Daniel Persson (SD), Bollebygd
Peter Branshøj (M), Mark
Niklas Gardevik (M), Tranemo
Torsten Lindh (S), Svenljunga
Per-Ola Johansson (S), Ulricehamn

TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE I:

Bollebygds kommun
Borås Stad
Marks kommun
Svenljunga kommun
Tranemo kommun
Ulricehamns kommun

FÖRBUNDSLEDNINGEN HAR ORDET

Räddningstjänsten spelar en avgörande roll i samhället genom att skydda liv, egendom och miljö vid olyckor och katastrofer. Vårt uppdrag omfattar både akuta insatser och långsiktigt förebyggande arbete för att öka säkerheten för alla. Under året har vi fortsatt att utveckla vår verksamhet för att möta samhällets växande behov och de nya utmaningar vi står inför.

Vår operativa verksamhet omfattar en rad olika insatser, från släckning av bränder och hantering av trafikolyckor till vattenlivräddning och sanering av farliga ämnen. Vi ser även en ökning av suicidrelaterade insatser, vilket ställer krav på vidareutbildning och samverkan med andra aktörer. Samtidigt har vi förberett oss för att hantera större kriser såsom terrorattacker, omfattande bränder och naturkatastrofer. Genom utbildning och övning inom pågående dödligt våld stärker vi vår beredskap och förmåga att agera effektivt i krissituationer.

Vid höjd beredskap eller krig ska räddningstjänsten kunna verka under försvårade förhållanden samtidigt som våra ordinarie uppgifter upprätthålls. En viktig del av vårt uppdrag är att informera och utbilda allmänheten i krisberedskap, för att öka medvetenheten och förbättra samhällets motståndskraft. Genom aktiv kommunikation, bland annat via sociala medier, har vi lyckats engagera och informera invånarna på ett tydligt och tillgängligt sätt.

För att stärka vår krisberedskap samarbetar vi nära med Försvarsmakten, Polisen, sjukvården och andra myndigheter. Syftet är att skapa ett robust skydd för befolkningen och viktiga samhällsfunktioner. Målet är att säkerställa att samhället kan stå emot och återhämta sig från stora påfrestningar.

Under året har vi sett en ökad osäkerhet i omvärlden, vilket påverkat vårt arbete och vår planering. Samtidigt har vi hanterat interna utmaningar kopplade till förändringar i pensionsavtalet för brandmän samt införandet av nya arbetstidsavtal. Dessa förändringar har skapat viss frustration, särskilt eftersom SÄRF redan har låg sjukfrånvaro och höga frisktal. Vi har därför lagt stort fokus på dialog med personalen för att säkerställa en hållbar arbetsmiljö och goda arbetsvillkor.

Räddningstjänsten är en central del av samhällets skydds nät där vårt arbete bidrar till att skapa trygghet och säkerhet för invånarna. Genom en kombination av operativa insatser, förebyggande arbete och strategisk samverkan arbetar vi för att minimera skador och säkerställa ett snabbt och effektivt ingripande vid olyckor.

Vi ser fram emot att fortsätta utveckla vår verksamhet för att möta framtidens utmaningar och stärka vår förmåga att skydda att rädda liv och hälsa, egendom och miljö.

Rose-Marie Liljenby Andersson
Ordförande

Jill Jingbrant
Förbundsdirektör

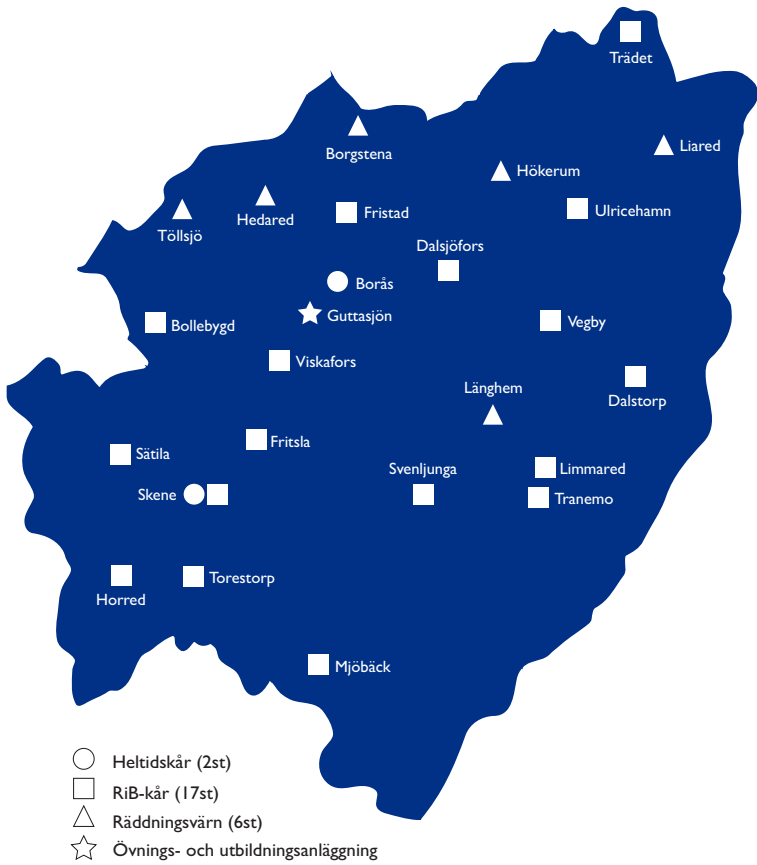
"En viktig del av vårt uppdrag är att informera och utbilda allmänheten i krisberedskap, för att öka medvetenheten och förbättra samhällets motståndskraft"

UPPDRAG OCH MÅL

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, SÄRF, ansvarar för räddningstjänst och förebyggande verksamhet i sex kommuner: Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Förbundet bildades 1995 och Marks kommun anslöt 2010.

SÄRF arbetar för ett säkert och olycksfritt samhälle, för alla och att vara en räddningstjänst i tiden, för framtiden.

INFORMERA
Genom information, utbildning och kommunikation förebyggs oönskade händelser för ett säkrare samhälle.

STÖDJA
Invånare och medlemskommuner stöds i skyddet mot olyckor och kriser.

HANTERA
Genom insatser vid risker, olyckor och kriser räddas och skyddas människor, egendom och miljö.

UTVECKLA
Den egna förmågan utvecklas ständigt och SÄRF deltar aktivt i utvecklingen av samhällets kris- och säkerhetsarbete.

RÄDDNINGSTJÄNSTUPPDRAGETS OLIKA DELAR

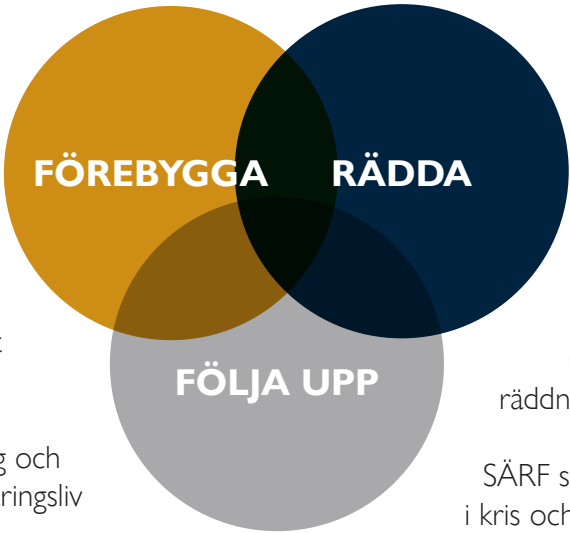
Uppdraget innebär att identifiera risker för att förhindra och begränsa konsekvenserna av oönskade händelser, förbereda och genomföra räddningsinsatser, uppföljning och erfarenhetsåterföring av inträffade händelser samt att delta i samhällets krishantering.

Organisationen är anpassad för att driva och stödja räddningstjänstuppdragets olika delar.

FÖREBYGGA
Genom tillsyn, information, rådgivning och utbildning tillgodoses lagstiftningens krav på skydd och säkerhet i samhället på lokal nivå.

Arbetet bygger på en kontinuerlig och nära samverkan med invånare, näringsliv och medlemskommuner.

I samverkan med kommunerna utformas risk- och sårbarhetsanalyser. SÄRF medverkar i samhällsplanering, utbildar och ger råd och information till samverkande myndigheter näringsidkare och enskilda.

RÄDDA
Beredskapen pågår dygnet runt, året runt för att utföra räddningsinsatser. Arbetet innebär utveckling och bibehållande av kompetens, metoder tekniska resurser för upprätthållande av effektiv räddningstjänstförmåga.

SÄRF stödjer medlemskommunerna i kris och katastrofer med resurser och kompetens i samverkan.

FÖLJA UPP
För att ständigt utveckla verksamheten i takt med samhällets förändrade riskbild identifieras, dokumenteras och analyseras risker, tillbud och olyckor. Att ständigt lära oss av det inträffade och genom att tillvarata erfarenheter, såväl förebyggande som insatsoperativt höjs och omvärderas förbundets kapacitet.

FRÅN NATIONELLA MÅL TILL AKTIVITETER

Med utgångspunkt i förbundets problembild, förbundsordningen och de nationella målen i Lag om skydd mot olyckor, LSO, pågår ett långsiktigt visionsarbete med strategiska inriktningar. Ett handlingsprogram med säkerhetsmål för perioden 2024 och tills vidare är styrande för verksamheten.

Handlingsprogrammets säkerhetsmål omsätts i ettåriga prestationsmål i verksamhetsplanen som följs upp årligen.

Ta del av samtliga säkerhetsmål i Handlingsprogrammet.

Lag om skydd mot olyckor	Nationella mål
Handlingsprogram	Säkerhetsmål
Årliga verksamhetsplaner	Prestationsmål
	Aktiviteter

VERKSAMHETSUTVECKLING

BEFOLKNINGS- OCH OMRÅDESUTVECKLING

SÄRF är ett förbund som sträcker sig över en stor geografisk yta, 90x90 kilometer, och utgörs främst av skog och landsbygd.

Senaste befolkningsmätningen är i samma nivå som föregående år, vilket innebär drygt 210 000 invånare.

Inom förbundet finns vissa riskkällor som skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, egendom och miljö. Inom vårt område finns tio verksamheter som klassas som farlig verksamhet och genom området går ett flertal leder för farligt gods. Relativt låg andel farligt gods transporteras dock via järnväg i förbundet.

Närmare 20 procent av befolkningen bor på orter med färre än 200 invånare. En olycka som inträffar i glesbygd riskerar att ta längre tid att upptäcka och för räddningstjänsten att komma fram till. Invånare i glesbygd bör därmed ha en högre grad av egen förmåga att själva agera, hantera och begränsa olyckor.

VERKSAMHETSPLANERING

Verksamhetsplaneringen för året har till stor del påverkats av arbetstidsavtalet som inneburit att SÄRF ändrat schemalaggningen för operativ heltidspersonal. SÄRF fick dispensansökan beviljad av Arbetstidsnämnden under våren vilket gjort det möjligt att planera operativa pass upp till 24 timmar på helger och semesterperiod samt för att möjliggöra utbildnings- och övningsinsatser. Dispensen underlättar planeringen av de operativa arbetspassen men den stora förlusten sker i form av verksamhetstid som planeras ut på brandmän utöver när de tjänstgör operativt.

Statistik från de senaste tre åren visar att cirka 2 400 så kallade dagtidsdagar kunnat tas ut av operativ personal för att utföra olika typer av uppgifter, exempelvis utbildning och övning, underhåll av materiel samt utveckling av arbetsmetoder. Samma siffra 2024 hamnar på cirka 1 300 dagar. Det beror främst på arbetstidsavtalet som gör att ett dygn omvandlas till två dagtidsdagar mot tidigare tre. Årets stora poster gällande dagtidsdagar utgörs av utbildning och övning samt arbete i SÄRF:s ämnesgrupper för att underhålla och utveckla kompetens. Prioriteringar har inneburit att många av aktiviteterna genomförts under operativ tjänstgöringstid. Ett stort antal övningar har hållits utan instruktör och med förberedelser under operativ tjänstgöring. Det medförde att kvantiteten behållits men att kvaliteten har blivit lidande.

ENHETLIGT LEDNINGSSYSTEM

I mars 2024 driftsattes räddningsledningssystem Älvsborg, det gemensamma ledningssystemet för SÄRF och Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, AVRF. Räddningsledningssystemet har full rådighet över den operativa räddningstjänstverksamheten i båda organisationerna. Personal från SÄRF och AVRF ansvarar för den dagliga driften och det praktiska arbetet i ledningscentralen som är placerad på Borås brandstation.

Fem räddningstjänster, som omfattar 29 kommuner, bildade Räddningsregion Västra Götaland våren 2023. Syftet är att skapa kvalitet och robusthet vid ledning av räddningsinsatser. I Räddningsregion Västra Götaland finns fyra räddningsledningssystem med ledningscentraler i Borås, Falköping, Skövde och Trollhättan. Under året har fortsatt redundansarbete och utveckling bedrivits för att regionen ska kunna arbeta som en ledningscentral, både rutinmässigt och tekniskt. Gemensamma utbildningar och övningar hålls återkommande.

Under 2023 genomförde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tillsyn på landets 18 räddningsledningssystem. MSB:s ställningstagande gällande räddningsledningssystem Älvsborg kom under 2024. Myndigheten anser att förutsättningarna för att bedriva övergripande ledning inte är tillfredsställande. Det kan konstateras att SÄRF och MSB inte gör samma tolkning av föreskrifterna. SÄRF har överklagat beslutet då SÄRF och AVRF anser att föreskrifterna är uppfyllda och att övergripande ledning ensamt och tillsammans med räddningsregionen bedrivs på ett effektivt sätt.

CIVILT FÖRSVAR

Arbetet med att återbygga det civila försvaret, som en del av Sveriges totala försvarsförmåga, har fått ett ökat fokus under 2024. Bland annat beslutade regeringen att återinföra civilplikt och att arbetet med detsamma skulle starta omgående. För SÄRF har detta inneburit inledning av planering för mottagande av civilpliktiga brandmän och brandbefäl. Under året har det kommit löpande besked från regering och MSB, kring inriktande planeringsförutsättningar för utveckling av det civila försvaret. SÄRF är följsamma i arbetet och vidtar de åtgärder som är möjliga utifrån befintlig verksamhet. Arbetet kommer att pågå över tid men har ökat kraftigt i intensitet under det gångna året.

FÖREBYGGANDE UPPDRAGET

Under året har nya medarbetare introducerats till det förebyggande uppdraget och getts stöttning i sin nya roll som myndighetsutövare. Stort fokus har varit att leverera noggranna och rättssäkra tillsyner. Uppfyllnadsgraden är hög och det är tydligt att utfört arbete gör skillnad i samhället.

Befolkningen håller sig stadigt på
210 000
invånare i SÄRF:s medlemskommuner.

Räddningslednings-system Älvsborg driftsattes
26/3
2024

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

MEDLEMSFÖRHÅLLANDEN

SÄRF är ett kommunalförbund som består av kommunerna Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn och som finansieras till största delen med skattemedel. 2024 var medlemsbidraget 200,3 Mnr och det innebär en bidragsfinansiering av verksamheten med 86,6 % och kostnaden per invånare inom förbundet var 966 kr. Resterande finansieras genom intäkter från myndighetsutövning och avtalstjänster.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

En anställd inom räddningstjänst med huvudsaklig tjänstgöring i utryckning har tidigare haft rätt till SAP-R, Särskild avtalspension inom Räddningstjänst, från 58 år om vissa kriterier är uppfyllda.

I avtalet från och med 2023 finns tre förändringar:

- Nyanställda, som inte tidigare haft anställning inom räddningstjänst, har inte rätt till SAP-R utan får i stället

2 066 kr/månad utbetalt som ett lönetillägg alternativt som en extra avsättning till tjänstepension.

- Heltidsanställda brandmän som redan ingick i SAP-R den 2023-01-01 fick välja att kvarstå i pensionsavtalet alternativt få 2 066 kr/månad utbetalt som ett lönetillägg eller som en extra avsättning till tjänstepension.

- Personer som har uppfyllt kraven för SAP-R vid 58 års ålder kan lämna

önskemål om att frysa/fördröja sitt uttag av SAP-R och i stället få en extra pensionsavsättning på 12%.

Detta har inneburit att förbundets löpande kostnader för lön och avsättningar till tjänstepension har ökat under 2024.

Förbundet utgick med en beräknad pensionsålder på 59,5 år för 2024.

RISKER

SÄRF har vid utgången av 2024 Eget kapital på 67,4 Mnr och en soliditet på 34,0 % vilket garanterar en långsiktig och stabil verksamhet som klarar stora händelser. Det egna kapitalet ska täcka den Ansvarsförbindelse som ligger utanför balansräkningen samt förbundets risker.

Eget Kapital
uppgick till

67,4

Mnr vid utgången
av 2024.

2024 var
beräknad pensionsålder
för heltidsanställd
utryckningspersonal

59,5
år.

EN AV OSS PÅ SÄRF

PETRA, EKONOMIHANDLÄGGARE

2024 var ett spännande år med nya utmaningar där jag fått driva många utvecklande projekt. Något som stuckit ut lite extra är att jag fick möjligheten att göra anställningstester för RiB-personal då jag under KIRTJ-konferensen blev så inspirerad av våra brandmän i beredskap. Jag gick först rullbandstestet och sen var jag med

vid en rekryteringsdag och gjorde alla tester. Det var en fantastisk grupp som tog in mig som en i gänget. Det var en av de roligaste dagarna på SÄRF (förutom när momsdeklarationen stämmer och årsredovisningen är tryckt). Och ja, en ekonomitant kan också bli brandman i beredskap!

SÄRF:s personal har deltagit vid ett
60-tal
lokala evenemang under 2024.

HÄNDELSE AV VÄSENTLIG BETYDELSE

TOTALFÖRSVAR OCH RÄDDNINGSTJÄNST UNDER HÖJD BEREDSKAP

Säkerhetssituationen i Sverige och närområdet är försämrad. Regeringen har därför fattat beslut om aktivering av civilplikt för kommunal räddningstjänst. Syftet med aktiveringen är att möjliggöra en skyndsam förstärkning av den kommunala räddningstjänstens organisation för höjd beredskap och därmed bemanning under höjd beredskap. Räddningstjänsten behöver förstärkas med personal och materiel för att hantera uppgifter under höjd beredskap samt tillkommande uppgifter enligt kap 8 LSO. Det finns kompetens och erfarenhet hos personer som genomgått utbildning inom räddningstjänstområdet men som inte längre arbetar kvar inom räddningstjänsten. Dessa personer utgör en resurs som kan omhändertas för att snabbt få till en personalförstärkning.

De personer som är aktuella för krigsplacering med civilplikt har redan en grundutbildning inom

räddningstjänst men har idag inte en anställning inom kommunal räddningstjänst. De som skrivs in med civilplikt kallas till en repetitionsutbildning för att säkerställa grundläggande och tillräcklig kompetens för räddningstjänstuppgifter under höjd beredskap. Individer som efter genomförd repetitionsutbildning skrivs in med civilplikt krigsplaceras baserat på länet man är folkbokförd i. I varje län finns av MSB utsedda räddningstjänstorganisationer dit de civilpliktiga knyts. I Västra Götaland är SÄRF och Räddningstjänsten Storgöteborg, RSG, vårdorganisationer. Civilpliktiga är en resurs som kan mobiliseras efter beslut av regeringen. I fredstid har dessa inga uppgifter.

Räddningstjänstens förmåga under höjd beredskap och krig har en central och omedelbar betydelse för skyddet av civilbefolkningen och civil egendom. I händelse av ett väpnat angrepp kommer de kommunala räddningstjänsterna sannolikt att behöva hantera ett stort antal samtidigt inträffade och omfattande räddningsinsatser. Det kommer att ställa krav på mental förberedelse såväl som personella och

materiella resursförstärkningar, ihop med kompetensutveckling av befintlig personal.

MSB har identifierat att det finns behov av att stärka räddningstjänstens arbete med planering och utbildning inför höjd beredskap och krig. Till varje vårdorganisation kopplas därför planerings- och utbildningsresurser som har till uppgift att stödja egen organisation och länets övriga räddningstjänstorganisationer inför och under höjd beredskap. Med anledning av detta finansierar MSB, genom överenskommelser 2024-2026, motsvarande en och en halv personell resurs med placering i SÄRF.

TILLSYNSARBETE

Med anledning av förändringar i lagstiftningen 2022 har resurserna inom den förebyggande avdelningen blivit fler för att hantera det kraftigt ökade kravet på antalet tillsyner. Totalt har 235 tillsyner enligt lagen om skydd mot olyckor, LSO, genomförts under 2024. I stort har tillsyner skett på de flesta typer av objekt som MSB i sin föreskrift pekat ut att kommunerna ska tillsyna. Tillsyner har även skett på objekt som förbundet själva ansett vara av stor vikt.

Närmare 50 av tillsynerna har varit så kallade händelsebaserade, där SÄRF fått kännedom om oegentligheter och på så sätt initierat ett besök. Stor vikt läggs vid rättssäkerhet och den enskildes möjlighet till att överklaga beslut. Detta leder till rättsfall som i sin tur lägger nivån för vad som är skäligt brandskydd i samhället. Under året har flera ärenden avgjorts hos Länsstyrelsen eller i domstol och flera ligger för prövning. De allra flesta överklaganden har avslagits och SÄRF:s beslut har därmed stått sig.

SOTNING OCH BRANDSKYDDSKONTROLL

I juni 2023 började ett nytt avtal för sotning och brandskyddskontroll att gälla i kommunerna Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Ett uppdrag GÖSAB fick efter upphandling. Inkörning av nytt system samt övertagandet av Tranemo kommun påverkade servicen under hösten 2023 och en bit in på 2024. Synpunkter från allmänheten har förekommit men minskat, ett resultat av att arbetssätt och system har satt sig.

Enligt det nya avtalet ska GÖSAB vid brandskyddskontroller, med den enskildes medgivande, granska brandskyddet i hemmet. Över 3 000 hembesök har registrerats, vilket innebär att det finns viss statistik över hur brandskydd i hem runtom i SÄRF:s område ser ut. Denna statistik kommer att bli värdefull för det förebyggande arbetet på sikt.

Dialog och uppföljning sker även med Sotar'n i Mark.

ÖVRIGA FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

För att stärka samverkan har byggheterna i kommunerna Bollebygd och Tranemo besökts. SÄRF ser en fortsatt minskning av byggärenden vilket speglar bilden av byggandet i samhället.

SÄRF har bidragit med synpunkter gällande polismyndighetens remisshantering som nu ses över. Förhoppningen är att effektivisera arbetet för alla inblandade.

LAGEN OM BRANDFARLIGA OCH EXPLOSIVA VAROR

Antal nya tillstånd inom lagen om brandfarliga och explosiva varor, LBE, ligger på normala nivåer för 2024. Arbetet med tillsyn har prioriterats och totalt har 40 st

tillsyner mot tillståndshavare genomförts. Det är en stor ökning mot tidigare år.

De många sprängdåd som skett i landet har gjort att MSB har uppfört ett nationellt register för explosiv vara för att få en bättre kontroll. Under året har SÄRF lagt resurser på att fylla detta register med uppgifter.

UTBILDNING

SÄRF bedriver kontinuerligt intern och extern utbildning inom förbundets geografiska område. Den interna utbildningen riktar sig främst till förbundets operativa personal och gäller såväl grund- som vidareutbildning. Den externa utbildningsverksamheten bedrivs med hög intensitet, det finns bland annat en fortsatt hög efterfrågan av utbildning i brandskydd och hjärt-lungräddning.

Förbundet bedriver utbildning i brandkunskap till kommunanställda i fem av sex medlemskommuner. I början av året upprättades nya avtal vilket innebär en än mer kvalificerad utbildning än tidigare.

SÄRF bedriver räddningstjänstutbildning vid tre gymnasieskolor; Sven Erikssonsgymnasiet i Borås, Marks gymnasieskola och Tranemo gymnasieskola. Gymnasieeleverna ges en god inblick i räddningstjänstens verksamhet och får en grundläggande brand- och sjukvårdsutbildning. Samarbetet syftar till att skapa intresse för räddningstjänsten som en framtida karriärmöjlighet.

ETT ÖVNINGSFÄLT I STÄNDIG UTVECKLING

Delar av SÄRF:s utbildningar hålls på förbundets utbildnings- och övningsanläggning Guttasjön. Anläggningen används också till försök och tester, vilka inte sällan ligger till grund för metodutveckling inom olika branscher.

Guttasjön fortsätter att utvecklas och under året har flertalet övningsanordningar byggts om eller renoverats. Mer asfalterad yta skapar förutsättningar för övningar gällande trafik. Ett nytt fält, som ska erbjuda övningar på hög höjd, är under uppbyggnad.

Guttasjön har de senaste åren varit plats för MSB:s grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, Grib. Efter ny upphandling av MSB:s utbildningstjänster kommer

utbildningen från och med 2025 att bedrivas på annan plats.

BOCKABYN

Intill SÄRF:s utbildnings- och övningsanläggning ligger Bockabyn, ett tidigare militärt område med flertalet byggnader som efterliknar stadsmiljö. SÄRF ansvarar för uthyrningen av Bockabyn åt Borås Stad och på senare år har intresset växt från olika samhällsaktörer att öva i området.

Lokalförsörjningsförvaltningen i Borås Stad, polismyndigheten och SÄRF har träffats regelbundet under 2024 för att diskutera Bockabyn ur ett framtidsperspektiv, främst kopplat till uppbyggnaden av det civila försvaret. Bockabyn ses bland annat som lämplig för att öva strid i bebyggelse. SÄRF fortsätter dialogen med Borås Stad och övriga intressenter.

PFAS

Arbete för att kartlägga eventuella utsläpp gällande PFAS, per- och polyfluorerade akrylsubstanser, från SÄRF:s övningsanläggning har pågått under året. PFAS är ett samlingsnamn för en stor och komplex ämnesgrupp som används i ett stort antal produkter, däribland brandsläckningsskum. Att släcka bränder med skum är något som historiskt har förekommit på SÄRF:s anläggning. En fullständig provtagningsplan för området upprättades efter att Miljöförvaltningen i Borås Stad begärt detta via ett föreläggande. Provtagning kommer att påbörjas under 2025.

FASTIGHETER OCH FASTIGHETSAVTAL

Under året genomförde SÄRF:s avdelning för verksamhetsstöd en översyn på samtliga brandstationer. Säkerhet, hälsa och miljö var fokus under översynen och SÄRF har en bra bild över behov och åtgärder framåt. Tillsammans med fastighetsägarna kommer förbundet att arbeta fram lokalbehovsplaner på respektive station.

I syfte att få en liktydighet i förbundets hyresavtal togs beslut om att säga upp alla hyresavtal i slutet på 2023 för att under 2024, tillsammans med medlemskommunerna, ta fram nya och

uppdaterade avtal. Arbetet med de nya hyresavtalen har pågått under större delen av 2024. De nya avtalsförslagen har gått igenom och ska signeras av parterna i början av 2025.

METOD- OCH FÖRMÅGEUTVECKLING

Under 2024 genomfördes, för första gången på över 15 år, en så kallad huseldning i SÄRF:s område. En huseldning är en övningsmetod som innebär att räddningstjänsten gör en kontrollerad fullskalig eldning av ett hus. Genom den här övningsmetoden kan SÄRF:s personal öva under realistiska former och prova olika släckmetoder skarpt, vilket är positivt för förbundets metod- och förmågeutveckling.

Sedan ett par år tillbaka är drönare en integrerad del av den operativa verksamheten. Förbundet har omkring 50 certifierade piloter och drönare är placerade på ett antal fordon. Ögon från ovan ger personalen på marken en bättre överblick vilket innebär en mer effektiv hantering av exempelvis släckinsatser. SÄRF deltar i utbyte av erfarenheter med närliggande räddningstjänster och är även en del av ett internationellt samarbete inom det EU-finansierade projektet Collaris. Under hösten deltog personal vid en sådan träff med syfte att förbättra användningen av drönare och annan teknik inom civilskydd och räddningstjänst.

DIGITALISERING

Det organisationsövergripande projektet för en digital arbetsplats avslutades under året och sker nu i förvaltningsorganisation. Heltidsanställd personal utbildades i det nya digitala arbetssättet, i linje med framtaget styrdokument. Ett nytt intranät, bland annat med personalhandbok och en central självserviceportal, lanserades i mars. Intranätet mottogs väl, samtidigt som det är tydligt att delar av organisationen har ett fortsatt behov av utbildning i digitala processer.

En inventering av de digitala system som SÄRF idag arbetar i har genomförts. Under 2025 fortsätter arbetet, med fokus på vilka system som utgör störst verksamhetsnytta för SÄRF på lång sikt.

TEKNISK INFRASTRUKTUR

Arbete med att byta ut och uppgradera hårdvara och system gällande utlarmning, kommunikation och navigation har genomförts under 2024. Flertalet större projekt har initierats med syfte att bygga robusthet med redundans för kritiska system. Arbetet planeras fortgå under långt tid framöver.

SÄKERHETSARBETE

Under året har arbetet med att stärka det fysiska skyddet på förbundets arbetsplatser fortsatt.

SÄRF följer utvecklingen gällande cyberhoten och arbetar kontinuerligt med att höja cybersäkerheten och förmågan att möta framtida hot.

AKTIV SAMHÄLLSAKTÖR

Under året har SÄRF:s operativa personal deltagit vid över 60 lokala evenemang runtom i förbundet. Dessa evenemang utgör goda tillfällen att nå ut med olycksförebyggande budskap, liksom information om räddningstjänstens verksamhet, till allmänheten.

Vid två specifika tillfällen bjöds ungdomar som kör A-traktor och EPA in till lokala brandstationer. Syftet var att nå målgruppen med budskap kring trafiksäkerhet samt få tillfälle att berätta mer om räddningstjänstens arbete. Det delades bland annat ut bildofter, i formen av en eldsflamma, med viktiga påminnelser så som att använda bilbälte och köra nykter. Evenemangen uppskattades och kommer att genomföras på fler orter framöver.

KOMMUNIKATION

SÄRF har tillsammans med det kommunala bostadsbolaget Bostäder i Borås producerat flertalet filmer på temat brandskydd i hemmet. Ofta sker samverkan mellan SÄRF och fastighetsägare efter att bränder inträffat. Detta är ett led i arbetet att samverka med ett tydligare förebyggande syfte och att nå grupper som vanligen inte nås av SÄRF:s information. I filmerna visar en av SÄRF:s brandmän bland annat hur en handbrandsläckare används och berättar hur man ska agera om det skulle börja brinna hemma. Under sommarmånaderna spreds filmerna på sociala medier. Bostäder i Borås har även gjort riktade utskick till boende i områden dit SÄRF statistiskt sett rycker ut ofta.

För att nå ut med information om behovet av att rekrytera fler brandmän i beredskap har filmer där befintlig personal porträtteras producerats. Personalen berättar om vardagslivet med beredskap och om fördelarna med att vara en del av räddningstjänsten. Filmerna annonserades på sociala medier och kompletterades med lokala event, bland annat prova på aktiviteter riktade särskilt mot kvinnor.

SÄRF har fortsatt en hög närvaro på sociala medier. Innehållet utgörs till stor del av av olycksförebyggande budskap, verksamhetsinformation och information om SÄRF som arbetsgivare.

SÄRF förekommer dagligen i lokalmedia och befälsfunktioner utbildas återkommande i mediehantering. Porträttbilder på ledningsgrupp och funktioner som regelbundet uttalar sig togs under året för att kunna bistå media med dessa i intervjusammanhang.

För tredje året i rad uppmärksammades SÄRF på den lokala reklamgalan Din Bästa Sida. Två filmer, med olycksförebyggande budskap riktade till högstadies- och gymnasieungdomar, gav SÄRF en andraplats i prisklassen digitalt varumärke.

I GOD SAMVERKAN

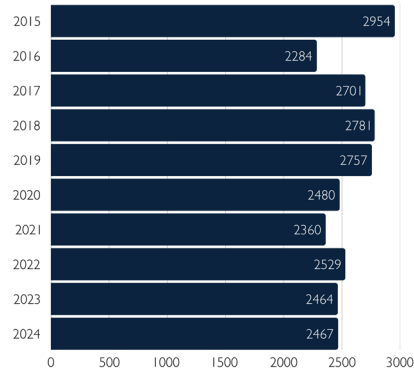
SÄRF har en givande samverkan, såväl operativt som förebyggande med andra räddningstjänstorganisationer. Genom Räddsam VG förs en god dialog med räddningstjänster i Västra Götaland och genom nätverk även räddningstjänster, med jämförbar storlek och riskbild, i hela landet.

OPERATIVA HÄNDELSE

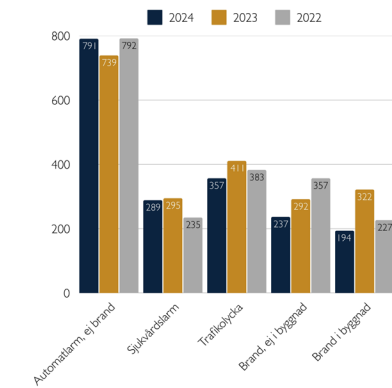
Antalet bostadsbränder ligger i nivå med tidigare år, dock sticker antalet personer som skadats allvarligt i bränder ut. Året har inneburit ovanligt många invändiga livräddningar vid bostadsbränder. Totalt har tretton personer tagits ut av rökdykare efter att de, av olika anledningar, inte kunnat utrymma själva när det börjat brinna. Detta kan sättas i relation till statistik som visar att Sveriges räddningstjänster räddar ett liv i veckan via rökdykning. Insatserna i SÄRF, varav flera ägde rum inom loppet av ett par veckor, visar att medarbetare är säkra i metoder och arbetssätt, samtidigt som arbetsuppgiften innebär en belastning, fysiskt liksom psykisk, för personalen. Detta är något som uppmärksammas i lokalmedia och utgjort tillfällen att beskriva brandmannens arbete samt vikten av att ha fungerande brandvarnare och släckutrustning i hemmet. Händelserna utreds nu av SÄRF:s olycksutredare, bland annat för att undersöka orsaker och komma med förslag på åtgärder för att på sikt minska antalet bostadsbränder. Utredningen kommer att presenteras under våren 2025.

Under hösten fick all operativ heltidspersonal utbildning i akut omhändertagande av suicidnära personer, AOSP. Antalet inkomna larm till SOS Alarm liksom faktiska larm gällande suicid och suicidförsök fortsätter att öka. SÄRF:s inriktning är att åka på suicidnära personer trots att kriterierna för räddningstjänst inte till fullo är uppfyllda. Syftet är att möta ett hjälpbehov och att tillsammans med andra aktörer i samhället bidra till att förebygga och minska antalet suicid.

SKADEHÄNDELSE I SÄRF 2015-2024

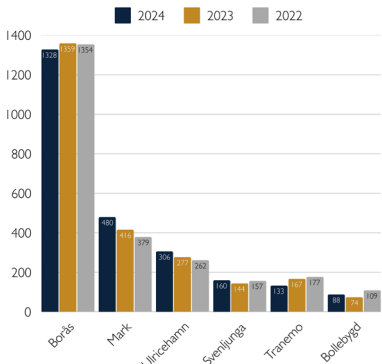

ANTAL VANLIGT FÖREKOMMANDE HÄNDELSE 2022-2024

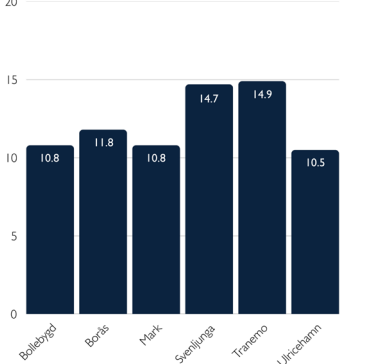

*Sammanslagning av: annat sjukvårdslarm, hjärtstoppslarm, annan hjälp till ambulans.

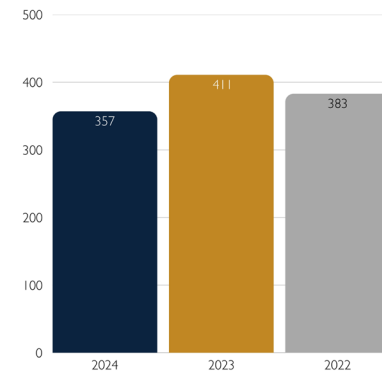
ANTAL INSATSE PER MEDLEMSKOMMUN 2022-2024

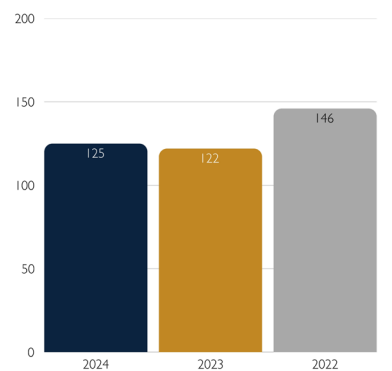
ANTAL INSATSE PER TUSEN INVÄNARE I RESPEKTIVE KOMMUN 2024

ANTAL TRAFIKOLYCKOR 2022-2024

ANTAL BOSTADSBRÄNDER 2022-2024

EN AV ÅRETS HÄNDELSE

Brandbilen backar in. Stämningen i bilen är tung. Alla vi brandmän är tysta. En av oss har precis avslutat sin introduktion och det är ett av de första larmen personen åker på. Ett larm där en människa valt att avsluta sitt liv. Tillsammans har vi gjort allt vi kan för att stötta en otröstlig anhörig. Det fanns inget vi kunde göra för att rädda liv den här gången.

Många tankar far genom huvudet. Tankar om det vi precis har sett och upplevt. Tankar på den egna familjen. På anhöriga till personen som avslutat sitt liv. På kollegorna. På invånarna i det lilla samhället, där många kanske känner familjen.

- "Min bror är precis lika gammal. Hela livet framför sig", tänker en av oss.

Detta är ett av de 114 larm rörande suicid som SÄRF:s personal ryckte ut på under 2024.

När arbetet på platsen börjar att närma sig sitt slut kontakter vakthavande befäl styrkan som varit på larmet. Det bestäms att ett samtal, en så kallad teknisk

genomgång, ska hållas på brandstationen innan de åker hem till familjen, till sitt ordinarie jobb eller går av sitt skift.

Befälet på insatsen samlar gruppen på stationen. Någon har satt på kaffe. De sätter sig och går igenom larmet. Alla får berätta vad de gjorde. Någon kom först in och hittade den avlidna, någon tog hand om en anhörig, någon satt med en orolig hund som skällde. Alla upplevde larmet helt olika. Ändå var alla på samma larm. Innan de går, kollar befälet av hur alla mår. Det bestäms att det finns behov av vidare uppföljning.

Det hörs ett ljud från min mobil. Jag läser; "Behov av Kamratstöd. Kontakta vakthavande befäl." Ett sms om behov av kamratstödjande samtal på en av SÄRF:s stationer har kommit. Jag tar kontakt med vakthavande befäl och meddelar att jag kan ta samtalet. Vakthavande befäl ger mig en kort genomgång av larmet. När jag fått lite bakgrundsinformation känner jag mig redo och bestämmer, ihop med befälet, en tid för genomgång med gruppen. Jag börjar mentalt förbereda mig för att kunna vara ett så stort stöd som möjligt för dem som varit på insatsen.

Samtalet går bra. Jag märker att det finns ett behov av att prata om det som hänt. Brandmännen får berätta hur de känner och hur de tänker, vad de upplevt och vilka intryck som finns kvar efter larmet. Tankebilder, synintryck, saker som sagts, saker som gjorts, mötet med chockade anhöriga – alla delar samtalas om. Att prata är en viktig del i att bearbeta jobbiga larm och händelser.

Samtalet börjar närma sig sitt slut, det är dags för avstämning. Var och en säger att känner att de kan lägga larmet till den erfarenhetsbank vi samlar på oss. Kanske gjorde just detta samtal att någon i gruppen hittade kraft att stanna kvar som brandman. Det är en av anledningarna till vårt kamratstödsarbete. Att vår personal ska må så bra de kan och kunna åka på liknande larm i framtiden.

Efter samtalet sätter jag mig i bilen. Tom av allt som sagts. Jag tänker på min familj och är tacksam över det stöd jag har runt omkring mig i form av kollegor på SÄRF. Jag sitter en stund innan jag startar bilen och åker hemåt. Jag parkerar bilen på uppfarten, går in och kramar om familjen lite extra ikväll.

Andreas Johansson, lagchef
Johannes Simonsson, brandman

FAKTARUTA KAMRATSTÖD

SÄRF har sju utbildade kamratstödjare. Alla arbetar inom den operativa avdelningen och innehar funktioner som brandman, lagchef och vakthavande befäl.

Kamratstödjare har utbildning i bearbetande samtal, avlastande samtal och krisstöd. Utbildningen ges av extern aktör.

Hanteringen av svåra larm sker i tre steg:
- teknisk genomgång
- kamratstöd
- samtal hos företagshälsovård

Under 2024 aktiverades gruppen vid omkring tio tillfällen.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

EN FÖRÄNDERLIG OMVÄRLD

SÄKERHETSLÄGET

I december 2024 fattade riksdagen beslut om ett nytt totalförsvarsbeslut för perioden 2025-2030. I beslutet konstaterar riksdagen det allvarliga säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde. Säkerhetsläget såväl i Sveriges närområde som globalt präglas av instabilitet och oförutsägbarhet. Allvaret i det allmänna säkerhetspolitiska läget har skärpts ytterligare. Ett antal osäkerhetsfaktorer, enskilda eller samlade, innebär en förhöjd risk för att det säkerhetspolitiska läget snabbt kan försämrats ytterligare med allvarliga konsekvenser för Europas och Sveriges säkerhet.

I totalförsvarsbeslutet anges att totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av Natoallierade. Det civila försvaret ska ha förmåga att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och ska inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga. Det civila försvaret ska också skydda civilbefolkningen, upprätthålla försvarsvilja och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

CIVILT FÖRSVAR OCH HÖJD BEREDSKAP

Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen är ett prioriterat område inom det civila försvaret under försvarsbeslutsperioden 2025–2030. Den kommunala räddningstjänstens förmåga under höjd beredskap och krig har en central och omedelbar betydelse för skyddet av civilbefolkningen och civil egendom. Ett arbete som sker i samverkan med såväl förbundets medlemskommuner som andra berörda aktörer.

Den planeringsresurs som tillsatts genom MSB ska stödja SÄRF och länets samtliga räddningstjänster med planering avseende höjd beredskap. SÄRF fortsätter att utveckla planeringen under 2025 och framåt gällande kunskapshöjande åtgärder avseende kontinuitetshandling, beredskapsplanering, krigsorganisation och säkerhetsskydd. Den utbildningsresurs som tillsatts genom MSB ska koordinera utbildning för SÄRF och länets samtliga räddningstjänster inom mental förberedelse och krigets kontext. Planering för att kunna utbilda instruktörer och räddningstjänstpersonal inom urban sök och räddning, ammunition- och minhantering, CBRNE samt akut omhändertagande år 2026–2028 pågår.

Arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap, RUHB, syftar till att säkerställa SÄRF:s beredskap att agera under höjd beredskap. Fokus ligger på att återuppta och stärka förmågan att skydda samhället vid hot och risker i en föränderlig omvärld. Arbetet är dynamiskt och kommer därför att behöva utvecklas och uppdateras i enlighet med aktuella inriktningar för civilt försvar och höjd beredskap. I övrigt följer SÄRF utvecklingen av det nationella arbetet kring civilt försvar och RUHB för att vara å jour inom området och för att planera i enlighet med kommande inriktningar.

RISKER OCH MÖJLIGHETER

FORSKNINGSPROJEKT

På senare år har SÄRF varit aktiva i flera forskningsprojekt. Under året avslutades ett projekt där förbundet tillsammans med Research Institutes of Sweden, RISE, brandtestat äldre lägenhetsdörrar från omkring 1950-talet som saknar ordinarie brandklass. Resultatet visar att det, relativt enkelt, går att förstärka äldre dörrar och på så sätt höja brandmotståndet till rimliga nivåer trots att dörrarna saknar brandklass.

FRAMTIDA BYGGREGLER

Under 2025 kommer nya byggregler från Boverket. Det finns en oro i att reglerna kommer att bli mer otydliga och

ställa än mer krav på räddningstjänstens granskning. SÄRF kommer att ha behov av en kompetenshöjning för att möta det nya regelverket och fortsätta arbetet för säkra byggnader.

RÄDDNINGSLEDNINGSSYSTEM OCH RÄDDNINGSGREGION

Under 2025 kommer arbetet i räddningsledningssystemet att fortsätta tillsammans med AVRF. Det handlar främst om att integrera ledningsdokument gemensamt och därifrån utvecklingen kring gemensamma övningar och erfarenhetsutbyten. Under 2025 kommer ledningscentralen att vara fullt bemannad enligt avtal, med sex personer från SÄRF och två personer från AVRF.

Räddningsledningssystemen som ingår i räddningsregionen har satt gemensamma inriktningar framåt:

- Utveckla samverkan i räddningsregionen genom att systematisk ha en väg in i räddningsregionen för vidare samordning. Räddningsregionen ska också ha möjligheten att uttala sig som en röst vid de tillfällen där det är lämpligt, exempelvis vid nationella samordningsmöten.
- Fortsatt utveckling av redundans-samarbetet och möjligheten att jobba gemensamt mellan samtliga ledningscentralen. Visionen är att det ska upplevas som att funktionerna sitter jämte varandra och arbetar trots att de befinner sig i ledningscentraler på upp till fem olika platser.
- Utveckla rutiner för att kunna agera i ledning på skadeplatser oavsett i vilket räddningsledningssystem händelsen sker. I arbetet ingår också gemensam övning och utbildning.

RÄDDNINGSTJÄNSTVERKSAMHET

För räddningstjänstverksamheten är arbete kopplat till förmåga och struktur fokus under 2025. På grund av effektiviseringar måste samtliga stationer på ett ännu tydligare sätt

anpassa personal, övning och materiel till rådande riskbild och förutsättningar.

För heltidsanställd operativ personal handlar en stor del av arbetet framåt om att anpassa struktur och arbetssätt efter rådande arbetstidsavtal. Det kommer att krävas fler resurser, ihop med engagemang, för att förändra gamla strukturer för att effektivare arbeta mot att nå uppsatta mål.

Under våren 2025 planeras för ett större övningsgenomförande med inriktning PDV, pågående dödligt våld, och räddningstjänst under höjd beredskap. Två inriktningar som tyvärr är helt rätt utifrån rådande riskbild. Övningen där ambulans, polis och räddningstjänst kommer att involveras kommer att ära rum på Guttasjön respektive Bockaby. Operativ personal från SÄRF:s heltidsstationer liksom delar av RiB-organisationen kommer att övas. I samband med dessa övningstillfällen övas även SÄRF:s stabsfunktioner.

FRAMTID

SKOLUTBILDNING

Ett projekt med syfte att utbilda alla elever i årskurs 2 kommer att genomföras under 2025. Inriktningen är att alla andraklasselever i förbundets sex medlemskommuner, under hösten, ska besökas av SÄRF:s personal för att få viktiga kunskaper i agerande vid brand.

MYNDIGHETEN SÄRF

SÄRF:s myndighetsutövning och flera av SÄRF:s ansvarsområden, exempelvis krisberedskap och civilt försvar, säkerhetsskydd och arbetsmiljö, styrs av annan lagstiftning, direktiv och överenskommelser. Lagstadgade uppgifter enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, LBE, ingår också i förbundets verksamhet. Myndighetsutövningen hanteras av flera verksamheter inom SÄRF. I syfte att

synliggöra gemensamma prioriteringar och gemensam målbild för SÄRF:s fortsatta utveckling utformas ett strategiskt styrdokument. Dokumentet ger en överblick över SÄRF som myndighet samt hur olika delar samspelar och bidrar till "Ett SÄRF".

I program för verksamhetens förhållningssätt fastställs vision, verksamhetsidé, värdegrund och övergripande mål med sikte på 2040. SÄRF:s långsiktiga mål syftar till att tydliggöra de huvudsakliga områden som förbundet behöver sträva mot under de kommande åren.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

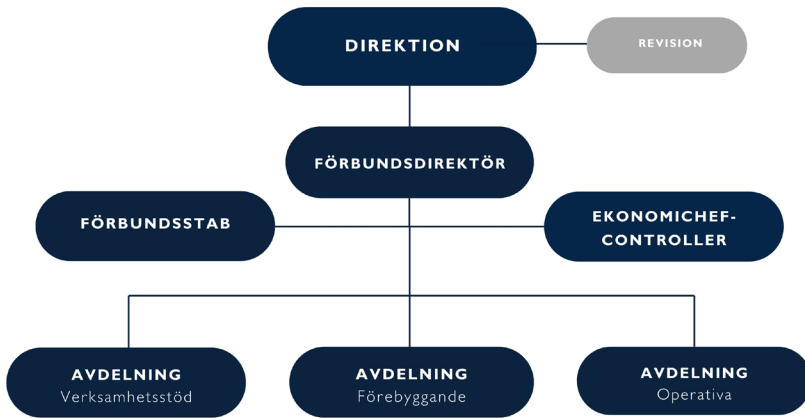
ORGANISATIONS- JUSTERING

En organisationsjustering träder i kraft 2025-01-01. Justeringen innebär ett antal titelbyten och titelförändringar samt att personal från olika avdelningar och grupper förs samman.

HELTIDSSTATIONER

Varje höst genomförs en rekryteringsprocess för brandmän till heltidsstationerna i Borås och Skene, för semestervikariat och tillsvidareanställningar. Grundkravet för arbete som brandman vid heltidsstationerna är att utbildningen Skydd mot olyckor, SMO, är genomförd. För semestervikariat anställs även personal från förbundets egna RiB-stationer. Detta är en uppskattad modell som även resulterat i att flera RiB-ansl  lda l  ser SMO. Under år 2024 har fem brandmän tillsvidareanst  llts vid de bägge stationerna.

Fyra personer, flera av dessa i bef  lsfunktioner, har avgått med pension under året. Även inför 2025 finns preliminära pensionsavgångar bland befäl

och brandmän. För att m  ta personalbehoven har bef  lsutbildningar och rekryteringsprocesser f  r befäl tidigarelagts. Vid de senaste årens rekryteringsprocesser har även ett antal brandmän   veranst  llts.

DAGTIDSANST  LLD HELTIDSPERSONAL

Med anledning av intern personalrörlighet och avgångar har ett flertal t  nster i andra yrkesgrupper tillsatts såsom ekonomichef, brandingenjörer, lönehandläggare och HR-specialist. Under hösten 2024 inleddes rekrytering av en kommunik  t  r f  r tillträde efter årsskiftet.

RIB-STATIONER

Förbundets r  ddningst  nst  rpersonal i beredskap, RiB,   r en betydande del av S  RFs totala beredskap. Med syfte att behålla och locka ny personal arbetar SÄRF aktivt med att skapa goda förutsättningar för medarbetarna. Vid rekryteringsbehov används framför allt riktade insatser såsom prova på aktiviteter och riktad annonsering, främst digital. Rekryteringsarbetet bygger också på befintliga medarbetares god ambass  d  rskap f  r SÄRF och genom deras kontaktnät på respektive ort.

  rligen genomförs två rekryteringsprocesser, en f  r tillträde under hösten och en f  r tillträde under våren. Totalt har sex personer utbildats och börjat arbeta som RiB under året. H  stens rekrytering resulterade i att nio personer kommer att anställas under våren 2025.

En av åtgärderna för att underlätta rekrytering till RiB   r, sedan ett antal år tillbaka, en modell för praktikt  nstg  ring. Modellen innebär att intresserade personer f  r möjlighet att prova på arbetet under en begränsad period. Intresset för praktik är relativt stort och har resulterat i att flera personer blivit aktuella för anställning.

Beredskapsplanering kräver stort engagemang och hög flexibilitet hos befintliga medarbetare. Hängiven personal g  r att SÄRF dygnet runt, året om kan upprätthålla beredskap enligt beslutad grundbemanning. Vid ett fåtal tillfällen har situationen krävt en nedgång i beredskap på enstaka stationer på grund av personal- eller kompetensbrist.

På grund av en förhållandevis hög personalomsättning kvarstår utmaningar i bemanningen på ett antal av SÄRF:s RiB-stationer. Tolv medarbetare har avslutat sin anställning under året.

R  DDNINGSV  RN

SÄRF:s sex r  ddningstv  rn utgör en viktig resurs i förbundet. Ett r  ddningstv  rn består av omkring tio personer som bor och ofta även arbetar på orten. De står frivilligt till förfogande för att rycka ut vid händelser och används för en första insats vid bränder och andra slags olyckor. Totalt ingår 68 personer i r  ddningstv  rnen, tre kvinnor och 65 män. Under året har sju personer antagits och en person slutat. Medelåldern   r 49   r.

AVTALSFÖRÄNDRINGAR ARBETSTID

Det centrala kollektivavtalet Allmänna bestämmelser, AB, som gäller inom de kommunala verksamheterna, förändrades fr   o m 2023-10-01 i de regler som gäller för dygnsvila. F  r SÄRF, liksom många andra r  ddningst  nster, innebär detta att arbetstidssystem och schema behövde förändras. Inom SÄRF har ett omfattande, partsammansatt arbete bedrivits för att se över olika schemaalternativ och bedöma hur dessa påverkar förmåga, verksamhet och arbetsmiljö.

De centrala parterna träffade under hösten 2023 en överenskommelse som bland annat innebär att r  ddningst  nster kan söka dispens från regelverket. SÄRF har under   r 2024 fått två dispensansökningar behandlade av Arbetstidsn  mden som i sitt senaste beslut godkänt att arbetstid kan förläggas till 24 timmar under helger, semesterperiod samt för att möjliggöra utbildning och   vning. Resterande dagar   r arbetstiden förlagd i operativa dagpass och nattpass.

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

Arbetsmiljöverkets förändrade föreskrifter f  r de medicinska undersökningar som genomförs för personal som utför r  k- och k  mdykning samt klättring på hög höjd har under året tillämpats vid under  kningarna.

ARBETSMILJÖ

Det systematiska arbetsmiljöarbetet   r avgörande i SÄRF:s strävan att vara en attraktiv och fr  m  tsyftande arbetsgivare. SÄRF:s uppdrag avseende r  ddningst  nster   r förenat med risker som behöver omhändertas med tydliga rutiner och systematiska åtgärder. Riskmedvetenheten och säkerhetstänket har fördjupats under året, något som kräver ständig utveckling. Det systematiska arbetet sker i samverkan mellan arbetsgivare

och medarbetare i den dagliga kontakten, genom utvecklingssamtal, på arbetsplatsträffar samt genom samverkan på övergripande nivå i arbetsmiljökommittén. I arbetsmiljökommittén hanteras alla typer av arbetsmiljöfrågor med fokus på struktur, uppföljning och återkoppling. Samtliga tillbud och arbetsskador hanteras och följs upp i kommittén med syfte att klargöra behov av åtgärder och riskeliminering.

Antalet anmälda tillbud uppgick till 27 st, vilket är en ökning jämfört med föregående   r då de var 19 st. Anmälda arbetsskador under året var 11 st, vilket   r fem fler än under 2023. Inga arbetsskador eller tillbud har anmälts till Arbetsmiljöverket.

Skyddsronder på alla SÄRF:s arbetsplatser har genomförts under året och utm  nnat i åtgärdsplaner som följs upp kontinuerligt.

SÄRF har fortsatt tillämpat möjlighet att arbeta hemifrån i viss utsträckning f  r de yrkesgrupper där detta   r möjligt. Detta kan förenkla för anställda att förena arbete och föräldraskap och bidrar i förlängningen till att SÄRF blir en mer attraktiv arbetsplats. Befintliga rutiner kommer att ses över och förtydligas inför 2025.

VÄRDEGRUNDSARBETE

Vid tre tillfällen under hösten 2024 samlades all SÄRF:s heltidsanställda personal samt stationsansvariga f  r RiB och r  ddningstv  rn för att tillsammans arbeta med kultur och värdegrund.

Med avstamp i frågeställningar kring verksamhetsutveckling, personlig utveckling och kommunikation fick medarbetare ge input kring SÄRF:s värdegrund och väg framåt. Arbetet kommer att f  rtl  pa under 2025.

EN AV OSS P   SÄRF

LOUISE, RIB VISKAFORS

I början av 2024 blev jag klar som brandman i beredskap. Utbildningen var bland det roligaste och mest utvecklande jag gjort! Jag var taggad på att stötta upp kollegorna på Viskafors station, men strax efter utbildningen blev jag gravid och fokus under året blev

att vara med på övningar och materialvård. Jag ser fram emot att snart vara tillbaka till fulla. Jag är även peppad på att ta C-kort, vidareutbilda mig och kanske inspirera någon att v  ga ta steget till detta meningsfulla uppdrag.

JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD

Lönekartläggning utförs varje år inför löneöversyn och vid rekryteringstillfällen. SÄRF har infört en lönestruktur i syfte att följa gällande avtal och god sed på arbetsmarknaden.

Förutsättningar för medarbetare avseende exempelvis rutiner, materiel och lokaler behöver fortlöpande förändras och förbättras i avsikt att öka möjligheterna för alla att kunna utföra sitt arbete på ett säkert och tryggt sätt. Normer och normkritik ska fortlöpande vara ett återkommande tema på arbetsplatsträffar.

Likt flertalet räddningstjänster är SÄRF underrepresenterat avseende kvinnor och utlandsfödda medarbetare. SÄRF strävar efter att vara en räddningstjänst

för alla och deltar aktivt i samverkan kring jämställdhets- och mångfaldsfrågor lokalt, regionalt och nationellt. SÄRF är medlem i Nätverket för Jämställd Räddningstjänst, NJR, och Nätverket för kvinnor inom räddningstjänsten, KIRtj. Vid KIRtj:s årliga nätverksträff, denna gång på Gotland, deltog åtta anställda från olika yrkeskategorier.

SÄRF har ett lokalt nätverk för kvinnliga anställda. Syftet är att värna de kvinnliga medarbetarna samt skapa förutsättningar, fysiska som psykosociala, för att kvinnor ska trivas på SÄRFs arbetsplatser och på sikt bli fler. Inspirationsföreläsningar och erfarenhetsutbyte har varit fokus under årets två träffar.

En intern arbetsgrupp med representanter för olika yrkesgrupper har som uppdrag att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsfrågor inom förbundet. Under år

2024 har gruppen bland annat arbetat med att se över anställningstester för operativ heltidspersonal och en ny modell utvärderas nu inför kommande rekryteringar.

SÄRF blev under 2024 en HBTQI-certifierad organisation. Certifieringsprocessen utfördes av Samkrafter, vars utbildning bygger på interaktiva föreläsningar i jämställdhet, mångfald och inkludering. Chefer, fackliga representanter och personal inom funktioner såsom HR och kommunikation deltog i kunskapshöjande insatser med syfte att medvetandegöra och bryta invanda mönster. Under hösten har Samkrafter stöttat SÄRF med att skapa en handlingsplan för organisationens fortsatta arbete med jämlikhet och inkludering. En av 2025 års aktiviteter handlar om att fler medarbetare ska få ta del av Samkrafterns utbildning.

ANTAL ANSTÄLLDA

Antalet anställda inklusive tidsbegränsat anställda uppgick 2024-12-31 till 508 personer, 39 kvinnor och 469 män. Fördelning per personalgrupp enligt nedan:

Personalgrupper	2024	2023	2022
Heltidsanställd operativ personal, ledning och stödfunktioner	150	147	147
Räddningstjänstpersonal i beredskap fördelade på 17 stationer	290	281	293
Personal i räddningssvårn fördelade på sex stationer	68	62	63
Totalt	508	490	503

SJUKFRÅNVARO FÖRDELAT PER ÅLDERSGRUPP OCH LÅNGTIDSSJUKA

Statistiken omfattar heltidsanställd operativ personal samt dagtidspersonal, inte RiB- eller värnpersonal. Sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid. Långtidssjuka, 60 dagar och mer, anges i procent av den totala sjukfrånvaron. Fördelning av sjukfrånvaro för kvinnor och män samt åldersgruppen 29 och yngre redovisas inte av integritetsskäl.

Ålder	Sjuk %	varav Långtidssjuk %
29 år eller yngre	-	-
30-49 år	1,25	0,0
50 år eller äldre	3,96	36,36
Samtliga åldersgrupper	1,95	19,71

PERSONALSTATISTIK

Antal anställda, sjukfrånvaro samt medelålder innefattar alla anställda (tillsvidareanställda, vikarier, visstidsanställda). Avgångar, nyanställda och personalomsättning omfattar endast tillsvidareanställningar.

	2024	2023	2022
Borås och Skene heltidskårer samt dagtidspersonal			
Antal anställda	150	147	147
varav kvinnor	21	22	20
varav män	129	125	127
Avgångar under året	10	5	10
Nyanställda under året	12	6	15
Personalomsättning (%)	9,2	3,6	8,0
Sjukfrånvaro (%)	1,95	5,84	5,83
Medelålder			
Borås heltidskår	43	43	42
Skene heltidskår	44	44	43
Dagtidspersonal	47	48	47
RiB-personal			
Antal anställda	290	281	293
varav kvinnor	15	17	17
varav män	275	264	276
Avgångar under året	12	22	27
Nyanställda under året	6	11	21
Personalomsättning (%)	4,4	7,4	8,5
Sjukfrånvaro (%)	2,52	6,02	5,12
Medelålder	44	44	44
Värnpersonal			
Antal anställda	68	62	63
varav kvinnor	3	2	2
varav män	65	60	61
Avgångar under året	1	3	2
Nyanställda under året	7	2	1
Medelålder	49	50	49
Personalomsättning (%)	2,6	5,9	2,9
Arbetssskador och tillbud för samtliga personalgrupper			
Anmälda arbetssskador	11	6	5
Anmälda tillbud	27	19	10

EN AV OSS PÅ SÄRF

HENRIK, BRANDINSPEKTÖR & RIB

Jag trivs väldigt bra i min roll som brandsinspektör. Det är en kombitjänst som utbildare, instruktör och tillsynsför rättare. Under 2024 har rollerna satt sig ganska bra. Vi har till exempel vidareutvecklat ett koncept för gymnasieungdomar som har siktet inställt på brandmannayrket. Det

är otroligt roligt att jobba med unga och följa deras resa från att vara ganska ovetande om räddningstjänstens arbete, till att kunna hantera en trafikolycka, brand eller drunkning. Eleverna utvecklas, och lär sig förstå vikten av att jobba tillsammans för att lösa problem.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETEN

MÅLUPPFÖLJNING

Direktionen fastställde 2023-12-15 Verksamhetsplan och Internbudget för 2024 som övergripande beskriver hur SÄRF avser att arbeta under året för att uppnå Handlingsprogrammets mål tillika en övergripande fördelning av de ekonomiska resurserna i förbundets verksamhet. De övergripande målen har brutits ner till förbundsgemensamma prestationsmål och respektive avdelning arbetar utefter beslutade aktivitetsplaner för att nå dessa. Säkerhetsmålen som syftar till att ge styrning till organisationen, delas upp till prestationsmål i verksamhetsplaner som följs upp årligen. Om prestationsmålen uppfylls anses säkerhetsmålen uppfyllda.

Totalt har förbundet nått 99% i måluppfyllelse för prestationsmål 2024. Sammanfattningsvis kan konstateras att förbundet under året har arbetat med samtliga prestationsmål. Avvikelsen beror på att tillsynsmålet inte kunde uppnås på grund av att antalet

tillsynsobjekt justerats under året, resurser har därför styrts om till händelsebaserade tillsyner, med gott resultat.

För detaljer kring uppföljning av mål hänvisas till rapporten "Uppföljning av verksamhetens mål 2024".

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Kommunallagen anger att direktionen ska tillse att kontrollen är tillräcklig och att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det vill säga att de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- ▶ Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- ▶ Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- ▶ Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer

Förbundsdirektören ansvarar för konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll och ska årligen rapportera till direktionen hur den interna kontrollen fungerar.

De verksamhetsansvariga cheferna inom SÄRF ska följa regler och anvisningar om intern kontroll, och informera övriga anställda om innebörden. De ska verka för att arbetsmetoderna bidrar till en god intern kontroll.

INTERNKONTROLLPLAN 2024

Förbundet har genomfört en risk- väsentlighets- och konsekvensanalys av verksamheten genom att ringa in de rutiner och processer som är viktiga att följa upp. Förbundets metod för riskhantering och internkontroll omfattar identifiering och värdering av risker samt framtagande av åtgärdsplaner.

För årets uppföljning hänvisas till rapporten "Uppföljning Internkontrollplan 2024".

EKONOMISK STÄLLNING OCH BALANSKRAVSUTREDNING

ÅRETS RESULTAT

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgår till plus 1,2 Mnkr på en omsättning som uppgår till 232,4 Mnkr (220,0 Mnkr för 2023).

Balanslikviditet har minskat, medan rörelsekapitalet har ökat, se kassaflödesanalys. Eget kapital uppgår till 67,4 Mnkr och ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för Pensionsutfästelse före 1997 på 11,8 Mnkr samt förbundets risker.

% och Mnkr	2024	2023	2022	2021
Balanslikviditet	309%	313%	368%	319%
(Oms. tillgång/kortfristig skuld i %)				
Rörelsekapital	82,3	80,5	81,4	79,2
(Oms. tillgång - kortfristig skuld)				
Soliditet	34%	36%	34%	34%
(Eget kapital/tillgångar)				
Soliditet inkl. Ansvarsförbindelse	28%	30%	27%	26%

BERÄKNING AV BALANSKRAVSRESULTAT

	Belopp i Mnkr
Ingående balanskravsresultat från 2023	0
Årets resultat 2024	+1,2
Reducering av Jämförelsestörande poster	0
Reducering av samtliga realisationsvinster	-0,6
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	+0,6
Balanskravsresultat	+0,6

BALANSKRAVS-UTREDNING

Enligt Kommunallagen 11 Kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl.

Förbundet använder inte Resultatutjämningsfond, RUR, då denna är avsedd för utjämnning av skatteintäkter.

Uppgift om årets balanskravsresultat ska redovisas i årsredovisningen och ska rensas från poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

God ekonomisk hushållning är att klara balansgången mellan uppsatta mål, beslutad förmåga, god arbetsmiljö, hög säkerhet och en ekonomi i balans.

Det finansiella målet för 2024 uppfylls genom ett positivt resultat på 1,2 Mnkr.

Årets prestationsmål har uppfyllts till 99%. Avvikelsen beror på att tillsynsmålet inte kunde uppnås på grund av att antalet tillsynsobjekt justerats under året. Resurser har styrts om till händelsebaserade tillsyner, med gott resultat.

Förbundet har arbetat med effektiviseringar vilket resulterat i hög budgetföljksamhet för kärnverksamheten. Total avvikelse mot budget är +2,0 % vilket beror på försäljningar av anläggningstillgångar, nytt avtal med MSB, lägre avskrivningar samt högre ränteintäkt på tillgodohavande på Borås Stads internbank.

Det är förbundets uppfattning att medlemsbidragen och övriga ekonomiska medel används på ett effektivt sätt och att SÄRF därmed uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

BALANSRÄKNING, TKR

		2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	7	72 749	61 900
Pågående investering	8	3 690	4 486
Summa materiella anläggningstillgångar		76 439	66 386
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar	9	0	5
Summa finansiella anläggningstillgångar		0	5
Summa anläggningstillgångar		76 439	66 391
Omsättningstillgångar			
Fordringar	10	10 583	28 033
Kassa och Bank		111 110	90 196
Summa omsättningstillgångar		121 693	118 229
Summa tillgångar		198 132	184 620
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		66 221	57 828
Årets resultat		1 197	8 393
Summa eget kapital		67 418	66 221
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	11	91 356	80 706
Summa avsättningar		91 356	80 706
Skulder			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		9 601	9 760
Övriga kortfristiga skulder		29 757	27 933
Summa kortfristiga skulder	12	39 358	37 693
Summa skulder		39 358	37 693
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		198 132	184 620

RESULTATRÄKNING, TKR

	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter	1	32 086	27 502
Verksamhetens kostnader	2	-219 649	-200 804
Avskrivningar	3	-8 891	-8 041
Summa verksamhetens nettokostnader		-196 454	-181 343
Medlemsbidrag	4	200 315	192 517
Generella statsbidrag och utjämning		0	0
Verksamhetens resultat		3 861	11 174
Finansiella intäkter	5	3 974	3 459
Finansiella kostnader (avser pensionsskuld)	6	-6 638	-6 240
Resultat efter finansiella poster		1 197	8 393
Extraordinära poster		0	0
Resultat efter extraordinära poster		1 197	8 393

KASSAFLÖDESANALYS, TKR

	Not	2024	2023
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat exkl. räntenetto		3 861	11 173
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar		8 891	8 041
Realisationsvinst vid försäljning av inventarier		-562	-374
Förändring av avsättning till pension inkl. löneskatt		10 650	869
		22 840	19 709
Erhållen ränta		3 974	3 459
Erlagd ränta (inkl. ränta på pension)		-6 638	-6 240
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		20 176	16 928
Förändring i rörelsekapital			
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		17 450	-2 209
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		1 665	7 345
Kassaflöde från den löpande verksamheten		39 291	22 064
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	8	-18 944	-18 232
Försäljning av anläggningstillgångar		562	374
Ökning/minskning av långfristig fordran	9	5	24
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-18 377	-17 834
Förändring i likvida medel			
Ökning/minskning av likvida medel		20 914	4 230
Likvida medel vid årets början		90 196	85 966
Likvida medel vid årets slut		111 110	90 196

EN AV OSS PÅ SÄRF

JOHAN, BRANDINGENJÖR

Som nyutexaminerad brandingenjör var 2024 mitt första år på SÄRF. Jag har lärt mig otroligt mycket och har jobbat med byggärenden, sotningsfrågor och genomfört många tillsyner. En av de mest givande delarna med jobbet är att komma ut och träffa människor och organisationer och att bidra till att

förbättra säkerheten i samhället.

Under 2025 ska jag gå en olycksutredningskurs och så småningom börja arbeta med utredningar vilket jag ser fram emot. Jag ser även fram emot att, ihop med mina fantastiska kollegor, fortsätta jobba för ett tryggare samhälle.

NOTER, TKR

Not 1 Verksamhetens intäkter	2024	2023
Automatiska brandlarm	13 508	12 608
Myndighetsutövning	3 562	2 318
Uppdragsutbildning	5 303	5 833
Avtal	5 951	3 177
Bidrag och kostnadsersättning från staten	526	863
Uthyrning lokaler, fordon	1 651	1 348
Teknisk service	408	510
Övrigt	615	471
Realisationsvinst	562	374
Summa	32 086	27 502

Not 2 Verksamhetens kostnader	2024	2023
Löner och arvoden	150 984	143 974
Pensioner	21 548	11 497
Lokaler	14 698	13 657
Materiel	11 285	11 683
Främmande tjänster exkl räkenskapsrev.	21 035	19 906
Räkenskapsrevision	99	87
Summa	219 649	200 804

Not 3 Avskrivningar enligt plan
Planenliga avskrivningar har beräknats på objektens anskaffningsvärden.

Not 4 Medlemsbidrag	2024	2023
Bollebygd	11 535	10 801
Borås	103 620	98 864
Mark	34 065	33 984
Svenljunga	12 514	12 036
Tranemo	13 502	13 021
Ulricehamn	25 079	23 811
Summa	200 314	192 517

Not 5 Finansiella intäkter	2024	2023
Ränteintäkter	29	17
Ränta från Borås Stads Internbank	3 945	3 442
Summa	3 974	5 482

Not 6 Finansiella kostnader	2024	2023
Ränta pensionsavsättning	6 631	6 233
Övriga finansiella kostnader	7	7
Summa	6 638	6 240

Not 7 Anläggningstillgångar	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	183 446	167 605
Omklassificeringar under året	19 740	19 612
Försäljningar och utrangeringar	- 4 622	-3 771
Utgående anskaffningsvärde	198 564	183 446
Ingående ackumulerade avskrivningar	121 546	117 276
Årets avskrivningar enligt plan	8 891	8 041
Försäljningar och utrangeringar	-4 622	-3 771
Utgående ackumulerade avskrivningar	125 815	121 546
Summa	72 749	61 900

Not 8 Investeringar, Pågående invest.	2024	2023
Ingående Anförskaffningsvärde	4 486	5 866
Omklassificeringar under året	-19 740	-19 612
Anskaffningar	18 944	18 232
Utgående Anskaffningsvärde	3 690	4 486

Not 9 Långfristiga fordringar
Posten avser lån till RiB-personal för genomförande av körkortsutbildning

Not 10 Kortfristiga fordringar	2024	2023
Kundfordringar	3 867	22 864
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 617	5 021
Övriga fordringar	1 099	148
Summa	10 583	28 033

Not 11 Pensionsavsättning	2024	2023
Ingående balans	80 707	79 838
Utbetalningar	-4 917	-4 553
Ränteuppräknings	6 066	3 287
Årets intjänande	7 421	1 964
Förändring särskild löneskatt	2 079	170
Utgående balans	91 356	80 706

Upplysning om ansvarsförbindelse	2024	2023
Pensionsförpliktelse inklusive löneskatt (för tiden t.o.m. 1998)	11 757	10 101

Not 12 Kortfristiga skulder	2024	2023
Leverantörsskulder	9 601	9 760
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	11 355	11 909
Personalens skatter, avgifter och avdrag	4 012	3 894
Moms	2 936	1 958
Upplupna pensionskostnader inkl. skatt	8 157	6 440
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	709	1 152
Övriga kortfristiga skulder	2 588	2 580
Summa	39 358	37 693

REDOVISNINGSPRINCIPER

ALLMÄNNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunalförbundet tillämpar Kommunallagen, KL, Lagen om Kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

VÄRDERINGSPRINCIPER

Intäkter och kostnader

Periodisering av inkomster och utgifter har gjorts enligt god redovisningssed.

Fakturor överstigande 5 tkr exklusive moms har periodiserats.

Pensionskostnader

Förbundets pensionskostnader utgörs dels av under året utbetalda pensioner och pensionspremier, dels av årets förändring av kapitalvärdet av utgående och utfästa framtida pensioner.

Värdering av pensionsförpliktelserna är gjord enligt den av SKR antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser, RIPS 23.

Särskild avtalspension inom Räddningstjänst, SAP-R, är beräknad på pensionsålder 59,5 år.

Värdet av utfästa pensionsåtaganden redovisas under rubriken avsättningar.

Pensionsutfästelser före 1997-12-31 redovisas som ansvarsförbindelse.

Fordringar och Skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Avsättning har gjorts för bedömda förlustrisker.

Skulder har tagits upp till nominella värden.

Investering

En investering anses föreligga när tillgången är anskaffad för stadigvarande bruk, tillgången har en ekonomisk livslängd på minst 3 år och anskaffningsvärdet uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp exkl. moms.

Avskrivningar

Förbundet tillämpar komponentavskrivning av sina tillgångar. Enligt RKR 11:4 ska avskrivningarna spegla hur tillgångars värde successivt förbrukas och då måste skillnader, i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång, beaktas. Förväntas skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter vara väsentlig, ska tillgången delas upp på dessa och respektive komponent skrivs av separat.

Förbundets befintliga anläggningstillgångar och de som har aktiverats under året med värde som uppgår till väsentligt belopp består av räddningsfordon. Fordonen har i sin helhet samma förbrukning och nyttjandeperiod och förbundets bedömning är att varje fordon består av en komponent.

Avskrivningstider enligt plan på anskaffningsvärdet

Höjdfordon	18 år
Övriga stora fordon	14 år
Personbilar/Båtar/Maskiner	7/10 år
Räddningsmateriel	7/10 år
Radioutrustning	5 år
Elektronik/Kameror/Datorer	3 år

VERKSAMHETENS INTÄKTER OCH KOSTNADER

Verksamhetens intäkter avviker mot budget avseende avtalstjänster med +1,0 Mnkr samt att det finns intäkter på +2,0 Mnkr som ej budgeterats avseende försäljning av anläggningstillgångar och nytt avtal med MSB som värdorganisation för Civilplikten.

Verksamhetens kostnader avviker totalt mot budget med -0,7 Mnkr, i detta ingår en negativ budgetavvikelse avseende årets personalkostnader som vägs upp av bland annat minskade förbrukningsavgifter för lokaler.

Vidare finns avvikelse på avskrivningar med +0,7 Mnkr då budgeterade investeringar på 22,2 Mnkr är påbörjade men kommer att slutföras först under 2025 samt att förbundet fått högre intäktsränta på tillgodohavande på Borås stads internbank, där internräntan var 4,0% i januari men sjönk främst under andra halvåret och avslutade i december på 2,8%

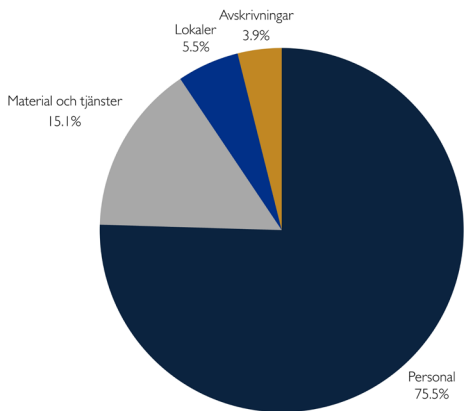
Personalkostnader inklusive pension utgör 75,5% (74,4%) av förbundets totala kostnader och tillsammans med lokalkostnader för förbundets 24 brandstationen är det 81,0% (80,9%), det är en personalintensiv verksamhet i ett stort geografiskt område.

Mnkr	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	32,0	29,0	3,0	27,5
Verksamhetens kostnader	-198,1	-197,4	-0,7	-189,3
Pensionsförpliktelser	-21,5	-21,4	-0,1	-11,5
Avskrivning	-8,9	-9,6	0,7	-8,0
Nettokostnader	-196,5	-199,4	2,9	-181,3
Medlemsbidrag	200,3	200,3	0,0	192,5
Finansiella intäkter	4,0	3,4	0,6	3,5
Finansiella kostnader	-6,6	-6,9	0,3	-6,2
Årets resultat	1,2	-2,5	3,7	8,4

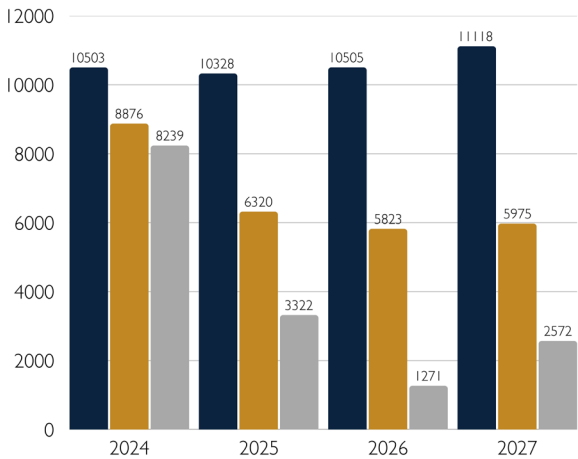
Budgetsäkerhet

%	2024	2023	2022	2021
Budgetavvikelse Årets resultat (exkl. medlemsbidrag)	+2,0	+6,0	+2,5	+0,9

Verksamhetens kostnader 2024

Pensionskostnader inkl. Löneskatt

MEDLEMSBIDRAG

Medlemskommunerna ersätter förbundet genom bidrag för att utföra uppdraget enligt gällande handlingsprogram. Medlemsbidraget är förbundets största intäkt och uppgår till 200,3 Mnkr vilket är en höjning från 2023 med 4,05%. Detta innebär en bidragsfinansiering av verksamheten på 86,6% (90,9 %). Kostnad för Räddningstjänst per invånare inom förbundet är 2024 966 kr (932 kr).

ÅRETS INVESTERINGAR

Årets investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken och har uppgått till 19,7 Mnkr (19,6 Mnkr).

Årets investeringar avviker mot budget men dessa kommer att genomföras under 2025 varav motorsprutor med mera är påbörjade och ingår med 5,4 Mnkr i kvarstående investeringar 2024-12-31.

Investeringar i Mnkr

	Pågående 2024-01-01	Budget 2024	Färdigställda 2024	Kvarstående 2024-12-31
Släck/Räddningsbil	4,9		4,9	0
Höjdfordon	8,9		8,9	0
Motorsprutor	1,4	0,8		2,2
Räddningscontainer		2,0		2,0
Räddningsutrustning	0,7	3,2	1,2	2,7
Terräng-, person- och transportbilar	2,6	2,1	1,7	3,0
Utbyte Rakel		1,2	0	1,2
IT, Teknik	2,2	4,5	1,5	5,2
Band till bandvagnar	1,5		1,5	0
SUMMA	22,2	13,8	19,7	16,3

Mnkr	2024	2023	2022	2021
Avskrivningar	8,9	8,0	7,3	7,3

Södra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

FÖLJ OSS
raddningSARF

BESÖKSADRESS Olovsholmsgatan 12, 506 34 Borås
TELEFON 033-17 29 00 **MAIL** serf@serf.se **WEBB** www.serf.se

PROTOKOLLSUTDRAG Sida 1 av 1
DIREKTIONEN
Sammanträdesdatum
2025-03-14

§ 27

Årsredovisning och verksamhetsuppföljning 2024 (Dnr. 2025-000156)

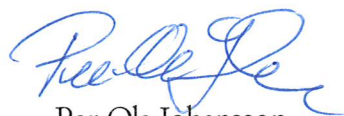
Årsredovisning för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har utarbetats enligt bifogad Årsredovisning samt rapporterna Uppföljning av verksamhetens mål 2024 och Uppföljning av Internkontrollplan 2024. Verksamheten under 2024 har genomförts enligt beslutat handlingsprogram och verksamhetsplan. Uppföljning av årets verksamhet visar att under 2024 har de uppsatta målen blivit nådda till 99 %.

Årets resultat visar ett överskott med 1,2 Mnkr med en omsättning under året på 232,4 Mnkr. Verksamheten har hög budgetföljsamhet men avvikelse mot budget är ändå +2,0 % vilket beror på försäljningar av anläggningstillgångar, nytt avtal med MSB, lägre avskrivningar samt högre ränteintäkt på tillgodohavande på Borås Stads internbank.

Direktionen beslutar enhälligt

- att fastställa årsredovisning och verksamhetsuppföljning för år 2024
- att tillsammans med revisionsberättelse överlämna årsredovisning inkl. rapporterna till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun för bedömning av ansvarsfrihet för direktionen
- att förklara paragrafen omedelbart justerad

Johan Björkman
ordförande

Per-Ola Johansson

Justeringen tillkännagiven på SÄRFs och medlemskommunernas anslagstavlor 2025-03-17

Rätt utdraget betygar;

RAPPORT 2024

Granskning av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning

Stefan Sjöblom
Anna Sandström
Emelie Magnusson

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	3
1.4 Metod	4
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Årsredovisning	5
2.1.1 Förvaltningsberättelse	5
2.2 Redovisningsprinciper	6
2.3 Balanskrav	6
2.4 Resultaträkning	6
2.4.1 Ekonomiskt resultat	7
2.4.2 Stickprov	7
2.5 Balansräkning	8
2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	8
2.6.1 Drift- och investeringsredovisning	8
2.6.2 Kassaflödesanalys	9
2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR	9
2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	9
2.8 Måluppfyllelse	10
2.9 Särskilda bevakningsområden	11
2.10 Intern kontroll	13
2.11 Övriga iakttagelser	14
2.11.1 Internbanken i Borås Stad	14
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	15

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med God redovisningssed?
- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionsed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär bl.a. att tillämpliga ISA, ISAE och ISRE har följts. Standarden beskriver förutsättningar och tar hänsyn till den kommunala särarten samt de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa.¹

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapsammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att upplysning lämnats om borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser SÄRF).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret).

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och systemstödet Hogia Audit. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan åren 2023 och 2024 har utförts. Årets granskning inriktas särskilt mot materiella anläggningstillgångar, där RKR R4 uppdaterats i november 2022.²

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av anläggningsreskontran samt moms- och skatteredovisning utförts. En redogörelse av pensionsavsättning och prognos har avhandlats. Avstämning har skett med förbundets ekonomiavdelning.

1.5 Projektorganisation

Stefan Sjöblom är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Sandström och Emelie Magnusson.

¹ Standard för kommunal räkenskapsrevision, SKR, Skyrev och FAR, 16 september 2023.

² <https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2023/06/RKR-R4-Materiella-anlaggningstillgangar.pdf>

2 Granskningsresultat

Nedan avrapporteras de iakttagelser och granskningsresultat som framkommit vid granskning av förbundets årsredovisning.

2.1 Årsredovisning

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.³

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse.

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.1.1 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) 11 kap ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden. Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s årsredovisning följer den uppställning som anges i 11 kap i LKBR.

³ LKBR, 1 Kap. 3§

Revisionskontoret noterar att väsentliga personalförhållanden gällande sjukfrånvaro för kvinnor respektive män är undantagna från redovisning av integritetsskäl enligt 11 kap. § 6 LKBR.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen innehåller en sammanställning av mål och uppdrag och att framställningen i allt väsentligt är deskriptiv. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2024.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har i sin rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse⁴ lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

SÄRF redovisar en avstämning av balanskravet enligt RKR R15 i förvaltningsberättelsen. Förbundets överskott för året uppgår till 1,2 mnkr och det finns inget negativt historiskt resultat att beakta då ingående balanskravsresultat från 2023 uppgick till 0,0 mnkr. En balanskravsjustering har gjorts gällande reducering av samtliga realisationsvinster om minus 0,6 mnkr. Balanskravsresultatet uppgår till 0,6 mnkr.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § LKBR ska resultaträkningen i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen följer i huvudsak lagstiftningens uppställning. I uppställningen har förbundet bytt ut posten Skatteintäkter mot Medlemsbidrag. För att förtydliga redovisningen i resultaträkningen kan man komplettera med andra poster och delposter enligt LKBR 5 kap 3§, vilket förbundet gjort.⁵

⁴ https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2024/07/RKR-R15-Forvaltningsberattelse_maj-2024.pdf

⁵ Eriksson, Haglund, Tagesson, "Kommunal bokförings- och redovisningslag", 2019, sid 66-67

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) redovisar ett överskott på 1,2 mnkr för perioden 1 januari 2024 till 31 december 2024. Budgeten för 2024 är underfinansierad med 2,5 mnkr. Därför blir skillnad mot budget ett positivt utfall om 3,7 mnkr jämfört med budget.

Den största budgetavvikelsen avser intäkter med 3,0 mnkr. De ökade intäkterna beror på avtalstjänster (1,0 mnkr), intäkter avseende försäljning av anläggningstillgångar och även ett nytt avtal med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, (2,0 mnkr).

Det finns även en negativ budgetavvikelse på 0,7 mnkr som avser ökade personalkostnader. Förbrukningsavgifter för lokaler har varit lägre.

Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2024 till 67,4 mnkr (år 2023: 66,2 mnkr). Eget kapital ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för pensionsutfästelse före 1997 på 12,0 mnkr samt förbundets risker.

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsbidrag enligt beslutad rambudget och kostnad för pension enligt KPA:s prognos. Förbundet förväntas inte generera något överskott utan målet är nollresultat varje enskilt år. Förbundet konstaterar i budget 2024 att kostnader för materiel, hyror och värme är högre än vad som beräknades i budgetramen då SKR:s prognos för PKV användes. Med hänvisning till förändrad kostnadsbild föreslås att Direktionen anför synnerliga skäl att utnyttja förbundets goda soliditet som kommer från tidigare positiva budgetavvikelser och beslutar att underskottet på 2,5 mnkr tas mot eget kapital.

Revisionskontoret noterar att förbundet har lagt en minusbudget om 2,5 mnkr för räkenskapsåret 2024. Enligt kommunallagen 11 kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Av förbundets budget framgår vilka synnerliga skäl som åberopas för att fatta beslut om en underfinansierad budget 2024.

Synnerliga skäl kan vara att tillfälligt utnyttja en god soliditet om förbundets egna kapital klarar att täcka budgeterat underskott för 2024, men det innebär en försämring av förbundets ekonomiska ställning. Möjligheten att underbalansera budgeten skall användas med restriktivitet och normalt sett endast något enstaka år. Att konsekvent underbalansera budgetarna är inte heller förenligt med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen.⁶ Revisionskontoret kan konstatera att förbundet har haft en underfinansierad budget åren 2020 till 2024.

Revisionskontorets uppdrag är att bedöma om årsredovisningens ekonomiska resultat är förenligt med Direktionens beslut om finansiella mål och om verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål. Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat uppnås och att budgetmålet för 2024 överträffas.

2.4.2 Stickprov

Revisionskontoret har genomfört cirka 60 stycken stickprov (120 stycken 2023) av ca 10 konton i resultaträkningen som har stora avvikelser mellan åren 2023 och 2024. Vid granskning av delårsbokslutet gjordes ett större stickprov av cirka 150 verifikationer på 40 konton. Konton som har granskats är främst konton i kontoklass 3-5, lokalhyror, försäljning, månadslön i mars och oktober, semesterlöneskuld, rök- och vattendykarutrustning, inventarier, drivmedel, textilier och värmeavgifter. Granskningen visar att det inte förekommer några större avvikelser i de stickprov som genomförts.

⁶ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/god-ekonomisk-hushallning-i-kommuner-och-landsting_GR03105/html/

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap 2 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa förbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s balansräkning i huvudsak är uppställd i enlighet med 6 kap 2 § LKBR och omfattar tillräckliga noter.

2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.6.1 Drift- och investeringsredovisning

Revisionskontoret har i år granskat drift- och investeringsredovisningen i SÄRF. SÄRF:s investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken (19,6 mnkr). Investeringar under 2024 har uppgått till 19,7 mnkr (2023: 19,6 mnkr). Förbundets investeringar avviker mot budget (13,8 mnkr) men förbundet uppger att dessa kommer att genomföras under 2025. Investering i motorsprutor med mera är påbörjade och ingår med 5,4 mnkr i kvarstående investeringar vid årets slut.

Budgeterade investeringar fördelas enligt nedanstående tabell:

Investeringar i Mnkr

	Pågående 2024-01-01	Budget 2024	Färdigställda 2024	Kvarstående 2024-12-31
Släck/Räddningsbil	4,9		4,9	0
Höjdfordon	8,9		8,9	0
Motorsprutor	1,4	0,8		2,2
Räddningscontainer		2,0		2,0
Räddningsutrustning	0,7	3,2	1,2	2,7
Terräng-, person- och transportbilar	2,6	2,1	1,7	3,0
Utbyte Rakel		1,2	0	1,2
IT, Teknik	2,2	4,5	1,5	5,2
Band till bandvagnar	1,5		1,5	0
SUMMA	22,2	13,8	19,7	16,3

Bild 1. Förbundets investeringar 2024 (mnkr).

Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s drift- och investeringsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med RKR R14.⁷

⁷ https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2023/10/RKR-R14-Drift-och-investeringsredovisning_okt-23.pdf

2.6.2 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Revisionskontoret har granskat kassaflödesanalysen enligt RKR R13 Kassaflödesanalys.⁸ Kassaflödesanalysen med tillhörande noter är korrekt. Enligt RKR R13 ska räntor och utdelningar hänföras till den löpande verksamheten. SÄRF redovisar både erhållen och erlagd ränta (inklusive ränta på pension) i kassaflödesanalysen. Det är en ränta på pensionen som uppstår genom att man så att säga lånar de anställdas pensionsmedel tills pensionen betalas ut. Det är alltså att betrakta som en ränta på lån och en finansiell kostnad.

Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s kassaflödesanalys i huvudsak är upprättad i enlighet med RKR R13.

2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR

Revisionskontoret har granskat immateriella anläggningstillgångar enligt RKR R3 Immateriella anläggningstillgångar. SÄRF har inga immateriella anläggningstillgångar.

Revisionskontoret har granskat materiella anläggningstillgångar enligt RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. Revisionskontoret noterar att SÄRF har lämnat not i balansräkningen avseende anläggningstillgångar. Revisionskontoret noterar att såväl avskrivningar samt avskrivningstider finns uppställda i avsnittet redovisningsprinciper, vilket är i enlighet med RKR R4. I bokslutsmaterialet finns även förteckning över sålda/utrangerade inventarier.

Revisionskontoret har översiktligt granskat leasing enligt RKR R5 Leasing.⁹ I denna RKR definieras leasing enligt följande: "leasingavtal – ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet".

Leasingavtal kan vara finansiella eller operationella. Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal¹⁰, detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing, i samband med översynen av hyresavtal.

2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för "god ekonomisk hushållning" enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att "fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen".

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.¹¹ Förbundet bedömer i årsredovisningen att SÄRF uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår det finansiella målet för 2024, det vill säga uppnår minst ett nollresultat. Verksamhetsmålen enligt handlingsprogrammet för skydd mot olyckor och verksamhetsplan och internbudget 2024 redovisas nedan i 2.8.

⁸ https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2024/11/RKR_R13-Kassaflodesanalys_nov-2024.pdf

⁹ https://www.rkr.se/wp-content/uploads/2023/11/RKR-R5-Leasing_maj-2023.pdf

¹⁰ Revisionskontoret noterar att samtliga SÄRFs hyresavtal är uppsagda per 31 december 2024. Direktionens protokoll §94, 15 december 2023.

¹¹ LKBR 11 kap. 8 §

2.8 Måluppfyllelse

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds målarbete

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska vara i balans och att budget och flerårsplan ska innehålla finansiella mål, samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska följas upp kontinuerligt, och det är Direktionens ansvar att i årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Södra Älvsborgs Räddningstjänsts (SÄRF) förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet. Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som reglerar målsättning och ambitioner för SÄRF för varje mandatperiod. Förbundsordning och handlingsprogram fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige.

Direktionen tog beslut 15 december 2023 om SÄRF:s vision samt om det övergripande handlingsprogrammet för perioden 2024 och framåt. Handlingsprogrammet gäller tills vidare. Handlingsprogrammet syftar till att vara ett strategiskt styrdokument för SÄRF som kan anpassas utefter rådande förhållanden och förändringar som sker i samhället. Programmet beskriver SÄRF:s förebyggande-, operativa- och stödverksamhet samt drar upp breda riktlinjer för de kommande fyra åren. De övergripande målen i handlingsprogrammet bygger på räddningstjänstens uppdrag som bryts ned till mål i årliga verksamhetsplaner.

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2024 och framåt. Hur detta ska genomföras beskriver SÄRF i den årliga verksamhetsplanen.¹² Säkerhetsmålen (totalt 12 stycken) är uppdelade i tre kategorier; före händelse, under händelse och efter händelse. Varje säkerhetsmål är uppdelat på ett eller flera årliga prestationsmål. Prestationsmål för 2024 fastställdes av Direktionen 15 december 2023 i Verksamhetsplan och internbudget för 2024. Sammantaget fastställdes 18 prestationsmål för 2024 uppdelat på kategorierna; före händelse (8 st.), under händelse (8 st.) och efter händelse (2 st.).

I årsredovisningen¹³ framgår säkerhetsmålen som gäller för perioden 2024 och framåt samt de prestationsmål som är beslutade för 2024.

Samtliga beslutade prestationsmål i verksamhetsplanen följs upp i årsredovisningen tillsammans med en skattning i procent av måluppfyllelsen/genomförandet.

Måluppfyllelsen per den 31 december 2024 redovisas i enlighet med nedanstående:

Förbundets prestationsmål 2024 för säkerhetsmål, Före händelse

0 ■ 2 ◆ 6 ● av 8 prestationsmål 2024

Förbundets prestationsmål 2024 för säkerhetsmål, Under händelse

0 ■ 0 ◆ 8 ● av 8 prestationsmål 2024

Förbundets prestationsmål 2024 för säkerhetsmål, Efter händelse

0 ■ 0 ◆ 2 ● av 2 prestationsmål 2024

Sammantaget redovisar förbundet följande måluppfyllelse per 31 december 2024

0 ■ 2 ◆ 16 ● av 18 prestationsmål 2024

Sammantaget är 16 av 18 prestationsmål helt uppfyllda under 2024. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen totalt sett till 99 % uppnått under året.

¹² SÄRF:s Verksamhetsplan och internbudget, beslutad av Direktionen 15 december 2023

¹³ Uppföljning av Verksamhetens mål 2024 som är bilaga till årsredovisningen.

2.9 Särskilda bevakningsområden

Revisorerna i SÄRF har särskilt under året bevakat följande områden: Samverkan med kommunernas krisberedskap, omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn, hyressättning av verksamhetslokaler samt de nya arbetstidsreglerna i kollektivavtal (EU krav om dygnsvila).

Samverkan med kommunernas krisberedskap

Under 2024 har SÄRF tillsatt en samordningsfunktion (heltid) och en utbildningssamordnare (halvtid). Direktionen har tillsatt befintlig personal på dessa positioner. SÄRF har även sett över utbildningsbehovet bland befintlig personal. Detta påbörjas under första kvartalet avseende civilplikt.

SÄRF samverkar med medlemskommunerna genom nätverk för civil beredskap och stabssamverkan, där säkerhetssamordnare, polis och sjukvård deltar. Syftet är att stärka krisberedskap, samordning och resurseffektivitet. SÄRF deltar även i lokala trygghets- och säkerhetsråd.

I Direktionens årsredovisning framgår det att på grund av den försämrade säkerhetssituationen har regeringen beslutat att aktivera civilplikt för kommunal räddningstjänst. Syftet är att snabbt stärka räddningstjänstens organisation och bemanning vid höjd beredskap. Personer med tidigare utbildning inom räddningstjänst, men utan anställning där idag, kan krigsplaceras efter repetitionsutbildning. MSB har utsett värdorganisationer bl.a. SÄRF för att samordna detta. För att förbättra planering och utbildning inför höjd beredskap finansierar MSB personalresurser hos värdorganisationerna under perioden 2024 till 2026. För 2024 fick SÄRF sammantaget ca 2,0 mnkr av MSB.

Omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn

Ulricehamns kommun har under en längre tid arbetat tillsammans med SÄRF med att utreda var den nya brandstationen ska lokaliseras. Den planerade nybyggnationen av brandstationen i Ulricehamn har försenats i förhållande till det tidigare beslutet i kommunfullmäktige, där det fastställdes att en ny brandstation skulle vara färdigställd senast den 31 december 2024. I december 2024 förvärvade Ulricehamns kommun fastigheten FG Snickeri för cirka 15 miljoner kronor. Fastigheten omfattar en total yta om 19 600 kvadratmeter, är planlagd för småindustri och inrymmer en industribyggnad på 1 700 kvadratmeter. Som jämförelse uppgår den nuvarande brandstationens yta till 2 032 kvadratmeter.

För närvarande pågår arbetet med att ta fram en ny detaljplan för området, och kommunen beräknas tillträda fastigheten i september 2025.

Det formella beslutet om att förvärva en ny brandstation har ännu inte expedierats till Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF).

Vidare kommer arbetet att fortskrida med detaljplanering, bygglovsprocesser och andra relevanta åtgärder. Tjänstepersoner från SÄRF kommer att delta i den omfattning som bedöms nödvändig.

Direktionen beslutade den 31 maj 2024 att uppdra åt ekonomichefsgruppen att ta fram en finansieringsmodell för nybyggnationer, vilket nu omfattar samtliga projekt, inte enbart brandstationen i Ulricehamn.

Hyressättning av verksamhetslokaler

De förtroendevalda revisorerna genomförde 2020 en granskning av hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler. Syftet med granskningen har varit att granska hur principerna för hyressättning, renoveringar, nybyggnationer och nyetableringar av de lokaler förbundet hyr i medlemskommunerna ser ut.

Den samlade bedömningen var att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknades dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar.

Rapporten är utskickad till medlemskommunerna. Ekonomichefsgruppen har haft uppe rapporten. SÄRF:s ekonomichef samt chef för avdelningen Teknik och fastighet fick hösten 2022 i uppdrag att genomföra dialogmöten med samtliga medlemskommuner. Detta slutfördes i mars 2023.

Frågan flyttades därefter över till medlemskommunernas ekonomichefsgrupp som redovisade ett gemensamt förslag på modell för hyressättning för SÄRFs verksamhetslokaler. Detta redovisades på medlemsrådet 21 april 2023 och förankrades i medlemsrådet 17 november 2023.¹⁴

Samtliga hyresavtal med de kommunala hyresvärdarna har nu sagts upp.¹⁵ I årsredovisningen för 2024 redovisar SÄRF att uppsägningen genomfördes i syfte att standardisera avtalen. Under 2024 har nya avtal utarbetats i samverkan med medlemskommunerna och dessa förväntas signeras i början av 2025. Processen har dock försenats på grund av otydlig ansvarsfördelning, vilket resulterade i att arbetet inte påbörjades förrän sommaren 2024.

Samtliga avtal är ännu inte inkomna och alla avtal är inte heller färdigdiskuterade mellan SÄRF och medlemskommunerna. Förbundsdirektören gavs i uppdrag att vid Direktionens sammanträde 24 januari 2025 presentera effekterna av de nya avtalen i sin helhet (ekonomi, lokalstandard, underhåll). Fram tills dess ska underskrifter avvaktas av de nya hyresavtalen.¹⁶

De nya arbetstiderna i kollektivavtal (EU-krav om dygnsvila)

De centrala parterna träffade överenskommelse 11 november 2022 om att göra ändringar i bestämmelserna om dygnsvila i Allmänna bestämmelser (AB) att gälla från och med 1 oktober 2023. Där anges att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar samt under vilka förutsättningar det är möjligt att göra undantag från reglerna om dygnsvila, både vad avser planerad arbetstidsförläggning och vid oförutsedd händelse. Vidare anges att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour får vara högst 20 timmar. Det förändrade regelverket har medfört att flera kommunala och regionala verksamheter, bl.a. räddningstjänsten, ser problem med arbetstidsförläggningen. De centrala parterna har träffat överenskommelse under hösten 2023 om att ge möjlighet att ansöka om dispens från regelverket. De centrala parterna anger att beslut om dispensansökan ska tas av den politiska ledningen.

Förbundet uppger att de har bedrivit ett omfattande, partssammansatt arbete för att se över olika schemaalternativ och bedöma hur dessa påverkar förmåga, verksamhet och arbetsmiljö.

Det är Arbetstidsnämnden som beslutar om dispensansökningar. Förbundet har under år 2024 fått två dispensansökningar behandlade av Arbetstidsnämnden som i sitt senaste beslut godkänt att arbetstid kan förläggas till 24 timmar under helger, semesterperiod samt för att möjliggöra utbildning och övning. Resterande dagar är arbetstiden förlagd i operativa dagpass och nattpass.

¹⁴ Direktionens sammanträdesprotokoll §94, 15 december 2023

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Direktionens sammanträdesprotokoll §66, 13 december 2024

2.10 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll. Policyn är reviderad och beslutad av Direktionen 15 december 2023. Policyn beskriver syfte, organisation och uppföljning av SÄRFs verksamhet och mål genom internkontroll. I policyn framgår även roller och ansvarsfördelning samt hur riskhanteringsprocessen är uppbyggd.

Förbundet har genomfört en riskanalys, som identifierade 63 risker. Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Tre risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2024 har antagits av Direktionen 15 mars 2024.

Processen för förbundets arbete med intern kontroll beskrivs i bilden nedan.

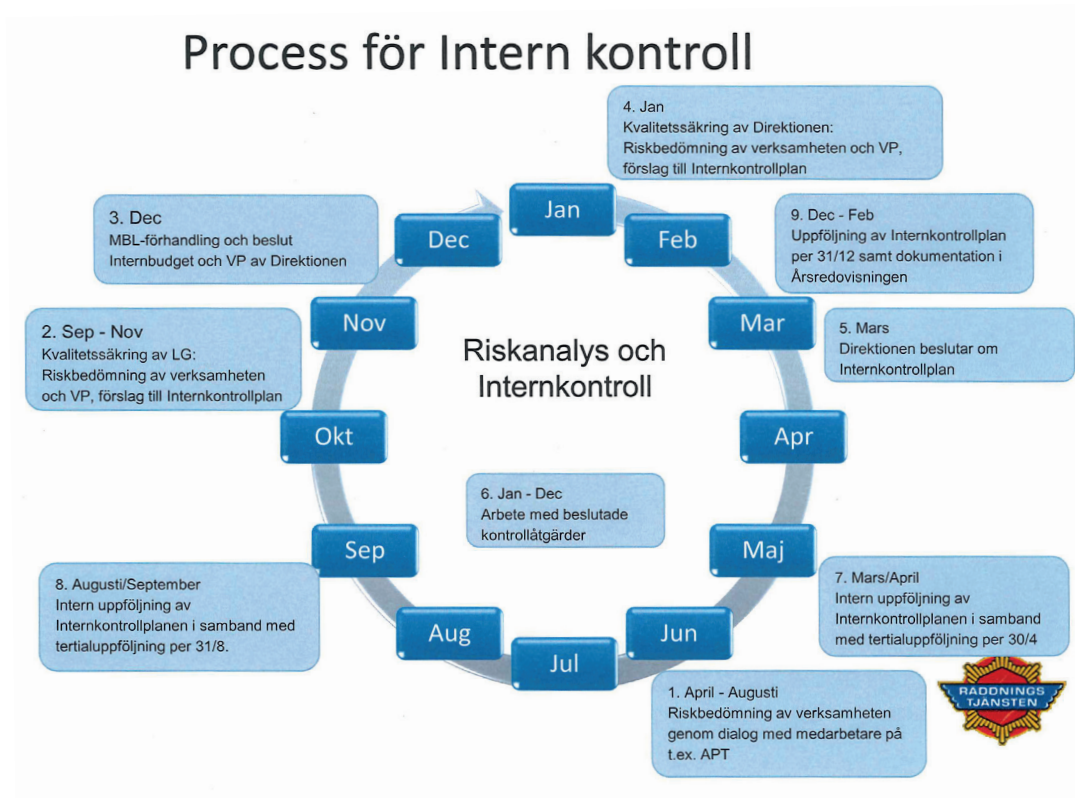

Bild 2. Process för intern kontroll i SÄRF, 2022-09-22.

Arbetet med intern kontroll har fortsatt löpande under året i förbundet. En tjänsteperson från kansliet leder den interna internkontrollgruppen där en från varje avdelning ingår i gruppen. Gruppen väljer att utföra kontroller utifrån riskanalys. Gruppen gör bland annat stickprovskontroller på löner och redovisning. En del kontrollåtgärder ska utföras och en viss nivå av stickprov ska göras enligt riskanalys/intern kontrollplan för 2024 men gruppen kan själv bestämma att utföra flera stickprov än dessa. Gruppen går ut till varandras avdelningar och stämmer av arbetet med intern kontroll. Man ser verksamheten med "nya ögon" och kan exempelvis ställa frågor om varför en avdelning arbetar på ett visst sätt menar gruppen. Att gå runt till varandras avdelningar menar gruppen leder till ständiga förbättringar och att personalen blir mer engagerad i sin verksamhet. Gruppen skriver åtgärdsrapporter och arbetar delvis med förbättringsarbete.

Det görs en intern uppföljning av planen för intern kontroll och beslutade kontrollåtgärder i riskanalysen i samband med tertialuppföljning.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2024 som en bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment i planen har genomförts under 2024. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 14 mars 2025. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

2.11 Övriga iakttagelser

2.11.1 Internbanken i Borås Stad

Revisionskontoret noterar att SÄRF för närvarande erhåller ränta (ca 3,9 mnkr under 2024) på förbundets medel om 111,1 miljoner kronor som är insatt hos internbanken i Borås Stad. Räntan var 3,7 procent i snitt under 2024 enligt intervjuade.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2024. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen följer i huvudsak lagstiftningens uppställning.

För helåret 2024 redovisar förbundet ett överskott på 1,2 mnkr, vilket är 3,7 mnkr bättre jämfört med budget. Revisionskontoret noterar att budgeten för 2024 var underfinansierad med 2,5 mnkr. Enligt kommunallagen 11 kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl. Av förbundets budget framgår vilka synnerliga skäl som åberopas för att fatta beslut om en underfinansierad budget 2024. Möjligheten att underbalansera budgeten skall användas med restriktivitet och normalt sett endast något enstaka år. Revisionskontoret kan konstatera att förbundet har haft en underfinansierad budget under åren 2020 till 2024.

Revisionskontoret bedömer med utgångspunkt i ovanstående att Direktionen behöver upprätta balanserade budgetar kommande år i enlighet med kommunallagen. Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat uppnås och att budgetmålet för 2024 överträffas. Balanskravet är uppfyllt. Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse och lämnar upplysningar om måluppfyllelse.

Revisionskontoret noterar att de materiella anläggningstillgångarna i huvudsak är redovisade i enlighet med RKR R4. Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal, detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing, i samband med översynen av hyresavtal.

Sammantaget konstateras att förbundet genomfört uppföljning avseende samtliga de 18 prestationsmål Direktionen fastställt för 2024. Sammantaget är 16 av 18 prestationsmål helt genomförda per 31 december 2024. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen till 99 % genomfört under året och bedömer därmed att kravet på god ekonomisk hushållning uppfylls.

Direktionen har 15 december 2023 antagit en reviderad policy för intern styrning och kontroll. Förbundet har genomfört en riskanalys, som identifierade 63 risker. Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Tre risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2024 har antagits av Direktionen 15 mars 2024.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2024 som bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment i planen har genomförts under 2024. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 14 mars 2025. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och God redovisningssed. Årsredovisningen följer i huvudsak rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Samtliga av Direktionens prestationsmål följs upp på ett enhetligt sätt i årsredovisningen. Revisionskontoret bedömer att redovisningen av verksamhetsresultat och mål i årsredovisningen i huvudsak är förenliga med de mål som Direktionen beslutat om. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Den sammantagna bedömningen är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2025-03-24

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Stefan Sjöblom
Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

Emelie Magnusson
Praktikant, Revisionskontoret
Borås Stad

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

35. Årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund KS2025/107

§72

KS2025/107

Årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund. Förbundsdirectionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Ärendet

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 511 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2023. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om drygt 800 tkr, vilket bland annat härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om drygt 1 000 tkr samt interna omfördelningar inom basverksamheten.

Administrationen redovisar ett positivt resultat om 875 tkr till följd av vakans under året. Navet science center uppvisar ett negativt resultat om ca 1 300 tkr.

Det budgeterade resultatet var ett underskott om drygt 1 500 tkr till följd av ökade pensionskostnader. En översyn gällande Navets långsiktiga finansiering genomfördes under hösten. Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgsskole Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2025.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund. Förbundsdirectionen och de enskilda ledamöterna i densamma beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2024 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund
- Protokollsutdrag § 8 250228 Årsbokslut 2024
- Årsbokslut Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2024 inkl bilagor
- Rapport - Granskning av Sjuhärads kommunalförbund årsbokslut 2024
- Revisionsberättelse Sjuhärads kommunalförbund 2024
- Sakkunniga biträdets yttrande Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2024 signerad

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§ 8 Årsbokslut 2024

Diarienummer: 2025/SKF0103

Beslut

Årsbokslut 2024 för Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund godkänns och översänds tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna samt Delregional nämnd södra för prövning av ansvarsfrihet

Sammanfattning

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 511 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2023. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om drygt 800 tkr, vilket bland annat härrör från högre räntetäkter än budgeterat om drygt 1 000 tkr samt interna omfördelningar inom basverksamheten. Administrationen redovisar ett positivt resultat om 875 tkr till följd av vakans under året.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om ca 1 300 tkr. Det budgeterade resultatet var ett underskott om drygt 1 500 tkr till följd av ökade pensionskostnader. En översyn gällande Navets långsiktiga finansiering genomfördes under hösten.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2025.

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 858 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen förklaras av mindre avvikelser i några verksamheterna.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och landsting ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet

Justerare		Utdragsbestyrkande

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 6 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 13 080 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumentet samt den enkät som besvarats av 112 deltagare i förbundets nätverk där 95 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2024 är 19 av 23 uppnådda och fyra delvis uppnådda. Även driftverksamheterna uppvisar god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Expedieras till

Medlemskommunerna
Delregional nämnd södra

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

Årsboks slut

2024

Innehåll

1.	Politisk representation.....	4
1.1	Direktion.....	4
1.2	Revisorer	4
2.	Förvaltningsberättelse.....	5
2.1	Organisation.....	5
2.1.1	Syfte och strategiskt mål.....	5
2.1.2	Grunduppdrag.....	5
2.1.3	Styrdokument.....	6
2.1.4	Finansiering.....	6
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	7
2.3	Ekonomiskt resultat.....	8
2.3.1	Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet.....	8
2.4	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	8
2.5	Balanskravsresultat.....	9
2.6	Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder	9
2.7	Investeringsredovisning	9
2.8	Intern kontroll	9
2.9	Väsentliga personalförhållanden.....	9
2.10	Förväntad utveckling.....	10
3.	Räkenskaper.....	12
3.1	Resultaträkning total	12
3.1.1	Resultaträkning Förbundskansli.....	12
3.1.2	Resultaträkning Administration.....	13
3.1.3	Resultaträkning Regional utveckling.....	13
3.1.4	Resultaträkning Valfärdsutveckling.....	14
3.1.5	Resultaträkning Business Region Borås.....	14
3.1.6	Resultaträkning Dataskyddsombud.....	15
3.1.7	Resultaträkning Medarbetarcentrum	15
3.1.8	Resultaträkning Vård- och omsorgscollege Sjuhärad.....	16
3.1.9	Resultaträkning Navet science center	16
3.1.10	Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.....	17
3.2	Balansräkning.....	17
3.3	Noter.....	18
3.4	Kassaflödesanalys	23
3.5	Driftredovisning	24
4.	Måluppfyllelse.....	25
4.1	Strategiskt mål	25

4.2	Grunduppdrag.....	25
4.3	Mål och uppdrag 2024.....	28
4.4	Intressebolag.....	38

Bilagor

1. Uppföljning internkontrollplan 2024
2. Årsrapport Driftverksamheter
3. Årsrapport Navet science center

1. Politisk representation

1.1 Direktion

Direktionen är förbundets beslutande organ och tillika förbundsstyrelse. Direktionen hade sex sammanträden under 2024.

Ordförande	Ulf Olsson (S)	Borås Stad	
1e vice ordförande	Annette Carlson (M)	Borås Stad	
2e vice ordförande	Ulf Dahlberg (S)	Marks kommun	
Ledamot	Ulf Rapp (S)	Bollebygds kommun	
Ledamot	Mats Palm (S)	Herrljunga kommun	
Ledamot	Johan Björkman (M)	Svenljunga kommun	
Ledamot	Driton Bilalli (S)	Tranemo kommun	
Ledamot	Wiktor Öberg (M)	Ulricehamns kommun	
Ledamot	Bengt Hilmersson (C)	Vårgårda kommun	
Ersättare	Daniel Persson (SD)	Bollebygds kommun	
Ersättare	Kerstin Hermansson (C)	Borås Stad	Tom 240430
Ersättare	Helena Ruderfors (C)	Borås Stad	From 240501
Ersättare	Niklas Arvidsson (KD)	Borås Stad	Tom 241001
Ersättare	Helena Ishizaki (KD)	Borås Stad	From 241002
Ersättare	Gunnar Andersson (M)	Herrljunga kommun	
Ersättare	Tomas Ekberg (M)	Marks kommun	
Ersättare	Patrik Harrysson (S)	Svenljunga kommun	
Ersättare	Niklas Gardewik (M)	Tranemo kommun	
Ersättare	Klas Redin (S)	Ulricehamns kommun	Tom 240926
Ersättare	Ruza Källström (S)	Ulricehamns kommun	From 241121
Ersättare	Tony Willner (S)	Vårgårda kommun	
Adjungerad	Tobias Carlsson (L)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Jeanette Qvist (S)	Varbergs kommun	
Adjungerad	Stefan Lindborg (V)		Tom 240229
Adjungerad	Arthur Thiry (V)		From 240301
Adjungerad	Mikael Levander (NU)		
Adjungerad	Anna Svalander (L)		

1.2 Revisorer

Förbundet ska revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås, Mark och Ulricehamn utser vardera en revisor. Borås Stads revisor är sammankallande. Dessutom kan övriga medlemskommuner om de så önskar utse vardera en revisor.

Boris Preijde (M)	Borås Stad
Marijke Hallencreutz (M)	Marks kommun
Olof Qvist (SD)	Ulricehamns kommun
Göran Nordh (FR)	Bollebygds kommun
Jonny Gustafsson (-)	Herrljunga kommun
Bengt Melkersson (C)	Tranemo kommun
Weine Eriksson (S)	Vårgårda kommun

2. Förvaltningsberättelse

2.1 Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter. De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Valfärd och Kompetens (VoK) arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundets medlemmar ingår även i VästKom, som på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen inom de hälso- och sjukvårdsfrågor som har ett tydligt länsperspektiv samt tillhörande digitalisering.

Förbundet utser Sjuhärads representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

2.1.1 Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.**

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande. Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

2.1.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär samt fördelar utvecklingsmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer. I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

2.1.3 Styrdokument

Verksamheten grundar sig på [förbundsordningen](#). Styrdokument inom regional utveckling är [Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030](#) samt [Kulturplan Sjuhärad 2024-2027](#). Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Övriga verksamheter har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

2.1.4 Finansiering

Verksamheten finansieras via medlemsavgifter från medlemskommunerna samt via bidrag för tillväxtsatsningar från Västra Götalandsregionen. Utvecklingsmedel och projektmedel utgör de största intäktsposterna för förbundet. Merparten av dessa delas sedan ut till externa parter för olika projekt och utvecklingsarbeten enligt fastställd modell.

Business Region Borås, Dataskyddsombudsverksamheten, Medarbetarcentrum och Navet science center finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i den interna redovisningen. Detta gäller även Vård- och omsorgscollege Sjuhärad och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Utöver ovanstående bedriver förbundet en rad projekt där finansiering sker i särskild ordning.

Verksamhet	Finansiering
Basverksamhet	Medlemsavgift 41 kr, Varberg 11 kr/invånare. Total intäkt ca 10 000 tkr. Uppräkning till 2024 ca 0,3 %.
Utvecklingsmedel samt projekt	Förbundet erhåller enligt beslutad överenskommelse medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel. Medlen betalas ut från miljö- och regionutvecklingsnämnden (9 000 tkr) samt kulturnämnden (2 050 tkr). Medlemskommunerna motfinansierar dessa medel med 37 kr/invånare, totalt 8 400 tkr. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och används för att ge stöd till projekt som främjar hållbar regional utveckling och tar sig an aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategi 2024–2027 och Klimat- och miljöstrategin 2030. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter.
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare. Uppräkning till 2024 ca 0,2 %.
Dataskyddsombud	Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 139 tkr per deltagande kommun samt en rörlig avgift om 6,69 kr/invånare. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Vård- och omsorgscollege	Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Uppräkning enligt PKV, dock ingen uppräkning till 2024 enligt särskilt beslut.
Navet science center	Medlemsavgift, Skolverket, Västra Götalandsregionen, sålda tjänster, temporära projektmedel. Uppräkning skolvärd 2,5 %.
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 6 kr/invånare (50 %), Delregional nämnd södra 50 %, temporära projektmedel. Uppräkning till 2024 ca 0,2 %.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Beslutet om den nya järnvägen mellan Göteborg och Borås kommer inte bara att påverka Sjuhärad utan hela Västsverige. Investeringen kommer att påverka vår delregion i flera avseenden och därmed även få stor inverkan på förbundet som helhet. En effekt är att befintligt stråksamverkansarbete kommer att fördjupas och intensifieras.

I juni undertecknades ett samverkansavtal mellan kommunerna i stråket Borås-Värnamo gällande djupare samarbete med syfte att förbättra kommunikationsmöjligheterna för invånarna i stråket. Arbetet startade upp under hösten. Ett första steg är att genomföra en nulägesanalys för att undersöka trafikflöden, näringslivsutveckling, besöksnäring och bebyggelseutveckling längs stråket.

Näringslivsarbetet i Sjuhärad har växlats upp till västsvenskt perspektiv genom satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO, som startade i september 2023 och det investeringsfrämjande arbetet har utvecklats under året. Ett annat arbetsområde inom VEGO är kartläggning av värdekedjor, där Business Region Borås fått ansvar för textilvärdekedjan. Det har varit stort fokus på textilområdet under året; både kopplat till värdekedjan och frågan gällande återvinning av textil till följd av ny EU-lagstiftning från 1 januari 2025.

Under våren presenterades en potentialstudie för sol- och vindkraft i Sjuhärad, ett arbete inom ramen för den regionala energiöverenskommelsen som tecknades mellan kommunerna, kommunalförbunden och Västra Götalandsregionen i början av året. Potentialstudien uppmärksammades av både media och olika politiska forum lokalt, regionalt och nationellt, vilket bidragit till ökad kunskap om studien samt den potential som finns när det gäller energiproduktion i Sjuhärad. Som en direkt effekt av rapporten har tre kommuner inlett ett samarbete för att öka lokal energiproduktion. Projektet Krafttag i Väst - ELSa beviljades medel från Energimyndigheten och handlar om att Västra Götalandsregionen, kommunalförbunden, Länsstyrelsen och Energikontor Väst samverkar gällande kommunöverskridande energiplanering. Båda dessa satsningar leder till förstärkt kommunsamverkan avseende energiplanering.

I juni beviljades förbundet projektmedel från VGR för att förstärka kompetensförsörjningsarbetet på delregional nivå under tre år; en av de största utmaningarna för arbetsgivarna framöver. Kompetensförsörjning var även temat på Direktionens strategidagar i september med syfte att hitta områden kommunerna kan samverka kring framåt.

I november skulle införandet av Millenium ha påbörjats och ett omfattande förberedelsearbete har pågått under året. Samtliga kommuner i Sjuhärad var dock överens om att det saknades förutsättningar för införande på grund av avsaknad av leveranser, undermåligt utbildningsmaterial och tekniska svårigheter i systemet. Detta framfördes i en gemensam skrivelse, vilket ledde till att kommunernas införande sköts upp. Efter att hela projektet pausats, pågår för närvarande inget aktivt arbete. Införandet av ett nytt digitalt verksamhetssystem kommer dock att få stor inverkan på hela hälso- och sjukvårdssystemet, vilket även innebär påverkan på den kommunala hälso- och sjukvården.

Ett förslag på nytt hälso-och sjukvårdsavtal har tagits fram under året. Boråsregionen har haft en god struktur för förankring och delaktighet i framtagandet och remissmöten under våren 2025 kommer att stärka sjuhäradskommunerna inför beslutsfattandet av nytt avtal.

Det pågår stora omställningar inom välfärdsområdet. Det handlar om omställning till en god och nära vård, omställning av socialtjänsten, digitalisering och välfärdsteknik. Dessa har stor koppling till varandra och behöver samordnas. Under 2024 startade ett stort förberedelsearbete inför att den nya socialtjänstlagen ska börja gälla 1 juli 2025. Socialtjänsten behöver bli mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Men socialtjänsten kan inte göra detta ensam, utan omställningen måste göras i samverkan med andra verksamheter och aktörer, till exempel skolan, polisen, regionen och civilsamhället.

Kultursamverkan har förstärkts genom att en politisk dimension adderats till arbetet med styrdokumentet; ett kulturpolitiskt nätverk med representanter från samtliga medlemskommuner som arbetar på uppdrag av beredningen för hållbar regional utveckling Sjuhärad.

2.3 Ekonomiskt resultat

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 511 tkr gentemot budget vilket är i paritet med resultatet 2023. Förbundskansliet redovisar ett positivt resultat om drygt 800 tkr, vilket bland annat härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om drygt 1 000 tkr samt interna omfördelningar inom basverksamheten. Administrationen redovisar ett positivt resultat om 875 tkr till följd av vakans under året.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om ca 1 300 tkr. Det budgeterade resultatet var ett underskott om drygt 1 500 tkr till följd av ökade pensionskostnader. En översyn gällande Navets långsiktiga finansiering genomfördes under hösten.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2025.

2.3.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 858 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen förklaras av mindre avvikelser i några av verksamheterna.

2.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2024 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 6 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 13 080 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumentet samt den enkät som besvarats av 112 deltagare i förbundets nätverk där 95 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2024 är 19 av 23 uppnådda och fyra delvis uppnådda. Även driftverksamheterna uppvisar god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.5 Balanskravsresultat

Kommunalförbundet redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2024 om 511 tkr. Förbundet får inte använda resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr	
Årets resultat enligt resultaträkningen	511
Reducering realisationsvinster	0
Balanskravsresultat	511

2.6 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts som i årsbokslut 2023.

2.7 Investeringsredovisning

Under året har Navet science center investerat i ny belysningsarmatur, förtätning av utställningar samt övergång till Borås stad som IT-leverantör av nätverk och utrustning.

Projekt	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse
Belysningsarmatur samt lokalunderhåll	1 200 tkr	938 tkr	262 tkr
Navet science center			

2.8 Intern kontroll

Uppföljning av intern kontrollplan för 2024 är genomförd och redovisas i bilaga 1. Beslut om intern kontrollplan 2025 fattades av Direktionen 2024-12-06.

2.9 Väsentliga personalförhållanden

Det faktum att förbundet endast har 55 anställda innebär att enstaka personer kan leda till stora svängningar i mätningarna. Utökningen av antalet anställda är i sin helhet kopplad till projektverksamhet.

	2022	2023	2024
Antal anställda, åa	43,9	49,0	54,4
Sjukfrånvaro total i %	2,4	3,3	2,0
Män	0,9	2,9	1,1
Kvinnor	2,9	3,5	2,3
Sjukfrånvaro 1-14 dgr i % av total sjukfrånvaro	68,9	52,8	74,4
Män	14,6	43,5	60,7
Kvinnor	85,4	55,5	13,7
Sjukfrånvaro över 15 dgr i % av total sjukfrånvaro	31,2	9,2	17,1
Män	0	0	0
Kvinnor	34,6	11,9	17,1
Sjukfrånvaro över 60 dgr i % av total sjukfrånvaro	12,6	38	8,6
Män	0	56,5	0
Kvinnor	14	32,5	8,6
Sjukfrånvaro 29 år och yngre	2,8	2,0	0
Män	0,3	1,6	0
Kvinnor	3,4	2,2	0

Sjukfrånvaro 30-49 år	2,0	2,6	2,4
<i>Män</i>	<i>2,2</i>	<i>6,3</i>	<i>0,4</i>
<i>Kvinnor</i>	<i>1,2</i>	<i>1,8</i>	<i>1,9</i>
Sjukfrånvaro 50 år och äldre	2,7	4,2	1,8
<i>Män</i>	<i>0,9</i>	<i>1</i>	<i>0,2</i>
<i>Kvinnor</i>	<i>3,4</i>	<i>5,8</i>	<i>1,7</i>
Medianlön för tillsvidareanställda, kr/månad	44 000	46 250	47 700
<i>Män</i>	<i>45 150</i>	<i>50 800</i>	<i>48 875</i>
<i>Kvinnor</i>	<i>43 150</i>	<i>45 800</i>	<i>46 000</i>
Tillsvidareanställda med heltidsanställning i %	97	92	93
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i %	99,6	98	99

2.10 Förväntad utveckling

I Västsverige genomförs en historiskt omfattande satsning på hållbar mobilitet och grön industriutveckling med stark internationell medverkan. Att bygga ut infrastrukturen och säkerställa energiförsörjningen är avgörande förutsättningar för framgång och för att säkerställa överlevnaden hos befintliga företag. Den gröna omställningen ställer nya krav på kommunerna och näringslivet och samverkan är en förutsättning för att säkra konkurrenskraften. Omställningen och industrietableringar driver fram ett ökat behov av eleffekt. De regionala samverkansprojekten för att trygga energiförsörjningen och främja västsvenska etableringar i den gröna omställningen fortsätter under kommande år.

Att lyfta Sjuhärads attraktionskraft är ett annat viktigt område för samverkan som kommer att ha betydelse såväl för nya etableringar som för kompetensförsörjningen. Samverkan med högskolan är ett annat prioriterat område för att nå målet om en innovativ och konkurrenskraftig delregion.

Kompetensförsörjning anges som en av de största utmaningarna för arbetsgivarna; privata såväl som offentliga. Att matcha utbildningssystemet med arbetsmarknadens behov är grundläggande för att säkra framtidens arbetskraft och stärka konkurrenskraften. Kopplingen mellan skola och arbetsliv behöver stärkas för att skapa intresse för yrken där de framtida rekryteringsbehoven är stora. En majoritet av arbetsgivarna i Västra Götaland uppger idag att de har svårt att rekrytera och att orsaken är att det saknas personer med rätt yrkeserfarenhet och/eller utbildning. Glappet mellan arbetsmarknadens behov och tillgången på rätt kompetens är stor, särskilt inom industri- och vårdsektorn. Förbundet arbetar för att fördjupa samarbetsformerna med vuxenutbildningens aktörer för att främja ett utbildningsutbud som motsvarar kommunernas och arbetsmarknadens behov. Kompetensrådet är en viktig gruppering för att nå relevanta aktörer och ett stöd i kompetensförsörjningsarbetet.

Klimatförändringarna blir alltmer påtagliga i människors vardag. Att minska negativ klimatpåverkan och stoppa förlusten av biologisk mångfald är två stora utmaningar som kräver samverkan. Den Europeiska gröna given driver på omställningen och ny lagstiftning påverkar både kommunerna och näringslivet. Kommunerna har en strategiskt viktig roll för att klimatmålen ska nås. Förbundet stödjer kommunerna i arbetet mot en cirkulär och hållbar framtid genom en rad olika regionala och lokala projekt för att trygga energiförsörjningen, ställa om till fossilfria transporter samt minimera avfallet i arbetet med den gemensamma avfallsplanen.

Samhällsplanering handlar om att balansera och väga olika intressen mot varandra och skapa förutsättningar för hållbar utveckling av våra städer och regioner. Att samordna och koordinera planeringsprocesser gällande frågor som sträcker sig över kommungränserna bidrar både till högre kvalitet och ökad effektivitet. Klimatförändringarna ställer stora krav på klimatanpassningar i fysisk planering. Sjuhärads kommuner samverkar kring strategisk markanvändning, stora etableringar och infrastruktur med stråksamverkan både västerut och österut. Beslutet att anlägga en ny järnväg mellan Borås och Göteborg kommer att bli avgörande för Västsveriges tillväxt och konkurrenskraft. Att bygga samman regionens största städer kommer att skapa en helt ny arbetsmarknadsregion.

Sverige står inför många möjligheter men även utmaningar när det gäller kulturens framtid. Digitalisering, ekonomiska förutsättningar, mångfald och globala perspektiv påverkar kulturlivet. Det krävs anpassningar för att möta framtida krav och utmaningar. Behovet av delregional samverkan har ökat för att kunna möta utmaningarna inom kultursektorn. Utredningen Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun analyseras och bereds nu av regeringen som återkommer om hur förslagen till förändrad finansieringsmodell ska omhändertas. Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan styr de regionala satsningarna inom kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor. Kulturplan Sjuhärad samspelar med den regionala strategin och innehåller sex prioriterade områden.

Välfärden står inför flera stora omställningar de kommande åren. Omställningen till nära vård innebär ett mer personcentrerat förhållningssätt. Målet är att vården ska finnas nära och ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande. Detta leder till att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet, vilket ställer nya och förändrade krav på den kommunala hälso- och sjukvården. Under 2025 kommer kommunerna att ta ställning till ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalandsregionen.

Förändrad demografi leder dels till utmaningar gällande kompetensförsörjningen i välfärden, dels en föränderlig målgrupp med delvis nya behov. Behovet av nya arbetssätt ökar och digitalisering är ett område som behöver utvecklas.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. Att bli behörig till gymnasiet och gå klart sin utbildning är viktigare än någonsin, då en gymnasieutbildning ger bättre förutsättningar att få ett arbete och att klara sig i samhället. Den ökande psykiska ohälsan bland befolkningen ställer nya krav på verksamheterna.

Förbundets roll inom välfärdens område är att stödja kommunerna genom att skapa forum för samverkan och koordinering av insatser. Omvärldsbevakning och hjälp med prioritering är andra områden där förbundet kan bidra.

Initiativ har tagits till att finna former för mellankommunal samverkan inom flera områden i syfte att utveckla, effektivisera samt säkerställa relevant kompetens inom vissa kommunala processer.

3. Räenskaper

3.1 Resultaträkning total

Tkr	2024	2023	Not
Verksamhetens intäkter	43 028	34 851	1
Verksamhetens kostnader	-80 743	-71 114	2
Avskrivningar	-674	-549	
Verksamhetens nettokostnader	-38 389	-36 812	
Förbundsbidrag, Förbundskansli	1 272	3 925	3
Förbundsbidrag, Administration	0	288	4
Förbundsbidrag, Regional utveckling	11 397	10 020	5
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	3 462	2 741	6
Medlemsavgifter, BRB	1 452	1 199	7
Medlemsavgifter, DSO	2 418	2 237	8
Medlemsavgifter, MC	2 540	2 322	9
Medlemsavgifter VO-college	971	1 102	10
Medlemsavgifter, Navet	8 841	8 579	11
Medlemsavgifter, NVS	2 345	1 496	12
Finansiella intäkter	4 228	3 622	13
Finansiella kostnader	-26	-24	14
Resultat före extraordinära poster	511	695	
Extraordinära intäkter	0	0	
Extraordinära kostnader	0	0	
Årets resultat	511	695	

3.1.1 Resultaträkning Förbundskansli

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	45	173
Verksamhetens kostnader	-4 713	-6 770
Avskrivningar	0	-7
Verksamhetens nettokostnader	-4 668	-6 604
Förbundsbidrag, Förbundskansli	1 272	3 925
Finansiella intäkter	4 228	3 626
Finansiella kostnader	-11	-14
Resultat före extraordinära poster	821	933
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	821	933

3.1.2 Resultaträkning Administration

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter*	8 567	6 841
Verksamhetens kostnader*	-7 614	-6 913
Avskrivningar	-77	-69
Verksamhetens nettokostnader	875	-141
Förbundsbidrag, Administration	0	288
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	875	147
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	875	147

*Inkl. interna poster på 7 332 tkr

3.1.3 Resultaträkning Regional utveckling

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	19 926	14 018
Verksamhetens kostnader	-31 142	-24 038
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-11 216	-10 020
Förbundsbidrag, Regional utveckling	11 397	10 020
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	182	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	182	0

3.1.4 Resultaträkning Valfärdsutveckling

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	290	272
Verksamhetens kostnader	-3 752	-3 013
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-3 462	-2 741
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	3 462	2 741
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.5 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	2 440	561
Verksamhetens kostnader	-3 892	-1 758
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 452	-1 197
Medlemsavgifter, BRB	1 452	1 198
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	-1
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.6 Resultaträkning Dataskyddsombud

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-2 418	-2 237
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 418	-2 237
Medlemsavgifter, DSO	2 418	2 237
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.7 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	655	838
Verksamhetens kostnader	-3 195	-3 160
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 540	-2 322
Medlemsavgifter, MC	2 540	2 322
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.8 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-971	-1 102
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-971	-1 102
Medlemsavgifter, VO-college	971	1 102
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.9 Resultaträkning Navet science center

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	15 965	15 730
Verksamhetens kostnader	-25 561	-24 209
Avskrivningar	-596	-473
Verksamhetens nettokostnader	-10 192	-8 952
Medlemsavgifter, Navet	8 841	8 579
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-15	-12
Resultat före extraordinära poster	-1 366	-385
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	-1 367	-385

3.1.10 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	2 474	2 406
Verksamhetens kostnader	-4 818	-3 902
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 345	-1 496
Medlemsavgifter, NVS	2 345	1 496
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.2 Balansräkning

Tkr	2024	2023	Not
Anläggningstillgångar	4 185	3 921	
Maskiner och inventarier	3 673	3 409	15
Värdepapper	512	512	16
Omsättningstillgångar	113 827	103 869	
Kortfristiga fordringar	7 272	10 550	17
Fordringar hos Borås stad	106 549	93 300	18
Kassa och bank	6	19	
Summa tillgångar	118 012	107 789	
Eget kapital	13 080	12 569	19
Därav årets resultat	511	695	
Därav resultatutjämningsreserv	0	0	
Avsättningar	6 841	8 491	
Andra avsättningar	6 841	8 491	20
Skulder	98 092	86 729	
Kortfristiga skulder	98 092	86 729	21
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	118 012	107 789	

3.3 Noter

Tkr	2024	2023
1 Verksamhetens intäkter		
Statsbidrag	3 838	4 556
MRU NAVET	2 657	2 657
MRU DRUM	9 000	9 000
KN DRUM	2 050	2 050
MRU Fossilfri Boråsregion	335	164
MRU LUMP	289	0
MRU Digitaliseringsstrateg	34	0
MRU Västsvenska etableringar för grön omställning	649	0
MRU Fullföljda studier	1 984	1 431
VGR Tekniktrappan	1 166	0
VGR Socialt hållbart föräldrastöd- ABC	1 006	454
VGR SamBio	223	0
VGR Suicidprevention välfärd	1 528	2 600
VGR Samsjuklighet välfärd	675	0
VGR Närvårdssamverkan	6 253	3 530
Nollning av projektkostnader genom tidigare utbetalade medel	-8 025	-6 348
EU-bidrag	2 086	591
Övriga intäkter	17 280	14 166
Summa	43 028	34 851
2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag till projekt/verksamheter	10 789	10 051
Personalkostnader	47 662	40 580
Material och tjänster	22 185	20 382
Revisionskostnader	107	102
Summa	80 743	71 114
3 Förbundsbidrag, Förbundskansli		
Bollebygd	105	220
Borås	1 237	2 588
Herrljunga	103	215
Mark	381	800
Svenljunga	116	246
Tranemo	129	271
Ulricehamn	272	567
Varberg	197	409
Vårgårda	133	278
Medfinansiering Högskolan i Borås	0	-1 500
Medfinansiering projekt VEGO	-800	-170
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2024*	-600	0
Summa	1 272	3 925
*Projekt 503		

4 Förbundsbidrag, Administration

Bollebygd	0	11
Borås	0	133
Herrljunga	0	11
Mark	0	41
Svenljunga	0	13
Tranemo	0	14
Ulricehamn	0	29
Varberg	0	21
Vårgårda	0	14
Summa	0	288

5 Förbundsbidrag, Regional utveckling

Bollebygd	518	487
Borås	6 106	5 368
Herrljunga	506	478
Mark	1 879	1 684
Svenljunga	574	541
Tranemo	635	594
Ulricehamn	1 340	1 204
Varberg	297	110
Vårgårda	657	607
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2023	0	-1 053
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2024	-1 115	0
Summa	11 397	10 020

6 Förbundsbidrag, Velfärdsutveckling

Bollebygd	136	108
Borås	1 603	1 268
Herrljunga	133	105
Mark	493	392
Svenljunga	151	120
Tranemo	167	133
Ulricehamn	352	278
Varberg	256	201
Vårgårda	172	136
Summa	3 462	2 741

7 Medlemsavgifter, Business Region Borås

Bollebygd	58	58
Borås	688	685
Herrljunga	57	57
Mark	212	212
Svenljunga	65	65
Tranemo	72	72
Ulricehamn	151	150
Vårgårda	74	74
Överskott 2022	0	474
Överskott 2023	649	-649
Överskott 2024	-574	0
Summa	1 452	1 198

8 Medlemsavgifter, Dataskyddsombud

Bollebygd	204	199
Borås	907	882
Herrljunga	203	198
Mark	375	366
Svenljunga	211	206
Tranemo	219	214
Ulricehamn	307	299
Vårgårda	222	216
Överskott 2023	342	-342
Överskott 2024	-572	0
Summa	2 418	2 237

9 Medlemsavgifter, Medarbetarcentrum

Borås	1 682	1 641
Mark	611	596
Svenljunga	181	177
Tranemo	205	200
Överskott 2023	291	-291
Överskott 2024	-429	0
Summa	2 540	2 322

10 Medlemsavgifter, Vård- och omsorgscollege

Bollebygd	34	34
Borås	399	398
Herrljunga	33	33
Mark	123	123
Svenljunga	38	38
Tranemo	41	42
Ulricehamn	88	87
Vårgårda	43	43
Fakturerat SÄS och Närhälsan	118	118
Överskott 2023	380	567
Överskott 2024	-325	-380
Summa	971	1 102

11 Medlemsavgifter, Navet science center

Borås	6 772	6 607
Herrljunga	202	150
Mark	817	797
Svenljunga	235	229
Tranemo	264	257
Ulricehamn	551	538
Summa	8 841	8 579

12 Medlemsavgifter, Närvårdssamverkan

Bollebygd	58	58
Borås	688	685
Herrljunga	57	57
Mark	212	212
Svenljunga	65	65
Tranemo	72	72
Ulricehamn	151	150
Vårgårda	74	74
Fakturerat HSNK	1 377	1 374
Överskott 2022	0	682
Överskott 2023	1 934	-1 934
Överskott 2024	-2 342	0
Summa	2 345	1 496

13 Finansiella intäkter

Ränteintäkter kortfristiga fordringar	4 228	3 622
---------------------------------------	-------	-------

14 Finansiella kostnader

Räntekostnader	26	24
----------------	----	----

15 Maskiner och inventarier

Ingående balans	3 409	2 690
Investeringar	938	1 267
Avskrivningar	-674	-549
Utgående balans	3 673	3 409

16 Värdepapper

Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512
--	-----	-----

17 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	3 117	4 942
Interimsfordringar	4 155	5 608
Summa	7 272	10 550

18 Fordringar hos Borås Stad

Internbanken	106 549	93 300
--------------	---------	--------

19 Eget kapital

Ingående eget kapital	12 569	11 875
Årets resultat	511	695
Utgående eget kapital	13 080	12 569

20 Andra avsättningar

Bidrag till statlig infrastruktur	5 341	8 491
Medfinansiering socionomutbildning	1 500	0
Summa	6 841	8 491

Sjuhärads kommunalförbund har i december 2014 beslutat att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Indexuppräknings tillkommer från 2017.

	Upplösning tkr		
	2013 års prisnivå	Index	Utbetalning
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0
2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351
2021	0	1 270	4 717
2022	0	1 361	2 244
2023	0	-1 972	1 346
2024	0	0	3 151
Summa	15 000	3 150	12 809
Återstående skuld	5 341		

21 Kortfristiga skulder

Semesterlöneskulder	2 338	1 526
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	72 635	68 203
Beslutade projekt	8 304	9 138
Pensioner individuell del, inkl. löneskatt	1 260	1 273
Leverantörsskulder	8 192	2 083
Preliminär skatt	646	592
Arbetsgivaravgift	787	701
Övriga löneskatter	1 998	1 952
Moms mm	1 930	1 262
Summa	98 092	86 729

Interna poster på 7 332 tkr för 2024 och 5 989 tkr för 2023 har exkluderats från resultaträkningen.

Debetposter om 36 tkr för 2024 och 6 tkr för 2023 på kortfristiga skulder har flyttats till kortfristiga fordringar.

3.4 Kassaflödesanalys

Tkr	2024	2023
Den löpande verksamheten		
Årets resultat före extraordinära poster	511	695
Justering för av- och nedskrivningar	674	549
Justering för gjorda avsättningar	-1 651	-3 318
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	-466	-2 075
Minskning av varulager	0	378
Minskning/ökning kortfristiga fordringar	-9 971	-15 211
Minskning/ökning kortfristiga skulder	11 363	18 184
Kassaflöde från den löpande verksamheten	926	1 276
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-938	-1 267
Finansieringsverksamheten		
Minskning av långfristig skuld	0	0
Minskning av långfristiga fordringar	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
Årets kassaflöde	13	9
Likvida medel vid årets början	19	10
Likvida medel vid årets slut	6	19
	-13	9

3.5 Driftredovisning

Tkr	Utfall 2023*	Utfall 2024*	Budget 2024	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	40 840	50 360	91 116	-40 756
Verksamhetens kostnader	-77 103	-88 075	-131 244	43 169
Avskrivningar	-549	-674	-732	58
Verksamhetens nettokostnader	-36 812	-38 389	-40 860	2 471
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 925	1 272	3 770	-2 498
Förbundsbidrag, Administration	288	0	0	0
Förbundsbidrag, Regional utveckling	10 020	11 397	12 512	-1 115
Förbundsbidrag, Vårldsfutveckling	2 741	3 462	2 364	1 098
Medlemsavgifter, BRB	1 199	1 452	1 377	75
Medlemsavgifter, DSO	2 237	2 418	2 648	-230
Medlemsavgifter, MC	2 322	2 540	2 679	-139
Medlemsavgifter VO-college	1 102	971	916	55
Medlemsavgifter, Navet	8 579	8 841	8 841	0
Medlemsavgifter, NVS	1 496	2 345	2 753	-408
Finansiella intäkter	3 622	4 228	3 000	1 228
Finansiella kostnader	-24	-26	0	-26
Resultat före extraordinära poster	695	511	0	511
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat	695	511	0	511

*Inkl. interna poster på 7 332 tkr för 2024 och 5 989 tkr för 2023

4. Måluppfyllelse

4.1 Strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i*. Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.

Måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter och bedömningen är att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

4.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet drygt 20 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan Sjuhärad beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030. Överenskommelsen gäller 2021–2024.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Förbundet företräder medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer. Enligt verksamhetsplanen ska det löpande grunduppdraget följas upp enligt nedan.

	Uppföljning 241231
Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030	Utvecklingsstrategi för Sjuhärad lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad. Strategins fem fokusområden är: En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning, En socialt hållbar delregion, En cirkulär och hållbar framtid samt Hållbar samhällsplanering. Arbete pågår enligt plan inom alla områden, vilket beskrivs i nedanstående måluppfyllelse. En generell slutsats är att stor del av arbetet växlats upp från delregional till regional nivå; till ett tydligare västsvenskt perspektiv. Flera satsningar och projekt har ett tydligt regionalt fokus, exempelvis när det gäller textil, investeringsfrämjande och energi. Förutom förbundets arbete som drivs i samverkan med kommunerna, drivs även 17 externa projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i utvecklingsstrategin. Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras är i linje med strategins syfte och intentioner.
Kulturplan Sjuhärad 2024-2027	Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2024–2027. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi. Kulturplan Sjuhärad har sex prioriteringar för samverkan: Barn och ungas rätt till kultur, Kulturskola, Bibliotek, demokrati och läsförbättring, Kultur och samhällsbygge, Kultur och lokal utveckling, Kultur och lokalt engagemang.

	Handlingsplaner för de sex områdena har utformats och förankrats i samtliga nätverk inom kulturområdet under året. Kultursamverkan har även förstärkts genom att en politisk dimension adderats till arbetet med styrdokumentet; ett kulturpolitiskt nätverk med representanter från samtliga medlemskommuner som arbetar på uppdrag av beredningen för hållbar regional utveckling Sjuhärad. Den delregionala kultursamverkan tydliggjorts och förstärkts. Förutom förbundets arbete som drivs i samverkan med kommunerna, drivs tre externa projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel för att bidra till de sex prioriteringarna i Kulturplan Sjuhärad.																														
Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell	Miljö- och regionutvecklingsnämnden samt kulturnämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan. De projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel följs regelbundet upp genom rekvisitioner halvårsvis. I slutet av varje år lämnar förbundet en redovisning av pågående utvecklingsprojekt samt processledartjänster inom den regionala utvecklingsstrategin till Västra Götalandsregionen som sedan årligen presenterar DRUM-projektens resultat och effekter för Direktionen. Uppföljning och utlysning av medel har genomförts enligt plan utifrån en reviderad modell och utan avvikelser, se även nedan under målnuppfyllelse. VGR redovisade en uppföljning av DRUM 2021-2023 på Direktionen i september.																														
Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet	112 personer svarade på den enkät som skickades ut till 18 av förbundets nätverk, vilket motsvarar 63 % svarsfrekvens, jämfört med 65 % föregående år. På respektive fråga har enstaka personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att svara på frågan, i de flesta fall beroende på att de är nya i nätverket. Undantaget är frågan om regional påverkan där 13 personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att göra en bedömning. Dessa är borttagna i resultatet nedan. <table><tr><th>%</th><th>I mycket hög grad</th><th>I hög grad</th><th>Totalt 2024</th><th>Totalt 2023</th></tr><tr><td>Nätverksträffarna bidrar till samverkan</td><td>35</td><td>59</td><td>94</td><td>90</td></tr><tr><td>Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning</td><td>32</td><td>56</td><td>88</td><td>82</td></tr><tr><td>Nätverksträffarna har relevant innehåll</td><td>38</td><td>61</td><td>99</td><td>92</td></tr><tr><td>Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå</td><td>15</td><td>62</td><td>77</td><td>79</td></tr><tr><td>Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?</td><td>42</td><td>53</td><td>95</td><td>94</td></tr></table> Samtliga resultat är högre jämfört med föregående år. Möjligheten till regional påverkan beror på verksamhetsområde och skiljer sig därmed åt mellan nätverken. Det är även den fråga där flest personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att uttala sig. Sammantaget är deltagarna mycket nöjda med förbundets nätverk och bedömningen är att förbundet uppvisar ett bra resultat när det gäller uppdraget att vara en samverkansplattform och verka för samordning och utveckling.	%	I mycket hög grad	I hög grad	Totalt 2024	Totalt 2023	Nätverksträffarna bidrar till samverkan	35	59	94	90	Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	32	56	88	82	Nätverksträffarna har relevant innehåll	38	61	99	92	Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	15	62	77	79	Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	42	53	95	94
%	I mycket hög grad	I hög grad	Totalt 2024	Totalt 2023																											
Nätverksträffarna bidrar till samverkan	35	59	94	90																											
Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	32	56	88	82																											
Nätverksträffarna har relevant innehåll	38	61	99	92																											
Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	15	62	77	79																											
Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	42	53	95	94																											

Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer	Enligt förbundsordningen kan Direktionen besluta att förbundet ska svara för drift av verksamheter. Dessa finansieras av kommunerna separat och har specifika uppdrag och planer. Måluppfyllelse för följande driftverksamheter presenteras i bilagan Årsrapport Driftverksamheter: Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samt Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Navet science center redovisas separat till följd av verksamhetens omfattning. Måluppfyllelsen är god.
--	--

Sammanfattande bedömning

Det löpande grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter. Både intern verksamhet och externa aktörer arbetar tillsammans mot uppsatta inriktningar och effekter. Inom ramen för utvecklingsstrategin har arbetet tagit steg framåt inom samtliga fokusområden och samarbetet internt på förbundet samt externt med kommuner och övriga aktörer har stärkts ytterligare. Det har blivit än tydligare att de fem fokusområdena i utvecklingsstrategin hänger samman och vikten av att sprida det arbete som pågår för att skapa synergier. Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras inom ramen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad är i linje med strategins syfte och intentioner.

Detsamma gäller arbetet inom kulturområdet där den delregionala kulturplanen förankrats i nätverk och grupperingar, vilket lett till att fler upplever förbundet som en tillgång och resurs i kultursamverkansarbetet.

Gällande enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdsområdet, vilket kommenteras nedan. Den enkät som skickades ut i slutet av året visar att deltagarna är mycket nöjda med förbundets nätverk och att uppdraget gällande samverkan och erfarenhetsutbyte uppnås.

Driftverksamheternas omfattning och uppdrag skiljer sig åt, vilket framgår av redovisningen i bilaga 2 och 3. Måluppfyllelsen är generellt god och arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.

Bedömningen är att grunduppdraget utförs med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

4.3 Mål och uppdrag 2024

Utifrån den nulägesbeskrivning som presenteras i [verksamhetsplanen](#) sattes följande mål och uppdrag för 2024

Enhet Regional utveckling	
Mål/uppdrag	Uppföljning 241231
Skapa förutsättningar för hållbar samhällsplanering med strategisk markanvändning fokus grön- och blåstruktur	En workshopserie med kommunerna i Sjuhärad har genomförts kring grönblå stråk i Sjuhärad. Detta resulterade i en slutrapport kring Grönstrukturer i Sjuhärad innehållande kartmaterial, en presentation över de delregionala grönblå stråken och en utvärderingsmatris. Kommunerna har därmed fått ett underlag där områden med behov av fortsatt gemensamt arbete identifierats. Satsningen har även inneburit dialog med Region Halland, Skaraborgs kommunalförbund, Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen och Göteborgsregionen och alla parter ser behov av fortsatt samarbete. VGR och Länsstyrelsen medverkar regelbundet på nätverksträffar med kommunernas samhällsplanerare, vilket skapat bättre flernivåsamverkan kring strategisk planering. Bedömningen är att arbetet nått önskvärd effekt och medel har beviljats för ett treårigt fortsättningsprojekt kring grönblå stråk, klimatanpassning och samverkan kring grönblå planering. Målet är nått.
Ta fram ett nuläge avseende pendlingsmönster och infrastruktur inom stråket Borås-Värnamo	Ett politiskt dialogmöte genomfördes i januari, som resulterade i ett undertecknat samverkansavtal och handlingsplan för det fortsatta arbetet inom stråket. Under våren genomfördes regelbundna möten med tjänstepersoner och uppstartsmötet för själva samverkan ägde rum i september. Arbetet med nulägesanalysen påbörjades under hösten och slutförs under våren 2025. Målet bedöms delvis nått.
Skapa enighet kring prioriteringar av inspel till regional transportinfrastrukturplan	Information och diskussion har genomförts med beredningen för hållbar regional utveckling Sjuhärad under våren. Dokumentet Boråsregionens strategiska inriktning för transportinfrastrukturen beslutades av Direktionen i september och skickades därefter till Västra Götalandsregionen som inspel till regional transportinfrastrukturplan. Målet är därmed nått. Diskussion gällande prioritering av tillkommande medel pågår.
Kartlägga förutsättningarna för lokal energiproduktion i enlighet med den regionala energiöverenskommelsen	En potentialstudie kring vind- och solkraft i Sjuhärad publicerades under våren, vilken utgör ett bra planeringsunderlag för kommunerna när det gäller frågan om lokal energiproduktion. Potentialstudien uppmärksammades av både media och olika politiska forum lokalt, regionalt och nationellt, vilket bidragit till ökad kunskap om studien samt den potential som finns när det gäller energiproduktion i Sjuhärad. Flera aktörer inom vind- och solkraftsbranschen har hört av sig kring de utpekade platserna och dialog har skett både mellan kommuner och inom kommunerna. Som en direkt effekt av rapporten har tre kommuner inlett ett samarbete för att öka lokal energiproduktion. Möten har även skett med Länsstyrelsen och näringslivet kring hur biogas skulle kunna vara ett komplement till den lokala energiförsörjningen. En konsult har anlitats för att bland annat ge kunskapsunderlag till kommunerna kring deras roll vid tillståndprocessen av solcellsparker. Målet är nått.
Stimulera omställningen till ett fossiloberoende samhälle med fokus på upphandling som skapar omställning av kommunernas fordonsflotta och arbetsmaskiner	En kartläggning av kommunernas arbetsmaskiner och fordon genomfördes under våren för att få en nulägesbild, samtidigt som stödande kommunikationsmaterial togs fram. Seminarier har anordnats, exempelvis med fokus på hur kommuner kan planera laddinfrastruktur för internt och publikt bruk samt exempel på hållbarhetskrav i transportupphandlingar. Detta har lett till ökad kunskap hos kommunerna och att kommunerna ställt upphandlingskrav som leder till en mer fossiloberoende fordonsflotta. Under hösten har det genomförts workshops i alla kommuner för att mer

	konkret undersöka hur omställningen av fordonsflottan kan ske. Målet är nått. Genomförda aktiviteter bidrar även till målet att Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030 med fokus på klimatlöften 2024-2026, se nedan.
Stimulera omställningen till ett cirkulärt samhälle med fokus på engångsartiklar, elektronik, möbler och textil	En vägledning har tagits fram för mål 2.1 i den gemensamma avfallsplanen "Konsumtionen av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska" som ska stödja kommunerna i arbetet och underlätta uppföljningen av målet. Aktiviteter under våren ledde till att fem kommuner tillsammans sökte och beviljades DRUM-medel för det treåriga projektet <i>Resurssmart kommun Sjuhärad</i> som syftar till att minska matsvinn, engångsartiklar och förbättra källsorteringen i kommunala verksamheter i Sjuhärad. En uppföljning av den gemensamma avfallsplanen är gjord, vilken ligger till grund för prioriteringar inför 2025. Även området textil har fått stort fokus under året. Förbundet har, på uppdrag av VGR, genomfört förstudien LUMP – Nutidens textilinsamlare. Förstudien har kartlagt kommunernas kunskap och nuläge kring insamling av textil till följd av den nya EU-lagstiftningen och har bidragit till ökad förståelse för förutsättningarna att skapa en hållbar cirkulär textilvärdekedja i Västra Götaland. Förstudien har även lett till ökad samverkan mellan kommunerna och relevanta aktörer. Inom ramen för Västsvenska etableringar för grön omställning har förbundet, genom Business Region Borås, fått ansvar för att kartlägga textilvärdekedjan i Västra Götaland i syfte att identifiera möjligheter för befintliga företag samt nya investeringar. Se mer i Business Region Borås måluppfyllelse. Fokuset på textil under året har gett förbundet djupare kunskap om kommande lagstiftning, breddat nätverket med relevanta aktörer och ökat förståelsen för regionens möjligheter framöver. Detta är stor hjälp i det fortsatta arbetet med omställningen till en cirkulär textilkedja. En nätverksträff med tema möbelåterbruk genomfördes under våren där nya kontaktytor skapats och förståelsen för kommunernas nuläge och utmaningar ökade. Fokuset på möbelåterbruk resulterade i ett konsultuppdrag gällande effekt av och samverkansformer för möbelåterbruk i kommunerna. Cirkulära Dagen arrangerades i oktober med ca 85 deltagare från samtliga kommuner. Under dagen presenterade bland annat Vårgårda kommun sitt arbete med möbelåterbruk, Chalmers Industriteknik berättade om digitala produktpass för möbler och Returlaget från Marks kommun ställde ut återbrukade möbler och textil. Ett antal aktiviteter med tema elektronik har genomförts som bland annat lett till nya kontaktytor mellan olika funktioner inom kommunerna för att exempelvis arbeta med frågan gällande livslängden på elektronik. Målet är nått.
Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030 med fokus på klimatlöften 2024-2026	Förbundet har genomfört och deltagit i webinarier med fokus på att hjälpa kommunerna att genomföra klimatlöften, bland annat kring tema elektronik och textil. Arbetet med klimatlöftena är även en stående punkt på nätverket Miljöstrategisk samverkan så att kommunerna kan dela med sig av tips och erfarenheter och därmed få stöd i arbetet. Inom ramen för Fossilfri Boråsregion samt den gemensamma avfallsplanen genomförs satsningar som hjälper kommunerna i arbetet med klimatlöftena, se ovan. Målet är nått.

Inleda arbetet med strukturer för branschforum för inventering av kompetensbehov	Under våren genomförde VGR och delregionerna ett antal branschdialoger för att definiera utbildningsbehov för underlag till Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan. Detta har resulterat i en bättre bild av utbildningsbehovet i VGR och Sjuhärad. Specifika branschforum i Sjuhärad är planerade för att hålla dialogen på delregional nivå med branschföreträdare och utbildningsaktörer och branschforum för energi har genomförts under hösten. Konceptet branschforum är skapat och därmed är målet nått. Projektmedel för att förstärka kompetensförsörjningsarbetet på delregional nivå har beviljats av VGR och innebär en förstärkning av arbetet under tre år.
Inventera befintligt arbete gällande samverkan skola-arbetsliv (SSA) i delregionen samt skapa struktur för fortsatt arbete	Ett SSA-samordnarnätverk har bildats med syfte att utbyta erfarenheter, inspirera varandra och hitta gemensamma insatser. En inspirationsträff har genomförts där Varberg och Falkenbergs kommuner delade med sig av sitt arbete enligt en modell som fått nationellt genomslag; Modern arbetslivsorientering, MOA. Kommunchefer, näringslivschefer, skolchefer och SSA-samordnare från alla medlemskommuner deltog, vilket bidragit till att kommunerna fått samsyn i frågan och fortsätter utveckla det gemensamma arbetet. Processledaren för kompetensförsörjning ingår i styrgruppen för projektet Tekniktrappan, som syftar till att inspirera till teknikintresse genom hela utbildningssystemet. Projektmedel har beviljats för en förstudie på temat arbetsplatsförlagt lärande, APL, där VGR och övriga delregioner arbetar tillsammans. Målet är delvis nått.
Utveckla metod/modell för arbetet med att attrahera kompetens	Utbildningsprogram i Kompetensattraktion genomfördes under våren tillsammans med representanter från Sjuhärads aktörer. En förstudie om hur arbetet skulle kunna organiseras i Sjuhärad är genomförd och redovisades för olika grupperingar under hösten. Processledaren har ingått medlemskap i det nationella nätverket STAF (Swedish Talent Attraction Forum) för att få mer kunskap och dela erfarenheter med övriga regioner. Målet är delvis nått.
Implementera den delregionala kulturplanen	Handlingsplaner för de sex områdena i planen har utformats och förankrats i samtliga nätverk inom kulturområdet. Besök i kommunerna har genomförts för att informera om kulturplanen; både i politiska forum och bland tjänstepersoner. På så sätt sker återkoppling och synliggörande av den delregionala kultursamverkan i kommunerna. Det kulturpolitiska nätverket med representanter från alla kommuner som startade upp under våren har träffat relevanta aktörer från kommuner, region och även Direktionen och har påbörjat sitt arbete att vara kopplingen mellan de olika instanserna när det gäller kulturpolitik. Ovanstående aktiviteter har lett till att fler upplever förbundet som en tillgång och resurs i kultursamverkansarbetet. Kulturplanen är ordentligt förankrad lokalt; dels genom det inkluderande framtagandet, dels genom informationsinsatser. Kontinuerlig samverkan och kunskapsutbyte inom olika nätverk, såsom kulturskolenätverket, bibliotekssamverkan och kulturpolitiskt nätverk, har stärkt lokala strukturer och främjat samverkan mellan kommuner. Ett nära samarbete har skett med kultursamverkansprojektet under året. Målet är nått.
Stärka förutsättningarna för att fler kulturaktörer i	Processbaserad coachning för kulturaktörer har genomförts tillsammans med kunskapshöjande insatser och utbildningar; dels om möjliga regionala

Sjuhärad ska söka utvecklingsmedel	och nordiska stöd, dels kring att planera och författa en projektidé. Insatserna har lett till att fler kulturaktörer idag har större kunskap om olika kulturstöd; både internationella, nationella, regionala och lokala samt hur man kan utveckla ett projekt. Insatserna har synliggjort regionen som en stödfunktion för kulturaktörer och kunskapen om kultursamverkan, den delregionala kulturplanen samt VGRs kulturstrategi och kulturplan har ökat. Förbundet och kommunerna har samverkat med VGR och andra aktörer i ansökan av utvecklingsmedel och har medverkat i flertalet ansökningar inom EU-stöd. Funktionen finansieringslots kultur har stöttat ansökningar till en sammanlagd omfattning av 30 000 tkr, vilket visar att arbetssättet med coachning och kunskapshöjning är ändamålsenligt. Funktionen finansieringslots är väl etablerad och antal kulturaktörer som söker upp förbundet för vägledning har ökat. Alla kommuner har skrivit på en överenskommelse om fortsättning av funktionen under 2025. Målet är nått.
Delta i projektet Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO, inom ramen för Business Region Borås	Projektet fortgår enligt plan och många processer pågår - flera med koppling till varandra. Den största vinsten är det samarbete som vuxit fram mellan projektparterna. En oberoende utvärderare har presenterat en halvtidsutvärdering och deras övergripande slutsatser är att projektet är relevant för de insatser som krävs för att etablera Västsverige som en attraktiv region för etableringar och att det genomförs på ett överlag effektivt sätt som lagt grund för en stärkt samsyn och samverkan mellan etableringsfrämjare. Vidare anser utvärderarna att satsningen visar goda resultat mot de kortsiktiga effektmålen och att arbetet har god bärighet mot effekter på längre sikt, men att externa faktorer bidrar med osäkerhet. Se Business Region Borås redovisning för konkreta aktiviteter. Målet är nått.
Revidera överenskommelsen gällande delregionala utvecklingsmedel samt modellen för utlysning av medel 2025 – 2027	Förslag till reviderad överenskommelse och reviderade styrdokument presenterades för den politiska beredningen i maj. En justerad utlysningssmodell för DRUM 2025-2027 antogs, vilken dels effektiviserar administrationen och förenklar för projekten, dels ger förbundet beredskap att kunna finansiera möjliga nya relevanta utvecklingsprojekt genom en pott för oförutsedda projekt. Utlysning av medel genomfördes under sommaren och beslut togs av Direktionen i oktober. 11 delregionala utvecklingsprojekt samt två verksamhetsbidrag till Science Park Borås och Ung Företagsamhet Älvsborg beviljades medel som bidrar till att uppfylla de prioriterade fokusområdena i utvecklingsstrategin för perioden 2025-2027. En halvtidsutvärdering av utvecklingsstrategin inleddes under hösten. Målet är nått.

Sammanfattande bedömning enhet regional utveckling

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2023 formulerades 14 specifika mål och uppdrag för 2024; områden och frågor där förbundet såg behov av extra fokus och utveckling. Bedömningen är att 11 av dessa nåtts under året och att tre är delvis nådda.

Målen i utvecklingsstrategin och kulturplanen är i hög grad levande och kommunerna deltar aktivt inom alla områden. En samlad effekt av det regionala utvecklingsarbetet under året visar ett tydligt västsvenskt perspektiv i de gemensamma satsningarna tillsammans med regionen och övriga kommunalförbund. Det sker genom regionala utvecklingsprojekt inom etableringar och grön omställning samt energiförsörjning och politiskt genom gruppen västsvensk samling som uppväktar politiker på riksnivå. Samverkan för att öka Västra Sveriges konkurrenskraft manifesterades i ett seminarium i Almedalen där en enad region lyfte fram Västsveriges viktiga roll för att säkerställa den hållbara industriella omställningen i hela landet. Den enskilt största effekten av samverkan i Västra Sverige är beslutet om ny järnväg mellan Göteborg och Borås – en process där förbundet spelat en aktiv roll under flera år med samarbetet i stråket.

Utmärkande för 2024 är att det regionala samarbetet ökat och fördjupats där förbundets arbete förstärkts med externa projektmedel från EU, Energimyndigheten och VGR för satsningar inom fossilfria transporter,

energiförsörjning samt strategisk kompetensförsörjning. Alla satsningar bidrar till utvecklingen mot ett hållbart samhälle utifrån kommunernas behov.

Tillsammans med regionen, Länsstyrelsen och övriga kommuner i Västra Götaland driver förbundet numera frågor inom industriomställningen för att korta tillståndprocesser, öka fossiloberoende energiproduktion och stärkt effekt i elnätet. Detta för att skapa förutsättningar för industrins omställning, för klimatet och de gröna jobben. Genom företagens och kommunernas klimatlöften har fler och nya aktörer engagerat sig i utvecklingsarbete med minskade utsläpp som mål.

Implementeringsarbetet av kulturplanen har lett till kunskapsutbyte och medvetenhet om den kulturella infrastrukturen samt att fler upplever förbundet som en tillgång och resurs i kultursamverkansarbetet. Genom finansieringslots, kulturarvsnätverk och andra samverkansinitiativ har delregional kultursamverkan tydliggjorts och förstärkts. Samarbete med föreningar och stöd till kulturaktörer har lett till ökat lokalt engagemang. Ett annat exempel är samarbetet kring "Gestaltad livsmiljö" och New European Bauhaus, där kulturens roll i samhällsplaneringen lyfts fram. Det har lett till ett nära samarbete med akademien och ett internationellt perspektiv inom ramen för kultur och samhällsbygge. Kultursamverkan har förstärkts genom att en politisk dimension adderats till arbetet med styrdokumentet; ett kulturpolitiskt nätverk med representanter från samtliga medlemskommuner som arbetar på uppdrag av beredningen för hållbar regional utveckling Sjuhärad.

Samtliga mål och uppdrag har lett till både utvecklade arbetssätt och förflyttning framåt. Nya behov och utmaningar har synliggjorts och arbetet fortsätter under kommande år, i vissa fall med justerad inriktning. Bedömningen är att måluppfyllelsen under året är mycket god.

Enhet Velfärdsutveckling	
Mål/uppdrag	Uppföljning 241231
Stödja kommunerna i omställningen till nära vård, exempelvis i arbetet med nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt kommungemensam inriktning kring kommunernas primärvårdsuppdrag	Regelbundna möten har genomförts mellan chefer på kommunalförbunden samt med beredningsgrupp hälso- och sjukvård på länsnivå som leds av VästKom. VästKoms uppdrag har förändrats och därmed har samverkansstrukturen byggts om. De olika aktörernas uppdrag och roller har tydliggjorts. Ett förslag på nytt hälso- och sjukvårdsavtal har arbetats fram under året och skickas ut på remiss i januari 2025. Arbetet har letts av VästKom och förbundet har en projektledarresurs som företrätt Sjuhärads kommuner i den regionala arbetsgruppen. Även en delregional referensgrupp är bildad, bestående av MAS/MAR-nätverket och verksamhetschefer HSL. Boråsregionen har haft en god struktur för förankring och delaktighet i framtagandet och remissmöten under våren 2025 kommer att stärka sjuhäradskommunerna inför beslutsfattandet av nytt hälso- och sjukvårdsavtal. Gällande kommungemensamt inriktningsdokument om kommunal primärvård genomfördes en dialogkonferens under våren och fördjupade dialoger i Sjuhärad under hösten. Regionala dialogkonferenser är planerade till januari 2025. Målet är nått.
Bidra till förändrad struktur för arbetet med psykisk hälsa på delregional och regional nivå	VästKoms uppdrag i frågor som rör psykisk hälsa har efter politiskt beslut smalnats av. Ett större ansvar har på motsvarande sätt övertagits av de fyra kommunalförbunden i länet med ambition att föra frågor och beslut närmare kommunerna och medborgarna. En rapport är framtagen som ett led i att förtydliga det delregionala uppdraget kring psykisk hälsa. Till följd av fördröjning i nationella beslut kring strategi för psykisk hälsa samt fördelning av statsbidrag har arbetet med den förändrade strukturen på delregional och regional nivå blivit uppskjutet. Arbetet beräknas slutföras under våren 2025. En översyn görs av behovet av länsgemensam samverkan kring psykisk hälsa och suicidprevention i Västra Götaland med syfte att utveckla organisering och styrning. Arbetet är påbörjat och de möten som genomförts har lett till förbättrad samverkan mellan kommunalförbunden samt mellan kommunalförbunden och VGR. Nätverket för suicidprevention/psykisk hälsa utgör ett forum för kommunerna att dela med sig av erfarenheter och lärdomar kring det suicidpreventiva arbetet. Nätverket har bland annat lyft ett behov av att utveckla arbetet med efterlevandestöd vid suicid. Frågan har lyfts vidare till Styrgrupp närvård. Styrgrupp närvård har beslutat att en arbetsgrupp ifrån Uppdragsgrupp Psykisk hälsa tillsätts för att lägga fram ett förslag på plan på hur efterlevandestödet vid suicid i Sjuhärad kan utvecklas. En arbetsgrupp har tillsatts. Under hösten har dialog förts i socialchefsnätverket om behov att bredda suicidnätverkets uppdrag och omformulera till nätverk psykisk hälsa. Beslut om detta är taget. En rapport är framtagen med förslag på hur en integrerad beroendevård för samsjukliga kan organiseras i Sjuhärad. Rapporten är framtagen i samverkan mellan kommun, region och brukarorganisationen Nationell samverkan för psykisk hälsa, NSPH. Beslut om fortsatt arbete kommer att tas under våren 2025. Uppdraget är delvis nått.
Stödja kommunerna i omställningen inför ny socialtjänstlag	På gemensamma chefsdagar arrangerade enhet velfärdsutveckling en workshop om den nya socialtjänstlagen som hölls av Sveriges kommuner och regioner, SKR. Socialchefsnätverket har gett förbundet i uppdrag att samordna

	implementeringen av ny socialtjänstlag. En projektledare påbörjade sitt arbete i augusti och ett nätverk för lokala implementeringsansvariga startade upp i oktober. Under oktober genomfördes även en delregional dialog med samtliga Sjuhäradskommuner där också SKR och Socialstyrelsen medverkade. En dialogträff mellan socialchefer och samhällsbyggnadschefer i Sjuhärad har genomförts. På uppdrag av kommuncheferna bjuder socialcheferna in samhällsbyggnadscheferna till dialog om sociala aspekter i långsiktig samhällsplaneringen. I samtliga nätverk har frågor om samverkan inom socialtjänstlagen utifrån målsättningar i nya lagen identifierats och behandlats. Målet för kommunerna i Sjuhärad är att genom samarbete och samverkan effektivisera omställningen till ny socialtjänstlag samt uppnå en likvärdig socialtjänst. Genom nätverket för lokala implementeringsansvariga har ett erfarenhets- och kunskapsutbyte påbörjats mellan kommunerna. Länsdialogen och dialogen mellan socialchefer och samhällsbyggnadschefer har bidragit till att stärka kommunernas omställningsarbete och ökat förutsättningarna för en än mer likvärdig socialtjänst i Sjuhärad. Omställningen till den nya lagen är en process som kommer att pågå under flera år. Lagen träder i kraft 1 juli 2025 och reella förändringar i verksamheten kan inte ske förrän då. Arbetet fram till att lagen träder i kraft syftar till att öka samverkan, ge kommunerna förutsättningar att lära av varandra samt rusta sig tillsammans. Det målet är uppnått.
Stödja kommunerna i omställningen till följd av nationella utredningar och beslut inom socialtjänstområdet	Respektive nätverk får regelbunden information om ny lagstiftning som antingen är på gång eller beslutad. Exempel på aktuella frågor är ny socialtjänstlag, skyddat boende för våldsutsatta samt nya bestämmelser om dygnsvila. Även aktuella utredningar och remisser har diskuterats. Informationsgivning och diskussion i berörda nätverk har bidragit till att stötta kommunerna att ställa om till följd av nationella utredningar och beslut inom socialtjänstområdet. Gällande dygnsvila har det hjälpt nätverksdeltagarna i det egna arbetet med ansökan om undantag. Aktiviteter förnyas ständigt när nya lagar och utredningar uppkommer inom området. Framåt kan gemensamma utbildningssatsningar komma till stånd, exempelvis inom området skyddat boende för våldsutsatta. Uppdraget bedöms nått.
Genom Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad stödja kommunerna samt samverka med andra aktörer i genomförandet av kraftsamling Fullföljda studier	Inom ramen för Fullföljda studier har satsningen gällande förbättrad samverkan mellan skola och hem genomförts. En konferens för spridning av kunskap och goda exempel hölls i november, vilken inspirerade till förändringsarbeten i olika skolor utifrån resultaten av projektet. Satsningen har lett till ökad förståelse i skolorna kring vikten av att samverka med hemmen för att förbättra elevers möjligheter till fullföljda studier. Arbetet kommer nu att drivas vidare i respektive kommun. Efter önskemål från kommunerna genomfördes en digital närvarokonferens. Under konferensen fick deltagarna ökad kunskap om närvaroarbete, utrymme att påbörja ett utvecklingsarbete tillsammans med kollegor samt metoder att fortsätta bedriva utvecklingsarbetet på den egna skolan. Utredningen kring tidiga samordnade insatser, TSI, har fortsatt i samarbete med RISE och flera verksamhetsområden såsom Närvårdssamverkans uppdragsgrupp barn och unga, individ- och familjeomsorgsnätverket och elevhälsochefsnätverket. Utredningen ligger till grund för en rapport och rekommendation kring arbete framåt för berörda verksamheter. Att arbeta med

	tidiga samordnade insatser är ett komplext område och denna rapport kan underlätta för verksamheterna att ta rätt steg mot det långsiktiga målet att fler unga fullföljer sina studier. Beslut om fortsatt arbete kommer att tas under våren 2025. Att fler unga fullföljer sina studier går inte att mäta på kort sikt utan är ett långsiktigt mål. Däremot är bedömningen att aktiviteterna är steg på vägen och målet bedöms nått.
Utarbeta en modell gällande fortsatt arbete med Kunskapsnod Fullföljda studier	En ny modell för det fortsatta arbetet inom fullföljda studier har utarbetats under året och går under namnet Destination gymnasiet Sjuhärad. Målet med insatsen är att stötta niondeklassare i Sjuhärad som inte är godkända i matematik och arbetet kommer i huvudsak att drivas av Navet science center. Samordning och samverkan med övriga kunskapsnoder i Västra Götaland kommer att ske från förbundet. Uppdraget är slutfört.
Stödja kommunerna i arbetet med strategisk kompetensförsörjning inom välfärden	På uppdrag av kommunernas socialchefer har en projektledare för kompetensförsörjning välfärd anställts. Under våren har dialog skett mellan socialchefer och Beredning Välfärd & Kompetens för att säkerställa bred förankring och gemensam handlingskraft. Arbetet från tidigare genomförd förstudie om ett eventuellt branschråd, resultatet från workshop med socialchefer och HR-chefer som hölls hösten 2023 samt dialog med varje enskild kommun har legat till grund för förslaget att skapa ett forum för strategisk kompetensförsörjning inom välfärdens område. Forumet har fått i uppdrag att ta fram konkreta förslag på gemensamma aktiviteter, vilka kommer att presenteras i februari 2025. Arbetet med forumet har resulterat i en strukturerad plattform för strategiskt arbete. Socialchefernas beslut att arbeta tillsammans och fokusera på konkreta åtgärder i samverkan har gett forumet en tydlig riktning och legitimitet. Beslutet har också skapat en gemensam plattform där kommunerna kan utbyta erfarenheter, identifiera gemensamma utmaningar och formulera lösningar som stärker kompetensförsörjningen inom välfärden. De genomförda aktiviteterna har haft önskvärd effekt och bidragit till att nå målet om att stärka samverkan för att hantera kompetensförsörjningskrisen inom välfärden. Högskolan i Borås har ambitionen att starta ett socionomprogram med planerad start 2027. Förbundet bidrar med finansiering till satsningen samt ingår i projektets styrgrupp. En arbetsgrupp med representanter från Högskolan och kommunerna har påbörjat arbetet. Samarbetet mellan högskolan och kommunerna har många positiva effekter; tillgången till utbildade socionomer ökar på sikt och det stärker även högskolans attraktionskraft. Ett socionomprogram kan även bidra till att utveckla forskning inom socialt arbete och ligger i linje med omställning till ny socialtjänstlag. Ett viktigt steg i kompetensförsörjningsarbetet är samarbetet med FoU Sjuhärad Välfärd. Under hösten startade en forskningsstudie upp i syfte att analysera faktorer som påverkar kompetensförsörjning gällande baspersonal inom äldreomsorg. Undersköterskor har fått möjlighet att delta i studien, vilket bidrar till kompetenslyft och stärker yrkesgruppens delaktighet. Referensgruppen har regelbundet samlats för att bidra med analyser och reflektioner, vilket höjer kvaliteten i studien och skapar en värdefull dialog mellan kommunerna. De genomförda aktiviteterna har haft önskvärd effekt genom att stärka samarbetet mellan kommunerna i Sjuhärad och FoU Sjuhärad Välfärd, vilket har bidragit till en ökad förståelse för kompetensförsörjning inom äldreomsorgen. Studien förväntas ge viktiga insikter och konkreta åtgärder som stärker kommunernas arbete framåt. Bedömningen är att målet är nått.

Stödja kommunerna i samordningen kring verksamhetsförlagd utbildning, VFU	Inom ramen för regionutvecklartjänsten äldreomsorg/hälso- och sjukvård ligger det delregionala samordningsansvaret för VFU för Sjuhärads kommunerna. Möten har hållits i det delregionala samverkansforumet mellan kommuner, Västra Götalandsregionen och Högskolan i Borås. Arbetet har syftat till att öka samverkan mellan parter och förbättra omhändertagandet av VFU-studenter. Ett exempel på kommande aktivitet är att genomföra ett informationsmöte om KUVO, kommunal utbildningsenhet vård- och omsorg för de kommuner i Sjuhärad som är intresserade av att starta en KUVO enhet. Målet är nått.
Delregional samordning vid införandet av Millennium	Sedan starten av införandet av Millennium har förbundet samordnat frågorna på delregional nivå, på uppdrag av kommunerna i Sjuhärad, och sedan årsskiftet har delregional projektledare finansierats av VästKom. En styrgrupp för Millennium kommun har bildats och där ingår enhetschef välfärdsutveckling, socialchefsrepresentant och elevhälsochefsrepresentant från Sjuhärad. VästKom har även startat en beredningsgrupp för Millennium kommun där projektledare från varje kommunalförbund deltar. Då projekt Millennium är stort och komplext har det funnits behov av att strukturera tidsplan och aktiviteter för kommunerna i Sjuhärad. Mötesforum för projektledarna i respektive kommun har hållits veckovis. Syftet har varit att öka samverkan över kommungränserna och stötta varandra i implementeringen. Detta har underlättat för kommunerna och förtydligat arbetet framåt. Även kommunikationen har förbättrats när kommunerna gemensamt kan ställa frågor och samla svaren. Kommunernas röst har på ett tydligt sätt lyfts till program Millenium. Samtliga kommuner i Sjuhärad var överens om att det saknades förutsättningar för införande av Millenium den 12 november som planerat. Detta framfördes i en gemensam skrivelse till VästKom och VGR, vilket ledde till att kommunernas införande sköts upp. Efter att hela projektet pausats, pågår för närvarande inget aktivt arbete. Uppdraget kring samordning bedöms nått.
Nätverken inom välfärdsområdet har i sina handlingsplaner lyft fram följande fokusområden för 2024 Välfärdsteknik och digitalisering Stort fokus har varit på införande av Millennium då Sjuhärad är det geografiska område som skulle vara först ut i implementeringen, i november 2024, se ovan. Ett prioriterat område är samverkansavtal digitala hjälpmedel. Under våren genomfördes en förstudie om upphandling av en gemensam digital plattform och under hösten har en kravspecifikation utarbetats. Digitaliseringsnätverket har delat med sig av erfarenheter och lärdomar kring implementering av välfärdsteknik och anpassningar inom kommunerna till ny lagstiftning. Kommunerna har därmed kunnat stötta varandra i digitaliseringsfrågor inom välfärden. Under ett Minifokus berättade Ulricehamn om sitt arbete med digitalisering och välfärdsteknik. Personal- och kompetensförsörjning I november 2023 arrangerade Boråsregionen en workshop med socialchefs nätverket tillsammans med HR-chefer för att mobilisera kring den kompetensförsörjningskris som råder inom välfärdsområdet. Resultatet från workshopen visade på ett behov av att skapa ett strategiskt forum där välfärden tillsammans kan samverka kring kompetensförsörjningsfrågor. En ansökan om ett forskningsprojekt om undersköterskans arbetsförhållanden gjordes av FoU Sjuhärad Välfärd där Boråsregionen är samverkanspart, se ovan. Inom individ- och familjeomsorg/socialpsykiatrinätverket har beslut tagits om en ny omgång av uppdragsutbildning Grunden 2024/2025, en uppskattad utbildning för baspersonal med högt deltagande som ger god kompetensutveckling.	

Nätverket har även identifierat behov av att gemensamt utbilda familjehemssekreterare i handledning för att möta familjehem. Beslut är taget om gemensam satsning på uppdragsutbildning och implementering av arbete med iRiSk – ett evidensbaserat metodstöd för att bedöma risker för barn när en omsorgsperson utövar våld i familjen.

IFO- och funktionshindernätverken har fått löpande information om de fem Yrkesresor som är under uppbyggnad nationellt. Yrkesresan Barn och unga myndighetsutövning är en uppskattad kompetensutveckling med hög kvalitet. Under året tog socialchefsnätverket beslut om att samfinansiera en resurs för samordning av yrkesresan funktionshinder. Tjänsten tillsattes under hösten.

Ledarskap

Föreläsning av Jan Holmbom om ledarskapsverkstad fylld med kreativitet och innovation på de gemensamma chefsdagarna vilket gav inspiration och tips i vardagens chefsskap.

Social hållbarhet

Förberedelser för omställning till ny socialtjänstlag har varit fokusfrågan inom social hållbarhet, se ovan.

Placeringar barn och unga

Diskussion om samverkansområden utifrån den forskning som Teres Hjärpe kom fram till i Bevekelsegrunder för placerade barn och unga. Under hösten fattades beslut om att på nytt starta upp en arbetsgrupp kring placerade barn och unga, som fått namnet Arbetsgrupp - Barn och unga i samhällsvård i Sjuhäradsområdet. Syftet är att fortsätta det viktiga samverkansarbetet kring placeringar av barn och unga, med utgångspunkt i det arbete där den tidigare arbetsgruppen. Arbetet sker till viss del i samverkan med Teres Hjärpe, forskare på Lunds universitet, som också är knuten till FoU Sjuhärad välfärd.

Funktionshinderpolitik

Information om var i processen lagstiftningen om ny socialtjänstlag befinner sig med fokus på hur funktionshinderområdets verksamhet påverkas.

Personcentrerad och skälig vård och omsorg

Erfarenhetsutbyte med fokus på personcentrerad omsorg har genomförts. Nätverken ser vinster i träffarna; de bidrar till hög omvärldsbevakning och tid att reflektera tillsammans då viljan att dela med sig är hög.

Erfarenhetsutbyte med fokus på skälig vård och omsorg. Dialogerna handlade om vilket arbete som pågår i kommunerna för att tydliggöra gränsdragningar kring skälig levnadsnivå.

Socialchefsnätverket har gett ÄO-nätverket ett uppdrag utifrån ny socialtjänstlag att identifiera områden att samverka kring vilka insatser som kan ges utan biståndsbedömning.

Sammanfattande bedömning enhet välfärdsutveckling

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2023 formulerades nio specifika mål och uppdrag för 2024. Bedömningen är att åtta av dessa nåtts under året och att ett är delvis uppnått till följd av fördröjning av styrdokument på nationell nivå. Inom enheten för välfärdsutveckling är arbetet även starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdens område och de handlingsplaner nätverken tagit fram.

Det pågår stora omställningar inom välfärdsområdet. Det handlar om omställning till en god och nära vård, omställning av socialtjänsten, digitalisering och välfärdsteknik. Dessa har stor koppling till varandra och behöver samordnas. Här har enhet välfärdsutveckling en viktig roll.

Den nuvarande socialtjänstlagen bygger på den lag som kom 1982. Idag, drygt 40 år senare, är behoven och utmaningarna annorlunda; segregation, otrygghet, unga som dras in i gängkriminalitet, desinformation och minskad tillit till socialtjänsten. Därför behövs en lag som ger socialtjänsten möjlighet att arbeta på andra sätt än idag.

Under 2024 startade ett stort förberedelsearbete inför att den nya socialtjänstlagen ska börja gälla 1 juli 2025. Socialtjänsten behöver bli mer förebyggande, tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Socialtjänsten kan dock inte göra detta ensam, utan omställningen måste göras i samverkan med andra verksamheter och aktörer, exempelvis skolan, polisen, regionen och civilsamhället.

De demografiska förändringarna med allt fler äldre och allt färre arbetsföra ställer nya krav på välfärden. Kompetensförsörjningskris är vardag inom socialtjänsten och området har högsta prioritet för samverkan. Efterfrågan på välfärdstjänster ökar och det ställs krav att hantera offentliga resurser mer effektivt. Omställning inom välfärden innebär att samhället måste anpassa sig till förändrade förutsättningar och utveckla innovativa lösningar för att möta nya krav på ett hållbart sätt. Dialogen i nätverken har handlat om att vi tillsammans har större möjlighet att möta samhällsutmaningarna och där har nätverken en tydlig förväntan på enhet välfärdsutveckling att samordna arbetet.

Samverkan inom välfärdsområdet har under 2024 i stora delar påverkats av nationella och regionala reformer, förändrat uppdrag för VästKom samt lagförändringar inom socialtjänstområdet. Inom ramen för nära vård har ett länsövergripande arbete pågått för att ta fram ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal. Arbetet med en gemensam definition av kommunal primärvård sker parallellt och leds av VästKom.

Det planerade införandet av Millennium i Västra Götalandsregionen där kommunerna berörs av informationsöverföring är en unik stor förändring som lett till ett intensivt arbete under året.

4.4 Intressebolag

Förbundet är delägare i Gryning Vård AB samt Mediapoolen AB. Förbundet har under året hållit sig informerad om verksamheten i de båda bolagen genom löpande skriftlig och muntlig information samt deltagande vid ägarsamråd.

Internkontrollplan 2024

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Färgerna hänvisar till resultatet av risk- och väsentlighetsanalysen. Avvikelser följs upp inom en 6-månadersperiod efter att internkontrollen genomförts.

Avrapportering görs till Direktionen i samband med årsbokslut.

Granskningsområde	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Frekvens	Kontrollansvarig	Resultat av granskning
<i>Ekonomi och administration</i>					
1. Räkenskapsinformation	Kontroll av att räkenskapsinformation förvaras på rätt sätt	Genomgång enligt informationshanteringsplanen	1 gång/år	Ekonom kansli, controller	Utan anmärkning
2. Redovisning	Kontroll av bokförda poster	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonom kansli, controller	Utan anmärkning
	Kontroll av leverantörsfakturor och kontering	5 stickprov	2 ggr/år		
	Utbetalning ska ske med korrekta uppgifter och underlag	5 stickprov	2 ggr/år		
3. Fakturering	Fakturering ska ske med korrekta uppgifter och underlag	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonom kansli, controller	Utan anmärkning
4. Moms och skatter	Att rapportering sker på rätt sätt och att avstämning finns upprättad. Att inbetalning har skett.	1 stickprov	2 ggr/år	Ekonom kansli, controller	Utan anmärkning
5. Drift eller investerings-redovisning	Kontroll av att inventarieköp bokas på inventariekonto och uppfyller kraven på inventarie	Kontroll av bokförda inventarietkostnader	2 ggr/år	Ekonom kansli, controller	Utan anmärkning
6. Attesträtt	Beslutsattest ska ske av rätt person	5 stickprov	1 gång/år samt löpande	Administrativ chef	Kontrolleras löpande i systemet för fakturahantering. Stickprov utan anmärkning
	Besluts- och mottagningsattest ska ske av två olika personer	5 stickprov			
7. Löner	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontrollerats månadsvis, utan anmärkning
	Kontroll mot avtalad lön	Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år		

8. Arvoden och reseräkningar	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning. Reseräkningar attesteras digitalt i personalsystemet sedan mars 2024
	Kontroll mot avtalade ersättnings-belopp	Genomgång av lönelista 1 månad	2 ggr/år		
	Arvoden/reseräkning ska attesteras	1 stickprov	2 ggr/år		
9. Företagskort	Att utställda kontokort är aktuella och används på rätt sätt	Stickprov	2 ggr/år	Ekonom kansli	Kontrollerats månadsvis, utan anmärkning
10. Representation	Kontroll av kontering, syfte och deltagare	5 stickprov	2 ggr/år	Ekonom kansli	Utan anmärkning
11. Handkassa	Handkassan ska vara korrekt	Kontroll att kvitto och kontanter stämmer med bokfört belopp	2 ggr/år	Ekonom Navet	Utan anmärkning
12. Behörighetsrutiner IT	Att behörigheter är korrekta och aktuella för person/period	Kontroll av aktuellt register över användar-licenser	2 ggr/år	Administrativ chef, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
13. Mobiltelefoner	Kontroll av att aktuell förteckning av mobiltelefoner finns samt att telefonavgifter är rimliga i förhållande till tänkt användning	Genomgång av fakturor	Månadsvis	Ekonom kansli	Utan anmärkning
14. Tillträdeskontroll till lokaler	Kontroll att rätt personer har tillgång till lokalerna	Kontroll och genomgång av nycklar och larmkoder	1 gång/år	Administratör, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
15. Diarie/posthantering	Handläggningsrutiner ska vara aktuella och tillämpas	Genomgång av rutiner	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning

Styrdokument					
16. Delegationsordning	Delegationsordningen ska vara aktuell	Kontroll av aktualitet	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
17. Avtalshantering	Undertecknande av avtal sker i enlighet med gällande delegation	5 stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
18. Dokumenthantering	Alla ärende- och handlingstyper hanteras i enlighet med informationshanteringsplanen	5 stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
19. Inköp och upphandling	Att gällande rutiner för inköp och upphandling är kända och efterlevs	Stickprovsgranskning av dokumentation, kontroll och attest	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
20. Kris och säkerhet	Att planer för kris och säkerhetsarbete finns, är kända och efterlevs Att telefonlista till anhöriga finns och är aktuell	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT Kontroll och revidering av telefonlista	2 ggr/år	Förbundsdirektör Verksamhetschef Navet	Planer under kontinuerlig revidering, telefonlista aktuell
21. Personal	Rutinerna i personalhandboken ska vara aktuella, kända och efterlevs Kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT Riskanalys	1 gång/år 1 gång/år	Administrativ chef Förbundsdirektör Verksamhetschef Navet	Revidering av personalhandboken görs löpande
22. Systematiskt arbetsmiljöarbete	Att arbetsmiljöalmanackan följs	Granskning av rutiner och genomförande	2 ggr/år	Skyddskommittén	Utan anmärkning
23. Slutredovisning av projekt - interna och utvecklingsmedel	Kontroll av avslutade projekts slutresultat	Granskning av projektets kostnader och finansiering	2 ggr/år	Förbundsdirektör	Utan anmärkning
24. Dataskyddsförordningen	Kontroll av att åtgärdsplanen följs	Aktiviteterna i åtgärdsplanen granskas	Kvartalsvis	Administrativ chef	Utan anmärkning

Årsrapport Driftverksamheter

Bilaga till årsbokslut 2024

Inledning

Enligt förbundsordningen kan Direktionen ta beslut om att förbundet ska ansvara för drift av verksamheter. I dagsläget har förbundet följande driftverksamheter:

- Business Region Borås
- Dataskyddsombud
- Medarbetarcentrum
- Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
- Navet science center
- Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Ekonomiskt finansieras och nyttjas driftverksamheterna olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i förbundets övergripande budget. Vård- och omsorgscollege Sjuhärad och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Driftverksamheternas verksamhet varierar i storlek och inriktning och därmed även deras målstruktur.

Navet science center redovisas separat till följd av omfattningen på verksamheten.

Business Region Borås

I september 2023 startade satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO, ett samarbete mellan de fyra etableringsfrämjarna i Västra Götaland; Business Region Borås, Business Region Göteborg, Business Region Skaraborg och Position Väst. Arbetet leds och finansieras av Västra Götalandsregionen med medfinansiering av Tillväxtverket.

Syftet med satsningen är att utveckla samverkan mellan Västra Götalands etablerings- och exportfrämjare för att marknadsföra Västra Götaland inom den gröna omställningen samt attrahera hållbara företagsetableringar och investeringar. Genom arbetet vill parterna stärka de proaktiva investeringsfrämjande verksamheterna i regionen, för fler och strategiskt hållbara investeringar och etableringar inom den gröna omställningen. Målet är att förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt, konkurrenskraft och skapandet av fler arbetstillfällen. På så vis ska Västra Götaland bli en än mer attraktiv plats att investera i.

Satsningen kommer att pågå till och med sista december 2026 och arbetet utgår från fyra arbetspaket:

- Industristruktur och värdekedjor – analys och planering
- Ökad offertberedskap – samspel med kommuner och andra intressenter
- Expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv
- Investeringsfrämjande – marknadsbearbetning

Business Region Borås har en tidigare fastställd verksamhetsplan för perioden 2022-2024 där majoriteten av aktiviteterna ingår i ovanstående satsning, medan andra har prioriterats ner i samråd med näringslivscheferna. Redovisningen av mål skiljer sig därmed från tidigare år. Ny verksamhetsplan för perioden 2025-2026 beslutades av Direktionen i december.

Mål och uppdrag 2024	
Mål och uppdrag	Uppföljning 31 december
Tillsammans med övriga delregioner identifiera sätt att planera för stora företagsetableringar och expansionsinvesteringar	Arbetet pågår inom ramen för VEGO och de fyra arbetspaketen. Uppföljning sker kvartalsvis och redovisas till VGR och Tillväxtverket. En oberoende utvärderare har presenterat en halvtidsutvärdering och deras övergripande slutsatser är att satsningen är relevant för de insatser som krävs för att etablera Västsverige som en attraktiv region för etableringar och att den genomförs på ett överlag effektivt sätt som lagt grund för en stärkt samsyn och samverkan mellan etableringsfrämjare. Vidare anser utvärderarna att satsningen visar goda resultat mot de kortsiktiga effektmålen och att arbetet har god bärighet mot effekter på längre sikt, men att externa faktorer bidrar med osäkerhet. Enligt utvärderingen saknar satsningen i nuläget en plan för hur arbetet ska fortgå efter projektets slut. Arbetet mot angivna hållbarhetsmål bör också stärkas. Satsningen pågår även 2025-2026 men målet för 2024 bedöms uppnått.
Kartlägga värdekedjan textil inom Västra Götaland	Inom ramen för VEGO har Business Region Borås ansvar för kartläggning av värdekedjan textil i Västra Götaland. Arbetet har varit svårt att avgränsa då textilfrågan är bred och aktuell inom flera områden, bland annat till följd av den EU-lagstiftning om insamlingsansvaret som träder i kraft 2025. En kartläggning av befintliga aktörer inom textilområdet har genomförts, vilken gett respektive delregion ett bra underlag för att kunna genomföra strategiska besök hos textilföretag. Förbundet fick även i uppdrag att genomföra en förstudie gällande Västra Götalands kommuners kunskap och nuläge kring insamling av textil, LUMP –

	Nutidens textilinsamlare (se måluppfyllelse Regional utveckling). Slutrapporten presenterades efter sommaren och därefter har det genomförts löpande möten mellan investeringsfrämjarna och miljö/avfallstrategerna i alla delregioner för att samla olika perspektiv på frågan. Även VGR, Science Parks och Textile Movement deltar i arbetet. Rent konkret har ett förslag på ett system för textil cirkulär infrastruktur i Västra Götaland arbetats fram som ska tas vidare under våren 2025. Business Sweden, BuS, och Business Region Borås arbetar med ett nationellt värderbjudande för textil. Målbilden är ett svenskt program, men där drivkraften är en västsvensk positionering inom hållbarhet, omställning och framtidens textil och mode. Arbetet kommer att fortsätta under 2025 och 2026 men delmålen 2024 bedöms nådda.
I samarbete med kommunerna marknadsföra siter via Business Swedens verktyg Site Finder	Samtliga kommuner har registrerat siter i verktyget, totalt 32 i Sjuhärad, och en delregional webbsida lanserades vid årsskiftet. Sammanställningen av tillgängliga siter är en del av ett större arbete att stärka kommunernas offertberedskap, vilket kommer att fortsätta under 2025. Alla kommuner har presenterat ett första material med den egna kommunens styrkeområden, vilket kommer att vara grunden i det enhetliga marknadsföringsmaterial som ska tas fram under 2025 – varav delar kommer att presenteras på SiteFinder. Då antalet publicerade siter ökat från 0 till 32 under året anses målet uppnått.
Utifrån förstudien Innovationslots ta vidare samverkan till praktisk fortsättning	I april anordnades ett speeddating-event mellan näringslivsansvariga och innovationsstödssystemet med syfte att skapa kontakt och öka kunskapen om varandra. Ansvariga var BRB, IUC Sjuhärad samt Marks kommun. Samtliga åtta kommuner och 12 aktörer deltog. Alla kommuner hade förberett ett konkret case; en frågeställning de ville ha hjälp med, och fick presentera vad de kan bidra med kopplat till det aktuella caset. Eventet var mycket uppskattat och med stort engagemang hos deltagarna. Flera efterfrågade att detta ska vara ett årligt återkommande arrangemang och planering för nästa tillfälle, i april 2025, pågår. Fokus kommer att vara den del av innovationsstödssystemet som mer uttalat arbetar med senare skeden/tillväxtskeden i ett företag och kommer att kopplas ihop med arbetet med Företagsrevitalisering/Tillväxtradarn, se nedan. Målet är uppnått.
Tillsammans med kommunerna genomföra verksamhetsbesök inom ramen för Business Swedens projekt Expand & Retain	Fem besök har genomförts under året, vilket resulterat i tre pågående processer. Extra fokus har lagts på ett företag där den kommande elbristen kan leda till stora konsekvenser; både för företaget och orten det ligger i. En grupp med representanter från företaget, aktuell kommun, Länsstyrelsen, VGR, Vattenfall samt Business Sweden har satts samman som har regelbundna avstämningar för att hjälpas åt att lösa situationen. Gruppen samordnas av BRB. Ett annat exempel för vidare arbete är det kompetensbehov några företag lyft upp inom plastindustrin. Målet är uppnått.
Implementera arbetssättet för att identifiera potentiella tillväxtföretag inom projektet Företagsrevitalisering i drift	Syftet med det externa projektet Företagsrevitalisering är att kvalitetssäkra en modell för att identifiera företag med potentiell tillväxt och koppla dem till en utvecklingsresa. Det kan vara företag som varit expansiva men stannat av, företag som skulle vilja växa men inte vet hur, eller företag som skulle kunna växa och behöver sammanföras med nätverk. Inom projektet har ett tekniskt verktyg tagits fram, Vensire, som dels innehåller all den data som behövs för att kunna identifiera de viktigaste tillväxtföretagen, dels ger utrymme för dokumentation. Projektet pågår till december 2025 och arbetssättet och verktyget ska implementeras i kommunerna.

	Generellt pågår även arbete för att skapa en tydligare brygga mellan Företagsrevitalisering och innovationsstödsystemet. Företagsbesöken och samtalen genererar i genomsnitt tre kopplingar till aktörer i systemet, där överlämningen av nödvändig information sker av projektansvarig. Detta kommer att vara en del av den aktivitet som planeras våren 2025 (se Innovationslots ovan). Målet är uppnått.
Processleda BRB-nätverket samt revidera verksamhetsplanen	Nio nätverksträffar med näringslivscheferna är genomförda under året enligt ett nytt upplägg med en kommun i fokus vid varje tillfälle. Under strategidagar i oktober planerades verksamheten för 2025 och förslag på verksamhetsplan för perioden 2025-2026 arbetades fram som sedan beslutades av Direktionen i december. Det nya upplägget på nätverksträffarna, där en näringslivschef intervjuats varje gång samt tagit med en gäst från sin kommun, gör att nätverket fått djupare kunskap om varandras förutsättningarna. Det som framkommit under samtalen blir underlag för fortsatt arbete framåt. Målet är uppnått.
Vara en aktiv part i projektet Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO	BRB har deltagit på de månadsvisa projektmötena och därutöver på regelbundna möten inom olika paket/arbetsområden. På projektmötena är det tydligt att arbetet kommit igång hos alla aktörer och att det är många processer som pågår – flera med koppling till varandra. Den största vinsten är det samarbete som vuxit fram mellan projektparterna. Satsningen ses som ett gott exempel på västsvensk samverkan. Målet är uppnått.
Samverka med team miljö och samhällsutveckling gällande exempelvis elförsörjning, markanvändning, symbios och textilåtervinning	Teamet har deltagit på Samverkansarena Trygg energiförsörjning vid två tillfällen, Elektrifieringsdagen i Trollhättan samt tagit del av arbetet med potentialstudien gällande Sol- och vindkraft i Sjuhärad samt projektet ELSa. Tillsammans med team miljö- och samhällsutveckling har även en förstudie kring industriell symbios genomförts. Samarbetet mellan teamen fungerar bra. Utmaningen är att samplanera de pågående processerna då det många gånger är samma personer som bjuds in till de möten och konferenser teamen anordnar.
Samverka med processledare kompetensförsörjning gällande näringslivets kompetensutmaning	Team näringsliv och kompetens består av Business Region Borås samt processledare kompetensförsörjning. Uppdatering sker vid veckovisa avstämningar och processledare kompetensförsörjning deltar på nätverksmötena med näringslivscheferna. För konkreta aktiviteter, se Måluppfyllelse regional utveckling.

Analys måluppfyllelse

Den regionala satsningen VEGO har inneburit att BRB kunnat växla upp sin verksamhet från en till 2,5 medarbetare. BRB är inne i en förändringsresa mot ett ökat fokus på proaktivt investeringsfrämjande arbete – vilket gjorts möjligt genom det samarbete som startats upp i Västra Götaland. Ett antal aktiviteter har genomförts som skapat en gemensam plattform och förståelse för vad offertberedskap och proaktivt investeringsfrämjande innebär. Engagemanget har varit högt från kommunerna och det finns önskemål om hur arbetet ska fortgå. Alla kommuner har identifierat vilka som ska ingå i deras "etableringsteam" och det material som tagits fram inom ramen för satsningen kommer att utgöra grunden för det marknadsföringsmaterial/värdeerbjudande för Boråsregionen/Sjuhärad som ska tas fram. Framförallt har kunskapen kring investeringsfrämjande arbete spridits till fler funktioner i kommunerna - det kan inte enbart drivas av näringslivschefen.

Arbetet inom Expand & Retain fungerar bra och gör skillnad för de företag som är involverade, Genomförda besök har även identifierat ett utbildningsbehov inom plastindustrin som vidarebefordrats till Business Sweden.

Inom VEGO sker framdrift inom alla arbetspaket och arbetet fungerar bra; både internt inom BRB och med övriga aktörer i projektet. Riktningen har blivit tydligare inom alla områden. Den största vinsten är det samarbete som vuxit fram mellan projektparterna.

De processer som startat upp inom ramen för VEGO har även lett till ett mer intensivt samarbete med Business Sweden och BRB har idag en starkare relation med Business Sweden jämfört med för ett år sedan; framförallt när det gäller arbetet kopplat till värdekedjorna batteri och textil.

Gällande textilområdet har det blivit tydligt att Västsverige kommer att få en framträdande och ledande roll i det fortsatta arbetet då Business Sweden hittills inte mobiliserat i frågan och det endast är Västra Götaland bland regionerna som prioriterar frågan i dagsläget. Tack vare VEGO kommer vi att kunna ta den rollen.

Dataskyddsombud

Medlemskommunerna har gått samman om en gemensam dataskyddsfunktion. Syftet med verksamheten är att bevaka en rättssäker och korrekt hantering av den personliga integriteten. Målet är att kommunmedlemmar och kommunalt anställda ska känna sig trygga med hur deras personliga uppgifter hanteras.

Mål och uppdrag 2024	
Mål och uppdrag	Uppföljning 31 december
Fortsätta att leverera en proaktiv och professionell DSO-tjänst efter framtagna modell	Den årliga granskningsomgången och återrapporteringen till respektive ledningsgrupp genomfördes under våren. Granskningsresultaten visar en ökad förståelse för och höjd kvalitet i dataskyddsarbetet. DSO bidrar till att upprätthålla ett systematiskt arbetssätt med integritetsfrågorna i kommunerna. Granskningsrapporten för 2025 är framtagna. Under hösten genomfördes Mognadsmatrisen, vilken resulterat i en ny rapport som på ett pedagogiskt sätt visar dataskyddsmognaden på övergripande nivå i kommunen. Rapporten kommer att presenteras för respektive kommunstyrelse och kommunledningsgrupp. Dessutom har DSO löpande under året stöttat i arbetet med bland annat konsekvensbedömning, utredning och incidenthantering. Målet anses uppnått.
Bidra till att öka kunskapen hos beslutsfattarna i kommunerna gällande hanteringen av kommande regelverk från EU	Informationsspridning har skett via nyhetsbrev och i samband med träffar med politiska grupperingar. Upplevelsen är dock att det är svårt att nå ut till beslutsfattarna och det finns behov av bredare dialog kring utmaningarna i samband med ny lagstiftning. Korta informationsfrågor har ställts i samband med besök i nämnder och styrelser för att öka medvetenheten. Målet anses uppnått.
Öka fokus på att skapa, marknadsföra och tillhandahålla relevanta utbildningar inom dataskydd	Tre olika utbildningspaket är framtagna och marknadsförda genom nyhetsbrev och på kommuners intranät. Kommunerna har aktivt börjat avropa de olika utbildningspaketen och de har fått ett bra mottagande. Både grundläggande och fördjupade utbildningar har genomförts för medarbetare i kommuner och förbund. Målet anses uppnått.

Mätetal	Uppföljning 31 december
Alla verksamheter (ca 80) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgång	77 av 78 granskningar är genomförda. Svar saknas från en organisation. Målet nått.
Alla åtta kommuner ska under året ha genomfört en genomgång med Mognadsmatrisen	Alla åtta kommuner har genomfört mognadsmatrisen. En kommun har hittills fått rapportering av Mognadsmatrisen utifrån den nya DSO-rapporten. Målet nått.
Stötta verksamheterna med råd i både enkla och mer komplexa frågor och utredningar	Alla inkomna ärenden under året har hanterats i tid. Målet nått.

Besöka nätverk och personalträffar/APT för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågor	Deltagit i de fyra Digitala Arenor som Borås Stad arrangerat samt styrgruppen för IT vård och omsorg i det sociala klustret i Borås. Därutöver fyra möten med gruppen Infosäk/juridik i Borås Stad. Målet nått.
På uppdrag arrangera utbildningar samt publicera minst tre nyhetsbrev. Genomföra två fasta grundutbildningar i webinarieform. Skapa en digital GDPR-utbildning för publicering på medlemskommunernas utbildningsplattformar.	Flera grundutbildningar i GDPR genomförda samt en fördjupad GDPR-utbildning för Borås Stad. Två nyhetsbrev publicerade. Målet nått.
Stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenter	Drygt 40 inrapporterade personuppgiftsincidenter är hanterade. Målet nått.
Finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden, information etc. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom fem arbetsdagar	DSO har hanterat ett drygt 90-tal ärenden, frågor och rådgivningar under året. Målet nått.
Organisera och kontinuerligt inhämta nyheter och kunskap genom omvärldsbevakning, deltagande i relevanta nätverk och utbildningar	Omvärldsbevakning är en mycket viktig del av uppdraget och DSO har under 2024 deltagit i ett 50-tal olika möten, nätverksträffar och utbildningar samt tagit del av diverse rapporter, domslut och artiklar. Målet nått.
Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget	Utvärdering och analys av verksamheten är genomförd och låg till grund för planeringen av 2025. Målet nått.

Analys måluppfyllelse

Med den ökade förståelsen och höjda kvaliteten i dataskyddsarbetet i kommunerna har DSO upprätthållit ett systematiskt arbetssätt med integritetsfrågorna, vilket ökar följsamheten till GDPR.

Det är svårt att nå ut till beslutsfattarna och det finns behov av bredare dialog kring utmaningarna gällande ny lagstiftning som har beroende till GDPR; exempelvis AI-förordning, Öppna datalagarna och Cybersäkerhetslagar.

Att kommunerna börjat avropa de olika utbildningspaketen i GDPR visar bland annat på att erbjudandet är rätt och ligger väl i tiden samt att kommunernas generella GDPR-kunskap ökar.

Medarbetarcentrum

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalrörlighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär.

Mål och uppdrag 2024	
Mål och uppdrag	Uppföljning 31 december
Marknadsföra Medarbetarcentrums verksamhet för ökat användande	Ny hemsida lanserades i juni och fem nyhetsbrev har utgivits under året. Fyra styrgruppsmöten har hållits och en HR-dialog genomfördes i november. Målet anses uppnått.
Tillhandahålla ett attraktivt utbud av tjänster utifrån kommunernas behov. Utforska nya behov och önskemål utifrån medlemskommunerna eller omvärldsbevakning	Medarbetarna har gått utbildning i högkvalitativa arbetspsykologiska testmetoder som stöd för chefer och personalansvariga i frågor som rör personalutveckling, personalurval och rekrytering för att kunna erbjuda kommunerna fler verktyg och kompetenser. Utbildningen avslutades i augusti och effekten får utvärderas på längre sikt. Målet anses uppnått.
Bidra till personalrörlighet genom jobbmatchning och samtal	Under året har 60 personer fått förändring varav 23 genom jobbmatchning. Det är positiva effekter för personalrörligheten. 100 % av respondenterna är nöjda med det reflekterande samtalet. Målet anses uppnått.
Bidra till att nödvändig kunskap och kompetens finns hos cheferna i medlemskommunerna genom ledarskapsprogrammet	11 chefer avslutade ledarskapsprogrammet i maj och enligt enkät är 100 % nöjda med utbildningen. Effekten är att cheferna uppger ett bättre ledarskap. En ny omgång av ledarskapsprogrammet startade upp i september. Målet anses uppnått.
Genom grupputvecklingsinsatser vara ett stöd och verktyg för arbetsgivarna i arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö för att bidra till ökad hälsa hos medarbetarna, högre prestationer i grupper och för ökad attraktivitet hos medlemskommunerna	Positiva resultat i genomförda utvärderingar. Medarbetarcentrum har bidragit till arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Samtliga tillfrågade chefer var nöjda med de grupputvecklingsinsatser som genomförts. Målet anses uppnått.

Mätetal	Uppföljning 31 december
Tre nyhetsbrev	Fem nyhetsbrev har utgivits. Målet nått.
Uppdaterad eller ny hemsida klar under året	Ny hemsida klar i juni 2024. Målet nått.
Erbjuda dialogträff med kommunernas ledningsgrupper	Erbjudandet har lämnats via styrgruppen. Målet nått.
Erbjuda dialogträff med kommunfullmäktige	Erbjudandet har lämnats via styrgruppen. Målet nått.
Minst två styrgruppsmöten	Fyra styrgruppsmöten har hållits. Målet nått.

Årlig dialogträff med HR-personal på respektive förvaltning och kommun	HR-dialog genomförd i november. Målet nått.
90 % av medarbetarna ska vara nöjda med det reflekterande samtalet	100 % av respondenterna var nöjda. Målet nått.
90 % av deltagarna på ledarskapsprogrammet ska ange att de kan rekommendera utbildningen till annan	100 % av deltagarna kan rekommendera utbildningen till annan. Målet nått.
Vid uppdrag ska 90 % av cheferna vara nöjda med gruppinsatsen	100 % av cheferna var nöjda med insatserna. Målet nått.

Analys måluppfyllelse

Marknadsföringsinsatser har genomförts; exempelvis framtagandet av en ny hemsida. Antal reflekterande samtal har ökat under hösten, vilket kan vara en följd av den nya hemsidan. Ökningen kan även bero på en artikel i Borås Stads digitala tidning Saxen som når ut till medarbetarna. Nyhetsbrev distribueras till cheferna via hemsidan. Den positiva HR-dialogen under november månad kan också vara en anledning till ökat användande av reflekterande samtal. Antal samtal har ökat med 18 % jämfört med år 2023.

Ledarutvecklingsprogrammet har gett positiva effekter. Några sammanfattade svar från ledare/chefer; programmet har gett mer kunskap och verktyg för ledarskapet. Ökad självinsikt och självkännedom och det har tydliggjorts skillnaden mellan chefs- och ledarrollen. Tid för reflektion har varit värdefull och viktig. Deltagarna känner en ökad trygghet som chef och mer mod att våga prova och träna på ledarskapet.

Grunduppdragen ger resultat och positiva effekter kontinuerligt. 60 medarbetare har fått förändring, varav drygt en tredjedel genom matchningsdatabasen.

Alla som svarat på enkäten om det reflekterande samtalet är nöjda. En kort sammanfattning av svaren är att medarbetarna känner ett gott, varmt och tryggt bemötande. Coach som lyssnar och ger feedback. Coachar för stöd med CV, inspirerar och "peppar" till att "våga". Coacherna är proffsiga och Medarbetarcentrums databas/matchningstjänst är väldigt positiv och ger en bra möjlighet till personlörlighet.

100 % av cheferna är nöjda vid grupputvecklingsinsatser och där Medarbetarcentrum bidragit till att stärka arbetet med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Vård- och omsorgscollege är en organisation för certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att samverka kring kompetensförsörjningsfrågor inom vård- och omsorgsbranschens gymnasiala yrkesgrupper, till exempel undersköterska. Samverkan sker på regional och lokal nivå inom kommuner och Västra Götalandsregionen. Samtliga kommuner i Sjuhärad deltar i samverkan.

Regionala mål VOC Sjuhärad

- Öka antalet elever och studenter som söker vård- och omsorgsutbildning
- Öka antalet elever och studenter som fullgör sin vård- och omsorgsutbildning
- Kvalitetssäkra praktik, APL/LIA-platser
- Öka mångfalden på utbildningar och arbetsplatser genom en breddad rekrytering

I återcertifieringsansökan för perioden 2020–2024 finns en aktivitetsplan som beskriver de aktiviteter som planeras under perioden för att stödja de regionala målen. Verksamhetsplanen för 2024 utgår från aktivitetsplanen.

Beslutad verksamhet 2024	Uppföljning 31 december
Återcertifiering VOC Sjuhärad ska återcertifieras under 2024	VOC Sjuhärad är godkända och återcertifierade för perioden 2025-2029. Målet är uppnått.
Utveckla stödstruktur för språkombuden i syfte att stödja dem i sina uppdrag Under de senaste åren har vi utbildat ett stort antal språkombud. Vi kan se att de som utbildades för ett par år sedan kontinuerligt behöver "påfyllning" för sina uppdrag. Det finns en tendens att språkombudets roll på en arbetsplats försvagas för att sedan helt försvinna ett par år efter genomgången utbildning. Under 2023 tog vi fram en strategi för att långsiktigt stödja språkombuden i deras uppdrag och erbjuda dem kontinuerlig kompetensutveckling.	Planerade aktiviteter 2024 - Chefsutbildningen "Fem nycklar till en språkutvecklande arbetsplats" kommer att erbjudas till enhetschefer med flera. Utbildningarna är digitala och genomförs av VOC nationellt. <i>Ett flertal utbildningar har genomförts där enhetschefer från Sjuhärad har deltagit.</i> - Lokala samordnare planerar och genomför regelbundna nätversträffar för språkombuden i sina respektive college. <i>Nätverksträffar för språkombud i lokalt college BBHV och lokalt college MUST har genomförts under hösten. Nya träffar planeras under våren 2025.</i> - Språkombudsutbildningar kommer att genomföras utifrån de behov som verksamheterna har. <i>Under våren genomfördes språkombudsutbildningar i Svenljunga/Tranemo och Borås med totalt 34 deltagare. Under hösten har det inte funnits utrymme, till följd av arbetet med Millenium.</i> - En seminariedag kring språkutveckling på arbetsplatser kommer att genomföras under hösten 2024. Målgrupp: Enhetschefer, språkombud, språkombudsutbildare, verksamhetsutvecklare. <i>Flyttad till 2025 till följd av att arbetet med återcertifieringen prioriterats.</i> - Lokala vo-college håller på att bygga Teams-utor för sina språkombud där man kan dela material, tips och chatta med varandra.

	- Under hösten har det nationella konceptet "Prata om jobbet" implementerats och flera arbetsplatser genomför nu utbildningen i sina personalgrupper.
Kvalitetsutveckling handledning och validering Vård- och omsorgslärare som arbetar med validering ingår i ett regionalt nätverk som leds av regional processledare.	Under 2024 fortsätter nätverket att träffas som en del i den regionala stödstrukturen för en kvalitativ valideringsverksamhet. En temadag för nätverksdeltagarna genomfördes under våren och ytterligare en träff under hösten, båda med medverkan av Validering Väst. Handledarutbildningar har genomförts i Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda. Totalt har cirka 170 undersköterskor deltagit.
Marknadsföringsinsatser	- Medverkat på flera arrangemang under året; jobb- och utbildningsmässor och öppet husarrangemang inför gymnasievalet - Under VO-Collegeveckan genomförde verksamheter och utbildningsanordnare olika utåtriktade aktiviteter i syfte att sätta fokus på vård- och omsorgsbranschen/undersköterskeyrket. - VOC Sjuhärad medverkar med helsidesannons i materialet "Framtidsvalet" som distribueras till alla elever i åk 9 under hösten inför gymnasievalet. - En arbetsgrupp har tagit fram en modell för grupp-prao inom vård och omsorg som prövades i Svenljunga kommun under hösten. Utvärdering pågår och ytterligare två kommuner planerar att pröva modellen under våren 2025. Syftet är att ge högstadiееlever en lärorik och positiv bild av vård- och omsorgsbranschen och på sikt öka antalet elever som söker till vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet.
Övrigt Vård- och omsorgsambassadörs-utbildningar kommer att genomföras utifrån de behov som samverkansparterna har.	Inga utbildningar har genomförts i under åren med anledning av implementeringen av Millenium.

Analys måluppfyllelse

Den största insatsen under 2024 var att återcertifiera Vård och omsorgscollege i Sjuhärad. Detta tillsammans med att primär-, och specialistvård planerade för att införa ett nytt journalsystem har delvis påverkat vilka aktiviteter som har prioriterats eller varit möjliga att genomföra under 2024. Under året påbörjade 65 elever en vård och omsorgsutbildning på något av våra gymnasier vilket var lägre än de tre senaste åren. Inom vuxenutbildningen var det minst 465 elever som påbörjade en vård och omsorgsutbildning vilket är i paritet med de senaste tre åren.

Ytterligare insatser kommer att behöva initieras de närmaste åren för att öka antalet gymnasieelever som påbörjar och genomför en vård- och omsorgsutbildning.

Närvårdssamverkan

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg omfattar kommunal primärvård, socialtjänst och skola i Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samt regional hälso-och sjukvård i Södra Älvsborg. Närvårdssamverkan Södra Älvsborg arbetar genom samverkan för att vården och omsorgen ska vara god och fungera sömlöst för den enskilde.

Närvårdskontoret har i uppdrag att koordinera, stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden samt följa upp samverkan inom olika grupper. Närvårdskontorets medarbetare har ett opartiskt förhållningssätt gentemot huvudmännen.

Uppföljning av verksamheten görs via enkät två gånger per år, i augusti och december. Målvärdet är att samtliga frågor ska besvaras med ja till minst 95 procent.

Mätetal	Uppföljning 31 december
Har Närvårdskontoret samordnat och genomfört den årliga samverkanskonferensen på ett tillfredsställande sätt? (Styrgrupp)	70 % har svarat på frågan och 93 % av dessa svarar att Samverkanskonferensen genomförts tillfredsställande under 2024. Övriga 7 % (1 person) tycker att konferensen delvis genomförts på ett tillfredsställande sätt.
Har kallelsen kommit i tid, minst en vecka innan mötet? (Styrgrupp, DPS och Uppdragsgrupper, Beredningsgrupp)	51 % har svarat på frågan och 100 % av dessa svarar att kallelsen har kommit i god tid innan mötet.
Är ärendena väl förberedda? (AU och Presidium)	80 % (4 av 5 personer) har svarat på frågan och 100 % av dem anser att frågorna är väl beredda.
Är protokollen som skickas ut för justering tydliga? (Styrgrupp och Presidiet)	100 % har svarat på frågan och samtliga anser att protokollen för justering är tydliga.
Är protokollen tydliga?	50 % har svarat på frågan och 100 % svarar att protokollen är tydliga.
Är informationsbrevet tydligt? (Styrgrupp)	53 % har svarat på frågan och 100 % av dem svarar att informationsbrevet är tydligt och i enlighet med målen.
Är mötesanteckningarna som skickas ut tydliga?	80 % har svarat på frågan om mötesanteckningarna från presidiet och AU är tydliga och 100 % av dessa svarar att mötesanteckningarna är det.
Är medarbetarna på Närvårdskontoret objektiva och professionella? (Styrgrupp, DPS, Uppdragsgrupper och Beredningsgrupp)	50 % har svarat på frågan och 92 % av dessa anser att kontorets personal är objektiva och professionella. Resterande 8 % (4 personer) anser att Närvårdskontorets personal till viss del är objektiva och professionella.
Är medarbetarna på Närvårdskontoret tillgängliga? (Styrgrupp, DPS, Uppdragsgrupper och Beredningsgrupp)	50 % har svarat på frågan och 98 % av dessa anser att så är fallet. Resterande 2 % (1 person) anser att Närvårdskontorets personal till viss del är tillgängliga.
Ges rätt och tillräckligt stöd för att leda uppdragsgrupperna? (Ordförandena i uppdragsgrupperna)	20 % (1 av 5 personer) har svarat på frågan och denne svarar att de får rätt och tillräckligt stöd för att leda uppdragsgrupperna.

Ges rätt och tillräcklig handledning till projektledare? (Projektledarna)	70 % (10 personer) av projektledarna har besvarat frågan och 86 % av dessa svarar att de har rätt och tillräcklig handledning. 14 % (1 person) har svarat delvis.
---	---

Analys måluppfyllelse

Svarsfrekvensen är lägre än tidigare. Enligt svaren som inkommit är måluppfyllelsen god men det finns förbättringsmöjligheter, då alla frågor inte har besvarats med ja till 95 %. De arbetssätt som Närvårdskontoret arbetar utifrån förefaller dock ändå vara väl anpassade till beställarnas önskemål och krav.

Verksamhets- berättelse

2024

NAVET

Verksamhetsberättelse 2024

Navet science center har en fortsatt stark utveckling. Kombinationen av att förvalta befintliga erbjudanden till skolor, samtidigt som verksamheten utvecklas inom områden där omtag behövs, är lyckosam. Ett särskilt viktigt arbete under året har varit att ta fram en värdegrundsplattform och varumärkesstrategi samt en tillgänglighetspolicy.

Delårsrapporten är utformad efter Navets affärsplans fem verksamhetsområden. Utifrån affärsplanens prioriterade områden har årets prioriterade insatser identifierats.

- Navet skola och förskola
- Navet kompetens
- Navet mötesplats
- Navet utvecklingsarena
- Navet drift

Navet skola och förskola

Under 2024 har Navet mött 17 689 elever på skolprogram, från förskolan till gymnasiet. Av alla elever i Borås har 49% varit på besök på Navet, för Mark är andelen 23%, för Svenljunga 48%, för Tranemo 48%, för Ulricehamn 42% och årets raket är Herrljunga där hela 101% av eleverna varit på besök eller besökts av Navet under året, vilket alltså betyder att vissa av eleverna i Herrljunga har vi träffat mer än en gång. I samband med terminsstart, både hösttermin och vårtermin, har Navet bjudit in till öppet hus för att lärare ska kunna ta del av Navets utbud.

Från och med höstterminen 2024 har Ulricehamns kommun en Navettrappa, vilket innebär ett strukturerat sätt att boka skolprogram för ökad likvärdighet. Alla elever i Ulricehamn kommer därmed att ta del av samma skolprogram i specificerade årskurser. Utöver detta kan enskilda lärare boka skolprogram för sina klasser efter eget önskemål.

Under våren lanserades två nya förskoleprogram, *SmåFysik med Tunda* för 3–4 åringar och *Tundas fysikcirkus* för 5–6 åringar, båda kopplade till Navets senaste avdelning Småfysik. Det är första gången Navet erbjuder ett skolprogram för så små barn som 3–4 åringar. Under hösten togs ytterligare ett förskoleprogram fram och testades med pilotgrupper. Det är ett digitalt matematik-skolprogram, där barnen möter Navets pedagoger digitalt och får olika matematikuppgifter att göra på förskolan. Programmet är en del av Navettrappan Ulricehamn. Inom ramen för det av Västra Götalandsregionen finansierade projektet SamBio tog Navet, i samverkan med flera andra aktörer i Västra Götaland, fram två mobila skolprogram: *Eken – en nyckel till mångfald* samt *Biologisk mångfald och skogsbruk*. Det första programmet är i form av en escape box, där eleverna löser uppgifter för att få ekosystemet runt eken att fungera. Programmet riktar sig till åk 4 – åk 7 och testades med pilotgrupper under hösten 2024. Från vårterminen 2025 finns programmet i Navets ordinarie utbud. Biologisk mångfald och skogsbruk är ett utomhuskolprogram som riktar sig till gymnasieklaser och syftar till att låta

eleverna genomföra en fältundersökning för att upptäcka skogens roll och dess balans mellan produktion och biologisk mångfald.

Mobila skolprogram

Navet har varit ute och träffat elever i nästan samtliga kommuner på mobila skolprogram, både inomhus- och utomhus. Under vårterminen var Navet på turné med skolprogrammet *Det brinner!* i Herrljunga, Ulricehamn och Mark och under höstterminen var det Svenljungas och Herrljungas tur. Ett provisoriskt labb byggdes upp i respektive kommun och Räddningstjänsten körde dit en utbränd container där eleverna får uppleva ett rum där det brunnit och även leta efter ledtrådar. Syftet med *"Det brinner!"* är att ge eleverna en fördjupad förståelse för både naturvetenskapliga och samhällseliga aspekter av bränder. Genom att anta rollen som kriminaltekniker får eleverna möjlighet att utforska och analysera bevismaterial som hittats i samband med en fiktiv brand. De använder olika kemiska analyser för att identifiera orsakerna bakom branden och undersöka potentiella brott. Efter det praktiska arbetet deltar eleverna i ett rollspel i form av en rättegång, där de diskuterar och reflekterar över de juridiska och etiska konsekvenserna av att anlägga eller oavsiktligt orsaka en brand. Det leder till en djupare insikt i både rättssystemet och de allvarliga samhällskonsekvenserna av sådana händelser. Reaktionerna efter programmet har varit mycket positiva, både från elever och lärare.

Digitala skolprogram

Under året har Navet fortsatt att utveckla sina digitala skolprogram för att nå fler elever på distans inom Sjuhäradskommunerna. Genom att använda plattformar som Zoom och Microsoft Teams kan vi möta elever live medan de befinner sig i sina klassrum, vilket gör det möjligt för skolor i vårt närområde att delta utan att behöva resa till oss.

De digitala skolprogrammen fungerar som ett komplement till Navets fysiska skolprogram. Under våren genomförde Navet test med digitalt kemiprogram för förskolan. Programmet bestod av fyra korta interaktiva tillfällen, där två barngrupper deltog. Responsen från förskolepedagogerna var mycket positiv, vilket ger oss värdefull input inför framtida program. Exempel på kommentar från lärare i pilotgrupperna:

"Spänning! Och nyfikenhet. Det var något särskilt att göra det via skärmen, och kul att många ändå förstod att de kunde interagera med er."

SamBio

SamBio är ett västsvenskt projekt finansierat av Västra Götalandsregionen som syftar till att öka kunskapen om biologisk mångfald. Tillsammans med diverse institutioner vid Göteborgs Universitet, parker, museer och science centers har de olika parterna skapat elevprogram som ska rullas ut till målgrupper runtom i Västra Götaland. Ett exempel på detta är *Eken – en nyckel till mångfald* som innehåller sex kluringar i små lådor med hänglås. Den ena lådan leder till den andra och du erövrar kugghjul med olika arter som är beroende av eken för sin överlevnad. Slutligen sätts kugghjulen upp på en tavla så att du kan röra det stora kugghjulet och få allt att snurra. Ekosystemet runt eken fungerar!

Experimentlådor

Som ett komplement till skolprogram erbjuder Navet experimentlådor där elever får möjlighet att arbeta laborativt och praktiskt i klassrummet. Lådorna är utformade så att de ska inspirera till ett nyfiket, självständigt och naturvetenskapligt arbetssätt och innehåller uppgifter som riktar sig direkt till eleverna och kompletteras med information och inspiration till ansvarig pedagog. Under 2024 har ett större inventeringsarbete genomförts för att uppdatera innehåll och utseende. Olika metoder för smidigare distribution har testats. En digital bokning av lådorna på Navets hemsida har lanserats. Utlåningen av lådorna kom igång under 2024 och en utökning av antalet lådor planeras för 2025.

Tekniktrappan

Projektet Tekniktrappan som drivs i samverkan med IUC Sjuhärad genomförde sitt andra år 2024, vilket innebar upprepning och systematisering av insatserna från 2023. Det i sin tur innebär kontinuitet, bättre framförhållning för skolor samt att kontaktnät har byggts upp vilket underlättar kommunikationen. Aktiviteterna inom Tekniktrappan genomförs för att väcka teknikintresse hos elever från förskola till gymnasium, att synliggöra tekniska yrken och i slutändan bidra till att fler unga söker sig till tekniska utbildningar.

Under våren utvärderade projektledningen satsningen för att under hösten skicka in en ansökan om förlängning under 2025 - 2027. Ansökan godkändes 20 december. Ett exempel på resultat från Tekniktrappan är hur Sven Eriksonsgymnasiet ökat antalet sökande till teknikprogrammet med 35% (32 elever), där lärarna ser en stark koppling till samverkan med Tekniktrappan.

Drömstaden

Vårterminen 2024 gick Drömstaden i mål för åttonde året i rad. Sammanlagt 11 klasser lyckades ta sig till finalen och hade därmed genomfört minst 20 övningar inom hållbar utveckling som skickats in till Navet för feedback av totalt 40 möjliga. Under läsåret 23/24 utvärderades Drömstaden av Ekovera för att undersöka hur elevers kunskaper, attityder och värderingar om hållbar utveckling, samt lärarnas erfarenheter av undervisning inom detta område påverkades av att delta i Drömstaden under ett läsår. Slutsatsen blev att eleverna får en förbättrad kunskap om hållbar utveckling, att det finns utmaningar och variation i elevernas engagemang samt att lärarna tyckte det var roligt och värdefullt men att tidsåtgången var en utmaning. Därtill gjordes medskick för ytterligare utveckling och anpassning av konceptet för att möta både elevers och lärares behov mer effektivt. Hösten 2024 startade en ny omgång av Drömstaden upp, för nionde året i rad. Även detta läsår deltar 11 klasser i Drömstaden.

Navet kompetens

Under 2024 har Navet mött 1 109 lärare och förskollärare i olika kompetensutvecklingsinsatser inom naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling. Utöver det har Navet mött 872 personer i framför allt andra förvaltningar och kommunala bolag i olika utbildningsinsatser. Särskilt värt att nämna är hållbarhetsutbildningar för all

personal i Kulturförvaltningen i Borås Stad, samt under Hållbarhetsdagen för Marks kommuns förvaltningsledningar och presidier.

Under perioden har två öppna hållbar utveckling-utbildningar för lärare från samtliga sjuhäradskommuner genomförts, en för F–6-lärare och en för 7–9-lärare. Båda hade god uppslutning och fick positiva reaktioner från deltagande lärare.

Roligt att nämna är också de två kompetensutvecklingar Navet haft under våren för förskolepersonal från två förskoleområden i Filipstads kommun.

2024 var det tredje året i rad som Göteborgs Universitet i samverkan med Navet genomförde en universitetskurs om 7,5 hp för att stärka förskolepedagoger inom ämnena fysik och teknik - *Fysik och teknik i förskolan*. Kursen blandar föreläsningar med praktiska moment och övningar och hålls dels på plats på Navet och på Chalmers i Göteborg. Träffarna varvas med zoom-möten med än mer teoretisk kunskap kring framförallt fysik. Kurserna har varit oerhört uppskattade och pedagogerna som har gått har upplevt att de fått, utöver kursens faktiska innehåll, dela erfarenheter och på så vis skapa nya nätverk där mycket kollegialt lärande sker mellan kollegor – oavsett vart de arbetar i landet. 2024 var antalet sökande rekordhög och kursdeltagarna kom hela vägen från Umeå i norr till Halmstad i söder.

Under 2024 fortsatte också Herrljunga kommuns matematiksatsning, vilket innebar att Navet träffade alla förskollärare och fritidspersonal vid två tillfällen och hade kompetensutveckling inom matematik.

Tillgänglighetsarbete

I enlighet med verksamhetsplanen genomfördes under 2024 en genomlysning av Navets tillgänglighetsarbete. Det övergripande målet var att skapa en än mer inkluderande verksamhet, där fler människor kan delta och ta del av våra erbjudanden, oavsett förutsättningar. Navet träffade under våren funktionshinder- och tillgänglighetskonsulenter från Borås Stad för att diskutera möjliga samarbeten, samt lyssnade till Alfons Åbergs Kulturhus som gjort ett gediget tillgänglighetsarbete. Dessutom har några medarbetare deltagit i föreläsningar om hörtillgänglighet och allmän tillgänglighet i besöksmål, samt att vi sått ett frö till att tala om universell utformning i samband med framtagande av nya utställningar, skolprogram och aktiviteter.

Arbetet resulterade i en tillgänglighetspolicy:

"Navet arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra verksamheten för att skapa en inkluderande och tillgänglig miljö för alla besökare. Navets målsättningar inom bemötande, digital miljö och fysisk miljö speglar detta engagemang:

Målsättning bemötande: All personal på Navet ska bemöta besökare på ett inkluderande och välkomnande sätt, oavsett besökarens bakgrund eller behov. Vi strävar efter att upprätthålla en hög servicenivå där varje individ får en positiv upplevelse.

Målsättning digital miljö: Navet följer aktivt tillgänglighetsstandarder och riktlinjer, med målet att främja inkludering och jämlikhet i vår digitala närvaro.

Målsättning fysisk miljö: Navets miljöer är begripliga, tillgängliga och inkluderande för alla människor som besöker oss. Vi prioriterar åtgärder för att anpassa våra utrymmen för att det ska bli så bra som möjligt för så många som möjligt."

Under det kommande året fortsätter arbetet med att systematisera tillgänglighetsarbetet samt genomföra konkreta insatser och förbättringar. Det finns en strävan att göra skolprogrammen mer tillgängliga för alla elever. Navet kommer att se över hur aktiviteter kan anpassas för att bli ännu mer inkluderande, med särskilt fokus på tydlighet och användarvänlighet. Samtidigt pågår en genomgång av lokalerna för att säkerställa att avdelningsnamn och kartor över utställningen är så begripliga och lättillgängliga som möjligt. Det kommer både att förbättra besökarnas upplevelse och säkerställa att Navet uppfyller högt ställda krav på tillgänglighet.

Navet mötesplats

Inom Navet mötesplats ingår flera verksamhetsområden såsom besöksmålet, konferens, delaktighet och framtidstro samt meningsfull fritid. Navet ska erbjuda intresseväckande, unika och inspirerande miljöer och aktiviteter för både boende och besökare i Sjuhärad. Devisen vi arbetar efter är "ett hus fyllt av möjligheter med fler besökare där och när det inte är fullt".

Besöksmålet

2023 var ett rekordår för Navets publika verksamhet med totalt 35 000 besökare, vilket överträffade den tidigare toppnoteringen från "dinosaurieåret 2016" med 29 426 betalande besökare. Även 2024 började starkt med en tydlig trend av ökade besökstal från onsdag till söndag. Sommarmånaderna 2024 visade dock ett 15% lägre besökstal än 2023, främst i augusti. Trots detta nådde vi totalt 36 220 besökare för året, tack vare en stark start och höst.

Navets besökare är mycket nöjda, vilket återspeglas i det höga betyget på Google, 4,8 av 5. För att fortsätta vara ett attraktivt besöksmål och samtidigt stärka det vetenskapliga kapitalet hos våra besökare, arbetar Navet kontinuerligt med att erbjuda olika aktiviteter. Under ett verksamhetsår erbjuder vi workshops, shower och visningar, ofta i samband med loven men även vid speciella tema- och fokusdagar som Pi-dagen, Astronomins dag och Nobelveckan.

Under hösten kunde våra besökare träffa Alfons Åberg i ett nytt samarbete. Vi samkörde uppdraget för den publika verksamheten med skolverksamheten genom att på förmiddagen möta bokade barngrupper och på eftermiddagen erbjuda alla besökare ett gästspel med berättande, skådespel och experiment.

Nytt för årets sommarsäsong var att vi bemannade med både ordinarie- och helgpersonal. Vi testade ett nytt koncept med onsdagsaktiviteter ledda av ordinarie personal. Aktiviteterna var utvalda av pedagogerna och utformade för att vara enkla exempel på experiment och utmaningar för helgpersonalen att arbeta vidare med under helger och lov.

Utvecklingen av helg- och lovverksamheten fortsatte under hösten med fokus på att utveckla årshjulet för bättre översikt och möjlighet till framförhållning och planering av aktiviteter, resurser och kommunikationsinsatser.

Höstlovet är den mest besökta veckan på året. Temat i år var kemi och besökarna bjöds på experimentshow tre gånger per dag från scenen i Kuben. Huset var Halloween-dekorerat och precis som förra året öppnade vi upp temat redan onsdagen före lovet. I år testade vi ett nytt koncept med en Spökpromenad under kvällen efter ordinarie öppettid. Vi ville bjuda in till Navet "behind the scenes" och erbjuda något nytt, spännande och exklusivt. Alla 300 biljetter såldes snabbt slut och vi planerar nu för två Spökpromenader 2025.

Under jullovet möter besökarna ett hus fyllt med aktiviteter, utställningar och pyssel med jul- och vintertema. I Kuben, Navets stora eventhall, presenterade våra guider en kortare eldshow vid tre tillfällen per dag. Navet är den perfekta platsen för familjen då det finns något att upptäcka för alla åldrar, vilket återspeglas i vår besöksstatistik. Vi är stolta över att andelen vuxna/barn är ungefär 45/55 år efter år.

På helår var målet att möta lika många besökare som 2023 och det har vi nått. Intäkterna för entré och butik är något högre än 2023, vilket är ett resultat av både något fler besökare och ökad försäljning. I augusti fick vår designer i uppdrag att se över butikens utformning och utbud med målbilden att skapa en mer lättöverskådlig och inbjudande miljö. Nya artiklar har köpts in och testas nu i butiken för att se vad som tilltalar våra kunder.

Konferenser

Under året har drygt 200 möten och konferenser arrangerats i Navets lokaler. Därmed är konferenser fortsatt en viktig inkomstkälla för Navet och ett sätt att se till att lokalerna nyttjas de tider då varken skola eller allmänhet nyttjar lokalerna. 1 augusti började Navets nya administratör med särskilt ansvar för konferenser med uppdrag att driva och utveckla Navets konferensverksamhet framåt.

Ungas Delaktighet i Sjuhärad

Utöver att möta besökare publikt och på konferenser arbetar Navet med att skapa delaktighet och framtidstro. Under 2023–2024 drev Navet till exempel det tvååriga projektet **Ungas Delaktighet i Sjuhärad** tillsammans med Borås Stad, Svenljunga kommun och Marks kommun med stöd av Boråsregionens DRUM-medel. Projektet syftade till att öka ungas delaktighet i olika beslutsprocesser och förbättra möjligheterna till en meningsfull fritid. Fokus har legat på att utveckla arbetet inom och mellan befintliga verksamheter genom att tillskjuta resurser för att testa och utveckla metoder. Sammanlagt har drygt 15 metoder utvecklats och/eller testats. Ett exempel på sådan metod är "Bryggan" som handlar om att skapa en brygga mellan den anpassade gymnasieskolan och de fritidsaktiviteter som erbjuds för unga med intellektuell funktionsnedsättning, där skolans förtroendekapital tas tillvara genom att fritidsaktiviteter, och personal inom densamma, introduceras under skoltid så att det blir lättare och tryggare för elever att delta i nya sammanhang på fritiden. En annan metod är elevrådsnätverk som syftar till att samla de vuxna som är elevrådsansvariga för erfarenhetsutbyte och utveckling av elevrådsarbetet så att det blir mer elevdrivet. Elevrådsnätverket har också möjliggjort att metoden "elevråd som remissinsats" har kunnat utvecklas där elevråden skapar en struktur som möjliggör för tjänstepersoner att informera och ställa frågor till unga, vilket ökar ungas delaktighet i kommunala beslutsprocesser. Andra

metoder som utvecklats och testats inkluderar bland annat en demokratigrupp i anpassad gymnasieskola med koppling till det lokala Funktionshinderrådet, ungas delaktighet i bostadsområden och på områdesdagar samt olika upplägg för möten mellan unga och kommunala tjänstepersoner och förtroendevalda.

En referensgrupp bestående av nio ungdomar har under projektet initierat, diskuterat, genomfört och utvärderat metoder och aktiviteter för att säkerställa att projektets insatser är relevanta för målgruppen och utformade utifrån ungas egna perspektiv.

Socialt hållbart föräldraskapsstöd

Ett annat projekt för att arbeta med social hållbarhet är **Socialt hållbart föräldraskapsstöd i Borås** där Navet har rollen att utveckla meningsfulla, lärande aktiviteter för barn 6–12 år med utlandsfödda föräldrar. I samband med att berörda föräldrar deltar på föräldraskapsutbildningen ABC, får deras barn delta på aktiviteter inom kemi, astronomi, matematik och fysik. En annan viktig del av projektet har varit att utveckla Navets bemötande. Navet har därför inkluderat helgpersonal/ungdomar i genomförandet, vilka har blivit inspirerande förebilder för de yngre barnen. Ett annat sätt att närma sig målgruppen har varit att delta på områdesdagar, tex Norrbydagen, Hej Hulta och Hässlefest.

Lånekortet "Upptäck Navet"

Det är viktigt för Navet att sänka trösklar och tillgängliggöra vetenskap för alla. Därför har Navet under 2024 lanserat konceptet **"Upptäck Navet"**. Dessa lånekort möjliggör för familjer att besöka Navet kostnadsfritt. Kortet administreras av familjecentraler/mötesplatser i respektive kommun och det är kommunerna själva som avgör vilka familjer som ska få tillgång till kortet. Under 2024 har åtta kort startats igång i samverkan med Marks kommun, Svenljunga kommun samt Borås Stad. Kortet har blivit mycket uppskattade och under perioden 1 januari – 31 december har 1 277 personer kunnat besöka Navet tack vare lånekorten.

Kollo

Ett annat sätt att arbeta med meningsfull fritid är att erbjuda kollo på lov. Under både sportlovet och påsklovet 2024 erbjöd Navet ett uppskattat programmeringskollo för barn i mellanstadiet. Målet med kollot var att ge deltagarna en grundläggande introduktion till blockprogrammering med Scratch, ett lättillgängligt verktyg för att skapa och förstå kod. Programmeringskollot var uppdelat i tvådagarskurser, där barnen fick möjlighet att utforska programmering i en inspirerande miljö. Under sportlovet hölls två grundkurser, medan Navet under påsklovet för första gången körde en grundkurs följt av en fortsättningskurs. Grundkursen riktade sig till nybörjare, medan fortsättningskursen var öppen för alla med motsvarande kunskaper, även om de inte deltagit i tidigare kurser.

Programmeringskollot är ett samarbete med Ericsson i Borås, vilka ställer upp med två personer som handleder barnen. I år var det Rebecca och Alexander, vilka gjorde en strålande insats. Rebecca blev en förebild för de tjejer som var med på kollot. Några citat från barnen:

"Tänk att få ha lunchrast på ett science center!"

"Det var roligare än jag trodde!"

På sommarlovet erbjöds Byggkollo vid fyra tillfällen á två dagar. Byggkollo är en gemensam satsning av Navet, RO-gruppen och Bostäder i Borås med stöd från Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. Syftet är att ge barn från en bred bakgrund möjlighet till en meningsfull fritid och att väcka deras intresse för samhällsutveckling och byggbranschen. Temat för årets byggande var mulmholkar: ett flerbostadshus för insekter, fladdermöss och fåglar.

Navet utvecklingsarena

Navet är både projektägare och projektpartner i flertalet projekt, både regionala, nationella och internationella. Inom ramen för verksamhetsområde Utvecklingsarena har fokus legat på att följa upp de projekt som löper mot sitt slut, analysera resultat samt undersöka behov och förutsättningar för fortsättning. Navet avstår emellertid i att vara formell projektpartner i förlängningen av Klimatneutrala Borås 2030 men fortsätter samverkan i form av aktiviteter och insatser.

Ansökningar har lämnats in till Energimyndigheten (avslag) respektive Vinnova (avslag) avseende vidareutveckling av samarbetet runt kommunikation och kunskapshöjning kring hållbart vatten.

I juni var Navet värd för den 4:e transnationella möteskonferensen för **SCI-CO+** med deltagare från Sverige, Italien, Irland och Rumänien. Syftet var att utvärdera projektets framsteg och planera framtida aktiviteter. Under mötet presenterades den slutliga modellen och metodologierna för SCI-CO+, tillsammans med resultat från fokusgrupperna och de första fyra numren av SCI-CO+ Magasinet. Projektets digitala plattform, SCI-CO+ portalen, lanserades också. Ett panelsamtal med externa intressenter från näringsliv och akademi organiserades i samband med konferensen. Deltagarna diskuterade digital informationsöverföring och gavs insikter om projektets syfte och framsteg. SCI-CO+ utvecklar innovativa utbildningsmetoder för att stödja yrkesutveckling, inklusive e-lärande och praktikplattformar. Genom samarbete mellan länderna syftar projektet till att förbättra utbildningskvaliteten och skapa yrkesmöjligheter anpassade till lokala behov. I projektet har en bok tagits fram med olika perspektiv på vetenskapskommunikation. Navets bidrag har varit ett kapitel som främst handlar om skapande av digitala upplevelser, som livesändningar och digitala stationer, relaterade frågor som tillgänglighet och mediahantering.

En fördjupad dialog inom ramen för **Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad** ledde till ett beslut 20 december från Västra Götalandsregionens miljö- och regionutvecklingsnämnd om att inom ramen för kunskapsnodsarbetet 2025 testa att sprida modellen Destination Gymnasiet med bas på Navet. Destination Gymnasiet handlar om att erbjuda niondeklassare utan betyg i matte kostnadsfri extrahjälp för att bli godkända i matematik.

Även projektet **Tekniktrappan** beviljades medel den 20 december från Västra Götalandsregionens miljö- och regionutvecklingsnämnd om att fortsätta utveckla samarbetet

kring barn och ungas teknikintresse, näringslivets kompetensförsörjning och kommunernas strategiska skola-arbetsliv samverkan. Projektet väntas genomföras under 2025–2027.

Navet drift

Direktionen för Boråsregionen gav i samband med sitt beslut om verksamhetsplan och budget för 2024 kansliet i uppdrag att se över den långsiktiga finansieringen av Navet science center gällande drift och investeringar. Trots en stadig tillväxt med kraftigt stigande intäkter är verksamheten ansträngd ur ett ekonomiskt perspektiv. Detta beror i huvudsak på att grundfinansieringen på grund av omvärldsfaktorer inte täcker de löpande kostnaderna samt att Skolverket minskat sitt bidrag till verksamheten. Navet har också varit verksamt i nuvarande lokaler i Simonsland i cirka 20 år, vilket innebär ett ökat behov av reinvestering i lokalerna, men också ett ökat långsiktigt investeringsbehov i syfte att erbjuda attraktiva och ändamålsenliga utställningsmiljöer för Navets målgrupp. En arbetsgrupp bestående av ekonomichefer från medlemskommuner, kansliet och Navet arbetade under våren och början på hösten med att analysera situationen. Slutsatserna presenterades vid Direktionsmötet i december.

Breddat uppdrag

Navet har under de senaste tre åren, i linje med sin affärsplan, tagit flera viktiga steg mot att komplettera sitt grundläggande uppdrag med att öppna upp verksamheten för fler besökare och konferenser. Ambitionen att utveckla verksamheten i linje med det breddade uppdraget har bland annat lett till en fördubbling av antalet besökare. För att möta förändringar i verksamheten, både vad gäller uppdrag och arbetsmiljö har det varit viktigt att sätta strukturer samt definiera rutiner och processer. Under året har bl a ett flertal rutiner fastställts, en risk- och väsentlighetsanalys genomförts, en kris- och beredskapsplan tagits fram liksom en 4-årsplan för skyddsronder. Under våren arbetades en ny värdegrundsplattform fram och till den knöts en varumärkesstrategi. Inför sommaren bjöds hela personalen; både ordinarie och timanställda in till en tvådagars uppstart inför sommarsäsongen. I augusti genomfördes en studieresa på temat biologisk mångfald till Nordens Ark och Havets hus, samt en grupputvecklingsdag om värdegrund. Internt lärande samlas en eftermiddag i månaden i det sk "Tisdagskompetens" dit alla medarbetare samlas för att ta del av varandras presentationer och omvärldsbevakning mm.

Hållbarhetsdiplomerade

I slutet av vårterminen blev Navet Hållbarhetsdiplomerade i enlighet med kraven i Standard för systematiskt hållbarhetsarbete (1:2023), som första verksamhet i Sverige.

Hållbarhetsdiplomeringen har varit en vidareutveckling av Navets mångåriga arbete med hållbarhet, där Navet tidigare varit Miljödiplomerade, men nu kunnat bredda diplomeringen i och med den nya standarden.

Informationshantering

Navet hanterar, likt många organisationer, mycket information i olika format. En arbetsgrupp har formerats för att under 2024 göra en översyn av befintlig SharePoint med uppgift att se

om det behövs något annat system eller om ändringar, nya strukturer och tillämpning av regler kan göra att situationen kring informationshanteringen och internkommunikationen blir tydligare och enklare.

Arbetsgruppen har beslutat att vidareutveckla Navets befintliga SharePoint som en plats för i huvudsak tre olika typer av informationsmaterial:

- reglerade dokument som tex upprättade handlingar, avtal och policys
- arbetsmaterial som tex instruktioner och manus
- bilder och rörligt material för kommunikation

Olika typer av material med olika krav gör att olika regler kommer att behövas på olika sidor av Navets SP. För att arbeta med punkt 1. har vi kopplat ihop vårt projekt med Kommunalförbundets arbete med att revidera centrala policys, rutiner, förteckningar och dokument som rör dataskydd och informationssäkerhet och informationshanteringsplan. Kommunalförbundets projekt sträcker sig över 2025 med mål att upprätta en utbildningsplan med basutbildning för alla medarbetare samt fördjupade utbildningar utifrån roll och befattning. Punkt 2 och 3 omhändertas av grupper indelade utifrån profession och arbetsuppgift på Navet. För systematisering av bilder och rörligt material under punkt 3 har en ny särskilt anpassad sida skapats under Navets befintliga SharePoint.

Kommunikation

2024 var Navets prioriterade målgrupp barnfamiljer i Göteborgsområdet. Detta var en medveten satsning utifrån att kännedomen om Navet som besöksmål är låg bland göteborgarna, samtidigt som det bara är 45 minuters resväg från Göteborg till Borås. Främst har vi satsat på riktad marknadsföring på sociala medier men vi har också prioriterat strategiska reklamtyr vid t.ex. Korsvägen och Delsjömotet. Satsningen har gett resultat, under sommaren såg vi en tydlig ökning av förstagångsbesökare från Göteborg.

Navet valde ett nytt grepp gällande 2023 års verksamhetsberättelse där vi valde att göra en publik produkt där vi presenterar Navets arbete. Det resulterade i en härligt layoutad katalog, fullmatad med inspiration och exempel på hur verksamheter nyttjar Navets resurser. I februari skickades den ut till samverkanspartners, skolor, förskolor och kommuner i Sjuhärad. Initiativet blev uppskattat och vi avser fortsätta på samma sätt kommande år.

Under 2024 genomfördes också ett gediget varumärkesarbete med syfte att ta fram en gemensam värdegrund som ska genomsyra alla verksamhetsben på Navet. Utifrån det påbörjades också arbetet med att utveckla Navets visuella identitet så att den tydligt speglar våra kärnvärden Kraft, Karisma och Kreativitet.

Utställningarna

I februari började Navets nya designer. Fokus har legat på att lära känna verksamheten, kollegor och investeringsbehov. Under våren köptes bord, stolar och bänkar in avsedda för offentlig miljö i grönt, orange och beige till både foajén och Möteshubben och ger på så sätt mer plats för besökare som vill sätta sig ner och fika eller äta medhavd lunch. Genom att

möblera foajén och Möteshubben med samma typ av möbler blir också båda ytorna mer flexibla och kan möbleras separat och tillsammans utifrån behov och verksamhet. I Makern gjordes ett omtag, så att rummet kan utnyttjas för skolbesök inom teknik. Möbleringen är flexibel så att både skolprogram inom programmering och skolprogram inom praktisk teknik, med snickarbänkar och verktyg, kan köras här.

Fokus under året har i övrigt varit att laga och underhålla befintliga utställningar samt att genomföra en miniutveckling av hållbarhetsutställningen Hubben. Denna "miniutveckling" syftade till att påverka det publika flödet och addera ett par upplevelser för att få fler att uppehålla sig längre tid i utställningen. I samband med detta hann vi också byta ut åldrad belysning för en mer energieffektiv lösning i stora delar av huset.

Tillgänglighetsfokus har bland annat lett till att ytterdörren nu kan öppnas automatiskt och gränssnitt har gått från att vara textbaserade till att innehålla symboler. Toaletter i foajén har totalrenoverats och fått ny färgsättning för att ge känsla av lekfullhet och med kontraster för att uppnå tillgänglighet. För att locka till både skratt och ökad kunskap finns en stor gul knapp på varje toalett som startar olika ljudspår med både fakta om vatten och pruttar i ljudformat.

Fokuset på tillgänglighet innebar även ett omtag kring samtliga avdelningsnamn för att skapa ökad förståelse av avdelningarnas innehåll för våra besökare. Endast ett av de befintliga avdelningsnamnen behölls (Astronoma) och resten fick ny skrud för att kunna förstås på flera språk, uppmuntra till aktiva besökare och berätta om avdelningarnas innehåll. Exempel på nya avdelningsnamn är Upptecha, Aqua, Kreativa och Ecologica. Nästa steg i tillgänglighetsarbetet blir att under 2025 ta fram kartor över huset och skyltar i avdelningarna.

Under hösten startade arbetet med skapandet av en ny utställning om elektricitet och magnetism på Navets övervåning som kommer att invigas våren 2025.

Sammanfattningsvis går det bra för Navet. Att stimulera intresset för naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling är roligare och viktigare än någonsin!

RAPPORT 2024

Granskning av Boråsregionen Sjuhärad kommunalförbunds årsredovisning

2025-03-24

Samuel Kaufman
Anna Duong
Emelie Magnusson

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	4
1.4 Metod	4
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Årsredovisning	5
2.2 Förvaltningsberättelse	5
2.3 Redovisningsprinciper	6
2.4 Resultaträkning	6
2.4.1 Ekonomiskt resultat	6
2.4.2 Stickprov	6
2.5 Balansräkning	6
2.6 Kassaflödesanalys	6
2.7 Drift- och investeringsredovisning	6
2.8 Balanskrav	7
2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	7
2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	7
2.11 Måluppfyllelse	8
2.12 Specifika bevakningsområden	11
2.13 Fördjupade granskningar	12
2.14 Intern kontroll	12
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	12

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med god redovisningssed?
 - Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
 - Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap. kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret)

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om de uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär bl.a. att tillämpliga ISA, ISAE och ISRE har följts. Standarden beskriver förutsättningar och tar hänsyn till den kommunala särarten samt de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa.¹

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapssammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Granskningen är genomförd med en kontrollmålsmetodik och systemstödet Hogia Audit. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser under 2024 har utförts. Totalt har en genomgång av 104 stickprov genomförts.

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av moms- och skatteredovisning utförts. Avstämning har genomförts med tjänstepersoner vid Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

1.5 Projektorganisation

Samuel Kaufman är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Duong och Emelie Magnusson.

Projektplanen för granskningen beslutades av revisorerna för Sjuhärads kommunalförbund den 28 oktober 2024.

¹ Standard för kommunal räkenskapsrevision, SKR, Skyrev och FAR, 2023-09-16.

2 Granskningsresultat

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året. Revisionskontoret bedömer att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer inte den ordning som anges i lagstiftningen.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av fokusområden, uppdrag och mål. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2024.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen i huvudsak ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.3 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § ska resultaträkning i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster. Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund redovisar ett överskott på 511 tkr för perioden 2024-01-01 – 2024-12-31 jämfört med budget. Resultatet för förbundskansliet redovisar ett överskott om ca 1 mnkr som beror bl.a. på högre ränteintäkter än budgeterat och interna omfördelningar inom basverksamheten.

2.4.2 Stickprov

Revisionskontoret har genomfört 104 stycken stickprov av konton i resultaträkningen som har stora avvikelser mellan åren 2023 och 2024. Vid granskning av delårsbokslutet gjordes ett större stickprov av cirka 70 verifikationer. Konton som har granskats är främst konton i kontoklass 3-5. Revisionskontoret noterar att en möjlig avvikelse har förekommit avseende konto förbrukningsinventarier. Förhållandena har informerats förbundets tjänstepersoner.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller kommunalförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är i huvudsak uppställd enligt LKBR och omfattar tillräckliga noter. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning och årets resultat enligt balansräkningen stämmer överens med resultaträkningen. Revisionskontorets samlade bedömning är att balansräkningen i allt väsentlighet ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

2.6 Kassaflödesanalys

Enligt 8 kap. 1 § LKBR ska kassaflödesanalysen redovisa kommunens eller kommunalförbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.7 Drift- och investeringsredovisning

Enligt 10 kap 1-2 §§ LKBR ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens eller kommunalförbundets investeringsverksamhet.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds drift- och investeringsredovisning är uppställd enligt RKR 14 Drift- och investeringsredovisning. Drift- och investeringsredovisningen överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.8 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Revisionskontoret noterar att balanskravsutredningen i årsredovisningen redovisar ett positivt resultat om 511 tkr.

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för "god ekonomisk hushållning" enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att "fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen".

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2024 beslutat om två finansiella mål;

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 6 mnkr.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisningen har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår båda målen under året. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.11 Måluppfyllelse

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds målarbete

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen har beslutat om det övergripande målet; *Att aktivt arbeta för att Sjuhärads/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.*

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

Förbundet har två beredningsgrupper, *Hållbar regional utveckling Sjuhärads (BH7)* och *Välfärd och Kompetens*. Beredningsgrupperna arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet drygt 20 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärads 2021-2030 samt Kulturplan Sjuhärads 2024-2027.

Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030.

Förbundet uppger i budget och verksamhetsplan för 2024 att grunduppdraget följs upp genom:

- Uppföljning av Utvecklingsstrategi Sjuhärads 2021-2030
- Uppföljning Kulturplan Sjuhärads 2024-2027 Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell
- Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet
- Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer

Mål och uppdrag i verksamhetsplan och budget 2024

Utifrån förbundets verksamhetsplan och budget 2024 har mål formulerats i syfte att nå förbundets övergripande målsättning. Målen och dess uppföljning delas in under följande enheter:

- Uppföljning av Grunduppdrag
- Regional utveckling
- Velfärdsutveckling

För de olika driftverksamheterna i förbundet presenteras fortfarande uppföljning av verksamhetsmål och indikatorer men som en bilaga till årsredovisningen.

Förbundet redogör i årsredovisningen för uppföljningen av grunduppdraget med en samlad bedömning om att de aktiviteter som genomförts och planeras inom ramen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad är i linje med strategins syfte och intentioner.

Vad gäller resultatet för enkäten framgår att 95 % av respondenterna stämmer i hög och mycket hög grad in i påståendet att de är nöjda med förbundets nätverk i sin helhet. Vilket är en förbättring mot resultatet för 2023 då resultatet var 94 %. Målet om 85 % uppnås. Svarsfrekvensen var 63 %.

Förbundet uppger även att måloppfyllelsen generellt är god och att arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.

Regional utveckling

För den enheten Regional utveckling har förbundet ställt upp 14 mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att elva av målen är uppnådda och att tre av målen delvis har nåtts.

0 ■ 3 ◆ 11 ● 0 ■ av 14 mål

De mål som inte uppnåtts under året är:

- **Ta fram ett nuläge avseende pendlingsmönster och infrastruktur inom stråket Borås-Värnamo**
I årsredovisningen uppger förbundet att arbetet med nulägesanalysen påbörjades under hösten och slutförs under våren 2025.
- **Inventera befintligt arbete gällande samverkan skola-arbetsliv (SSA) i delregionen samt skapa struktur för fortsatt arbete**
I årsredovisningen uppger förbundet att Ett SSA-samordnarnätverk har bildats med syfte att utbyta erfarenheter, inspirera varandra och hitta gemensamma insatser. Projektmedel har beviljats för en förstudie på temat arbetsplatsförlagt lärande, APL, där VGR och övriga delregioner arbetar tillsammans.
- **Utveckla metod/modell för arbetet med att attrahera kompetens**
I årsredovisningen redogör förbundet för olika genomförda aktiviteter som syftar till att uppnå målet.

Välfärdsutveckling

För enheten Välfärdsutveckling har förbundet ställt upp nio mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att åtta av målen är uppnådda och att ett av målen delvis har nåtts.

0 ■ 1 ◆ 8 ● 0 ■ av nio mål

Målet som förbundet inte når är:

- **Bidra till förändrad struktur för arbetet med psykisk hälsa på delregional och regional nivå.**

VästKoms uppdrag i frågor som rör psykisk hälsa har efter politiskt beslut smalnats av. Ett större ansvar har på motsvarande sätt övertagits av de fyra kommunalförbunden i länet med ambition att föra frågor och beslut närmare kommunerna och medborgarna. En rapport är framtagen som ett led i att förtydliga det delregionala uppdraget kring psykisk hälsa. Till följd av fördröjning i nationella beslut kring strategi för psykisk hälsa samt fördelning av statsbidrag har arbetet med den förändrade strukturen på delregional och regional nivå blivit uppskjutet. Arbetet beräknas slutföras under våren 2025.

Sammanfattningsvis konstateras att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund i budget och verksamhetsplan för 2024 har fastställt ett övergripande strategiskt mål, 14 mål för enheten regional utveckling och nio mål för enheten välfärdsutveckling.

Utöver detta har förbundet följt upp de strategier och planer som styr förbundet samt genomfört en nöjdhetsenkät för deltagare i förbundets nätverk.

Förbundet har i årsredovisningen redovisat vad de gjort för att närma sig sitt övergripande strategiska mål och förbundet gör bedömningen att måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter. Förbundet gör bedömningen att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

Kommunalförbundet har också redogjort för de olika enheternas måluppfyllelse samt om de når målen under verksamhetsåret.

Sammantaget är måluppfyllelsen för 2024:

0 ■ 4 ◆ 19 ● 0 ■ av 23 mål

Förbundet uppnår inte fyra av de 23 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2024.

För de olika verksamheterna i förbundet presenteras uppföljningen av verksamhetsmål och indikatorer som en bilaga till årsredovisningen.

2.12 Specifika bevakningsområden

Arbetet med kompetensförsörjning

Under 2024 har Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bedrivit flera insatser för att samordna och stärka kompetensförsörjningen i regionen. Arbetet har skett i nära dialog med kommunernas chefsnätverk och andra berörda aktörer, och fokuserar särskilt på följande områden:

1. Processledartjänst och omstrukturerat kompetensråd

En processledartjänst, delfinansierad av Västra Götalandsregionen (VGR), fortsätter att kartlägga kompetensbehov i privat och offentlig sektor. I anslutning till detta har kompetensrådet omstrukturerats för att inkludera representanter från exempelvis Arbetsförmedlingen, LO, Svenskt Näringsliv och Västsvenska Handelskammaren. Rådets roll är att följa upp analyser av kompetensbehov och samordna förslag till åtgärder.

2. Projekt inom välfärdsområdet

Inom välfärdssektorn har kommunalförbundet, på initiativ av socialchefs nätverket, en projektledare som samlar kommunernas arbete kring personalförsörjning i exempelvis äldreomsorgen. Det pågår också en samverkan med FoU Sjuhärad för att studera förutsättningar för kompetensutveckling av baspersonal inom vård och omsorg.

3. Samarbete med Högskolan i Borås

Förbundet samverkar med Högskolan i Borås för att bredda utbildningsutbudet och underlätta kommunernas kontakt med högskolan. En gemensam "en väg in"-funktion har etablerats för att effektivisera dialogen mellan kommunerna och högskolan. Kommunalförbundet har även varit delaktigt i att delfinansiera det nya socionomprogrammet, som tillkommit för att möta bristyrken inom regionen.

4. Samverkan skola–arbetsliv (SSA)

I samarbete med Business Region Borås (BRB) och näringslivet vidareutvecklas strategier för att anpassa skolornas utbildningar till arbetsmarknadens behov. Kommunerna får också stöd att arbeta med modeller för att öka ungas kännedom om olika yrkesvägar och därmed öka rekryteringsbasen för lokala företag.

5. Vård- och omsorgscollege

Förbundet samordnar kommunernas gemensamma arbete inom vård- och omsorgscollege, inklusive återcertifiering och insatser för att höja kvaliteten i undersköterskeutbildningarna. Syftet är att göra vård- och omsorgsyркиn mer attraktiva och långsiktigt säkra tillgången till utbildad personal i hela Sjuhärad.

De samlade insatserna omfattar både kartläggning av behov och praktiska åtgärder för att öka tillgången på rätt kompetens i såväl välfärdssektorn som näringslivet. Kommunalförbundet fungerar som en samlande part för de åtta medlemskommunerna och arbetar med att stärka samarbetet mellan kommuner, utbildningsaktörer och branschorganisationer.

Införande av Millenium

Förbundet har löpande hanterat införandet av journalsystemet Millenium genom samverkan mellan kommunchefsggruppen, Västra Götalandsregionen och VästKom. I maj 2024 informerades Direktionen om att kommunchefsggruppen skulle träffa regionledningen för att diskutera införandet av Millenium i Sjuhärad.

Under hösten 2024 fortsatte arbetet med förberedelser, och i september 2024 noterades att implementeringen var planerad att starta i november samma år.

I oktober 2024 gjorde dock kommuncheferna i Sjuhärad ett gemensamt ställningstagande med önskan att senarelägga införandedatum, på grund av otillräcklig utbildning för personalen. En formell skrivelse skickades till Västra Götalandsregionen via VästKom.

Vid Direktionens sammanträde i december 2024 framgick att en utvärdering av hela införande-processen ska genomföras, där även kommunernas krav för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande ingår.

Den 25 februari 2025 meddelade styrelsen för VGR att regionen och leverantören Oracle kommit överens om en formell paus – på obestämd tid.

2.13 Fördjupade granskningar

Förbundet har under 2024 inte varit föremål för någon fördjupad granskning.

2.14 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har en plan för intern kontroll för 2024 som antagits av Direktionen 2023-12-08. Direktionen har tillsammans med övriga förbundet genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund uppger i årsredovisningen att arbetet med intern kontroll har fortlöpt enligt fastställd plan med en avvikelse.

Revisionskontoret noterar att förbundet inte genomfört ett kontrollmoment. Momentet avseende riskanalys för kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv genomfördes inte under året. Förbundet uppger dock att Kompetensförsörjningsfrågan diskuterats löpande i ledningsgruppen.

Uppföljning av intern kontrollplan för 2024 redovisades vid direktionens sammanträde 28 februari 2024.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Granskningen har genomförts i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2024.

Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. För helåret 2024 redovisas ett överskott på 511 tkr jämfört med budget.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärad's kommunalförbunds budget och årsredovisning 2024 har en skrivning om god ekonomisk hushållning som innefattar två finansiella mål. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår båda de finansiella målen under 2024. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Kommunalförbundet har i "Verksamhetsplan och budget 2024 Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund" beslutat om ett övergripande strategiskt mål samt 23 enhetsmål för förbundets verksamheter. Uppföljning av verksamhetsspecifika mål och indikatorer presenteras i en bilaga till årsredovisningen. Förbundet uppnår inte fyra av de 23 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2024.

Revisionskontoret noterar att förbundet inte genomfört ett kontrollmoment i planen för intern kontroll. Momentet avseende riskanalys för kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv genomfördes inte under året.

Sammanfattningsvis kan Revisionskontoret konstatera att Sjuhärad's kommunalförbund överlag har redovisat vad de gjort för att uppnå det övergripande målet och de uppställda enhetsmålen.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärad's kommunalförbund inom ramen för årsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att förbundet i årsredovisning 2024 redogör för måluppfyllelsen i förhållande till Direktionens fastställda mål bedömer Revisionskontoret att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Den interna kontrollen bedöms som inte helt tillräcklig. Förbundet behöver tillse att samtliga kontrollmoment genomförs enligt den interna kontrollplanen.

Borås 2025-03-24

Andreas Ekelund
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Samuel Kaufman
Kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

36. Årsredovisning 2024 för stiftelsen
Bollebygds hyresbostäder (Bollebo)
KS2025/106

§73

KS2025/106

**Årsredovisning 2024 för stiftelsen Bollebygds hyresbostäder
(Bollebo)**

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Stiftelsen Bollebygds hyresbostäders årsredovisning för 2024.

Ärendet

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) har upprättat årsredovisning för 2024. Enligt revisionsberättelsen har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning. Årets resultat för stiftelsen var 0,2 mnkr före skatt vilket är 4,0 mnkr sämre än 2023. En del av förklaringen till försämrat resultat beror på ökade finansiella kostnader på 1,7 mnkr samt ökade direkta fastighetskostnader med 1,9 mnkr. Snitträntan har ökat från 1,39 % till 2,16 %. Hyresförhandlingen gav 5,3 % i hyreshöjning.

Förlorade intäkter för outhyrt uppgick till 450 tkr vilket är en liten ökning jämfört med 2023 vilket främst beror på någon större lokal, vakansgraden i bostadsbeståndet är dock fortsatt mycket låg. Stiftelsen uppger att efterfrågan på bostäder har minskat trots att kommunen har haft en positiv befolkningsutveckling samt en trend med internflytt från dyrare till billigare lägenheter.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Enligt stiftelsens stadgar ska kommunfullmäktige före juni månads utgång fatta beslut om man kan godkänna årsredovisningen.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner Stiftelsen Bollebygds hyresbostäders årsredovisning för 2024.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning 2024 för stiftelsen Bollebygds hyresbostäder
- Bollebo Årsredovisning 2024
- Bollebo revisionsberättelse 2024

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Revisionsberättelse

Till styrelsen och verkställande direktören i Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder, org.nr 864500-0459

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder för år 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *Den förtroendevalde revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Den andra informationen består av "VD har ordet" och fastighetsförteckning (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte

innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen och verkställande direktören om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder för år 2024.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna och verkställande direktören inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

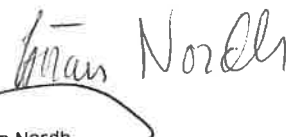
- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder de auktoriserade revisorerna professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Borås den 26 mars 2025

Erik Kullberg
Auktoriserad revisor
Ernst & Young AB

Göran Nordh
Förtroendevald revisor

37. Revidering av reglemente för teknik- och
servicenämnden (kf fattar slutligt beslut)
KS2023/237

Tjänsteskrivelse

2025-05-20

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och
kommunsekreterare

Dnr KS2023/237-6

0734-64 70 10 |

suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Revidering av reglemente för teknik- och servicenämnden**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderat reglemente för teknik- och servicenämnden, daterat 2025-05-20. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva sitt tidigare beslut om reglemente för teknik- och servicenämnden, antaget 2023-11-16, § 28.

Ärendet

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram nya styrdokument för drift av Åsastugorna i kommunal drift. Då vissa frågor behöver hanteras skyndsamt kommer uppdraget presenteras i två delar där den första delen handlar om att förtydliga att Åsastugorna är en del av teknik- och servicenämnden främst med avsikt att förtydliga att nämnden har ett arbetsmiljöansvar för verksamheten. Arbetsmiljölagen är inte dispositiv och då det finns ett personligt straffansvar vid arbetsmiljöbrott behöver det vara tydligt hur ansvaret är fördelat inom kommunen. Kommunstyrelse-förvaltningens uppfattning är att Åsastugorna redan i dagsläget är en del av teknik- och servicenämnden men då arbetsmiljöansvaret inte fördelats inom nämndens organisation behöver ansvaret förtydligas och åtgärder utifrån arbetsmiljöansvaret behöver genomföras.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderat reglemente för teknik- och servicenämnden, daterat 2025-05-20.

Skickas till

Teknik- och servicenämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson

Kanslichef och kommunsekreterare

2025-05-20**Fastställt:** Kommunfullmäktige 2023-11-16, § 128, reviderad XXXX-XX-XX**Gäller för:** Teknik- och
servicenämnden**Dokumentansvarig:** KanslichefDnr : **KS2023/237-5**

Reglemente för teknik- och servicenämnden

Gäller från och med 2024-01-01.

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar, kommungemensamt reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna i Bollebygds kommun, och styrmodell (inkl styrprinciper) för Bollebygds kommun gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Detta nämndspecifika reglemente har företrädare framför det kommungemensamma reglementet för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Bollebygds kommun.

§ 1 Verksamhetsområde

Teknik- och servicenämnden ansvarar för:

- den konstnärliga utsmyckningen av kommunens fastigheter och i offentliga miljöer.
- de kommungemensamma servicefunktionerna vaktmästeri, fordonspark och fordonssamordning, måltid och lokalvård.
- drift, underhåll och förvaltning/reinvestering av kommunens fasta egendom samt för förhyrning.
- att ansöka om tillstånd enligt kamerabevakningslag (2018:1200).
- kamerabevakningsfrågor inom kommunens fastigheter, utan uppdrag från kommunstyrelsen.
- uppförande och förvaltning av intern laddinfrastruktur
- projektering och projektgenomförande av anläggningar för kommunal service som är taxefinansierad
- förhyra fastighet med fastighetstillbehör, såsom byggnad, anläggning eller lokal samt utarrendera, uthyra eller annars upplåta fastighet med fastighetstillbehör såsom byggnad, anläggning eller lokal som tillhör kommunen.
- viltvård på kommunens fastigheter.
- Nämnden är kommunal väghållningsmyndighet och beslutar om kommunala bidrag till enskild väghållning, vägföreningar och vägbelysning.
- drift, underhåll och förvaltning av kommunens skog.

- ärenden om jakträtt på kommunens mark.
- projektering, anläggning samt drift och underhåll av gator, vägar, torg, parkmark och andra allmänna platser som kommunen är huvudman för. Nämnden ska dessutom handlägga frågor om parkering på allmän plats och upplåtelse av allmän platsmark.
- projektering, anläggning samt drift och underhåll av kommunens vattenverk, avloppsverk och ledningsnät.
- kommunens renhållningsverksamhet.
- kommunens fritidsområde i Åsa.
- operativ trafikplanering och andra operativa infrastrukturfrågor.
- lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.

§ 2 Delegering från fullmäktige

Teknik- och servicenämnden ansvarar för uppgifter enligt lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor.

Sammansättning

§ 3 Nämnden

Teknik- och servicenämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Kommunfullmäktige utser bland ledamöterna en ordförande och en vice ordförande.

§ 4 Förvaltning

Under teknik- och servicenämnden lyder teknik- och serviceförvaltningen.

Teknik- och servicenämnden ansvarar, inom sitt verksamhetsområde, för och leder arbetet som utförs av teknik- och serviceförvaltningen. Förvaltningen leds av en förvaltningschef som inför nämnden är ansvarig för verksamheten. Nämnden har personalansvaret inom sitt ansvarsområde med undantag för förvaltningschef. Förvaltningschefen är anställd av kommunstyrelsen och underställd kommundirektören.

Nämnden får utfärda riktlinjer för teknik- och serviceförvaltningen och dess personal.

38. Svar på initiativärende (SD), (KD), (FR),
(C) om Åsastugorna KS2025/67

Handläggare
| Daniel Aronsson
| Teresa Ekman

Dnr : **KS2025/67-5**

Utredning av oberoende advokatfirma

Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att genomföra en oberoende granskning av hanteringen kopplat till projektering av servicebyggnader på Åsastugornas område.

Utredningen är avsedd att ge en juridisk genomlysning av de händelser som ägt rum i samband med projekteringen av servicebyggnad på Åsastugornas område som senare ledde fram till polisanmälan mot en förtroendevald i kommunen.

Utredningen har genomförts av en av kommunens upphandlade advokatfirmor och har inom förvaltningen beställts av ekonomichef och kommunjurist. Utredningen har haft informationen i initiativärendet som grund och advokatfirman har primärt genomfört en dokumentgranskning som har granskats av ekonomichef, kommunjurist samt i ett sista steg vissa funktioner som är omnämnda i utredningen. Det har inte förekommit några intervjuer. Pga av jävssituation och intressekonflikter har samtliga funktioner som är omnämnda i utredningen hållits helt utanför utredning fram till sista sakfelsgranskningen. Det innebär att det kan finnas uppgifter och omständigheter som inte har beaktats.

Utredningen är avsedd för internt bruk och är inte genomförd som en arbetsrättslig utredning av enskilda tjänstepersoners agerande. I kommunen finns särskilda processer som ska följas, i den mån det är aktuellt kommer det hanteras i förvaltningen.

BOLLEBYGDS KOMMUN

REUTERMAN

BOLLEBYGDS KOMMUN

UTREDNING INITIATIVÄRENDE OM ÅSASTUGORNA KS2025/67

19 MAJ 2025

REUTERMAN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND OCH UPPDRAGSBESKRIVNING	3
2	METOD	4
3	KONFIDENTIALITET	4
4	ÅSASTUGORNA	4
5	DEL 1: GENOMLYSING AV PROJEKTET	6
6	DEL 2: REGELEFTERLEVNAD	12
7	DEL 3: GRANSKNING AV KOMMUNSTYRELSENS ANSVAR	18

1 BAKGRUND OCH UPPDRAGSBESKRIVNING

- 1.1 Åsastugorna är Bollebygds kommuns fritidsområde i Åsa (Kungsbacka kommun) med flera stugor samt servicebyggnader för kommunens invånare. Under 2023 initierades ett projekt för att bygga en ny servicebyggnad vid Åsastugorna. Kommunfullmäktige avsatte 5,6 miljoner kronor i investeringsbudget för projektet i november 2023.
- 1.2 Under 2024 framkom att en förtroendevald använt investeringsmedel till att anskaffa konsulttjänster för projektering av byggnaden utan att tillämpa LOU eller kommunens inköpsregler. Den bristande hanteringen väckte kritik vilket sedermera ledde till ett initiativärendet i kommunstyrelsen i mars 2025 varvid en oberoende utredning efterfrågades.
- 1.3 Initiativärendet (KS2025/67 §38) innebar att kommunstyrelsen beslutade att genomföra en oberoende utredning i syfte att:
- "genomföra en kommunövergripande genomlysning över projektet" (del 1)*
- "klarlägga eventuella överträdelser av kommunens reglementen eller andra lagbrott och redovisa dessa" (del 2)*
- "granska kommunstyrelsens ordförande och andra vice ordförande, för att utreda om de har agerat i strid med uppsiktsplikten eller andra kommunalrättsliga förpliktelser genom hanteringen av ärendet." (del 3)*
- 1.4 I det följande redogör vi för hur vi har tolkat uppdraget i varje del (punkterna 1.5–1.7).
- 1.5 *Del 1 (Genomlysning av projektet).* I denna del innefattar uppdraget att redogöra för det kronologiska händelseförloppet och samtliga beslut kopplade till projektet samt att identifiera involverade konsulter. Frågor som ska besvaras inkluderar, när och av vem beslut fattades om att anlita konsult, när arbetet inleddes, när tjänstepersoner informerades, vilken roll ansvarig nämnd och kommunstyrelsen har haft, vilka personer/organ som haft insyn i projektet, vilka belopp som fakturerats, när och för vad – samt om det funnits underlag i fakturor som borde väckt frågor.
- 1.6 *Del 2 (Regelefterlevnad).* Som vi har förstått det innebär uppdraget i denna del att identifiera och analysera relevanta interna styrdokument såsom attestreglemente, delegationsordning och upphandlingsriktlinjer m.m., samt bedöma om projektets hantering strider mot interna styrdokument. Av initiativärendet framgår att "andra lagbrott" ska redovisas. I denna del belyser vi huruvida hanteringen av projektet har skett strid med kommunallagen eller lagen om offentlig upphandling.
- 1.7 *Del 3 (Granskning av kommunstyrelsens ansvar).* Som vi uppfattar det omfattar denna del en redogörelse för den kommunalrättsliga uppsiktsplikten. Det ska utredas om kommunstyrelsens ordförande eller andra vice ordförande har agerat i strid med uppsiktsplikten eller andra kommunalrättsliga förpliktelser.

REUTERMAN

2 METOD

- 2.1 Vår utredning är baserad på skriftligt underlag som har tillhandahållits av kommunen.
- 2.2 Arbetet inleddes med en kartläggning av händelseförloppet genom att kronologiskt sammanställa beslut, åtgärder och upptäckter under projektet "Åsastugorna". Vi granskat Åsastugornas protokollförda möten, styrelsebeslut, Åsastugornas reglemente, kommunfullmäktiges beslut att bevilja investeringsmedelansbud, avtal, fakturor, attestlistor, kommunens attestreglemente, reglementen för kommunstyrelsen och teknik- och servicenämnden, riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, teknik- och servicenämndens lista över beslutsattesteranter, inköp- och upphandlingspolicys, riktlinjer vid direktupphandling, samt teknik- och servicenämndens delegeringsordning.

3 KONFIDENTIALITET

- 3.1 Denna utredning är endast avsedd att användas internt av kommunen. Reuterman tar inget ansvar för om utredningen används av någon annan eller i annat syfte är det som avsetts.

4 ÅSASTUGORNA

- 4.1 Verksamheten vid Åsastugorna regleras genom ett särskilt reglemente antaget av styrelsen den 23 november 2016, att gälla från och med 1 januari 2017. Reglementet fastställer styrelsens sammansättning, där både kommunfullmäktige och den lokala intresseföreningen "Intresseföreningen för Åsastugornas bevarande" utser ledamöter (§ 1). Styrelsen har i uppdrag att förvalta och driva fritidsområdet Bollebygds fritidsområde i Åsa, vilket inkluderar stugor, servicebyggnader och 21 husvagnsplatser (§ 2).
- 4.2 Vad gäller undertecknande av handlingar anges att ordföranden har delegerats att underteckna handlingar för styrelsen för Åsastugornas räkning med vice ordföranden som ersättare (§ 3). Vidare framgår att mottagningsattest och kontering av fakturor och övriga kostnader utföres av ordföranden på dennes dator, som är kopplad till kommunens ekonomisystem samt att handlingen sändes sedan till samhällsbyggnadschefen som beslutsattesterar/slutattesterar.
- 4.3 Reglementet klargör också att verksamheten ska drivas utan kommunala medel och finansieras genom intäkter från uthyrning samt medel från en extern fond (§ 4). Det framgår att kommunens förvaltning bistår med visst administrativt stöd (§ 5), och att handlingar ska diarieföras och förvaras på ett betryggande sätt (§§ 6–7). Sammantaget utgör reglementet ett styrdokument som tydligt anger både organisatoriskt ansvar, ekonomiska rutiner och driftsvillkor för Åsastugornas verksamhet.
- 4.4 Även om det i reglementet hänvisas till en "styrelse" för Åsastugorna, finns det inte någon självständig juridisk person kopplad till denna styrelse. Det innebär att styrelsen inte utgör ett eget rättssubjekt, utan är en organisatorisk konstruktion inom ramen för kommunens

REUTERMAN

verksamhet. Det noteras att det av § 11 framgår att reglementet är antaget av "styrelsen" för Åsastugorna.

- 4.5 Som framgår av en tjänsteskrivelse från teknik- och serviceförvaltningen (daterad 2024-08-29) var Åsastugorna tidigare organiserade inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Efter att denna förvaltning upphörde vid årsskiftet 2023/2024, har verksamheten och den ekonomiska redovisningen förts över till teknik- och serviceförvaltningen. Förvaltningschefen för teknik- och serviceförvaltningen beslutsattesterar idag verksamhetens fakturor. En översyn av reglementet har därför initierats i syfte att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan styrelsen och förvaltningen samt säkerställa ändamålsenlig styrning och samverkan.
- 4.6 I sammanhanget får även nämnas att T.A, genom delegationsbeslut från teknik- och serviceförvaltningen, varit utsedd till beslutsattestant för Åsastugorna med beloppsgräns upp till 750 000 kronor. Att vara beslutsattestant i kommunen innebär att man innehar den centrala kontrollfunktionen i attestkedjan, även kallad slutattest. Rollen är normalt kopplad till chefspositionen med budgetansvar, men det kan även vara någon annan person som utsetts via delegationsbeslut.

5 DEL 1: GENOMLYSING AV PROJEKTET

5.1 Kronologiskt händelseförlopp

- 5.2 11 januari 2023. Styrelsen för Åsastugorna beslutade att ta fram förslag på en till- eller nybyggnad av samlingslokal/handikapp-WC med tillhörande kostnadskalkyl för bygg respektive drift till nästa möte.
- 5.3 6 maj 2023. Styrelsen för Åsastugorna beslutade i enlighet med T.A:s (Åsastugornas ordförande) förslag att genomföra projektet under förutsättning att det erhålles investeringsmedel från kommunen samt strandskyddsdispens respektive bygglov.
- 5.4 Under 2023 pågick dialog mellan T.A och förvaltningschef för samhällsbyggnad och ekonomichef beträffande hur investeringsmedel ska äskas.
- 5.5 16 november 2023. Kommunfullmäktige beviljade 5,6 miljoner kronor i investeringsmedel (belastade dåvarande samhällsbyggnadsnämndens, sedermera teknik- och servicenämndens budget).
- 5.6 November 2023. I november 2023 höll T.A ett startmöte med det företag som genomfört förprojekteringen. Detta framgår av den första fakturan som inkom till kommunen i februari 2024. Startmötet omfattar totalt 24 timmar och inkluderar bland annat "administrativt arbete, projektskapande, genomgång av projektmaterial, projekteringsmöte, protokollskrivning, möte med beställare samt utredningsarbete". Enligt uppgift från kommunen var detta inget som någon av kommunens tjänstepersoner hade kännedom om vid den tidpunkten.
- 5.7 December 2023. I december 2023 uppgår utförda timmar i projektet till ytterligare 24 timmar, vilket framgår av fakturaunderlaget. Enligt uppgift från kommunen var detta inget som någon av kommunens tjänstepersoner hade kännedom om vid den tidpunkten.
- 5.8 6 februari 2024. Första fakturan från Totius Konsulter AB ("Totius") registreras (faktura 1-367) i kommunens ekonomisystem Rainedance. Fakturan innehåller ett beställningsunderlag där uppdraget beskrivs som ett generalkonsultuppdrag inklusive bygglovs-, rivnings- och upphandlingsunderlag samt KA-ansvar. Enligt uppgift från kommunen hade ingen tjänsteperson kännedom om denna beställning.
- 5.9 Februari – maj 2024. Fler fakturor inkommer från Totius, faktura 1-378 (feb), 1-XXX (mars) 1-425 (maj). Sammanlagt uppgående till ett belopp om drygt 750 000 kronor ex. moms.
- 5.10 Maj 2024. T.A kontaktar teknik- och serviceförvaltningen angående upphandling av byggtreprenaden. Tjänstepersoner reagerar när förprojekteringsunderlaget kommer dem till del.
- 5.11 Maj 2024 dag 1. En tjänsteperson får kännedom om frågetecken kring förfarandet och kontaktar gruppleddare för ordförandens parti samt ordföranden.

REUTERMAN

- 5.12 Maj 2024 dag 2. Ytterligare information framkommer varvid T.A bekräftar att ingen upphandling eller direktupphandling genomförts. Vid konfrontation om affärsmässiga kopplingar till Totius förnekar T.A först, men medger senare gemensamma affärer under 2023.
- 5.13 Maj 2024. Möte hålls med T.A och grupplederen. Det framkommer att T.A trodde att kostnaden skulle stanna vid 300 000 – 400 000 kronor.
- 5.14 Juni 2024. Polisanmälan inlämnas mot T.A för trolöshet mot huvudman alternativt mutbrott.
- 5.15 20 februari 2025. Förundersökningen läggs ned.
- 5.16 **Vilka formella beslut är kopplade till ärendet?**
- 5.17 Mellan januari och november 2023 fattades tre formella beslut som utgör grunden för projektet kring Åsastugornas samlingslokal/HWC.
- 5.18 Det första beslutet togs av Åsastugornas styrelse den 11 januari 2023. Då beslutade styrelsen, att till nästa möte, ta fram ett förslag på tillbyggnad eller nybyggnad av en samlingslokal med handikappanpassad toalett (HWC), inklusive en kostnadskalkyl för både byggnation och drift. Beslutet utgjorde ett inriktningsbeslut – ett internt initiativ inom styrelsen för att påbörja en "förstudie".
- 5.19 Den 6 maj 2023 tog styrelsen ett andra beslut om att genomföra projektet. Beslutet var uttryckligen villkorat av att kommunen beviljade investeringsmedel samt att erforderliga tillstånd (strandskyddsdispens och bygglov) erhöles.
- 5.20 Den 16 november 2023 fattade kommunfullmäktige ett formellt beslut av ekonomisk betydelse, dvs. att tilldela 5,6 miljoner kronor i investeringsmedel till projektet. Beslutet framgår av kommunens mål och budget avseende 2024 – 2026. Av beslutet framgår även att ansvarig nämnd har i uppdrag att genomföra projektet inom beslutad projektbudget.
- 5.21 **När och av vem fattades beslut om att anlita konsult?**
- 5.22 I en offert daterad den 20 november 2023 har Totius lämnat ett anbud till Härlanda Byggt teknik AB, ställd till T.A. Offerten avser ett generalkonsultuppdrag för projektet vid Åsastugorna, omfattande projekteringsledning samt projektering av program- och systemhandlingar fram till förfrågningsunderlag. Den uppskattade totalkostnaden för uppdraget anges till 398 000 kronor exklusive moms, med planerad arbetstid under december 2023 till januari 2024. Offerten specificerar bemanning och konsultkostnader för projekteringsledning, VVS, brand, arkitektur, el och energiberäkningar.
- 5.23 Den 7 december 2023 ingick kommunen avtal med Totius, avtalet undertecknades av T.A. Av avtalet framgår att uppdraget sträcker sig från perioden 2023-11-16 t.o.m. 2024-10-30. Under punkten ersättning har det angetts följande "Rörligt arvode med budget om max 398 000 kronor exkl. mervärdesskatt". Det kan noteras att det i avtalet anges att fakturor

REUTERMAN

ska märkas "Åsastugorna Servicebyggnad", vilket får förstås som att avtalet ingåtts för samhällsbyggnadsnämndens räkning.

- 5.24 Det finns dock inget protokollfört eller dokumenterat beslut från någon nämnd, förvaltning eller från Åsastugornas styrelse om att anlita konsulten Totius.
- 5.25 Vid tidpunkten för anbudslämning och ingående av avtalet fanns det redan upphandlande ramavtalsleverantörer som kunde anlitas för projekteringsarbetet. Det är inte helt klart om T.A. kände till att det fanns ramavtal som Åsastugorna kunde använda sig av.
- 5.26 **När blev tjänstepersoner informerade om projektet?**
- 5.27 Första fakturan från Totius registrerades (faktura 1-367) i kommunens ekonomisystem Raintance den 6 februari 2024. Som framgår nedan har den aktuella fakturan attesterats av två tjänstepersoner vid den tidigare samhällsbyggnadsförvaltningen. Till den första fakturan har även det avtal kommunen ingått med Totius bilagts. Av avtalet framgår vad konsultuppdraget innebär samt att ersättning utgår med rörligt arvode med budget om max 398 000 kronor exklusive moms, samt att uppdraget sträcker sig från 16 november 2023 till och med den 30 oktober 2024. Det framgår också att avtalet har föregåtts av ett anbud daterat den 20 november 2023. Angiven referens för kommunen är T.A.
- 5.28 Av Totius första faktura framgår att flera konkreta åtgärder utfördes av Totius och underleverantörer till Totius redan under perioden före den 20 november 2023. Redan den 16 november 2023 deltog D Office Arkitekter i ett platsbesök och arbetade med att ta fram skisser för projektet Åsastugorna. Den 20 november 2023 fortsatte D Office Arkitekter med ytterligare arbete rörande underlag, inläsning och kompletterande skisser. Totalt redovisar D Office Arkitekter sex arbetstimmar för dessa två datum. Även andra konsulter var involverade i arbetet under denna tidsperiod. Av Vcon:s faktura framgår att uppdragsledaren E.D redan den 16 november genomförde ett uppstartsmöte på plats och att arbete med inläsning av underlag och bedömning av platsbehov utfördes under de efterföljande dagarna. Sammanlagt dokumenteras flera olika arbetsmoment – såsom skissarbete, platsbesök, inläsning och möten – som har genomförts i direkt anslutning till eller före det datum då det anbud som det refereras till i avtalet är daterat, nämligen den 20 november 2023. Dessa uppgifter visar tydligt att uppdraget påbörjades innan något formellt anbud hade inkommit.
- 5.29 Det finns en mängd information om projektet i underlaget till den första fakturan från Totius som inkom till kommunen den 6 februari 2024. Som ovan framgår har fakturan attesterats av två tjänstepersoner vid den tidigare samhällsbyggnadsförvaltningen. Attesterande tjänstepersoner får anses ha blivit informerade om projektets omfattning i samband med att den första fakturan attesterades.

REUTERMAN

- 5.30 **Vilken roll hade kommunala nämnder och kommunstyrelsen i projektet?**
- 5.31 Efter att ansvaret för fritidsområdet i Åsa övergått från samhällsbyggnadsnämnden till teknik- och servicenämnden, var det teknik- och serviceförvaltningen som fick ansvar för den investeringsbudget på 5,6 miljoner kronor som tilldelades av kommunfullmäktige den 16 november 2023. Teknik- och servicenämnden ansvarade därmed formellt för projektets genomförande. Den praktiska hanteringen av fakturor och projektutgifter skulle därmed även ske inom ramen för teknik- och servicenämnden delegerade ekonomi- och förvaltningsfunktion. Enligt nämndens delegationsordning är det förvaltningschefen och enhetscheferna som har befogenhet att fatta beslut om upphandlingar upp till fastställda beloppsgränser, förutsatt att kommunens upphandlingspolicy och riktlinjer följs. Det finns dock inga dokumenterade beslut från teknik- och serviceförvaltningen om att anlita konsult eller inleda förprojektering.
- 5.32 Kommunstyrelsen hade i detta sammanhang rollen som överordnat tillsynsorgan. Enligt kommunallagen (6 kap. 1 §) samt kommunstyrelsens reglemente har kommunstyrelsen en uppsiktsplikt gentemot nämnderna. Det innebär att kommunstyrelsen ska försäkra sig om att kommunens verksamheter följer gällande lagar, beslut och styrdokument.
- 5.33 Såvitt vi kan erfara har kommunstyrelsen inte haft någon roll i själva genomförandet av projektet. Enligt 6 kap. 1 § kommunallagen och kommunstyrelsens reglemente (Dnr KS2021/25-18) har dock kommunstyrelsen en uppsiktsplikt gentemot nämnderna. Det innebär att styrelsen ska försäkra sig om att kommunens verksamheter följer gällande lagar, beslut och styrdokument.
- 5.34 I samband med att tjänsteperson på kommunstyrelseförvaltningen i maj 2024 fick kännedom om projektets omfattning informerade denne kommunstyrelsens ordförande.
- 5.35 **Fakturor från Totius**
- 5.36 Nedan följer en genomgång av de fakturor som Totius har utfärdat till kommunen inom ramen för projektet Åsastugorna. För varje faktura redogörs det för belopp, fakturadatum, specificerade arbeten och inblandade underkonsulter samt hur attestkedjan har sett ut.
- 5.37 Kommunens ekonomihantering är uppbyggd så att en leverantör skickar en faktura med bilagor (t.ex. tidsrapporter, specifikationer eller fakturor från underleverantörer) till kommunen. Därefter skapas en faktura i Raindance, vilken tillsammans med bilagan går vidare till kommunen för elektronisk attest och kontering. Det är i denna process bilagan ligger till grund för att kunna verifiera fakturans innehåll. I ett fall har vi noterat att det saknas underliggande faktura från Totius (faktura daterad den 4 mars 2024). Enligt kommunen kan den ha skickats till kommunen på något annat sätt med efterföljande kontroll.
- 5.38 Fakturanummer 1-367 Totius (fakturanummer 166 Raindance). Daterad 12 januari 2024.
- Belopp: 106 140 kronor exkl. moms.

REUTERMAN

Fakturan avser utfört under november och december 2023 av A.W. Enligt fakturaspecifikationen har det upparbetats 48 timmar under nämnda period. Fakturan inkluderar även utfört arbete av flertalet underkonsulter som arbetat på uppdrag av Totius under november 2023. Dessa är Doffice, Vcon, BDAB, Vinnergi och Norconsult. Vi noterar att det inte finns någon bakomliggande faktura från Norconsult.

Attestkedja. T.A utförde mottagarattest den 19 februari 2024. Därefter avattesterade T.A samma faktura och skickade om fakturan i cirkulation den 26 februari 2024. ■■■ utförde mottagarattest den 26 februari 2024. ■■■ utförde slutattest samt signering den 26 februari 2024.

- 5.39 Fakturanummer 1-378 Totius (fakturanummer 169 Raindance). Daterad den 5 februari 2024.

Belopp: 72 150 kronor exkl. moms.

Fakturan avser utfört under januari 2024 av A.W. Enligt fakturaspecifikationen har A.W upparbetat 19 timmar under nämnda period. Fakturan inkluderar även utfört arbete av underkonsulterna Vcon, BDAB och Vinnergi under december 2023.

Attestkedja. T.A utförde mottagarattest den 20 februari 2024. ■■■ utförde slutattest samt signering den 21 februari 2024.

- 5.40 Aktuell faktura från Totius saknas (fakturanummer 172 Raindance). Daterad 4 mars 2024.

Belopp: 277 462 kronor exkl. moms.

Gällande nämnda faktura, benämnd faktura 172 i Raindanceportalen, saknas bakomliggande faktura från Totius Konsulter AB samt underleverantörernas bilagor och tidrapporter. Det har därför inte varit möjligt för oss att genomföra en granskning av de arbeten som fakturan avser, eller att verifiera om några tjänster faktiskt har utförts av de underkonsulter som varit engagerade i projektet. Enligt uppgift från kommunen finns denna underliggande faktura från Totius inte i kommunens ekonomisystem. Detta innebär att underlaget för faktura 172 i dagsläget är ofullständigt och inte möjligt att granska.

Attestkedja. T.A utförde mottagarattest den 5 mars 2024 och genomförde kontering samma dag. Den 6 mars utförde T.A även slutattest. T.A avattesterade sin mottagningsattest varefter ■■■ utförde mottagningsattest. T.A utförde därefter slutattest. Slutligen signerade T.A fakturan den 3 april 2024.

- 5.41 Fakturanummer 1-425 Totius (fakturanummer 182 Raindance). Daterad 3 maj 2024.

Belopp: 301 215 kronor exkl. moms.

REUTERMAN

Enligt fakturaspecifikationen har A.W inte upparbetat någon tid. Fakturan inkluderar enbart utfört arbete av flertalet underkonsulter. Dessa är Vcon, Adwice, Doffice och Vinnergi.

Attestkedja. T.A utförde mottagarattest den 13 maj 2024 och kontering samma dag. ■■■ slutattesterade den 14 maj 2024.

5.42 **Fakturor från Härlanda Byggt teknik AB**

5.43 Nedan följer en genomgång av de fakturor som Härlanda Byggt teknik AB ("Härlanda Byggt teknik") har utfärdat till kommunen inom ramen för projektet Åsastugorna. För varje faktura redogörs det för belopp, fakturadatum, specificerade arbeten och inblandade underkonsulter samt hur attestkedjan har sett ut.

5.44 Fakturanummer 24015 Härlanda Byggt teknik. Daterad 12 april 2024.

Belopp: 9 000 kronor exkl. moms.

Arbetet avser "Kalkyl Åsastugorna", 9,5 timmar, utfört av O.B. Angiven referensperson är T.A.

Attestkedja. Den 13 maj 2024 genomförde T.A mottagarattest. ■■■ genomförde slutattest den 14 maj 2024.

5.45 Fakturanummer 24021 Härlanda Byggt teknik. Daterad 15 maj 2024.

Belopp: 990 kronor exkl. moms.

Arbetet avser "Uppdatering kalkyl åsastugorna", 1 timma, utfört av O.B. Angiven referensperson är T.A.

Attestkedja. Den 28 maj genomförde T.A mottagarattest. ■■■ genomförde slutattest den 14 juni 2024.

6 DEL 2: REGELEFTERLEVNAD

6.1 I nedan avsnitt redovisar vi de brister vi har identifierat vid vår granskning av hur projektet Åsastugorna har hanterats. Bristerna har redovisats som Anmärkning 1 – 4.

6.2 Anmärkning 1

6.3 Enligt kommunfullmäktiges beslut om tilldelning av investeringsmedel till projektet framgår att ansvarig nämnd (dvs. dåvarande samhällsbyggnadsnämnden) har haft i uppdrag att genomföra projektet Åsastugorna. Det innebär att nämnden haft det yttersta ansvaret för projektets genomförande. Det har innefattat genomförande av upphandling i enlighet med kommunens riktlinjer för upphandling och beslutsfattande enligt gällande delegationsordning.

6.4 Som framgår av det avtal som tecknats med Totius angavs den uppskattade totalkostnaden för projekteringen till 398 000 kronor exklusive moms. Enligt vår mening har avtalet ingått för dåvarande samhällsbyggnadsnämndens räkning.

6.5 Enligt kommunens inköps och upphandlingspolicy, fastställd av kommunfullmäktige 2021-11-11 § 167, är kommunstyrelsen huvudansvarig för upphandlingsverksamheten och ansvarar för att det inom kommunen finns en inköpsfunktion som genomför samtliga upphandlingar samt direktupphandlingar över 300 000 kronor. Av samma policy framgår att vid nämndspecifikt behov beslutar respektive nämnd om upphandling och anmäler upphandlingsbehovet till inköpsenheten. Vidare framgår att nämnden ska säkerställa att det finns kompetens och resurser för att genomföra direktupphandlingar till ett värde understigande 300 000 kronor.

6.6 Enligt de riktlinjer för direktupphandling som gällde vid den aktuella tidpunkten (fastställda av kommunstyrelsen den 12 april 2022, § 71), framgår att kommunen tillämpar en centraliserad inköps- och upphandlingsorganisation. Kommunstyrelsen är huvudansvarig för upphandlingsverksamheten och ansvarar för att genomföra direktupphandlingar som överstiger 300 000 kronor. Vid förvaltningsspecifika behov får respektive förvaltning besluta om och genomföra direktupphandlingar upp till ett värde om 300 000 kronor.

6.7 Vidare framgår av riktlinjer för direktupphandling att upphandlingar ska konkurrensutsättas och att valet av leverantör ska genomföras på affärsmässiga och objektiva grunder. Vid inköpsvärde från 100 000 kronor till gränsen för direktupphandling ska minst tre leverantörer tillfrågas, kontakt ska tas med kommunens upphandlare för stöd och samordning, budgetansvarig chef ska besluta om upphandlingen ska annonseras, avtal ska skrivas, diarieföras samt skickas till kommunens upphandlingsenhet m.m. Av samma riktlinjer framgår att direktupphandlingar överstigande 10 000 kronor ska dokumenteras.

6.8 Av kommunens inköps- och upphandlingspolicy jämte riktlinjer för direktupphandling framgår således att kommunstyrelsen ansvarar för alla direktupphandlingar överstigande 300 000 kronor och att förvaltning har rätt att besluta om och genomföra direktupphandlingar upp till 300 000 kronor. För det fall en förvaltning genomför en sådan

REUTERMAN

upphandling finns dock ett antal villkor och krav som måste vara uppfyllda (se föregående punkt).

- 6.9 Med tanke på att det redan i november 2023 stod klart att kommunfullmäktige hade beslutat om investeringsmedel om 5,6 miljoner kronor, och med beaktande av vad som anges i kommunens inköps- och upphandlingspolicy samt riktlinjer för direktupphandling, ställer vi oss frågande till varför dåvarande samhällsbyggnadsnämnden (och därigenom även Åsastugornas styrelse) över huvud taget har befattat sig med direktupphandling som överstiger 300 000 kronor. T.A och förvaltningen borde haft vetskap om, eller i vart fall haft att kontrollera, huruvida det fanns redan upphandlande ramavtal som kunde användas för anskaffningen av ifrågavarande projekteringstjänster. Om det vid en sådan kontroll hade konstaterats att det saknas relevanta ramavtal borde det ha stått klart för både T.A och förvaltningen att behovet skulle anmälas till upphandlingsenheten i enlighet med föreskrifterna i inköps- och upphandlingspolicy. Det ska förvisso noteras att varken samhällsbyggnadsnämnden eller dess förvaltning synes ha haft vetskap om att T.A haft för avsikt att ingå avtal för nämndens räkning eller att arbetet rörande projekteringen redan hade påbörjats vid tidpunkten för kommunfullmäktiges beslut om investeringsmedel i november 2023. Det förhållandet att arbetet kunde påbörjas och avtal ingås utan att ansvarig nämnd eller förvaltning tycks ha varit informerad, utgör en indikation på bristande internkontroll och otillräcklig styrning inom organisationen.
- 6.10 **Anmärkning 2**
- 6.11 T.A har den 20 november 2023 tagit emot en offert avseende projektering från Totius. T.A har därefter för kommunens räkning ingått avtal med Totius den 7 december 2023.
- 6.12 En väsentlig fråga i sammanhanget är om T.A har haft rätt att ingå avtal för kommunens räkning. Som framgår av Åsastugornas reglemente (§3) har ordföranden "delegerats" att underteckna handlingar för styrelsen för Åsastugornas räkning med vice ordföranden som ersättare.
- 6.13 Formuleringen i § 3 om att ordföranden har delegerats att underteckna handlingar "för styrelsen för Åsastugornas räkning" innebär i praktiken att ordföranden har befogenhet att skriva under handlingar å styrelsens vägnar, så att inte hela styrelsen behöver underteckna varje enskild handling. Det rör sig om en praktisk och intern ordning inom styrelsen, som möjliggör att exempelvis protokoll, skrivelser eller andra beslut som styrelsen fattat kan undertecknas av ordföranden som representant för styrelsen. Denna undertecknanderätt är dock inte detsamma som en rätt att teckna avtal för kommunens räkning. För att ingå avtal för kommunens räkning krävs särskild delegation enligt kommunens delegationsordning, vilket inte följer av bestämmelsen i § 3 i Åsastugornas reglemente. Bestämmelsen ger endast ordföranden rätt att underteckna handlingar för styrelsens och Åsastugornas räkning, inte en rätt att företräda kommunen och ingå avtal för kommunens räkning.
- 6.14 Vid vår genomgång av då gällande delegationsordning för samhällsbyggnadsnämnden (SBN2023/7-4) kan vi inte finna något beträffande vad som gäller för Åsastugornas

REUTERMAN

verksamhet, trots att verksamheten under 2023 "formellt" var inordnad under samhällsbyggnadsförvaltningen. Enligt nämnda delegationsordning framgår att "Skrivelser, avtal och andra handlingar från nämnden ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av förvaltningschef. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som nämnden utser." (se s. 4/40). Enligt vår uppfattning finns inget stöd i delegationsordningen för någon i Åsastugornas styrelse att ingå avtal för kommunens räkning.

- 6.15 T.A har således ingått avtal för kommunens räkning utan att ha haft formell behörighet att göra det. Det utgör en allvarlig brist i kommunens internkontroll och ett avsteg från delegationsordningen. T.A:s agerande innebär att dåvarande samhällsbyggnadsnämnden åsidosatt såväl kommunens inköps- och upphandlingspolicy som kommunens riktlinjer för direktupphandling. Det förhållandet att det fanns ett delegationsbeslut avseende beslutsattest för T.A innebär inte att T.A delegerats rätt att ingå avtal för kommunens räkning.
- 6.16 Det bör i sammanhanget också noteras att T.A vid den aktuella tidpunkten innehade flera olika roller med koppling till projektet Åsastugorna. T.A var andre vice ordförande i kommunfullmäktige, ordförande i Åsastugornas styrelse, utsedd beslutsattestant samt agerade i praktiken även som beställare inom ramen för samhällsbyggnadsförvaltningens organisation. Dessa funktioner, där såväl politiska som förvaltningsmässiga funktioner sammanfaller, är enligt vår uppfattning olämplig ur ett kontroll- och ansvarsperspektiv. Det skapar otydlighet i roll- och ansvarsfördelningen, och riskerar att underminera tjänstepersoners möjligheter att utöva tillräcklig kontroll i t.ex. attesteringskedjan. När en förtroendevald är involverad i både beslut, genomförande och kontrollmoment, försvåras möjligheten för den interna kontrollstrukturen att fungera oberoende och effektivt. Detta är särskilt problematiskt i sammanhang där enskilda tjänstepersoner förutsätts tillämpa kontrollmoment gentemot en person som samtidigt innehar en ledande politisk roll och är involverad i projektets genomförande.
- 6.17 **Anmärkning 3**
- 6.18 Den första fakturan från Totius (faktura 1-367) registrerades i kommunens ekonomisystem Raindance den 6 februari 2024 och attesterades av två tjänstepersoner vid den tidigare samhällsbyggnadsförvaltningen. Fakturan åtföljdes av ett avtal mellan kommunen och Totius, enligt vilket uppdraget omfattade ett rörligt arvode med en budget på högst 398 000 kronor exklusive moms. Av avtalet framgick att uppdraget sträcker sig från perioden 16 november 2023 till och med den 30 oktober 2024. Avtalet hänvisar till ett anbud från Totius som är daterat den 20 november 2023. T.A anges som kommunens referensperson i avtalet.
- 6.19 Mot bakgrund av innehållet i den första fakturan från Totius, vari framgår att arbete hade utförts redan innan något formellt anbud inkommit, samt att flera underkonsulter varit involverade redan från den 16 november 2023, borde tjänstepersonerna på teknik- och serviceförvaltningen ha reagerat redan vid första mottagningsattest.

REUTERMAN

- 6.20 Enligt kommunens attestreglemente (§3) innebär mottagningsattest att attestanten ska intyga att tjänsten har utförts samt kontrollera att leveransen stämmer överens med vad som varit beställt, både vad gäller pris, kvantitet och kvalitet. Vidare framgår att kontrollnivån ska anpassas efter typ av leverantör, tjänst och belopp, samt att tveksamheter eller avvikelser omedelbart ska lyftas till närmaste chef för utredning. Av samma paragraf framgår att ansvaret för beslutsattest, eller slutattest, är kärnan i kontrollen och att beslutsattestanten bl.a. ska förvissa sig om att beställningen har skett av behörig person, att inköpet följer kommunens inköps- och upphandlingsregler m.m.
- 6.21 Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att fakturan beslutsattesterats. Attesterande tjänstepersoner får anses ha haft tillgång till tillräcklig information för att ifrågasätta fakturan redan i samband med mottagningsattesten. Underlåtenheten att agera utgör enligt vår uppfattning en brist i den interna kontrollen. Då ansvaret för beslutsattest är kärnan i kontrollen borde i vart fall beslutsattesterande tjänsteperson ha reagerat på att det tydligt framgick att projektets budget uppgick till 398 000 kronor exklusive moms. Av kommunens attestreglemente framgår att beslutsattestanten ska förvissa sig om att ett inköp följer kommunens inköps- och upphandlingsregler. Enligt kommunens riktlinjer för direktupphandling framgår tydligt att kommunstyrelsen är ansvarig för upphandlingsverksamheten och att upphandlingsenheten ska utföra direktupphandlingar över 300 000 kronor.
- 6.22 Om den interna kontrollen hade fungerat utgår vi från att teknik- och serviceförvaltningen hade upptäckt att avtal hade ingåtts med Totius i strid med kommunens inköps- och upphandlingspolicy och att det kunde vara fråga om en otillåten direktupphandling (även om det vid den tidpunkten inte fanns skälig anledning att anta att gränsen för direktupphandling skulle överskridas). Enligt vår uppfattning borde förvaltningen vidtagit åtgärder för att avsluta samtliga avtalsförhållanden med Totius, inklusive pågående och kommande projektering som Totius ansvarade för. Det saknar härvid betydelse om ett förtida upphörande av avtalet hade medfört merkostnader för kommunen, då kommunen i första hand har att följa gällande upphandlingslagstiftning och interna styrdokument.
- 6.23 Även vid granskning av attestkedjorna för övriga fakturor från Totius framträder brister i kontroll och tydlighet kring ansvarsfördelningen. Särskilt anmärkningsvärd är hanteringen av faktura 172 (daterad 4 mars 2024), där det helt saknades bakomliggande faktura från Totius och där bilagor och tidrapporter från underkonsulter inte bifogats. Trots det har fakturan attesterats genom mottagningsattest av [REDACTED] och genom slutattest av T.A. Vi kan dock inte utesluta att attesterande personer har tagit del av bakomliggande faktura på annat sätt.
- 6.24 Vid attestering av faktura 1-425 (daterad 3 maj 2024) deltog T.A som mottagningsattestant och konterade fakturan samma dag. Slutattest gjordes därefter av [REDACTED]. Även om attestkedjan här formellt sett innehöll två led, kan det noteras att fakturan omfattade ett belopp om 301 215 kronor exklusive moms och att hela beloppet avsåg underkonsulter. Det borde ha föranlett en särskild granskning utifrån både beloppets storlek och fakturans innehåll.

REUTERMAN

- 6.25 De två fakturor som Härlanda Byggteknik innehåller endast mycket kortfattade beskrivningar av det arbete som har utförts – "Kalkyl Åsastugorna" respektive "Uppdatering kalkyl Åsastugorna", utan någon närmare precisering. T.A har utfört mottagningsattest och [REDACTED] har slutattesterat nämnda faktura trots att, såvitt vi känner till, kommunen inte har ingått något avtal med Härlanda Byggteknik. Avtal avseende projektering har ingåtts med Totius, Mot denna bakgrund är det förvånande att fakturorna har kunnat godkännas och slutattesteras utan närmare kontroll. I egenskap av beslutsattestant borde [REDACTED] ha reagerat på att fakturorna inte kunde härledas till något gällande avtal samt att de saknade tillräcklig specifikation över det arbete som påstås ha utförts.
- 6.26 Sammanfattningsvis kan vi, utifrån vår genomgång av fakturorna i projektet, konstatera att attestkedjorna i flera fall präglats av otydlig ansvarsfördelning, avsaknad av dokumentation, samt underlåtenhet att tillämpa den kontrollnivå som krävs enligt kommunens attestreglemente.
- 6.27 **Anmärkning 4**
- 6.28 Huvudregeln enligt LOU är att avtal ska föregås av annonsering och att alla leverantörer ska få möjlighet att lämna, respektive ansöka om att få lämna, anbud. För att avtal med ett värde som överstiger direktupphandlingsgränsen ska kunna ingås utan föregående annonsering krävs att något av de särskilt angivna undantagen i LOU är tillämpligt. Undantagen från skyldigheten att annonsera upphandlingar ska tolkas restriktivt.
- 6.29 Värdet av en upphandling är det totala belopp som, enligt den upphandlande myndighetens uppskattning, ska betalas enligt de varukontrakt, tjänstekontrakt eller byggtreprenadkontrakt som ingår i upphandlingen (5 kap. 3 § LOU).
- 6.30 Värdet av ett tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss tid, ska uppskattas med ledning av det verkliga totala värdet av en följd av liknande kontrakt som upphandlats. De kontrakt som ska räknas in är antingen de kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller, om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret (5 kap. 11 § LOU).
- 6.31 Värdet på ifrågavarande projekteringstjänster som anskaffats för projektets räkning uppgår till drygt 750 000 kronor exklusive moms. Det innebär att nämnda tjänster överskrider gällande direktupphandlingsgräns och att det rätteligen skulle ha genomförts en annonserad offentlig upphandling i enlighet med 19 kap. 6 § LOU. Avtalet utgör därför en otillåten direktupphandling.
- 6.32 Avtalet med Totius ingicks den 7 december 2023. Nya regler om upphandlingsskadeavgift trädde i kraft den 1 januari 2024. Enligt övergångsbestämmelserna gäller dock äldre bestämmelser fortfarande för sådana upphandlingar som har påbörjats före det datumet. De konsekvenser som normalt sett aktualiseras vid genomförande av en otillåten

direktupphandling är ogiltighetsförklaring av avtal (efter ansökan av en leverantör), upphandlingsskadeavgift och skadestånd. En ansökan om avtalets ogiltighet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom 6 månader från det att avtalet slöts. Enligt då gällande bestämmelser om upphandlingsskadeavgift får Konkurrensverket ansöka om att kommunen ska betala en upphandlingsskadeavgift från 10 000 kronor – 10 000 000 kronor eller maximalt 10 procent av kontraktsvärdet. En sådan ansökan måste dock ha inkommit till förvaltningsrätten inom ett år från att avtalet ingicks. Slutligen kan en leverantör väcka talan om skadestånd inom ett år från den dag då leverantören fick kännedom om eller borde fått kännedom om att ett avtal har sluitits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.

- 6.33 Detta innebär enligt vår uppfattning att inga av ovanstående sanktioner kan aktualiseras med anledning av den otillåtna direktupphandlingen. I efterhand kan det konstateras att samhällsbyggnadsnämnden borde ha haft vetskap om att det fanns redan upphandlande ramavtal som skulle användas för aktuella projekteringsarbeten. I vart fall borde nämnden, då värdet överskred 300 000 kronor, ha kontaktat upphandlingsenheten för samordning och genomförande av upphandling.
- 6.34 Det kan även konstateras att samhällsbyggnadsnämnden åsidosatt dokumentationsskyldigheten vid genomförandet av direktupphandlingen. Enligt 19 a kap. 11 § LOU ska en upphandlande myndigheten löpande dokumentera genomförandet av en direktupphandling om upphandlingens värde överstiger 100 000 kronor. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut under upphandlingens samtliga skeden. Sådan dokumentation ska vara slutförd senast 30 dagar efter det att myndigheten har ingått avtal.

7 DEL 3: GRANSKNING AV KOMMUNSTYRELSENS ANSVAR

7.1 Den kommunalrättsliga uppsiktsplikten

7.2 Av 6 kap. 1 § kommunallagen framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Av kommentaren till bestämmelsen framgår att styrelsen kan lämna råd, anvisningar och förslag till åtgärder, som den anser bör vidtas. Om dessa inte följs och behov av bindande direktiv föreligger, kan styrelsen, som saknar egna maktmedel, initiera ett ärende i fullmäktige som då kan ge nämnden ett direktiv.

7.3 Kommunallagen är en ramlag och förarbetena ger inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten. Detta innebär att det är upp till respektive kommun att utforma uppsiktspliktens innehåll och hur den ska genomföras i praktiken.

7.4 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt kommer till uttryck i § 1 i kommunstyrelsens reglemente (KS2021/25-18), vari anges att kommunstyrelsen med uppmärksamhet ska följa den verksamhet som bedrivs i de andra nämnderna. I § 2 anges vidare att kommunstyrelsen har att övervaka att de av fullmäktige fastställda målen för verksamhet och ekonomi efterlevs och att kommunens löpande förvaltning är rationell och ekonomisk. Av § 11 framgår att kommunstyrelsens ordförande har ansvar att, närmast under kommunstyrelsen, ha uppsikt över kommunens förvaltningar.

7.5 Som ovan framgår är kommunallagen en ramlag och ger inga detaljerade anvisningar om uppsiktspliktens utformning. Det är därmed upp till varje kommun att definiera hur denna uppsiktsplikt ska utformas och genomföras.

7.6 Av kommunstyrelsens reglemente framgår i § 1 att styrelsen ska "med uppmärksamhet följa" nämndernas verksamhet, och i § 2 att den ska övervaka att fullmäktiges mål följs och att förvaltningen är ekonomisk och rationell. Detta utgör ett generellt och kollektivt ansvar för hela kommunstyrelsen.

7.7 Av § 11 i reglementet framgår att kommunstyrelsens ordförande, närmast under styrelsen, har uppsikt över kommunens förvaltningar, vilket tydligt avser den tjänstemannaleda organisationen. Ordförandens särskilda uppsiktsplikt enligt § 11 omfattar alltså inte andra nämnders verksamhet, utan är begränsad till kontroll och uppföljning av tjänstepersonernas arbete inom förvaltningarna.

7.8 För kommunstyrelsen finns även särskilda riktlinjer för uppsiktsplikten (dnr KS2020/240-6). Av dessa riktlinjer framgår att syftet är att tydliggöra kommunstyrelsens uppgift att ha uppsikt över kommunens verksamhet i praktiken. Av punkt 5 i riktlinjerna framgår att kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet utövas i första genom att ta del av nämnders delårs- och årsrapporter, handlingar och protokoll från nämndernas sammanträden, nämndernas budgetunderlag och verksamhetsplaner, nämndernas arbete med intern kontroll, revisorernas granskningsrapporter, information om väsentliga

REUTERMAN

händelser i förvaltningar och nämnder som ges av kommunchefen vid kommunstyrelsens sammanträden.

- 7.9 Vi kan konstatera att uppsiktsplikten, i praktiken, ska fullgöras enligt ovan. Det finns inga riktlinjer vad som gäller beträffande kommunstyrelsens arbetssätt, t.ex. att ledamöterna ska informera varandra om händelser som faller inom ramen för kommunstyrelsens verksamhet. Inte heller finns det någon bestämmelse i kommunallagen som reglerar detta.
- 7.10 Polisanmälan gjordes av kommundirektören den 11 juni 2024. Av polisanmälan framgår att händelsen uppdagades av kommundirektören den 15 maj 2024. Enligt vår uppfattning utgör en polisanmälan mot en förtroendevald en sådan väsentlig händelse som avses i riktlinjerna för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Såvitt vi känner till har sådan information inte lämnats av kommundirektören vid kommunstyrelsens sammanträden under sommaren och hösten 2024.
- 7.11 Enligt uppgift från kommunen informerades kommunstyrelsens ordförande och andre vice ordförande om T.A:s förehavanden i maj 2024 och om den polisanmälan som gjordes i juni 2024. Denna information har dock inte delgetts övriga ledamöter i kommunstyrelsen. Ansvaret för uppsikten över nämndernas verksamhet vilar, enligt kommunstyrelsens reglemente, på kommunstyrelsen som kollektivt organ. Vi kan i denna del konstatera att det blir svårt för kommunstyrelsen att fullgöra sin uppsiktsplikt när väsentlig information inte tillgängliggörs för samtliga ledamöter. Genom att informationen inte delgetts samtliga ledamöter har förutsättningarna för kommunstyrelsen att utöva sin uppsiktsplikt enligt reglemente och riktlinjer begränsats. Om kommunstyrelsen hade fått fullständig information om ärendet och dess hantering (inklusive polisanmälan) hade kommunstyrelsen fått möjlighet att vidta erforderliga åtgärder.
- 7.12 Det är samtidigt svårt att i efterhand med säkerhet värdera vilka åtgärder kommunstyrelsen som kollektivt organ hade kunnat eller valt att vidta om information om polisanmälan hade delgetts samtliga ledamöter i ett tidigare skede. Uppsiktsplikten innebär inte någon beslutskompetens i sig, utan syftar till att skapa förutsättningar för överblick och uppföljning. Även om informationsdelning i detta fall kunde ha skapat ökad insyn, är det oklart i vilken mån det skulle ha påverkat kommunstyrelsens möjligheter eller behov av att vidta ytterligare åtgärder.
- 7.13 Granskningen visar att avsaknad av informationsdelning kan ha påverkat förutsättningarna för kommunstyrelsen att fullt ut utöva sin uppsiktsplikt enligt reglementet. Det är dock viktigt att understryka att dessa iakttagelser inte avser överträdelser av några kommunalrättsliga förpliktelser. Vi har inte funnit några indikationer på att kommunstyrelsens ordförande eller andre vice ordförande brustit i sina skyldigheter enligt kommunallagen.

§38

KS2025/67

Initiativärende (SD), (KD), (FR), (C) om Åsastugorna - upphävande av kommunstyrelsens beslut

Beslut

1. Kommunstyrelsens beslut 2025-03-04, § 37, upphävs.
2. Initiativärendet får väckas.
3. Kommunstyrelsen beslutar bifalla initiativärendet i sin helhet;
 - att det tillsätts en oberoende utredning som gör en total genomlysning över projektet, kommunövergripande
 - att ansvarsbiten kartläggs och att eventuella överträdelser av kommunens reglementen eller andra lagbrott redovisas.
 - att en särskild granskning genomförs av kommunstyrelsens ordförande och andre vice ordförande, för att fastställa om de har agerat i strid med uppsiktsplikten eller andra kommunalrättsliga förpliktelser genom sitt hanterande av ärendet.
 - att finansiering sker inom kommunstyrelsens befintliga ram.

Ärendet

Ett initiativärende om utredning om Åsastugornas servicebyggnad väcktes av Daniel Persson (SD), Cecilia Carlhson (KD), Peter Gregorics (FR) och Fredrik Olofsson (C) på kommunstyrelsens sammanträde 2025-03-04. Initiativärendet lyder: Enligt kommunstyrelsens egna reglemente och enligt kommunallagen 6 kap. 1 § så har kommunstyrelsen en uppsiktsplikt över kommunens nämnder. Uppsiktsplikten finns för att kommunstyrelsen ska kontrollera att kommunens verksamhet bedrivs och utvecklas i enlighet med lagar, förordningar och

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

beslutade styrdokument samt att dessa efterlevs. Under 2024 har det framkommit allvarliga brister i förprojekteringen av en servicebyggnad vid Åsastugorna. Detta har skett utan kommunstyrelsens kännedom, och informationen har nått styrelsen först efter åtta månader – genom medierapportering. Vidare har kommunstyrelsens ordförande och andre vice ordförande varit medvetna om att lagar, förordningar, föreskrifter och styrdokument sannolikt har åsidosatts, men har trots detta varken vidtagit åtgärder eller informerat kommunstyrelsen. Projektets budget har hanterats av teknik- och servicenämnden, där även attesteringar av utgifter har genomförts. Trots att betydande felaktigheter har uppmärksamrats, har dessa inte rapporterats till de ansvariga i nämnden. Det är särskilt anmärkningsvärt att en person som vid tidpunkten var föremål för en polisanmälan i november 2024 ändå tilldelades fortsatt attestbehörighet för fakturor upp till 750 000 kr. Detta skedde med nämndsordförandes kännedom. Givet dessa omständigheter är det kommunstyrelsens skyldighet att genomföra en grundlig och oberoende utredning för att klarlägga eventuella regelbrott och avvikelser från kommunens reglementen, föreskrifter eller lagstiftning som har skett inom ramen för projektet, samt se vilka tjänster och organ som bär ansvar för dessa överträdelser. Vi yrkar:

- att det tillsätts en oberoende utredning som gör en total genomlysning över projektet, kommunövergripande
- att ansvarsbiten kartläggs och att eventuella överträdelser av kommunens reglementen eller andra lagbrott redovisas.
- att en särskild granskning genomförs av kommunstyrelsens ordförande och andre vice ordförande för att fastställa om de har agerat i strid med uppsiktsplikten eller andra kommunalrättsliga förpliktelser genom sitt hanterande av ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- att finansiering sker inom kommunstyrelsens befintliga ram.

Efter sammanträdet framkom att jäv förekommit under handläggning och beslut i ärendet. Ärendet måste därför tas om, och kommunstyrelsens beslut 2025-03-04 upphävas.

Jäv

Ulf Rapp (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggning och beslut av ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Daniel Persson (SD) föreslår följande:

1. Kommunstyrelsens beslut 2025-03-04, § 37, upphävs.
2. Initiativärendet får väckas.
3. Kommunstyrelsen beslutar bifalla initiativärendet i sin helhet.

Daniel Perssons (SD) förslag bifalls av Peter Gregorics (FR), Cecilia Carlhson (KD), Fredrik Olofsson (C) och Stefan Hederdal (M).

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om kommunstyrelsens beslut 2025-03-04, § 37, kan upphävas och finner att så sker. Därefter frågar ordföranden om initiativärendet återigen kan väckas eller inte och finner att kommunstyrelsen beslutar att det får väckas. Slutligen konstaterar ordföranden att det återstår ett förslag om att kommunstyrelsen beslutar bifalla initiativärendet i sin helhet. Ordföranden frågar om det kan bifallas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Protokollsanteckning

Hannu Sutiinen (L) får anteckna följande till protokollet: Liberalerna står bakom förslaget om en extern och oberoende granskning (beträffande Åsastugorna).

Protokollsanteckning

Kommundirektör Monica Holmgren får anteckna följande till protokollet:
Kommunstyrelseförvaltningens förvaltningschef uppmärksammar kommunstyrelsen att beslutet bedöms leda till underskott jämfört med budget, i enlighet med kommunens styrmodell.

Beslutsunderlag

- Initiativärende (SD), (KD), (FR), (C) om Åsastugorna
- Initiativärende (SD), (KD), (FR), (C) om Åsastugorna
- § 37 KS Initiativärende (SD), (KD), (FR), (C) om Åsastugorna

Skickas till

Ekonomichef

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande